

Saml. 2:1 Berättelse till 1972 års riksdag
om vad i rikets styrelse
sig tilldragit

BERÄTTELSE

till 1972 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit;

given Stockholms slott den 3 januari 1972.

En ingående redogörelse för de förhållanden som sammanhänger med den ekonomiska utvecklingen lämnas vid anmälan av finansplanen och nationalbudgeten i 1972 års statsverksproposition, till vilken torde få hänvisas.

Läget på arbetsmarknaden försämrades under år 1971. Antalet vid arbetsförmedlingarna anmälda arbetslösa låg hela året på en högre nivå än under år 1970. I augusti månad, då arbetslösheten brukar vara lägst under året, redovisades under förra året nästan dubbelt så många arbetslösa som i samma månad år 1970. Förändringen i balansläget på arbetsmarknaden återspeglas också i antalet obesatta platser som under år 1971 i genomsnitt har utgjort ca hälften av vad som registrerades under året dessförinnan.

Mot bakgrunden härav vidtogs med början under våren 1971 omfattande åtgärder för att stimulera sysselsättningen. Ramarna för bostadsbyggandet vidgades successivt med utnyttjande av större delen av den beslutade projektreserven. I oktober frisläpptes småhusbyggandet utan statliga lån för tiden fram till årets utgång. Även inom skol- och sjukhussektorerna har byggandet ökat och tillstånd för s. k. oprioriterat byggande har lämnats i väsentligt större omfattning än under år 1970. Den särskilda investeringsavgiften för visst oprioriterat byggande slopades vid utgången av maj månad. Investeringsfonderna har i praktiken släppts fria för industrins investeringar, statliga och kommunala industribeställningar har tidigare lagts och ett temporärt stöd till lagerökning i sysselsättningsfrämjande syfte har införts. De statliga investeringarna vid affärsverk och andra myndigheter har vidgats kraftigt. Beredskapsarbeten har påbörjats i större omfattning än tidigare och anslagen för ändamålet vidgades väsentligt genom beslut under senare delen av året. Även arbetsmarknadsutbildningen har fått ökad omfattning.

De vidtagna åtgärderna kan tillhopa beräknas ge direkt sysselsättning under vintern 1971—1972 för i runt tal 150 000 personer.

Beslut har i konjunkturstimulerande syfte fattats om ett särskilt statligt bostadstillägg till barnfamiljerna och ett särskilt pensionstillägg till folkpensionärerna i januari 1972.

Under de tre första kvartalen 1971 beviljades statligt lokaliseringsstöd till 202 företag med sammanlagt 237 milj. kr. Den härigenom initierade sysselsättningsökningen i de företag som har fått stöd beräknas till 3 400 personer, varav omkring tre fjärdedelar i det allmänna stödområdet. Motsvarande sysselsättningsökning i företag som fått lokaliseringsstöd under den senaste femårsperioden har beräknats till 3 500 per år.

Antalet färdigställda bostadslägenheter beräknas under år 1971 ha uppgått till ca 105 000. Antalet lägenheter för vilka lånebeslut eller igångsättningstillstånd har meddelats under år 1971 beräknas till ca 104 000. Härtill kommer uppskattningsvis bortat 1 500 småhus utan statliga lån som under sista kvartalet 1971 har fått påbörjas utan igångsättningstillstånd.

Länsstyrelserna har fått i uppdrag att genomföra en regional trafikplanering till den 1 oktober 1974. Den regionala trafikplaneringen skall omfatta både person- och godstransporter samt bedrivas enligt anvisningar grundade på förslag från trafikplaneringsutredningen.

Från den 1 februari 1972 införs ett regionalpolitiskt transportstöd för Gotland.

En partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen har genomförts den 1 juli 1971 i syfte att få till stånd en förbättrad samordning av de statliga länsorganens planeringsarbete. Länsstyrelsen har fått en lekmannastyrelse med landshövdingen som ordförande och tio andra ledamöter. Reformen innefattar också åtgärder för att förbättra förvaltningsrättskipningen och för att åstadkomma en klarare åtskillnad mellan förvaltning och rättskipning främst mellan den fiskala och den dömande verksamheten inom skatteförvaltningen. En länsskatterätt och en länsrätt i vilka ingår lekmanaledamöter har sålunda inrättats inom länsstyrelsen.

● Omorganisation av lantmäteriverksamheten pågår. Den har föranletts bl. a. av att nuvarande för land och stad skilda regler för fastighetsbildning och fastighetsregistrering skall ersättas av nya enhetliga regler. Omorganisationen har för lantmäteristyrelsens och länsorganens del skett den 1 juli 1971 och för den lokala organisationen den 1 januari 1972.

Beslut har fattats om ytterligare statliga kreditgarantier till varvsindustrin. I anslutning härtil har en modifiering av nuvarande garantisystem genomförts. Samarbetet mellan de fyra storvarven har under statens medverkan förstärkts. De omställningsfrämjande åtgärderna för textil- och konfektionsindustrierna har utvidgats med möjlighet till stöd i form av bidrag till konsulthjälp och med ytterligare medel för kreditgarantier.

Bidrag och lån har anvisats till ett omfattande investeringsprogram

vid Norrbottens järnverk AB under åren 1971—1973. Staten har genom lån och garantier medverkat till rekonstruktionen av AB Götaverken. Efter förvärv av återstående aktier i Uddevallavarvet AB och AB Kabi är dessa bolag nu helt statsägda. Aktierna i Svenska utvecklingsaktiebolaget har genom förvärv från Statsföretag AB överförts till fonden för statens aktier.

En genomgripande reform av rättskipningen hos förvaltningsdomstolar och av förvaltningsförfarandet har beslutats. Reformen har i huvudsak trätt i kraft den 1 januari 1972.

Som ett led i tillskapandet av lagregler som på olika sätt tillgodoser konsumentintressen har under året antagits en särskild lag om hemförsäljning och en lag om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor. Båda lagarna har trätt i kraft den 1 juli 1971.

I expropriationslagen har genomförts viktiga ändringar beträffande expropriationsändamålen och värderingsreglerna. Ändringarna syftar till att främja en aktiv kommunal markpolitik och har trätt i kraft den 1 januari 1972.

Förslag om en väsentligt förbättrad rättshjälp vid domstolar och förvaltningsmyndigheter och i utomprocessuella ärenden har beslutats.

Ny lagstiftning om allmänna vägar har trätt i kraft den 1 januari 1972.

Principer för prissättningen på jordbrukets produkter m. m. har fastställts för perioden den 1 juli 1971—den 30 juni 1974.

Nya bestämmelser har trätt i kraft om stödet till jordbruket i norra Sverige. Dessa innebär en kraftig förstärkning och utvidgning av produktstödet till det norrländska jordbruket.

En ny livsmedelslag har trätt i kraft den 1 januari 1972. Samtidigt har statens livsmedelsverk inrättats varvid veterinärstyrelsen och statens institut för folkhälsan upphört.

En ny rennäringslag som syftar till en rationalisering av renskötseln har trätt i kraft den 1 juli 1971. Samtidigt omorganiserades den statliga administrationen för rennäringen.

En lag om generellt förbud mot dumpning av avfall i vatten har trätt i kraft den 1 januari 1972.

Beslut har fattats om en höjning av bostadstilläggen för barnfamiljer fr. o. m. den 1 april 1972.

Utbyggnaden av samhällets barntillsyn har fortsatt i ökad takt. Beslut har fattats om en höjning av statsbidragen till driften av daghem och fritidshem fr. o. m. den 1 januari 1972.

Resurserna för vård och service åt äldre och handikappade har byggts ut väsentligt. Ändringar har gjorts i socialhjälpslagen varigenom regler tillskapats som tillförsäkrar alla pensionärer, som bor i ålderdomshem en bestämd andel av pension och andra inkomster för egen disposition.

Beslut har fattats om ändrade bestämmelser om ersättning från den allmänna försäkringen för resekostnader i samband med sjukvård.

Beslut har fattats om övergång till ett enhetligt avgiftssystem för den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen.

Ökade resurser har ställts till arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens förfogande. En ökad utbildningsverksamhet för personal inom företagshälsovården har genomförts. För att ge ökade möjligheter till forskning, utbildning och information om arbetarskydd och arbetsmiljöfrågor har beslut fattats om inrättandet av en särskild arbetarskyddsfond, som årligen skall tillföras över 20 milj. kr. genom arbetsgivaravgifter.

Ny lagstiftning har genomförts som ökar anställningstryggheten för äldre arbetstagare.

Stödet åt kulturarbetarna har förstärkts. Utbyggnaden av rikskonsertverksamheten har fullföljts genom ökat utnyttjande av regionmusikens resurser. Ytterligare medel anslås till ungdomsorganisationernas verksamhet. Utbildningen vid bibliotekshögskolan i Borås sätts i gång enligt tidigare beslutade riktlinjer. Ett avtal om kulturellt samarbete har ingåtts mellan de nordiska länderna. Fr. o. m. den 1 juli 1971 har de tidigare skolformerna fackskola, gymnasium och yrkesskola ersatts av gymnasieskolan. Intagningskapaciteten i denna skolform motsvarar över 90 % av årskullen 16-åringar.

Beslut har fattats om en prioritering av kursverksamheten inom den kommunala vuxenutbildningen med syfte att nå i första hand grupper med kort grundutbildning. Särskilda nämnder har inrättats för att ta hand om intagningen av studerande.

En ny organisation för studie- och yrkesorientering i skolväsendet skall träda i kraft successivt fr. o. m. budgetåret 1972/73.

Beslut har fattats om nya regler för studiestöd till utländska studerande i Sverige. Antalet gäststipendier har utökats kraftigt. Deltidsstuderande vid universitet och högskolor har getts möjlighet till studiemedel.

Utbyggnaden av den eftergymnasiala utbildningen har fortsatt. Under året har inrättats en ny högskolenhet i Luleå och en ny socialhögskola i Östersund. Handelshögskolan i Göteborg har inordnats i universitetet i Göteborg. Som följd av den pågående expansionen ligger byggnadsverksamheten på en hög nivå.

Sverige deltar i ett program för en europeisk storaccelerator för kärnforskning.

Militärmusiken har fr. o. m. budgetåret 1971/72 ombildats till en regionmusikorganisation. Regionmusiken har uppgifter inom såväl försvaret som det allmänna musiklivet, särskilt inom rikskonsertverksamheten.

Avtal har träffats om en höjning av pensionsåldern för militära och

civilmilitära tjänster fr. o. m. den 1 januari 1972. Lägsta pensionsålder är nu 60 mot tidigare 50 år.

Försäkringsskyddet för civilförsvarspliktiga har förstärkts.

Invandringen under år 1971 har legat på avsevärt lägre nivå än närmast föregående år. Under de tre första kvartalen 1971 invandrade ca 29 000 personer mot ca 51 000 under motsvarande period 1970. Antalet arbetsanmälda utlänningar uppgick den 1 oktober 1971 till 220 624 mot 228 374 vid samma tidpunkt år 1970. Av dessa var 141 343 resp. 146 654 nordbor. Till svenska medborgare har under de tre första kvartalen 1971 upptagits 7 395 personer.

FN:s generalförsamlings tjugosjätte ordinarie möte öppnades i New York den 21 september 1971. Ombud för Sverige deltog i mötet.

Ministerrådet i Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) har, gemensamt med det ministerråd som tillsatts enligt överenskommelsen om Finlands association till frihandelssammanslutningen (FINEFTA), under år 1971 hållit två möten, nämligen den 13 och 14 maj i Reykjavik samt den 4 och 5 november i Genève. Dessa möten har i huvudsak ägnats möjligheterna att finna en lösning av de europeiska integrationsproblemen samt diskussion av olika åtgärder för att bibehålla de fördelar som uppnåtts genom EFTA-samarbetet.

Sedan Sveriges förhandlingar med de Europeiska gemenskaperna om deltagande i ett vidgat europeiskt samarbete inletts den 10 november 1970 har under året utredande samtal förts med gemenskapernas verkställande organ, kommissionen.

Gemenskapernas ministerråd har i november 1971 fastställt direktiv för kommissionen rörande de fortsatta förhandlingarna med Sverige. Dessa pågår sedan december 1971.

Inom organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) hölls ett ministerrådsmöte den 6—8 juni.

Europarådets ministerkommitté har under året sammanträtt en gång i Strasbourg och en gång i Paris. Sveriges utrikesminister var ordförande i kommittén under tiden 8 maj till 16 december. Sista delen av rådgivande församlingens tjugooandra ordinarie möte ägde rum i januari, medan första och andra delarna av det tjugotredje mötet ägde rum i maj och oktober. I juni hölls det adertonde gemensamma mötet mellan församlingen och de europeiska gemenskapernas s. k. Europaparlament.

Nordiska rådet höll sin nittonde session i Köpenhamn under tiden 13—18 februari 1971. Redogörelse för de frågor som avhandlats har lämnats i berättelse till riksdagen från Nordiska rådets svenska delegation den 15 april 1971.

Sveriges uppdrag att vara medlem i den neutrala kommissionen för övervakande av vapenstillståndet i Korea består alltså. Svenska officerare ingår i FN:s övervakningskommissioner i Palestinaområdet och i Kashmir. Sedan sexdagarskriget i juni 1967 har svenska observatörer

tillhörande övervakningskommissionen i Palestina även varit placerade i Suezkanalzonen f. n. tillsammans med observatörer från Argentina, Chile, Finland, Frankrike, Island och Österrike. Efter ett enhälligt beslut av FN:s säkerhetsråd den 22 november 1967 har vidare en svensk diplomat innehaft uppdraget att vara generalsekreterarens specielle representant i Främre Orienten.

Sverige deltar sedan mars 1964 i FN:s fredsstyrka på Cypern. Den svenska militära kontingenten består av en bataljon och uppgår f. n. till omkring 290 man. Därutöver tjänstgör en svensk civil polisgrupp om 40 man på Cypern.

Härefter följer

en förteckning över de överenskommelser med främmande makter m. m. som har slutits under tiden november 1970—oktober 1971,

en redogörelse för de garantier för exportkrediter som exportkreditnämnden har meddelat på statens vägnar,

sammanställningar angående de bidrag, som har beviljats ur behållningen av de särskilda lotterier som anordnats till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål samt från jaktvårdsfonden och statens lappfond,

en sammanställning angående beviljade understöd ur allmänna arvsfonden,

en sammanställning angående utbetalningar från handels- och sjöfartsfonden,

en redogörelse för kommittéernas verksamhet.

Förteckningar över kommittékostnader och över betänkanden, som har utkommit från trycket eller framställts på annat sätt under år 1971, fogas till berättelsen som *bilaga*.

Överenskommelser med främmande makter m. m. under tiden november 1970—oktober 1971

Den 13 november 1970 undertecknades i Ankara en *luftfartsöverenskommelse* med *Turkiet*.

Den 21 november 1970 undertecknades i Kuala Lumpur ett avtal med *Malaysia* för undvikande av *dubbelbeskattning* och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter. Kungl. Maj:t beslöt den 16 april 1971 att ratificera avtalet. Detta sattes i kraft genom en noteväxling i Kuala Lumpur den 28 april och 31 maj.

Den 25 november 1970 undertecknades i Stockholm en överenskommelse med *Sovjetunionen* om internationell *biltrafik*. Överenskommelsen sattes i kraft genom en noteväxling i Moskva den 22 januari 1971.

Den 25 november 1970 undertecknades i Dar es Salaam en överenskommelse med *Tanzania* om samarbete för *korrespondensundervisning*.

Den 27 november 1970 godkändes för Sveriges vidkommande förslag om tillägg m. m. till bilagan till konventionen den 9 april 1965 om förenkling av formaliteterna i *internationell sjöfart*. Ändringsförslaget trädde i kraft den 12 augusti 1971.

Den 28 november 1970 undertecknades i Islamabad en överenskommelse med *Pakistan* om ett *telekommunikationsprojekt*.

Den 1 december 1970 undertecknades i Stockholm ett protokoll med *Rumänien* rörande *varuutbytet*.

Den 2 december 1970 framlades för undertecknande sjunde protokollet rörande förlängning av deklarationen om *Tunisiens* provisoriska anslutning till *allmänna tull- och handelsavtalet*. Protokollet undertecknades av Sverige den 10 januari 1971.

Den 7 december 1970 undertecknades för Sveriges vidkommande med förbehåll för ratifikation internationella konventionerna i Bryssel den 29 november 1969 dels om havsstaters rätt att ingripa mot *oljeskador vid fartygshaverier* på öppna havet dels om skadeståndsansvar för oljeskador.

Den 7 december 1970 växlades i Stockholm ministeriella noter med *Amerikas Förenta Stater* rörande ändring av överenskommelsen den 20 november 1952 om finansiering av viss *utbytesverksamhet inom undervisningsområde*.

Den 19 juni och 8 december 1970 växlades i Rio de Janeiro ministeriella noter med *Brasilien* rörande *radioamatörverksamhet*.

Den 9 december 1970 undertecknades i Strasbourg en överenskommelse med *Europarådet* rörande fördelningen av administrativa och ekonomiska åtaganden för en europeisk *familjeministerkonferens* i Stockholm.

Den 16 december 1970 undertecknades i Haag en konvention för bekämpande av *olaga besittningstagande av luftfartyg*. Kungl. Maj:t beslöt den 27 maj 1971 att ratificera konventionen. Ratifikationsinstrumentet deponerades i London, Moskva och Washington den 7 juli.

Den 17 december 1970 beslöt Kungl. Maj:t godkänna av Organisationens råd den 14 december 1967 antagna ändringar i överenskommelsen den 1 juli 1953 angående upprättande av en *europeisk organisation för kärnforskning* (CERN). En notifikation härom avlämnades i Genève den 18 december.

Den 23 december 1970 växlades i Stockholm ministeriella noter med *Sovjetunionen* rörande *varuutbytet*.

Den 29 december 1970 växlades i Dar es Salaam ministeriella noter med *Tanzania* om ändrad lydelse av vissa artiklar i avtalet den 6 april 1967 rörande svenska frivilliga *fredskårsdeltagare*.

Den 30 december 1970 undertecknades i Stockholm en överenskommelse

melse med *Danmark och Norge om ekonomisk garanti till vissa flygbolag*.

Den 31 december 1970 undertecknades i Addis Ababa en överenskommelse med *Etiopien* rörande ett regionalt utvecklingsprojekt (*jordbruksprojekt i Chilalo*).

Den 16 december 1970 och 8 januari 1971 växlades i Mexico City ministeriella noter med *Mexico* rörande ikraftträdande av *luftfartsöverenskommelsen* av den 4 februari 1970.

Den 11 januari 1971 växlades i Addis Abeba ministeriella noter med *Etiopien* rörande fortsatt bistånd till en *teknisk högskola*.

Den 15 januari 1971 undertecknades i Stockholm en överenskommelse med *Danmark och Norge om riskgaranti till Scandinavian Airlines System*.

Den 28 december 1970 och 15 januari 1971 växlades i Santiago de Chile ministeriella noter med *Chile* rörande samarbete på *familjeplaneringens* område.

Den 19 januari 1971 undertecknades för Sveriges vidkommande med förbehåll för ratifikation europeiska överenskommelsen i Genève av den 1 juli 1970 rörande *arbetsförhållanden* för besättningarna vid *internationella transporter på väg* (AETR).

Den 21 januari 1971 växlades i Rom ministeriella noter med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (*FAO*) rörande förlängning av överenskommelsen den 25 april 1968 rörande ett *jordbruksprojekt i Afghanistan*.

Den 12 november 1970 och 22 januari 1971 växlades i Mbabane och London ministeriella noter med *Swaziland* rörande upphävande av *luftfartsöverenskommelsen* med Storbritannien av den 27 november 1946 jämte senare tillägg för Swazilands vidkommande.

Den 23 januari 1971 växlades i Warszawa ministeriella noter med *Polen* rörande ikraftträdande av överenskommelsen den 5 oktober 1970 om *bärgning av fartyg* och annan egendom i svenskt och polskt sjöterritorium.

Den 29 januari 1971 växlades i Stockholm ministeriella noter med Sovjetunionen rörande ett svenskt *generalkonsulat i Leningrad*.

Den 3 februari 1971 utväxlades i Stockholm ratifikationsinstrumenten till överenskommelsen med *Polen* den 5 oktober 1970 rörande medgivande för svenska fiskefartyg att *fiska i den polska havsfiskezonen*.

Den 28 januari och 4 februari 1971 växlades i Paris ministeriella noter med FN:s organisation för uppfostran, vetenskap och kultur (*UNESCO*) rörande ett *tekniskt institut i Santa Clara, Cuba*.

Den 5 februari 1971 växlades i Tokio ministeriella noter med *Japan* med ändring av routeförteckningen i *luftfartsöverenskommelsen* den 20 februari 1953 jämte tillägg 19 juli 1954.

Den 8 februari 1971 undertecknades i Stockholm ett protokoll med

Sovjetunionen angående ömsesidig befrielse av luftfartsföretag och deras anställda från erläggande av *skatter*, upprättat i anslutning till överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen rörande luftfartsförbindelser den 31 mars 1956 samt ett memorandum rörande överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen i frågor rörande luftfartsförbindelser den 31 mars 1956. Kungl. Maj:t beslöt den 23 april att ratificera protokoll och memorandum. De sattes i kraft genom en notväxling i Moskva samma dag.

Den 11 februari 1971 undertecknades med förbehåll för ratifikation i London, Moskva och Washington ett fördrag om förbud mot placering av *kärnvapen* och andra massförstörelsevapen på *havsbotten* samt i dens underliggande marklager.

Den 12 februari 1971 undertecknades i Stockholm ett tilläggsprotokoll 1971 till långtidsprotokollet med *Polen* av den 16 september 1968 rörande *varuutbytet*.

Den 13 februari 1971 undertecknades i Köpenhamn en överenskommelse om ändring i *samarbetsöverenskommelsen* den 23 mars 1962 mellan *Danmark, Finland, Island, Norge* och Sverige. Kungl. Maj:t beslöt den 27 maj att ratificera överenskommelsen. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Helsingfors den 1 juni.

Den 17 februari 1971 beslöts om en ändring av *stadgan för Europarådet*.

Den 21 februari 1971 undertecknades i Wien med förbehåll för ratifikation en konvention rörande så kallade *psykotropa medel*.

Den 22 februari 1971 växlades i Bangkok ministeriella noter med *Thailand* rörande förlängning av *vänskaps-, handels- och sjöfartsavtalet* av den 5 november 1937.

Den 5 mars 1971 avlämnade *Storbritannien* en ministeriell note i Stockholm med uppsägning av överenskommelsen den 30 juni 1964 rörande reglering av *spannmålsimporten till den brittiska marknaden*.

Den 8 mars 1971 undertecknades med förbehåll för ratifikation i Guatemala ett protokoll innebärande ändring i konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om *internationell luftbefordran*.

Den 9 och 10 mars 1971 undertecknades i Paris med förbehåll för ratifikation två tilläggsavtal med *Frankrike* till avtalet den 24 december 1936 och tilläggsavtalet den 29 mars 1956 för undvikande av *dubbelbeskattning* och fastställande av bestämmelser angående ömsesidig handräkning beträffande direkta skatter.

Den 10 mars 1971 undertecknades i New Delhi ett *utvecklingskreditavtal* (1971) med *Indien*.

Den 12 mars 1971 framlades i New York ett protokoll med ändring av konventionen den 7 december 1944 angående *internationell civil*

luftfart, (art. 50 (a)). Kungl. Maj:t beslöt den 14 maj att ratificera protokollet. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Montreal den 11 juni.

Den 15 mars 1971 undertecknades i Helsingfors ett avtal mellan *Danmark, Finland, Island, Norge* och Sverige om kulturellt samarbete. Kungl. Maj:t beslöt den 7 september att ratificera avtalet. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Helsingfors den 22 september.

Den 23 mars 1971 undertecknades i Paris ett protokoll med *Organisationen för europeisk rymdforskning* (ESRO) om ändring av avtalet angående raketfältet i Kiruna.

Den 24 mars 1971 undertecknades i Strasbourg med förbehåll för ratifikation en överenskommelse rörande *internationell patentklassificering*.

Den 24 mars 1971 undertecknades i New York en tilläggsöverenskommelse med *Förenta Nationerna och Peru* rörande upphörande av överenskommelsen den 29 juli 1970 rörande den svenska teknikerkaderns insättande i Förenta Nationernas tjänst för återuppbyggnadshjälp i de av jordbävningen den 31 maj 1970 ödelagda områdena i Peru.

Den 29 mars 1971 undertecknades i Washington 1971 års *vetekonvention* samt 1971 års konvention om *livsmedelshjälp*. Kungl. Maj:t beslöt den 27 maj att ratificera konventionerna. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Washington den 16 juni.

Den 1 april 1971 undertecknades i Dar es Salaam en överenskommelse med *Tanzania* om *utvecklingskredit* (vattenförsörjningsprogram 1970—72).

Den 10 april 1971 växlades i Dar es Salaam ministeriella noter med *Tanzania* rörande ändrad lydelse av artikel 4 i överenskommelsen den 30 juni 1967 om utvecklingskredit (*vattenförsörjningsprogram för landsbygden*).

Den 16 april 1971 beslöt Kungl. Maj:t Sveriges anslutning till konventionen i New York den 8 juli 1965 om *kustlösa staters transithandel*. Anslutningsinstrumentet deponerades i New York den 16 juni.

Den 23 april 1971 växlades i Oslo ministeriella noter med *Norge* rörande förlängning av giltighetstiden för konventionen den 5 februari 1919 angående *flyttlapparnas rätt till renbetning*.

Den 3 maj 1971 undertecknades i Oslo en överenskommelse med *Danmark, Finland och Norge* om *person- och godsbefordran på väg*.

Den 15 maj 1971 undertecknades i Monrovia en överenskommelse med *Liberia* om *tekniskt samarbete*.

Den 27 maj 1971 beslöt Kungl. Maj:t att med vissa förbehåll ratificera europeiska *bosättningskonventionen* av den 13 december 1955. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Strasbourg den 24 juni.

Den 27 maj 1971 beslöt Kungl. Maj:t ratificera konventionen i Monaco den 3 maj 1967 angående den *internationella hydrografiska orga-*

nisationen. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Paris den 11 oktober.

Den 29 maj 1971 växlades i Hanoi ministeriella noter med *Folkrepubliken Vietnam* rörande *familjeplanering*.

Den 4 juni 1971 beslöt Kungl. Maj:t ratificera de vid världspostkongressen i Tokio den 14 november 1969 avslutade *postfördragen*. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Bern den 1 oktober.

Den 7 juni 1971 undertecknades i Washington en överenskommelse med *Kenya* och Världsbanken om *utvecklingskredit* (Kamburukraftverket vid Tanafloren).

Den 21 juni 1971 undertecknades i Stockholm med förbehåll för ratifikation en överenskommelse med *Finland* angående reglering av betalningen av vissa till Finland lämnade *svenska krediter*.

Den 23 juni 1971 undertecknades i Köpenhamn en *luftfartsöverenskommelse* med *Indonesien*.

Den 29 juni 1971 växlades i Dar es Salaam ministeriella noter med *Tanzania* rörande förlängning av överenskommelsen den 20 augusti 1966 rörande *expertbistånd för Tanzanias förvaltning*.

Den 29 juni 1971 växlades i Dar es Salaam ministeriella noter med *Tanzania* rörande förlängning av avtalet den 6 april 1967 rörande svenska frivilliga *fredskårsdeltagare*.

Den 30 juni 1971 växlades i Nairobi ministeriella noter med *Kenya* rörande förlängning av överenskommelsen den 17 maj 1966 rörande samarbete på *inseminationens område*.

Den 3 januari och 1 juli 1971 växlades i Teheran ministeriella noter med *Iran* angående bistånd på *familjeplaneringens område*.

Den 24 juli 1971 undertecknades i Paris med förbehåll för ratifikation en överenskommelse med ändringar i *Bernkonventionen* om skydd för litterära och konstnärliga verk samt en överenskommelse med ändringar av världskonventionen om upphovsrätt.

Den 23 augusti 1971 undertecknades i Washington en överenskommelse med *Indien* och Internationella utvecklingsfonden (IDA) om utvecklingskredit (*spannmålslagringsprojekt*).

Den 19 och 24 augusti 1971 växlades i Rom ministeriella noter med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (*FAO*) rörande en *skoglig utbildningskonferens*.

Den 27 augusti 1971 undertecknades i Addis Abeba en överenskommelse med *Etiopien* rörande tekniskt *bistånd på jordbruksområdet* (EPID-programmet).

Den 24 och 30 augusti 1971 växlades i Rom ministeriella noter med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (*FAO*) rörande möte i Stockholm av *FAO:s rådgivande kommitté för skoglig utbildning*.

Den 31 augusti 1971 undertecknades i Stockholm en överenskommelse med *Ceylon* om svenskt *varubistånd*.

Den 4 september 1971 undertecknades i Reykjavik två protokoll mellan Sverige, Danmark och Norge samt *Island* om dels *Loftleidirs* flygningar på routen Skandinavien—Reykjavik—New York med flygplan av typ RR 400 dels villkoren för Loftleidirs trafik Skandinavien—Reykjavik—New York v. v.

Den 10 september 1971 undertecknades i Stockholm en överenskommelse med *Israel* om *coproduktion av filmer*.

Den 16 september 1971 undertecknades i Köpenhamn en överenskommelse med *Danmark, Finland och Norge* om samarbete i fråga om åtgärder mot *oljeförorening* av havet.

Den 16 september 1971 undertecknades i Stockholm med förbehåll för ratifikation dels en *gränsälvsoverenskommelse* med *Finland* dels en tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen den 17 februari 1949 om flottningen i Torne och Muonio gränsälvar.

Den 22 september 1971 växlades i Brasília ministeriella noter med *Brasilien* om konsultationer i *sjöfartsfrågor*.

Den 23 september 1971 undertecknades i Stockholm en överenskommelse med *Finland och Norge* om *Nordkalottens arbetsmarknadsutbildningscenter*.

Den 24 september 1971 beslöt Kungl. Maj:t ratificera europeiska konventionen av den 13 december 1968 rörande *skydd av djur under internationell transport*. Ratifikationsinstrumentet deponerades i Strasbourg den 20 oktober.

Den 13 oktober 1971 undertecknades i Stockholm med förbehåll för ratifikation en överenskommelse med *Tjeckoslovakien* om *vetenskapligt och tekniskt samarbete*.

Den 15 oktober 1971 beslöt Kungl. Maj:t ratificera en av Internationella civila luftfartsorganisationens församling beslutad ändring av artikel 56 i konventionen den 7 december 1944 angående *internationell civil luftfart*.

Den 18 oktober 1971 undertecknades i Nairobi en överenskommelse med *Kenya* om samarbete för *utbildning av sekreterare*.

Den 19 oktober 1971 växlades i London ministeriella noter med *Botswana* rörande upphävande av *passviseringstvangen*.

Den 27 oktober 1971 undertecknades i Prag ett tilläggsprotokoll med *Tjeckoslovakien* till *handelsavtalet* den 26 januari 1967.

Den 29 oktober 1971 beslöt Kungl. Maj:t Sveriges anslutning till konventionen i Paris den 2 december 1961 för skydd av *växtförädlingsprodukter*.

Den 29 oktober 1971 undertecknades i Genève med förbehåll för ratifikation en internationell konvention rörande skydd för framställare av *fonogram* mot otillåten efterbildning.

Den 29 oktober 1971 undertecknades i Nairobi en överenskommelse med *Kenya* om samarbete på *mjölkproduktionens område*.

Av exportkreditnämnden på statens vägnar meddelade garantier för exportkrediter

Under budgetåret 1970/71 har exportkreditnämnden utfärdat statsgarantier för exportkredit (garantiförbindelser) för ett belopp av 1 311 milj. kr., vilket innebär en minskning sedan närmast föregående budgetår med 13 milj. kr. eller med 1 %. Därutöver har garantier ställts i utsikt (garantiutfästelser) för ett belopp av 3 767 milj. kr. mot 3 348 milj. kr. föregående budgetår.

Av nämndens engagemang avsåg 2 458 milj. kr. garantiförbindelser. Härav utgjorde 209 milj. kr. garantier på särskilt gynnsamma villkor vid export av betydelse för u-ländernas ekonomiska utveckling, u-garantier. Totalbeloppet för garantiutfästelser uppgick till 2 971 milj. kr., därav 140 milj. kr. för u-garantier. Utvecklingen under det senaste budgetåret karakteriseras av en ökning av garantiförbindelserna med 21 % och en minskning av garantiutfästelserna med 2 %.

Av de utestående garantiförbindelserna belöper 837 milj. kr. på u-länderna, 759 milj. kr. på öststaterna och 862 milj. kr. på övriga länder.

Vid sammanräkning av garantiåtaganden tas — enligt beslut av Kungl. Maj:t den 27 februari 1970 — garantiutfästelser upp till 55 % av sitt belopp eftersom erfarenheten visat att endast en del av lämnade utfästelser utnyttjas. Nämndens sammanlagda engagemang beräknat på detta sätt uppgick den 30 juni 1971 till 4 092 milj. kr.

Under våren 1968 beslöt riksdagen att införa garantier för täckning av förlust i samband med investering i u-land, s. k. investeringsgarantier. Dessa skall administreras av exportkreditnämnden. Riktlinjer som skall gälla för dessa investeringsgarantier har utarbetats av nämnden. Någon ansökan om investeringsgaranti har under budgetåret inte kommit in till nämnden.

Nämndens inkomster under budgetåret 1970/71 uppgick till 29,9 milj. kr. mot 29,4 milj. kr. föregående budgetår. Av intäkterna utgjordes 17,6 milj. kr. av premier, 9,3 milj. kr. av räntor och 3,1 milj. kr. av återvunna skadebelopp.

Med anledning av skadefall har under budgetåret 1970/71 betalats ut ersättningar med 2,1 milj. kr. Nämndens administrationskostnader uppgick till 2 milj. kr. Ersättningsreserven, som skall bestrida kostnaderna för under budgetåret inträffade men ej slutreglerade skadefall, är oförändrad och uppgår till 1,7 milj. kr. Till premiereserver har satts av 5,6 milj. kr. för n-garantier, dvs. andra garantier än u-garantier, och 2,6 milj. kr. för u-garantier.

Resultatet av verksamheten har möjliggjort en ökning av nämndens säkerhetsreserv för n-garantier med 15,7 milj. kr. och för u-garantier med 1,9 milj. kr. Efter årets avsättning uppgår dessa säkerhetsreserver till resp. 98,4 milj. kr. och 6,6 milj. kr. Säkerhetsreservernas relativa

storlek i förhållande till utestående garantiförbindelser är 4,4 % för n-garantier och 3,1 % för u-garantier.

En närmare redogörelse för exportkreditnämndens verksamhet under budgetåret finns i nämndens verksamhetsberättelse som lämnats till riksdagens ledamöter.

**Under år 1971 beviljade bidrag ur behållningen av de särskilda
lotterier som anordnats till förmån för konst, teater
och andra kulturella ändamål**

Ändamål	Beslutets dag	Belopp kr.
Svenska riksteatern inköp av fastigheter och övertagande av hyresrätt	19.2.71	1 369 000
Stiftelsen EMS anskaffande av utrustning och tekniska data- program	19.2.71	450 000
Ars nova, föreningen för nutida musik i Malmö anskaffande av utrustning för återgivning av elek- tronisk musik	19.2.71	10 000
Föreningen Konstnärernas kollektivverkstad Stockholm anskaffande av utrustning till nya avdelningar inom verkstaden	19.2.71	25 000
Styrelsen för KRO:s distrikt för Skåne och Blekinge anskaffande av utrustning vid Konstnärernas kollektivverkstad i Malmö	19.2.71	100 000
Arjeplogs kommun färdigställande av museet i Arjeplog	19.2.71	50 000
Akademien för de fria konsterna framställning av ett ljudbildband över Evert Lundquists konst	19.2.71	5 000
Stiftelsen Gerlesborgsskolan investering enligt angivet lokalutbyggnadsprogram	19.2.71	250 000
Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige reparation av Thomanderska huset, Blekinge- gården, Herrehuset, Wahlbomska huset, Locus Pecatorum och Locus Virtutum	19.2.71	100 000
Riksantikvarieämbetet bidrag till Sundsvall kommun för inköp av fastig- heten Högom 3:55 vid gravfältet vid Högom	19.2.71	50 000
Östergötlands fornminnes- och museiförening renovering av Smedstorps by i Norra Vi socken	19.2.71	50 000
Ystads kommun restaurering av bebyggelsen inom kvarteret Håkan Västra i Ystad	19.2.71	150 000
Göteborgs trädgårdsförening renovering av det s. k. Palmhuset i Göteborg	19.2.71	100 000
Tumbo församling renovering av Kaplansgården i församlingen	19.2.71	30 000
Norbergs hembygdsförening renovering av Karlbergs herrgård inom Norbergs hembygdsgård	19.2.71	30 000
Författarförlaget, ekonomisk förening lån till Författarförlaget	19.2.71	250 000
Styrelsen för Skoklosters slott framställning av en vägledning för besökarna vid museet	5.3.71	50 000
Kungl. biblioteket inköp av en brevsamling	19.3.71	50 000
Musikaliska akademien inredning och utrustning av nya lokaler för Musikaliska akademien m. m.	26.3.71	33 000

Ändamål	Beslutets dag	Belopp kr.
Norrlands nation i Uppsala anordnande av teaterlokal m. m. inom Norrlands nation i Uppsala och för restaurering av byggnaden	30.4.71	270 000
Sveriges orkesterförenings riksförbund inköp av instrument, ljudåtergivningsapparat, musikmateriel o. d.,	27.5.71	150 000
Stiftelsen EMS anskaffande av pedagogiskt material	27.5.71	65 000
Folkparkernas centralorganisation projekteringskostnader	18.6.71	115 000
Styrelsen för Skoklosters slott fortsatt konservering av slottets samlingar budget- året 1971/72	18.6.71	400 000
Stiftelsen Musikhistoriska museet anskaffande av en luftfuktighetsanläggning samt inredning av nya lagerlokaler	18.6.71	35 000
Nationalmuseet anskaffande av utrustning till en s. k. videoverkstad samt bestridande av vissa kostnader i samband med mottagandet av en donation	18.6.71	224 000
1965 års musei- och utställningssakkunniga ytterligare bidrag för uppbyggnad av ett informa- tionscentrum för offentlig konst	18.6.71	83 000
Museiföreningen Östra Södermanlands järnväg anordnande av nya verkstads- och förvaringsut- rymmen	18.6.71	50 000
Föreningen Filmcentrum anskaffande av teknisk utrustning	18.6.71	50 000
Folkrorelsearkivet i Västerbotten anskaffande av hyllinredning	18.6.71	45 000
Arbetarrörelsens arkiv iordningställande av nya arkivlokaler	18.6.71	83 000
Riksantikvarieämbetet restaurering av vissa under ämbetets vård och förvaltning ställda fastigheter	30.6.71	145 000
Arbetsgruppen för film anskaffande av filmutrustning	15.7.71	5 000
Konstfackskolan anskaffande av en ugn till fackavdelningen för keramik vid skolan	16.9.71	30 000
Svenska riksteatern utrustning av repetitionslokaler för Cullbergsbaletten	1.10.71	20 000
Ystads kommun restaurering av korsvirkesbeståndet inom kv. Olivia	1.10.71	150 000
Baltiska arkivet anskaffande av arkivskåp, kopieringsmaskin m. m.	1.10.71	10 000
Statens biografbyrå anskaffande av filmprojektorer och viss annan utrustning	22.10.71	195 000
Domkapitlet i Skara utförande av ett korfönster i Skara domkyrka	19.11.71	300 000
Organisationskommitten för bibliotekarieutbildning bokinköp och bokbindning vid den blivande bi- bliotekshögskolan	17.12.71	100 000
Summa kr.		5 677 000

Under budgetåret 1970/71 gjorda anvisningar ur jaktvårdsfonden

Ändamål	Belopp kr.
Bidrag till Svenska jägareförbundets verksamhet	3 779 800
Bidrag till länsjaktvårdsföreningarnas verksamhet	1 110 700
Bidrag till viltforskning	819 000
Bidrag till Svenska naturskyddsföreningens verksamhet	150 000
Diverse	313 700
Summa kr.	6 173 200

Under budgetåret 1970/71 influtna medel och anvisade belopp ur statens lappfond

	Belopp kr.
<i>Inkomster:</i>	
A. Räntemedel	929 000
B. I anledning av markförsäljningar influtna köpeskillningar	534 000
C. I anledning av vattenregleringar influtna ersättningar för skada å fiske m. m.	175
D. I anledning av undantagande av renbetesmark utgående intrångsersättningar	235 000
E. Arrendemedel	1 532 124
F. Vissa hyresersättningar m. m.	6 196
G. Diverse	34 042
Summa kr.	3 270 537
<i>Anvisade belopp kr.:¹</i>	
A. Direkta åtgärder för renskötselns främjande	
1. Jämtlands län	69 853
2. Västerbottens län	65 000
3. Norrbottens län ^a	336 989
	471 842
B. Åtgärder för främjande av jakt och fiske	—
C. Åtgärder för underlättande av bostadsbyggen m. m.	9 724
D. Renforskning m. m.	85 302 (85 302)
E. Särskilda åtgärder för understödjande av organisationsarbete m. m.	307 394
Summa kr.	874 262 (85 302)

Anm. De inom parentes angivna beloppen utvisar hur stor del av bidragen, som har utgått från s. k. villkorsmedel som är avsatta för särskilda ändamål under statens lappfond.

¹ De framställningar från länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län om medel till renskötselns främjande m. m. under budgetåret 1971/72, som inkommit under budgetåret 1970/71 och som enligt tidigare praxis skulle ha anvisats under sistnämnda budgetår, har för prövning och avgörande överlämnats till styrelsen för samefonden, vilken fond inrättats fr. o. m. den 1 juli 1971 (prop. 1971:51, JoU 1971:37, rskr 1971:216).

^a I posten ingår vissa engångsbelopp.

Under budgetåret 1970/71 beviljade understöd ur allmänna arvsfonden

Under budgetåret 1970/71 har 372 understöd om sammanlagt ca 11,8 milj. kr. delats ut ur allmänna arvsfonden. Hur understöden fördelas på olika ändamål framgår av nedanstående tablå.

Ändamål		Belopp kr.
<i>Främjande av vård och fostran av barn och ungdom</i>		
Barnstugor		6 017 900
Barnkolonier		291 000
Ungdomslokaler m. m.		
Kommuner och ungdomsråd	1 475 000	
Nykterhetsorganisationer	78 000	
Scoutorganisationer	783 600	
Svenska kyrkan samt till denna knutna sammanslutningar	209 000	
Religiösa sammanslutningar i övrigt	841 000	
Annan huvudman	85 500	3 472 100
Forskning, försöksverksamhet, information		156 000
<i>Omsorg om handikappade</i>		
Fritidsanläggningar, rekreation m. m.	392 500	
Forskning, försöksverksamhet, information	1 229 600	
Administration	16 800	
Invaldbilar, tekniska hjälpmedel	160 000	
Diverse	30 000	1 828 900
Övrigt		10 000
		11 775 900

**Utbetalningar för skilda ändamål från handels- och sjöfartsfonden
under budgetåret 1970/71**

Ändamål	Belopp kr.
Bidrag för exportfrämjande åtgärder, Svenska Handelskammaren i New York	50 000: —
Bidrag till inrikeskampanjen 1970, Svenska turisttrafikförb.	300 000: —
Bidrag till exportprojekt under samverkan mellan konfektionsföretag m. m., Sveriges allmänna exportförening netto	86 229: —
Bidrag för framställning av en projektkalender, D:o	30 000: —
Bidrag till en marknadsanalys vid Svenska handelskammaren i Österrike, Sveriges allmänna exportförening netto	16 501: —
Medel för ombyggnad av en svensk utställningsmonter, Handelssekr. i Toronto	9 000: —
Medel att disponeras för kommersiella ändamål, Kollegiet för Sverige-information i utlandet	200 000: —
Resebidrag till Idla — ensemblen för framträdande i Amerikas förenta stater i oktober 1970, Idla Corporation in Sweden AB	13 000: —
Bidrag för en inrikeskampanj under år 1971, Svenska Turisttrafikförbundet	400 000: —
Medel att användas under b.å. 1970/71 av exportrådet för den mindre industrin för marknadsundersökningar m. m., Sveriges allmänna exportfören.	60 000: —
Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet (k. br. 7.5.1971)	150 000: —
Summa	1 314 730: —

Kommittéer

Justitiedepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Departementsutredningen (Ju 1964: 58)

Sedan Kungl. Maj:t beviljat förutvarande utredningsmannen entledigande från det uppdrag att utreda statsdepartementens organisation och arbetsformer, som meddelats honom av Kungl. Maj:t den 5 juni 1963, har för uppdragets fullgörande en utredningsman tillkallats enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 3 februari 1967:

Utredningsman:

Berggren, Erik G. C., kansliråd

Expert:

Edelsvärd, Olle A., avdelningsdirektör

Sekreterare:

Hammar, Lars G. A., byrådirektör

Sanmark, P. Arvid, L., hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1964 års riksdagsberättelse Ju 58.

I fråga om decentralisering av ärenden har utredningen t. o. m. oktober 1971 lagt fram 133 promemorior (stencilerade). Utredningen har därefter färdigställt en den 3 januari 1972 dagtecknad sammanfattande rapport om decentraliseringsarbetet inom utredningen.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. 1965 års abortkommitté (Ju 1966: 62)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1965 för utredning om abortlagens tillämpning och därmed sammanhängande spörsmål samt en allmän översyn av abortlagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 10 mars 1965):

Ordförande:

Hult, Bengt V., f. d., justitieråd, ordförande i arbetsdomstolen

Ledamöter:

Alm, Görel G. M., amanuens

af Geijerstam, K. Gunnar, bitr. överläkare

Hamrin-Thorell, Ruth L., redaktör, f. d. led. av I kamm.

Holmqvist, A. Mary S., barnavårdsman, led. av riksdagen

Kristensson, Astrid M., förbundsdirektör, led. av riksdagen

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm.

Olsson, Elvy E., led. av riksdagen

Westberg, S. Verner, f. d. överläkare

Experter:

Englund, Sven E., bitr. överläkare

Jonsson, R. A. Margit, kurator

Odquist, Gudrun I., kurator

Sjövall, Elisabet, med. lic. f. d. led. av II kamm.

Swensson, Dag C. W., byrådirektör

Öhrberg, Kjell O., med. lic.

Sekreterare:

Bergström, S. Gunvor M., kansliråd

Rengby, Sven F. N., avdelningsdirektör

Direktiven för kommittén, se 1966 års riksdagsberättelse Ju 62.

Kommittén har under tiden november 1970—augusti 1971 hållit 14 sammanträden.

Kommittén har den 3 september 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 58) Rätten till abort.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. Kommittén (Ju 1968: 60) för anstaltsbehandling inom kriminalvården

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 januari 1967 för översyn av lagstiftningen om behandling i fångvårdsanstalt m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 31 januari 1967):

Ordförande:

Gärde Widemar, Ingrid, justitieråd, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Eriksson, G. Torsten, f. d. generaldirektör

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen

Hedlund, A. Rune, landstingsråd, f. d. led. av I kamm.

Kaijser, Rolf G. S., f. d. överläkare, f. d. led. av I kamm.

Nilsson, K. Börje, socionom, f. d. led. av II kamm.

Romander, Holger, A. G., riksåklagare

Experter:

Bufvers, M. Arne, skyddskonsulent

Danielsson, Ake H., kriminalvårdsdirektör

Eriksson, Nils, ingenjör

Forsström, Karl-Erik, byrådirektör

Holmstedt, Yngve D., överläkare

Ruda, K. Einar, f. d. avdelningsdirektör

Tibbling, J. Harry, byrådirektör

Wallström, Sven, tillsynsman

Wigelius, Anders O., hovrättslagman

Sekreterare:

Paulsen, Margareta M., hovrättsassessor

Direktiven för kommittén, se 1968 års riksdagsberättelse Ju 60.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 17 sammanträden.

Kommittén har den 8 november 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 74) Kriminalvård i anstalt.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. Informationsutredningen (Ju 1968: 61)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 maj 1967 för att utreda frågan om vidgad samhällsinformation m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 2 juni 1967):

Ordförande:

Eckerberg, Per A., landshövding

Ledamöter:

Braunerheilm, G. Erik E., direktör

Dennis, Bengt, statssekreterare

Fors, Åke Hj., kansliråd

Nilsson, A. Manfred, kansliråd

Svensson, Olle F. S., chefredaktör, led. av riksdagen

Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare

Expert:

Edström, Lennart J., informationschef

Huvudsekreterare:

Brade, James E. U. G., direktör

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Ju 61.

Utredningen har under tiden november 1970—februari 1971 hållit ett sammanträde.

Utredningen har den 17 februari 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 2) Post- och Inrikes Tidningar.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. 1967 års polisutredning (Ju 1968: 65)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 10 november 1967 och den 22 mars 1968 för en översyn av indelningen i polis- och åklagardistrikt och av den regionala polisorganisationen (se Post- och Inrikes tidn. den 27 november 1967):

Ordförande:

Rainer, A. Ove, statssekreterare

Ledamöter:

Bergman, Per R., direktör, led. av riksdagen

Ekström, Sven E. A., f. d. förvaltningschef, led. av riksdagen

Gärde Widemar, Ingrid, justitieråd, f. d. led. av II kamm.

Schött, Lars E., fögderidirektör, led. av riksdagen

Sundkvist, K. R. Tage, lantbrukare, led. av riksdagen

Experter:

Börjesson, Mats, direktör

Fröjd, S. Arne, länsråd

Lindell, Malte, ombudsman

Olsson, Karl Gustaf, länsåklagare

Printz, A. Lennart, avdelningschef

Ståhl, Karl-Gustaf L., länspolischef

Sekreterare:

Alpsten, A., Börje departementsråd

Bitr. sekreterare:

Ahlén, Lars, hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Ju 65.

Utredningen har den 30 juni 1970 avgett delbetänkandet (SOU 1970: 32) *Polisen i samhället*.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 15 sammanträden samt haft ett flertal överläggningar med olika myndigheter och organisationer som berörs av utredningens arbete.

Utredningen har i december 1971 slutfört sitt arbete genom betänkandet (Ds Ju 1971: 26) *Polisen i storstadsområdena*.

6. Utredningen (Ju 1969: 56) om rättshjälp i förvaltningsärenden

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 mars 1968 för utredning av frågorna om kostnaderna i förvaltningsförfarandet, om rättshjälp i förvaltningsärenden och om offentligt biträde åt part i sådana ärenden (se Post- och Inrikes tidn. den 27 mars 1968):

Ordförande:

Wilkens, Sten P. A., regeringsråd

Ledamot:

Vogel, Lorentz W., byråchef

Sekreterare:

Sacklén, N. Anders O., förste länsassessor

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Ju 56.

Utredningen har under tiden november 1970—september 1971 hållit tio sammanträden, varav ett med försäkringsdomstolens ledamöter.

Utredningen har den 5 november 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 76) *Offentligt biträde och kostnadsersättning i förvaltningsärenden*.

Uppdraget är därmed slutfört.

7. Domstolsverksutredningen (Ju 1970: 57)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 februari 1970 med uppdrag att utreda frågan om inrättande av en central förvaltningsmyndighet på domstolsväsendets område:

Ordförande:

Wetterblad, R. Ingmar T., generaldirektör

Ledamöter:

Larfors, E. V. Tage, drätselchef, led. av riksdagen

Sidenbladh, Karl J. E., hovrättspresident

Sjönell, P. Bengt G., direktör, led. av riksdagen

Spak, Carl-Anton, lagman

Experter:

Buckau, Anne-Marie L. M., ombudsman

von Feilitzen, Styrbjörn O. R., direktör

Persson, J. Lennart, hovrättslagman

Serbin, Ulla, kamrerare

Stangenberg, Harriet, S. T., expeditiionschef

af Winklerfelt, J. Christer M., byråchef

Huvudsekreterare:

af Winklerfelt, J. Christer M., byråchef

Bitr. sekreterare:

Larsson, Mats R. S., departementssekreterare

Odhammar, J. E. Ivan, hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 49.

Utredningen har under tiden november 1970—maj 1971 hållit sex sammanträden.

I enlighet med förslag av utredningen den 26 augusti 1970 (Stencil Ju 1970: 22) har fr. o. m. den 1 juli 1971 inrättats en domstolsväsendets organisationsnämnd med uppgift bl. a. att genomföra olika rationaliseringsprojekt inom domstolsväsendet. Instruktion se SFS 1971: 205.

Utredningen har i maj 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 41) Ny domstolsadministration.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. Kammarrättsorganisationskommittén (Ju 1970: 60)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1970 med uppdrag att framlägga förslag till organisation av kammarrätterna och i övrigt förbereda den nya kammarrättsorganisationen (se Post- och Inrikes tidn. den 14 juni 1970):

Ordförande:

Hillerudh, G. Lars-Olov E., kansliråd

Ledamöter:

Francke, Jan Å., kammarrättsfiskal

Granath, Nils O., förste länsassessor

Neergaard, Erik A., hovrättsassessor

Törnell, T. M. Bengt, kammarrättsassessor

Expert:

Wentz, Nils O., kammarrättspresident

Sekreterare:

Lindberg, Bert H., kammarrättsfiskal

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 52.

Kommittén har under tiden november 1970—juni 1971 hållit sex sammanträden.

Kommittén har den 30 juni 1971 avgett slutrapport.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1971 uppdragit åt domstolsväsendets organisationsnämnd att slutföra kommitténs kvarstående arbetsuppgifter.

Kommitténs uppdrag är därmed slutfört.

9. *Moratoriekommittén (Ju 1970: 61)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 med uppdrag att överse moratorielagstiftningen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 23 september 1970):

Ordförande:

Delin, Lars A., t. f. rättschef

Ledamöter:

Gustafsson, G. Ake, bankdirektör

Lindberg, N. Olof, departementsråd

Experter:

Högberg, Curt-Ragnar G., avdelningsdirektör

Modigh, Pontus, direktör

Wilhelmsson, Arne E., rådman

Sekreterare:

Norberg, Sven E. O., hovrättsfiskal

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 53.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Kommittén har den 15 december 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 56) Ny moratorielag.

Uppdraget är därmed slutfört.

10. *Sakkunniga (Ju 1970: 64) för översyn av organisationen vid åklagarmyndigheten i Göteborgs åklagardistrikt m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 4 december 1970 och den 27 maj 1971 för översyn av organisationen vid åklagarmyndigheterna i Göteborgs och Malmö åklagardistrikt samt vid Göteborgs och Malmö tingsrätters brottmålsavdelningar:

Ordförande:

Spak, Carl-Anton, lagman (fr. o. m. den 18 december 1970)

Ledamöter:

Håkansson, Sven-Olof H., länsåklagare (fr. o. m. den 18 december 1970)

Welander, Gösta, kammaråklagare (fr. o. m. den 18 december 1970)

Expert:

Carlson, N. Gunnar, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 28 maj 1971)

Direktiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 4 december 1970):

Vid omorganisationen av åklagarväsendet den 1 januari 1965 lämnades organisationen av åklagarverksamheten i Stockholm, Göteborg och Malmö i huvudsak orubbad. Tämligen snart efter reformens genomförande visade det sig emellertid nödvändigt med en översyn av åklagarmyndigheten i Stockholm för att lösa åtskilliga besvärliga administrativa problem vid myndigheten. Översynen ledde till en ny organisation av myndigheten från den 1 januari 1970.

De skäl som föranledde översynen av organisationen vid åklagarmyndigheten i Stockholm gäller även i fråga om åklagarmyndigheten i Göteborgs åklagardistrikt. Särskilda sakkunniga bör därför tillkallas med uppgift att se över organisationen i Göteborgs åklagardistrikt.

Organisationen av åklagarmyndigheten bör liksom f. n. bygga på att chefen för myndigheten har den dubbla funktionen att vara statsåklagare och chef för lokal åklagarmyndighet. Myndigheten bör vara indelad i åklagarkammare. Det är angeläget att myndigheten organiseras på ett sådant sätt att om möjligt en och samma åklagare handlägger ett mål från början till slut.

På grund av det direkta samband som råder mellan verksamheten vid åklagarmyndigheten och rådhusrätten bör de sakkunniga söka anpassa organisationen för åklagarmyndigheten och för rådhusrättens brottmålsavdelningar till varandra.

De sakkunniga bör — utöver de åtgärder som här nämnts — kunna pröva även andra uppslag som kan väntas öka effektiviteten i myndighetens verksamhet och underlätta dess arbete.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 27 maj 1971):

Under utredningsarbetet har framkommit att de skäl som föranledde beslutet om översyn av åklagarmyndigheten i Göteborgs åklagardistrikt gäller även i fråga om åklagarmyndigheten i Malmö åklagardistrikt. De sakkunniga bör därför anförtros uppgiften att i anslutning till fullföljandet av sitt ursprungliga uppdrag verkställa översyn även av organisationen vid åklagarmyndigheten i Malmö åklagardistrikt. I överensstämmelse med vad jag i direktiven för översynen av åklagarmyndigheten i Göteborgs åklagardistrikt har uttalat beträffande brottmålsavdelningarna vid dåvarande rådhusrätten i Göteborg bör uppdraget att överse åklagarmyndigheten i Malmö åklagardistrikt även avse organisationen av Malmö tingsrätt till den del den berörs av uppdraget i övrigt.

Utredningen har under tiden januari—september 1971 sammanträtt 19 dagar. Utredningen har företagit studiebesök och överlagt med företrädare för riksåklagaren, åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt och Stockholms tingsrätt samt för de berörda åklagarmyndigheterna och tingsrätterna.

Utredningen har den 10 september 1971 avgett PM (Ds Ju 1971: 20) angående organisationen vid åklagarmyndigheterna i Göteborgs och Malmö åklagardistrikt samt vid Göteborgs och Malmö tingsrätters brottmålsavdelningar.

Uppdraget är därmed slutfört.

11. *Sakkunniga (Ju 1971: 1) med uppdrag att utreda frågan om högsta domstolens kansli- och föredragandeorganisation m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 januari 1971 med uppdrag att utreda frågan om högsta domstolens kansli- och föredragandeorganisation m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 19 februari 1971):

Ordförande:

Kjellin, Björn T. M., hovrättspresident (fr. o. m. den 8 februari 1971)

Ledamöter:

Gullnäs, S. Ingvar, expeditionschef (fr. o. m. den 8 februari 1971)

Landahl, E. Tore, hovrättslagman (fr. o. m. den 8 februari 1971)

Expert:

Tengström, L. Ann-Mari, t. f. revisionssekreterare (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Sekreterare:

Munck, Johan, hovrättsfiskal (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Direktiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 29 januari 1971):

Mål och ärenden som prövas och avgörs av högsta domstolen skall enligt 24 § regeringsformen beredas i nedre justitierevisionen. För detta ändamål skall enligt 3 kap. 8 § rättegångsbalken i nedre justitierevisionen finnas revisionssekreterare. Vid nedre justitierevisionen skall enligt samma lagrum också finnas kansli för högsta domstolen.

Närmare bestämmelser om nedre justitierevisionens organisation och verksamhet finns i dess arbetsordning (1948: 494). Enligt arbetsordningen består nedre justitierevisionen av revisionssekreterare som ledamöter. En av dem är revisionens ordförande. Beredningen av mål och ärenden ankommer antingen på en revisionssekreterare eller på justitierevisionen i närvaro av tre revisionssekreterare (t. ex beviljande av fri rättegång) eller på annan tjänsteman. Administrativa ärenden avgörs i plenum eller av ordföranden. Målen och ärendena fördelas på rotlar. I regel innehar varje revisionssekreterare en rotel. Rotlarna är dels specialrotlar, som företrädesvis tilldelas mål av viss typ (t. ex. sjömål eller expropriationsmål), dels allmänna rotlar.

Revisionssekreterarnas huvuduppgift är föredragning inför högsta

domstolen. Föredragningen skall ske med ledning av minnesanteckningar, som innefattar en ordnad och fullständig redogörelse för vad handlingarna innehåller av betydelse för den prövning som det är fråga om. Anteckningarna, den s. k. föredragningspromemorian, skall undertecknas av föredraganden och efter föredragningen förvaras bland handlingarna i målet. Högsta domstolen får bestämma om och i vilken mån en fullständig redogörelse får i promemorian ersättas av hänvisning till handlingarna i målet. Vissa bestämmelser av detta slag har meddelats år 1954. Även i övrigt får högsta domstolen meddela närmare föreskrifter om föredragningar och promemorior.

Frågan om nedre justitierevisionens ställning har senast behandlats i samband med ett den 14 januari 1971 till lagrådet remitterat förslag till ändrade bestämmelser om fullföljd av talan till högsta domstolen m. m. Förslaget grundas på domstolskommitténs betänkande Fullföljd av talan m. m. (SOU 1969: 41). Kommittén har föreslagit att dispensföredragningen i högsta domstolen i vissa avseenden skall förenklas och att föredragningspromemorior inte skall behöva upprättas i alla mål. I sammanhanget uttalar kommittén att nedre justitierevisionen i princip bör upphöra som självständigt ämbetsverk och knytas direkt till högsta domstolen. Under remissbehandlingen rådde delade meningar i fråga om arbetsformerna vid beredningen av målen i högsta domstolen. Någon erinran gjordes däremot inte mot kommitténs uttalande om nedre justitierevisionens ställning.

Enligt vilande grundlagsförslag skall 24 § RF upphävas (prop. 1970: 116), KU 1970: 32). I propositionen anförde jag att det inte finns behov av att reglera högsta domstolens berednings- och föredragandeorganisation i grundlag och att jag räknade med att senare ta upp frågan om vissa reformer i denna del.

I lagrådsremissen angående fullföljd av talan m. m. har jag anslutit mig till domstolskommitténs och remissinstansernas uppfattning att nedre justitierevisionen bör upphöra som ett självständigt ämbetsverk och omvandlas till ett kansli knutet direkt till högsta domstolen. Jag anförde vidare att utredningen av denna fråga borde uppdras åt särskilda sakkunniga som också skulle ta upp frågan om arbetsformerna vid beredningen av målen i högsta domstolen.

Frågan om högsta domstolens kansliorganisation har också samband med det utredningsarbete som bedrivs av domstolsverksutredningen rörande inrättande av en central förvaltningsmyndighet på domstolsväsendets område. I direktiven för detta utredningsarbete (riksdagsberättelsen år 1971 Ju 49) framhöll jag bl. a. att det bör övervägas om inte en central förvaltningsmyndighet för domstolarna bör svara för administrativa och kamerala uppgifter också i fråga om nedre justitierevisionen och högsta domstolen.

Mot den nu angivna bakgrunden bör särskilda sakkunniga tillkallas för att utreda frågan om högsta domstolens kansli- och föredragandeorganisation. Huvudfrågan för de sakkunniga bör vara hur de mål och ärenden som det ankommer på högsta domstolen att pröva och avgöra bäst kan beredas. Med hänsyn till det nära sambandet mellan högsta domstolen och föredragandeorganisationen bör en utgångspunkt vara att den nuvarande konstruktionen med föredragandena inordnade i ett särskilt verk avskaffas. Detta får inte medföra att betungande administrativa uppgifter läggs på högsta domstolen, dess ordförande eller annan ledamot av domstolen. När det gäller föredragandena bör de sakkun-

niga om möjligt undvika lösningar som föregriper en kommande utredning om domarutbildningen och domarkarriären.

Vid utarbetandet av förslag till regler om föredragandenas arbetsuppgifter och om föredragningspromemorior m. m. bör de sakkunniga beakta bl. a. domstolskommitténs förslag och remissyttrandena däröver.

I den förut nämnda remissen till lagrådet angående fullföljd av talan m. m. har även föreslagits vissa ändringar i lagen (1946: 879) om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring. Förslaget innebär att antalet ledamöter i högsta domstolen minskas. Däremot har inte lagens bestämmelser om antalet avdelningar i högsta domstolen och om tjänstgöringen på avdelningarna tagits upp till övervägande. De sakkunnigas uppdrag bör omfatta även frågan om anpassningen av dessa bestämmelser till de nya reglerna om antalet ledamöter i domstolen.

De sakkunniga bör också se över biträdesorganisationen och undersöka om möjligheter finns att i ökad utsträckning flytta över arbetsuppgifter från juristpersonalen till annan personal.

Utredningsarbetet bör drivas skyndsamt. Samråd bör ske med domstolsverksutredningen och med utredningen angående regeringsrättens kansli- och föredragandeorganisation.

De sakkunniga har den 20 augusti 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 59) Högsta domstolens kansli.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

12. Utredningen (Ju 1956: 42) rörande specialstraffrätten

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1955 för förberedande undersökning för reformering av specialstraffrätten (se Post- och Inrikes tidn. den 21 december 1955):

Utredningsman:

Thornstedt, Hans G., professor

Expert:

Danielius, Hans C. Y., bitr. utrikesråd

Lokal: Stockholms universitet, Frescati (rum C 874), Fack, 104 05 Stockholm 50, tel. växel 15 01 60 ankn. 1279 eller 37 24 43 (utredningsmannen)

Direktiven för utredningen, se 1957 års riksdagsberättelse Ju 34.

Utredningsmannen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

13. Fångvårdens byggnadskommitté (Ju 1957: 39)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 april 1956 för att handha nybyggnadsverksamheten inom kriminalvården (se Post- och Inrikes tidn. den 24 maj 1956):

Ordförande:

Andersson, A. G. Birger, redaktör, f. d. led. av I kamm.

Verkställande ledamot:

Evers, G. Tage, överintendent

Ledamöter:

Bunner, Tor A. G., byggnadsråd

Ericsson, Carl Henrik, avdelningschef

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen

Jacobsson, Per, f. d. socialvårdsassistent, f. d. led. av I kamm.

Karlström, Vilhelm H., avdelningsdirektör

Ljungberg, Blenda M., adjunkt, led. av riksdagen

Marknäs, N. Sigurd V., byggnadsråd

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm.

Selin, Sven, ombudsman

Sjöstrand, B. H. Vilhelm, professor (t. o. m. den 25 november 1971)

Sveri, Knut O., professor

Sälde, K. A. Henry, avdelningschef

Tammelin, Paul A. V., överdirektör

Experter:

Amilon, Clas O., avdelningschef

Andersson, Hans E., avdelningsdirektör

Bengtsson, Folke L., byrådirektör

Fornander, J. Nils-Uno, byråchef

Hall-Mikaelsson, Barbro M., kriminalvårdsdirektör

Johnsson, N. Olle, byråchef

Larsson, S. Gunnar M., avdelningsdirektör

Lindberg, Erik G., kriminalvårdsdirektör

Marnell, K. Gunnar, kriminalvårdsdirektör

Olsson, Curt I., avdelningsdirektör

Ringius, Gösta, kriminalvårdsdirektör

Rudstedt, K. Gunnar, f. d. kriminalvårdsdirektör

Schiöld, K. Gösta A., f. d. bevakningsinspektör

Thurén, Gunnar C. O., kriminalvårdsdirektör

Traung, Brita, förste byråsekreterare

Sekreterare:

Leche, Johan H., t. f. kansliråd (t. o. m. den 30 juni 1971)

Lokal: Erik Dahlbergsgatan 60, 115 32 Stockholm, tel. 61 96 39 (verkställande ledamot)

Direktiven för kommittén, se 1957 års riksdagsberättelse Ju 39.

Under tiden november 1970—oktober 1971 har kommittén hållit tolv protokollförda sammanträden, varav sex plenarsammanträden.

Den 9 juni 1971 har kommittén till Kungl. Maj:t överlämnat förslag till planering av norra kriminalvårdsrängens anstaltssystem samt byggnadsprogram för ny centralanstalt och ny sluten sidoanstalt i samma räng (Ds Ju 1971: 13) Fångvårdsanstalter i Norrland.

Under år 1971 har byggnadsarbeten bedrivits vid den öppna sido-

anstalten Viskan. Dessa arbeten har avslutats under hösten 1971. Utrustning av anstalten pågår. Ny köks- och matsalsbyggnad vid ungdoms-anstalten Skenäs har påbörjats i december 1971.

I enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 11 oktober 1968 har byggnadskommitténs arbete under det gångna året huvudsakligen varit inriktat på planering och programmering av norra räjongens anstalts-system. Såvitt avser det kommittén den 17 maj 1968 givna uppdraget att efter vissa programändringar projektera ny centralanstalt inom ungdomsräjongen har arbetet, efter en allmän översyn av byggnadsprogrammet, förts fram till systemskisser. På grund av väsentligt ändrade förutsättningar har projekteringen därefter avbrutits. I anslutning därtill har kommittén underställt Kungl. Maj:t frågan om ändrade direktiv för planeringen. Som ett led i planeringsarbetet pågår i kommitténs regi en undersökning rörande ungdomsfängelseelevantas förhållanden under anstaltstiden.

Kungl. Maj:t har den 3 december 1971 beslutat att fångvårdens byggnadskommittés verksamhet skall successivt avvecklas för att helt upphöra med utgången av mars månad 1972.

14. 1956 års klientelundersökning (Ju 1957: 40) rörande ungdomsbrottslingar

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 juni 1956 för en undersökning av ungdomsbrottsklientelet (se Post- och Inrikes tidn. den 13 juli 1956):

Ordförande:

Bergsten, Per G., justitieråd

Ledamöter:

Ahnsjö, Sven O. R., professor

Blomberg, Richard (Dick) A., fil. lic.

Carlsson, N. Gösta, professor

Gerle, Bo O., professor

Husén, Torsten, professor

Jonsson, Gustav A., docent, chefläkare

Malmquist, Sten G., professor

Experter:

Bolin, Lars A., byråchef

Brandt-Humble, Kristina, psykolog

Elmhorn, Kerstin, fil. lic.

Kinell, Erik A. T., f. d. avdelningsdirektör

Kirstein, Lennart, docent, överläkare (t. o. m. den 30 november 1971)

Lövegren, Marianne, bitr. psykolog

Mattsson, Sten F. I. H., f. d. chefsåklagare

Olofsson, Birgitta K., fil. lic. (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Settergren, Gitte, fil. lic.

Svahn, Iba, byrådirektör

Sekreterare:

Hellberg, Olle A. O:son, departementssekreterare

Lokal: Norrbackagatan 80, 113 41 Stockholm, tel. 31 59 34, 31 59 37, 31 59 39, 31 59 84, 30 52 70 (experter), Skeppargatan 51, 1 tr., 114 58 Stockholm, tel. 67 17 35 (sekreteraren)

Direktiven för undersökningen, se 1957 års riksdagsberättelse Ju 40. Under tiden november 1970—oktober 1971 har hållits 24 sammanträden, ett till vilket kallats samtliga sakkunniga och aktiva experter och 23 med undersökningens arbetsutskott i växlande sammansättning.

Sedan det omfattande undersökningsmaterialet bedömts och databehandlats, har redovisningen av undersökningen och dess resultat påbörjats. En första etapp härav har genomförts med avlämnandet av en allmän rapport (SOU 1971: 49) Unga lagöverträdare, I. Undersökningsmetodik. Brotsdebut och återfall.

Det återstående arbetet består av en sammanställning av resultaten av de olika undersökningsavsnitten samt en redovisning av follow-up-undersökningen och en övergripande analys av resultaten. Detta arbete beräknas kräva hela år 1972. En delredovisning planeras ske vid mitten av året.

15. *Sjölagskommittén (Ju 1959: 39)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 januari 1958 för översyn av sjölagstiftningen och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 27 mars 1958):

Ordförande:

Hagbergh, C. Erik, f. d. justitieråd

Ledamöter:

Bååw, Hjalmar H. W., redaktör

Grenander, Nils, direktör

Hedborg, Per Erik, direktör

Lindencrona, Gustaf, sjöfartsråd

Pineus, Kaj L. A., dispaschör

Experter:

Grönfors, Kurt G. W., professor

Hagberg, Lennart P. M., advokat

Rune, Christer L., hovrättsråd

Zetterman, J. Lorenz, direktör

Sekreterare:

Rune, Christer L., hovrättsråd

Bitr. sekreterare:

Liljeqvist, Rolf A., hovrättsassessor

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 2 tr., tel. växel 763 10 00. *Postadress:*

Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2 (Liljeqvist), Lützengatan 5 A, 115 23 Stockholm, tel. 60 63 94 ordföranden)

Direktiven för kommittén, se 1959 års riksdagsberättelse Ju 39. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1969: 16.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden om nio dagar. Gemensamma överläggningar med de danska, finska och norska sjölagskommittéerna har ägt rum i Oslo den 25—29 oktober 1971.

Kommittén har under året fortsatt arbetet på revision av bestämmelserna om befordran av gods och om befordran av passagerare och res-gods. Arbetet härmed har främst bestått i att med svensk rätt införliva internationella konventioner i dessa ämnen. Kommittén beräknar att i två skilda betänkanden lägga fram förslag i dessa frågor i början av år 1972.

Den inom justitiedepartementet tillsatta arbetsgrupp som har i uppdrag att i samarbete med sjölagskommittén utreda organisatoriska frågor och lägga fram förslag till vissa administrativa föreskrifter rörande registrering av och inteckning i fartyg m. m. har i april 1971 avgett PM (Ds Ju 1971: 6) angående det sjörättsliga registrerings- och inskrivningsväsendet. Arbetet inom sjölagskommittén i dessa frågor är därmed avslutat.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

16. *Utredningen (Ju 1961: 47) angående fraktavtalet vid godsbefordran på väg*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 november 1960 för att utreda frågan om lagstiftning i anledning av svensk anslutning till konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 21 november 1960):

Ordförande:

Sidenbladh, Karl J. E., hovrättspresident

Ledamöter:

Andersson, Torsten C., direktör

Nordström, Clas G., departementsråd (t. o. m. den 17 juni 1971)

Expert:

Thorell, K. Arne B., direktör

Sekreterare:

Weidstam, Akc, hovrättsråd

Lokal: Hovrätten för Övre Norrland, Fack, 901 01 Umeå 1, tel. 090/11 82 70

Direktiven för utredningen, se 1961 års riksdagsberättelse Ju 47.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 samman-

trätt sex dagar, varav två dagar tillsammans med företrädare för motsvarande danska, finska och norska kommittéer. Därutöver har sekreterarna i de fyra nordiska kommittéerna sammanträtt en dag.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

17. *Svensk sakkunnig (Ju 1961: 51) i nordiska straffrättskommittén*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 oktober 1960 för att som svensk representant ingå i en nordisk kommitté för dryftande av nordiskt samarbete på straffrättens område:

Svensk sakkunnig:

Romander, Holger A. G., riksåklagare

Lokal: Linnégatan 64, Fack, 104 40 Stockholm 14, tel. växel 63 12 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden december 1970—november 1971 hållit tre sammanträden.

Kommittén har den 4 juni 1971 avgett ett betänkande (Nordisk utredningsserie 1971: 9) om avräkning av häktningstid m. m.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

18. *Domstolskommittén (Ju 1962: 45)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 mars och den 29 december 1961 för översyn av domstolsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 22 april 1961 och den 22 februari 1962):

Ordförande:

Hult, Bengt V., f. d. justitieråd, ordförande i arbetsdomstolen

Ledamöter:

Brandt, H. Birger D., f. d. rådmän

Engqvist, Carl Olof, f. d. lagman

Stangenberg, Eric G., lagman

Stangenberg, Harriet S. T., expediteschef

Tammelén, Paul A. V., överdirektör

Experter:

Ekelöf, Per Olof, professor

Wiklund, Holger D. E., advokat

Sekreterare:

Malmström, Bengt G. V., hovrättsassessor

Merlemmar i rådgivande nämnd:

Andersson, A. G. Birger, redaktör, f. d. led. av I kamm.

Bergh, K. Ragnar, f. d. folkskoleinspektör, f. d. led. av I kamm.

von Feilitzen, Styrbjörn, direktör

Gamstedt, Eric V., överåklagare

Kristensson, Astrid M., förbundsdirektör, led. av riksdagen

Nelander, Eric M., led. av riksdagen

Nyberg, J. Olaus, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Svedberg, Erik D., hemmansägare, led. av riksdagen

Svensson, Gustaf L., hemmansägare, f. d. led. av II kamm.

Lokal: Skeppargatan 51, 1 tr., 114 58 Stockholm, tel. 67 85 96 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1962 års riksdagsberättelse Ju 45 och 1963 års riksdagsberättelse Ju 40. *Ändrade direktiv*, se Ju 1969: 21 och Ju 1971: 17.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Därutöver har tio sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp. Kommittén har också haft tre hearingsammanträden.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

19. Trafikmålskommittén (Ju 1962: 46)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 mars 1961 för att undersöka möjligheterna att förenkla handläggningen av trafiköverträdelser m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 2 maj 1961):

Ordförande:

Kristensson, A. Yngve S., f. d. borgmästare

Ledamöter:

Agvald, Sten R., advokat

Berndtsson, Berndt-Erik, överåklagare

Holmquist, Bertil G., rättschef

Lindroth, Kurt J. H., polismästare

Lindstrand, E. Lennart, direktör

Experter:

Berntsen, Jan H. G. V., förste länsassessor

Dureman, E. Ingmar, professor

Elwing, Carl Magnus, bitr. professor

Hjelmqwist, Karl Gustaf H., länsråd

Johansson, K. Gunnar E., professor

Settergren, Erik H., polisintendent

Sveri, Knut O., professor

Sekreterare:

Cosmo, Carl-Johan O., hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Iversen, Stig G. L., hovrättsassessor

Lokal: Apelbergsgatan 50, 2 tr., 111 37 Stockholm, tel. 10 96 36 (Cosmo), 10 93 85 (Iversen) och 10 79 34 (expedition)

Direktiven för kommittén, se 1962 års riksdagsberättelse Ju 46. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1971: 18.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sammanträden under 14 dagar.

Kommittén har biträts av kanslirådet Gerhard Simson med vissa undersökningar om utländsk rätt.

Kommittén har den 21 december 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 81) Den mänskliga faktorn i vägtrafiken.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

20. *Sakkunniga (Ju 1963: 51) rörande lagstiftning om köp av lös egendom*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1962 för att följa arbetet i en i Finland tillsatt kommitté, som har i uppdrag att utarbeta förslag till lag om köp av lös egendom, samt att, under beaktande av pågående arbete att åstadkomma en internationell köplag, överväga om anledning föreligger att föreslå ändringar i den svenska köplagen (se Post- och Inrikes tidn. den 18 juli 1962).

Genom beslut den 25 maj 1967 har Kungl. Maj:t vidgat uppdraget till att avse en begränsad översyn av den svenska köplagen (se Post- och Inrikes tidn. den 2 juni 1967):

Ledamöter:

Karlgren, G. Hjalmar T., f. d. justitieråd

Hellner, Jan E., professor

Experter:

Bergman, S. Christer, avdelningsdirektör

Cedercrantz, Bror O. C., direktör

Erlander, E. Lillemor E., civilekonom

Josephsson, Leif E., förbundsjurist

Köhler, Nils G., advokat

Persson, Per Gustav, bankdirektör

Siljeström, Sten G. L., direktör

Wiberg, G. Lennart E:son, direktör

Sekreterare:

Carbell, Leif E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Ekström, Allan, rådmän (t. o. m. den 31 december 1971)

Hellners, E. Trygve, hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 april 1971)

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Hellners)

Direktiven för de sakkunniga, se 1963 års riksdagsberättelse Ju 51 och 1968 års riksdagsberättelse Ju 30. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1969: 24.

De sakkunniga har under året ägnat sig främst åt arbetet med en särskild lag om konsumentköp. För detta ändamål har de sakkunniga hållit dels elva sammanträden med experterna, dels nordiska överläggningar den 24 och 25 maj i Stockholm, dels en överläggning med företrädare för olika finansieringsinstitut. För arbetet med revisionen av den allmänna köplagen har två sammanträden hållits med experterna, varjämte nordiska överläggningar ägt rum den 11—13 oktober 1971 i Hel-

singfors. Beträffande räntan har de sakkunniga haft en rådplägnings med företrädare för näringslivet m. fl.

De sakkunniga avser att framlägga ett delbetänkande om konsumentköp under år 1972.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

21. *Sakkunnig (Ju 1965: 62) angående lagstiftningen om skifte av dödsbo*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 januari 1964 för att följa arbetet i en i Danmark tillsatt kommitté för revision av den danska lagstiftningen om skifte av dödsbo samt att lämna upplysningar om svensk rätt på området och vidare överväga, om anledning föreligger att föreslå ändringar i den svenska lagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 23 januari 1964):

Utredningsman:

Höglund, Olof A., justitieråd

Lokal: Högsta domstolen, Box 2066, 103 12 Stockholm 2, tel. växel 23 67 20

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse Ju 62.

Under året har uppehåll i utredningsarbetet gjorts i enlighet med beslut av den danska kommittén att avvakta lagstiftningsarbete i Danmark beträffande bl. a. arvsbeskattningen.

22. *Samarbetsorganet (Ju 1966: 58) för åtgärder mot ungdomsbrottsligheten*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 oktober 1964 för behandling av frågor angående åtgärder mot ungdomsbrottsligheten (se Post- och Inrikes tidn. den 3 december 1964):

Ordförande:

Romander, Holger A. G., riksåklagare

Ledamöter:

Granath, Karl-Erik, barnavårdsdirektör

Landström, Sten-Sture, vice förbundsdirektör (fr. o. m. den 14 december 1971)

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm. (fr. o. m. den 25 januari 1971)

Olsson, S. O. Bertil, generaldirektör

Orring, Jonas A., generaldirektör

Persson, Carl J. G., rikspolischef

Rexed, Bror A., generaldirektör

Agren, G. Ingvar, chefsrådmän

Ersättare för ledamot:

Adde, Ragnar A. V., bitr. häradshövding (t. o. m. den 30 juni 1971)

Bergh, E. Albert, byråchef

Fischier, Sven G. O. M., t. f. överdirektör (fr. o. m. den 18 augusti 1971)

Grunewald, Karl R., medicinalråd

Henricson, Sven-Eric, undervisningsråd (fr. o. m. den 12 januari 1971)

Larsson, Karl Gotthard, sekreterare (fr. o. m. den 14 december 1971)

Magnusson, N. Åke, överdirektör

Nyman, Erik O., hovrättslagman (t. o. m. den 17 augusti 1971)

Steen, Bengt A. B., bitr. riksåklagare

Wickberg, J. Algot, barnavårdsdirektör

Österling, A. Olov (Olle) (t. o. m. den 11 januari 1971)

Experter:

Aspelin, L. B. Erland, hovrättsassessor

Elmhammar, Nils E. I., statistikchef (fr. o. m. den 14 december 1971)

Sveri, Knut O., professor

Sekreterare:

Larsson, Ulla S., departementssekreterare

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för samarbetsorganet, se 1966 års riksdagsberättelse Ju 58.

Under tiden november 1970--oktober 1971 har samarbetsorganet hållit fem sammanträden. Arbetsgrupper i särskilda frågor har därutöver sammanträtt vid ett flertal tillfällen. En arbetsgrupp har ägnat sig åt frågan om skolans brottsförebyggande verksamhet, speciellt i vad avser undervisningen i "lag och rätt".

Samarbetsorganets verksamhet beräknas pågå under hela år 1972.

23. 1965 års valtekniska utredning (Ju 1966: 61)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 januari 1965 för att utreda vissa tekniska valfrågor (se Post- och Inrikes tidn. den 9 mars 1965):

Ordförande:

Widegren, Björn G., lagman

Ledamöter:

Dahlberg, K. Thure, ombudsman, led. av riksdagen

Lundgren, Stig H. E., byrådirektör

Nilsson, N. Yngve, lantbrukare, led. av riksdagen

Nyberg, J. Olaus, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Svanström, K. Ivan H., lantbrukare, led. av riksdagen

Experter:

Carlsson, Ulf V., avdelningschef

Ekstam, Gunnar E., avdelningschef

Eriksson, Karl Axel, byrådirektör

Nilsson, N. Per-Erik, hovrättsassessor

Thärnström, Kenny U. H., avdelningsdirektör

Wentz, Nils O., kammarrättspresident

Sekreterare:

Larsson, R. Per-Ola, avdelningsdirektör

Lokal: Riksskatteverket, 171 94 Solna, tel. växel 98 15 40

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Ju 61. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1969: 33 och Ju 1970: 27.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden. Utredningens experter har dessutom sammanträtt vid tio tillfällen.

Utredningen har i oktober 1971 avlämnat betänkandet (SOU 1971: 72) Maskinell teknik vid de allmänna valen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

24. *Kommittén (Ju 1966: 66) för lagstiftningen om yttrande- och tryckfrihet*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1965 för översyn i vissa avseenden av lagstiftningen om yttrande- och tryckfrihet (se Post- och Inrikes tidn. den 3 november 1965):

Ordförande:

Romanus, Sven E., justitieråd, ordförande i högsta domstolen

Ledamöter:

Dockered, G. Robert, lantbrukare, led. av riksdagen

Ernulf, T. Gudmund, lagman, led. av riksdagen

Ljungberg, Blenda M., adjunkt, led. av riksdagen

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm.

Mattson, Lisa, redaktör, led. av riksdagen

Sekreterare:

Sandström, Per T. M., hovrättsassessor

Lokal: Göta hovrätt, Box 422, 551 02 Jönköping 1, tel. växel 036/11 94 30

Direktiven för kommittén, se 1966 års riksdagsberättelse Ju 66. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1968: 45.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

25. *Förpassningsutredningen (Ju 1966: 68)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1965 för att utreda frågan om hur kostnaderna skall kunna nedbringas för transporter inom kriminalvården m. m.:

Utredningsman:

Wihlborg, Hans H., organisationsdirektör

Experter:

Brytting, O. Evert, byrådirektör

Felin, Dag G. V., polismästare

Gordan, Kurt, fil. lic.

Grönberg, Arvid R. A., kriminalvårdsinspektör

Järleby, O. Harry, övertillsynsman (fr. o. m. den 1 september 1971
t. o. m. den 30 juni 1972)

Malmström, Bengt G. V., hovrättsassessor

Lokal: Skeppargatan 51, 114 58 Stockholm, tel. 67 89 07 (Wihlborg),
67 83 22 (experter)

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Ju 68.

Försöken att genom samordning begränsa kriminalvårdens kostnader för transporter av intagna fortsätter. Som underlag för en beräkning av resursbehovet vid överföring av återstoden av polisväsendets transporter till kriminalvården har i samarbete med rikspolisstyrelsen den 30 augusti 1971 infordrats uppgifter om dessa transporters omfattning. Försök med flygtransport av intagna har pågått sedan i december 1970. Erfarenheterna visar att taxifyg permanent bör ingå i kriminalvårdens transportorganisation. För att öka transportbevakningens säkerhet undersöks möjligheterna att förse transportbilarna med radio- eller telefonförbindelse. Den 7 oktober 1971 har utredningen till kriminalvårdsstyrelsen avgivit förslag om fördelning av 15 nya tjänster för transportföra-
re.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

26. *Grundlagberedningen (Ju 1967: 61)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 april 1966 för fortsatt utredning av författningsfrågan (se Post- och Inrikes tidn. den 1 april 1966):

Ordförande:

Aman, O. Valter, f. d. landshövding

Ledamöter:

Gadd, P. E. Arne, revisionsdirektör, led. av riksdagen

Hernelius, J. Allan, led. av riksdagen

Johansson, K. Hilding, fil. dr, led. av riksdagen

Lundström, N. Birger, redaktör, f. d. led. av I kamm.

Pettersson, A. Georg, skyddskonsulent, led. av riksdagen

Wahlund, Sten G. W., f. d. professor, f. d. led. av II kamm.

Experter:

Andersson, Hans G., fil. lic.

Andersson, Leif, departementsråd

Antonsson, Johannes M., hemmansägare, led. av riksdagen (t. o. m. den
21 juni 1971)

Bergh, Carl Herman, försäkringsdomare (fr. o. m. den 1 december 1971)

Björkman, N. G. Folke, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Blix, Hans M., utrikesråd

Blomqvist, O. Rune, departementsråd

Ernulf, T. Gudmund, lagman, led. av riksdagen

Fiskesjö, Bertil A. N., universitetslektor, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Johansson, Sune K., kammarsekreterare

Lundgren, Stig H. E., byrådirektör

Sanell, P. Åke, t.f. avdelningschef (t. o. m. den 8 november 1971)

Sköld, Lars G., överdirektör

Sterzel, Fredrik A. G., jur. dr, KU:s sekreterare

Stjernquist, Nils, professor

Wentz, Nils O., kammarrättspresident (t. o. m. den 8 november 1971)

Huvudsekreterare:

Holmberg, Erik G., hovrättsråd

Sekreterare:

Bergh, Carl Herman, försäkringsdomare (t. o. m. den 30 november 1971)

Broomé, N. G. Bo, hovrättsfiskal

Eklundh, Claes G. B., hovrättsfiskal

Weidstam, Åke, hovrättsråd (t. o. m. den 8 november 1971)

Lokal: Apelbergsgatan 50, 4 tr., 111 37 Stockholm, tel. 10 79 63 (ordföranden), 10 76 44 (Holmberg), 10 77 59 (expeditionen), 040/749 50 (Broomé och Eklundh)

Direktiven för beredningen, se 1967 års riksdagsberättelse Ju 61.

Beredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden om tillhoppa tjugotre dagar. Dessutom har arbetsgrupper inom beredningen hållit tillhoppa 29 sammanträden. Beträffande riksdagens arbetsformer har beredningen inhämtat vissa yttranden från de politiska partiernas riksdagsgrupper.

Beredningen har för avsikt att under våren 1972 avge betänkande med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning.

27. Integritetsskyddskommittén (Ju 1967: 62)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 maj 1966 för att utreda frågor om förstärkt integritetsskydd på personrättens område (se Post- och Inrikes tidn. den 14 juni 1966):

Ordförande:

Lännergren, E. Bengt, justitiekansler

Ledamöter:

Björk, Kaj Å., redaktör, led. av riksdagen

Dahlberg, K. Thure, ombudsman, led. av riksdagen

Larsson, Gunnar K. V., lantbrukare, led. av riksdagen

Lindqvist, Olle O. G., kommerseråd

Litzén, Anders G., hovrättslagman

Akerlund, Henrik, docent, f. d. led. av I kamm.

Experter:

Kleman, Bengt, forskningschef (fr. o. m. den 5 februari 1971)

Lindgren, Alf T., laborator

Ljungberg, Göran L. D., chefsjurist (fr. o. m. den 22 december 1970)

Wahren, J. Patrik, tekn. lic. (t. o. m. den 4 februari 1971)

Sekreterare:

Rangnitt, F. Harald O., hovrättsassessor

Lokal: Gamla riksdagshuset, 4 tr., tel. växel 14 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för kommittén, se 1967 års riksdagsberättelse Ju 62.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden, varav ett internatsammanträde under tre dagar. Därutöver har kommittén företagit en studieresa.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

28. Ämbetsansvarskommittén (Ju 1967: 63)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 juni 1966 för att utreda frågan om ämbetsansvar och disciplinärt ansvar i offentlig tjänst (se Post- och Inrikes tidn. den 4 juli 1966):

Ordförande:

Rudholm, Sten J. G., hovrättspresident

Ledamöter:

Strahl, Ivar, professor emeritus

Söderberg, Sten T. R., landstingsråd, f. d. led. av I kamm.

Wiklund, S. A. Daniel, avdelningsdirektör, led. av riksdagen

Wisén, Thore G. I., byråchef

Experter:

Berglund, Erik, utredningschef

Edgardh, Claes H. H., t.f. expeditionschef

von Feilitzen, Styrbjörn O., direktör

Gustafsson, Stig G., förbundsjurist

Neumüller, Jan F., ombudsman

Romson, Rolf, direktör

Sjöström, Lars-Erik, överstelöjtnant

Sekreterare:

Ljungar, Jan A. B., rådmän

Lokal: Stora Nygatan 2 B, 1 tr., 111 27 Stockholm, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1967 års riksdagsberättelse Ju 63.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 4 juni 1971):

I 20 kap. 2 § brottsbalken (BrB) finns regler om straffansvar för tagande av muta eller annan otillbörlig belöning i offentlig tjänst. Enligt denna bestämmelse får tjänsteman inte mottaga, låta åt sig utlova eller begära muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning. Den krets av personer som omfattas av paragrafen utgörs av dels befattningshavare med fullständigt ämbetsansvar, dels ledamöter av beslutande statliga eller kommunala församlingar o. d. Lämnande av muta eller annan otillbörlig belöning beläggs med straff i 17 kap. 7 § BrB. Detta brott kallas bestickning. De som enligt lagrummet åtnjuter skydd mot bestickning är desamma som de vilka kan straffas för tagande av muta eller av otillbörlig belöning.

Också lagen (1931: 152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens innehåller vissa bestämmelser om lämnande och tagande av muta eller annan otillbörlig belöning. Sålunda finns i 7 § en bestämmelse om straff för den vilken såsom anställd i näringsverksamhet eller i övrigt vid företag av ekonomisk art eller vid verk, inrättning eller stiftelse tager, låter åt sig utlova eller begär gåva eller annan förmån i syfte att därigenom låta muta sig att vid avtal om inköp av varor eller utförande av arbete eller tagande av försäkring för dens räkning, hos vilken han är anställd, skaffa någon företrädare framför annan eller underlåta framställa anmärkning i fråga om fullgörandet av sådant avtal. Svaret enligt denna bestämmelse är sålunda i motsats till ansvaret enligt 20 kap. 2 § BrB begränsat till fall då den anställda har avsikt att i visst hänseende gynna bestickaren framför annan. Härtill kommer att bestämmelsen i 1931 års lag inte avser otillbörlig belöning. I 6 § 1931 års lag finns en bestämmelse om straff för den som lämnar, utlovar eller erbjuder sådan förmån som anges i 7 §.

År 1966 tillkallade min företrädare sakkunniga för att utreda frågan om ämbetsansvar och disciplinärt ansvar i offentlig tjänst. De sakkunniga antog benämningen ämbetsansvarskommittén. I ett delbetänkande (SOU 1969: 20), kallat Ämbetsansvaret, angav kommittén vissa principer för utformningen av ett sanktionssystem i fråga om offentliga funktionärer. I betänkandet framhöll kommittén, att man inte kan undvara regler om straffansvar för det fall att offentlig funktionär tar emot muta. Det kan enligt kommittén övervägas om det inte finns anledning att för tagande av muta föreskriva ansvar för envar anställd eller uppdragstagare, oavsett om denne fullgör arbete inom den offentliga eller den privata sektorn. Kommittén ansåg att åtskilliga skäl talar för att införa en sådan mera allmän regel om tagande av muta. Emellertid kräver en undersökning om förutsättningarna för en så utformad ansvarsregel ett omfattande utredningsarbete. Kommittén ansåg att en utredning om förutsättningarna för ett mera generellt mutansvar bör komma till stånd men att detta inte kan ske inom ramen för de direktiv som kommittén har att följa. Kommittén föreslog i betänkandet, att i avbidan på en sådan utredning den nuvarande ansvarsregeln om tagande av muta i 20 kap. 2 § BrB behålls med en viss utvidgning av den ansvariga personkretsen.

Kommitténs betänkande har remissbehandlats. Den i betänkandet väckta frågan om ett allmänt mutansvar avseende såväl offentliga som privata anställnings- och uppdragsförhållanden behandlades av åtskil-

liga remissinstanser. Med ett par undantag var dessa positivt inställda till en utredning i frågan.

I sitt år 1966 avlämnade slutbetänkande (SOU 1966: 71) Otillbörlig konkurrens lade utredningen om illojal konkurrens fram förslag till lag om otillbörlig konkurrens. I den föreslagna lagen fanns intagen dels en regel om vidsträckt mutansvar för anställda hos och uppdragstagare åt näringsidkare, dels en motsvarande bestämmelse om ansvar för bestickning. De föreslagna reglerna, som skulle ersätta de nuvarande bestämmelserna i lagen om illojal konkurrens om tagande av muta och om bestickning, var i viss mån uppbyggda med brottsbalkens mutparagraf som förebild.

Det stora flertalet av de remissinstanser som vid remissbehandlingen av detta betänkande yttrade sig i frågan hade i stort sett ingen erinran mot den utvidgning av straffansvaret som sålunda föreslogs för den privata sektorn. Bland arbetstagarorganisationerna yppades dock från ett par håll kritik mot förslaget.

I proposition till 1970 års riksdag angående otillbörlig marknadsföring m. m. (prop. 1970: 57) berörde jag de regler om bestickning och tagande av muta som utredningen om illojal konkurrens har föreslagit. Jag anförde att dessa förslag var beroende av fortsatt utredning på angränsande områden och erinrade om att ämbetsansvarskommittén i sitt betänkande hade uttalat sympati för tanken på en allmän regel om bestickning och tagande av muta, vilken skulle täcka både den offentliga och den privata sektorn. Vidare uttalade jag att en sådan regel skulle ha sin naturliga plats i brottsbalken och inte i en konkurrens- eller marknadsföringslag. Jag tog därför inte upp frågan till behandling i det sammanhanget.

Mot bakgrund av vad sålunda har förekommit anser jag att frågan om införande av allmänna regler om bestickning och tagande av muta nu bör utredas. En sådan reglering bör täcka både den offentliga och den privata sektorn och ersätta de nuvarande bestämmelserna i brottsbalken och lagen om illojal konkurrens. Uppdraget att utreda denna fråga bör lämpligen lämnas till ämbetsansvarskommittén. Utredningsarbetet bör påbörjas när kommittén har avslutat arbetet på det slutbetänkande om ämbetsansvaret som nu håller på att utarbetas.

I fråga om riktlinjerna för utredningsarbetet i denna del vill jag anföra följande.

Det torde inte råda någon tvekan om att det behövs ett straffansvar till skydd mot bestickning och tagande av muta inom offentlig verksamhet. Detta gäller oberoende av hur man i övrigt kommer att lösa frågan om ämbetsansvaret. F. n. finns vissa regler om ansvar för bestickning och tagande av muta i enskild verksamhet. De nya bestämmelser om mutansvaret i näringsverksamhet som utredningen om illojal konkurrens föreslog år 1966 innebar en utvidgning av detta straffansvar. Vid remissbehandlingen godtogs förslaget i allmänhet. Även för egen del biter jag uppfattningen att det behövs ett straffsanktionerat förbud mot bestickning och tagande av muta även inom den enskilda sektorn.

De förslag till ändringar i mutlagstiftningen som har lagts fram av ämbetsansvarskommittén och utredningen om illojal konkurrens går i riktning mot ett mera allmänt ansvar för bestickning och tagande av muta inom den offentliga och den privata sektorn. Till förmån för en i princip enhetlig reglering på båda sektorerna av straffansvaret i fråga om sådana handlingar talar att skillnaderna mellan offentlig och en-

skild verksamhet allt mer tenderar att utjämnas. I allt större utsträckning förekommer att offentlig och enskild verksamhet bedrivs under likartade former och fullgör samma funktioner. De regler som gäller för offentliga anställningsförhållanden har allt mera närmats till förhållandena inom den enskilda sektorn. Jag vill här peka på betydelsen av den stats- och kommunaltjänstemannalagstiftning som genomfördes år 1965. Det kan under dessa förhållanden vara naturligt att i fråga om straffansvaret för tagande av muta inte längre ha någon principiell skillnad mellan offentlig och enskild verksamhet. Vidare kan framhållas att en arbetstagare enligt vedertagen uppfattning har att i sin tjänst ta tillvara sin arbetsgivares intressen; man talar här om en arbetstagares lojalitetsplikt. En följd härav är att den anställda inte bör av utomstående få ta emot förmåner som kan rubba lojaliteten mot arbetsgivaren. Det är i detta avseende ingen skillnad mellan offentlig och enskild tjänst.

Å andra sidan råder den skillnaden mellan offentlig och enskild verksamhet att det allmänna i stor utsträckning utövar myndighetsfunktioner, som inte har någon motsvarighet på det enskilda fältet. I den mån den offentliga verksamheten har denna karaktär kan detta vara ett skäl att ställa särskilt stränga krav på omutlighet. Denna skillnad torde också medföra att det inom den offentliga sektorn saknar betydelse för straffansvaret om den anställda har haft samtycke av överordnad eller annan företrädare för arbetsgivaren. På den enskilda sektorn däremot kan förhållandena vara sådana att vetskap eller samtycke av arbetsgivaren i vissa fall kan tänkas föranleda strafffrihet.

Att ge några närmare riktlinjer för hur man skall utforma allmänna regler om ansvar för bestickning och tagande av muta torde knappast vara påkallat. Kommittén har här att överväga hur man inom ramen för en generell reglering bäst skall tillgodose behovet av skydd mot mutor, samtidigt som man bör uppmärksamma att i en del avseenden olika förutsättningar inom skilda områden kan motivera särskilda lösningar.

En fråga som bör särskilt uppmärksammas under utredningsarbetet är i vad mån en regel i svensk lag om straff för bestickning skall vara tillämplig också på gärningar som begås utomlands. Härvidlag är att märka att det i 17 kap. 7 § BrB upptagna brottet bestickning inte anses kunna begås mot annan än den som är underkastad svenskt ämbetsansvar. Däremot torde den bestämmelse om bestickning som finns i lagen om illojal konkurrens kunna vara tillämplig även om gärningen begås i utlandet. Frågan om ansvar enligt svensk rätt för bestickning som sker i utlandet har betydelse bl. a. för svenska företag och medborgare som träder i förbindelse med offentliga funktionärer i främmande länder. Kommittén bör närmare överväga i vilka situationer och under vilka förutsättningar i övrigt som ett sådant straffrättsligt ansvar bör föreligga. Det finns också anledning att överväga i vad mån en regel om straff för tagande av muta skall vara tillämplig även på utomlands begångna gärningar.

Många skäl, bl. a. det förhållandet att tagande av muta i viss mån kan betraktas som en trolöshetsgärning och bestickning som en anstiftan till sådan gärning, talar för att allmänna regler om ansvar för bestickning och tagande av muta bör ha sin plats i brottsbalken.

Ämbetsansvarskommittén består av fem sakkunniga. Med hänsyn till arten av de frågor som den förordade utvidgningen av utredningsupp-

draget avser bör antalet sakkunniga utökas så att i kommittén kan ingå representanter för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett sammanträde under tre dagar. Härjämte har en särskild arbetsgrupp inom kommittén sammanträtt vid ett flertal tillfällen. Kommittén har biträtt av kanslirådet Gerhard Simson med vissa undersökningar om utländsk rätt.

Kommittén kommer att i januari 1972 avge ett slutbetänkande rörande ämbetsansvar och disciplinärt ansvar i offentlig tjänst.

Kommitténs arbete att i enlighet med tilläggsdirektiven utreda frågan om införande av allmänna regler om bestickning och tagande av muta beräknas pågå under hela år 1972.

29. Svenska ledamöter (Ju 1967: 67) i nordiska samarbetsutskottet för kriminalstatistik

Nordiska samarbetsrådet för kriminologi beslöt den 21 februari 1966 att inrätta ett samarbetsutskott för en harmonisering av den nordiska kriminalstatistiken.

Av Kungl. Maj:t förordnad ledamot:

Thornstedt, Hans G., professor

Av de svenska medlemmarna i Nordiska samarbetsrådet för kriminologi utsedd ledamot:

Rengby, Sven F. N., avdelningsdirektör

Av statistiska centralbyrån utsedd ledamot:

Elmhammer, Nils I. E., statistikchef

Lokal: Stora Nygatan 2 B, 1 tr., tel. växel 763 10 00 (Rengby). *Postadress:* Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utskottet har inte hållit något sammanträde under året. Rengby, som av chefen för justitiedepartementet förordnats att fr. o. m. den 1 juni 1971 som expert biträda det nordiska samarbetsutskottet med viss undersökning, har i samband med resor för annat ändamål till Köpenhamn och Oslo haft överläggningar med danska och norska sakkunniga.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

30. Skadeståndskommittén (Ju 1967: 68)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 november 1966 för att tillsammans med sakkunniga i övriga nordiska länder utreda frågor om skadestånd för framtida förlust av arbetsinkomst och om efterlevandes rätt till skadestånd (se Post- och Inrikes tidn. den 12 december 1966):

Ordförande:

Conradi, Erland G. F., justitieråd

Ledamöter:

Bengtsson, T. Bertil, professor

Lindahl, Carl Erik T., advokat

Experter:

Ahlgren, Bert, förbundsjurist

Brundin, Gerdt G., f. d. byråchef

Forstadius, Erik L. W., direktör

Land, Johan, kanslichef

Lindstedt, Hans G., direktör

Nilsonne, Ulf T., docent

Petri, Carl Axel H., försäkringsdomare

Rydberg, Olle, försäkringsdirektör

Svensson, Åke E. F., avdelningsdirektör

Wentz, Nils O., kammarrättspresident

Widding, N. Åke W., chefsrådman

Sekreterare:

Strömbäck, Erland H. D. D:son, hovrättsassessor

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1967 års riksdagsberättelse Ju 68.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 16 april 1971):

I svensk skadeståndsrätt gäller som huvudregel att den som är ansvarig för en skada skall utge full ersättning till den skadelidande. Det finns inte någon allmän föreskrift eller grundsats som gör det möjligt att sätta ned skadestånd som framstår som oskäligt betungande för den skadeståndsskyldige. Endast på vissa begränsade områden förekommer bestämmelser som medger sådan nedsättning. Exempel härpå utgör bestämmelserna i 67 § andra stycket sjölagen (1891: 35 s. 1) och 50 § andra stycket sjömanslagen (1952: 530) om jämkning av skadeståndsansvaret för fartygsbefälhavare, lots och besättningsmän i fråga om skada som de vållar i sin tjänst. Liknande bestämmelser finns för vissa kategorier anställda inom luftfarten och på vissa håll i den arbetsrättsliga lagstiftningen. Nämnas bör också bestämmelserna i 6 kap. 6 § strafflagen som innebär att skadeståndsansvaret för barn under 15 år eller psykiskt abnorma personer skall bestämmas på grundval av en skälighetsprövning och således kan nedsättas under beloppet av full ersättning eller helt bortfalla.

Det förekommer inte sällan att en skada som medför rätt till skadestånd också helt eller delvis täcks av enskild försäkring på den skadelidandes sida. Själva förekomsten av sådan försäkring påverkar i princip inte skadeståndsskyldigheten. Att den skadelidande har rätt att med anledning av skadefallet få ut ersättning ur en försäkring utgör således inte hinder för honom att göra den skadeståndsskyldiges ansvarighet gällande. Men om den skadelidande utnyttjar försäkringen, kan detta komma att inverka på ansvarighetens omfattning. Man har härvid att skilja på fall då försäkringen utgör s. k. skadeförsäkring, dvs. då försäkringsersättningen i princip står i direkt relation till storleken av den

försäkrades ekonomiska förlust, samt fall då försäkringen utgör liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring och har karaktär av s. k. summaförsäkring, dvs. då försäkringsersättningen utgår med ett på förhand bestämt belopp som inte anpassats efter den konkreta skadan.

Frågan om förhållandet mellan skadestånd och ersättning ur skade- resp. summaförsäkring är reglerad i 25 § lagen (1927: 77) om försäkringsavtal (FAL). Reglerna innebär i korthet följande.

Vid skadeförsäkring — vartill räknas även ansvarsförsäkring — inträder enligt paragrafens första stycke försäkringsgivaren i den försäkrades skadeståndsrätt mot den som uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfallet eller enligt lag är skyldig att utge skadestånd, vare sig han är vållande till skadan eller inte. Detsamma gäller enligt andra stycket i fråga om sådan ersättning från olycksfalls- eller sjukförsäkring som är avsedd att ersätta skadan med verkliga beloppet och som från den synpunkten kan jämföras med skadeförsäkring.

Dessa bestämmelser är dispositiva. Det innebär att vid skadeförsäkring försäkringsgivaren kan förbehålla sig en längre gående regressrätt. Sådana regressvillkor förekommer i viss omfattning. Bl. a. torde det vara vanligt vid sjö- och transportförsäkring och vid ansvarsförsäkring att försäkringsgivaren förbehåller sig en i princip oinskränkt regressrätt. Det föreligger inte heller hinder mot att en skadelidande som uppburit försäkringsersättning överlåter sin skadeståndsrätt till försäkringsgivaren. De särskilda regler om regressrätt mot ägare, brukare och förare av motorfordon som finns i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon är däremot tvingande.

Av grunderna för här återgivna bestämmelser och av allmänna rättsgrundsatser följer att den skadeståndsskyldiges ansvarighet mot den skadelidande alltid reduceras med beloppet av den ersättning som utgår ur skadeförsäkring eller sådan olycksfalls- eller sjukförsäkring som i regresshänseende är jämförd med skadeförsäkring.

Vid summaförsäkring har försäkringsgivaren enligt 25 § andra stycket FAL inte någon rätt att återkräva försäkringsersättningen av den skadeståndsskyldige. Det är i någon mån ovist om denna bestämmelse kan åsidosättas genom avtal, men det lär i varje fall inte förekomma villkor om rätt till regress för ersättning ur summaförsäkring. Belopp som utgivits på grund av summaförsäkring avräknas inte på skadestånd som kan tillkomma den skadelidande. Denne kan alltså uppbära såväl ersättning ur försäkringen som fullt skadestånd.

Det förekommer att vissa rättssubjekt närmast med hänsyn till den riskutjämning som kan påräknas inom den egna verksamheten finner det ekonomiskt fördelaktigt att inte teckna skadeförsäkring. Sådana s. k. självförsäkrare är, utom staten, vissa större kommuner och storföretag. För självförsäkrarens del gäller inte någon inskränkning i rätten att kräva skadestånd.

I Danmark och Norge är regressrätten vid skadeförsäkring genom tvingande regler inskränkt i högre grad än enligt svensk rätt. I § 25 i den danska försäkringsavtalslagen föreskrivs bl. a. att skadeståndsskyldigheten kan nedsättas eller efter omständigheterna helt falla bort i sådana fall då tredje man genom en oaktsamhet, som inte kan betecknas som grov, har vållat skada som täcks av skadeförsäkring eller svarar för sådan skada enbart enligt de allmänna reglerna om arbetsgivares ansvar för anställdas vållande. Enligt § 25 i den norska försäkringsavtalslagen kan regressansvaret nedsättas eller bortfalla i motsvarande

situationer, såvida inte skadan har vållats "under utövelse av nacing eller bedrift". I Finland är rättsläget i detta hänseende detsamma som i Sverige. I fråga om summaförsäkring gäller i både Danmark, Finland och Norge att regressrätt är utesluten. I dansk och norsk rätt är reglerna härom uttryckligen tvingande.

Frågan om lagstiftningsreformer i nu berörda hänsenden har länge varit aktuella. Tanken att införa en *allmän jämningsregel* i skadeståndsrätten togs upp år 1958 av de delegerade för nordiskt lagsamarbete, som rekommenderade de nordiska justitieministrarna att låta utreda bl. a. frågan om jämkning av skadestånd med hänsyn till arten av den skadevållande handlingen, på grund av den skadelidandes medvållande etc. Någon sådan utredning har emellertid ännu inte kommit till stånd. I avbidan på frågans prövning i ett större sammanhang har emellertid lagts fram olika förslag om att införa jämningsregler för speciella kategorier av skadeståndsskyldiga. Vissa av dessa förslag har tagits upp i ett nyligen till lagrådet remitterat förslag till skadeståndslag, till vilket jag senare skall återkomma.

Utredning har däremot skett i nordiskt samarbete rörande reglerna om *försäkringsgivares regressrätt*. Förslag om revision av 25 § försäkringsavtalslagen lades fram år 1958 genom betänkandet (SOU 1958: 44) "Försäkringsgivares regressrätt". Detta förslag innehöll en tvingande bestämmelse, som innebar bl. a. att regresskravet vid skadeförsäkring kunde bortfalla eller nedsättas i fall då den skadeståndsskyldige inte själv framkallat försäkringsfallet uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet, om det kunde ske utan att försäkringsmässiga hänsyn åsidosattes. Härvid skulle också skadeorsaken och omständigheterna i övrigt beaktas. Den skadelidande skulle inte ha bättre rätt än försäkringsgivaren mot den skadeståndsskyldige för vad som omfattades av försäkringen. I fråga om liv-, olycksfalls- och sjukförsäkring skulle, med vissa undantag, regressrätt vara utesluten. Vidare skulle självförsäkrare inte ha bättre rätt till skadestånd än försäkringsgivaren skulle ha haft, om försäkring hade funnits.

1958 års förslag remissbehandlades och utsattes därvid för åtskillig kritik. Bl. a. riktades erinringar mot att avgränsningen av regressrätten skett med utgångspunkt i alltför vaga kriterier. Förslaget har inte lett till lagstiftning. De väsentligen överensstämmande lagförslag som ungefär samtidigt lades fram i Danmark, Finland och Norge har inte heller lagts till grund för lagstiftning i något av dessa länder.

Den 4 november 1966 bemyndigade Kungl. Maj:ts chefen för justitiedepartementet att tillkalla sakkunniga för att tillsammans med sakkunniga i övriga nordiska länder utreda frågor om skadestånd för framtida förlust av arbetsinkomst och om efterlevandes rätt till skadestånd. Sakkunniga tillkallades i enlighet härmed i november 1966 (1966 års skadeståndskommitté, Ju 1967: 68). Enligt direktiven skall kommittén bl. a. överväga lämpligheten av att på särskilda områden och för närmare avgränsade typer av skadefall eller för speciella kategorier av skadeståndsskyldiga införa regler som ger möjlighet att jämka skadestånd. Däremot ankommer det inte på skadeståndskommittén att pröva den mera vittsyftande frågan om en allmän jämningsregel. Inte heller ingår det f. n. i kommitténs uppdrag att göra någon översyn av reglerna om försäkringsgivares regressrätt.

Den 19 mars 1971 har till lagrådet remitterats ett av chefen för justitiedepartementet framlagt förslag till skadeståndslag.

Lagen innehåller vissa allmänna regler om skadestånd på grund av eget vållande, om arbetsgivares ansvar för arbetstagares vållande i tjänsten (principalansvar), om statens och kommuns ansvar för skada vållad vid myndighetsutövning och om arbetstagares skadeståndsansvar samt dessutom vissa skadeståndsrättsliga bestämmelser av allmän karaktär. Lagen innehåller vissa bestämmelser om skälighetsbedömning och nedsättning av skadeståndsansvaret för bl. a. barn, arbetsgivare och arbetstagare. I motiven berörs såväl frågan om en allmän jämningsregel som frågan om försäkringsgivares regressrätt. Det förutsöks att båda dessa frågor skall tas upp till förnyat övervägande och bli föremål för utredning i nordiskt samarbete. Jag föreslår att så sker och att utredningsarbetet anförtros 1966 års skadeståndskommitté.

Vad först gäller frågan om en allmän jämningsregel måste det enligt min mening betecknas som en brist att domstolarna f. n. i avsaknad av en sådan regel inte kan åstadkomma en ekonomiskt rimlig och socialt rättvis avvägning mellan den skadeståndsskyldiges och den skadelidandes intressen i fall då utdömandet av fullt skadestånd framstår som obilligt. Det behov av speciella jämningsregler som har gjort sig gällande på allt flera områden under det hittills bedrivna reformarbetet inom skadeståndsrätten vittnar om att en mera generell lösning bör eftersträvas.

Utredningen bör i denna del avse alla former av utomobligatoriskt skadeståndsansvar, dvs. såväl ansvar på grund av vållande som olika typer av objektivt skadeståndsansvar. En jämningsregel bör i princip ta sikte på såväl person- och sakskada som s. k. ren förmögenhetsskada, dvs. förmögenhetsskada som tillfogats någon utan samband med person- eller sakskada.

I frågan vilka kriterier som bör kunna komma i betraktande som grund för nedsättning av skadeståndsansvaret i olika situationer enligt en allmän jämningsregel bör de sakkunniga inte bindas av några detaljerade direktiv. Arbetet bör inriktas på en reglering som ger domstolarna effektiva möjligheter att anpassa tillämpningen av skadeståndsreglerna så att man inte får resultat som är obilliga eller olämpliga från ekonomisk och social synpunkt.

Kommittén bör självfallet uppmärksamma och ta ställning till frågan om förhållandet mellan en allmän jämningsregel och nu gällande eller föreslagna regler om jämkning eller andra begränsningar av skadeståndsansvaret på speciella områden. Vidare måste nuvarande regler och grundsatser om jämkning av skadestånd på grund av medvållande samordnas med en allmän jämningsregel. Kommittén bör även pröva om införandet av en allmän jämningsregel kan få inflytande också på andra skadeståndsrättsliga regler, exempelvis dem som gäller fördelningen av skadeståndsansvar mellan flera solidariskt ansvariga.

Det nuvarande rättsläget beträffande *försäkringsgivares regressrätt* är inte tillfredsställande. Som har framhållits vid remissen till lagrådet av förslaget till skadeståndslag bör det framtida reformarbetet på skadeersättningsområdet inriktas på att ersättningsfrågorna vid både person- och saksador så långt möjligt blir lösta genom försäkringsanordningar av skilda slag på den skadelidandes sida. I överensstämmelse med detta allmänna synsätt bör regressreglerna utformas så att ersättning ur såväl skadeförsäkring som summaförsäkring i största möjliga omfattning stannar på den skadelidandes försäkringsgivare. Regressrätten vid skadeförsäkring bör sålunda inskränkas betydligt mer än vad som följer av de dispositiva bestämmelserna i 25 § FAL. Utgångspunkten bör vara att

regresskrav skall tillåtas bara när detta kan anses nödvändigt av tungt vägande ekonomiska hänsyn eller andra särskilda skäl. Nya regler på området bör vara tvingande. Klara och entydiga bestämmelser bör eftersträvas, som så långt möjligt eliminerar risken för tvister om återkrav.

På vissa begränsade områden kan särregler vara motiverade. Detta gäller bl. a. vissa försäkringsgrenar med stark anknytning till internationell handel, främst sjö- och transportförsäkring. Ansvarsförsäkringen och trafikförsäkringen rymmer också vissa speciella problem i fråga om regressrätt.

I samband med översynen av reglerna om försäkringsgivares regressrätt bör kommittén ta upp och pröva frågan om självförsäkrares ställning. Principen bör vara att den som enbart av hänsyn till riskutjämningen i den egna verksamheten underlåter att teckna skadeförsäkring inte skall bli bättre ställd än försäkringsgivaren skulle ha varit, om försäkring hade funnits. Tänkbart är att situationen bör bedömas på ett liknande sätt i vissa fall av långtgående självriskklausuler. I detta sammanhang bör kommittén också ta ställning till frågan i vilken mån ett liknande resonemang bör tillämpas i fråga om den som försummat att skydda sin egendom genom försäkring i fall då det enligt allmänt vedertagna normer får anses höra till god ordning att försäkringsskydd finns.

Inte heller i denna del bör utredningsarbetet bindas av mera detaljerade direktiv. Arbetet bör bedrivas i kontakt med motsvarande utredningar i de övriga nordiska länderna. Om nordisk rättslikhet kan uppnås inom ramen för här angivna principiella riktlinjer, är detta en fördel.

Frågan om en allmän jämningsregel och frågan om nya regler angående försäkringsgivares regressrätt m. m. torde kunna utredas i viss mån oberoende av varandra. En lösning av frågan om en allmän jämningsregel framstår av många skäl som särskilt angelägen. Kommittén bör vara oförhindrad att lägga fram ett delbetänkande med ett fristående förslag i denna del, även om kommittén inte samtidigt kan ta slutlig ställning till de mera omfattande och komplicerade problem som utredningsuppdraget i övrigt ger upphov till.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden, varav ett med de övriga nordiska skadeståndskommittéerna.

Kommittén har den 19 november 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 83) Skadestånd III. En allmän regel om jämkning av skadestånd m. m. Kommittén avser att i början av år 1972 avge delbetänkande om värdesäkring av skadeståndslivräntor.

Kommitténs övriga utredningsarbete beräknas pågå under hela år 1972.

31. Tillsynsutredningen (Ju 1967: 69)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1966 för att utreda behovet av tillsynspersonal vid fångvårdsanstalter m. m.:

Utredningsman:

Wihlborg, Hans H., organisationsdirektör

Experter:

Bergman, Arne D., fångvårdsinspektör

Brytting, O. Evert, byrådirektör

Carlsson, Arthur G., byråinspektör

Hjalmarsson, S. Ingemar, byråassistent

Holmgren, E. Ivar, f. d. övertillsynsman

Järleby, O. Harry, övertillsynsman (fr. o. m. den 1 september 1971
t. o. m. den 30 juni 1972)

Lundahl, R. Rune G., anstaltsdirektör

Monie, G. Yngve, direktör

Rigbäck, Berndt G., direktör

Stargård, E. Hugo, rektor

Lokal: Skeppargatan 51, 114 58 Stockholm, tel. 67 89 07 (Wihlborg),
67 85 36 (Bergman), 67 83 22 (Carlsson), 67 84 55 (Hjalmarsson)

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse Ju 69.

Utredningen har samrått med fångvårdens byggnadskommitté bl. a. angående ny centralanstalt i Norrland. I samarbete med kriminalvårdsstyrelsen har påbörjats försök med nya typer av rymningshinder på omslutningsmurar och omslutningsnät. I anslutning till tilläggsdirektiv den 20 november 1970 har i samråd med styrelsen igångsatts vissa försök i syfte att i behandlingsarbetet bättre utnyttja tillsynspersonalens och arbetsledarnas erfarenhet och kännedom om de intagna. I skrivelser till styrelsen har framlagts förslag dels den 14 oktober 1971 om åtgärder för kontroll av övertidsuttaget och dels den 26 oktober 1971 om fördelning av de tjänster, som beviljats för genomförande av arbetstidsförkortningen den 1 januari 1972.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

32. *Samarbetsorganet (Ju 1968: 59) för ADB inom rättsväsendet*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1966 för att bereda fråga om omläggning av rutiner inom rättsväsendet för automatisk databehandling och därmed sammanhängande frågor:

Ordförande:

Gullnäs, S. Ingvar, expeditionschef

Ledamöter:

Andersson, J. Sven G., departementsråd (fr. o. m. den 13 mars 1971)

Fischier, Sven G. O. M., t. f. överdirektör (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Magnander, Ebbe E. A., avdelningschef

Nyman, Erik O., hovrättslagman (t. o. m. den 30 april 1971)

Ohlsson, P. T. Ingvar, generaldirektör

Persson, Carl J. G., rikspolischef

Romander, Holger A. G., riksåklagare

Rudholm, Sten J. G., hovrättspresident

Trotzig, C. Fredrik J., avdelningschef

Winther, Otto W. G., departementssekreterare (t. o. m. den 12 mars 1971)

Ersättare för ledamot:

Carlsson, Ulf V., avdelningschef (för Persson)

Elmhammer, Nils E. I., statistikchef (för Ohlsson)

Ericsson, Carl-Henrik, avdelningschef (för Fischier)

Forthuber, Béla T., organisationsdirektör (för Trotzig)

Herrlin, S. G. Sigvard, byråchef (för Romander)

Tengvall, Sven-Erik G., departementssekreterare (för Andersson)

Sekreterare:

Alpsten, A. Börje, departementsråd

Kontaktmän hos myndigheter som deltar i uppbyggnaden av rättsväsendets informationssystem (RI):

Appelgren, E. Harry H., byrådirektör, försvarsstaben

Carlsson, Ulf V., avdelningschef, rikspolisstyrelsen

Elmhammer, Nils E. I., statistikchef, statistiska centralbyrån

Engdahl, O. Roland, gränschef, generaltullstyrelsen

Ericsson, Carl-Henrik, avdelningschef, kriminalvårdsstyrelsen

Forthuber, Béla T., organisationsdirektör, statskontoret

Hillbo, Arne O., byråchef, riksskatteverket

Hjelmér, Gustav, avdelningsdirektör, statens naturvårdsverk

Källberg, K. N. Ingemar, avdelningschef, statens invandrarverk

Montgomery, J. Henry A., kanslichef, domstolsväsendets organisationsnämnd

Persson, Gert I. E., planeringsdirektör, datamaskincentralen för administrativ databehandling — DAFA

Ringström, Björn M., revisionsdirektör, riksrevisionsverket

Robertsson, J. R. Sören, avdelningsdirektör, exekutionsväsendets organisationsnämnd

Söderlund, A. Göran, avdelningsdirektör, socialstyrelsen

Vallerö, Rolf A. T., förste arkivarie, riksarkivet

de Woul, Bert T., länsåklagare, riksåklagaren

Österlund, Tord H:son, avdelningsdirektör, riksskatteverket

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Samarbetsorganet har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete. Arbetet har liksom tidigare varit inriktat på ADB-system för brottmålsförfarandet hos polis, åklagare, domstolar och rutiner för kriminalvård,

men också system för lagstiftningsförfarandet och rättspraxis och dierieföring hos vissa domstolar.

Samarbetsorganets verksamhet beräknas pågå under hela år 1972.

33. Utredningen (Ju 1968: 63) om författningspublicering

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 maj 1967 med uppdrag att utreda frågan om publicering av författningar m. m. och den 7 februari 1969 med uppdrag att utreda frågan om internationella överenskommelsers införlivande med svensk rätt (se Post- och Inrikes tidn. den 2 juni 1967 och den 19 mars 1969):

Ordförande:

Ericsson, K. Georg V., regeringsråd

Ledamöter:

Myrsten, J. Lennart, utrikesråd

Nordenson, Ulf K., rättschef

Sekreterare:

Ericsson, Brit-Marie L., revisionssekreterare

Huldén, K. O. Tomas, hovrättsassessor

Lokal: Stora Nygatan 2 B, 1 tr, 111 27 Stockholm, tel. växel 763 10 00 (B.-M. Ericsson), Statsdepartementens kommittéer, Lilla Badhusg. 4, 411 21 Göteborg, tel. 031/13 72 14 (Huldén)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Ju 63. *Tilläggsdirektiv*, se Ju 1970: 42.

Utredningens arbete under tiden november 1970—oktober 1971 har inriktats främst på frågan om införlivande av internationella överenskommelser med svensk rätt. Under denna tid har utredningen sammanträtt i dess helhet tre gånger. I olika arbetsgrupper har utredningen sammanträtt ett flertal gånger.

Utredningen avser att under våren 1972 avge ett delbetänkande om översättning av internationella överenskommelser.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

34. Nämnden (Ju 1968: 67) för Europarådets kriminologiska forskningsstipendier

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 maj 1967 med uppgift bl. a. att föreslå innehavare av vissa Europarådets stipendier för kriminologisk forskning:

Ordförande:

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Thornstedt, Hans G., professor

Leche, Johan H., t.f. kansliråd (fr. o. m. den 30 oktober 1971)

Ersättare:

Fischier, Sven G. O. M., t. f. överdirektör (för Martinsson)

Sveri, Knut O., professor (för Thornstedt)

chefen för juridiska byrån av utrikesdepartementets rättsavdelning
skall vara ersättare för Leche

Sekreterare:

Larsson, Ulla S., departementssekreterare

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel
763 10 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Nämnden har under året hållit två sammanträden. Nämnden har
yttrat sig över en svensk och sex utländska stipendieansökningar samt
biträtt med programuppläggning för en svensk och en fransk stipendiat.

Nämndens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

35. 1968 års brottmålsutredning (Ju 1969: 54)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 februari 1968
med uppdrag att utreda frågan om formerna för handläggning av mål
angående vissa lindrigare brott m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 24
februari 1968):

Utredningsman:

Kristensson, A. Yngve S., f. d. borgmästare

Experter:

Bolding, Per Olof, professor

Cosmo, Carl-Johan O., hovrättsassessor

Friberg, K. Göte, polismästare

Lindahl, Carl Erik T., advokat

Morath, B. Axel, t.f. byråchef

Sveri, Knut O., professor

Wallén, Per-Edvin M., professor (fr. o. m. den 31 mars 1971)

Sekreterare:

Aspelin, Erland L. B., hovrättsassessor

Lokal: Statsdepartementens utredningsavdelning, Citadellsvägen 17,
211 20 Malmö, tel. växel 040/749 50 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Ju 54.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit
fem sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter,
organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen har den 2 mars 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971:
10) Snatteri.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

36. *Utredningen (Ju 1969: 57) om ledningsrätt*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 november 1968 för att utreda frågan om sakrättsligt skydd för rätt att dra fram och behålla vissa ledningar (se Post- och Inrikes tidn. den 21 december 1968):

Ordförande:

Fallenius, Bertil A., f. d. landshövding

Ledamöter:

André, C. Bertil, byråchef

Annevall, Sture, direktör

Blommé, S. Erling, departementssekreterare

Boström, Hans, civilingenjör

Romson, Rolf, direktör

Experter:

Petrén, G. Otto E., justitieråd

Wallner, Helmer, överdirektör

Sekreterare:

Baagøe, N. Peder H., hovrättsassessor

Lokal: Kommendörsgatan 28, 5 tr., 114 48 Stockholm, tel. 62 64 67 (ordföranden), 63 78 31 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Ju 57.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

37. *Vattenlagsutredningen (Ju 1969: 58)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 november 1968 för att se över vattenlagen (se Post- och Inrikes tidn. den 21 december 1968):

Ordförande:

Dyrssen, Gösta P. T., hovrättsråd

Ledamöter:

Andersson, Sven G. V., överinspektör

Annevall, Sture, direktör

Hult, N. E. Jöran, överdirektör

Karlsson, F. Göran, redaktör, led. av riksdagen

Sterne, Bengt G., direktör

Turesson, Bo, distriktslantmätare, led. av riksdagen

Experter:

Bouvin, J. Åke, kansliråd

Brunfelter, Ulf, jur. lic. (t. o. m. den 9 december 1971)

Heimbürger, H. Peter E., byråchef

Hållsten, E. Bertil, professor (fr. o. m. den 11 februari 1971)

Lorichs, Ludvig, f. d. landssekreterare

Sjölander, J. Bertil, överingenjör

Wetterhall, Sven C. E., byråchef

Sekreterare:

von Möller, C. G. Peter, hovrättsassessor

Lokal: Kommendörsgatan 28, 5 tr., 114 48 Stockholm, tel. 60 79 56
(ordföranden), 60 28 45 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Ju 58.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

38. *Offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (Ju 1970: 49, (OSK))*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 april 1969 för att utreda frågor om offentlighet och sekretess beträffande allmänna handlingar m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 20 maj 1969):

Ordförande:

Hermansson, Rune, f. d. statsråd, direktör

Ledamöter:

Adamsson, Erik S. J., expeditör, led. av riksdagen

Eriksson, B. Allan, fil. kand.

Hugosson, Kurt I., byråchef, led. av riksdagen

Larsson, Sven-Erik, chefredaktör

Polstam, K. Åke S., polisinspektör, led. av riksdagen

Svedberg, Erik D., hemmansägare, led. av riksdagen

Experter:

Hansson, Hans-Olof, aktuarie

Rapaport, Edmund, avdelningschef

Svenonius, Per H., avdelningschef

Sekreterare:

Lidin, Karl-Olof, assessor

Bitr. sekreterare:

Freese, Jan H., hovrättsassessor

Lokal: Statsdepartementens utredningsavdelning, Citadellsvägen 17, 211 20 Malmö, tel. växel 040/749 50

Direktiven för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 49.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 27 maj 1971):

I direktiven för offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (Ju 1970: 49) (OSK) och kreditupplysningsutredningen (Ju 1970: 50) (KUU) behandlades åtskilliga problem med anknytning till automatisk databehandling (ADB). För OSK:s del bedömdes sålunda frågan om ADB-materialets förhållande till offentlighetsprincipen såsom en fråga av

centralt intresse, och olika möjligheter att säkra intresset av insyn i myndigheternas verksamhet diskuterades i korthet. De risker för ingrepp i den personliga integriteten, som ADB-teknikens användning kan medföra, uppmärksammades också i direktiven för OSK, där möjligheten av en utbyggnad av sekretesskyddet påpekades.

Det framhölls också, att det inte bara inom den offentliga förvaltningen utan också på den enskilda sektorn fanns möjligheter att med ADB-teknikens hjälp skaffa sig ingående kännedom om andra människors förhållanden. En central roll spelade härvid den kommersiella kreditupplysningsverksamheten, som är föremål för KUU:s utredningsarbete. I de båda utredningarnas direktiv angavs, att enskildas rätt att göra sammanställningar och analyser med hjälp av ADB-teknik borde prövas inom ramen för KUU:s arbete.

OSK:s arbete har i första hand inriktats på frågorna om offentlighetsprincipens tillämpning på ADB-lagrat informationsmaterial. Enligt OSK har det därvid visat sig, att frågorna om utlämnande av sådant material från myndigheter och materialets användning står i ett så nära samband med varandra, att de lämpligast torde böra lösas i ett sammanhang. Vid samråd mellan OSK och KUU har enighet rått om att ADB-frågorna med fördel kan behandlas av OSK, medan KUU:s arbete koncentreras till de med kreditupplysning sammanhängande problemen.

I enlighet med vad utredningarna överenskommit om arbetsfördelningen dem emellan förordar jag att OSK — med motsvarande begränsning i KUU:s uppgift — får i uppdrag att utreda hela frågan om lagstiftning rörande personorienterad ADB-information. Självfallet bör OSK:s arbete liksom hittills bedrivas i nära kontakt med KUU. I den mån behovet av grundlagsändringar medför att lagändringar ej kan genomföras tillräckligt snart bör OSK även beakta behovet av provisoriska ändringar med hänsyn till det arbete som redan pågår på ADB-området.

På grund av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t gör de ändringar i direktiven till offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén och kreditupplysningsutredningen som jag har angett i det föregående.

Kommittén har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit tio sammanträden. En enkät rörande statliga ADB-tillämpningar genomfördes under våren 1971, och en enkät rörande ADB-tillämpningar inom den privata sektorn har sänts ut i slutet av oktober 1971.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

39. Kreditupplysningsutredningen (Ju 1970: 50)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 april 1969 med uppdrag att verkställa utredning angående kreditupplysningsverksamhet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 20 maj 1969):

Ordförande:

Westerlind, Erik A., landshövding

Ledamöter:

Bolin, Per Eric V., direktör

Hugosson, Kurt I., byråchef, led. av riksdagen
Malmgren, Kurt K.-G., rättschef
Pettersson, N. Lennart, fil. kand., led. av riksdagen
Svenson, Sven G., fil. dr

Experter:

Lindström, Hans-Gunnar, ombudsman
Rapaport, Edmund, avdelningschef
Svenonius, Per H., avdelningschef
Wentz, Nils O., kammarrättspresident (fr. o. m. den 31 mars 1971)
Avall, Sven K., direktör

Sekreterare:

Håkansson, E. Runo, hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Jönsson, Sune O., utredningssekreterare

Lokal: Statsdepartementens utredningsavdelning, Citadellsvägen 17,
211 20 Malmö, tel. växel 040/749 50 (sekreteraren) och 040/782 50 (bitr.
sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 50.

Tilläggsdirektiv den 27 maj 1971, se offentlighets- och sekretesslagstift-
ningskommittén (OSK) denna riksdagsberättelse Ju 38.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit
21 sammanträden, varav ett gemensamt med offentlighets- och sekre-
tesslagstiftningskommittén och ett i samband med hearings med företrä-
dare för myndigheter, organisationer och företag.

Utredningen beräknas kunna lägga fram delbetänkande om yrkes-
mässig kreditupplysningsverksamhet m. m. under första halvåret 1972.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

40. Grustäktskommittén (Ju 1970: 51)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 maj 1969 för
att utreda frågan om samfälligheter för täkt av grus m. m. (se Post- och
Inrikes tidn. den 24 juni 1969):

Ordförande:

Hedström, Anders, hovrättsråd

Ledamöter:

Hamrin, Mac T. P., överlantmätare, led. av riksdagen
Hjorth, Nils T., förrådsförvaltare, led. av riksdagen

Experter:

Bergström, Erik G., avdelningsdirektör
Littorin, Rolf, advokat
Svensson, Sven-Rune, akademifogde

Lokal: Kommendörsgatan 28, 5 tr., 114 48 Stockholm, tel. 67 66 53
(Hedström)

Direktiven för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 51.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas bli slutfört under första halvåret 1972.

41. Familjelagssakkunniga (Ju 1970: 52)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 augusti 1969 med uppdrag att verkställa utredning angående den familjerättsliga lagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 27 augusti 1969):

Ordförande:

Hellner, Eskil M., hovrättslagman

Ledamöter:

Gustafsson, C. E. Torsten, lantbrukare, led. av riksdagen

Hjelm-Wallén, Lena B., fil. mag., led. av riksdagen

Mattson, Lisa, förbundsordförande, led. av riksdagen

Romanus, L. Gabriel, led. av riksdagen

Sundberg, Ingrid E., fil. kand., led. av riksdagen

Zachrisson, Bertil J., redaktör, led. av riksdagen

Experter:

Lind, Johan A. L., hovrättsassessor

Trost, Jan L. E., docent

Akesson, Hans O., professor

Sekreterare:

Tottie, Lars W., hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Ekman, Lena B., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 november 1971)

Lokal: Apelbergsgatan 50, 2 tr., 111 37 Stockholm, tel. 10 51 36 (ordföranden), 21 50 29 (sekreteraren), 11 66 29 (bitr. sekreteraren)

Direktiven för de sakkunniga, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 52.

De sakkunniga har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av de sakkunnigas arbete. Därutöver har ordföranden och sekreteraren deltagit i nordiska överläggningar i Köpenhamn och Stockholm.

De sakkunniga avser att under år år 1972 avge delbetänkande om äktenskaps ingående och upplösning m. m.

De sakkunnigas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

42. Förvandlingsstraffutredningen (Ju 1970: 53)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 augusti 1969 med uppdrag att utreda frågan om avskaffande av förvandlingsstraff för böter (se Post- och Inrikes tidn. den 28 augusti 1969):

Utredningsman:

Mannerfelt, Nils O. G., justitieråd

Experter:

Kvarnsmyr, Lars F. H., byrådirektör

Steffner, Bengt G., kronofogde

Wilhelmsson, Arne E., rådmän

Sekreterare:

Wikström, C. Arne, kammaråklagare

Lokal: Lilla Nygatan 4, 1 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-adress:* Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 53.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

43. Kommittén (Ju 1970: 54) för kriminologisk behandlingsforskning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 augusti 1969 för en systematisk forskningsplanering på kriminalvårdens område:

Ordförande:

Rainer, A. Ove, statssekreterare

Ledamöter:

Fischier, Sven G. O. M., t.f. överdirektör (t. o. m. den 1 oktober 1971)

Forslund, E. Birger, kansliråd

Janson, Carl-Gunnar, professor

Leche, Johan H., t.f. kansliråd (fr. o. m. den 2 oktober 1971)

Martinsson, Bo N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm. (fr. o. m. den 12 februari 1971)

Sjöstrand, B. H. Wilhelm, professor (t. o. m. den 25 november 1971)

Sveri, Knut O., professor

Törnqvist, Karl-Erik, överläkare

Experter:

Bishop, Norman, byråchef (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Blomberg, Richard (Dick) A., fil. lic.

Carlsson, Gösta, professor (fr. o. m. den 12 februari 1971)

Elmhorn, Kerstin, fil. lic.

Larsson, Ulla S., departementssekreterare

Sekreterare:

Blomberg, Richard (Dick) A., fil. lic.

Lokal: Skeppargatan 51, 1 tr., 114 58 Stockholm, tel. 67 23 35 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse Ju 54.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Vidare har en arbetsgrupp inom kommittén under samma tidsperiod haft åtta sammanträden.

Kommittén har färdigställt inventeringen (Ds Ju 1971: 25) Kriminologisk behandlingsforskning i Sverige 1967—1970. I inventeringen redovisas aktuellt material på området.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

44. *Utredningen (Ju 1970: 55) om regeringsrättens kansliorganisation m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 oktober 1969 för att utreda frågan om regeringsrättens kansliorganisation m. m.:

Utredningsman:

Stangenberg, Harriet S. T., expeditionschef

Experter:

Hermanson, E. Waldemar, länsråd

Litzén, Anders G., hovrättslagman

Sekreterare:

Dahlborn, Nils G., hovrättsassessor

Lokal: Stora Nygatan 2 A, 4 tr., 111 27 Stockholm, tel. växel 763 10 00 (Stangenberg)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 47.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 26 sammanträden med experterna.

Utredningen har den 29 december 1970 avgett ett betänkande (Ds Ju 1970: 31) med förslag till särskild föredragande- och kansliorganisation för regeringsrätten från den 1 januari 1972 samt den 30 juni 1971 ett betänkande (Ds Ju 1971: 15) med förslag till instruktion för regeringsrätten, m. m.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

45. *Utredningen (Ju 1970: 56) rörande ersättning för oriktiga frihetsberövanden*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1969 med uppdrag att utreda frågan om ersättning med anledning av oriktiga frihetsberövanden m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 28 januari 1970):

Utredningsman:

Lind, Gösta A., f. d. justitieråd

Expert:

Vogel, Lorentz W., byråchef (fr. o. m. den 21 april 1971)

Sekreterare:

Sterzel, Georg F., hovrättsassessor

Lokal: Kommendörsgatan 28, 5 tr., 114 48 Stockholm, tel. 63 40 84 (Lind) och 67 67 78 (Sterzel)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 48.

Utredningsmannen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

46. *Generalklausulutredningen (Ju 1970: 58)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 mars 1970 med uppdrag att verkställa utredning angående generalklausulerna i den förmögenhetsrättsliga lagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 21 maj 1970):

Utredningsman:

Hellner, Jan E., professor

Sekreterare:

Sterzel, Georg F., hovrättsassessor

Lokal: Kommendörsgatan 28, 5 tr., 114 48 Stockholm, tel. 67 67 78 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 50.

Utredningen beräknas pågå under hela år 1972.

47. *Massmedieutredningen (Ju 1970: 59)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 maj 1970 med uppdrag att utreda frågan om enhetlig reglering i grundlag av yttrandefriheten i massmedier m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 30 maj 1970):

Ordförande:

Romanus, Sven E., justitieråd, ordförande i högsta domstolen

Ledamöter:

Carlshamre, Nils O. G., lektor, led. av riksdagen

Gustafson, Sven H., bankkamrer, led. av riksdagen

Jonnergård, Gustaf, partisekreterare

Mattson, Lisa, förbundsordförande, led. av riksdagen

Möller, Yngve A., chefredaktör, led. av riksdagen

Svensson, Olle F. S., chefredaktör, led. av riksdagen

Sekreterare:

Sandström, Per T. M., hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Nisser, Carl Wilhelm B. G., hovrättsassessor

Lokal: Göta hovrätt, Box 422, 551 02 Jönköping 1, tel. växel 036/11 94 30

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 51.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

48. *Nordisk kommitté (Ju 1970: 62) för översyn av den upphovsrättsliga lagstiftningen*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 för att delta i en samnordisk kommitté för översyn av den upphovsrättsliga lagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 29 augusti 1970):

Ordförande:

Hesser, S. C. E. Torwald, justitieråd

Ledamot:

Danelius, Hans C. Y., bitr. utrikesråd

Experter:

Andersson, A. Yngve, skulptör

Bengtsson, H. Jörgen Y., advokat (fr. o. m. med 26 oktober 1971)

Eberstein, Christian H., direktör (fr. o. m. den 23 september 1971)

Ekberg, Karl-Henrik, direktör

Ellwyn, Carl-Olof (Ola) advokat (t. o. m. den 25 oktober 1971)

Gehlin, Jan H. M., rådmän

Hansson, K. Gunnar, chefsjurist

Hernlund, Carl Hugo H., förste ombudsman

Holmstedt, Anders, direktör (t. o. m. den 21 juni 1971)

Landquist, Eddie L., direktör (fr. o. m. den 22 juni 1971)

Lassen, Bengt F. C., f. d. hovrättsråd, direktör (t. o. m. den 22 september 1971)

Löfdahl, Göran, fil. mag. (fr. o. m. den 5 februari 1971)

Rembe, Rolf D., förbundsdirektör

Thoursie, Ragnar D. A., byrådirektör (t. o. m. den 4 februari 1971)

Törneman, J. Algot G., intendent

Wilson, Sven T., direktör

Sekreterare:

Akne, L. Roland, hovrättsassessor

Lokal: Apelbergsgatan 50, 2 tr., 111 37 Stockholm, tel. 11 36 02

Direktiven för de svenska sakkunniga i kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 54.

Kommittén har under tiden januari—oktober 1971 hållit två plenarsammanträden. Under nämnda tid har vidare inom den svenska sektionen av kommittén hållits två presidiesammanträden samt två sammanträden med den svenska expertgruppen.

Kommitténs huvudsekretariat är förlagt till Sverige.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

49. Åtalsrättskommittén (Ju 1970: 63)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 med uppdrag att utreda frågan om underlåtande av åtal m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 15 december 1970):

Ordförande:

Mannerfelt, Nils O. G., justitieråd (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Ledamöter:

Dahl, R. Birgitta, förste byråsekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Friberg, K. Göte, polismästare (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Wiklund, S. A. Daniel, avdelningsdirektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Zeime, Claes A., byråchef (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Experter:

Fitinghoff, Georg O., skyddskonsulent (fr. o. m. den 18 maj 1971)

Krantz, P. Gunnar, direktör (fr. o. m. den 23 oktober 1971)

Nasenius, B. Jan V., departementssekreterare (fr. o. m. den 18 maj 1971)

Wikström, C. Arne, kammaråklagare (fr. o. m. den 18 maj 1971)

Sekreterare:

Werner, J. Bertil H., hovrättsassessor (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Lokal: Stora Nygatan 2 A, 3 tr. (Lagberedningen), 111 27 Stockholm, tel. växel 23 66 60 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Ju 55.

Kommittén har t. o. m. oktober 1971 hållit sju sammanträden samt genom en arbetsgrupp haft överläggningar med olika myndigheter som berörs av kommitténs arbete.

Kommittén har den 16 juni 1971 avgett promemorian (Ds Ju 1971: 14) med förslag till nya regler om beivrande av vissa brott, begångna av utlänningar.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

50. 1971 års utredning (Ju 1971: 2) om bokföringslagstiftningen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1971 med uppdrag att verkställa fortsatt översyn av bokföringslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 22 februari 1971):

Ordförande:

Borglund, Erik, hovrättsråd (fr. o. m. den 5 mars 1971)

Ledamöter:

Carlsson, Sune B., auktoriserad revisor (fr. o. m. den 5 mars 1971)

Petersson, Carl-Gustaf, skattedirektör (fr. o. m. den 5 mars 1971)

Sekreterare:

Norrsell, H. Göran, hovrättsassessor (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Lokal: Statsdepartementens kommittélokaler, Lilla Badhusgatan 4, 411 21 Göteborg, tel. 031/13 72 29 (ordföranden), 031/13 72 65 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 5 februari 1971):

Bokföringslagen (1929: 117) innehåller en katalog över vilka som är bokföringsskyldiga. Vidare ges i lagen bestämmelser om hur bokföringen skall ske. Lagen gäller inte i den mån avvikande bestämmelser finns i annan lag eller författning. Särskilda bestämmelser om bokföring finns i åtskilliga författningar, bl. a. lagen (1944: 705) om aktiebolag, lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar, lagen (1955: 183) om bankrörel-

se, lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse, uppbördsförordningen (1953: 272) och lagen (1968: 555) om rätt för utlänning och utländskt företag att idka näring här i riket.

Bokföringslagens bestämmelser är av betydelse på åtskilliga rättsområden. Med köpman avses sålunda enligt 4 § lagen (1905: 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom, 2 § lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande samt 193 § konkurslagen (1921: 225) var och en som är skyldig att föra handelsböcker. Enligt 8 § lagen (1887: 42 s. 1) angående handelsregister, firma och prokura är skyldigheten att registrera firma anknuten till bokföringsskyldigheten. Även vissa bestämmelser om gäldenärsbrott i 11 kap. brottsbalken liksom vissa skatterättsliga regler och reglerna om företagsinteckning är sammankopplade med bokföringsskyldigheten.

År 1962 tillsattes en utredning med uppgift att se över bokföringslagen (direktiv 1963: Ju 56). Utredningen avlämnade år 1967 ett betänkande med förslag till lag om skyldighet att föra räkenskaper, m. m. (SOU 1967: 49). Under remissbehandlingen framfördes kritik beträffande såväl grunddragen i förslaget som dess närmare utformning.

Kritiken är enligt min mening sådan att utredningsförslaget inte kan läggas till grund för lagstiftning utan en genomgripande omarbetning. Detta arbete bör lämpligen utföras av särskilt tillkallade sakkunniga. Uppgiften bör vara att med utgångspunkt i direktiven för den tidigare utredningen samt på grundval av 1967 års betänkande och remissyttrandena över detta utarbeta förslag till ny bokföringslagstiftning. De sakkunniga bör pröva den under remissbehandlingen framförda tanken på ett differentierat regelsystem med förenklade regler för mindre företagare. Behovet av att kunna utnyttja automatisk databehandling vid räkenskapsföringen bör särskilt beaktas. Av vikt är också att man får en tillfredsställande samordning mellan bokföringslagens regler och specialregler i annan lagstiftning. Samordningen med bolagsrättslig, köprättslig och skatterättslig lagstiftning är särskilt betydelsefull.

Också i Finland och Norge kommer utredningsarbete att äga rum med sikte på en revision av bokföringslagstiftningen. Från dansk sida avser man att följa arbetet i de övriga länderna genom särskilda observatörer. De svenska sakkunniga bör bedriva sitt arbete i samråd med motsvarande finländska och norska utredningar samt de danska observatörerna.

Utredningen har under tiden april—oktober 1971 hållit fyra sammanträden, haft överläggningar med motsvarande finländska utredning i Helsingfors den 21—22 juni samt deltagit i nordiska överläggningar i Göteborg den 15—16 september.

Utredningens arbete beräknas kunna slutföras i slutet av år 1972.

51. Barnavårdsmannautredningen (Ju 1971: 3)

Tilkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1971 med uppdrag att verkställa utredning angående barnavårdsmansinstitutionen (se Post- och Inrikes tidn. den 16 mars 1971):

Utredningsman:

Sverne, Tor E., rådmän (fr. o. m. den 8 mars 1971)

Expert:

Wallin, M. Margareta (Greta), avdelningsdirektör (fr. o. m. den 3 maj 1971)

Sekreterare:

Thunved, Anders E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 23 april 1971)

Lokal: Svensksundsvägen 17 C, 111 49 Stockholm, tel. 21 44 70 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 5 februari 1971):

De grundläggande bestämmelserna om barnavårdsman finns i 8 kap. föräldrabalken. Barnavårdsman utses av barnavårdsnämnden. Barnavårdsman skall alltid förordnas för barn utom äktenskap. För barn i äktenskap däremot kan barnavårdsman utses bara i vissa fall, nämligen om föräldrarna är skilda eller om de annars lever åtskilda på grund av söndring och vårdnadshavaren begär barnavårdsman eller barnavårdsnämnden av särskild anledning anser det behövt. Motsvarande gäller i andra fall när vårdnaden om barnet enligt domstols beslut tillkommer endast den ena av föräldrarna. Förordnande meddelas individuellt för varje barn. I de flesta kommuner finns tjänstemän anställda för denna verksamhet. Varje tjänsteman har ofta ett stort antal förordnanden. Barnavårdsman handhar sitt uppdrag självständigt och på eget ansvar men står under tillsyn av barnavårdsnämnden, som kan entlediga honom och förordna annan i hans ställe.

Uppdraget som barnavårdsman upphör normalt när barnet fyller 18 år men kan förlängas om särskilda skäl föreligger, dock längst till dess barnet fyllt 20 år. Barnavårdsnämnden kan förordna att uppdraget skall upphöra, om behov av barnavårdsman inte längre föreligger.

Barnavårdsmanns främsta uppgifter är enligt 8 kap. 6 § föräldrabalken att bistå vårdnadshavaren med råd och upplysningar samt att se till att barnets rätt och bästa tas tillvara. Särskilt åligger det honom att sörja för att faderskapet fastställs för barn utom äktenskap samt för att underhåll tillförsäkras barnet. Han skall vidare biträda med indrivning och tillhandahållande av underhållsbidrag samt, när skäl därtill föreligger, göra anmälan om förordnande av förmyndare för barnet.

En betydelsefull reglering av barnavårdsmanns skyldigheter i fråga om fastställande av utomäktenskapligt barns börd kom till stånd genom lagen (1969: 618) om fastställande av faderskapet till barn utom äktenskap. Lagen bygger på principen att barnavårdsman är skyldig att verkställa utredning i faderskapsfrågan. Om faderskapet inte erkänns, skall han föra talan inför domstol mot den man eller de män som enligt utredningen kan komma i fråga som fader till barnet.

Ytterligare regler om barnavårdsman finns i kungörelsen (1950: 146) om barnavårdsmanns verksamhet och tillsynen över denna.

Barnavårdsman sin institutionen kom till i samband med 1917 års lagstiftning om barn utom äktenskap. Föräldrabalkens regler om barnavårdsman för sådant barn överensstämmer i allt väsentligt med motsvarande bestämmelser i 1917 års lagstiftning. Möjligheterna att förordna barnavårdsman för barn i äktenskap kom till år 1939.

Under tiden efter föräldrabalkens tillkomst har frågan om reformering av barnavårdsman sin institutionen aktualiserats vid åtskilliga tillfällen.

Vid 1970 års riksdag togs frågan om reformering av barnavårdsmansinstitutionen upp i två motionspar. Det ena motionsyrkandet (1970: I: 25 och II: 27) gick ut på att barnavårdsmansinstitutionen skulle avskaffas. I de båda andra motionerna (1970: I: 163 och II: 182) hemställdes om en skyndsam, allsidig och förutsättningslös översyn av gällande bestämmelser på detta område. Motionerna remissbehandlades. I sitt utlåtande anförde första lagutskottet (1970: 49) bl. a. att olika intressen gjorde sig gällande i fråga om barnavårdsmansinstitutionen. Särskilt framhölls intresset av att barnets rätt tas tillvara, vårdnadshavarens intresse av minsta möjliga intrång i sina personliga förhållanden och samhällets intresse av en rationell administration av dess uppgifter på området. Dessa intressen var delvis motstridiga. En avvägning så att inget av dem blir otillbörligt eftersatt krävde en djupgående och omsorgsfull prövning. Utskottet ansåg därför att barnavårdsmansinstitutionen borde underkastas en allsidig och förutsättningslös utredning, som borde bedrivas med största skyndsamhet. Utredningsarbetet kunde äga rum på olika sätt, nämligen inom socialutredningen och/eller familjelagssakkunniga eller av en särskild utredning. Utskottet hemställde att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad utskottet anförde. I en reservation hemställdes om förslag till 1971 års riksdag angående avskaffande av barnavårdsmansinstitutionen.

Första kammaren biföll utskottsutlåtandet och andra kammaren reservationen. Efter sammanjämkning frånträdde emellertid kamrarna sina tidigare ställningstaganden och beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att, efter erforderlig utredning, förslag till ny lagstiftning på det rättsområde, som omfattas av motionerna, snarast skulle föreläggas riksdagen (1LU 1970: 68, rskr 1970: 399).

I enlighet med denna riksdagens hemställan bör nu göras en översyn av gällande bestämmelser rörande barnavårdsmansinstitutionen. Uppdraget bör anförtros åt särskild sakkunnig. Den lösning som den sakkunnige föreslår bör inte rubba grunderna för den nya lagstiftningen om fastställande av faderskap till barn utom äktenskap. Även i framtiden bör således gälla att faderskapet till barn utom äktenskap regelmässigt skall utredas och fastställas under medverkan av ett samhälleligt organ som representerar barnets intresse. I övrigt bör den sakkunnige ha frihet att förutsättningslöst pröva vilka möjligheter som kan finnas att i rimlig utsträckning tillgodose de olika synpunkter och önskemål som har framkommit vid riksdagsbehandlingen av frågan om revision eller avskaffande av barnavårdsmansinstitutionen. Utredningsarbetet bör bedrivas skyndsamt så att ett förslag i ämnet snarast kan föreläggas riksdagen.

Den sakkunnige bör bedriva sitt arbete i samråd med socialutredningen och familjelagssakkunniga.

Den sakkunnige har hållit tre sammanträden med experten samt haft överläggningar med företrädare för socialdepartementets planerings- och budgetsekretariat och med myndigheter och andra som berörs av den sakkunniges arbete.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

52. 1971 års partistödsutredning (Ju 1971: 4)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1971 för översyn av reglerna om statligt och kommunalt partistöd (se Post- och Inrikes tidn. den 17 juli 1971):

Ordförande:

Mehr, Hjalmar L., landshövding (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Ahlmark, Per A., fil. kand., led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Andersson, Sten S., partisekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Boo, Karl G. H., assistent, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Forsberg, S. Tore, partisekreterare (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Gustavsson, Bengt T., ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Virgin, Ivar G., kapten, tredje vice talman (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Expert:

Dahlsten, Ulf L., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Lokal: Herkulesgatan 19, 111 52 Stockholm, tel. 10 19 81 (ordföranden), växel 24 55 00 ankn. 581 (Dahlsten). *Postadress:* Länsstyrelsen, Box 16145, 103 23 Stockholm

Direktiv (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 4 juni 1971):

Det förekommer numera både statligt och kommunalt partistöd. Statligt stöd utgår enligt gällande regler till varje parti, som är representerat i riksdagen, med 70 000 kr. per mandat. För budgetåret 1971/72 har riksdagen för ändamålet anvisat ett förslagsanslag av 24 500 000 kr.

Det kommunala partistödet är en frivillig angelägenhet för kommunerna. Enligt lagen (1969: 596) om kommunalt partistöd kan både primärkommun och landstingskommun bevilja bidrag till partier som är representerade i den beslutande församlingen. Bidragen skall enligt lagen utgå med lika stort belopp för varje mandat som det bidragsberättigade partiet har i kommunfullmäktige eller i landstinget.

Det statliga partistödet infördes år 1965. I sitt utlåtande (nr 44) över propositionen i ämnet (nr 174) gav konstitutionsutskottet sin anslutning till de grundläggande principer på vilka förslaget byggde: 1) bidrag bör utgå endast till parti som har ett inte obetydligt stöd i väljaropinionen, manifesterat i allmänna val, 2) bidragen bör beräknas schematiskt och fördelas enligt fasta regler som inte tillåter någon skönsmässig prövning, 3) bidragens storlek bör stå i relation till partiernas styrka, och 4) någon statlig kontroll av hur medlen används bör inte förekomma. Utskottet framhöll emellertid också att det i propositionen framlagda förslaget inte kunde fastställas som en i alla delar för framtiden orubblig ordning. Systemets detaljutformning borde bli föremål för översyn när erfarenhet vunnits av dess praktiska tillämpning. Riksdagen biföll utskottsutlåtandet (rskr 452).

Numera finns viss erfarenhet av det statliga partistödet. Dessutom har inträffat förändringar som också kan motivera en samlad översyn.

Jag tänker då inte bara på att de statliga bidragen till politisk verksamhet på åtskilliga håll har kompletterats med ett kommunalt stöd. Även de statliga bidragsreglerna har modifierats och delvis fått en ny innebörd i samband med övergången till enkammarriksdag och ett nytt valsystem. Proportionaliteten i bidragssystemet har accentuerats genom tillämpningen av en riksproportionell metod vid fördelningen av riksdagsmandaten. Men samtidigt har det nya valsystemets spärrear — som ju är av direkt betydelse för rätten till bidrag — gjort det svårare än tidigare för de minsta partierna att komma i åtnjutande av partistöd. Det vid årets riksdag beslutade presstödet är inte kopplat till de politiska partiernas verksamhet, men stödet kan ändå få betydelse för olika åsiktsriktningars möjligheter till information och opinionsbildning.

I samband med behandlingen av årets statsverksproposition och vissa motionskrav har riksdagen nu begärt en översyn av reglerna för både statligt och kommunalt partistöd (KU 1971: 27 och 28, rskr 95 och 96). Denna översyn bör komma till stånd utan dröjsmål. Jag föreslår att särskilda sakkunniga tillkallas för ändamålet.

Som riksdagen framhållit har det nuvarande systemet i stort sett fungerat tillfredsställande. De sakkunniga bör därför i sitt arbete kunna utgå ifrån de fyra grundläggande principer för partistödets konstruktion som har redovisats i det föregående. Översynen bör emellertid innefatta en förutsättningslös prövning av hur principerna lämpligast kan förverkligas och hur reglerna bör vara utformade i detalj.

De sakkunniga bör försöka få så ingående kunskap som möjligt om hur partistödet hittills använts och hur partierna nått allmänheten med sin information. Den omständigheten att partier kan ha olika utgifter beroende på skillnader i möjligheterna att sprida information och driva opinionsbildning genom pressen bör i görligaste mån beaktas både vid en närmare utvärdering av nuvarande regler och vid prövningen av olika tänkbara ändringar i dessa.

Vid riksdagsbehandlingen i år av det statliga partistödet diskuterades införandet av ett enhetligt grundbidrag till alla partier som är representerade i riksdagen och införandet av någon form av reducerat bidrag till parti som har fått ett stort antal röster i val men ändå inte blivit representerat i riksdagen. De sakkunniga bör utreda både dessa och andra frågor av betydelse för det statliga partistödets utformning och storlek. I den mån ändringar föreslås i gällande regler, måste givetvis de kostnadsmässiga konsekvenserna beaktas.

Beträffande det kommunala partistödet bör i framtiden liksom hittills gälla att det bör bygga på samma principer som det statliga i den mån inte starka skäl, som direkt anknyter till kommunala förhållanden, motiverar avvikelser på en eller annan punkt.

Utredningsarbetet bör bedrivas med största möjliga skyndsamhet. De sakkunniga bör om möjligt redovisa resultatet av sitt arbete i så god tid att förslag kan föreläggas riksdagen för beslut nästa år.

Utredningen har under tiden augusti—november 1971 hållit tre sammanträden samt haft kontakter med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av kommitténs arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

53. *Kreditköpkommittén (Ju 1971: 5)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1971 med uppdrag att verkställa utredning angående den rättsliga regleringen av avbetalningsköp och andra former av konsumtionskredit (se Post- och Inrikes tidn. den 29 juni 1971):

Ordförande:

Westerlind, N. Peter, f d. justitieråd, ordförande i marknadsrådet (fr. o. m. den 2 juli 1971)

Ledamöter:

Flemström, Lars Gunnar, sekreterare (fr. o. m. den 2 juli 1971)

Fraenkel, Ingegärd C. E., studierektor, led. av riksdagen (fr. o. m. den 2 juli 1971)

Lundgren, Lennart, förste ombudsman (fr. o. m. den 2 juli 1971)

Sigurdson, Gertrud C., sekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 2 juli 1971)

Experter:

Cason, Sven Åke, bankdirektör (fr. o. m. den 17 september 1971)

Hedborg, Anna M., kanslissekreterare (fr. o. m. den 17 september 1971)

Hertzman A. Olov, hovrättsfiskal (fr. o. m. den 17 september 1971)

Malmström, C. Gösta, byråchef (fr. o. m. den 17 september 1971)

Rosengren, Arne, direktör (fr. o. m. den 10 september 1971)

Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare (fr. o. m. den 17 september 1971)

Sekreterare:

Beck-Friis, Jörgen Å. E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 2 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 4 juni 1971):

Under de senaste åren har tagits en rad initiativ till lagstiftning i syfte att tillgodose det behov av ökat skydd för konsumenterna i olika hänseenden som den moderna samhällsutvecklingen har medfört. Bland redan genomförd lagstiftning kan i första hand nämnas lagen (1970: 412) om otillbörlig marknadsföring, som trädde i kraft den 1 januari 1971. Dess centrala bestämmelse är en generalklausul som ger möjlighet att ingripa med vitesförbud mot otillbörliga förfaranden inom reklam och annan marknadsföring. För tillämpningen av lagen har inrättats två nya myndigheter, konsumentombudsmannen och marknadsrådet. Enligt lagen (1971: 112) om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor, som träder i kraft den 1 juli 1971, öppnas liknande möjligheter att ingripa mot användning av otillbörliga avtalsvillkor vid försäljning av varor och tjänster till konsument. Även tillämpningen av denna lag skall ankomma på konsumentombudsmannen och marknadsrådet. Den 1 juli i år träder också i kraft en lag om hemförsäljning m. m. (1971: 238). Den lagen ger konsument möjlighet att inom viss tid frånträda köpavtal som har träffats på annan plats än säljarens fasta försäljningsställe. Bland på-

gående utredningar finns anledning att särskilt peka på köplagssakkunnigas översyn av den civilrättsliga lagstiftningen om köp av lös egendom. Köplagssakkunniga skall enligt direktiven särskilt överväga vilka lagändringar som behövs för att tillgodose konsumenternas intressen. Ett delbetänkande med förslag till särskilda lagregler om konsumentköp väntas under innevarande år. I anslutning till detta utredningsarbete övervägs inom justitiedepartementet reformer beträffande rättegångsförfarandet i tvistemål som skall förbättra möjligheterna för konsumenter i gemen att effektivt hävda sina rättigheter vid domstol.

Ett område där behovet av lagregler till konsumenternas skydd gör sig starkt gällande är avbetalningshandeln. För många enskilda personer är köp på avbetalning eller mot liknande kredit den enda möjlighet som står till buds att inom överskådlig tid förvärva dyrbara kapitalvaror. En stor del av handeln med exempelvis bilar, hushållsmaskiner och TV-apparater sker också i denna form. Redan transaktionernas stora ekonomiska betydelse för den enskilde motiverar att frågan om särskilda skyddsregler i lag ägnas speciell uppmärksamhet. Härtill kommer bl. a. att det ofta är svårt att värdera erbjudna villkors förmånlighet eller oförmånlighet och att den enskilde lätt kan felbedöma sina möjligheter att fullfölja ett avtal eller råka i oförutsedda situationer som gör ett sådant fullföljande praktiskt taget omöjligt.

Behovet av lagregler till köparens skydd vid avbetalningsköp uppmärksammades redan tidigt. Genom lagen (1915: 219) om avbetalningsköp infördes vissa tvingande bestämmelser i sådant syfte, och skyddet har sedermera förstärkts genom en partiell revision av lagen år 1953. Lagen är framförallt inriktad på att förhindra att köparen drabbas av oskäligt stränga påföljder vid försummelse att fullgöra de skyldigheter som avtalet ålägger honom.

De nya lagar på konsumentskyddsområdet som redan föreligger eller som är att vänta inom den närmaste tiden ger möjligheter att på olika sätt ingripa mot skilda former av missbruk inom avbetalningshandeln. Lagen om otillbörlig marknadsföring möjliggör sanering av reklamen på området och uppställande av krav på vederhäftig redovisning av erbjudanden om avbetalningsköp. Med stöd av lagen om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor kan ingripande ske mot kontraktsformulär med villkor som oskäligt missgynnar köparen. Den genom lagen om hemförsäljning m. m. införda rätten att frånträda avtal gäller just köp på avbetalning och andra former av kreditköp.

Konsumentens ställning vid kreditköp har sålunda förbättrats genom de lagstiftningsåtgärder som jag har redogjort för. Men som jag fortsättningsvis skall redovisa har utvecklingen när det gäller köp på avbetalning och andra former av kreditköp medfört behov av ändringar och kompletteringar av de bestämmelser som direkt reglerar sådana köp.

Karakteristiskt för utvecklingen på konsumtionskreditmarknaden under senare år är att det har blivit allt vanligare att det inte är säljaren själv utan ett i förhållande till denne fristående företag som står för krediten till köparen. Detta kan ske i den formen att köparen i samband med vad som formellt är ett kontantköp genom säljarens förmedling får ett lån hos ett särskilt kreditinstitut för att finansiera köpet. En term som brukar användas för att beteckna sådana transaktioner är låneköp. Det kan också vara fråga om en stående kredit hos ett kreditinstitut som får utnyttjas för löpande inköp hos vissa företag. Detta är det utmärkande för vissa kreditkortssystem. Det trepartsförhållande mellan köpare, säl-

jarc och kreditgivare som uppkommer i dessa situationer kan medföra rättsliga komplikationer och få konsekvenser som ter sig stötande från den enskildes synpunkt. Sålunda torde köparen i allmänhet ha begränsade möjligheter att mot betalningskrav från kreditgivarens sida göra gällande invändningar som hänför sig till köpavtalet, t. ex. att varan är behäftad med fel eller brist eller att säljaren på annat sätt har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet eller att detta är ogiltigt på grund av något som säljaren har låtit komma sig till last. Vidare blir de tvingande reglerna till köparens skydd i lagen om avbetalningsköp inte tillämpliga om låneköpsformen används. Detta inger så mycket större betänkligheter som de flesta köpare torde vara helt ovetande om att låneköpet skiljer sig från ett vanligt avbetalningsköp på sätt som kan påverka köparens rättsställning.

De nya former för konsumtionskredit som sålunda har vunnit utbredning på marknaden motiverar enligt min mening en utredning med sikte på att utröna vad man kan göra för att förstärka konsumentens ställning. Därvid bör också lagen om avbetalningsköp ses över. Jag föreslår att särskilda sakkunniga tillkallas för denna uppgift.

De sakkunniga bör skaffa sig en allmän överblick över de olika finansieringssystem som f. n. förekommer på marknaden. Det kan också finnas anledning att i någon omfattning studera motsvarande förhållanden utomlands för att få underlag för en bedömning av vilka utvecklingstendenser som kan väntas hos oss. De sakkunniga bör överväga vilka lagstiftningsåtgärder som behöver vidtas för att få till stånd en lämplig avvägning mellan parterna och tillförsäkra köparen-kredittagaren ett tillfredsställande skydd. Prövningen bör i första hand ta sikte på konsumenternas intressen.

Beträffande sådana nya företeelser som låneköp och kreditkort finns f. n. inte frågan reglerad i lag. De sakkunniga får överväga hur den lagstiftning som kan visa sig behövlig bör utformas. Vissa frågor kan eventuellt lösas genom tillägg till eller ändringar i gällande lagar, exempelvis lagen om otillbörlig marknadsföring och lagen om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor. Mycket talar emellertid för att det behövs en särskild lag om konsumtionskredit. Härvid uppkommer frågan om reglerna i den nuvarande lagen om avbetalningsköp bör överföras till en sådan lag. Jag vill inte nu ta ställning till detta problem. Utredningen bör förutsättningslöst pröva olika lagtekniska lösningar.

Jag skall i det följande peka på några punkter där ändringar i avbetalningslagen bör övervägas. Jag vill emellertid framhålla att de sakkunniga inte bör bindas genom några mera preciserade direktiv utan ha frihet att komma med de förslag som deras undersökningar och överväganden kan ge anledning till.

Lagen om avbetalningsköp är enligt 1 § tillämplig på avtal om försäljning av lösöre mot betalning i särskilda poster av vilka åtminstone någon skall erläggas efter det att godset har utlämnats till köparen. Som ytterligare förutsättning för lagens tillämplighet gäller att säljaren skall ha rätt att återta godset, om köparen åsidosätter vad som åligger honom eller att äganderätten till godset skall stanna hos säljaren tills betalningen eller viss del därav har blivit erlagd. De sakkunniga bör överväga om denna bestämning av reglernas tillämpningsområde är lämplig eller om en utvidgning bör ske, exempelvis så att begränsningen till avtal med återtagande- eller äganderättsförbehåll slopas. Vissa av lagens skyddsregler skulle kunna fylla en uppgift även vid sådana avtal. En

sådan ändring skulle också öppna möjlighet att vidga tillämpningsområdet till att omfatta avtal om förvärv av tjänster, exempelvis resor.

Lagen innehåller f. n. ingen begränsning med avseende på köparens person eller egendomens beskaffenhet och pris. Detta innebär bl. a. att den i sin helhet är tillämplig både på konsumentköp och på andra köp. Om ytterligare bestämmelser till skydd för konsumenterna införs, får särskilt övervägas i vad mån lagens regler skall begränsas till konsumentköp eller ha allmän räckvidd.

Som förutsättning för rätt till handräckning för återtagande av avbetalningsgods gäller f. n. att det föreligger en av köparen undertecknad handling av visst innehåll. Handlingen skall uppta bl. a. varans kontantpris samt det pris köparen har att betala och tidpunkterna härför. I praktiken torde som regel kontrakt upprättas i enlighet med dessa föreskrifter trots att detta inte är någon nödvändig förutsättning för att avtalet skall bli giltigt. De sakkunniga bör överväga om det finns anledning att skärpa de gällande reglerna. Jag tänker härvid bl. a. på ett av konsumtionskreditutredningen i betänkandet (SOU 1966: 42) Konsumtionskrediter i Sverige framlagt förslag till ändring i lagen, enligt vilket i den nämnda handlingen också skulle lämnas uppgift om kreditkostnaden. uttryckt som effektiv ränta för år räknat. En sådan uppgift kan tänkas ge köparen bättre möjlighet att jämföra kostnaden för kredit i form av avbetalningsköp med kostnaden för kredit av annat slag och bör därigenom eventuellt fylla en nyttig funktion som konsumentupplysning. Konsumtionskreditutredningens förslag har vid remissbehandlingen mottagits positivt av företrädare för konsumentintressena men kritiserats från andra håll på olika grunder. De sakkunniga bör ta upp frågan till förnyat övervägande med beaktande av vad som har anförts vid remissbehandlingen. I samband härmed kan det också finnas anledning att överväga om det bör införas regler som ålägger säljare att redan i sina försäljningserbjudanden lämna vissa upplysningar om avbetalningsvillkor och kreditkostnad.

Den nuvarande lagen om avbetalningsköp innehåller inte någon egentlig reglering av avbetalningsvillkoren. För ett särskilt område, nämligen bilhandeln, finns emellertid sådana regler. Förordningen (1959: 575) med föreskrifter om vissa betalningsvillkor vid yrkesmässig försäljning av bilar innehåller sålunda bestämmelser om minsta kontantinsats och längsta kredittid. Bestämmelserna gäller bara säljare som inte har biträtt en särskild överenskommelse vilken ålägger honom att iaktta motsvarande regler. Motiven för denna reglering är av samhällsekonomisk art. Frågan kan emellertid också ses från konsumentskyddssynpunkt. Sålunda kan regler om minsta kontantinsats avhålla från oöverlagda köp. Vidare skulle t. ex. bestämmelser som bereder skydd mot oskäligt höga kreditkostnader kunna motverka för köparen obilliga avtal på ett effektivare sätt än bestämmelser om upplysningsplikt och liknande. De sakkunniga bör förutsättningslöst pröva frågan om bestämmelser av nu antydd innebörd bör införas. Därvid bör de förslag som framlagts i betänkandet Konsumtionskrediter i Sverige om en reglering från samhällsekonomiska utgångspunkter vägas in i bedömningen.

Ett betydande antal av reglerna i lagen om avbetalningsköp tar sikte på situationen då köparen inte fullgör sina skyldigheter enligt avtalet. I 2 § begränsas säljarens rätt att i sådant fall ta tillbaka godset, utkräva post som annars inte skulle vara förfallen eller göra annan i avtalet föreskriven särskild påföljd gällande. Sålunda fordras att köparens un-

derlåttnhet avser belopp som utestår oguldet minst 14 dagar utöver förfallodagen och att beloppet uppgår till viss storlek, enligt huvudregeln minst en tiondel av avbetalningspriset. Vidare gäller att köparen under vissa omständigheter kan undvika påföljd genom att betala det förfallna beloppet jämte ränta och kostnader även efter 14-dagarstidens utgång. 3—5 §§ innehåller regler om den avräkning som skall ske mellan säljare och köpare vid återtagande av avbetalningsgods. Köparen skall tillgodoräknas godsets värde, medan säljaren tillgodoräknas dels oguldena och förfallna poster, dels så stor kvotdel av de ännu inte förfallna posterna som motsvarar förhållandet mellan kontantpriset och avbetalningspriset, dels vissa andra särskilda kostnader. Enligt 6 § kan köparen förhindra återtagande genom att betala säljaren hela det belopp denne har att fordra. Vidare ges köparen rätt att inom viss tid efter återtagandet lösa tillbaka godset. Paragrafen föreskriver slutligen också att köparen alltid har rätt att när som helst fullgöra sin betalningsskyldighet i förtid, varvid säljarens fordran beräknas enligt de grunder som gäller vid återtagande.

De sakkunniga bör överväga om de gällande reglerna ger köparen tillfredsställande skydd. Härvid finns anledning att rent allmänt ompröva säljarens rätt att i särskild ordning återta godset vid försummelser från köparens sida. Som regel ligger det inte i säljarens intresse att verkligen få tillbaka godset, vilket ofta torde ha mycket ringa värde för honom. Från köparens synpunkt kan däremot ett återtagande innebära en mycket allvarlig påföljd. Återtaganderätten utgör därför i många fall ett utomordentligt starkt påtryckningsmedel som säljaren kan använda för att understödja krav på betalning. Även om de sakkunniga kommer till att återtaganderätten i princip bör behållas, kan det finnas anledning att begränsa den genom att skärpa förutsättningarna för återtagande i olika hänseenden. Sålunda kan förtjäna övervägas bl. a. införande av skyldighet för säljaren att först anmana köparen att betala och av regler som innebär att rätten att åberopa viss försumlighet som grund för särskild påföljd preskriberas efter viss tid. Avräkningen vid återtagande resulterar erfarenhetsmässigt i allmänhet i att det uppstår ett saldo till säljarens förmån som köparen blir skyldig att erlagga kontant. Detta beror dels på att köparen i fall då återtagande kommer i fråga vanligen inte har betalat mer än ett fåtal poster, dels på att reglerna om värderingen av godset är utformade så att detta ibland åsätts ett uppseendeväckande lågt värde. Det synes motiverat att överväga ändringar i dessa regler som gör dem mindre oförmånliga för köparen, exempelvis genom att säljarens rätt till särskild ersättning i pengar begränsas.

Jag har tidigare pekat på de problem och olägenheter som kan uppstå i fall där kreditgivaren träffar särskilt avtal med köparen så att ett trepartsförhållande uppstår. Liknande situationer kan uppkomma, om säljaren sedan ett avtal om kreditköp har träffats överlåter sina rättigheter mot köparen på tredje man. Detta kan ske exempelvis genom att köparen får ställa ut växlar eller andra löpande fordringshandlingar på den del av köpeskillingen som inte betalas kontant, vilka växlar säljaren sedermera diskonterar, eller genom att säljaren transporterar sin rätt enligt kontraktet på annan. Om överlåtelsen sker i sådana former att köparen inte kan åberopa samma invändningar mot den till vilken säljaren har överlåtit sin rätt som mot säljaren själv, kan köparen drabbas av oförmånliga konsekvenser. Med hänsyn härtill kan ifrågasättas

införande av exempelvis förbud mot användning av löpande fordringshandlingar i samband med konsumentkreditköp samt regler om ogiltighet av avtalsklausuler som innebär att köparens rätt till invändningar mot den som övertar säljarens rättigheter enligt kontraktet begränsas. De sakkunniga bör överväga dessa frågor.

Sist berörda frågor aktualiseras delvis även i det utredningsarbete som bedrivs av de sakkunniga rörande lagstiftningen om köp av lös egendom. I den mån frågorna får sin lösning i detta sammanhang kan givetvis det utredningsarbete som skall ankomma på de sakkunniga rörande konsumtionskreditfrågorna begränsas. De båda utredningarna bör samråda med varandra och komma överens om en lämplig arbetsfördelning så att dubbelarbete undviks. Även i andra frågor kan sådant samråd behövas. Samråd bör ske också med andra utredningar på närliggande områden, exempelvis generalklausulutredningen och kreditupplysningsutredningen.

Lagen om avbetalningsköp har tillkommit i nordiskt samarbete. Det är önskvärt att i sak bevara nordisk rättslikhet på området i den mån det kan ske utan avkall på bl. a. de konsumentskyddssynpunkter som bör vara grundläggande för det svenska utredningsarbetet. Intresse för en översyn av reglerna om avbetalningsköp föreligger även i andra nordiska länder, och visst arbete på området pågår redan. De sakkunniga bör samarbeta med motsvarande utredningar i de andra nordiska länderna.

De sakkunniga bör, om det visar sig lämpligt, kunna redovisa resultatet av sitt arbete etappvis i delbetänkanden.

Kommittén har hållit ett sammanträde i oktober 1971.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

54. Konkurslagskommittén (Ju 1971: 6)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1971 för översyn av konkurslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 4 september 1971):

Ordförande:

Rydin, Bengt C. K. A., hovrättsråd (fr. o. m. den 30 augusti 1971)

Ledamöter:

Gabrielsson, A. Edmund B., hovrättsassessor (fr. o. m. den 30 augusti 1971)

Åvall, Sven K., direktör (fr. o. m. den 30 augusti 1971)

Öhman, Anders R., advokat (fr. o. m. den 30 augusti 1971)

Experter:

Asp, K. Åke, chefsrådman (fr. o. m. den 1 november 1971)

Eneström, Tord O. C., kronofogde (fr. o. m. den 1 november 1971)

Montgomery, J. Henry A., kanslichef (fr. o. m. den 1 november 1971)

Sekreterare:

Åkerdahl, Magnus F., hovrättsassessor (fr. o. m. den 8 november 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 2 tr., tel. växel 763 10 00 (ordföranden

och sekreteraren). *Postadress*: Justitiedepartementet. Fack. 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 4 juni 1971):

År 1960 beslöt Kungl. Maj:t att lagberedningen skulle ta upp frågan om reformering av utsökningslagen (1877: 31 s. 1) och lagstiftning som har samband med denna. Härmed åsyftades bl. a. konkurslagstiftningen.

Under arbetet med konkursrätten har lagberedningen efter överläggningar med kommitterade från Danmark, Finland och Norge lagt fram tre betänkanden, nämligen Utsökningsrätt VII (SOU 1968: 41) angående ackordsförhandling, Utsökningsrätt IX (SOU 1969: 5) som gällde förmånsrättsordningen m. m. samt Utsökningsrätt X (1970: 75) angående konkursgrunderna, gäldenärens legitimation, återvinning, kvittning och solidariska skuldförhållanden m. m. Vissa ändringar i konkurslagstiftningen har också föreslagits i Utsökningsrätt VIII (SOU 1968: 64) som handlar om fastighetsexekution m. m. Förslagen i Utsökningsrätt VII och IX har lett till bl. a. en ny ackordslag (1970: 847) och en särskild förmånsrättslag (1970: 979). Utsökningsrätt VIII har legat till grund för prop. 1971: 20 med förslag till lag om exekutiv försäljning av fast egendom m. m., medan Utsökningsrätt X f. n. remissbehandlas.

I Danmark, Finland och Norge där gällande konkurslagar är betydligt äldre än hos oss, siktar översynen till en genomgripande reformering av hela konkurslagstiftningen. Vid lagberedningens överläggningar med de kommitterade från de andra nordiska länderna ansågs samarbetet emellertid väsentligen böra begränsas till den materiella konkursrätten. Det befanns inte möjligt att åstadkomma en gemensam nordisk reglering beträffande konkursförfarandet (Utsökningsrätt X s. 54). Som redan framgått har lagberedningen i Utsökningsrätt X lagt fram lagförslag som i huvudsak avser den materiella konkursrätten. I betänkandet behandlas dessutom förfarandet i inledningsskedet av konkurs. De ytterligare reformbehov inom det konkursrättsliga området som kan kvarstå gäller närmast själva förfarandet i konkursärenden.

Det nuvarande konkursförfarandet innebär att det direkta ansvaret för en förmånlig och snabb utredning och avveckling av konkursboet ligger hos förvaltaren. I princip utses förvaltaren av borgenärerna men en viss lämplighetsprövning och subsidiär bestämmanderätt tillkommer konkursdomaren. Borgenärerna har inte omedelbar beslutanderätt i fråga om förvaltningen annat än i vissa undantagsfall.

Konkursdomaren utövar tillsyn över förvaltningen genom att granska vissa berättelser och kan i sista hand entlediga förvaltare. Han har vidare att bestämma vissa tider, såsom bevaknings- och anmärkningsfrister och tid för förlikningssammanträde. Han mottar och vidarebefordrar också handlingar i konkursen.

Kontroll över konkursförvaltningen utövas också av rättens ombudsman, som utses av konkursdomaren. Ombudsmannen har emellertid därutöver ett betydande direkt inflytande på förvaltningen. Kontrollen bygger på att förvaltaren fortlöpande lämnar rättens ombudsman redovisning genom s. k. kvartalsräkningar och halvårsberättelser.

En viss kontroll av förvaltningen kan vidare utövas genom särskilda granskningsmän. Genom granskningsmännen får andra borgenärer än dem som har bestämt valet av förvaltare en viss inblick i och ett visst

inflytande på förvaltningen. Det är emellertid ovanligt att granskningsmän utses.

Om tillgångarna inte förslår till att bestrida konkurskostnaderna och säkerhet inte heller ställts för dessa, handläggs och avskrivs konkursen efter ett summariskt förfarande, s. k. fattigkonkurs. Även ett i vanlig ordning inlett konkursförfarande kan avskrivas på grund av att tillgångarna under konkursens gång befinns inte räcka till konkurskostnaderna.

De nuvarande bestämmelserna om konkursförfarandet är i stort sett oförändrade sedan konkurslagens tillkomst år 1921. Sedan dess har genom samhällsutvecklingen förutsättningarna för förfarandet ändrats i betydande grad. Förändringar inom näringslivet har bl. a. medfört att en konkursförvaltning i vissa fall kan vara avsevärt mera komplicerad än tidigare. Det är inte ovanligt att konkursförvaltningen pågår under flera år och föranleder betydande kostnader. Det numera rådande systemet för betalning av skatter och avgifter till det allmänna innebär vidare att staten vanligen är borgenär i konkurs, ofta med betydande fordringar. Ett rationellt konkursförfarande är sålunda av stort intresse också från det allmännas synpunkt. Tiden är enligt min mening nu mogen att utreda om ett enklare och mera flexibelt konkursförfarande skulle kunna ge möjlighet till en snabbare och mindre kostnadskrävande avveckling utan att rimliga garantier för säkerhet och objektivitet åsidosätts. Ett sådant utredningsarbete bör syfta till en allmän översyn av konkursförfarandet. En sådan översyn bör inriktas på de frågor där det finns ett påtagligt reformbehov. Någon fullständig genomgång av konkursrättsliga frågor är sålunda inte avsedd.

Den bästa garantin för en effektiv och objektiv förvaltning är att förvaltaruppdragen anförtros åt kvalificerade personer med tillräckliga resurser för verksamheten. En förvaltare bör ha god juridisk och ekonomisk sakkunskap men det är också viktigt att han har till sitt förfogande en effektiv kontorsorganisation för den bokföring och redovisning som följer med uppdraget. Det kan ifrågasättas om kravet på ekonomisk sakkunskap och effektiv kontorsorganisation tillgodoses tillräckligt med nuvarande ordning. Särskilt reglerna om förvaltarval bör uppmärksammas i detta sammanhang och det bör övervägas om inte det allmänna bör tilläggas ett större inflytande över förvaltarvalet än f. n.

Om man får tillräckliga garantier för att uppdrag som konkursförvaltare anförtros endast väl kvalificerade personer bör konkursförvaltaren kunna ges en mera självständig ställning. Behovet av särskilda bestämmelser om godkännande av vissa förvaltningsåtgärder torde då minska. Härigenom skulle en snabb och därmed billigare avveckling kunna i hög grad befordras. I mera komplicerade konkurser kan utses flera förvaltare. Givetvis måste förvaltningen vara underkastad viss kontroll men denna skulle kunna i huvudsak inriktas på en fortlöpande revision av förvaltningen på grundval av regelbunden granskning av verksamheten. En sådan revision skall ge möjlighet till en materiell kontroll av förvaltarens verksamhet. Det bör också finnas möjlighet att för den formella granskningen utnyttja automatisk databehandling.

Mot den här antydda bakgrunden finns det skäl att förutsättningslöst pröva huruvida kontrollen över förvaltningen bör ligga hos domstol med eller utan biträde av rättens ombudsman eller om den lämpligen bör anförtros annat organ. Bl. a. kan kronofogdemyndigheterna, vilkas organisation f. n. är föremål för utredning komma i fråga. Ett annat alterna-

tiv som bör övervägas är om kontrollfunktionerna kan förläggas centralt till ett blivande domstolsverk. Ett skäl som talar för en sådan lösning är att man får räkna med att en sådan myndighet under alla förhållanden kommer att ha tillgång till revisionsteknisk expertis.

Även om kontrollfunktionerna skulle förläggas utom domstol, skall givetvis rättsliga tvister inom konkursförfarandets ram kunna hänskjutas till domstols prövning. Formerna för att under konkursförfarandet söka uppnå förlikning i uppkomna tvistefrågor får avpassas efter förvaltningsorganisationens utformning.

Bortsett från fattigkonkurserna är konkursförfarandet f. n. detsamma oberoende av konkursens omfattning. Det kan enligt min mening finnas anledning att söka åstadkomma ett förfarande, som i större utsträckning än f. n. är avpassat efter värdet av tillgångarna och boets beskaffenhet i övrigt. Det bör övervägas att vidga tillämpningsområdet för ett mera summariskt förfarande. Genom en reform i sådan riktning skulle de kostnader och den tidsutdräkt som föranleds av ett mera komplicerat konkursförfarande i många fall kunna undgå. Det finns också anledning att ompröva det nuvarande bevaknings-, anmärknings- och utdelningsförfarandet mot bakgrunden av de riktlinjer som jag har angivit förut.

I samband med översynen av reglerna om konkursförfarandet bör tas upp också mera speciella frågor som har samband med konkursförfarandet. Jag kan i detta avseende peka på ett par frågor som enligt min mening bör uppmärksammas.

Det förekommer ibland att ett kommissionärsbolag anlitas för konkursförvaltningen. Detta kan ge upphov till rättsliga problem av skilda slag. Det bör undersökas om det föreligger något praktiskt behov av en lagreglering på denna punkt.

Det kan hända att tillgångarna i ett konkursbo inte räcker till betalning av konkurskostnaderna och massafordringarna. Därvid kan problem uppkomma beträffande företrädesordningen mellan olika anspråk m. m. Frågan har berörts av lagberedningen (Utsökningsrätt X s. 72). Det är möjligt att hithörande problematik behöver övervägas ytterligare.

Som jag har anfört tidigare ingår en reformering av konkurslagstiftningen i lagberedningens uppdrag. Beredningens huvuduppgift är emellertid revisionen av utsökningslagstiftningen. I den delen återstår att slutföra arbetet på en samlad utsökningsbalk.

Efter samråd med lagberedningen förordar jag att beredningen befrias från sitt uppdrag såvitt angår konkurslagstiftningen. I stället bör särskilda sakkunniga tillkallas för att utreda de konkursrättsliga frågor som jag har angett i det föregående. De sakkunniga bör vara oförhindrade att ta upp även andra konkursrättsliga spörsmål som kan aktualiseras under utredningsarbetets gång.

Samråd bör äga rum med utredningar på närliggande områden.

Om förhållandena ger anledning till det, bör de sakkunniga lägga fram förslag till partiella reformer inom uppdragets ram.

Kommittén har t. o. m. oktober 1971 hållit två sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

55. Arbetsgruppen (Ju 1971: 7) för framtidsforskning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 med uppdrag att utreda svensk framtidsforsknings inriktning och organisation:

Ordförande:

Myrdal, Alva, statsråd (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Fehrm, E. Martin, f. d. generaldirektör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Frankenhaeuser, V. Marianne, professor (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Hägerstrand, S. Torsten E., professor (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ingelstam, Lars E., bitr. professor (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Odén, A. Birgitta, professor (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ståhl, Ingemar O. L., professor (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Expert:

Engström, Arne V., professor (fr. o. m. den 3 november 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. 21 05 82 (ordföranden), växel 763 10 00 (docent Åke Mattsson)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Arbetsgruppen har t. o. m. oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

56. Kommittén (Ju 1971: 8) för utredning om påföljder för psykiskt avvikande lagöverträdare m. m.

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1971 för översyn av påföljdssystemet för psykiskt avvikande lagöverträdare m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 4 juni 1971):

Ordförande:

Bexelius, T. Alfred, justitieombudsman (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Ledamöter:

Andersson, Lennart F. H., studieombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Bergkwist, H. Ulla E., överinspektör (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Ernulf, T. Gudmund E., lagman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Hedlund, A. Rune, landstingsråd, f. d. led. av I kamm. (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Kristensson, Astrid M., förbundsdirektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Sälde, K. A. Henry, avdelningschef (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Sekreterare:

Meyerson, Anita E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 11 oktober 1971)

Lokal: Gamla Riksdagshuset, 4 tr., tel. växel 14 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 23 april 1971):

Debatten om påföljdssystemet för de psykiskt avvikande lagöverträdarna har tidvis varit livlig i vårt land. Ingående diskussioner i ämnet förekom särskilt i anslutning till att strafflagberedningen avlämnade de förslag som utmynnade i 1945 års lagstiftning i ämnet resp. i BrB:s påföljdsbestämmelser. Störst intresse tilldrog sig därvid frågorna om bibehållande av straffrifyrkningarna och om jämställdhetsbegreppet. 1945 års lagstiftning innebar också att en ny organisation inrättades för sinnesundersökningarna. Det visade sig snart att det trots den nya organisationen inte gick att komma till rätta med de redan tidigare långa väntetiderna. Kritiken har under senare år främst varit inriktad på detta problem. Vid nästan varje riksdag under senare år har motionsvägen förts fram krav på åtgärder för att förkorta väntetiderna. Justitieombudsmannen har vid upprepade tillfällen gjort framställningar om förbättring av förhållandena inom det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. I den offentliga debatten har krävts att rättspsykiatri avskaffas. Behandlingen av de psykiskt avvikande lagöverträdarna har också ifrågasatts utifrån en mera allmänt kritisk inställning till samhällets åtgärder mot personer med olika psykiska handikapp.

Olika åtgärder har genom statsmakternas försorg vidtagits för att komma till rätta med bristerna inom det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. Sålunda har möjligheterna att underlätta rättspsykiatriska undersökningar vidgats vid några tillfällen. Härigenom har belastningen på organisationen minskat. 1961 års organisationsplan är ägnad att ytterligare höja undersökningskapaciteten. Organisationen har tillförts mera personal av olika kategorier bl. a. för att avlasta undersökningsläkarna. För att stimulera intresset hos psykiater utanför organisationen att åtaga sig undersökningsuppdrag har arvudet för sådana höjts väsentligt. Dessa och andra åtgärder har lett till en viss förkortning av väntetiden för häktade som skall undersökas. För att minska olägenheterna för de häktade som väntar på rättspsykiatrisk undersökning genomfördes under år 1969 vissa författningsändringar rörande bl. a. behandlingsreglerna.

Socialstyrelsen tillsatte i mars 1970 en arbetsgrupp med uppgift att utreda det rättspsykiatriska undersökningsförfarandet och framlägga förslag om bl. a. en förenkling och rationalisering av förfarandet. I uppgiften ingår bl. a. att undersöka förutsättningarna för att koppla in rättspsykiatri i den psykiatriska vårdorganisationen. Arbetsgruppen har i januari 1971 som ett första led i sitt arbete till socialstyrelsen överlämnat en utredning angående de rättspsykiatriska undersökningarna. I utredningen föreslås en översyn av lagstiftningen om psykiskt abnorma brottslingar. Därvid framhålls att det är angeläget att radikalt ändra jämställdhetsbegreppet. Vidare läggs fram förslag om bl. a. begränsningar av antalet rättspsykiatriska undersökningar samt rationalisering av själva undersökningsförfarandet.

Statsmakternas ansträngningar har länge varit så gott som helt inriktade på att förkorta väntetiderna och att i övrigt förbättra förhållandena inom det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. Det kan emellertid ifrågasättas om det är möjligt att åstadkomma några bestående förbättringar utan att ta upp de grundläggande bestämmelserna om påföljderna

för psykiskt avvikande lagöverträdare till en grundlig översyn och underkasta dem en förutsättningslös omprövning i ljuset av de senaste decenniernas erfarenheter.

Genom BrB ställdes ett mer differentierat påföljdssystem till förfogande än enligt äldre rätt. I princip tillerkänns inte längre någon viss påföljd företräde framför andra. I vissa hänseenden finns dock fortfarande regler som inskränker domstolarnas möjligheter att välja påföljd. Hit hör de förut nämnda bestämmelserna i 33 kap. 2 § om förbud att använda frihetsberövande påföljd inom kriminalvårdens ram, när brott har förövats under inflytande av själslig abnormitet. Den ökade differentieringen av påföljdssystemet i förening med kravet på kausalitet mellan abnormiteten och brottet samt förbudet mot vissa påföljder ställer större krav på det rättspsykiatriska undersökningsväsendet än tidigare. Systemet bidrar dessutom till en ännu kraftigare koncentration på de diagnostiserande och klassificerande momenten i undersökningarna. Analysen av det individuella vårdbehovet kan under sådana förhållanden bli lidande.

Meningarna om hur jämställdhetsfallen skall avgränsas är i hög grad delade. Bortsett från den oklarhet som ligger i själva uttrycket "jämställd med" sinnssjukdom är kriterierna för när sådan jämställdhet skall anses föreligga mycket oskarpa. Utrymmet för den undersökande läkarens egen uppfattning blir därigenom stort. Det är nästan oundvikligt att olika läkare bedömer likartade fall på skilda sätt. Detta är självfallet inte tillfredsställande, eftersom skiljaktigheter i bedömningen kan få avgörande betydelse för den fortsatta behandlingen av de tilltalade i de enskilda fallen. Av två personer som begår samma slags brott och företer likartade psykiska egenskaper kan den ene, vars abnormitet bedöms som jämställd med sinnssjukdom, överlämnas till sluten psykiatrisk vård med möjlighet att bli utskriven efter kort tid, under det att den andre, vars abnormitet inte anses jämställd med sinnssjukdom, kanske döms till ett långvarigt fängelsestraff eller till internering under lång tid.

Det har också i debatten hävdats att en person, som har bedömts som jämställdhetsfall och på grund av domstols beslut tas in på sjukhus för sluten psykiatrisk vård, i många fall inte kan få någon behandling där av meningsfull art. Sådana personer vållar enligt denna uppfattning ofta oro och störningar på sjukhuset och skapar andra problem vid vården av övriga intagna.

Som jag förut har nämnt är den som är intagen på fångvårdsanstalt och befinner sig i behov av psykiatrisk vård ibland berättigad till sådan vård även på sjukhus utom kriminalvården antingen enligt sjukvårdslagen eller, om förutsättningar därför föreligger, enligt lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. Den ådömda påföljden förändras emellertid inte genom sådan sjukhusvård annat än i vissa fall vid internering (se 30 kap. 7 § BrB). Möjligheterna att avräkna tiden för sjukhusvistelsen från verkställighetstiden för den ådömda påföljden är starkt begränsade, vilket kan verka ogynnsamt för den intagne. Det kan inte uteslutas att dessa omständigheter ibland kan utgöra en återhållande faktor, när det gäller att ta ställning till om en intagen skall erhålla en av medicinska skäl motiverad sjukhusvård utom kriminalvården.

Som en annan nackdel med rådande ordning kan framhållas, att möjligheter saknas att i fråga om den som har överlämnats till sluten psykiatrisk vård efter utskrivning anlita kriminalvårdens frivårdsresurser för stöd och hjälp.

Mot bakgrund av nu angivna förhållanden anser jag att frågan om påföljder för psykiskt avvikande lagöverträdare bör ses över allsidigt och förordar att särskilda sakkunniga tillkallas för sådan översyn.

Utredningsarbetet bör inte bindas av detaljerade direktiv. Beträffande vissa frågor vill jag emellertid framlägga några synpunkter till ledning för utredningsarbetet.

Det saknas anledning att frånga principen i BrB att även psykiskt avvikande lagöverträdare skall kunna dömas till brottspåföljd. Det väsentliga bör vara att den åtalade döms till en påföljd som öppnar möjlighet för honom att få den vård och behandling i övrigt som hans psykiska tillstånd och sociala situation kräver. Själva vården bör ges inom den vårdorganisation som är mest lämplig i det enskilda fallet. Det innebär bl. a. att det är de föreskrifter som gäller inom vederbörande vårdorganisation som bör bestämma det materiella innehållet i vården. Härmed är inte sagt att domstolen nödvändigtvis måste besluta att överlämna den åtalade direkt till viss form av vård, även om detta i många fall kan anses vara det lämpligaste. I vissa hänseenden kan det vara mera ändamålsenligt att låta kriminalvårdsmyndigheterna bära ansvaret för att lämplig behandling kommer till stånd inom eller utom kriminalvården. En sådan ordning kan göra det lättare att byta vårdform under behandlingens gång än om den dömda från början binds vid en viss vårdorganisation utanför kriminalvården.

Från dessa utgångspunkter anser jag att de sakkunniga bör överväga, om begränsningarna i 33 kap. 2 § BrB i fråga om domstolens val av påföljd bör finnas kvar. Enligt min mening kan det sättas i fråga om det är lämpligt att på detta sätt ställa upp formella hinder mot utdömande av vissa påföljder. Bestämmelsen leder till en viss stelhet i påföljds-systemet och försvårar arbetet inom det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. De sakkunniga bör också undersöka om ett avskaffande av 33 kap. 2 § BrB ger anledning att i BrB införa regler av annat slag i syfte att ge anvisningar om påföljdsvalet i fall av abnormbrottslighet. Även om 33 kap. 2 § BrB anses kunna upphävas, bör det även framdeles finnas möjlighet att i vissa fall medge frihet från påföljd för psykiskt avvikande lagöverträdare.

Särbestämmelserna i 33 kap. 2 § BrB äger tillämpning endast om det föreligger kausalitet mellan den själsliga abnormiteten och brottet. Även i 31 kap. 3 § BrB finns en kausalitetsregel, som innebär krav på att särskilda skäl skall föreligga för att förordna om sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda skall få meddelas, när kausaliteten brister.

Av förarbetena till 31 kap. 3 § BrB framgår, att annan påföljd än sluten psykiatrisk vård normalt skall ges företräde, om brottet inte har begåtts under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur att den måste anses jämställd med sinnessjukdom. Bl. a. åsyftades olika reaktiva tillstånd av tämligen kort varaktighet som har berott på upptäckten av brottet eller åtalet. Risken för simulation betonades. Vidare uttalades, att man inte kan bortse från allmänpreventiva synpunkter, om brottet var allvarligt och sjukvården beräknas bli kortvarig.

De sakkunniga bör ta upp frågan om det nuvarande kravet på kausalitet bör behållas i 31 kap. 3 § BrB och, för den händelse bestämmelsen i 33 kap. 2 § BrB inte bör helt utgå, i sistnämnda bestämmelse. En utgångspunkt för övervägandena i denna del bör vara, att valet av påföljd

skall, i överensstämmelse med nu förhärskande kriminalpolitiska värderingar, kunna träffas uteslutande eller i varje fall företrädesvis med hänsyn tagen till den dömdes psykiska tillstånd och sociala situation vid tiden för lagföringen. Självfallet måste också samhällsskyddets intressen beaktas. De avvägningar som här kan visa sig nödvändiga synes emellertid inte i första hand böra ske med utgångspunkt i ett oeftergivligt krav på kausalitet mellan abnormiteten och brottet.

Enligt 20 kap. 7 § 4 rättegångsbalken (RB) kan åklagare underlåta att väcka åtal för brott som uppenbarligen har begåtts under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § BrB. En förutsättning är emellertid att sluten psykiatrisk vård eller vård i vårdhem eller specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda kommer till stånd utan lagföring och att åtal inte är påkallat av särskilda skäl. Räckvidden av åklagares befogenhet att underlåta åtal i hithörande fall är tämligen begränsad, eftersom brottet uppenbarligen skall ha begåtts under inflytande av abnormiteten. Ofta krävs en rättspsykiatrisk undersökning för att detta skall kunna fastställas. De vårdformer som kan göra åtalsunderlåtelse möjlig är å andra sidan mera omfattande än i 31 kap. 3 § BrB. Med sluten psykiatrisk vård avses nämligen inte endast vård enligt lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall utan även intagning i psykiatriskt sjukhus på egen begäran enligt sjukvårdslagen (1962: 242).

Riksåklagaren har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 februari 1969 föreslagit bl. a. viss ändring i 20 kap. 7 § RB för att vidga möjligheterna att underlåta åtal för brott som har begåtts av psykiskt sjuka och därmed jämställda. Den 27 november 1970 bemyndigades jag av Kungl. Maj:t att tillkalla sakkunniga för att utreda frågan om underlåtande av åtal m. m. (åtalsrättskommittén, Ju 1970: 63). I direktiven för kommittén uttalas, att en vidgad användning av åtalsunderlåtelse vid brott begångna av psykiskt sjuka och därmed jämställda bör övervägas. Vidare framhålls i direktiven, att ett rättegångsförfarande i dessa fall ofta torde vara föga meningsfullt och ibland t. o. m. skadligt för den sjuke. Det förutskickades också att sakkunniga skulle tillkallas för översyn av reglerna om behandlingen av psykiskt sjuka lagöverträdare. Dessa sakkunniga borde enligt sina direktiv också få i uppdrag att överväga i vad mån kravet på kausalsammanhang mellan psykisk sjukdom av visst slag och brottet bör ersättas med bestämmelser, som på ett annat sätt avgränsar tillämpningsområdet för åtalsunderlåtelse i dessa fall.

Denna översyn av reglerna om åtalsunderlåtelse bör ske i detta sammanhang. De nu tillkallade sakkunniga bör i samråd med åtalsrättskommittén och med beaktande av nyss angivna uttalanden i direktiven för denna kommitté överväga en vidgad användning av åtalsunderlåtelse vid brott begångna av psykiskt avvikande lagöverträdare. Målet bör därvid vara att så många som möjligt av de fall där det står klart att sluten psykiatrisk vård eller vård i vårdhem eller specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda kommer till stånd och att behandlingen inte bör äga rum inom kriminalvårdens ram avförs redan på åtalsprövningsstadiet. De sakkunniga bör undersöka om även andra vårdformer än de nyss nämnda kan motivera åtalsunderlåtelse. Hänsyn måste emellertid därvid tas till att öppna vårdformer och sluten vård utan kvarhållningsrätt kanske inte uppfyller de säkerhetskrav som i vissa fall måste tillgodoses. Uppmärksamhet bör vidare ägnas åt frågan i vilken utsträckning medicinsk utredning måste föreligga när åtalsfrågan prövas.

Överlämnande till sluten psykiatrisk vård är ett för den enskilde allvarligt ingripande. Innan beslut härom fattas bör det därför alltid undersökas om inte ett behov av psykiatrisk vård som föreligger i det konkreta fallet kan tillgodoses på annat sätt. En strävan bör vara att i så stor utsträckning som möjligt använda fria vårdformer. Inom psykiatrisk sjukvård i allmänhet pågår en ständig utveckling i syfte att minska inslaget av tvång. Intagning för psykiatrisk vård sker oftast enligt sjukvårdslagen, som reglerar den fria vårdformen. Sådan intagning förutsätter således den sjukes samtycke och kan och bör inte heller kunna förbindas med något medel för att tvinga fram vården. Dessa omständigheter begränsar naturligtvis användningsområdet för vård enligt sjukvårdslagen som brottspåföljd. En möjlighet som emellertid redan nu finns är att döma till skyddstillsyn med föreskrift om psykiatrisk vård. Inte heller en sådan dom är exegibel i den meningen att vården kan framtvingas, men ett åsidosättande av föreskriften kan leda till att skyddstillsynen undanröjs och ersätts av annan påföljd.

De sakkunniga bör överväga förutsättningarna för en vidgad tillämpning av skyddstillsyn i förening med psykiatrisk vård i skilda former som påföljd för psykiskt avvikande lagöverträdare. Ett ökat inslag av psykiskt avvikande i frivårdsklientelet torde emellertid förutsätta tillgång till psykiatrisk expertis i större utsträckning än som nu är fallet. De sakkunniga bör undersöka i vilka former detta kan och bör ske. Av intresse i detta sammanhang är den principplan för den psykiatriska vårdens organisation som nyligen har lagts fram med bl. a. förslag att tillföra den psykiatriska vårdorganisationen socialpsykiatriska vårdenheter, som skulle ha till uppgift bl. a. att biträda vid behandlingen av frivårdsklientelet.

Påföljden överlämnande till öppen psykiatrisk vård har använts endast i ringa utsträckning. Det är därför svårt att bedöma värdet av den som en fristående brottspåföljd. De sakkunniga bör under hänsynstagande till den upprustning som sker av den öppna vården undersöka i vilka former sådan vård bör utnyttjas inom påföljdssystemet.

Av vad jag tidigare har anfört framgår att jag kan tänka mig att frihetsberövande påföljd inom kriminalvården i större utsträckning än nu ådöms psykiskt avvikande lagöverträdare. Detta leder till krav på ökade möjligheter att ge sådana intagna nödvändig vård och behandling. En ledande princip bör vara att den som är dömd för brott skall liksom andra medborgare ha tillgång till vård och behandling. I fråga om psykiskt avvikande lagöverträdare bör övervägas om inte större utrymme bör lämnas att under behandlingens gång förändra påföljdens innehåll. Härigenom skulle exempelvis fängelse kunna förvandlas till sluten psykiatrisk vård eller skyddstillsyn med föreskrift om vård. Sådana förändringar kan även tänkas gå i andra riktningen så att den som överlämnats till psykiatrisk vård skall kunna bli föremål för behandling inom kriminalvården. Med en sådan ordning skulle avgörande i påföljdsfrågan få en mindre definitiv karaktär. En reform i denna riktning kräver ingående överväganden angående villkoren för och den rättsliga behandlingen av frågor om ändring av påföljd.

De sakkunniga bör undersöka i vad mån deras förslag påverkar det rättspsykiatriska undersökningsväsendet. De bör därvid beakta resultatet av det arbete som har bedrivits inom socialstyrelsens arbetsgrupp för undersökningsförfarandet. Även om en genomgripande förändring av påföljdssystemet för psykiskt avvikande lagöverträdare skulle genomföras, torde domstolen ha behov av medicinsk utredning. Denna skulle

emellertid få en annan funktion än de nuvarande rättspsykiatriska undersökningarna och skulle inte behöva vara så omfattande. Tyngdpunkten skulle ligga på att bilda underlag för behandlingsbeslut. En väsentlig del av utredningen skulle kunna förläggas till verkställighetsstadiet, varvid resultatet av redan insatta åtgärder kunde ge ett värdefullt bidrag till undersökningsmaterialet.

I olika sammanhang har framförts önskemål om att den som har överlämnats till sluten psykiatrisk vård skall kunna tas in på sjukhus utan att behöva vänta på att domen vinner laga kraft. Någon gång har också påtalats, att dröjsmål förekommer vid intagning efter lagakraftvunnen dom. De sakkunniga bör se över nuvarande bestämmelser om verkställighet av dom som innefattar förordnande om överlämnande till sluten psykiatrisk vård.

I medicinskt språkbruk och i vårdlagarna är termerna sinnessjukdom och sinnesslöhet i stort sett övergivna. De förekommer, förutom i BrB, i viss civilrättslig lagstiftning. Senast i samband med tillkomsten av lagen angående omsorg om vissa psykiskt utvecklingsstörda diskuterades en ändring av terminologin i BrB. Föredragande departementschefen ansåg emellertid, att frågan borde anstå i avvaktan på en materiell översyn av de aktuella reglerna i BrB. En granskning av BrB:s terminologi på detta område bör nu komma till stånd i syfte att närma den till vårdlagarna och gängse medicinskt språkbruk.

En ändrad lagstiftning i fråga om psykiskt avvikande lagöverträdare får återverkningar även i andra hänseenden än vad nu har nämnts. Jag syftar här på t. ex. bestämmelsen i 36 kap. 8 § BrB om förverkande i vissa fall på grund av brott. Det blir de sakkunnigas uppgift att undersöka behovet av följdändringar på andra håll i lagstiftningen.

Vad jag nu har anfört får inte uppfattas som en uttömmande uppräkningslista av de frågor som de sakkunniga bör behandla. De sakkunniga bör vara oförhindrade att ta upp även andra frågor som aktualiseras under utredningsarbetet. De bör samråda, förutom med åtalsrättskommittén, med andra utredningar på näraliggande områden. Kontakter bör också hållas med de lagstiftningsorgan i andra nordiska länder som där bereder frågor om ändrad lagstiftning om behandlingen av psykiskt avvikande lagöverträdare och med nordiska straffrättskommittén.

Kommittén har hållit ett sammanträde i november 1971.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

57. Kriminalvårdsberedningen (Ju 1971: 9)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 oktober 1971 för att utreda behovet av reformer inom kriminalvården m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 november 1971):

Ordförande:

Rainer, A. Ove, statssekreterare (fr. o. m. den 10 november 1971)

Ledamöter:

Andersson, J. Sven G., departementsråd (fr. o. m. den 10 november 1971)

Bergegren, Astrid, kontorist, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 november 1971)

Gadd, P. E. Arne, revisionsdirektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 november 1971)

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 november 1971)

Martinsson, Bo, N. O., generaldirektör, f. d. led. av II kamm. (fr. o. m. den 10 november 1971)

Sjöholm, Sten G., kronofogde, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 november 1971)

Wijkman, Anders I. S., sekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 10 november 1971)

Experter:

Karlström, Vilhelm H., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 10 november 1971)

Schillander-Lundgren, E. Barbro E., skyddskonsulent (fr. o. m. den 10 november 1971)

Sekreterare:

Leche, Johan H., t.f. kansliråd (fr. o. m. den 10 november 1971)

Lokal: Justitiedepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Geijer till statsrådsprotokollet den 22 oktober 1971):

Under senare tid har den kriminalpolitiska debatten varit mycket livlig. Diskussionen har rört såväl samhällets insatser för att förebygga och beivra brott som strafflagstiftningen och påföljdssystemet. I riksdagen har fråga väckts om att tillsätta en kriminalpolitisk beredning för samordning och planering av samhällets åtgärder mot brott. Önskemål har framförts om en effektivisering av den brottsförebyggande verksamheten, en översyn av strafflagstiftningen och påföljdssystemet och en förbättrad kriminalvård.

När det gäller vad som kan göras för att minska brottsligheten ligger ansvaret på många samhällsorgan. Om man skall komma till rätta med den brottslighet som beror på social missanpassning är det särskilt angeläget att åtgärder vidtas på ett så tidigt stadium som möjligt. Ett stort ansvar i fråga om den brottsförebyggande verksamheten kommer därför att ligga såväl på de organ i samhället, som har ansvaret för den sociala miljöns utformning som på skolan och barna- och ungdomsvården. Jag hoppas att det ökade samarbete mellan barnavårdsnämnd, skola och polis som har påbörjats genom inrättandet av kommunala samarbetsorgan skall leda till att man på ett effektivare sätt kan förebygga och motverka brottslighet och annan missanpassning bland barn och ungdom.

Det är också min förhoppning att det samarbete som förekommer mellan kriminalvårdens organ och arbetsmarknadsmyndigheterna när det gäller att inplacera lagöverträdare i arbetslivet skall intensifieras. En del fackliga organisationer har också gjort betydande insatser på detta område. Denna verksamhet bör ges allt möjligt stöd och det är angeläget att arbetsmarknadens organisationer starkare engageras i insatser av detta slag. Jag återkommer här till i det följande.

När det gäller åtgärder på rättsvårdens område har fortlöpande vä-

sentliga resursförstärkningar skett inom den brottsförebyggande verksamhet som polisen bedriver. Sålunda har — utöver betydande personella och materiella förstärkningar — en omorganisation skett av polisväsendet. Dessa åtgärder bör leda till en väsentlig effektivisering av polisverksamheten.

Beträffande strafflagstiftningen och påföljdssystemet vill jag erinra om att brottsbalken trädde i kraft så sent som den 1 januari 1965. Detta hindrar inte att partiella reformer har genomförts på brottsbalkens område och att andra sådana reformer förbereds. Det kan bli aktuellt att så småningom göra en översyn av lagstiftningen om brottskategorierna och eventuellt också av påföljdssystemet, men jag är inte beredd att nu ta ett sådant initiativ.

Av det sagda framgår enligt min mening att det knappast finns något att vinna genom tillsättandet av en kriminalpolitisk beredning. Men på det särskilda område av kriminalpolitiken som kriminalvården utgör föreligger ett starkt behov av en samlad bedömning av verksamhetens mål och medel. Det framstår som alltmer nödvändigt att få till stånd en samordning, planering och prioritering av reformverksamheten.

På kriminalvårdens område har sedan lång tid pågått ett intensivt reformarbete framför allt inom olika kommittéer. En del har avslutat sitt arbete och deras förslag är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Andra kommer att redovisa sitt arbete inom en nära framtid. I sammanhanget förtjänar följande att nämnas.

Fångvårdens byggnadskommitté (Ju 1957: 39), som sedan år 1956 har till uppgift att handha nybyggnadsverksamheten inom kriminalvården, har lagt fram ett flertal förslag till upprustning av anstaltsbeståndet. Av dessa har ställning ännu inte tagits till förslag till byggnadsprogram för en ny centralanstalt och en ny sluten sidoanstalt i norra räjonngen eller för utbyggnad av Österåkeranstalten och inte heller till förslag att uppföra nya sidoanstalter i Herrljunga och Ystad eller att renovera interneringsanstalten i Norrköping. Kommitténs uppgifter består f. n. — förutom vissa mindre arbeten — i att projektera en ny centralanstalt inom ungdomsräjonngen. När det gäller nybyggnadsverksamheten på längre sikt ingår det i kommitténs program att ersätta centralanstalterna i Göteborg och Malmö med nya anstalter.

Vad gäller anstaltsvården har vidare kommittén (Ju 1968: 60) för anstaltsbehandling inom kriminalvården till uppgift att göra en översyn av lagstiftningen om behandling i fångvårdsanstalt. Kommitténs betänkande, som väntas inom kort, kommer att innehålla förslag beträffande de intagnas fördelning på olika anstalter, arbete och arbetsersättning, besök och permission, utnyttjande av fritid, disciplinär bestraffning för förseelser, de intagnas medverkan i och inflytande på behandlingen m. m.

Vidare har tillsynsutredningen (Ju 1967: 69) i uppdrag att utreda behovet av tillsynspersonal vid fångvårdsanstalterna. Utredningen har att särskilt undersöka hur kravet på ökad säkerhet och trygghet i tjänsteutövningen kan komma att påverka personalbehovet på tillsynssidan och att därvid bl. a. pröva lämpligheten av en ytterligare differentiering av klientel eller omfördelning av personal. Frågan om hur kostnaderna för transporter inom kriminalvården skall nedbringas utreds av förpassningsutredningen (Ju 1966: 68).

När det gäller frivården har en särskild utredningsman lagt fram förslag till omorganisation av skyddskonsulentorganisationen (Stencil Ju

1970: 12). Förslaget syftar till en väsentlig förstärkning av frivårdens resurser.

Förslag som avser såväl anstaltsvården som frivården har lagts fram av narkomanvårdskommittén och kommittén för lagstiftningen angående trafiknykterhetsbrott. Narkomanvårdskommitténs förslag (SOU 1969: 52—53) går ut på bl. a. inrättande av särskilda vårdenheter inom kriminalvården för omhändertagande av drogmisbrukare som har begått brott.

Förslaget beträffande påföljder för trafiknykterhetsbrott (SOU 1970: 61) innebär för kriminalvårdens del en minskad beläggning på anstalterna och en förstärkning av resurserna inom frivården. Vidare bör erinras om att fylleristrafutfredningen har lagt fram förslag (SOU 1968: 55) som ställer krav på väsentligt ökade resurser för vård av sådana som tas om hand för fylleri. Dessa förslag förutsätter ökade insatser även från socialvården.

Av betydelse i sammanhanget är vidare det arbete som pågår inom kommittén (Ju 1970: 54) för kriminologisk behandlingsforskning. Detta arbete avser en systematisk forskningsplanering på kriminalvårdens område och skall inriktas på forskningsprojekt som syftar till att mäta rehabiliteringseffekten av olika behandlingsåtgärder. Under kommitténs ledning bedrivs ett experiment inom Sundsvalls skyddskonsulentdistrikt som går ut på att mäta effekten av förstärkta insatser inom frivården. Kommittén förbereder ett liknande projekt inom anstaltsvården.

Slutligen vill jag erinra om att förvandlingsstraffutfredningen (Ju 1970: 53) har i uppdrag att se över reglerna om verkställighet av bötesstraff med sikte på att slopa förvandlingsstraffet. En sådan åtgärd påverkar i viss begränsad utsträckning behovet av anstaltsplatser. En viss betydelse kommer också det nyligen framlagda förslaget om avräkning av häktningstid att få för beläggningen vid anstalterna.

Av vad jag nu har sagt framgår att de reformer som kan komma att aktualiseras under den närmaste tiden har ett starkt inbördes samband. Det är nödvändigt att tillse att insatserna inom kriminalvården görs med en bestämd målsättning och efter enhetliga riktlinjer. Därför krävs en samordning inte bara när det gäller ställningstagandet till konkreta reformförslag utan också beträffande det fortsatta reformarbetets bedrivande. Det är också uppenbart att — ehuru det här är fråga om angelägna reformer — en prioritering av insatserna måste ske mellan de olika åtgärderna inbördes och i förhållande till de krav som ställs på resursförstärkningar på andra områden av samhällsbygget.

En grundläggande fråga inom kriminalvården är fördelningen av insatser på å ena sidan anstaltsvården och å andra sidan frivården. Utvecklingen har klart gått mot en minskad beläggning på våra anstalter och en motsvarande ökning av frivårdsklientelet. Detta överensstämmer väl med påföljdsreformen i brottsbalken. Vad som sålunda skett talar för en prioritering av insatserna på frivårdssidan. Emellertid måste också beaktas att vi trots att en omfattande upprustning av våra fångvårdsanstalter har skett, fortfarande har ett anstaltsbestånd som delvis är nedslitet och omodernt. Förnyelsen av anstaltsbeståndet måste därför fortsätta. De förslag som kommittén för anstaltsbehandling inom kriminalvården lägger fram aktualiserar också åtgärder för att förbättra vården och behandlingen av de intagna. Åtgärder när det gäller personalens sammansättning och arbetsförhållanden blir även aktuella. Förändringar i klientelet sammansättning kommer också sannolikt att kräva

nya ställningstaganden. Man får också räkna med att anstalterna kommer att inrymma ett klientel som blir mer och mer svårbehandlat. Behovet av insatser av nu angivet slag på anstaltssidan måste vägas sinsemellan och mot behovet av resursförstärkningar inom frivården.

Det är enligt min mening nödvändigt att göra en samlad bedömning av olika vårdbehov och en prioritering av reformerna. Dessa bör särskilt inriktas på åtgärder för att minska återfallsbrottsligheten. På grundval av gjorda rön och erfarenheter bör nya vägar prövas när det gäller att ge lagöverträdare bättre möjligheter att anpassa sig till samhällslivet.

För att skapa möjligheter till ett samlat grepp om de aktuella kriminalvårdsfrågorna i enlighet med vad jag nyss har anfört bör en kriminalvårdsberedning nu tillsättas. Med ledning av vad jag nyss har anfört bör beredningen göra upp en plan för det fortsatta reformarbetet inom kriminalvården. Planeringen bör i första hand ge underlag för ställningstaganden till aktuella reform- och resursbehov men planeringsarbetet bör givetvis också sättas in i ett mera långsiktigt perspektiv på kriminalvårdens målsättning och innehåll. Socialvårdens roll i sammanhanget bör beaktas. I nu angivet syfte bör beredningen gå igenom framlagda utredningsförslag och bedöma angelägenhetsgraden av aktualiserade reformer. Beredningen skall i första hand bedöma de mera näraliggande resursbehoven inom kriminalvården, särskilt vad avser en avvägning av behovet av insatser inom å ena sidan anstaltsvården och å andra sidan frivården. En viktig uppgift för beredningen blir därvid att bedöma på vilket sätt de samhälleliga insatserna kan göras i samverkan med ett ökat engagemang från bl. a. arbetsmarknadsorganisationernas sida när det gäller att placera lagöverträdare i arbetslivet.

Beredningens arbete bör bedrivas i nära samarbete med tillsynsutredningen, förpassningsutredningen och kommittén för kriminologisk behandlingsforskning. Ett visst samarbete bör även komma till stånd med socialutredningen (S 1969: 29). Fångvårdens byggnadskommitté bör befrias från sitt uppdrag. Hur det fortsatta byggnadsarbetet skall ledas och bedrivas får övervägas av beredningen.

Utredningsarbetet bör bedrivas i sådan takt att resultatet av dess arbete kan redovisas under första halvåret 1972.

Utrikesdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Utredningen (UD 1970: 6) rörande åtgärder till stöd för den svensk-amerikanska pressen i Nordamerika

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 maj 1970 att utreda frågan om åtgärder till stöd för den svensk-amerikanska pressen i Nordamerika:

Utredningsman:

Öberg, N. P. Kjell, generaldirektör

Sekreterare:

Heckscher, Eva, kanslisekreterare

Direktiven för den sakkunnige, se 1971 års riksdagsberättelse UD 6.

Den sakkunnige har under tiden november 1970—oktober 1971 skriftligen samt vid besök i Förenta Staterna och Canada inhämtat upplysningar och synpunkter från den svensk-amerikanska pressen i Nordamerika, svensk-amerikanska grupper samt den svenska representationen i berörda länder. Den sakkunnige har den 28 april 1971 avgett förslag till omedelbara stödåtgärder.

Den sakkunnige har den 21.12.1971 avgett betänkandet (Ds UD 1971: 1) *Utvandrarnas tidningar*.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

2. Ledningsgruppen (UD 1970: 4) för översynen av SIDA:s organisation

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för att leda utredningsarbetet rörande SIDA:s organisation och arbetsformer:

Ordförande:

Löfqvist, Ivar, generaldirektör

Sakkunniga:

Klackenberg, S. Lennart, statssekreterare

Michanek, Ernst N., generaldirektör

Sjönander, Bo Jonas, statssekreterare

Ersättare för sakkunnig:

Kalderén, Lars G., departementsråd

Lidgard, Curt S. H., handelsråd

Narfström, A. J. Petter, överingenjör

Rydén, Jan E., avdelningschef

Vinde, Pierre L. V., budgetchef

Sekreterare:

Jackert, Clas S:son, t.f. organisationsdirektör

Lokal: Statskontoret, Box 2106, 103 13 Stockholm 2, tel. växel 22 08 60 (sekreteraren)

Direktiven för ledningsgruppen, se 1971 års riksdagsberättelse UD 5.

Ledningsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Ersättare — som under avdelningschef Rydéns ordförandeskap bereder de ärenden som skall föreläggas ledningsgruppen — har under samma tid hållit tio sammanträden.

Arbetet under året har i huvudsak fortskridit i enlighet med den plan som fastställdes av ledningsgruppen den 26 juni 1970.

Ledningsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

3. Sakkunniga (UD 1971: 1) för översyn av svenska bilaterala åtgärder ägnade att främja u-ländernas industrialisering

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 juli 1971 att företa en översyn av svenska bilaterala åtgärder ägnade att främja u-ländernas industrialisering:

Ordförande:

Lundström, Hans O., statssekreterare (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Sakkunniga:

Anell, Lars E. R., departementsråd (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Beckius, Sven-Erik, kansliråd (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Edgren, Gösta A., avdelningschef (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Sekreterare:

Gabrielsson, Arne, fil. dr (fr. o. m. den 4 november 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 103 10 Stockholm, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av ministern för utrikes ärendena till statsrådsprotokollet den 23 juli 1971):

Målsättningen för Sveriges insatser i utvecklingssamarbetet är att de skall stödja u-ländernas egna utvecklingsansträngningar och därigenom medverka såväl till ekonomisk tillväxt som till social och ekonomisk utjämning. Härav följer att de egna prioriteringarna inom de länder som utses till mottagarländer blir avgörande för våra insatser. Denna övergripande målsättning är styrande för utformningen av våra biståndsinsatser liksom för valet av de medel och metoder som vid olika tillfällen kan komma ifråga. Dess tillämpning förutsätter att en klar skiljelinje upprätthålls mellan offentliga biståndsinsatser och andra, ofta hu-

vudsakligen kommersiellt motiverade, transaktioner med u-länderna. Den principiella betydelsen av denna, för vårt utvecklingssamarbete grundläggande, distinktion har betonats av både årets och fjolårets riksdag (prop. 1970: 1 bil. 5, SU 1970: 84, rskr 1970: 191, prop. 1971: 1 bil. 5, UU 1971: 2, rskr 1971: 73).

Därav följer att också samverkan mellan offentliga biståndsinsatser och enskilda organisationer eller näringslivet måste entydigt underordnas gällande målsättning. I femtiotalets biståndsdebatt framstod u-ländernas industrialisering såsom nära nog synonym med deras utveckling. Under sextiotalet försköts intresset mot andra sektorer som utbildning, hälsovård och landsbygdsutveckling. Särskilt försörjningsproblemen och de institutionella hindren för utvecklingen kom att stå i centrum. Under de senaste åren har industrisektorn åter aktualiserats i biståndsdebatten. Nu betonas emellertid inte bara industriinvesteringarnas tillväxteffekter utan också en rad kvalitativa krav. Dessa frågor berörs bl. a. i årets statsverksproposition (prop. 1971: 1 bil. 5, s. 19).

Som också utrikesutskottet anför i sitt av riksdagen godkända betänkande (UU 1971: 2, rskr 1971: 73) bör dessa synpunkter vara en av utgångspunkterna för överväganden om möjliga svenska bilaterala åtgärder för att främja u-ländernas industrialisering. En annan utgångspunkt måste självfallet vara de erfarenheter som hittills vunnits i internationella institutioner och nationella utvecklingsorgan, inte minst inom styrelsen för internationell utveckling (SIDA).

Sveriges bistånd till u-ländernas ansträngningar att påskynda den industriella utvecklingen behandlades redan av föregående års riksdag. Statsutskottet framhöll i sitt av riksdagen godkända utlåtande att industriinriktat bistånd redan utgjorde en icke obetydlig del av vårt bilaterala program men fastslog samtidigt att industrialiseringsbistånd borde få en växande betydelse (SU 1970: 84, rskr 1970: 191).

I årets statsverksproposition (prop. 1971: 1 bil. 5, s. 19) redovisas de åtgärder som vidtagits i anledning av riksdagens sistnämnda uttalande och i anslutning härtil diskuterar utrikesutskottet (UU 1971: 2) de nya möjligheter SIDA prövar för att stödja u-ländernas industrialisering. Utskottet uppmärksammar särskilt styrelsens planer att i samverkan med vissa svenska myndigheter och organisationer till sig knyta en samrådsgrupp med industriexperter i syfte att klargöra vilken kapacitet och vilken erfarenhet som svenskt biståndsarbete kan utnyttja i den kommande utbyggnaden av industribiståndet. Utvidgat tekniskt och finansiellt utvecklingssamarbete inom industrisektorn aktualiserar enligt utrikesutskottet en rad problem. SIDA kan nämligen som statligt verk endast indirekt tillhandahålla vissa typer av tjänster, såsom ansvar för företagsledning (s. k. managementkontrakt) och anskaffning av delägarkapital. Utrikesutskottet anser det från bl. a. dessa utgångspunkter befogat att en översyn görs av svenska bilaterala åtgärder ägnade att främja u-länders industrialisering. Denna översyn bör kunna omfatta bl. a. i motioner framförda förslag till olika organisatoriska lösningar.

Jag delar den av riksdagen uttalade uppfattningen beträffande önskvärdheten av en översyn av möjliga svenska biståndsinsatser inom industrisektorn. För att verkställa översynen bör särskilda sakkunniga tillkallas.

Som jag tidigare framhållit måste mottagarlandets värdering av olika

insatser industrialiseringsfrämjande effekter bli vägledande för utformningen av det svenska industribiståndsprogrammet. Det är således nödvändigt att inledningsvis göra en kartläggning av behovet av industribistånd samt industripolitikens inriktning i de u-länder med vilka Sverige etablerat ett mer omfattande samarbete.

Detta arbete bör följas upp med en kartläggning av den svenska industrins intresse för och möjlighet att tillhandahålla kunskap av för u-ländernas industrialisering lämpad art. I detta sistnämnda avseende kan det vara lämpligt att diskutera möjligheterna att inom biståndsprogrammet tillgodogöra sig industrins kunskap även på andra områden än de direkt industrialiseringsfrämjande, t. ex. i fråga om infrastrukturella projekt. Bland de olika former av kunskap som kan bli föremål för upphandling och förmedling inom ramen för det svenska biståndsprogrammet är det av särskilt intresse att utröna det svenska näringslivets förmåga att medverka genom s. k. managementkontrakt. Det kan även bli aktuellt att ägna uppmärksamhet åt möjligheterna att från svensk sida bidra till att utveckla för mottagarländerna särskilt lämpad teknologi på centrala områden.

Nämnda kartläggning och härpå grundade förslag kan självfallet inte sikta på att uttömmande behandla hela det omfattande och komplexa problemområde som u-ländernas industrialisering utgör. Detta skulle kräva alltför stora insatser och ta mycket lång tid. Dessutom skiftar förhållandena och kunnandet och metoderna på detta område utvecklas alltför snabbt för att behandlingen av hithörande problem skall kunna göra anspråk på någon grad av slutgiltighet.

De båda nämnda kartläggningsuppgifterna bör underlättas av, men också komma till uttryck i, den länderprogrammering av biståndet till våra viktigaste samarbetspartners som nu inletts av utrikesdepartementet och SIDA. För utförande av kartläggningen bör medverkan kunna erhållas från den inom SIDA etablerade samrådsgruppen för industribiståndsfrågor. Självfallet kan det även i övrigt vara lämpligt att utnyttja material från samrådsgruppen som underlag för ställningstaganden i konkreta frågor och för utformandet av eventuella förslag.

I sammanhanget bör även ägnas uppmärksamhet åt eventuella institutionella reformer, bl. a. den i motionerna 1971: 175 och 1971: 472 väckta frågan om ett svenskt utvecklingsbolag. Överväganden av denna art bör, som utrikesutskottet framhållit, inbegripa frågan om vilka handlingsmöjligheter som redan finns inom SIDA:s nuvarande verksamhetsområde.

Även fjolårets riksdag framhöll att de nationella utvecklingsbankerna och -bolagen i framtiden torde komma "att spela en alltmer betydande roll både som förmedlare av biståndsmedel och för att mobilisera inhemskt och utländskt privatkapital" (SU 1970: 84, s. 13). Lämpliga former för ett intensifierat samarbete med mottagarländernas egna institutioner på industriutvecklingsområdet bör således undersökas av översynen.

I motion 1971: 41 behandlas det statliga garantisystemet för investeringar i u-länder mot bakgrund av svårigheter beträffande gränsdragningen mellan offentligt bistånd och kommersiellt motiverade insatser. Liksom riksdagen anser jag att den föreslagna översynen bör inbegripa en granskning av investeringsgarantisystemet. Härvid är det naturligt att bl. a. diskutera de problem som nämns i motionen 1971: 41.

Vid en diskussion av det svenska investeringsgarantisystemet aktuali-

seras den tidigare berörda principiella frågan om den investeringsfrämjande verksamhetens förenlighet med målsättningen att stödja u-ländernas egna utvecklingsansträngningar och medverka till social och ekonomisk utjämning. Riksdagen underströk vid sitt beslut år 1968 (prop. 1968: 101, SU 1968: 128, rskr 1968: 302) att inrätta ett svenskt system för investeringsgarantier och att systemet måste ansluta till de allmänna målen för den svenska biståndspolitik. Endast investeringar som klart kunde förväntas bidra till den ekonomiska utvecklingen i ett u-land borde stödjas. Vidare förutsattes det investerande företaget ge de anställda tillfredsställande anställnings- och arbetsvillkor samt visa en positiv inställning till fackföreningsverksamhet inom företaget. De relativt stränga kraven på utvecklingseffekt förutsätter en ingående utredning innan garanti beviljas liksom omfattande kännedom om det tilltänkta värdlandet. Detta angavs bäst kunna tillgodoses i de länder med vilka Sverige har ett omfattande utvecklingssamarbete.

I enlighet med riksdagens uttalande begränsades investeringsgarantisystemet att, åtminstone i uppbyggnadsskedet, gälla dessa länder. Några ansökningar om investeringsgarantier har inte inkommit till den administrerande myndigheten, exportkreditnämnden. Orsakerna till detta kan vara många. I första hand kan ifrågasättas om investeringsgarantier överhuvud är ett effektivt medel att främja det privata kapitalflödet. Utländska studier ger härvidlag ingen entydig bild. En annan möjlig orsak är att de krav som ställs på utvecklingseffekt och de sociala hänsyn som tas tenderar att minska företagets intresse att utnyttja systemet. Dylika krav ställs i samtliga nationella system, där garantisystemet utgör en del av den offentliga biståndspolitik, varvid dock betoningen av biståndsaspekterna varierar kraftigt. Det kan ifrågasättas om de villkor som ställts i det svenska systemet så kraftigt avvikit från övriga nationella system, att detta kan antas utgöra en orsak till avsaknaden av ansökningar i Sverige.

Med beaktande av nu angivna frågeställningar bör de sakkunniga överväga huruvida ett svenskt system för investeringsgarantier bör knytas till utvecklingssamarbetet eller om det främst bör ses som en del av den statliga politiken för främjande av svensk export. I detta sammanhang skall man vid översynen söka utröna vilka faktorer som bidragit till att det svenska systemet hittills ej utnyttjats och framlägga härpå grundade förslag.

Prövningen av det svenska investeringsgarantisystemet bör ske med hänsyn tagen till den diskussion som pågår inom bl. a. Världsbanken rörande möjligheterna att upprätta ett multilateralt system för investeringsgarantier. Vid översynen bör klarläggas förhållandet mellan ett eventuellt multilateralt system och ett svenskt system.

Inom ramen för översynen bör frågorna kring det svenska investeringsgarantisystemet bli föremål för sådan behandling att resultatet, i enlighet med riksdagens önskemål, kan redovisas så snart som möjligt.

De sakkunniga har under tiden augusti—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

De sakkunniga beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

4. Utredningen (UD 1971: 2) rörande avgångsregler m. m. inom utrikesförvaltningen

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1971 med uppdrag att utreda frågan om avgångsregler m. m. inom utrikesförvaltningen:

Utredningsman:

Tammelin, Paul A. V., överdirektör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Expert:

Kleen, Erland, ambassadör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Sekreterare:

Linder, Sven G., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Skeppsbron 10, 111 30 Stockholm, tel. 2041 68

Direktiv (anförande av statsrådet Myrdal till statsrådsprotokollet den 4 juni 1971):

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 april 1961 tillkallade ministern för utrikes ärendena sakkunniga, UD-utredningen, med uppdrag att granska utrikesförvaltningens organisation och personalbehov. I sitt betänkande (SOU 1963: 3) konstaterade de sakkunniga att det "torde komma att visa sig omöjligt att i aktiv tjänst undantagslöst bibehålla den diplomatiska personalen till gällande pensionsålder av 65—67 år". Som orsak härtil angavs de ökade fysiska och psykiska påfrestningar, som utlandstjänstgöringen — enligt erfarenheter även från andra länders utrikesförvaltningar — visat sig medföra i samband med utvidgningen av utrikesrepresentationen till orter med från klimatiska eller andra synpunkter pressande tjänstgöringsförhållanden.

UD-utredningen erinrade om att det bl. a. för utrikesförvaltningen tillämpliga s. k. disponibilitetsinstitutet — dvs. att tjänstemannen temporärt eller för resten av sin tjänstgöringstid lämnar den aktiva tjänsten för att stå till utrikesministrarnas förfogande, ofta med ett för varje särskilt fall tillmätt exspektansarvode — endast i begränsad omfattning kan komma till användning. I stället skulle enligt de sakkunniga en av omständigheterna framtvungad avgång ur aktiv tjänst kunna regleras antingen genom införande av lägre pensionsålder eller genom tillskapande av former för övergång före pensionsålderns inträde från utrikes-tjänst, som är förenad med förflyttningsskyldighet, till annan tjänst inom utrikesdepartementet eller annan förvaltning. UD-utredningen avstod från att lägga fram några konkreta förslag om avgångsregler i avvaktan på ett genomförande av utredningens förslag om utvidgningar och förändringar i förvaltningens organisation samt av det tilltänkta nya rekryteringssystemet. De sakkunniga förutsatte emellertid att spørsmålet skulle tas upp till förnyat övervägande sedan tillräckliga erfarenheter vunnits på dessa punkter.

I prop. 1963: 75 (SU 1963: 125, rskr 1963: 298) redovisades UD-utredningens synpunkter på bl. a. avgångsregler för utrikesförvaltningens tjänstemän. I anslutning härtil uttalade ministern för utrikes ärendena att det var för tidigt att i dagens läge ta slutlig ståndpunkt till frågan hur hithörande problem skall angripas. Ministern för utrikes ärendena anslöt sig emellertid till de sakkunnigas uppfattning, att berörda spörsmål borde tas upp till övervägande så snart tillräckliga erfarenheter vunnits.

nits av de i propositionen föreslagna förändringarna i förvaltningens organisation samt av det tilltänkta rekryteringssystemet.

På uppdrag av ministern för utrikes ärendena har vidare en särskild utredningsgrupp inom departementet utarbetat en rapport med förslag om utrikesförvaltningens arbetsuppgifter, organisation, personalpolitik och utbildningsverksamhet. Denna rapport, som är ett uttryck för hur tjänstemännen inom utrikesförvaltningen själva ser på sin situation, innehåller bl. a. en sammanfattning av gruppens synpunkter på erfarenheter av de här aktuella frågorna under de år som gått sedan år 1963. I rapporten redovisas vidare vissa förslag till ändring av avgångsreglerna inom utrikesförvaltningen.

Utredningsgruppen, som anser att utrikestjänsten blivit allt mer fysiskt och psykiskt påfrestande — ca 35 % av samtliga poster utomlands finns i länder som av klimatiska och andra skäl är särskilt betungande — föreslår bl. a. att disponibilitetssättning bör ifrågakomma i ökad omfattning och att reglerna för förtidspensionering utformas mera generöst. Vidare anser gruppen att större möjligheter bör införas att dubblera tjänster inom utrikesdepartementet och att personalledningen aktivt bevakar möjligheterna för utrikesförvaltningens tjänstemän att få anställning utanför UD-karriären.

I detta sammanhang vill jag vidare erinra om att sammansatta konstitutions- och andra lagutskottet i sitt utlåtande K2LU 1965: 1 i anledning av prop. 1965: 60 angående reform av de offentliga tjänstemännens förhandlingsrätt m. m. uttalade, beträffande användningen av det s. k. disponibilitetsinstitutet, att utskottet fann det ”inte tillfredsställande, att samma form för avsked skall användas dels för tjänsteman som entledigas av hänsyn till rikets bästa och dels för tjänsteman som på grund av sina förtjänster beviljas en särskild förmån”. Den lämpligaste lösningen för att undvika denna olägenhet borde enligt utskottet övervägas av Kungl. Maj:t. Genom uttalandet ifrågasattes inte någon ändring av hittillsvarande praxis att när så påkallas av den ena eller andra anledningen försätta tjänstemän inom utrikesförvaltningen i disponibilitet, men väl av användningen av samma beteckning för avgång från tjänsten för de av utskottet omnämnda två kategorierna. Som anmälts för riksdagen i prop. 1966: 1 (bil. 5, s. 9) gav en utredning vid handen att en gränsdragning mellan olika kategorier skulle stöta på betydande administrativa och andra olägenheter. Det befanns därför angeläget att hittillsvarande praxis i fråga om disponibilitetsinstitutets användning inom utrikesförvaltningen skulle bibehållas.

Jag finner tiden nu vara inne att till närmare granskning ta upp frågan om avgångsregler m. m. inom utrikesförvaltningen, som jag här har redovisat. En särskild sakkunnig bör tillkallas för att utreda denna fråga.

Den sakkunnige bör sammanställa de erfarenheter som vunnits på ifrågavarande område. Han bör vidare kartlägga de eventuella olägenheter som kan vara förknippade med nuvarande förhållanden. Därvid bör han bl. a. pröva om nuvarande regler om avgång från aktiv utrikes-tjänst är rationellt utformade. I anslutning här till bör han undersöka i vilken utsträckning tjänstemän lämnat aktiv utrikestjänst före pensionsåldern sedan det nya rekryteringssystemet genomförts och hur stor rekryteringen av tjänstemän utanför utrikesförvaltningen har varit under samma tid.

Med utgångspunkt från denna kartläggning bör den sakkunnige un-

dersöka om några speciella åtgärder behöver vidtas för att utrikestjänstens effektivitet och prestationsförmåga skall upprätthållas på en hög nivå.

Den sakkunnige bör också pröva behovet och lämpligheten av att använda disponibilitetsinstitutet såsom medel för att möjliggöra avgång från aktiv utrikestjänst före uppnådd pensionsålder.

Den sakkunnige bör vara oförhindrad att ta upp också andra frågor, som hänger samman med de nu nämnda.

Utredningen har under tiden juni—oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Utredningens arbete beräknas pågå under större delen av år 1972.

Försvarsdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Försvarets materielanskaffningsutredning (Fö 1969: 17)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 med uppdrag att utreda organisationen av anskaffningsverksamheten och därmed sammanhängande funktioner m. m. inom försvarets materielverk (se Post- och Inrikes tidn. den 31 juli 1968):

Ordförande:

Gustafsson, M. Gunnar, socionom, led. av riksdagen

Sakkunniga:

Eklund, C. Gunnar, generalmajor

Nilsson, Jan H., departementsråd

Sebardt, Carl E. W., bruksdisponent (t. o. m. den 26 februari 1971)

Sundén, Åke U:son, generaldirektör

Experter:

Arman, Jan-Olof, överingenjör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Björnson, Lars-Eric, departementssekreterare

Grandin, Gunnar E., konteramiral (t. o. m. den 26 februari 1971)

Grenander, P. Gunnar R. G., överste (t. o. m. den 26 februari 1971)

Holmberg, Gunnar E., planeringsdirektör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Härlin, Olof C. A., överingenjör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Kihlberg, Anders, byrådirektör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Lindgren, Henrik G. A., avdelningschef (t. o. m. den 26 februari 1971)

Lindgren, Stig, f. d. avdelningschef (fr. o. m. den 20 april 1971)

Nilsson, Björn, direktör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Nilsson, Sten Börje R., kommendör (fr. o. m. den 26 februari 1971)

Silvén, Ernst E., överste (t. o. m. den 26 februari 1971)

Sölve, Torkel W:son, marindirektör av 2. graden (t. o. m. den 26 februari 1971)

Sekreterare:

Björnson, Lars-Eric, departementssekreterare (fr. o. m. den 26 februari 1971)

Ludvik, Klaus, organisationsdirektör

Nilsson, Sten Börje R., kommendör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Bitr. sekreterare:

Strokirk, Lennart B. G., överstelöjtnant (t. o. m. den 26 februari 1971)

Tibell, S. Olof G., flygdirektör (t. o. m. den 26 februari 1971)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fö 17.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 20 sammanträden.

Utredningen har den 15 december 1970 avgett delbetänkande (Ds Fö 1970: 12) rörande verksamheten vid försvarets materielverk.

Utredningen har den 10 december 1971 avgett ett andra delbetänkande (Ds Fö 1971: 4).

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Delegationen (Fö 1970: 20) för införande av nytt system för planering och budgetering inom försvaret

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 februari 1970 för att under Kungl. Maj:t leda införandet av nytt system för planering och budgetering inom försvaret:

Ordförande:

Lindow, M.-W. Styrbjörn R. A. R:son, kansliråd (t. o. m. den 21 januari 1971)

Nordbeck, S. E. Gunnar, kansliråd (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Ledamöter:

Frank, Aage, avdelningsdirektör

Holmberg, Gunnar E., planeringsdirektör

Johansson, Bengt A. W., kansliråd

Klefbom, Folke R., avdelningsdirektör

Landergren, Nils G. G., överste

Nilsell, N. Ragnar, krigsråd

Nilsson, Stig A., organisationsdirektör

Palm, Tore, revisionsdirektör

Sekreterare:

Sjöberg, Bengt O. H. R., överstelöjtnant

Delegationen har under tiden november 1970—september 1971 hållit 25 sammanträden.

Delegationen har lämnat 22 uppdrag till myndigheter. Fem av dessa har inte slutförts. Beslut med anledning av dessa har inte ansetts erforderliga för införandet av systemet den 1 juli 1972.

Delegationens beslut har successivt delgivits myndigheterna.

Delegationen har den 17 september 1971 lämnat en redovisning för verksamheten vid delegationen till chefen för försvarsdepartementet.

Delegationen har slutfört sitt uppdrag under september 1971. I fråga om den fortsatta utvecklingen av försvarets planerings- och budgeteringssystem har delegationens uppgifter övertagits av ledningsgruppen för fortsatt utveckling av försvarets planerings- och programbudgetssystem (jfr Fö 1971: 3).

3. *Delegationen (Fö 1970: 24) för ledning av införande av bistånds- och katastrofutbildning av värnpliktiga m. fl.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1970 för att under Kungl. Maj:t leda införandet av bistånds- och katastrofutbildning av värnpliktiga m. fl.:

Ordförande:

Skarstedt, Carl-Ivar S., rättschef (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Ledamöter:

Creutzer, Bertil R., överste (fr. o. m. den 4 januari 1971)

von Holst, Hans E., medicinalråd (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Jarning, Gösta H., byråchef (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Naucér, Sten-Eggert, sektionschef (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Ringmar, R. Torgil, avdelningschef (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Sunesson, Karl-Henrik A., byrådirektör (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Experter:

Björkman, Hans T. V. A., t.f. byråchef (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Lidvall, Göte, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 25 maj 1971)

Sekreterare:

Engman, O. Ingemar, departementssekreterare (fr. o. m. den 4 januari 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Delegationen har under tiden februari—september 1971 hållit nio sammanträden.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Delegationen (Fö 1971: 2) för vissa frågor i samband med inrättande av försvarets hundskola*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 mars 1971 för vissa frågor i samband med inrättande av försvarets hundskola (prop. 1970: 96 och 1971: 1 bil. 6). Delegationen har funnits inrättad under tiden 1 april—30 juni 1971.

Ordförande:

Fälldin, N. O. Thorbjörn, lantbrukare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 26 mars 1971)

Ledamöter:

Hjernquist, Marlo, överstelöjtnant (fr. o. m. den 26 mars 1971)

Knutsson-Hall, Torsten K., organisationsdirektör (fr. o. m. den 26 mars 1971)

Sekreterare:

Wikner, Nils, förvaltare (fr. o. m. den 1 april 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats. För delegationen gäller enligt Kungl. Maj:ts beslut den 26 mars 1971 bl. a. följande.

Delegationen skall ha till uppgift att med beaktande av vad som har anförts i prop. 1970: 96 och 1971: 1 bil. 6 och riksdagens med anledning härav fattade beslut

a) tillsätta de tjänster vid försvarets hundskola — utom tjänsten för skolchef och tjänster avsedda för personal ur försvarets medicinalkår — som erfordras för skolans verksamhet

b) i förekommande fall säga upp personal anställd vid arméns hundskola

c) avge yttrande till Kungl. Maj:t i ärenden rörande besvär över tillsättningsbeslut som har fattats av delegationen

d) i övrigt förbereda skolans övergång till den nya organisationsformen, varvid särskild uppmärksamhet bör ägnas de ekonomiska aspekterna.

Tillsättningsärende som inte har hunnit slutbehandlas före utgången av juni 1971 skall överlämnas till försvarets hundskola.

Delegationens tillsättningsbeslut skall kungöras i Post- och Inrikes tidningar samt anslås vid skolan. Besvär över delegationens beslut skall inges till Kungl. Maj:t inom tre veckor från dagen för kungörandet.

Chefen för försvarets medicinalkår skall inhämta yttrande från delegationen innan tjänst för veterinär ur medicinalkåren tillsätts vid försvarets hundskola.

Delegationen skall i samarbete med försvarets personalnämnd och arbetsmarknadsmyndigheter verka för att personal som blir övertalig till följd av omorganisationen placeras hos annan statlig myndighet eller i kommunal eller enskild tjänst. Frågor beträffande ekonomisk gottgörelse till övertalig personal skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Det åligger delegationen att vid fullgörande av sitt uppdrag ställa sig till efterrättelse de ytterligare direktiv departementschefen kan komma att ge.

Delegationen har under tiden april—juni 1971 hållit sju sammanträden.

Uppdraget är slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

5. Militära tjänstgöringsåldersutredningen (Fö 1965: 22)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 december 1963 för prövning av vissa frågor rörande användandet av äldre militär och civilmilitär personal (se Post- och Inrikes tidn. den 28 december 1963):

Ordförande:

Resare, Alf C. R., överdirektör

Ledamöter:

Borgquist, Frithiof, byråchef

Hedberg, Björn A. A:son, överste (fr. o. m. den 1 november 1971)

Lundberg, Lars H:son, kommendör (t. o. m. den 28 oktober 1971)

Tiby, K. Ivar, departementssekreterare

Winther, Otto W. G., departementssekreterare

Experter:

Carleson, Sven A., kommendörkapten

Junger, Tage G., överste

Jägerstedt, J. E. Rune, kapten

Lundgren, Carl-Ulrik, överstelöjtnant

Persson, Arne A., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 april 1971)

Sjöstrand, Arne F. A., förvaltare

Sekreterare:

Lindahl, Carl-Fredrik H., major

Bitr. sekreterare:

Cederwall, Ulf, förste byråsekreterare (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Folkungagatan 135, 116 30 Stockholm, tel. 44 78 28 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse Fö 22. Härutöver har utredningen den 12 maj 1966 ålagts att verkställa översyn av behovet av befälspersonal inom flygvapnets krigs- och fredsorganisation.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 36 sammanträden samt företagit studiebesök vid enheter inom flygvapnet.

Utredningens huvuduppdrag slutfördes år 1969. Utredningen har i oktober 1970 avgett en promemoria (Ds Fö 1970: 11) om långtidsanställning av fältflygare och förslag till åtgärder för att få till stånd en direktrekrytering av piloter till civil luftfart.

Utredningsarbetet är f. n. inriktat på att i första hand utarbeta förslag rörande rekryterings- och utbildningsgångar med sikte på ett delbetänkande under år 1972.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

6. Marinens befälsutredning (Fö 1965: 23)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 december 1963 för att verkställa utredning rörande befälssystemet vid marinen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 10 januari 1964):

Utredningsman:

Borgquist, Frithiof, byråchef

Experter:

Algernon, Carl-Fredrik R., kommendör

Back, K. Gunnar, kommendörkapten av 1. graden (fr. o. m. den 8 februari 1971)

Egerstad, Torbjörn, byrådirektör

Fernander, Per-Gunnar, överste (fr. o. m. den 13 september 1971)

Hallerdt, Hans B., kommendörkapten av 1. graden

Hedén, Carl-Olof, överstelöjtnant

Heiroth, Ulf O., avdelningsdirektör (t. o. m. den 8 juni 1971)

Lyth, K. Erik, överste

Rudberg, Per Y., kornmendör
Skeppstedt, Sven H., överstelöjtnant
Sekreterare:

Back, K. Gunnar, kommendörkapten av 1. graden (fr. o. m. den 1 april 1971)

Heiroth, Ulf O., avdelningsdirektör (t. o. m. den 8 juni 1971)

Lokal: Långa Raden 2, Fack, 100 14 Stockholm 100, tel. 21 04 31, växel 23 27 85 ankn. 168 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse Fö 23.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 27 sammanträden med samtliga eller vissa experter. Vidare har ett flertal sammanträden med arbetsgrupper ägt rum.

Utredningen har följt verksamheten vid flottans och kustartilleriets utbildningsanstalter och förband samt utbildningen vid krigsorganiserade staber och förband inom marinen under krigsförbandsövningar och särskilda övningar.

Därutöver har utredningen hållit ett flertal sammanträden med representanter för militära myndigheter och organisationer.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

7. 1966 års värnpliktskommitté (Fö 1967: 23)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1966 för att verkställa utredning rörande den närmare utformningen av utbildningen för värnpliktiga i specialtjänst och vissa frågor rörande den frivilliga befälsutbildningen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 28 juli 1966):

Utredningsman:

Gustavsson, Bengt T., ombudsman, led. av riksdagen

Experter:

Andrae, Håkan, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Benskiöld, Torsten E. A., major

Borgquist, Frithiof, byråchef

Brissman, Per-Gunnar, överste

Eriksson, Åke Mauritz, överstelöjtnant (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Kesselmark, Leif A., major

Lindén, Sven, kommendör

Lugn, Robert P. E., överstelöjtnant

Magneberg, Stig E., överste (fr. o. m. den 1 maj 1971)

O'Konor, Bengt G. W., kommendörkapten av 1. graden (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Skarstedt, Carl-Ivar S., rättschef

Smedler, Jan-Eric G., överste

Sundqvist, Rolf L., major (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Sekreterare:

Nystedt, Stig H., byrådirektör

Tingdahl, Lennart J. T., major (fr. o. m. den 1 september 1971)

Bitr. sekreterare:

Jansson, Eric K., förvaltare

Lokal: Försvarsdepartementets kommittélokaler, Sehlstedtskatan 9, 115 28 Stockholm, tel. 61 35 03 (sekreteraren), 67 18 08 (bitr. sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1967 års riksdagsberättelse Fö 23. *Tilläggsdirektiv*, se Fö 1969: 11 och Fö 1970: 9.

Kommittén har vidare den 29 december 1970 fått i uppdrag att utreda frågan om samordning av den civila och militära sjukvårdsutbildningen. Särskilda direktiv har därvid ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 75 sammanträden. Dessutom har arbetsgrupper inom kommittén hållit ett flertal sammanträden med representanter för militära och civila myndigheter och organisationer. Utbildning av värnpliktiga har studerats vid olika förband, skolor och kurser.

Kommittén har den 21 december 1971 avgett en PM angående grundutbildning till värnpliktig underofficer vid armén (Ds Fö 1971: 7).

Kommittén har i samband med avgivande av yttrande den 15 oktober 1971 över ÖB:s programplaner 71 och chefens för armén framställning angående försök med modifierat VU 60-system lagt fram ett allmänt principförslag rörande den fortsatta utvecklingen av värnpliktssystemet vid en minskning av antalet tjänstgöringsdagar för grundutbildning med för krigsmakten totalt ca 1,5 milj. dagar. I samband härmed har kommittén tagit upp vissa delar av sitt delbetänkande angående översyn av värnpliktssystemet till behandling. Kommittén avser att redovisa återstående delar av översynsbetänkandet jämte kompletteringar, föranledda av förenämnda principförslag, under första halvåret 1972.

Kommitténs arbete i övrigt beräknas pågå under hela år 1972.

8. Utredningen (Fö 1967: 24) om handräckningsvärnpliktiga

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1966 för att verkställa utredning angående utbildningstiden för värnpliktiga med begränsad militär användbarhet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 28 juli 1966):

Utredningsman:

Nihlfors, Folke U., organisationsdirektör, f. d. led. av II kamm.

Experter:

Börjesson, Paul D., kapten

Ericson, Rune P. R., kapten

Franzén, Nils P., organisationsdirektör

Hammar, Bengt J. H. L., major
Karlsson, E. Thore A., byrådirektör
Knutsson-Hall, Torsten K., organisationsdirektör
Norrmo, Sten E., major
Nyström, Bror-Oskar, major
Renberg, Holger V., rektor
Sjöberg, Bengt O. H. R., överstelöjtnant
Tunér, Hans G., byrådirektör
Ysander, B. Christer A., kansliråd

Sekreterare:

Kourtzman, Per E., departementssekreterare

Lokal: Försvarsdepartementets kommittélokaler, Sehlstedtgatan 9, 115 28 Stockholm, tel. 60 25 35, 67 66 44 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse Fö 24.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 43 sammanträden. Dessutom har olika arbetsgrupper sammanträtt ett flertal gånger. Studiebesök har gjorts vid vissa förband och skolor.

I augusti 1971 har utredningen lämnat två delbetänkanden nämligen betänkande (SOU 1971: 57) om utbildning av vissa värnpliktiga i stabs-tjänst och betänkande (Ds Fö 1971: 2) om de militära körcentralerna i stockholmsområdet.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

9. 1967 års rekvisitions- och förfogandeutredning (Fö 1968: 19)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 januari 1967 för att överse rekvisitions- och förfogandelagstiftningen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 6 februari 1967):

Utredningsman:

Lundberg, N. Ragnar W., f. d. generaldirektör

Expert:

Skarstedt, Carl-Ivar S., rättschef

Sekreterare:

Forssberg, E. Olof, hovrättsassessor

Lokal: Försvarsdepartementet, Regeringsgatan 1, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Fö 19.

Omarbetat lagförslag har tillställts utredningens kontaktmän hos totalförsvarsmyndigheterna för yttrande. Sedan yttranden inkommit, har ytterligare överarbetning av lagförslaget skett. Arbetet med vissa tillämpningsföreskrifter har påbörjats.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. Försvarets fredsorganisationsutredning (Fö 1968: 20)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 februari 1967 för att utreda frågan om vissa ändringar i krigsmaktens fredsorganisation (se Post- och Inrikes tidn. den 9 februari 1967):

Utredningsman:

Wesström, Eric A., f. d. landshövding

Experter:

Dahlberg, Benkt C. I., direktör (t. o. m. den 20 april 1971)

Franzén, Nils P., organisationsdirektör

Hallqvist, Per Olof, major

Hansson, Nils O., överste

Höijer, Gunnar, krigsråd

Johnson, J. Åke, kommendörkapten av 1. graden

Larsson, Sven E., departementsråd

Lugn, Robert P. E., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Månsson, E. O. Sigvard, överste

Nordbeck, S. E. Gunnar, kansliråd

Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd

Sekreterare:

Wigardt, Hans G. T., organisationsdirektör

Bitr. sekreterare:

Lyckeberg, Nils, departementssekreterare

Tamfeldt, Bengt G., major

Lokal: Fredsgatan 2, 111 52 Stockholm, tel. 11 39 35 (sekreteraren)

Direktiv för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Fö 20. *Tillläggsdirektiv* (beslut av Kungl. Maj:t den 22 januari 1971):

Kungl. Maj:t uppdrar åt försvarets fredsorganisationsutredning att lämna förslag över hur flygvapnets fredsorganisation från mitten av 1980-talet skall anpassas till den krigsorganisatoriska utvecklingen.

För arbetet skall gälla de riktlinjer som framgår av bifogad hemlig promemoria.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 32 sammanträden samt besökt nio förband och skolor vid armén och fyra vid marinen, attackeskaderstaben, en militärområdesstab, två länsstyrelser och fyra kommuner.

Delbetänkande (Ds Fö 1971: 1) om förutsättningar för att förlägga ett nytt förband i Arvidsjaur avlämnades den 1 april 1971.

Efter förslag från utredningen har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 juni 1971 uppdragit åt överbefälhavaren att under budgetåret 1971/72 avsluta försöksverksamheten rörande stabs- och förvaltningstjänsten m. m. inom Gävle försvarsområde.

Utredningens arbete planeras att fram till hösten 1972 avse arméns

utbildningsorganisation. Därefter kommer arbetet att inriktas på flygvapnets fredsorganisation.

Utredningsarbetet beräknas pågå under hela år 1972.

11. 1968 års personalkategoriutredning (Fö 1969: 16)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för att verkställa utredning rörande vissa personalfrågor vid försvarets materielverk m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 30 juli 1968):

Ordförande:

Curtman, Curt W., f. d. överdirektör

Sakkunniga:

Blomqvist, O. Rune, departementsråd (t. o. m. den 14 april 1971)

Ljunggren, Lars R., expeditionschef (fr. o. m. den 15 april 1971)

Skoglund, B. E. Folke, överdirektör

Experter:

Brantberger, Per-Gunnar, överste (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Elg, Gösta R., avdelningsdirektör

Engdahl, Gunnar V., överste

Hällbrink, Yngve, flygdirektör av 1. graden (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Kollind, Hans O., krigsråd

Lindahl, Ulf V. A:son, överstelöjtnant (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Lindohf, Fritz E., överste (avliden den 7 juni 1971)

Magnusson, S. E. Gunnar, major (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Nordgren, S. Lennart, marindirektör av 1. graden (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Nordh, N. H. Inge, överste (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Sölve, Torkel W:son, marindirektör av 2. graden

Wannegård, Nils I., major (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Wedin, R. Folke, f. d. amiralitetsråd

Alander, Olof G., byrådirektör

Asgård, Bo H., marindirektör av 1. graden

Sekreterare:

Rosell, E. Egon, organisationsdirektör

Lokal: Nygränd 10, 3 tr., 111 30 Stockholm, tel. 10 72 73

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fö 16.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 76 sammanträden. Dessutom har ett omfattande arbete bedrivits i olika arbetsgrupper. Utredningen har i första hand inriktat sitt arbete mot den centrala instansen inom tyg- och intendenturförvaltningsområdena och därvid behandlat vissa personalkategori- och kårfrågor samt personalsammansättningen i försvarets materielverk.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

12. *Utredningen (Fö 1970: 16) om befordringsförfarandet m. m. inom krigsmakten*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 december 1968 för att utreda befordringsförfarandet m. m. inom krigsmakten:

Utredningsman:

Lundberg, N. Ragnar W., f. d. generaldirektör

Experter:

Ahrén, S. Lennart, kommendör (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Ekström, Knut A. B., kommendörkapten av 2. graden (fr. o. m. den 1 mars t. o. m. den 30 april 1971)

Holmstedt, Nils G., överste (t. o. m. den 28 februari 1971)

Igelstam, Rutger M., överstelöjtnant

Löfstad, Einar O., förste byråintendent

Ogner, Stig V., kansliråd

Werner, Ulf C. L., departementssekreterare

Sekreterare:

Olsson, Jan O., departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Elmér, Dag J. B., kanslissekreterare (fr. o. m. den 19 oktober 1971)

Lokal: Försvarsdepartementet, Regeringsgatan 1, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fö 16.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 27 sammanträden. Utredningens preliminära förslag till nytt vitsordssystem är f. n. föremål för viss försöksverksamhet.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

13. *1969 års försvarsforskningsutredning (Fö 1970: 17)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 februari 1969 för översyn av försvarsforskningens framtida inriktning, ledning, organisation, samordning och ansvarsförhållanden (se Post- och Inrikes tidn. den 27 februari 1969):

Ordförande:

Engström, Arne V., professor

Ledamöter:

Borg, L. Göran, professor

Lindström, B. E. Gunnar, direktör

Lundquist, Nils Henrik, avdelningschef

Sköld, Nils G., generalmajor

Experter:

Bäcklund, Siv I., förste forskningsingenjör

Grape, S. Lennart, kansliråd

Gustafsson, Bengt E., professor

Marcus, Stig, hovrättslagman (fr. o. m. den 12 oktober 1971)

Nordling, O. V. Tore, civilingenjör

Oscarsson, Bo S. I., avdelningsdirektör

Wallin, Björn A., byrådirektör

Wennerberg, Sigfrid B., t.f. kansliråd (fr. o. m. den 12 oktober 1971)

Sekreterare:

Wahlström, J. Klas E., t.f. kansliråd

Bitr. sekreterare:

Högberg, Lars G., fil. lic.

Lokal: Fredsgatan 2, 3 tr., 111 52 Stockholm, tel. 11 42 85 (sekreterariatet)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fö 17. *Tilläggsdirektiv* (anförande av statsrådet Andersson till statsrådsprotokollet den 30 april 1971):

I betänkandet (SOU 1970: 54) Forskning för försvarssektorn har 1969 års försvarsforskningsutredning (Fö 1970: 17) lagt fram förslag med olika alternativ rörande försvarsforskningens principiella organisation. Utredningens överväganden grundas på en hög målsättning vad gäller försvarsforskningens allmänna inriktning och omfattning. Utformningen av de olika organisationsalternativen präglas i mycket hög grad av försvarets planeringssystem.

Det föreligger ett behov av ökad samordning inom försvarsforskningen, mellan försvarsforskningen och andra aktiviteter inom försvarssektorn liksom också mellan försvarsforskningen och den civila forskningen. Detta samordningsbehov kan tillgodoses genom organisatoriska åtgärder och/eller utveckling av samarbetsformerna. Det saknas emellertid f. n. förutsättningar för långtgående organisatoriska åtgärder för forskningssamordning mellan samhällets olika sektorer. Det är därför nödvändigt att nu begränsa ambitionsnivån vad gäller organisatoriska förändringar.

I samordningsfrågor har försvarsforskningsutredningen haft att samråda med 1969 års utredning (I 1970: 14) för samordnad forskning som i betänkandet (I 1970: 2) Samordnad teknisk forskning har redovisat resultatet av sitt arbete. Förslag till åtgärder på grundval av betänkandet prövas f. n. inom industridepartementet. Försvarsforskningsutredningen bör i sitt fortsatta arbete beakta resultatet härav.

Försvarsforskningsutredningen skall enligt sina direktiv i nästa betänkande lämna detaljförslag rörande försvarsforskningens framtida organisation. Organisationsförslaget skall i första hand tillgodose samordningen av försvarets forskningsbehov och utnyttjandet av dess egna forskningsresurser. Sådana lösningar bör väljas som i framtiden kan komma att främja en samordning med övriga sektorer i samhället. Behovet av samordning med samhällets övriga sektorer kan tillgodoses genom utveckling av samarbetsformerna. Det åligger utredningen enligt de ursprungliga direktiven att undersöka, i vilken utsträckning försvarets forskningsorgan skall kunna motta forsknings- och utvecklingsuppdrag från andra statliga myndigheter och forskningsinstitutioner samt

från icke statliga beställare. Försvarets möjligheter att repliera på andra sektorer i forskningshänseende bör också beaktas.

Försvarsplaneringen omfattar såväl perspektivplanering som försvarsplanering på kortare sikt inom totalförsvaret. Det föreligger ett nära samband mellan försvarsforskningen och i första hand den långsiktiga planeringsverksamheten. Samspelet mellan försvarsforskningen och försvarsplaneringen bör säkerställas i den nya organisationen. En utgångspunkt för utredningens fortsatta arbete bör emellertid vara att en klar åtskillnad upprätthålls mellan å ena sidan ansvaret för att bedriva forskningsverksamhet och förvalta forskningsresurser och å andra sidan ansvaret för att bedriva studier och utredningar som erfordras i samband med planeringsverksamheten inom olika delar av totalförsvaret.

Försvarsforskning innefattar i enlighet med den officiella forskningsstatistikens definitioner all den riktade grundforskning (kunskapsuppbyggande forskning) och tillämpade forskning som bedrivs för totalförvarsändamål. Tillämpad forskning kan därvid ingå som ett led i det s. k. objektbundna forsknings- och utvecklingsarbetet. Sådan objektbunden verksamhet, främst av teknisk-naturvetenskaplig karaktär, svarar volym- och kostnadsmässigt för huvuddelen av forsknings- och utvecklingsinsatserna för försvarsändamål.

Planeringen inom totalförsvaret skall grundas på de mål och riktlinjer som anges av statsmakterna. Utredningen skall utgå från att det sammanhållande ansvaret under Kungl. Maj:t för den studie- och utredningsverksamhet bl. a. i form av ram- och miljöstudier som föregår statsmakternas beslut i ovannämnda avseenden kommer att ligga på ett särskilt organ med anknytning till försvarsdepartementet. Detta organ bör även ha det sammanhållande ansvaret för den forskning som behövs för denna studie- och utredningsverksamhet.

Det skall ankomma på angivna organ att administrera framtagandet av underlag för statsmakternas direktiv beträffande perspektivplaneringen, svara för utvärdering av materialet och lägga fram härpå grundade förslag. Arbetet torde komma att bedrivas i nära kontakt med berörda departement. Det ankommer inte på utredningen att lägga fram organisationsförslag beträffande den verksamhet som nu berörs.

Ansvaret för att bedriva övrig studie- och utredningsverksamhet i anslutning till perspektivplaneringen inom totalförsvarets olika delar bör fortfarande åvila överbefälhavaren, civilförsvarsstyrelsen och överstyrelsen för ekonomiskt försvar i enlighet med gällande instruktioner och givna direktiv. Föreliggande samordningsbehov får tillgodoses genom Kungl. Maj:ts direktiv och anvisningar.

Dimensioneringen av försvarsforskningens resurser bör bedömas bl. a. med hänsyn till den totala aktivitet som behövs för den successiva utvecklingen av vårt totalförsvaret. Det gäller därvid — som framgår av direktiven — att åstadkomma en lämplig uppgifts- och ansvarsfördelning mellan olika försvarsmyndigheter och forskningsorgan. Verksamheten bör vidare samordnas på ett sådant sätt att största effekt kan vinnas ur tillgängliga forskningsresurser inom och utom försvaret.

Som utredningen framhåller bör man eftersträva en ökad samordning och överblick på såväl program- som produktionssidan inom försvarsforskningen. Utredningens organisationsförslag bör därvid grundas på en översyn av forskningsverksamheten vid befintliga forskningsorgan och syfta till en samordnad ledning av denna verksamhet. En utgångspunkt

bör därvid vara den fördelning av ansvar som här gjorts mellan ansvar för utredningsverksamhet och ansvar för studier och forskning.

En samordning av försvarsforskningen bör ske inom ramen för utredningens huvudalternativ 3 med de modifieringar som betingas av den här angivna målsättningen. Alternativet innebär att ansvaret för försvarsforskningen samordnas i avsikt att möjliggöra en starkare sammanhållning av forskningsresurserna inom försvarssektorn. Det ger också — som utredningen framhåller — erforderlig handlingsfrihet när det gäller den långsiktiga utvecklingen av försvarsforskningsorganisationen och dess samordning med annan forsknings- och utvecklingsverksamhet inom landet.

För ledning och samordning av den försvarsinriktade forskningen inrättas ett särskilt organ, motsvarande den av utredningen föreslagna styrelsen för försvarsforskning (SFF). Detta organ skall lyda direkt under Kungl. Maj:t. Det innebär i huvudsak att *ett* organ får ansvaret för samordningen av all försvarsforskning enligt de principer som skisseras i det följande. Med tillkomsten av ett sådant centralt samordnande organ skapas förutsättningar för ökad målinriktning av forskningsverksamheten inom försvarssektorn och samordning med den civila forskningen.

Ledningsfunktionen inom SFF skall utövas av en styrelse och en chef. SFF skall vara organiserad på ett sådant sätt att samverkan med försvarsmyndigheter och med forskningsorgan inom andra samhällssektorer främjas. Vid SFF skall finnas personal för teknisk och ekonomisk planering, annan erforderlig expertis och ett kansli som tillgodoser behovet av stödfunktioner. Behovet av fast personal skall bedömas restriktivt och bör i första hand tillgodoses genom omfördelning av nu tillgängliga resurser.

Den vertikala samordningen inom försvarsforskningen begränsas för SFF:s vidkommande i allt väsentligt till central sammanhållning av forsknings- och resursplanering. Det innebär, att ansvaret för genomförandet skall åvila de forskningsproducerande organen. Följande förändringar bör övervägas på producentsidan.

Den teknisk-naturvetenskapliga forskningen och utvecklingen samordnas under SFF med undantag för objektbunden forskning och utveckling. De organ som härvid närmast kommer i fråga är försvarets forskningsanstalt, flygtekniska försöksanstalten och fortifikationsförvaltningen. Målsättningen bör vara att genomföra en strukturrationalisering av dessa organ. På sikt kan det bli fråga om att föra samman forskningsverksamheten i denna del till ett produktionsorgan.

För forskningsanstaltens del kommer omorganisationen att innebära förändringar. Anstaltens övergripande ansvar för försvarsforskningen försvinner, vilket får till följd att styrelsens funktion faller bort. Ledningen kan utövas av verkschefen ensam. Även planeringsbyråns funktioner kommer att beröras av omorganisationen.

För flygtekniska försöksanstalten innebär omorganisationen i huvudsak endast att styrelsen kan utgå ur organisationen.

Inom fortifikationsförvaltningen är det endast forskningsbyrån som berörs av omorganisationen. Det bör undersökas om den inte lämpligen bör utgå ur fortifikationsförvaltningen och knytas till försvarets forskningsanstalt eller annat forskningsorgan.

När det gäller försvarsmedicinsk, beteendevetenskaplig och annan forskning av icke teknisk-naturvetenskaplig karaktär är organisationen inte så renodlad. I vilken utsträckning försvarsforskningen på här be-

rörda områden lämpar sig att samordnas i förvaltningshänseende och inordnas under SFF beror bl. a. på den framtida uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan olika försvarsforskningsorgan inbördes och mellan dessa och andra forskningsorgan. Utredningen bör med utgångspunkt i sin principiella uppfattning söka nå fram till en lösning som på enklaste sätt tillgodoser samordningsbehovet och samtidigt främjar tvärvetenskapliga insatser.

Det ankommer på utredningen att lägga fram förslag till organisation och ansvarsfördelning i anslutning till den principorganisation som skisserats i det föregående. Härvid bör särskilt klarläggas hur fördelningen av program- och produktionsansvar bör ske mellan avnämare, SFF och de forskningsproducerande organen för olika slag av forskningsverksamhet. Begreppen program- och produktionsansvar skall därvid ha den innebörd som anges i föreskrifterna för försvarets programbudgetsystem. Förslag skall lämnas rörande SFF:s sammansättning, uppgifter, verksamhetsformer och resursbehov. Vidare skall mot bakgrunden av angivna principlösningar förslag lämnas rörande forskningsanstaltens framtida uppgifter och organisation, grundade på en översyn av anstaltens nuvarande verksamhet. Slutligen skall de organisatoriska konsekvenserna för övriga forskningsorgan utredas och redovisas. Samarbetet med organ på planeringssidan bör härvid uppmärksammas.

Utredningen skall översiktligt redovisa den personal som i nuläget är sysselsatt med försvarsforskning och framtagande av forskningsunderlag för försvarsplanering. Personalbehovet i den nya organisationen skall redovisas för respektive organ och enheter inom dessa. Möjligheter till personalbesparingar skall tillvaratas.

Organisationsförslagen skall åtföljas av förslag till instruktion för SFF. Utredningen skall vidare föreslå de ändringar i gällande instruktioner, som påkallas av omorganisationen. Särskild uppmärksamhet bör därvid ägnas samarbetsformerna. Bl.a. bör garantier skapas för olika intressenters medverkan vid bestämmandet av forskningens allmänna inriktning.

I övrigt har utredningen att följa den allmänna målsättning för utredningsarbetet som anges i de ursprungliga direktiven. Det är angeläget att organisationen får en sådan utformning att den främjar en anpassning till förväntade behov på längre sikt. Samarbetet och samordningen mellan försvarsforskningen och annan forskning och utveckling inom landet måste tillmätas stor betydelse i detta sammanhang.

Utredningen bör i det fortsatta arbetet samverka med försvarets rationaliseringsinstitut samt i frågor som har anknytning till dess verksamhet med försvarets personalnämnd.

Utredningsarbetet bör bedrivas skyndsamt.

Tilläggsdirektiv har vidare givits i särskild skrivelse den 30 juni 1971, i vilken Kungl. Maj:t uppdrar åt utredningen att i samband med utredningsarbetet även pröva frågan om den framtida lokaliseringen av försvarets forskningsanstalt, varvid samråd skall ske med delegationen för lokalisering av statlig verksamhet.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

14. 1969 års Skeppsholmsutredning (Fö 1970: 18)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 april 1969 med uppgift att upprätta utbyggnadsplan för Skepps- och Kastellholmarna:

Ordförande:

Pålsson, E. Roland, departementsråd

Ledamöter:

Morling, Bertil J. A., departementssekreterare

Rosén, Nils-Arne, avdelningsdirektör

Wiborg, Nils, avdelningsdirektör

Expert:

Laine, Christian, avdelningsdirektör

Bitr. sekreterare:

Forsell, L. O. Torbjörn, departementssekreterare

Sjöberg, Svante, kanslisekreterare (fr. o. m. den 15 juni 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fö 18.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

15. 1969 års skyddsrumsutredning (Fö 1970: 19)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 oktober 1969 för att verkställa utredning angående skyddsrumbygget (se Post- och Inrikes tidn. den 5 november 1969):

Utredningsman:

Swanstein, Stig N. S., generaldirektör

Experter:

Hedman, Bengt, hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 april 1971)

Nordbeck, Lennart V., förste länsassessor

Schwarz, Brita E., planeringschef

Terstad, I. Gösta A., kansliråd

Westin, J. Olle, ekonomidirektör

Sekreterare:

Edmén, Lars H., försvarsdirektör

Lokal: Munkbron 11, 111 28 Stockholm, tel. 10 87 79

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fö 19.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörts av utredningens arbete, bl. a. 1970 års försvarsutredning.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

16. Organisationskommittén (Fö 1970: 21) för regionmusiken

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 maj 1970 för att vidta de åtgärder och utföra det fortsatta planeringsarbete som erfordras för att omorganisera militärmusiken till regionmusiken (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1970):

Ordförande:

Rosenblad, Urban S., överdirektör

Ledamöter:

Gustafsson, Hans I., stadsdirektör

Larsson, Stig K., förste musiker

Lindblom, Paul, direktör

Ogner, Stig V., kansliråd

Experter:

Brandberg, Gustav T. E., förvaltare (fr. o. m. den 1 september 1971)

Brilioth, Erik-Gustaf J., kanslisekreterare (t. o. m. den 30 juni 1971)

Cederberg, Ingvar, musikdirektör

Espling, Bengt O., kapten

Jansson, Bertil G., producent

Lagerkvist, Magnus, förste revisor (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Magnusson, K. G. (Karl-Gustav), överste

Sernklef, Harry T. W., kapellmästare (fr. o. m. den 16 augusti 1971)

Törnbom, Olle Z., studierektor

Weiberg, Allan H., regionkapellmästare

Winéus, Bengt G., departementssekreterare

Sekreterare:

Granmar, Jan G., byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Birke, I. Barbro, jur. kand. (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Lokal: Kungsgatan 28 och 37, Fack, 103 60 Stockholm 3, tel. 11 34 15, 11 34 20, 11 88 30

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Fö 15.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 23 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter och organisationer. Ett arbetsutskott inom kommittén har dessutom hållit fyra sammanträden. Slutlig framställning om anslag för budgetåret 1972/73 till regionmusiken har getts in till försvarsdepartementet.

Kommittén är enligt Kungl. Maj:ts provisoriska instruktion för regionmusiken den 18 juni 1971 centralt ledningsorgan för regionmusiken.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

17. 1970 års försvarsutredning (Fö 1970: 22)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 oktober 1970 för att utreda det militära försvarets och civilförsvarets utveckling m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 14 november 1970):

Ordförande:

Lange, N. Gunnar, f. d. statsråd, led. av riksdagen

Ledamöter:

Gustafsson, C. E. Torsten, lantbrukare, led. av riksdagen

Gustavsson, Bengt T., ombudsman, led. av riksdagen

Göransson, J. Olle, verkmästare, led. av riksdagen

Hernelius, J. Allan, bankofullmäktig, led. av riksdagen

Wedén, Sven M., disponent, led. av riksdagen

Experter:

Ekebjär, N. Göran, avdelningsdirektör

Enquist, Jan F., kommandörkapten av 1. graden

Grape, S. Lennart, kansliråd

Johansson, Bengt A. W., kansliråd

Landergren, Nils G. G., överste

Lindow, M.-W. Styrbjörn R. A. R:son, kansliråd

Nordbeck, S. E. Gunnar, kansliråd (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Thyberg, P. Erik, överstelöjtnant

Wachtmeister, Wilhelm H. F., utrikesråd

Winblad, Harry W., överstelöjtnant

Huvudsekreterare:

Blomqvist, O. Rune, departementsråd

Sekreterare:

Engman, O. Ingemar, departementssekreterare

Fremlin, Rune N. G., departementssekreterare

Hellman, Sven R., överingenjör

Strandberg, Lars-Olof, kapten (fr. o. m. den 15 januari 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 7, 103 10 Stockholm, tel. växel 763 10 00
(sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fö 16.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 14 januari 1971 har uppdragits åt utredningen att överväga riksdagens roll i det nya systemet för planering och budgetering inom försvaret.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 43 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

18. *Utredningen (Fö 1970: 23) rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 oktober 1970 för att företa utredning rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl. (se Post- och Inrikes tidn. den 21 november 1970):

Utredningsman:

Mellqvist, Sven A., expeditör, led. av riksdagen

Experter:

Boberg, S. Lennart M., stabskonsulent (fr. o. m. den 16 februari 1971)

Creutzer, Bertil R., överste (fr. o. m. den 10 februari 1971)

van der Heeg, Nils H., departementssekreterare (fr. o. m. den 5 februari 1971)

Hellmér, Ake, byrådirektör (fr. o. m. den 10 februari 1971)

Karlsson, Ulf G., förbundssekreterare (fr. o. m. den 10 februari 1971)

Olofson, Erik G., byrådirektör (fr. o. m. den 10 februari 1971)

Ternemar, J. Tommy, ungdomssekreterare (fr. o. m. den 26 februari 1971)

Virdesten, Sten G., byrådirektör (fr. o. m. den 5 februari 1971)

Sekreterare:

Wassén, Brita E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Bitr. sekreterare:

Eklund, P. Gösta, kanslisekreterare (fr. o. m. den 22 januari t. o. m. den 15 februari 1971)

Högborg, C. Johan H., kanslisekreterare (fr. o. m. den 16 februari 1971)

Lokal: Munkbron 11, 1 tr., 111 28 Stockholm, tel. 10 87 72 (sekreteraren), växel 763 10 00 (biträdande sekreteraren), 21 28 35 (byrådirektör S. Virdesten)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fö 17.

Utredningen har under tiden februari—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningen beräknas avge delbetänkande beträffande principerna för förmåner åt värnpliktiga, vapenfria tjänstepliktiga och inskrivningskyldiga under år 1972.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

19. *Krigsmaktens förvaltningsutbildningsutredning (Fö 1971: 1)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1971 för att utreda och inkomma med förslag till förvaltningsutbildning inom krigsmakten:

Utredningsman:

Nihlfors, Folke U., organisationsdirektör, f. d. led. av II kamm.
(fr. o. m. den 26 februari 1971)

Experter:

Brantberger, Per-Gunnar, överste (fr. o. m. den 31 mars 1971)

Knöös, Erik O., förvaltare (fr. o. m. den 1 september 1971)

Lindberg, R. Greger, överste (fr. o. m. den 1 september 1971)

Magnusson, Lennart C. O., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 september 1971)

Nyberg, Stig K., studierektor (fr. o. m. den 1 september 1971)

Sekreterare:

Dinell, Jan, kanslisekreterare (fr. o. m. den 31 mars 1971)

Lokal: Försvarsdepartementets kommittélokaler, Sehlstedtgatan 9, 115 28 Stockholm, tel. 60 25 35 (utredningsmannen), växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Andersson till statsrådsprotokollet den 26 februari 1971):

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 mars 1967 fick överbefälhavaren i uppdrag att utreda och inkomma med förslag till organisation av krigsmaktens förvaltningsutbildning. Förslag härom lämnades av överbefälhavaren den 30 juni 1969. I prop. 1971: 29 angående omlokalisering av viss statlig verksamhet sägs att om en föreslagen för krigsmakten gemensam förvaltningsskola kommer till stånd, bör denna förläggas till Östersund. Förutsättningarna för överbefälhavarens utredning har härmed väsentligt ändrats och förvaltningsutbildningens organisation bör därför ytterligare utredas. Utöver de organisatoriska följder som lokaliseringen till Östersund kan medföra bör särskilt utredas frågan om utbildningens innehåll och utformning med hänsyn till befattningarnas förväntade framtida krav. Möjligheterna att skapa en integrerad utbildning för samtliga personalkategorier bör särskilt beaktas.

I en vid statsrådsprotokollet fogad promemoria som utarbetats inom försvarsdepartementet framhålls följande rörande organisation och utbildning.

I de direktiv som Kungl. Maj:t lämnade överbefälhavaren i samband med det under punkt 2 angivna uppdraget framhölls att det borde vara möjligt att till en del ersätta deltidstjänstgörande lärare med heltidstjänstgörande. Med hänsyn till nu föreslagen lokalisering av förvaltningsutbildningen har alternativet heltidsanställda lärare fått ytterligare aktualitet. Det bör därför utredas huruvida behovet av lärarkraft i huvudsak kan tillgodoses med heltidsanställda lärare, vilka kategorier inom krigsmakten som kan tas i anspråk för sådana uppgifter och konsekvenserna härav. Vidare bör utredas i vilken mån lärare kan rekryteras lokalt.

Med anledning av ovanstående torde den centraliserade förvaltningsutbildningens organisatoriska utformning erfordra en förnyad översyn. I samband härmed torde utredas de lokalbehov, förläggningsmöjligheter etc. som kan bli följden av den organisatoriska utformningen. Utredningen bör även göra erforderliga kostnadsberäkningar.

I de av Kungl. Maj:t till överbefälhavaren lämnade direktiven i det under punkt 2 angivna uppdraget framhölls bl. a. att utredningsarbetet skulle klarlägga vilken omfattning utbildningen av förvaltningspersonalen behöver ha och vilka delar av förvaltningsutbildningen som bör vara gemensam för olika grupper av förvaltningspersonal. Härvid avsågs icke den utbildning i förvaltningstjänst som bedrivs med allt befäl och som ingår i annan utbildning vid t. ex. militärhögskolan, krigsskolor och truppslagsskolor.

Med hänsyn till de ändrade förutsättningarna som inträtt med nu föreslagen lokalisering av förvaltningsutbildningen och därmed samman-

hängande behov av ytterligare utredning om förvaltningsutbildningens organisatoriska utformning m. m. torde ytterligare böra utredas förvaltningsutbildningens innehåll. Härvid bör särskilt utredas frågan om utbildningens innehåll och utformning med hänsyn till befattningarnas förväntade framtida krav, bl. a. anpassningen till de krav försvarets nya planerings- och ekonomisystem kan komma att ställa. Möjligheterna av att skapa en integrerad utbildning för samtliga kategorier av förvaltningspersonalen bör noga prövas. I samband härmed bör beaktas dels i vad mån förändringarna inom det allmänna utbildningsväsendet kan komma att påverka förutsättningarna m. m. för förvaltningsutbildningen, dels i vad mån möjligheter till samverkan med civil utbildning föreligger. Det bör i sammanhanget uppmärksammas att enligt prop. 1971: 36 en socialhögskola med såväl social linje som förvaltningslinje skall inrättas i Östersund den 1 juli 1971. Vidare bör beaktas huruvida övrig utbildning i förvaltningstjänst inom krigsmakten kan komma att påverka eller påverkas av förvaltningsutbildningen.

I ovannämnda promemoria anges vidare att samråd bör ske med 1968 års personalkategoriutredning. Det förutsätts även att samråd sker under utredningsarbetets gång förutom med berörda myndigheter med företrädare för berörda personalorganisationer.

Utredningen har fram till november 1971 hållit 29 sammanträden och företagit ett antal studiebesök vid vissa militära skolor, staber och förband samt civila utbildningsanstalter. Under hösten 1971 har genomförts en omfattande enkät hos tidigare elever vid intendentur- och tygförvaltningsskolorna angående deras syn på den genomgångna utbildningen och förslag till ändringar av denna utbildning samt den framtida organisationen m. m.

Utredningsarbetet beräknas pågå under hela år 1972.

20. Ledningsgruppen (Fö 1971: 3) för fortsatt utveckling av försvarets planerings- och programbudgetsystem

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1971 för att framlägga förslag rörande den slutliga utformningen av försvarets nya planerings- och budgeteringssystem samt att leda och samordna det fortsatta utvecklingsarbetet inom förenämnda område:

Ordförande:

Nordbeck, S. E. Gunnar, kansliråd (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Ledamöter:

Grape, S. Lennart, kansliråd (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Johansson, Bengt A. W., kansliråd (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Experter:

Albrektson, Hans B., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Bengtsson, Erik G., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Broström, Ulf T. F., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Dahlborg, T. Lennart, byrådirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Edgren, Claes A. W., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Edman, Kurt E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Ehrling, G. O. Ingvar, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 november 1971)
Ekebjär, N. Göran, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Enquist, Jan F., kommendörkapten av 1. graden (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Eriksson, Kurt L. F., laborator (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Faugert, Sven J. E., byrådirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Folke, U. Ingemar, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Franzén, L. Göran, laborator (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Furenus, B. Stefan, major (fr. o. m. den 27 maj t. o. m. den 31 oktober 1971)

Grahn, T. Roland, major (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Gustafsson, S. Bengt G., byråchef (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Hansson, Lars, major (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Hellman, Sven R., överingenjör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Holmberg, Gunnar E., planeringsdirektör (fr. o. m. den 27 maj 1971)
Lindgren, B. Jonas, major (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Nilsson, Per-Olof V., överingenjör (fr. o. m. den 27 maj 1971)
Nilsson, Stig A., organisationsdirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Olhede, Torleif E., departementssekreterare (fr. o. m. den 27 maj 1971)
Persson, Ragnar, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Pettersson, M. V. Rune, överstelöjtnant
Sandberg, A. Palle G., kommendörkapten av 1. graden
Schwarz, Brita E., planeringschef (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Stefenson, Bror P. H., kommendörkapten av 1. graden (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Strangert, Per O., laborator (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Wahlström, J. Klas E., kansliråd
Welin, N. Gustaf A., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Wessberg, Göran, byrådirektör
Wik, Karl Erik, departementssekreterare (fr. o. m. den 27 maj 1971)
Winblad, Harry W., överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Sekreterare:

Sjöberg, Bengt O. H. R., överstelöjtnant (fr. o. m. den 27 maj 1971)
Bitr. sekreterare:

Ehrling, G. O. Ingvar, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 november 1971)
Pettersson, M. V. Rune, överstelöjtnant (fr. o. m. den 1 november 1971)
Wessberg, Göran, byrådirektör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Lokal: Försvarsdepartementet, Regeringsgatan 1, Fack 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Andersson till statsrådsprotokollet den 27 maj 1971):

Enligt beslut den 16 februari och den 5 april 1968 uppdrog Kungl. Maj:t åt överbefälhavaren, chefen för armén, chefen för marinen, chefen för flygvapnet, försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsstyrelse, försvarets intendenturverk, arméförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets forskningsanstalt och civilförsvarsstyrelsen att envar inom sitt verksamhetsområde medverka i arbetet på att förbereda övergång till programbudget enligt de närmare anvisningar som lämnades av en av chefen för försvarsdepartementet för ändamålet tillkallad ledningsgrupp (programbudgetgruppen).

Programbudgetgruppen har i ett den 30 april 1969 överlämnat betänkande (SOU 1969: 25) angående *planering och programbudgetering inom försvaret* redovisat ett förslag till system för planering och programbudgetering inom försvarsdepartementets verksamhetsområde. Förslaget innebär bl. a. att systemet i vissa delar skall införas etappvis. I en första etapp skall förberedelser och försök ske, i en andra etapp skall systemet införas men kravet på information i planer m. m. sättas lågt, i en tredje etapp skall systemet vidareutvecklas och införandet fullföljas.

Kungl. Maj:t har i januari 1970 anmodat myndigheterna att i sin planering utgå från att det av programbudgetgruppen föreslagna systemet skulle börja tillämpas budgetåret 1972/73. Riksdagen har i december 1970 förklarat sig intet ha att erinra mot systemet (prop. 1970: 97, SU 203, rskr 420). Kungl. Maj:t har den 12 februari 1971 förordnat att det nya systemet skall införas den 1 juli 1972. Den av programbudgetgruppen föreslagna andra etappen kan därmed genomföras under budgetåret 1972/73.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade chefen för försvarsdepartementet i februari 1970 en delegation för ledning av införandet av nytt system för planering och budgetering inom försvaret. Delegationen, som antagit namnet Delegationen för införande av nytt system för planering och budgetering inom försvaret (PBD) har till uppgift att bl. a. meddela anvisningar och direktiv till myndigheterna för den närmare utformningen av det nya systemet och för att förbereda dess införande. Delegationen, vars verksamhet främst har varit inriktad på systemets införande budgetåret 1972/73, beräknas komma att upphöra med sin ledningsfunktion under 1971.

Arbetet med att vidareutveckla systemet blir omfattande och kommer att beröra såväl planerings- som budgeteringsfrågor. Det är därvid viktigt att erfarenheterna från systemets införande och utnyttjande budgetåret 1972/73 och åren närmast därefter tas till vara och analyseras.

Den fortsatta utvecklingen av försvarets planerings- och budgeteringssystem bör ske så att en samordning av systemets olika delar säkerställs. Härvid måste bl. a. övervägas formerna och tidpunkterna för skilda ambitionshöjningar.

Ledningsgruppen har under tiden maj—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Arbetet med att utarbeta underlag för ledningsgruppens förslag bedrivs under ledningsgruppen bl. a. i projektgrupper. Projektgrupper har tillsatts för metodutveckling m. m. inom följande områden: miljö- och ramstudier, studieplanering, systemplanering, perspektivplanering, pro-

gramplanering, uppdragssystemet, program- och prestationsredovisning samt ekonomisk redovisning. Projektgrupperna har under tiden maj—oktober 1971 hållit 19 sammanträden.

Ledningsgruppens beslut har successivt delgivits myndigheterna.

Ledningsgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

21. Militära pensionsåldersdelegationen (Fö 1971: 4)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 september 1971 med uppgift att till Kungl. Maj:t lämna förslag i frågor som hör samman med genomförandet av höjningen av pensionsåldern för militär personal (se Post- och Inrikes tidn. den 8 november 1971):

Ordförande:

Wetterblad, R. Ingmar T., generaldirektör (fr. o. m. den 24 september 1971)

Ledamöter:

Bodin, K. Berndt, departementssekreterare (fr. o. m. den 24 september 1971)

Bäcklin, Lars R., ombudsman (fr. o. m. den 24 september 1971)

Wiberg, N. Ola R., förste ombudsman (fr. o. m. den 24 september 1971)

Winéus, Bengt G., departementssekreterare (fr. o. m. den 24 september 1971)

Ersättare för ledamöter:

Liedberg, Anders J. B., ombudsman (för Bäcklin fr. o. m. den 24 september 1971)

Sandberg, K. G. Ulf, ombudsman (för Wiberg fr. o. m. den 24 september 1971)

Expert:

Lindahl, Carl-Fredrik H., major (fr. o. m. den 24 september 1971)

Sekreterare:

Stålhandske, O. Lennart, överstelöjtnant (fr. o. m. den 24 september 1971)

Bitr. sekreterare:

Otterberg, Janne, förvaltare (fr. o. m. den 3 november 1971)

Lokal: Forsvarsdepartementets kommittélokaler, Sehlstedts gatan 9, 115 28 Stockholm, tel. 62 28 07 (sekreteraren)

Direktiv (beslut av Kungl. Maj:t den 24 september 1971):

I anslutning till 1971 års löneförhandlingar har överenskommits om höjning av pensionsåldern till 60 år för militär personal som f. n. har lägre pensionsålder än 60 år.

Enligt ett den 12 juli 1971 dagtecknat protokoll fört vid överläggningar i anslutning till pensionsåldershöjningen för viss militär personal är statens avtalsverk samt Statstjänstemännens Riksförbund och Tjänstemännens Centralorganisations statstjänstemannasektion överens om att

bl. a. vissa lönegradsfrågor som hänger samman med pensionsåldershöjningen skall tas upp till förhandlingar en gång varje år.

I samband med information om pensionsåldersreformen framhölls att det vore önskvärt att det inrättades en delegation som skulle kunna följa genomförandet av reformen enligt de riktlinjer som redovisats i förenämnda promemoria. Delegationen skulle vidare kunna föreslå åtgärder som den ansåg erforderliga för att bl. a. begränsa de konsekvenser i flyttningshänseende som reformen eventuellt kunde ge upphov till.

Delegationen har under tiden september—oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Socialdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Pensionsförsäkringskommittén (S 1964: 38)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 december 1962 för att utreda vissa frågor rörande den allmänna pensioneringen (se Post- och Inrikes tidn. den 23 januari 1963, den 17 juli 1965 och den 8 november 1967):

Ordförande:

Granqvist, Liss M., president

Ledamöter:

Danielson, Gunnar H., rättschef

Ekendahl, Sigrid H. E., f. d. led. av II kamm.

Gustafsson, G. Henning, f. d. kommunalarbetare, f. d. led. av II kamm.

Gustavsson, K. Rune, ombudsman, led. av riksdagen

Karlsson, F. Göran, redaktör, led. av riksdagen

Magnusson, A. Tage, disponent, led. av riksdagen

Experter:

Fridh, K. Göte, statssekreterare

Kjellström, S. Ake, f. d. byråchef

Petri, Carl Axel H., försäkringsdomare

Sekreterare:

Trygve, Jan S., byrådirektör

Wilhelmsson, A. Börje, hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1964 års riksdagsberättelse S 38, S 1966: 24 och S 1968: 16.

Kommittén har under tiden november 1970 — mars 1971 sammanträtt under sammanlagt sju dagar. Kommittén har den 1 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 19) Familjepensionsfrågor m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. 1967 års folktandvårdsutredning (S 1968: 33)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 december 1966 med uppdrag att utreda frågan angående folktandvårdens ställning och organisation m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 februari 1967):

Ordförande:

Björkquist, Erik G. A., f. d. överdirektör

Ledamöter:

Ahlberg, Jan Erik, förbundsdirektör

Allard, K. Å. Henry, talman
Bergh, Carl H., hovrättsassessor
Berglund, O. Matteus, disponent, f. d. led. av II kamm.
Eriksson, John E., f. d. ombudsman, led. av riksdagen
Eskel, Arvid N., länsarbetsdirektör, led. av riksdagen
Krönmark, Eric A., lantbrukare, led. av riksdagen
Lindvall, Harald, f. d. kommunalråd

Experter:

Eklund, K. O. Jöran, tandvårdschef
Karlsson, Bertil H., tandvårdschef
Osvald, Olof K., f. d. medicinalråd
Sundin, Bengt R., cheftandläkare

Sekreterare:

Carlsson, S. Lennart, byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse S 33 och S 1969: 24.

Utredningen har under tiden november 1970 — april 1971 hållit två sammanträden. Utredningens arbetsutskott har under samma tid hållit fem sammanträden.

Utredningen har den 17 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:38) *Särskilda tandvårdsanordningar för vissa patientgrupper*.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Utredningen (S 1968: 36) angående yrkesskadeförsäkringens finansiering m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1967 för att utreda yrkesskadeförsäkringens finansiering m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 12 juli 1967):

Utredningsman:

Samuelsson, Yngve, generaldirektör

Experter:

Bengtson, Sven F., byråchef
Forssman, Sven, överdirektör
Jönköping, Sven, avdelningsdirektör
Norman, Ilmar, byrådirektör
Svensson, Inge, direktörsassistent
Wcdler, Rolf, f. d. byråchef
Werner, Gunnar, direktör

Sekreterare:

Wallenberg, Jarl-Erik, byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse S 36.

Utredningsmannen har under tiden november 1970 — september 1971 hållit nio sammanträden med experterna.

Utredningsmannen har den 22 september 1971 avlämnat en promemoria (Ds S 1971: 5) angående yrkesskadestatistikens utformning och handhavande.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Utredningen (S 1968: 37) angående sjukhusorganisationen m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 november 1967 för att utreda vissa frågor angående sjukhusorganisationen m. m.:

Utredningsman:

Rahm, A. Håkan B., f. d. överdirektör

Expert:

Nygren, G. Ingemar, kansliråd

Sekreterare:

Westerberg, Bengt Y., hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse S 37 och S 1970: 23.

Utredningen, som under år 1969 avgett två delförslag, har den 25 augusti 1971 avgett betänkandet (Ds S 1971: 3) *Den öppna läkarvården utanför sjukhus*.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Utredningen (S 1970: 37) om sjukpenning vid arbetsvård m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 mars 1970 för utredning av frågan om sjukpenning vid arbetsvård m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 15 april 1970):

Utredningsman:

Hultström, Leif A. I., överdirektör

Experter:

Bergvall, Olof M. E., direktör

Cohn, H. Olof (Olle), byrådirektör

Malmberg, B. Arvid, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Helgstrand, Lars G., byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse S 31.

Den sakkunnige har i december 1971 avlämnat betänkandet (Ds S 1971: 6) *Sjukpenning vid arbetsvård m. m.*

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972**6. Kommittén (In 1954: 32) för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande**

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 30 juni 1952.

Ordförande:

Carlsson, A. G. A., landstingsråd

Vice ordförande:

Grönwall, Anders J. T., professor, styresman för akademiska sjukhuset i Uppsala

Av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter:

Boman, Rudolf E. K., lantbrukare, f. d. led. av I kamm. (avliden den 27 april 1971)

Bunner, Tor A. G., tekn. dir.

Grönwall, Anders J. T., professor, styresman för akademiska sjukhuset i Uppsala

Wijkman, E. Gunnar B., universitetsråd

Av Uppsala läns landstings förvaltningsutskott utsedda ledamöter:

Bergman, Åke, landstingsman (t. o. m. den 31 december 1970)

Carlsson, A. G. A., landstingsråd

Hillerdal, Olle, docent

Litzner, K. Ragnar, landstingsråd (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Nordlander, Nils-Brage, överläkare, landstingsman

Adjungerad ledamot:

Åberg, Lennart, landstingsdirektör

Experter:

Dahlström, Gunnar, bitr. professor

Fors, Sixten R., byråchef

Pehrson, Gösta H., sjukvårdsdirektör

Roempke, Sten O., arkitekt

Silén, Per Olof, inköpschef

Stenbom, Åke, chefsingenjör

Ström, Gunnar O. F., professor

Tynelius, Erik G. A., planeringsintendent

Sekreterare:

Larsén, E. J. Lennart, kanslichef (t. o. m. den 30 april 1971)

Stocksén, Nils B., kanslichef (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Planeringschef:

Trapp, A. A. Lennart

Adresser: Kansli: Slottsgränd 1, 752 20 Uppsala, tel. 018/10 04 60.

Ordförande: Uppsala läns landsting, 752 20 Uppsala, tel. 018/10 22 00;

sekreterare: Slottsgränd 1, 752 20 Uppsala, tel. 018/10 04 60

Kommittén har under tiden juli 1970 — juni 1971 hållit åtta sammanträden, varjämte arbetsutskottet sammanträtt vid åtta tillfällen.

Instruktionen för kommittén är utfärdad av Kungl. Maj:t den 30 januari 1953 med ändringar den 10 oktober 1957 och den 15 februari 1963. Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 10 april 1959 förordnat att kommitténs uppdrag skall omfatta jämväl utrustningsfrågor i samband med akademiska sjukhusets utbyggande. Kommittén har under året fortsatt arbetet med sjukhusets utbyggande enligt av Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 godkänt förslag till reviderad generalplan samt den översyn av generalplanen och förslag till fortsatt utbyggnad 1964 som våren 1965 framlades för huvudmännen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 25 april 1969 har kommittén under året i allt väsentligt slutfört uppförandet av etapp 2, byggnaderna B 8, B 9, B 10 och B 11 omfattande lokaler för bl. a. kliniker och mottagningsavdelningar för allmänkirurgi, ortopedisk kirurgi, kirurgisk urologi, delar av centraloperationsavdelning och röntgendiagnostikavdelning m. m. för hela sjukhuset samt aula och parkeringsanläggning. Etapp 2 kommer successivt att tagas i bruk under innevarande budgetår.

Den 26 september 1969 erhöll kommittén Kungl. Maj:ts uppdrag att låta utföra nybyggnad av en tredje etapp av sjukhusets utbyggnad. Etapp 3 omfattar lokaler för neurologi och neurokirurgi, neurofysiologiskt centrallaboratorium, hud- och ögonkliniker, rehabiliteringsklinik samt fortsättning på lokaler för centraloperations- och röntgendiagnostikavdelningarna. Schakt- och grundarbeten har avslutats och den återstående delen av byggnadsföretaget påbörjades i maj 1971. Etappen 3 beräknas vara färdig att tas i bruk under budgetåret 1973/74.

Projektering för partiell ombyggnad och viss rivning av den nuvarande kirurgibygnaden (A 9) enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 september 1970, har slutförts. Vidare har programmering av en etapp 4 omfattande bl. a. kvinno- och barnkliniker genomförts i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 25 september 1970.

Under budgetåren 1969/70 och 1970/71 har en ny översyn av 1958 års generalplan genomförts.

7. Nordisk utredning (S 1964: 40) om samarbetet beträffande lagstiftning och kontroll på livsmedelsområdet

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 15 februari 1963 att delta som ledamöter i en svensk delegation i en nordisk utredning om samarbete beträffande lagstiftning och kontroll på livsmedelsområdet, föranledd av Nordiska rådets rekommendation nr 11/1962:

Ordförande:

Rahm, A. Håkan B., f. d. överdirektör

Ledamöter:

Blom, O. Torsten, f. d. veterinärråd

Jenning, Wolfgang C. E., avdelningsdirektör

Wretling, K. Arvid J., professor

Expert:

Sjölin, Stig, professor

Lokal: Socialstyrelsen, 105 30 Stockholm, tel. växel 23 60 60

Verksamheten har vilat i avbidan på de nordiska regeringarnas ståndpunktstagande till formerna för det fortsatta arbetet.

8. *Utredningen (S 1965: 21) rörande driftbokföring vid karolinska sjukhuset m. m.*

Tillkallad den 13 februari 1963 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1961 för utredning rörande driftbokföring vid karolinska sjukhuset:

Utredningsman:

Öberg, Per-Erik, finansdirektör

Experter:

Björk, Bertil E., konsulent

Duke, Karl-Erik A., revisionsdirektör

Forthuber, Béla T., organisationsdirektör

Svensson, Sten R., pol. mag.

Lokal: LUP 023, Karolinska sjukhuset, 104 01 Stockholm, tel. växel 34 05 00 (sekretariat)

Tilläggsdirektiv, se S 1967: 13.

Den sakkunnige har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit 19 sammanträden med experterna. Dessutom har dessa deltagit i fyra sammanträden med karolinska sjukhusets ledning samt ett sammanträde med riksrevisionsverkets styrgrupp för redovisningsfrågor.

Utredningen ingår som medlem i och har varit representerad vid sammanträden med Storsjukhusens samarbetsgrupp för redovisningsfrågor.

Den sakkunnige har den 31 mars 1971 till direktionen för karolinska sjukhuset överlämnat PM rörande principerna för redovisnings- och budgeteringssystem vid karolinska sjukhuset (BOR 710322).

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

9. *Familjepolitiska kommittén (S 1966: 36)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1966 för utredning av frågan om samhällets ekonomiska stöd till barnfamiljerna (se Post- och Inrikes tidn. den 11 mars 1965):

Ordförande:

Aström, Lars-Åke E., generaldirektör

Ledamöter:

Carlshamre, Nils O. G., lektor, led. av riksdagen

Hilding, Ingrid, rättschef

Hörnlund, Gördis, fru, led. av riksdagen

Larsson, K. Einar A., lantbrukare, led. av riksdagen

Larsson, Lars E., typograf, led. av riksdagen (avliden den 30 april 1971)

Lundblad, Grethe, socialinspektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Mundebo, K. A. Ingemar, avdelningsdirektör, led. av riksdagen

Experter:

Almgren, Hans G., departementssekreterare (fr. o. m. den 16 augusti 1971)

Björhammar, Carl A., försäkringsdomare

Björne, B. Gunnar, kammarrättsassessor

Dalén, Ingrid K., byrådirektör

Edlund, C. Bertil, kansliråd

Fridh, K. Göte, statssekreterare

Johansson, Ralph I., avdelningsdirektör

Jönsson E. Gustav, departementsråd

Larsson, Ulf O., departementsråd

Sekreterare:

Grönwall, Lars O., hovrättsassessor (fr. o. m. den 20 april 1971)

Lindberg, S. Ingemar, departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Jonsson, Lena B., förste aktuarie (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Kindlund, A. Sören, pol. mag.

Wikman-Lindqvist, Monika, t.f. byrådirektör

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen se 1966 års riksdagsberättelse S 36. *Tilläggsdirektiv*, se S 1971: 11.

Kommittén har, i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut, den 15 oktober 1971 överlämnat en promemoria beträffande dittillsvarande överväganden angående utformningen av bostadstilläggen till barnfamiljer.

Kommittén har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit 13 sammanträden.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

10. Statens handikappråd (S 1966: 37)

Inrättat enligt Kungl. Maj:ts beslut den 5 mars 1965. Den 18 juni 1971 har Kungl. Maj:t utfärdat ny instruktion för statens handikappråd (SHR) att gälla fr. o. m. den 1 juli 1971:

Ordförande:

Skantz, Anna-Greta, led. av riksdagen (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Sterner, Richard M. E., f. d. generaldirektör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Ahlsén, Ake, direktör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Borelius, Anna, överingenjör (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Danielsson, Gunnar H., förste sekreterare (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Eriksson, Seved, byrådirektör (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Fredriksson, Harry G., ombudsman
Gard, Sven, professor
Hansson, Nils, direktör (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Hedkvist, Charles K. G., med dr
Johannesson, Ewald G. V., direktör
Larsson, Karl G., sektionschef (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Lundström, Karin, undervisningsråd (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Melin, Karl-Axel, överläkare
Näslund, Eivor, byråchef (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Sternér, Richard, fil. dr (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Utberg, Rolf F., sekreterare (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Wallin, Nils G. M., ombudsman
Örnhall, Hans, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Ersättare för ledamot:

Dahl, Helena V. I., fru
Eriksson, Nancy M., fru, led. av riksdagen
Fredin, S. Albert G., förbundssekreterare
Jacobson, Gustaf A., f. d. häradsskrivare
Karlsson, Gösta A., rektor
Larsson, Lars E., typograf, led. av riksdagen (avliden den 30 april 1971)
Soop, Christian, fil. kand.
Wahlström, Victor B. G., ombudsman
Widman, Brit M., ombudsman

Sekreterare:

Gardeström, Linnéa, socionom

Bitr. sekreterare:

Carlsson, Rolf V., socionom

Lokal: David Bagares gata 3, 111 38 Stockholm, tel. 20 60 27, 20 60 28

Styrelsen för statens handikappråd har under tiden november 1970—juni 1971 hållit nio sammanträden. Under tiden juli—oktober 1971 har statens handikappråd hållit fyra sammanträden.

11. *Handikapputredningen (S 1966: 38)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1965 för att utreda frågan angående omvårdnaden av handikappade (se Post- och Inrikes tidn. den 16 juli 1965):

Ordförande:

Skantz, Anna-Greta, ombudsman, led. av riksdagen

Ledamöter:

Antonsson, Johannes M., hemmansägare, led. av riksdagen

Fors, Åke Hj., kansliråd

Gustafsson, Åke G., avdelningschef

Jonsson, Elver A. D., postiljon, led. av riksdagen (fr. o. m. den 19 maj 1971)

Magnusson, Erik O. B., hemmansägare, f. d. led. av II kamm.

Nilsson, K. Börje, socionom, f. d. led. av II kamm.

Sörenson, Joel, pastor, f. d. led. av I kamm. (avliden den 21 april 1971)

Experter:

Brattgård, Sven-Olof, professor

Eriksson, I. Seved, byrådirektör

Gardeström, Linnéa, socionom

Lundström, Karin E., undervisningsråd

Sköldvall, Johnny G., departementssekreterare

Sundmark, Bo V., avdelningsdirektör

Sekreterare:

Mattsson, Bengt-Olof T., departementssekreterare

Lokal: Socialdepartementet, Fack 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse S 38. *Tilläggsdirektiv*, se S 1971: 13.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden samt haft överläggningar med olika organisationer som berörs av utredningens arbete.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

12. Socialdepartementets sjukvårdsdelegation (S 1966: 39)

Inrättad enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1965 för att som en till socialdepartementet knuten delegation följa utbyggnaden av sjukvårdsresurserna i landet och verka för en samordning av sjukvårdsplaneringen:

Ordförande:

Fridh, K. Göte, statssekreterare

Ersättare för ordförande:

Nygren, G. Ingemar, kansliråd

Ledamöter:

Berggren, G. Rune, statssekreterare

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef

Johansson, Sven, borgarråd (t. o. m. den 19 september 1971)

Nordenhäll, Bruno, försäkringstjänsteman (fr. o. m. den 20 september 1971)

Nordlander, Nils Brage W., överläkare (fr. o. m. den 20 september 1971)

Olsson, S. O. Bertil, generaldirektör

Orring, Jonas A., generaldirektör

Peterson, Thage E. G., statssekreterare (fr. o. m. den 4 mars 1971)

Rexed, Bror A., generaldirektör

Sandgren, C. Lennart, statssekreterare

Söderqvist, Bengt O. A., expeditiöschef

Thapper, G. Fridolf, landstingsråd, f. v. talman i II kamm. (t. o. m. den 19 september 1971)

Ward, Kurt K. B., landstingsråd (fr. o. m. den 20 september 1971)

Ersättare för ledamot:

Alsén, Sven, avdelningschef (för Rexed)

Berg, Bengt Ake, kansliråd (för Höök)

Fröjd, S. Arne, länsråd (för Berggren)

Gårdstedt, H. Birger, skolråd (för Orring)

Höglund, K. Thure, sjukvårdsdirektör (fr. o. m. den 20 september 1971 för Nordenhäll)

Lindh, Tore B. E., direktör (för Petersson)

Nelander, Olle M. V., direktör (för Söderqvist)

Olsson, Bengt K., förbundsdirektör (för Ward)

Rehnberg, K. Bertil, överdirektör (för Olsson)

Ribbing, E. Manfred, departementsråd (t. o. m. den 19 september 1971)

Romberg, N. Wilhelm A., sjukvårdsdirektör (för Nordlander)

Ulvhammar, E. E. Birgitta, kansliråd (fr. o. m. den 20 september 1971 för Sandgren)

Experter:

Fredriksson, H. Einar, byråchef (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Jönsson, E. Gustav, departementsråd

Lindgren, S. Ake, avdelningschef

Petersson, Olof H. E., kansliråd

Royen, Sverre N. H., direktör (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Sjöström, Ake B., byråchef

Wennström, K. Gunnar, medicinalråd

Wictorsson, Karl-Eric A., avdelningschef (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Zetterblad, Ulf, planeringschef (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Sekreterare:

Wikman, C. Gunnar, departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Tengstam, P. Anders, departementssekreterare (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Delegationen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre plenarsammanträden.

Delegationen har under året bl. a. angett riktlinjer för prioritering av nya byggnadsinvesteringar inom sjukvårdssektorn under åren 1972 och 1973. Delegationen har vidare tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att

på grundval av en analys rörande de faktorer som är av betydelse för sjukvårdsplaneringen utarbeta och till delegationen redovisa förslag till ett riksomfattande system med enhetligt uppbyggda sjukvårdsplaner. I arbetsgruppen ingår företrädare för sjukvårdshuvudmännen, Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri), socialstyrelsen, social-, finans- och inrikesdepartementen.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

13. *Nordisk medicinalstatistikkommitté (S 1967: 36) (NOMESKO)*

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 21 januari 1966 samt den 14 maj 1970 och den 22 oktober 1971 för att delta som svenska ledamöter i en nordisk kommitté för samordning av medicinalstatistiken i de nordiska länderna:

Ordförande:

Nygren, G. Ingemar, kansliråd

Ledamöter:

Elmhammer, Nils E. I., byråchef (fr. o. m. den 22 oktober 1971)

Hall, Paul F. L., överläkare

Jönhagen, Sven B., avdelningsdirektör (avliden den 10 september 1971)

Royen, Sverre N. H., direktör

Sjöström, Ake B., byråchef

Sekreterare:

Swenson, Dag C. W., byrådirektör

Lokal: Socialstyrelsen, 105 30 Stockholm, tel. växel 23 60 60 (Sjöström och Swenson)

Kommitténs huvudsekretariat är förlagt till Sverige.

Ett plenarsammanträde har hållits under året. Kommitténs arbete utförs huvudsakligen inom olika subkommittéer (sexton sammanträden). Slutrapport har avgivits från subkommittén för medicinsk födelseregistrering.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

14. *Fluorkommittén (S 1968: 35)*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 18 maj 1967:

Ordförande:

Ericsson, S. Yngve, professor

Ledamöter:

Ljungholm, S. Elof, f. d. laborator

Nilsson, Vilhelm, laboratorieföreståndare

Osvald, Olof K., f. d. medicinalråd

Westlin, Arne, överingenjör

Wingren, Josef Emanuel, länsläkare

Sekreterare:

Brown, Carl O., avdelningsdirektör

Lokal: Socialstyrelsen, Tegnérgatan 15 I, 111 40 Stockholm, tel. växel 23 60 60

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse S 35.

I avvaktan på resultatet av en av socialstyrelsen igångsatt utredning om vissa frågor i samband med vattenfluoridering har kommitténs arbete vilat.

Kommitténs arbete beräknas fortsätta under år 1972.

15. Socialutredningen (S 1969: 29)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 december 1967 för allmän översyn av den sociala vårdlagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 2 februari 1968):

Ordförande:

Andersson, Thure G., landshövding

Ledamöter:

Albinsson, N. Gillis, landstingsdirektör

Andersson, G. Ingemar, byråchef

Henrikson, Lars G., ombudsman, led. av riksdagen

Holmqvist, A. Mary S., barnavårdsman, led. av riksdagen

Krantz, P. Gunnar, direktör

Larsson, Erik, i Öskevik, lantbrukare, led. av riksdagen

Mangård, Nils, hovrättsråd

Troedsson, Ingegärd, pol. mag.

Wiklund, S. A. Daniel, avdelningsdirektör, led. av riksdagen

Experter:

Carlson, K. Sören, borgarråd

Forslund, E. Birger, kansliråd

Fridh, K. Göte, statssekreterare

Hedlund, Bengt N. R., kommunalråd

Holmberg, Sten E., byrådirektör (fr. o. m. den 1 september 1971)

Inghe, P. Gunnar, professor

Lindblom, Paul, direktör

Ottoson, Ivan, rektor

Rigbäck, Berndt G., direktör (fr. o. m. den 21 december 1970)

Stark, K. Birger, socialchef

Sturkell, Carl-Edvard, t.f. expeditionschef

Sverne, Tor E., rådmann

Sekreterare:

Gisslén, Axel, planeringschef (fr. o. m. den 1 september 1971)

Holmberg, Sten E., byrådirektör (t. o. m. den 31 augusti 1971)

Nasenius, B. Jan, departementssekreterare

Thunved, Anders E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Lokal: Svenskundsvägen 17 C, Skeppsholmen, Fack, 100 14 Stockholm 100, tel. 20 22 84, 21 44 71, 21 44 79, 21 44 70

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse S 29.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden under sammanlagt 16 dagar. Härutöver har vissa studiebesök gjorts.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

16. *Utredningen (S 1969: 30) om vissa sjukhusfonder m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 mars 1968 för att föreslå ändrade ändamålsbestämmelser för vissa av direktionen för karolinska sjukhuset förvaltade fonder m. m.:

Utredningsman:

Uhlin, Karl-Erik, kanslichef

Expert:

Sjöstrand, O. Torgny, professor

Sekreterare:

Nilsson, S. Ingvar, avdelningsdirektör

Lokal: Civildepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse S 30.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

17. *1968 års barnstugeutredning (S 1969: 31)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 april 1968 för utredning om barnstugeverksamheten närmast före och under de första skolåren (se Post- och Inrikes tidn. den 16 maj 1968):

Ordförande:

Hellström, Mats J., fil. kand.

Ledamöter:

Granath, Karl Erik, barnavårdsdirektör

Gruda-Skard, Ase, docent

Ljungberg, Blenda M., adjunkt, led. av riksdagen

Mossberg, Elin K. E., ombudsman

Orehag, N. Lennart H., skoldirektör

Sandblad, Carl-Erik V., utbildningssekreterare

Experter:

Carlsson, Gunnel E., förskollärare
Flodin, Carl-Erik T., arkitekt (fr. o. m. den 12 mars 1971)
Jönsson, E. Gustav, departementsråd
Nordin, Inga L., seminarielärare
Sigurdson, Gertrud C., sekreterare, led. av riksdagen

Sekreterare:

Thorsell, Siw M., fil. kand.
Bitr. sekreterare
Hallendorff, Jan G., fil. kand.
Henriksson, E. Sture F., departementssekreterare
Johansson, E. Gunnel L., byråsekreterare
Malmqvist, Stig G., fritidsintendent
Rosengren, Bodil, fil. kand. (fr. o. m. den 2 augusti 1971)
Schyl-Bjurman, Gertrud S., e. universitetslektor

Lokal: Svensksundsvägen 17 C, Skeppsholmen, Fack, 100 14 Stockholm 100, tel. 20 78 31 (huvudsekr.), 21 44 79, 10 58 11, 21 02 27, 21 61 04, 11 10 84

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse S 31. *Tilläggsdirektiv*, se S 1970: 26.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 18 sammanträden.

Under våren 1971 presenterade utredningen en diskussionspromemoria Innehåll och metoder i förskolverksamheten. För diskussion kring denna ordnades sex regionala konferenser. Inkomna synpunkter på promemorian har beaktats av utredningen. Utredningen beräknas under början av år 1972 utge ett delbetänkande rörande förskolverksamheten.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

18. *Samarbetsorganet (S 1970: 29) för bekämpande av narkotikamissbruk*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 januari 1969 för att följa utvecklingen på narkotikaområdet m. m.:

Ordförande:

Lidbom, Carl G., statsråd

Ledamöter:

Eriksson, G. Lennart, generaltulldirektör
Järdler, Sven A., förbundsdirektör
Löwbeer, Hans, universitetskansler
Martinsson, Bo, generaldirektör, f. d. led. av II kamm.
Olsson, Bengt K., förbundsdirektör
Orring, Jonas A., generaldirektör
Persson, Carl J. G., rikspolischef

Rexed, Bror A., generaldirektör

Romander, Holger A. G., riksåklagare

Sekreterare:

Sturkell, Carl-Edvard, t.f. expeditionschef

Bitr. sekreterare:

Ringberg, Karin M., hovrättsassessor

Arbetsgrupp för information:

Ordförande:

Karlsson, Jan O., departementssekreterare

Medlemmar:

Kihlbom, J. Magnus, leg. läkare

Mattsson, Bengt-Olof T., departementssekreterare

Ording, Jan, byrådirektör

Östby, Nils E., byrådirektör

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. 763 33 81
(sekreteraren), 763 11 49 (bitr. sekreteraren)

Direktiven för samarbetsorganet, se 1970 års riksdagsberättelse S 29.

Samarbetsorganet har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Samarbetsorganet har den 13 april 1971 givit ut en skrift Fakta om narkotika och narkomani som komplement till den skrift med samma namn, som samarbetsorganet gav ut i juni 1969. Den nya skriften innehåller ett avsnitt om narkotikamissbrukets orsaker och utbredning och en sammanfattning av det arbete i narkotikafrågan som sedan år 1968 bedrivits av myndigheter och organisationer.

Samarbetsorganets arbete beräknas pågå under hela år 1972.

19. Fosterbarnsutredningen (*S 1970: 30*)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 mars 1969 med uppdrag att utreda vissa frågor beträffande vården av barn och ungdomar i fosterhem, barnhem och andra barnavårdande institutioner:

Utredningsman:

Hörnlund, Gördis, K., fru, led. av riksdagen

Ledamot:

Everljung, Claes-Göran, socionom

Experter:

Larsson, Karl-Gotthard, sekreterare

Thorstenon, R. Billy, departementssekreterare

Wallin, M. Margareta (Greta), avdelningsdirektör

Sekreterare:

Sjöberg, Tage B., departementssekreterare

Lokal: Socialdepartementet, Fack 103 20 Stockholm 16, tel växel
763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse S 30.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 haft 15 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under senare delen av år 1972.

20. *Samarbetskommittén (S 1970: 31) för social forskning*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 april 1969 med upp-
gift att ta upp frågor om undersökningar av allmänt intresse som ak-
tualiseras i det socialpolitiska arbetet och främja samarbetet i sådana
frågor mellan förvaltningen och den vetenskapliga forskningen:

Ordförande:

Aspling, Sven G., statsråd

Ledamöter:

Carlson, K. Sören, borgarråd

Engström, Arne V., professor (fr. o. m. den 11 januari 1971)

Flemström, Carin, soc. studerande

Fridh, K. Göte, statssekreterare

Hedlén, Bengt, socialdirektör

Lindblom, Paul, direktör

Nelander, Olle, direktör

Ohlsson, P. T. Ingvar, generaldirektör

Poppius, Hans D., byråchef

Rexed, Bror A., generaldirektör

Sandgren, Lennart, statssekreterare

Segerstedt, Torgny, professor

Åström, Lars-Åke, generaldirektör

Experter:

Börjeson, Bengt O., rektor

Konnander, Benkt, departementsråd (t. o. m. den 4 november 1971)

Ringborg, Erland, departementssekreterare (fr. o. m. den 5 november
1971)

Larsson, Karl-Gotthard, sekreterare

Sekreterare:

Forslund, E. Birger, kansliråd

Bitr. sekreterare:

Uggla, G. Inga-Lill, fil. lic.

Utredningsgruppen:

Engström, Arne V., professor, ordförande (fr. o. m. den 14 januari
1971)

Lindblom, Paul, direktör (fr. o. m. den 14 januari 1971)

Rexed, Bror A., generaldirektör (fr. o. m. den 14 januari 1971)

Sekreterare:

Oscarsson, Bo S. I., t.f. avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 januari 1971)

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Kommittén har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Enligt beslut den 14 januari 1971 har inom kommittén tillsatts en särskild utredningsgrupp med uppgift att göra en analys av behov, resursfördelning och inriktning av den sociala sektorns forskning och utvecklingsarbete samt forskningens och utvecklingsarbetets roll i den sociala sektorns planering. Utredningsgruppen har inlett sitt arbete genom att utföra en enkätundersökning rörande den sociala forskningens resurser och fördelning på vetenskapliga forskningsdiscipliner och tillämpningsområden. Undersökningen skall även ge en belysning av finansieringen och medelsflödet för den sociala forskningen.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

21. *Sjukvårdskostnadsutredningen (S 1970: 32)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1969 för att utreda vissa frågor rörande sjukvårdskostnaderna, innefattande dels en samhällsekonomisk analys rörande sjukvårdskostnadernas utveckling och dels en teknisk undersökning rörande verkningar individuellt och kollektivt av nuvarande metoder för sjukvårdskostnadernas finansiering:

Utredningsman:

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef

Experter:

Ericsson, Kjell, finanssekreterare

Lindgren, S. Ake, avdelningschef

Skogsherg, P. Gösta, avdelningschef

Stenfors, Bo I. L., departementssekreterare

Svenonius Rolf H., ekonomichef

Sekreterare:

Hjorth, Lars E. A., departementssekreterare

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, tel växel 763 10 00

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit två sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

22. *Hjälpmedelsgruppen (S 1970: 33)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 november 1969 för översyn av verksamheten med hjälpmedel för handikappade:

Ordförande:

Fors, Ake Hj., kansliråd

Ledamöter:

Tengvall, Sven-Erik G., departementssekreterare

Wennerberg, Sigfrid B., överingenjör

Experter:

Brattgård, Sven-Olof, professor

Danielsson, G. Gunnar, förste sekreterare

Hedkvist, K. G. Charles, direktör

Malm, B. Svante, avdelningsdirektör

Montan, Karl J. A., direktör

Roos, Birger, civilingenjör

Ström, Sven Å., docent (fr. o. m. den 27 april 1971)

Wedmalm, Per O. R. byrådirektör

Sekreterare:

Hedin, Bernt L., departementssekreterare

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Direktiven för gruppen, se 1971 års riksdagsberättelse S 27.

Genom beslut den 23 april 1971 har Kungl. Maj:t förordnat att en skrivelse från Svenska landstingsförbundet — i vilken hemställs att kungörelsen (1968: 238) om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade ändras så att statsbidrag utbetalas månadsvis — skall överlämnas till hjälpmedelsgruppen för att beaktas vid gruppens arbete.

Sedermåra har gruppens uppdrag utvidgats enligt följande beslut av Kungl. Maj:t den 14 maj 1971:

I rskr 1971: 83 har riksdagen — med överlämnande av socialutskottets betänkande SoU 1971: 5 — anmält att riksdagen bifallit vad utskottet hemställt.

Under avsnittet Viss rehabiliteringsverksamhet (punkt 40) har utskottet med anledning av motionerna 1971: 732 och 1971: 783 hemställt om utredning av dels frågan om vidgade möjligheter till statsbidrag för reparation av hjälpmedel för handikappade, dels frågan om statsbidrag för batterier till hörapparater.

Kungl. Maj:t uppdrar åt hjälpmedelsgruppen att utreda de av socialutskottet berörda frågorna samt att till Kungl. Maj:t redovisa resultatet av utredningen.

Gruppen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit elva sammanträden. Dessutom har ett flertal sammanträden hållits med olika grupper av experter samt med representanter för bl. a. landstingen.

Gruppen har den 13 september 1971 avgett betänkandet (Ds S 1971: 4) Hjälpmedelsverksamhetens organisation.

Gruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

23. *Utredningen (S 1970: 34) för översyn av hälsovårdsinspektörsutbildningen*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för att verkställa översyn av hälsovårdsinspektörsutbildningen (HVI-utredningen):

Utredningsman:

Wihlborg, Hans H., organisationsdirektör

Experter:

Eriksson, L. Tore, sekreterare

Fhölenhag, Thomas, intendent

Fredriksson, Knut A. G., hälsovårdskonsulent

Hammarfors, Per A. U., förste avdelningsingenjör

Möller, Arne P., kanslichef

Rengholt, Ulf N., avdelningsdirektör

Rylander, C. Ragnar, bitr. avdelningsföreståndare

Schelin, C.-J. Ake, sekreterare

Wollarz, F. Einar L., stadsveterinär

Sekreterare:

Andersson, Lars Erik E., departementssekreterare

Lokal: Skeppargatan 51, 114 58 Stockholm, tcl. 67 89 07 (Wihlborg) och 763 10 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Den sakkunnige har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit sex sammanträden med experterna.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

24. *Arbetsmiljöutredningen (S 1970: 35)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 februari 1970 med uppdrag att företa en allmän översyn av arbetarskyddslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 5 mars 1970):

Ordförande:

Danielson, Gunnar H., rättschef

Ledamöter:

Andersson, Sivert, metallarbetare

Gustafsson, Kerstin, förbundsjurist

Larsson, Gunnar, direktör

Lindström, Gunnar, direktör

Westling, Otto, generaldirektör

Experter:

Ahlgren, Bert, förbundsjurist

Ahlqvist, G. Börje, byråchef (fr. o. m. den 20 april 1971)

Bolinder, Erik, med. lic.

Forssman, Sven, överdirektör
Jönsson, Gustav, departementsråd
Lönngren, D. Rune, apotekare
Malmsköld, Bertil, yrkesinspektör (fr. o. m. den 15 oktober 1971)
Masreliez, Nils, med. lic.
Rundqvist, Karl-Ingvar, hovrättsassessor
Starland, Hilding, överingenjör

Sekreterare:

Gullberg, Hans E., hovrättsråd

Bitr. sekreterare:

Lindström, Jöns, departementssekreterare

Ledamot:

Kjellstrand, Leif, ombudsman

Lokal: Socialdepartementet, Fack 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse S: 29.

Kungl. Maj:t har den 26 februari 1971 uppdragit åt utredningen att i anslutning till övriga utredningsarbeten verkställa utredning och lägga fram förslag om dels arbetsmedicinska institutets integrering i arbetarskyddsstyrelsen, dels organisationen av en arbetsmedicinsk filial placerad i Umeå.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 sammanträtt under 19 dagar.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

25. Arbetsgruppen (S 1970: 36) rörande försöksverksamhet inom barn- och ungdomsvården (AFBU)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 mars 1970 för att planera och framlägga förslag rörande försöksverksamhet för metodutveckling inom barn- och ungdomsvården:

Ordförande:

Hörnlund, Gördis, fru, led. av riksdagen

Ledamöter:

Elmhorn, Kerstin, fil. lic. (t. o. m. den 15 mars 1971)

Gordan, Kurt, rektor

Göransson, Bertil, landstingsråd

Jonsson, Gustav, docent

Larnstedt, A. Ossian G., departementsråd

Larsson, Karl-Gotthard, sekreterare

Nilsson, Göte, byrådirektör

Rosén, Göta, f. d. avdelningschef

Vestlund, A. Gustaf, undervisningsråd

Sekreterare:

Elmhorn, Kerstin, fil. lic. (t. o. m. den 15 mars 1971)

Thyblad, Tom F. F. T:son, t.f. byråchef

Bitr. sekreterare:

Björklund, Rolf

Lokal: Socialstyrelsen, Fack, 105 30 Stockholm, tel. växel 22 12 00

Direktiven för arbetsgruppen, se 1971 års riksdagsberättelse S 30.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970 — oktober 1971 sammanträtt en gång. Arbetsutskottet har under samma tid sammanträtt nio gånger.

Arbetsgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

26. 1970 års utredning (S 1970: 38) om tandvårdsförsäkring

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 april 1970 för utredning angående formerna för en tandvårdsförsäkring (se Post- och Inrikes tidn. den 27 maj 1970):

Utredningsman:

Aström, Lars-Ake E., generaldirektör

Experter:

Aggeryd, M. Thorsten, förbundsordförande

Ahlberg, Jan Erik, förbundsdirektör

Artbäck, K. Erland, sjukhusintendent (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Ericsson, Bengt G., kanslichef

Hedlin, John W. A., medicinalråd

Sundberg, Hans E., leg. tandl. (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Svenonius, Rolf H., ekonomichef (t. o. m. den 30 juni 1971)

Tengvall, Sven-Erik G., departementssekreterare

Wikman, C. Gunnar, departementssekreterare

Åstrand, Sven-Gustav, tandvårdsdirektör

Sekreterare:

Lundstedt, Barbro E., byrådirektör

Lokal: Riksförsäkringsverket, Fack, 103 60 Stockholm 3, tel. växel 22 10 80

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse S 32.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

27. Sjukpenningutredningen (S 1970: 39)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1970 för att utreda frågan om sjukpenningförmåner m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 14 juli 1970):

Utredningsman:

Järnbrink, Hans G., avdelningschef

Experter:

Bergh, Sten, regeringsrättssekreterare

Björne, B. Gunnar, kammarrättsassessor

Cosmo, O. Ingemar, rådmän (fr. o. m. den 30 september 1971)

Hjalmarsson, H. Yngve J., utredningssekreterare (t. o. m. den 6 september 1971)

Johansson, Bo E., utredningssekreterare (fr. o. m. den 7 september 1971)

Lundberg, Lars-Olof, sekreterare

Lundin, N. Tore H., avdelningsdirektör

Ossung, B. Göran, byråchef

Sjöberg, N. Björn V., t.f. departementsråd

Svensson, Inge G., direktörsassistent

Sekreterare:

Bergh, Sten, regeringsrättssekreterare

Bitr. sekreterare:

Edvardsson, P. Einar, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 30 september 1971)

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Bergh). Riksförsäkringsverket, Fack, 103 60 Stockholm 3, tel. växel 22 10 80 (Edvardsson)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse S 33.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit 13 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

28. *Pensionsålderskommittén (S 1970: 40)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1970 för att utreda frågan om pensionsåldern m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 25 juni 1970):

Ordförande:

Granqvist, Liss M., president

Ledamöter:

Andersson, M. Alvar, lantbrukare, led. av riksdagen

Danielson, Gunnar H., rättschef

Karlsson, F. Göran, redaktör, led. av riksdagen

Mundebo, K. A. Ingemar, avdelningsdirektör, led. av riksdagen

Persson, E. Yngve, förbundsordförande, led. av riksdagen

Regnéll, Carl Göran, bankdirektör, led. av riksdagen

Experter:

Nilsson, Karl-Erik, bitr. direktör

Persson, Gustav B., kommunalråd
Petri, Carl Axel H., försäkringsdomare
Strandberg, Sten Erik, försäkringsdomare
Svensson, Inge, direktörsassistent

Sekreterare:

Bratthall, Kenneth, hovrättsfiskal
Wilhelmsson, A. Börje, hovrättsassessor

Lokal: Statsdepartementens utredningsavdelning, Citadellsvägen 17, 211 20 Malmö, tel. 040/749 50 (Wilhelmsson). Statsdepartementens kommittéer, Lilla Badhusgatan 4, 411 21 Göteborg, tel. 031/11 49 08 (Bratthall)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse S 34.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

29. Utredningen (S 1970: 41) om förbättrad samordning av sjukvården vid karolinska sjukhuset med viss annan sjukvård

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 juni 1970 för utredning av de rättsliga och organisatoriska förutsättningarna för att, utan förändring av huvudmannaskapet för karolinska sjukhuset, erhålla en förbättrad samordning av sjukvården vid sjukhuset med sjukvården inom för sjukhuset bestämda upptagningsområden för skilda medicinska specialiteter:

Utredningsman:

Rahm, A. Håkan B., f. d. överdirektör

Experter:

Bergkvist, Nils L., förhandlingschef
Bergstedt, Tord L. H., bitr. sjukvårdsdirektör
Fredlundh, Lars A. V., avdelningsdirektör
Karlén, Göran H., sjukhusdirektör

Sekreterare:

Lindström, Berndt E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 28 oktober 1971)

Lokal: Karolinska sjukhuset, Fack, 104 01 Stockholm 60, tel. växel 34 05 00

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

30. Arbetsgruppen (S 1970: 42) för översyn av reglerna om statsbidrag till särskolverksamheten

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 med uppdrag att se över reglerna om statsbidrag till särskolverksamheten:

Ordförande:

Fors, Åke Hj., kansliråd (fr. o. m. den 28 december 1970)

Ledamöter:

Andersson, N. G. Bertil, departementssekreterare (fr. o. m. den 28 december 1970)

Hildeland, K. I. Erling, sekreterare (fr. o. m. den 28 december 1970)

Sandström, Carl-Eric D., sekreterare (fr. o. m. den 28 december 1970)

Sellvall, L. Göran, departementssekreterare (fr. o. m. den 28 december 1970)

Wessman, Lennart O. S., särskolinspektör (fr. o. m. den 28 december 1970)

Sekreterare:

Mattsson, Bengt-Olof T., departementssekreterare (fr. o. m. den 28 december 1970)

Lokal: Socialdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Arbetsgruppen har under tiden januari---oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Gruppen har den 17 juni 1971 avgett förslag om ändring av reglerna för statsbidrag till löner åt lärare inom särskolverksamheten, m. m.

Gruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

31. *Nykterhetsvårdens anstaltsutredning (S 1970: 43)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 med uppdrag att utreda platsbehovet vid de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare:

Utredningsman:

Larnstedt, A. Ossian G., departementsråd (fr. o. m. den 23 december 1970)

Experter:

Nilsson, Edgar O. M., direktör (fr. o. m. den 23 december 1970)

Nordström, L. Gösta, byråchef (fr. o. m. den 23 december 1970)

Rigbäck, Berndt G. (fr. o. m. den 23 december 1970)

Sekreterare:

Wilhelmsson, Bengt S., departementssekreterare (fr. o. m. den 23 december 1970)

Lokal: Snickarbacken 7, 111 39 Stockholm tel. 20 59 83, växel 763 10 00 (utredningsmannen)

Direktiv (anförande av statsrådet Aspling den 27 november 1970):

Utredningsmannen skall, med utgångspunkt från gällande nykterhetsvårdslagstiftning och med beaktande av tillgången på andra vårdformer såsom vid enskilda vårdanstalter och inackorderingshem, avge förslag

till åtgärder ägnade att anpassa antalet platser vid de allmänna vårdanstalterna till det beräknade behovet.

Utredningen har under tiden januari—oktober 1971 hållit 26 sammanträden samt haft överläggningar med bl. a. företrädare för landstings- och andra kommuner. Studiebesök har företagits vid nykterhetsvårdsanstalter och inackorderingshem för alkoholmissbrukare.

Utredningen har i december 1971 avgivit ett delförslag (Ds S 1971: 7) Viss minskning av platsantalet vid allmänna vårdanstalter m. m.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

32. *Utredningen (S 1971: 1) om en översyn av yrkesskadeförsäkringen m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1971 för att företa en översyn av yrkesskadeförsäkringen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 12 juni 1971):

Ordförande:

Samuelsson, Yngve, generaldirektör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Ledamöter:

Ahlgren, Bert, förbundsjurist (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Andersson, Alvar, led. av riksdagen (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Fredriksson, K. Torsten, gruvarbetare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Gustafsson, Olof, direktör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Karlsson, Henry, ombudsman (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Svensson, Inge, direktörsassistent (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Experter:

Dahlström, Lars, byråchef (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Ekberg, Leif, hovrättsassessor (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Maritz, Arvo, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Sekreterare:

Odcnrcants, Carl, hovrättsassessor (fr. o. m. den 27 oktober 1971)

Wallenberg, Jarl-Erik, byrådirektör (fr. o. m. den 27 oktober 1971)

Lokal: Riksförsäkringsverket, Fack, 103 60 Stockholm 3, tel. växel 22 10 80 (Wallenberg)

Direktiv (anförande av statsrådet Aspling till statsrådsprotokollet över socialärenden den 30 april 1971):

Yrkesskadeförsäkringen är vår äldsta socialförsäkring. Under lång tid var denna försäkring den enda sociala välfärdsanordning som gav ersättningar av verklig betydelse vid sjukdom, invaliditet och försörjares frånfall. De senaste decennierna har emellertid sett tillkomsten av ett allmänt system av socialförsäkringskaraktär, omfattande sjukförsäkring, folkpensionering och tilläggs pensionering. De problem i fråga om samordningen mellan yrkesskadeförsäkringen och övriga försäkringsgrenar som uppkommit i samband med denna uppbyggnad av socialförsäkrings-systemet har ännu inte helt lösts.

När den allmänna sjukförsäkringen infördes den 1 januari 1955 samtidigt som den nu gällande lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring trädde i kraft, löstes samordningsproblemen så, att sjukförsäkringen fick svara för sjukhjälp under de första 90 dagarna även i yrkesskadefall. Denna samordning har medfört att yrkesskadeförsäkringen numera har karaktären i huvudsak av en livränteförsäkring. Antalet skadefall som regleras enligt lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring gick ned till mindre än en tiondel av det tidigare. Samtidigt som den nya ordningen var rationell innebar den en förbättring av yrkesskadeskyddet för de försäkrade.

Problemen i fråga om samordning mellan yrkesskadeförsäkringen och den allmänna pensioneringen har däremot visat sig svårlösta. Gällande samordningsbestämmelser är här av annan karaktär genom att de enbart tar sikte på att reglera totalnivån av samtidigt utgående förmåner från de olika försäkringsgrenarna.

De innebär, i stark förenkling, att yrkesskadelivränta utgår i avräkning mot förmån från den allmänna pensioneringen, varvid dock en fjärdedel av livräntan undantas vid avräkningen och det alltid utgår minst en viss del av förmån från folkpensioneringen vid sidan av livräntan. Samordningsreglerna är att betrakta som provisorier som kommit att bestå i avbidan på ett mera fullständigt inordnande av yrkesskadeskyddet i det allmänna socialförsäkringsskyddet. Reglernas schematiska karaktär gör att den samordning av förmånernas bruttonivå som sker inte alltid ger ett i sak tillfredsställande resultat. Avsaknaden av en mera djupgående samordning har dessutom medfört bl. a. att bedömningen av samma skadefall sker enligt skilda grunder inom yrkesskadeförsäkringen och inom den allmänna pensioneringen. Detta är ett skäl till att skaderegleringen inom yrkesskadeförsäkringen hittills inte har kunnat decentraliseras till de allmänna försäkringskassorna som skett inom övriga socialförsäkringsgrenar.

För att bl. a. utreda frågan om ett sådant mera fullständigt inordnande av yrkesskadeförsäkringen i det allmänna socialförsäkringssystemet som jag nyss antytt tillkallades yrkesskadeutredningen i samband med tillkomsten av lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Utredningen avgav år 1966 betänkandet (SOU 1966: 54) Yrkesskadeförsäkring. Betänkandet innefattade ett förslag till yrkesskadelag som byggde på principen att ersättningsformerna inom den allmänna försäkringen skulle svara även för försäkringsskyddet vid yrkesskada. I åtskilliga avseenden föreslogs dock för yrkesskadornas del avvikelser från de regler som gäller för beräkningen av förmånerna inom den allmänna försäkringen. En särskild yrkesskadeförmån, yrkesskadepenningen föreslogs också.

Yrkesskadeutredningens förslag redovisades i prop. 1967: 147. I likhet med flera remissinstanser fann jag att förutsättningar då inte förelåg för att åstadkomma en omläggning av den allmänna försäkringen så att det särskilda yrkesskadeskyddet skulle bli överflödigt. Under sådana omständigheter inriktades förslagen i denna proposition på förbättringar inom ramen för yrkesskadeförsäkringen som särskild försäkringsform. Med utgångspunkt i detta ställningstagande infördes bl. a. regler om värdesäkring inom yrkesskadeförsäkringen.

Vid 1971 års riksdag har vidare genomförts ändrade regler för yrkesskadeförsäkringens finansiering. Ett utredningsförslag (Ds S 1970: 1) om yrkesskadeförsäkringens administration har också avgivits. Till sistnämnda förslag får jag anledning att återkomma i det följande.

Ställningstagandet i prop. 1967: 147 till yrkesskadeutredningens förslag innebar inte någon ändring i den principiella inställningen att yrkesskedeförsäkringen på längre sikt bör bringas att i högre grad smälta samman med den allmänna försäkringen. Den allmänna försäkringens förmåner bör i framtiden — i motsats till vad nu gäller — vara de grundläggande även i yrkesskadefallen och speciella yrkesskedeförmåner utgå där det är särskilt motiverat. Inom ramen för ett bibehållande tills vidare av yrkesskedeförsäkringen som en fristående socialförsäkringsgren kan grunden läggas för en sådan framtida sammansmältning genom åtgärder som förbättrar samordningen med socialförsäkringen i övrigt. Som jag förut antytt föreligger särskilt när det gäller invaliditetsbedömningen väsentliga skillnader mellan yrkesskedeförsäkringens regler och reglerna om förtidspension inom den allmänna pensioneringen — skillnader som har utgjort hinder för en rationell samordning av dessa socialförsäkringsgrenar. Förutsättningarna för att undanröja dessa skillnader bör undersökas från de utgångspunkter jag här angivit. En översyn av yrkesskedeförsäkringen bör också — mot bakgrunden bl. a. av krav som framförts från fackligt håll — omfatta frågan om en utbyggnad av yrkesskedeförsäkringens förmåner i enlighet med vad som anförs i det följande.

I detta sammanhang bör även utarbetas förslag till en överflyttning av yrkesskadeärendena i första instans från riksförsäkringsverket till försäkringskassorna. Jag förordar att särskilda sakkunniga tillkallas för att utreda dessa frågor.

Inom den allmänna pensioneringen utgår förtidspension om den förskrades förvärvsförmåga blivit varaktigt nedsatt med minst hälften. Är förvärvsförmågan helt förlorad eller återstår bara en ringa del, utges hel förtidspension. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men likväl med avsevärt mer än hälften utgår två tredjedels och i övriga fall halv förtidspension. Yrkesskedeförsäkringens regler medför å sin sida rätt till livränta redan vid nedsättning av arbetsförmågan som uppgår till en tiondel. Livräntans storlek ansluter sig nära till den efter en fingeraderad prövning konstaterade invaliditetsgraden. Utslagsgivande vid bedömningen av rätten till förtidspension inom den allmänna pensioneringen är den reella nedsättning som kan anses föreligga i den förskrades förmåga att i allmänhet bereda sig inkomst genom arbete. Vid bedömningen i vad mån en yrkesskada medför rätt till livränta inom yrkesskedeförsäkringen fästs däremot i allmänhet större avseende vid den rent fysiska defekten än vid dess konsekvenser för den skadades förvärvsförmåga. Därvid tillämpas i de okomplicerade fallen en schablonmässig bedömning efter en skala med f. n. 24 olika invaliditetsgrader.

Verkan av yrkesskedeförsäkringens regler har blivit att de ojämförligt flesta livräntefallen avser mycket låga invaliditetsgrader. Av de ett år beviljade livräntorna brukar hälften avse invaliditetsgrader under 20 % och bara en tiondel invaliditetsgrader på 50 % och däröver. Undersökningar har vidare klarlagt att den i livränteärendet fastställda invaliditeten endast i begränsad utsträckning svarar mot en förvärvsmässig invaliditet. Tvärtom kan enligt dessa undersökningar de i lindrigare grad yrkesskadade oftast fortsätta sitt arbete utan att någon faktisk nedsättning av förvärvsförmågan visar sig.

Av vad jag nu framfört framgår att yrkesskadelivräntorna för den övervägande delen yrkesskadade, nämligen de med lindrigare skador, faktiskt kommit att helt eller delvis bli något annat än kompensation för

inkomstbortfall. De utgör snarast en kompensation för särskilda utgifter som den yrkesskadade kan få vidkännas och för olägenheter och besvär av skiftande slag eller med andra ord en ersättning för lyte eller stadigvarande men av annan art. Det bör vara en uppgift för utredningen att överväga hur dessa bägge funktioner hos yrkesskadelivräntorna lämpligen kan skiljas åt.

Livräntans centrala funktion att kompensera för inkomstbortfall vid invaliditet bör renodlas genom anknytning till de principer som gäller för bedömningen inom den allmänna försäkringen. Livräntan bör alltså, i likhet med förtidspension, grundas på den reella nedsättning i den försäkrades förmåga att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete som yrkesskadan gett upphov till. Den princip som gäller inom den allmänna försäkringen att nedsättningen av förvärvsförmågan måste uppgå till minst 50 % för att berättiga till pension kan emellertid inte få motsvarande tillämpning i fråga om rätt till yrkesskadelivränta. Vid utformningen av reglerna måste givetvis beaktas den förändring i förutsättningarna som inträder i och med att ersättning för lyte eller annat men skiljs ut ur livräntan.

Ibland visar sig en nedsättning i arbetsförmågan inte klart i direkt anslutning till den inträffade yrkesskadan utan först senare. I reglerna för en invaliditetsbedömning efter inkomstbortfallsprincipen måste ligga att en omprövning av avgörandet i ett livränteärende sker när en försämring senare inträffar i den skadade förvärvsförmågan. Utredningen bör särskilt uppmärksamma de problem som uppstår då inkomstbortfallet inträder lång tid efter skadetillfället. Frågan i vad mån ersättning- en vid lägre invaliditetsgrader kan utgå i form av engångsbelopp i stället för som livränta bör också uppmärksammas.

Vad härefter angår den funktion som yrkesskadelivräntan kommit att få som ersättning för lyte eller annat men bör en renodlad menersättning grundas på den medicinska defekt som föreligger. Den skadades inkomst skall alltså inte som nu inverka på ersättningens storlek. Frågan i vad mån menersättning skall utgå i form av engångsbelopp eller vara periodiserad bör särskilt övervägas.

En utbrytning av menersättningen ur livräntan skapar väsentligt förbättrade ersättningsmöjligheter för den som drabbats av fullständig invaliditet. För dessa har livräntan med nuvarande regler inte inrymt annat än ersättning för inkomstbortfallet. Genom de regler som jag i det föregående förordat kommer i sådana fall att utöver kompensation för nedsättning av förvärvsförmågan utgå särskild ersättning för det handikapp i andra avseenden som den bestående skadan förorsakar. Om man löser ersättningsfrågan när det gäller lyte och men, i försäkringens form bör man också kunna komma ifrån en del av de skadeståndstvisiter som nu ofta vållar irritation i relationerna mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Med ett sådant särskiljande av livräntereglermas nuvarande funktioner som jag nyss beskrivit synes en grund för mera rationell samordning av ersättningarna med den allmänna försäkringens förmåner ha skapats. Storleken av yrkesskadelivränta är i regel baserad på föregående inkomst med hjälp av det s. k. ersättningsunderlaget. När 1954 års lagstiftning om yrkesskadeförsäkring kom till, begränsades den årsinkomst som togs i beaktande vid fastställande av ersättningsunderlaget vid 15 000 kronor. Vid beräkningen gällde en avtrappningsregel som innebar att inkomst upp till 7 200 kronor togs i beräkning till hela sitt belopp, medan in-

komstdelar mellan 7 200 kronor och 10 800 kronor medräknades till tre fjärdedelar och inkomstdelar därutöver till hälften. Det maximala ersättningsunderlaget blev med dessa regler 12 000 kronor. 1967 års reform innebar, förutom värdesäkring av utgående yrkesskadelivräntor genom anknytning till basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring, en motsvarande anknytning av ersättningsunderlagets beräkning. Särskilda avtrappnings- och begränsningsregler behölls emellertid. Enligt nuvarande regler medräknas vid fastställandet av ersättningsunderlaget årlig arbetsförtjänst upp till ett belopp motsvarande fem gånger det vid skadeårets ingång gällande basbeloppet helt, inkomstdelar mellan två och tre gånger basbeloppet till tre fjärdedelar och inkomstdelar därutöver till hälften. För den som skadas innevarande år innebär dessa regler att inkomstdelar över 12 800 kronor avtrappas att inkomstdelar över 32 000 kronor lämnas helt obeaktade och att ersättningsunderlaget maximalt kan bli 24 000 kronor.

Livräntans kompensationsgrad faller enligt vad nyss sagts från utgångsläget ca 92 % (elva tolfedelar) av den skadades inkomst med stigande inkomstnivå och är exempelvis vid en inkomst på 30 000 kronor ca 70 %, allt vid fullständig invaliditet. Det hör emellertid till bilden att, som tidigare antytts, samordningsreglerna innebär en högre kompensationsgrad för en yrkesskadad som samtidigt är berättigad till förtidspension från den allmänna försäkringen. I det nyssnämnda exemplet blir kompensationsgraden i sådant fall 84 %. Enligt min mening bör kompensationsnivån efter yrkesskadan avgöras av skadans svårighetsgrad och inte som nu påverkas av den omständigheten att ersättningen utgår från två olika socialförsäkringar. Riktpunkten bör vara att åstadkomma en sådan höjning av yrkesskadeförsäkringens ersättningsnivå att den skadade i alla yrkesskadefall får i stora drag samma compensation som nu totalt utgår i de fall samordningsreglerna tillämpas. Detta leder till förbättrade förmåner i sådana yrkesskadefall där förtidspension från den allmänna försäkringen inte utgår.

Förtidspension inom den allmänna försäkringen utgår till 67 års ålder eller tills den dessförinnan avlöses av ålderspension. Yrkesskadelivränta är däremot som regel livsvarig med en reduktion av beloppet med en fjärdedel från 67-årsålderns inträde. En bedömning av de nuvarande bestämmelserna avseende yrkesskadelivränta bör ingå i de sakkunnigas överväganden angående utformningen av samordningen mellan yrkesskadeförsäkringen och den allmänna pensioneringen. Som en riktpunkt bör uppställas att en yrkesskadad efter uppnående av pensionsåldern tillförsäkras samma åldersförmåner som han skulle ha fått om han inte blivit skadad.

En omläggning av samordningen mellan yrkesskadeförsäkring och allmän pensionering enligt vad jag nu skisserat leder till en ökad kostnadsbelastning på den allmänna pensioneringen. Principen bör emellertid vara att kostnader som blir följden av en yrkesskada skall slutligt täckas av yrkesskadeförsäkringen. De sakkunniga bör föreslå de ändringar i finansieringsreglerna för yrkesskadeförsäkringen och den allmänna försäkringen som behövs för att genomföra denna princip på ifrågavarande område.

Vad jag nu har anfört har i första hand haft avseende på den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen. De lösningar som väljs för denna försäkringsform bör emellertid kunna användas även för den frivilliga försäkringens del när inte särskilda skäl föranleder annat. De sakkunniga

bör i sin översyn även pröva den frivilliga försäkringen. Därvid bör de särskilt ge akt på de problem som samordningen med den allmänna försäkringen ger.

Som jag inledningsvis anfört har de skillnader som råder i bedömningsgrunder mellan yrkesskadeförsäkringen och övriga socialförsäkringsgrenar utgjort ett hinder av decentralisering av skaderegleringsverksamheten i första instans inom yrkesskadeförsäkringen till de allmänna försäkringskassorna. I betänkandet (Ds S 1970: 1) angående yrkesskadeförsäkringens administration har föreslagits att skaderegleringen i första instans i riksförsäkringsverkets nuvarande yrkesskadeavdelning som bas och sidoordnad med de allmänna försäkringskassorna. En decentralisering av uppgifter från denna kassa till de allmänna försäkringskassorna skulle därefter enligt utredningsmannens mening ske alltefter som det befinns lämpligt.

Utredningsförslaget har gett upphov till tvekan hos vissa remissinstanser som uttalat sig för en decentralisering av yrkesskadeärendena till försäkringskassorna utan omgången över en särskild yrkesskadekassa. Kommer en sådan reformering av yrkesskadeförsäkringen som jag nu skisserat till stånd bör det finnas förtusättningar för en generell decentralisering av yrkesskadeärendena i första instans från riksförsäkringsverket till försäkringskassorna. I uppgifterna för de sakkunniga bör ingå att lägga fram förslag i detta avseende.

Remissyttrandena från försäkringsdomstolen, försäkringsrådet och riksförsäkringsverket över betänkandet om yrkesskadeförsäkringens administration ger emellertid vid handen att partiella decentraliseringsåtgärder på olika områden kan vara möjliga att genomföra som en första etapp relativt snart innan de materiella reglerna för yrkesskadeförsäkringen har reformerats. Skaderegleringen i första instans i sjukersättningsärenden dvs. frågor om sjukpenning och frågor om ersättning för kostnader för läkar-, tandläkar- eller sjukhusvård, sjukgymnastisk behandling och läkemedel har nämnts som ett möjligt sådant område. Dessa sjukersättningsärenden sysselsätter 140 av de totalt 210 tjänstemännen vid riksförsäkringsverkets yrkesskadeavdelning. De sakkunniga bör undersöka möjligheterna till sådana decentraliseringsåtgärder och i den mån det befinns lämpligt lägga fram delförslag i detta avseende innan arbetet i övrigt slutförts. Samråd bör i de administrativa frågor jag nu berört äga rum med riksförsäkringsverket.

En fråga som har nära samband med de nyss nämnda är frågan om försäkringsrådets fortsatta verksamhet. I betänkandet om yrkesskadeförsäkringens administration föreslogs att riksförsäkringsverket skulle ersätta försäkringsrådet som mellaninstans inom yrkesskadeförsäkringen. I det läge frågan nu kommit synes försäkringsrådet böra bestå till dess en decentralisering av handläggningen av yrkesskadeärendena i första instans till försäkringskassorna blivit genomförd.

Vid sidan av det som nu anförts bör de sakkunniga göra en fullständig genomgång av hela lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring. Under utredningen bör särskilt beaktas det utredningsarbete som samtidigt pågår inom pensionsålderskommittén (S 1970: 40) avseende närliggande frågor inom den allmänna pensioneringen, såsom förutsättningarna för rätt till pension och standardsäkring av utgående förmåner. Samråd bör även äga rum med 1966 års skadeståndskommitté (Ju 1967: 68). Vidare bör beaktas det arbete som pågår inom sjukpenningutredningen (S 1970: 39).

I överensstämmelse med gängse lagstiftningsprinciper på området bör en reviderad lagstiftning om yrkesskadeförsäkring ej tillämpas på skadefall som inträffat före den nya lagstiftningens ikraftträdande. Frågan hur man i olika hänseenden skall förfara med de äldre skadefallen vid införande av en reviderad yrkesskadeförsäkring måste särskilt övervägas av de sakkunniga.

Kring yrkesskadeförsäkringen grupperar sig olika ersättningsanordningar som bygger på samma principer som denna. Jag åsyftar här krigsförsäkringar för sjömän och en rad författningar om ersättning av statsmedel, framför allt militärsättningsförordningen. Den översyn av yrkesskadeförsäkringen som jag förordat bör omfatta även dessa ersättningsanordningar. Vid översynen av militärsättningsförordningen bör de sakkunniga samråda med den utredningsman som försvarsministern tillkallat för att företa utredning för förmåner åt värnpliktiga m. fl.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

33. *Utredningen (S 1971: 2) om frågor av betydelse för samarbete mellan stat och kommun beträffande de kommunala undervisningssjukhusen*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 för att utreda frågor av betydelse för samarbete mellan stat och kommun beträffande de kommunala undervisningssjukhusen:

Utredningsman:

Samuelsson, Karl G., f. d. landshövding (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Experter:

Diamant, Herman, professor (fr. o. m. den 21 september 1971)

Erickson, Karl-Eric, överingenjör (fr. o. m. den 21 september 1971)

Jansson, Sture E., byråchef (fr. o. m. den 21 september 1971)

Sandberg, Hans A. S., landstingsdirektör (fr. o. m. den 21 september 1971)

Skalin, E. Douglas, förste sekreterare (fr. o. m. den 21 september 1971)

Wennström, Gunnar K., medicinalråd (fr. o. m. den 21 september 1971)

Sekreterare:

Gertz, Jan A., planeringssekreterare (fr. o. m. den 12 oktober 1971)

Lokal: c/o Spri, Kungsgatan 74, Box 1109, 111 81 Stockholm, tel. 23 57 60

Särskilda direktiv har ej meddelats.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

34. *Utredningen (S 1971: 3) angående forskningsverksamhet inom arbetsmiljöområdet, m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 för att i avvaktan på att en styrelse för arbetarskyddsfonden träder i verksamhet göra en närmare utredning angående forskningsverksamheten

inom arbetsmiljöområdet, avsedd att utgöra ett underlag för fondens kommande verksamhet:

Utredningsman:

Forssman, Sven, överdirektör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Experter:

Lagerlöv, Elisabet, forskningsassistent (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Malmfors, Torbjörn, laborator (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Lokal: Arbetsmedicinska institutet, 104 01 Stockholm 60, tel. 23 69 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen beräknar slutföra sitt arbete i början av år 1972.

Kommunikationsdepartementet**A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971****1. Svenska ledamöterna av Nordisk vägtrafikkommitté (K 1961: 24)**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 december 1960 att såsom svenska ledamöter ingå i en nordisk kommitté med uppgift att utarbeta förslag till gemensam vägtrafiklagstiftning för Danmark, Finland, Norge och Sverige:

Ordförande:

Holmquist, Bertil, G., rättschef

Ledamot:

Stoltz, A. Wilhelm, lagman

Experter:

Ahlström, Olle G., civilingenjör

Burén, Carl-David E., teknisk direktör

Egedal, Nils Hj., f. d. avdelningsdirektör

Hagardt, Sten A. O., direktör

Tornberg, E. A. Gunnar, avdelningsdirektör

Kommittén har under tiden november 1970—november 1971 hållit fyra sammanträden. Dessutom har de svenska ledamöterna jämte experter sammanträtt ett flertal gånger.

Kommittén har i december 1971 överlämnat betänkandet (Ds K 1971: 3) Signalanläggningar för vägtrafik.

Kommitténs återstående arbetsuppgifter har övertagits av Nordisk kommitté för vägtrafiklagstiftning.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Bilregisterutredningen (K 1965: 36)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 april 1964 för att verkställa utredning om fordonsregistreringen och därmed sammanhängande spörsmål:

Utredningsman:

Swanstein, Stig N. S., generaldirektör

Experter:

Dahlström, Åke, avdelningsdirektör

Gullnäs, S. Ingvar, expeditionschef

Johnsson, Jan G., hovrättsassessor

Palm, Böret, expeditionschef

Pernelid, W. Åke E., direktör

Rällfors, Hans L., ADB-direktör

Sekreterare:

Rova, O. Eino, organisationsdirektör

Bitr. sekreterare:

Olsson, Agne Henry O., hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse I K 36.

Utredningen har i mars 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 11) Ett nytt bilregister.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. 1964 års sjömanslagskommitté (K 1965: 44)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 september 1964 för översyn av sjömanslagen (se Post- och Inrikes tidn. den 14 oktober 1964):

Ordförande:

Borggård, Göran R., generaldirektör

Ledamöter:

Edqvist, Rolf J:son, advokat

Grenander, Nils, direktör

Hadrup, Knut E. H., direktör

Karlsson, Gunnar, förbundsordförande

Wiebe, Stig W. O., direktör

Experter:

Forssblad, N. Douglas, direktör

Karlbjörn, H. Sigvard, ombudsman

Sköld, Hans, ambassadör

Sekreterare:

Sjöstedt, K. Lennart T., hovrättsassessor

Direktiven för kommittén, se 1965 års riksdagsberättelse I K 44.

Kommittén har i februari 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 6)

Ny sjömanslag.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. Expertgruppen (K 1966: 42) för att leda ett utvecklingsarbete på bilavgasområdet

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 november 1965 för att genomföra ett utvecklingsarbete på bilavgasområdet:

Ordförande:

Gerhardsson, Gideon, professor

Ledamöter:

Ekberg, K. Gustav, byråchef

Hedlund, Folke, direktör

Persson, Göran A., byråchef

Salinger, Gerhard, civilingenjör
Svenke, J. Erik K., teknisk direktör
Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd

Sekreterare:

Åslander, A. Nils-Olof, byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Arbell, Leif G., förste länsassessor

Lind af Hageby, Gösta K. L., hovrättsassessor

Direktiven för expertgruppen, se 1966 års riksdagsberättelse K 42.

Expertgruppen har under tiden november 1970—april 1971 hållit nio sammanträden. Ett inom expertgruppen bildat arbetsutskott har under samma tid hållit tre sammanträden.

Expertgruppen har den 28 april 1971 avgett slutbetänkandet (Ds K 1971: 1) Luftföroreningar genom bilavgaser.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Sjömanspensionskommittén (K 1969: 52)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 december 1967 för att utreda sjömanspensioneringen och dess administration m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 5 januari 1968):

Ordförande:

Hamdahl, Bengt O., regeringsråd

Ledamöter:

Grenander, Nils, direktör

Karlsson, Gunnar, förbundsordförande

Expert:

Kjellström, S. Åke, f. d. byråchef

Sekreterare:

Hävermark, K. Gunnar J:son, organisationsdirektör

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse K 52.

Kommittén har under tiden november 1970—mars 1971 hållit ett sammanträde.

Kommittén har i mars 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 30) Sjömanspension.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

6. *Trafikpolitiska delegationen (K 1965: 38)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 23 april 1964, den 24 november 1967 och den 7 september 1971 att ingå i en trafikpolitisk delegation:

Ordförande:

Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare

Ledamöter:

Björkman, N. G. Folke, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Ericson, Hans E., förbundsordförande

Ericsson, Axel K. G., disponent

Grafström, Erik O. H., f. d. generaldirektör (fr. o. m. den 7 september 1971)

Grebäck, Erik H., agronom, led. av riksdagen

Himmelstrand, Gunnar G. F., direktör

Högberg, Mats J. G., ekonomidirektör

Kolare, Gustav C. K., förste förbundsordförande

Lindberg, Sven J., ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 7 september 1971)

Mellqvist, Sven A., expeditör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 7 september 1971)

Persson, N. Arne, lantbrukare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 7 september 1971)

Sellgren, Rolf O. M., transportplaneringschef, led. av riksdagen (fr. o. m. den 7 september 1971)

Sundblad, Lars G., disponent

Thorell, K. Arne B., direktör

Öhrn, J. Bruno, kansliråd

Experter:

Kritz, Lars O., avdelningsdirektör

Ranhem, Lars H., civilingenjör

Sjöberg, E. Arne, direktör

Sjökvist, Stig A. R., ingenjör

Sekreterare:

Carlsund, H. Bo H., ekon. lic. (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Norrbom, N. Claes-Eric, kansliråd

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00, rikssamt. 11 73 34 (Norrbom)

Direktiven för delegationen, se Kungl. Maj:ts beslut den 23 april 1964. *Tilläggsdirektiv* (Kungl. brev den 7 september 1971):

I prop. 1963: 191 om riktlinjer för den statliga trafikpolitiken m. m. framhöll föredragande departementschefen att reformprogrammets genomförande borde noga följas med hänsyn till återverkningarna såväl inom transportnäringen som inom näringslivet i allmänhet. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1964 tillkallade chefen för Kommunikationsdepartementet tolv sakkunniga att ingå i en delegation (trafikpolitiska delegationen) med uppgift att såsom rådgivande organ inom Kommunikationsdepartementet svara för den angivna uppföljningen. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 november 1967

tillkallades ytterligare två sakkunniga att ingå som ledamöter i delegationen.

I sitt av riksdagen godkända betänkande TU 1971: 6 har trafikutskottet uttalat, att det i allt väsentligt funnit sig kunna ansluta sig till de för 1963 års trafikbeslut grundläggande principerna. Utskottet har emellertid anfört synpunkter på uppföljningen och tillämpningen av dessa principer. Enligt utskottet kan trafikpolitiska delegationen — med ett utvidgat mandat och med viss komplettering i fråga om sammansättningen — bli det organ som behövs för att utvärdera och följa upp de trafikpolitiska åtgärderna samt för att aktivt medverka i en samordning av utredningsarbetet.

Kungl. Maj:t förordnar att trafikpolitiska delegationen — utöver tidigare meddelat uppdrag — skall handa de uppgifter som i trafikutskottets betänkande ansetts i fortsättningen böra ankomma på delegationen.

Kungl. Maj:t bemyndigar chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla ytterligare två sakkunniga att såsom ledamöter ingå i delegationen.

Delegationen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

7. Utredningen (K 1965: 43) angående befordran av farligt gods på väg m. m.

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1964 för utredning av frågan om befordran av farligt gods på väg m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 20 november 1964):

Ordförande:

Mangård, Nils, hovrättsråd

Ledamöter:

Björkman, A. Fredrik M., departementssekreterare (fr. o. m. den 20 maj 1971)

Davidsson, G. Ingvar, avdelningsdirektör

Ericson, Hans E., förbundsordförande

Fredenmark, Gunnar, direktör

Jönsson, Allan, avdelningsdirektör

Lindahl, Lars O. H., departementssekreterare (t. o. m. den 31 januari 1971)

Lindstedt, Anders, kommerseråd

Thorell, K. Arne B., direktör

Experter:

Ekberg, K. Gustav, byråchef

Helmerson, Bo I. H., direktör

Jensen, Birger H. L., organisationsdirektör (fr. o. m. den 20 maj 1971)

Sangberg, Bengt E., byrådirektör (fr. o. m. den 20 maj 1971)

Swarén, Ulla M., byråchef (fr. o. m. den 20 maj 1971)

Åberg, G. Bertil, professor (t. o. m. den 3 februari 1971)

Sekreterare:

Björkman, A. Fredrik M., departementssekreterare (t. o. m. den 19 maj 1971)

Scheutz, Claes-Herman, departementssekreterare (fr. o. m. den 20 maj 1971)

Bitr. sekreterare:

Vieweg, Lars I., kanslissekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Scheutz och Vieweg)

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse I K 43.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden.

Utredningen har den 15 mars 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 20—23) Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg (ADR).

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

8. Hamnutredningen (K 1966: 40)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 september 1965 för att utreda spörsmålet om det svenska hamnväsendets framtida utformning (se Post- och Inrikes tidn. den 7 oktober 1965):

Ordförande:

Severin, Erik J., generaldirektör

Ledamöter:

Agrenius, Gösta B., borgarråd (t. o. m. den 19 april 1971)

Christoffersen, Torgeir, direktör (t. o. m. den 10 september 1971)

Gustafsson, Gunnar B., ombudsman

Hellner, Eskil M., hovrättslagman

Larsson, Knut-Inge L., f. d. driftdirektör

Westerberg, Sten B., departementssekreterare

Experter:

Ericsson, Inger-Britt, avdelningsdirektör

Gabrielson, Lars, disponent

Himmelstrand, Gunnar G. F., direktör

Lindencrona, Gustaf, sjöfartsråd

Linder, Helge, f. d. hamndirektör

Neergaard, Erik, hovrättsassessor (fr. o. m. den 25 november 1971)

Wickbom, Sten G., rättschef (t. o. m. den 24 november 1971)

Sekreterare:

Rexmo, Jan H., länsassessor (t. o. m. den 1 september 1971)

Bitr. sekreterare:

Ekberg, Hans G., vägdirektör

Orrsten, Henning, f. d. förste byråsekreterare

Lokal: Sjöfartsverket, Fack, 102 50 Stockholm 27, tel. växel 24 65 20
(huvudsekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse K 40.

Utredningen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningen har i augusti 1971 avgett sitt andra delbetänkande (SOU 1971: 63) Vintersjöfart.

Utredningens arbete fortsätter med behandling av frågor rörande hamnordningar och hamntaxor.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

9. Väggkostnadsutredningen (K 1966: 41)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 september 1965 för att utreda frågan om vägtrafikens kostnadsansvar och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 26 november 1965):

Ordförande:

Grafström, Erik O. H., f. d. generaldirektör (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Hörjel, Nils J., generaldirektör (t. o. m. den 31 december 1970)

Ledamöter:

Bergendahl, Göran, professor (fr. o. m. den 24 november 1971)

Dahmén, Erik V. H., professor (t. o. m. den 23 november 1971)

Godlund, Sven A. I., professor

Johansson, S. K. Lennart, departementsråd

Experter:

Andersson, Roland, fil. lic. (fr. o. m. den 24 februari 1971)

Carling, Alf G., docent

Carlsund, H. Bo, ekon. lic.

Grahn, F. Ture, byrådirektör

Johnsson, Jan G., hovrättsassessor

Lindhagen, C. Gösta, professor

Milstam, K. Östen, departementssekreterare

Sekreterare:

Gornitzka, Gunnar W., civilingenjör (fr. o. m. den 6 maj 1971)

Öhrn, J. Bruno, kansliråd

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2,
tel. växel 763 10 00 (Gornitzka 87 00 00)

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse K 41.

Kommittén har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit fyra

sammanträden. Härtill kommer ett antal sammanträden inom skilda arbetsgrupper inom kommittén.

Under år 1971 har färdigställts två vetenskapliga arbeten angående dels tekniska metoder för avgiftsuttag i vägtrafiken, dels stadsbyggnadskostnaderna och bilismen, vilka båda arbeten tillkommit på uppdrag av vägkostnadsutredningen.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. *Svävarfartsutredningen (K 1967: 35)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 mars 1966 för att utreda frågor rörande trafik med luftkuddefarkoster (sväware) (se Post- och Inrikes tidn. den 13 april 1966):

Ordförande:

Wilkens, O. Gösta P., f. d. borgmästare

Ledamöter:

Falkemo, Curt C. H., professor

Uggla, Hans G. O. C:son, konteramiral

Experter:

Grönfors, Kurt G. W., professor

Lagerwall, Hans E., lotsdirektör

Weimar, Åke J. H. K., civilingenjör

Sekreterare:

Ligner, Anders V., hovrättsassessor

Lokal: Statsdepartementens kommittéer, Lilla Badhusgatan 4, 411 21 Göteborg, tel. 031/11 49 06 (ordföranden), 031/17 83 80 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse K 35.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit ett sammanträde. Därutöver har ett sammanträde hållits med en särskild arbetsgrupp för frågan om skadestandsbestämmelser.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under början av år 1972.

11. *Utredningen (K 1967: 36) om beredskapslagstiftning på luftfartens område*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 april 1966 för att verkställa utredning om beredskapslagstiftning på luftfartens område:

Utredningsman:

Isacson, Bertil I., hovrättsråd (t. o. m. den 13 september 1971)

Ljungström, Claes G., rådman (fr. o. m. den 14 september 1971)

Lokal: Örebro tingsrätt, Box 385, 70 105 Örebro, tel. 019/11 93 10

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

12. *Svenska sakkunniga (K 1967: 37) inom Nordisk kommitté för trafiksäkerhetsforskning (NKT)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 april 1966 att såsom svenska ledamöter ingå i ett nordiskt samarbetsorgan för trafiksäkerhetsforskning:

Ordförande:

Backman, Gösta B., kansliråd

Ledamot:

Hansson, Hans O. G., kanslichef

Experter:

Backlund, Fredrik A., fil. lic. (t. o. m. den 31 oktober 1971)

Kritz, Lars-Bruno, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Sekreterare:

Backlund, Fredrik A., fil. lic. (t. o. m. den 31 oktober 1971)

Kritz, Lars-Bruno, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Lokal: Statens väg- och trafikinstitut, Sveavägen 166, 14 tr., 113 46 Stockholm, tel. 34 77 45 (Kritz)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

De sakkunniga har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden, varav fyra varit gemensamma med kommitténs övriga ledamöter från Danmark, Finland och Norge.

Kommittén utgör samarbetsorgan med uppgift att biträda Nordiskt trafiksäkerhetsråd (NTR) (K 1971: 2).

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

13. *Nordisk kommitté (K 1967: 38) för transportekonomisk forskning (NKTF)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 april 1966 att ingå som svenska ledamöter i ett nordiskt samarbetsorgan för transportekonomisk forskning:

Ordförande:

Johansson, S. K. Lennart, departementsråd

Ledamot:

Samuelson, Stig J. E., överingenjör

Expert:

Sidenvall, J. Gunnar, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Carlsund, H. Bo H., ekon. lic.

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Kommittén, som består av två ledamöter från vardera Danmark, Finland, Norge och Sverige, har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Kommittén har anordnat ett seminarium om samhällsekonomiska kalkyler vid trafikinvesteringar, en forskarkonferens om flygplatsers lokalisering och dimensionering samt ett seminarium om närtrafik i medelstora städer.

Den till kommittén knutna arbetsgruppen för sammanställning av data rörande transportarbetet i Norden har hållit två sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

14. Utredningen (K 1967: 40) om oljeledningar

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 maj 1966 för att utreda behovet av lagstiftning om anläggande och utnyttjande av rörledningar för transport av olja m. m. och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 10 augusti 1966):

Utredningsman:

Fallenius, Bertil A., f. d. landshövding

Experter:

Amnéus, J. Gunnar, disponent (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Danielsson, G. Åke D., major

Ekberg, Hans G., vägdirektör

af Klintberg, Rolf H. F., direktör

Lindstedt, Anders, kommerseråd

Ljungberger, A. Torsten, f. d. fastighetsdirektör

Petrén, G. Otto E., justitieråd

Sekreterare:

Wängberg, Hans-Åke, hovrättsassessor

Lokal: Statens hyresråd, Fack, 100 55 Stockholm 10, tel. 67 04 70

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse K 40.

Utredningsmannen och experterna har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

15. Flygtrafikledningskommittén (K 1967: 44)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 november 1966 för utredning angående flygtrafikledningens organisation och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 30 november 1966):

Ordförande:

Netzén, K. Gösta, landshövding

Ledamöter:

Görs, L. Folke, driftdirektör

Johansson, S. K. Lennart, departementsråd

Nilsson, Jan H., departementsråd

Wagner, G. F. Wilhelm, överste

Experter:

Johansson, Caj-Aage, avdelningsdirektör
Morales, H. Christofer, t.f. avdelningsdirektör
Olsson, Carl Olov, civilingenjör

Sekreterare:

Nordström, Lars-Erik, civilingenjör

Lokal: c/o LUTAB, Snörmakarvägen 29, 161 47 Bromma, tel. 25 25 70

Direktiven för kommittén, se 1967 års riksdagsberättelse K 44.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta plenarsammanträden. Därutöver har särskilda experter, som ställts till förfogande av luftfartsverket, flygvapnet, flygmaterieförvaltningen och SMHI, medverkat i två arbetsgrupper, en för flygtrafikledningens systemfrågor och en för frågor rörande flygvädertjänsten. Den förstnämnda gruppen har arbetat kontinuerligt till juli 1971, medan den andra gruppen arbetar kontinuerligt från september 1971.

Kommittén har den 20 augusti 1971 avgett sitt huvudbetänkande (Ds K 1971: 2) Flygtrafikledning 1980 — system och organisation. Tidigare har kommittén avgett ett delbetänkande (Ds K 1969: 2) Utbildning av flygtrafikledningspersonal.

Kommitténs arbete rörande organisationen av flygvädertjänsten beräknas pågå under hela år 1972.

16. Flygarbetstidsutredningen (K 1968: 49)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 december 1966 för att ingå i en skandinavisk kommitté för utredning av den flygande personalens arbetstider m. m.:

Ordförande:

Hjern, Bengt K. L., regeringsråd

Ledamöter:

Jensen, Povl, driftchef

Jeppson, Jan K. V., ombudsman (t. o. m. den 3 maj 1971)

Lager, Carl-Gustav, fil. lic.

Norlander, Carl-Oscar, flygchef

Norman, N. Eric, ombudsman (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Perback, Björn C. L., flygstyrman

Sekreterare:

Odhammar, J. E. Ivan, hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Danielsson, Jan P. T., departementssekreterare

Utredningen består, förutom av de svenska ledamöterna, av fem danska och fyra norska ledamöter jämte en dansk och en norsk sekreterare.

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 24 21 85 (Odhammar), växel 763 10 00 (Danielsson)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse K 49.

Under tiden november 1970—oktober 1971 har utredningen i sin helhet sammanträtt under 2 dagar. En arbetsgrupp inom utredningen har under samma tid sammanträtt under sammanlagt 12 dagar.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

17. *Motorredskapsutredningen (K 1968: 53)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1967 för översyn av reglerna om motorredskap samt utredning av vissa närliggande frågor:

Utredningsman:

Ahreson, Holger, f. d. vägdirektör

Experter:

Adolfsson, Bo, förhandlingsombudsman

Bäckström, Bo, överingenjör

Ekberg, K. Gustav, överingenjör

Odén, C. Åke, f. d. kanslichef

Strömbäck, Erland H. D. D:son, hovrättsassessor

Thalén, Bo D:son, överstelöjtnant

Sekreterare:

Holmquist, Bo, administrativ chef

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 1 tr., 111 28 Stockholm, tel. växel 763 10 00 (Ahreson), 763 22 48 (Holmquist)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse K 53. *Tilläggsdirektiv*, se K 1969: 45.

Utredningsmannen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden med experterna och ett flertal gruppsammanträden för beredande av särskilda frågor samt haft överläggningar med olika myndigheter och organisationer som berörs av utredningens arbete.

Utredningen har den 13 mars 1970 avgett delbetänkandet (SOU 1970: 9) Snöskotern — fordonet och föraren.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

18. *Körkortsutredningen (K 1968: 54)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1967 för att utreda frågan rörande centralt körkortsregister m. m. och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 6 maj 1967):

Utredningsman:

Hermansson, Rune, f. d. statsråd, direktör

Experter:

Alpsten, Börje A., departementsråd

Blomquist, Bo G., länsråd

Eriksson, Per-Inge, byråchef (fr. o. m. den 13 september 1971)

Lindqvist, S. Olof K., byrådirektör

Raud, Jaan, byrådirektör

Sahlin, Martin, chefredaktör

Trotzig, C. Fredrik J., avdelningschef

Wahlström, Karl-Erik A., byrådirektör

Öhlin, Göran B. G., länsassessor

Sekreterare:

Sandberg, Per G., pol. mag.

Lokal: Statskonsult AB, Box 19, 127 21 Skärholmen, tel. växel 710 09 40 (Sandberg)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse K 54.

Utredningsmannen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden med experterna.

Utredningen har den 3 juni 1971 tillsammans med samarbetsorganet för ADB inom rättsväsendet avgett en PM rörande registrering inom rättsväsendets informationssystem (RI) av belastningar av betydelse i körkortshänseende samt den 11 oktober 1971 en PM rörande övergång från länsvisa körkortsregister till ett centralt körkortsregister.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

19. *Utredningen (K 1969: 51) om stängselskyldighet vid järnväg*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 december 1967 för att utreda de frågor rörande stängselskyldighet vid järnväg, som riksdagens tredje lagutskott behandlat i sitt utlåtande 3LU 1964: 27.

Utredningsman:

Thuresson, Arne V. U. W., hovrättsråd

Lokal: Lützengatan 9, 115 23 Stockholm, tel. 60 45 17 (bostad)

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

20. *1968 års svenska öresundsdelegation (K 1969: 54)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 februari 1968 för att i samarbete med en motsvarande dansk delegation förbereda regeringsöverläggningar i för Sverige och Danmark gemensamma frågor rörande fast förbindelse över Öresund och storflygplats i Öresundsregionen:

Ordförande:

Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare

Ledamöter:

Johansson, Caj-Aage, avdelningsdirektör

Peterson, Lars E., generaldirektör

Sjönander, Bo Jonas, statssekreterare

Ström, H. Bertil, överdirektör

Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd

Sekreterare:

Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd

Bitr. sekreterare:

Torgils, A. Gunnar, hovrättsassessor

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. lokalsamt. växel 763 10 00, rikssamt. växel 23 62 00 (Wennerhorn och Torgils)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Efter det att regeringsöverläggningarna om öresundsfrågorna började i april 1969 har delegationen i dess helhet inte hållit något sammanträde. Underlaget för regeringsöverläggningarna har emellertid under åren 1970 och 1971 kompletterats genom bl. a. delegationens försorg. Ytterligare frågor kan kräva delegationens medverkan.

Delegationen behålls därför under år 1972.

21. Bussbidragsutredningen (K 1969: 59)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 augusti 1968 och den 4 september 1970 för att utreda frågan om det statliga stödet till drift av icke lönsamma busslinjer på landsbygden och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 9 september 1968):

Utredningsman:

Severin, Erik J., generaldirektör

Ledamot:

Johansson, Erik V., arbetsförmedlingsföreståndare, led av riksdagen

Experter:

Björkman, A. Fredrik M., departementssekreterare

Granebeck, Karl Sigurd, avdelningsdirektör

Pellijeff, F. H., Alexej, direktör

Sekreterare:

Hillerstam, Stig H., trafikinspektör (fr. o. m. den 16 april 1971)

Uhnбом, C. Bengt I., departementssekreterare (t. o. m. den 15 april 1971)

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Hillerstam)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse K 59.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit 26 sammanträden, haft överläggningar med bl. a. Transportnämnden, Svenska kommunförbundet och Svenska busstrafikförbundet samt företagit studieresor inom landet.

Utredningens arbete har nära anknytning till det arbete som bedrivs

av utredningen (K 1970: 31) rörande företagsstrukturen inom den yrkesmässiga vägtrafiken samt trafikplaneringsutredningen (K 1970: 41). Detta förhållande påverkar tidsschemat för framläggandet av utredningsresultatet.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

22. Arbetsgruppen (K 1969: 60) för översyn av bestämmelserna angående typ- och registreringsbesiktning av fordon

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 oktober 1968 för att se över bestämmelserna angående typ- och registreringsbesiktning av fordon:

Ordförande:

Backman, Gösta B., kansliråd

Ledamöter:

Jönsson, Carl-Arne, trafikinspektör

Nordström, Olle: överingenjör

Pellijeff, F. H. Alexej, direktör

Sekreterare:

Berg, Hans E., departementssekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Berg)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kungl. Maj:t har uppdragit åt arbetsgruppen att även utreda frågan om skärpningar i besiktningskraven rörande dynamisk stabilitet för tunga fordonskombinationer. De tekniska undersökningar som är förenade med uppdraget utförs av statens väg- och trafikinstitut.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

23. Befälsbemanningsutredningen (K 1970: 29)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 maj 1969 för översyn av behörighetskraven för sjöbefäl (se Post- och Inrikes tidn. den 16 juni 1969):

Utredningsman:

Borggård, Göran R., generaldirektör

Experter:

Colldahl, Gunnar, rektor

Forssblad, N. Douglas, direktör

Hadrup, Knut E. H., direktör

Karlsson, Gunnar, förbundsordförande

Wiebe, Stig W. O., direktör

Sekreterare:

Sjöstedt, K. Lennart T., hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Kuylenstierna, H. Carl-Erik, e. byrådirektör (fr. o. m. den 12 juli 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 1 tr., tel. växel 763 10 00 (Sjöstedt och Kuylenstierna). *Postadress:* Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse K 29.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett sammanträde och fem hearings med experter och företrädare för partsorganisationer. Utredningen har vidare företagit en större undersökning av den svenska handelsflottans sjöpersonals behörighet, utbildning och praktik.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

24. Trafikolycksstatistikkommittén (K 1970: 30)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 maj 1969 för översyn av trafikolycksstatistiken m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 juni 1969):

Utredningsman:

Westerlind, Erik A., landshövding

Experter:

Englund, S. Anders J., avdelningschef

Erlander, Sven B., professor

Hammarberg, J. Cecil, f. d. byråchef (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Imre, M. Erdem, avdelningsdirektör

Kappelin, Carl-Erik, byråchef

Kritz, Lars-Bruno, avdelningsdirektör

Lehmann, F. Margareta, aktuarie

Lindgren, Stig, f. d. avdelningschef

Sande Jens, byrådirektör

Skybäck, Sigurd A. N., direktör

Sekreterare:

Sjögren, G. Inge G., byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Dahlérus, C. Johan M., byrådirektör (fr. o. m. den 17 november 1970 t. o. m. den 30 september 1971)

Dahlström, Rolf E., byrådirektör (t. o. m. den 16 november 1970 samt fr. o. m. den 1 juli 1971)

Lokal: Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm 27, tel. växel 67 99 60

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsbesrättelse K 30.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva

sammanträden. Därutöver har arbetsgrupper inom utredningen sammanträtt vid skilda tillfällen.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

25. *Utredningen (K 1970: 31) rörande företagsstrukturen inom den yrkesmässiga vägtrafiken*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 maj 1969 för att utreda frågan om företagsstrukturen inom den yrkesmässiga vägtrafiken och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 11 juni 1969):

Utredningsman:

Severin, Erik J., generaldirektör

Experter:

Egedal, Nils Hj., f. d. avdelningsdirektör

Uhnбом, C. Bengt I:son, departementssekreterare

Wiberg, Ragne, kanslichef

Öhrn, J. Bruno, kansliråd

Sekreterare:

Björkman, A. Fredrik M., departementssekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Björkman)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse K 31.

Utredningsmannen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett flertal sammanträden med experterna och företrädare för den yrkesmässiga trafiken samt företagit studieresor inom landet.

Utredningen har i mars avgett delbetänkandet (SOU 1971: 34) Lastbil och taxi.

Utredningens arbete har nära anknytning till det arbete som bedrivs av bussbidragutredningen (K 1969: 59) samt arbetsgruppen (K 1970: 41) för att leda utarbetandet av en modellplan för regional trafikplanering. Detta påverkar tidsschemat för framläggandet av utredningsresultatet.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

26. *Arbetsgruppen (K 1970: 32) för undersökning av behovet av väderleksinformation*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 juni 1969 för att — med anlitan­de av lämplig konsult — genomföra en undersökning av behovet av allmän och mera kundanpassad väderleksinformation och hydrologisk information, av de kostnader som för Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts del är förenad med tillhandahållande av sådan information och av institutets möjligheter att genom avgiftsdebitering uppnå täckning av kostnaderna.

Ordförande:

Bruno, Gösta F., t.f. överdirektör

Ledamöter:

Lönnqvist, Olov, byråchef

Magnander, Ebbe E. A., avdelningschef

Expert:

Madsen, Magnus E., förste statsmeteorolog

Sekreterare:

Claus, L. Gillis I. H., organisationsdirektör

Lokal: Statskontoret, Box 2106, 103 13 Stockholm 2, tel. växel 08/
22 08 60

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit
17 sammanträden.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under första kvartalet
1972.

27. Trafikbullerutredningen (K 1970: 33)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1969 för
utredning om normer för trafikbuller (se Post- och Inrikes tidn den 3
juli 1969):

Ordförande:

Jansson, Paul G., elektriker, led. av riksdagen

Ledamöter:

Andersson, Sven G., frisörmästare, led. av riksdagen

Björck, Anders P.-A., redaktör, led. av riksdagen

Hansson, Torsten B. G., arkitekt SAR, f. d. led. av I kamm.

Jönsson, Eric L., ombudsman, led. av riksdagen

Larsson, K. Einar A., lantbrukare, led. av riksdagen

Nilsson, Bernt I., ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 13 april
1971)

Sigurdson, Gertrud C., sekreterare, led. av riksdagen (t. o. m. den 13
april 1971)

Experter:

Blücher, Gösta E. O., avdelningsdirektör

Boheman H. C. Fredrik, överstelöjtnant

Ekberg, K. Gustav, överingenjör (t. o. m. den 15 februari 1971)

Ingemansson, N. Stig P., civilingenjör

Kajland, Anders R., civilingenjör

Kihlman, Tor S. D., professor

Köhlmark, Bo R., civilingenjör

Leine, N. Erik, avdelningsdirektör (t. o. m. den 13 oktober 1971)

Lidén, Gunnar K. O., docent

Ljungström, Claes G., rådmän

Möller, Lennart, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Nilsson, Lars E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 13 oktober 1971)

Olerud, Eric H., sekreterare

Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd

Wängberg, Hans-Åke, hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 november 1971)

Åkerrén, Bo Y., medicinalråd

Sekreterare:

Jonsson, A. Ingemar G., arkitekt

Bitr. sekreterare:

Sundberg, Kjell M., departementssekreterare

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 1 tr., Stockholm. *Postadress:* Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse K 33.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

28. *Arbetsgruppen (K 1970: 34) för upprättande av dispositionsplan för viss del av Nedre Norrmalm i Stockholm*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 september 1969 för att utarbeta en dispositionsplan för kvarteren Pensionären och Pennfäktaren samt angränsande områden väster om kvarteren inom Nedre Norrmalm i Stockholm:

Ordförande:

Johansson, S. K. Lennart, departementsråd

Ledamöter:

Carlson, G. Rune, finansdirektör

Carlstedt, Arne R., teknisk direktör

Hedtjärn, Åke G., teknisk direktör

Svanberg, Sven-Erik, direktör

Wessel, Jan, överingenjör

Wickberg, Arne W., direktör

Åmark, Sven O. F., kansliråd

Sekreterare:

Gustafsson, K. Börje, departementssekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. lokalsamt. växel 763 10 00, rikssamt. växel 23 62 00 (Gustafsson)

Särskilda *direktiv* har ej lämnats.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Arbetsgruppens konsult har dessutom haft särskilda överläggningar med berörda intressenter.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under senare delen av år 1972.

29. 1969 års vägutredning (K 1970: 35)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 december 1969 med uppdrag att verkställa översyn av lagen om enskilda vägar (se Post- och Inrikes tidn. den 29 december 1969):

Ordförande:

Körlof, Voldmar, regeringsråd

Ledamöter:

Karlsson, Göran, redaktör, led. av riksdagen

Persson, Fritz J. H., byrådirektör, f. d. led. av I kamm.

Pettersson, Karl, fabrikör, f. d. led. av I kamm.

Stridsman, Torsten, ombudsman, led. av riksdagen

Experter:

Lindström, K. E. Ingemar, byrådirektör (fr. o. m. den 3 mars 1971)

Nordell, Jan Olof Ch., sekreterare (fr. o. m. den 3 mars 1971)

Tjällgren, Per Olof L., teknisk direktör (fr. o. m. den 27 januari 1971)

Sekreterare:

Jaensson, Sverker, lantmätare, avdelningsdirektör

Lokal: Kungl. lantmäteristyrelsen, Box 16331, 103 26 Stockholm 16,
tel. 24 26 40

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse K 32.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

30. Arbetsgruppen (K 1970: 39) för översyn av utbildningsplaner för ny flygtrafikledarskola

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1970 för att se över flygtrafikledningskommitténs förslag till utbildningsplaner m. m. för ny flygtrafikledarskola vid Malmö-Sturup flygplats:

Utredningsman:

Steen, Göran A., sjösäkerhetsdirektör

Experter:

Berkenstam, G. Lennart, stabstrafikledare

Liljedahl, Svante B., l. c trafikledare

Sekreterare:

Norman, I. Åke, kanslisekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2,
tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för arbetsgruppen, se 1971 års riksdagsberättelse K 33.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden samt haft överläggningar bl. a. med företrädare för flygstabens utbildningsavdelning.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

31. *Simulatorgruppen (K 1970: 40)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1970 för att utarbeta tekniskt-operativ specifikation för radarsimulator och annan teknisk utrustning vid ny flygtrafikledarskola vid Malmö-Sturup flygplats:

Utredningsman:

Nordström, Lars-Erik, civilingenjör

Experter:

Johansson, Caj-Aage, avdelningsdirektör

Paulsson, K. Yngve, 1:e stabstrafikledare

Sekreterare:

Norman, L. Åke, kanslisekreterare

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Den sakkunnige har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit ett 30-tal sammanträden med experter inom och utom arbetsgruppen samt haft överläggningar bl. a. med tillverkare av simulatorer för trafikledningsändamål.

Gruppen har under våren 1971 företagit en resa i Europa till några tänkbara leverantörer av simulatorutrustning. Den 23 juli 1971 anordnade gruppen ett informationssammanträde för civil och militär operativ trafikledningspersonal samt företrädare för Svenska flygtrafikledareföreningen.

Gruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

32. *Trafikplaneringsutredningen (K 1970: 41)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 september 1970 att ingå i en arbetsgrupp för att leda utarbetandet av modellplan för regional trafikplanering:

Ordförande:

Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare

Ledamöter:

Bäckström, A. Ingemar, driftdirektör

Godlund, Sven A. I., professor

Johansson, S. K. Lennart, departementsråd

Norrbom, N. Claes-Erik, kansliråd

Olsson, Rune I., departementsråd (fr. o. m. den 2 april 1971)

Thufvesson, Bengt E., länsråd

Tjällgren, Per Olov L., teknisk direktör

Experter:

Berg, Hans E., departementssekreterare (fr. o. m. den 20 oktober 1971)

Nordström, Lars E., forskarasistent

Sekreterare:

Ekberg, Hans G., vägdirektör

Karlsson, Nils Allan, avdelningsdirektör

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen i sin helhet har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden. Därjämte har ett stort antal sammanträden ägt rum med delar av utredningen.

I samarbete med resp. länsstyrelser har försöksplanering påbörjats i Norrbottens och Östergötlands län.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

33. *Sjöräddningsutredningen (K 1970: 42)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 september 1970 för att företa en översyn av sjöräddningens organisation m. m.:

Utredningsman:

Lemne, Mats H., landshövding

Sekreterare:

Hävermark, K. Gunnar J:son, organisationsdirektör

Lokal: Grev Turegatan 38, 114 38 Stockholm, tel. 63 79 76

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har samlat in material för sitt arbete och hållit vissa överläggningar.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

34. *Utredningen (K 1970: 43) angående åtgärder mot övergivna fartyg m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 för att se över och i erforderlig utsträckning komplettera författningsbestämmelserna om åtgärder i fråga om övergivna fartyg m. m.:

Nordström, Clas G., chefsjurist

Experter:

Lindencrona, Gustaf, sjöfartsråd (fr. o. m. den 1 april 1971)

Torgils, A. Gunnar, hovrättsassessor (fr. o. m. den 22 december 1970)

Sekreterare:

Liljeqvist, Rolf A., hovrättsassessor

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 2 tr., Stockholm. *Postadress:* Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse K 37.

Den sakkunnige har under tiden november 1970—oktober 1971 håll-

lit fyra sammanträden och ett flertal andra överläggningar med experterna.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

35. *Utredningen (K 1970: 44) om mönstring av sjömän*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 för att företa en översyn av mönstrings- och registreringsbestämmelserna för sjöman m. m.:

Utredningsman:

Borggård, Göran R., generaldirektör

Sekreterare:

Hävermark, K. Gunnar J:son, organisationsdirektör

Bitr. sekreterare:

Staaf, G. Henning, byrådirektör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Lokal: Grev Turegatan 38, 114 38 Stockholm, tel. 63 79 76

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har haft överläggningar med olika myndigheter och organisationer som berörs av utredningens arbete.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

36. *Utredningen (K 1970: 45) om samordning av lotsningen i Göteborgsområdet m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 december 1970 för att i samråd med berörda intressenter överväga och lägga fram förslag till en samordning under sjöfartsverkets huvudmannaskap av lotsningsverksamheten till och i Göteborgs hamn, i Trollhätte kanal och i Vänerne:

Utredningsman:

Hellner, Eskil M., hovrättslagman (fr. o. m. den 29 december 1970)

Sekreterare:

Hävermark, K. Gunnar J:son, organisationsdirektör (fr. o. m. den 29 december 1970)

Lokal: Grev Turegatan 38, 114 38 Stockholm, tel. 63 79 76

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har samlat in material för sitt arbete och hållit vissa överläggningar.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

37. *Konutittén (K 1971: 1) för utredning om kollektivtrafik i tätorter*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 januari 1971 för att utreda möjligheterna att förbättra förutsättningarna för kollektivtrafiken i tätorter (se Post- och Inrikes tidn. den 30 januari 1971):

Ordförande:

Vahlberg, Gustav E., f. d. generaldirektör (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Ledamöter:

Alsén, Hans O., kommunalråd (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Bäckström, A. Ingemar, driftdirektör (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Grabö, Paul E., borgarråd (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Gustafson, Sven H., bankkamrer, led. av riksdagen (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Häll, Karl-Erik, ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Johnsson, John E., ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Landström, Sten-Sture H., direktör (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Norling, S. Ake, kommunalråd (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Ström, H. Bertil, överdirektör (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Wennerhorn, Karl Otto L., departementsråd (fr. o. m. den 23 februari 1971)

Experter:

Edsjö, Tor A., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Eriksson, Tor U., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Köhlmark, Bo R., civilingenjör (fr. o. m. den 27 maj 1971)

Lekberg, E. E. Olov, landstingsråd (fr. o. m. den 22 september 1971)

Sekreterare:

Stenman, Bo M., civilingenjör (fr. o. m. den 22 mars 1971)

Bitr. sekreterare:

Hanno, Stig Å., socionom (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 1 tr. tel. växel 763 10 00 (ordförande och sekreterare). *Postadress:* Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv: (anförande av statsrådet Norling till statsrådsprotokollet den 14 januari 1971):

Den trafikpolitiska målsättningen att verka för en tillfredsställande transportförsörjning ställer i takt med samhällsutvecklingen successivt ökade krav på *statlig och kommunal trafikplanering*. En sådan behövs för att statliga och kommunala myndigheter, allmänna och enskilda trafikföretag samt övriga trafikintressenter skall kunna handla på det rationella sätt och med det perspektiv, som är en förutsättning för att man totalt skall få en effektiv och tillräckligt samhälls- och konsumentanpassad transportförsörjning. Ett omfattande planeringsarbete bedrivs också av de berörda statliga trafikverken på central och regional nivå i nära kontakt med olika trafikintressen och med beaktande av annan samhällsplanering.

Bl. a. med hänsyn till kollektivtrafiken har det bedömts angeläget att i första hand regionalt komma fram till en längre driven, övergripande trafikplanering. I sådant syfte pågår sedan någon tid ett utred-

ningsarbete genom en särskild arbetsgrupp inom kommunikationsdepartementet. Utredningsarbetet avses efter en modell- och försöksplanering inom ett par län resultera i mera definitiva riktlinjer för en hela landet omfattande regional trafikplanering. En sådan kommer att erbjuda ett förbättrat underlag för bedömningen av trafikens geografiska, kvantitativa och kvalitativa utveckling och för ställningstaganden till frågor om arbetsfördelningen mellan olika trafikmedel vid tillgodoseendet av trafikbehoven. Den blir av stort värde för investerings- och trafikplaneringen hos berörda statliga och kommunala myndigheter och för planeringen inom transportnäringen och näringslivet i övrigt. Den kommer också att bli ett viktigt komplement till den övergripande länsplaneringen.

Den lokala trafikförsörjningen är primärt en uppgift för kommunerna. Staten har emellertid på olika sätt sökt stödja kommunerna i deras verksamhet på detta område. Med sikte på glesbygdernas särskilda problem har exempelvis i kommunikationsdepartementets regi utförts en modellplanering avseende lokal trafikservice. I bl. a. ett flertal norrlandskommuner pågår en försöksverksamhet enligt riktlinjerna i planen. — I fråga om den lokala trafikservicen i tätorterna har staten på olika sätt sökt främja kollektivtrafiken. Bl. a. kan erinras om de möjligheter som skapats inom ramen för bidragsgivningen till det kommunala väg- och gatubyggandet att främja en rationell fördelning mellan individuella och kollektiva trafikmedel i de större tätortsregionerna. Här åsyftas de statsbidrag som utgår till tunnelbanor och stadsbanor etc. inom ramen för en eljest normal ökning av väganlagen. Vidare har författningssvågen kommunernas möjligheter att främja den lokala trafikförsörjningen successivt förbättrats. Nämnas bör även det utvecklingsarbete som bedrivs under en ledningsgrupp inom kommunikationsdepartementet i syfte att förbättra bebyggelse- och trafikplaneringen inom tätorterna med hänsyn till trafiksäkerheten. Utvecklingsarbetet har redan resulterat i vissa riktlinjer för den kommunala planeringen på området.

Kommunernas möjligheter i fråga om planering och styrning av trafikutvecklingen följer av bestämmelser i olika plan- och trafikförfattningar etc. De grundläggande bestämmelserna om planläggningen i fråga om användning av mark inom tätortsområden finns i byggnadslagen (1947: 385). Om det för flera kommuner behövs gemensam planläggning i fråga om bl. a. viktigare trafikleder, sker denna genom regionplan. Planen antas av kommunerna gemensamt och fastställs av Kungl. Maj:t. Grunddragen för markens användning inom den enskilda kommunen anges i generalplan, som upptar bl. a. viktigare trafikleder och upprättas genom kommunens försorg. Den närmare regleringen av markens användning ges i stadsplan. Sådan plan, som enligt huvudregeln antas av kommunens fullmäktige och fastställs av länsstyrelsen, skall utmärka och till gränserna ange bl. a. gator och särskilda trafikområden. Planverkets och vägverkets yttranden i detta sammanhang över planförslag liksom av dessa myndigheter utfärdade anvisningar är i vissa hänseenden normgivande för den kommunala planläggningen.

För kommunernas möjligheter att påverka trafikströmmarna är de lokala trafikföreskrifter av betydelse, som enligt 61 § vägtrafikförordningen (1951: 648) utfärdas av trafiknämnderna. Möjlighet för kommunerna att reglera biltrafiken inom planlagt område ges också genom lagen (1957: 259) om rätt för kommun att uttaga avgift för vissa upp-

låtelse å allmän plats, m. m. Syftet med avgiftsbeläggningen är att tillgodose trafikens ändamålsenliga ordnande.

Nämnas bör slutligen förordningen (1940: 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. Genom vissa ändringar i denna har kommunerna nyligen fått ökade möjligheter att främja och samordna den lokala kollektiva trafikförsörjningen genom viss rätt att överta tillstånd till linjetrafik med buss och viss företrädesrätt vid nyetablering av sådan trafik. Härjämte kan erinras om det ekonomiska stöd som kommunerna — i den utsträckning som bedöms påkallad — lämna den kollektiva trafiken för att uppnå en tillfredsställande trafikservice.

Den kommunala planeringen i våra tätorter har i takt med *trafikutvecklingen* ställts inför successivt ökade problem. Under de senaste decennierna har en fortlöpande inflyttning till tätorterna ägt rum, samtidigt som bebyggelsen inom dessa decentraliserats och ytbehovet per innekvarnare ökat. Detta i förening med en koncentration av olika verksamheter till större enheter har medfört ett utspritt förflyttningsmönster med ökning av både resornas antal och deras genomsnittslängd. Detta kommer markant till uttryck i den s. k. pendlingstrafiken mellan förorter och innerstad samt mellan förorter inbördes. Undersökningar, som baserats på folk- och bostadsräkningarnas statistiska material, visar bl. a. att pendlingsavstånden ökat och att trafikarbetet ifråga om arbetsresor växt med 50—70 % under en femårsperiod (1960—1965). I förening med ett ökat bilinnehav har den beskrivna utvecklingen lett till att bilen blivit ett dominerande transportmedel. Resandet omfattning har för landet i dess helhet ökat i takt med fordonsparken, dvs. ungefär fördubblats under en tioårsperiod. Inom de tre storstadsregionerna har bilantalet och resandet ökat ännu kraftigare.

När det gäller resornas fördelning mellan individuella och kollektiva transportmedel kan nämnas att kollektivresornas andel är förhållandevis större i de stora tätorterna än i de mindre. Av resorna till Stockholms innerstad sker ca 50 % med kollektiva transportmedel, och andelen kollektiva resor i Göteborg för arbetspendling inom ett avstånd av 15 km är nästan 40 %. Undersökningar i slutet av 1960-talet beträffande vissa orter utanför storstadsområdena har visat en betydligt mindre andel resor med kollektiva transportmedel — i fråga om pendlingsresor ofta under 10 %. En genomgående tendens under 1950- och 1960-talen har varit en successiv relativ minskning av kollektivresorna i tätorterna.

Trafikutvecklingen har medfört betydande olägenheter i olika hänseenden. Den ökande trafikintensiteten har sålunda under 1960-talet medfört en försämring av effektiviteten i transportapparaten över huvud, vilket haft menliga inverkningar i fråga om såväl persontransporterna som näringslivets varudistribution. Särskilt kännbara har olägenheterna varit i de inre tätortsområdena. Utvecklingen har på olika sätt negativt påverkat den kollektiva trafikens betingelser, vilket har bidragit till att minska dess attraktivitet och dess möjligheter att verka avlastande. Inte bara i de största utan också i åtskilliga mellanstora och vissa mindre tätorter är linjetätheten otillräcklig och trafiken kännetecknas av nedsatt regularitet särskilt under rusningstiderna. Trafikintensiteten har vidare lett till en ökning av olycksriskerna. Buller, avgaser och andra störningar för trafikanterna och för dem som bor i tätorterna bidrar till en försämring av miljön.

Trots trafikinvesteringar och bebyggelsesanering har utvecklingen visat att det inte med rimliga insatser är möjligt att tillgodose behoven i

tätorterna för en ökad bilism och att möta de krav på säkerhet och god miljö som bör ställas i samhällsbyggandet.

Olika faktorer kan förklara *svårigheterna att bemästra* den allmänna *trafikutvecklingen* och ge det stöd åt kollektivtrafiken som varit befogat. I stor utsträckning har saknats klart utarbetade riktlinjer för bestämning av den individuella och den kollektiva trafikens uppgifter och för avvägningen dem emellan i olika tätortsområden. Brister föreligger också i åtskilliga fall i samordningen mellan trafikplaneringen och den fysiska planeringen.

Genom bestämmelser i olika plan-, trafik- och avgiftsförfattningar har kommunerna i och för sig medel att styra och påverka utvecklingen. Samtidigt är det av naturliga skäl många gånger i praktiken förenat med svårigheter att utnyttja dessa medel på det effektiva sätt, som är en förutsättning för att i önskvärd utsträckning samordna trafik- och byggelseplaneringen i övrigt och att på rätt sätt dimensionera och separera olika trafik kategorier. I de fall en genomtänkt lokal trafikpolitisk målsättning saknas ökar givetvis svårigheterna i motsvarande mån. I viss utsträckning kan också de instrument som kommunerna i dagens läge förfogar över vara otillräckliga.

Allmänt gäller att den angivna utvecklingen är en internationell företeelse. De växande problemen har särskilt under 1960-talet föranlett ett intensivt forsknings- och utvecklingsarbete, som avsett såväl planeringsinstrument, planeringsmetodik och transportsystem som teknisk utveckling av bl. a. mera ändamålsenliga och trafikanpassade former av kollektiva transportmedel.

Med hänsyn till de problem och olägenheter som enligt det föregående följer med trafiktillväxten i våra tätorter anser jag, att *särskilda sakkunniga bör tillkallas för att överväga åtgärder och planeringsformer ägnade att skapa gynnsammare betingelser för kollektivtrafiken i tätorterna.*

De sakkunniga har i sammanhanget att överväga de krav som under olika förutsättningar kan ställas på *dimensioneringen och utformningen av den kollektiva trafikservicen*. De synes därvid böra utgå från förhållandena i *några lämpligt utvalda tätorter av olika storlek och struktur*. Därigenom vinnas att utredningsarbetet får en konkret inriktning, vilket ger garantier för att ifrågakommande planeringsmetoder, åtgärder och trafiklösningar kan omsättas i praktiken såväl i de utvalda orterna som mera allmänt.

Ett grundläggande problem i utredningsarbetet är vilken innebörd som i här ifrågavarande sammanhang bör ges åt *det trafikpolitiska kravet på en tillfredsställande transportförsörjning*. I ett sådant krav ligger att den lokala trafikservicen över huvud inte får ligga under en viss miniminivå i kvantitativt och kvalitativt hänseende och att den i tillräcklig utsträckning bör utformas med hänsyn till trafiksäkerhets- och miljöaspekter. Planeringen av den lokala trafikförsörjningen är givetvis i första hand en kommunal angelägenhet, och frågan om den trafikstandard som bör eftersträvas måste därför lösas med beaktande av kommunala målsättningar och med hänsyn tagen till de lokala förhållandena i övrigt. Här ligger att begreppet tillfredsställande transportförsörjning knappast kan ges en enhetlig innebörd för olika slags tätorter. Det bör dock vara möjligt att — med utgångspunkt i de för utredningsarbetet utvalda tätorterna — komma fram till någorlunda enhetliga, resursanpassade standardmått för ett antal tätortstyper.

Frågan hur trafiken — inom ramen för en grundläggande målsättning i fråga om den lokala trafikförsörjningen och med beaktande av olika tillväxtfaktorer — skall fördelas på *kollektiv och individuell trafik* bör i första hand övervägas från samhällsekonomiska utgångspunkter. Av stor vikt vid *avvägningen* är därvid, att trafiksäkerhets- och miljöaspekter tillräckligt beaktas. Hänsyn bör också tas till trafikantkategorier, vilka av olika skäl enbart eller i huvudsak är hänvisade till de kollektiva trafikmedlen.

Det bör i anslutning här till konstateras, att de sakkunniga vid sina överväganden av de angivna problemen — liksom av de i det följande behandlade frågorna — bör skaffa sig en uppfattning om de tids-, kostnads- och andra faktorer, som påverkar trafikanternas val av olika trafikmedel.

Utifrån den roll som sålunda tilldelas kollektivtrafiken har de sakkunniga att modellmässigt överväga dess närmare utformning under olika förutsättningar. Med hänsyn till bl. a. de totala förflyttningstider — dvs. sammanlagda gång-, res- och väntetider — som blir aktuella får kollektivtrafikens linjedragning, turfrekvens etc. bestämmas så att olika trafikantkategoriers rimliga krav på rörlighet kan tillgodoses. I sammanhanget bör även beaktas angelägenheten av att den kollektiva trafiken ej enbart inriktas på de centrala tätortsdelarna utan att den får en spridning, som medger bl. a. en sammanbindning och därmed en rimlig tillgänglighet i förhållandet mellan tätorternas olika ytterområden.

Vid utformningen av *kollektivtrafiken* bör uppmärksamhet ägnas de olika förutsättningar för trafikplaneringen som råder i *nybyggnadsområden* resp. redan utbyggda tätortsområden.

I förra fallet bör beaktas de möjligheter som finns att redan i samband med den fysiska planeringen beakta trafikens krav och inverkan på bebyggelsens lokalisering och täthet så att från början samordnade bebyggelse- och trafikförsörjningsplaner kan upprättas. Likaså finns möjlighet att ta hänsyn till såväl kollektivtrafikens krav på trafikledningssystemet i fråga om framkomlighet som en ändamålsenlig anpassning till trafikanternas behov av bekväma och trafiksäkra gångförbindelser till och från hållplatserna. Inom ramen för trafikplaneringen får vidare olika arrangemang prövas, som kan förbättra trafikservicen, exempelvis expressbusstrafik i mera trafikintensiva pendlingsrelationer, en flexibelt utformad trafikering av allmänt eller under vissa tider mera trafiksvara relationer i form av efterfrågestyrda trafikmedel osv.

Vid planeringen av *trafiken i redan utbyggda tätortsdelar* kan förbättringar i trafikbetingelserna endast i begränsad utsträckning åstadkommas genom ändringar av bebyggelsen. I stället får trafik- och miljöproblemen i första hand lösas genom ändringar i trafiksystemen. Det innebär att den balans i förhållandet mellan kollektiv och individuell trafik som med hänsyn till bebyggelse- och trafikförutsättningarna i de särskilda fallen eftersträvas, får säkras genom föreskrifter och restriktioner, som prioriterar, dimensionerar och separerar trafikflödena. På så sätt kan — genom en minskad trafikintensitet på vissa trafikleder, införande av reserverade körfält, anordnande av särskilda bussgator, prioritering genom trafiksignaler etc. — betingelserna för kollektivtrafiken och därmed för trafikservicen över huvud förbättras. Vid sina överväganden av hithörande problem bör de sakkunniga på lämpligt sätt knyta an till det inledningsvis nämnda utvecklingsarbete, som bedrivs under en ledningsgrupp i Kommunikationsdepartementet och som är inriktat på trafik-

sanerande åtgärder inom befintlig tätortsbebyggelse i syfte att öka trafik-säkerheten.

I anslutning till de sakkunnigas bedömning av dessa frågor bör även beaktas olika faktorer, som i övrigt kan höja de kollektiva trafikmedlens attraktivitet och därmed påverka trafikanternas val av dem som färdmedel. Jag tänker då exempelvis på utformningen av bussar och hållplatser och på tidsbesparande arrangemang för avgiftsupptagning.

I fråga om *de tekniska betingelserna för kollektivtrafiken* bör de sakkunniga närmast inrikta sig på de kollektiva färdmedel som f. n. används och som under den närmaste tioårsperioden bedöms komma till användning, dvs. främst bussar och i större städer olika spårbundna system. Även modifierade former av dessa trafikmedel — exempelvis efterfrågestyrda bussar — bör beaktas med hänsyn till deras sannolika användning under den ifrågakommande perioden.

Då det gäller att genom lämpliga åtgärder säkra den i de ifrågakommande modellerna eftersträfvade dimensioneringen och utformningen av kollektivtrafiken har de sakkunniga i första hand att beakta de *befogenheter* och *möjligheter som står kommunerna till buds* inom ramen för gällande plan-, trafik- och avgiftsförfattningar etc. I sammanhanget bör en kritisk värdering ske av dessa bestämmelser. I den mån de av olika skäl framstår som otillräckliga eller mindre ändamålsenliga, har de sakkunniga att utarbeta förslag till ändrade eller nya bestämmelser som kan stödja kommunerna i deras strävanden att främja kollektivtrafiken.

Övervägandena bör även avse de möjligheter som prissättningen i kollektivtrafiken erbjuder att förverkliga en trafikpolitisk målsättning på det lokala planet.

Inledningsvis har nämnts de åtgärder som vidtagits inom ramen för *den statliga bidragsgivningen* till det kommunala väg- och gatubygget för att främja en rationell fördelning mellan individuella och kollektiva trafikmedel i de större tätortsregionerna. Jag tänker då på de statsbidrag till tunnelbanor och snabbspårvägar etc., som införts inom ramen för väganlagen. Det bör åvila de sakkunniga att överväga i vad mån förutsättningar finns för att även i andra fall — och även med sikte på mindre och medelstora tätorter — skapa möjligheter för en prioritering inom ramen för anvisade medel mellan mera konventionellt vägbyggnad och anordningar som direkt tar sikte på att främja den kollektiva trafiken.

Utredningsarbetet bör bedrivas med den skyndsamhet som problemens kvalificerade art medger. Det kan konstateras, att övervägandena i åtskilliga fall sannolikt i och för sig skulle kunna motivera ett mycket omfattande undersöknings- och utvecklingsarbete. Härvidlag måste emellertid en avvägning ske av insatserna så att kraven på underlag koncentreras till väsentliga frågeställningar. Ambitionsnivån får därvid anpassas med hänsyn till angelägenheten att resultatet av utredningsarbetet så snart som möjligt kan omsättas i den kommunala planeringen.

De sakkunniga bör i frågor med anknytning till andra statliga utredningar — såsom bygglagutredningen, trafikplaneringsutredningen och vägkostnadstutredningen — samråda med dessa. Vidare bör utredningsarbetet i vad avser de angivna modellplaneringarna i anslutning till vissa tätorter ske i nära kontakt med vederbörande kommunala myndigheter.

Kommittén har under tiden februari—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Därutöver har fem sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp för planering av kommitténs arbete.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

38. *Nordiskt trafiksäkerhetsråd (K 1971: 2) (NTR)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1971 att ingå såsom ledamot i ett Nordiskt trafiksäkerhetsråd med uppgift att fungera såsom ett kontakt-, samordnings- och planeringsorgan i fråga om nordiskt samarbete på trafiksäkerhetsområdet:

Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare (fr. o. m. den 5 mars 1971)

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Rådet har hållit två sammanträden. Av rådet utarbetat förslag till stadgar har fastställts av regeringarna. För att biträda rådet i dess verksamhet finns enligt stadgarna två permanenta samarbetsorgan, Nordisk kommitté (K 1971: 5) för vägtrafiklagstiftning (NKV) och Nordisk kommitté (K 1967: 37) för trafiksäkerhetsforskning (NKT).

39. *Ledningsgruppen (K 1971: 3) för planering av den nya flygtrafikledarskolan i Sturup*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1971 med uppgift att leda planeringsarbetet avseende den nya flygtrafikledarskolan i Sturup:

Ordförande:

Nelander, Olle M. V., direktör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Görs, L. Folke E:son, driftdirektör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Oterdahl, Jan A., överste (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Experter:

Berkenstam, G. Lennart, stabstrafikledare (fr. o. m. den 10 november 1971)

Johansson, Caj-Aage, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 10 november 1971)

Jönsson, Sturc, förste trafikledare (fr. o. m. den 10 november 1971)

Mattsson, Jan-Olof, förste trafikledare (fr. o. m. den 1 december 1971)

Sekreterare:

Danielsson, Jan P. T., departementssekreterare (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (PM upprättad den 27 maj 1971 inom kommunikationsdepartementet):

1970 års riksdag har beslutat att en skola för gemensam utbildning av civil och militär flygtrafikledningspersonal skall inrättas (prop. 1970: 1, bil. 8, SU 9, rskr 98). Skolan, som avses ersätta nuvarande skolor för utbildning av flygtrafikledare i luftfartsverkets resp. flygvapnets regi, skall få en självständig ställning med egen styrelse direkt under kommunikationsdepartementet.

I enlighet med vad som uttalades i prop. 1970: 1 har vissa fortsatta och kompletterande utredningsarbeten avseende den nya skolan igångsatts. Sålunda tillkallade chefen för kommunikationsdepartementet den 14 juli 1970 — med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 5 juni 1970 — dels en sakkunnig med uppgift att utarbeta en teknisk—operativ specifikation för radarsimulator och annan teknisk utrustning vid skolan, dels en sakkunnig med uppgift att från vissa militära utgångspunkter se över flygtrafikledningskommitténs förslag till utbildningsplaner m. m. för den nya skolan.

Vad gäller husbyggnadsarbetena har Kungl. Maj:t i brev den 5 juni 1970 anbefallt luftfartsverket att snarast upprätta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till byggnadsprogram för skolan. Därvid har föreskrivits att verket bl. a. skall bedriva arbetet i samråd med de nämnda sakkunniga.

Relativt lång tid återstår innan den nya skolan kan tas i bruk. Planeringen bedrivs med sikte på att detta skall kunna ske hösten 1974. Pågående utredningsarbeten utgör det inledande skedet i planeringen för skolprojektet.

Arbetet övergår nu successivt till ett skede av mera detaljerad planering innefattande projektering av byggnad och närmare förberedelser för upphandling av utrustning. Av betydelse för dessa arbeten är därvid också den närmare uppläggnings- och utformningen av utbildningen vid skolan. Sistnämnda planeringsarbete måste därför påbörjas snarast möjligt om skolan skall kunna tas i bruk vid beräknad tidpunkt.

Mot denna bakgrund är det nödvändigt att de olika delarna av planeringsarbetet nu samordnas, vilket synes böra ske genom att en särskild ledningsgrupp för hela projektet tillskapas med uppgift att ansvara för det fortsatta planeringsarbetet för den nya skolan. Vad gäller det arbete som återstår inom ramen för simulatorgruppens uppdrag synes detta lämpligen böra slutföras under ledningsgruppens överinseende.

I ledningsgruppen bör ingå representanter för de två huvudintressenterna, dvs. chefen för flygvapnet och luftfartsverket, under en från dessa organ fristående ordförande. Ledningsgruppens uppgifter avses senare skola övertas av det organ som kommer att handha ledningen av skolan.

Ledningsgruppens uppgift bör vara att — intill dess det organ tillskapas som skall svara för skolans ledning —

1. leda det fortsatta förberedelsearbetet för upphandling av simulator och övrig teknisk utrustning vid flygtrafikledarskolan; vid upprättande av förslag till upphandlingskontrakt förutsätts därvid samråd ske med försvarets materielverk;

2. leda det fortsatta utrednings- och projekteringsarbetet avseende byggnaden; samt

3. leda arbetet med detaljplanering och programmering av den utbildning som skolan skall bedriva med utgångspunkt i flygtrafikledningskommitténs förslag (Ds K 1969: 2).

Ledningsgruppen har under tiden t. o. m. oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972, varefter arbetsuppgifterna övergår till skolan, som beräknas bli inrättad den 1 juli 1972.

40. *Nordisk ämbetsmannakommitté (K 1971: 4) för transportfrågor*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande 18 juni 1971 att ingå såsom ledamot i en Nordisk ämbetsmannakommitté för transportfrågor. Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Ämbetsmannakommittén har tillsatts enligt Nordiska rådets rekommendation om nordiskt samarbete på transportområdet och består av representanter för Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Kommittén skall dels utarbeta förslag till avtal mellan de nordiska länderna om samarbete på transportområdet, dels fungera som ett permanent samarbetsorgan i anslutning till det nordiska ministerrådet. Kommittén har under tiden juni—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

41. *Svenska sakkunniga (K 1971: 5) inom Nordisk kommitté för vägtrafiklagstiftning (NKV)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 oktober 1971 att ingå såsom svenska ledamöter i Nordisk kommitté för vägtrafiklagstiftning.

Ordförande:

Holmquist, Bertil G., rättschef (fr. o. m. den 3 november 1971)

Ledamot:

Johnsson, Jan G., hovrättsassessor (fr. o. m. den 3 november 1971)

Experter:

Stoltz, A. Wilhelm, lagman (fr. o. m. den 3 november 1971)

Tornberg, E. A. Gunnar, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 3 november 1971)

Lokal: Kommunikationsdepartementet, Fack, 103 10, Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén utgör samarbetsorgan med uppgift att biträda Nordiskt trafiksäkerhetsråd (K 1971: 2) (NTR).

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Finansdepartementet**A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971***1. Utredningen (Fi 1963: 34) om metrologiska enheter*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1962 för översyn av gällande lagstiftning rörande metrologiska enheter m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 12 juli 1962):

Ordförande:

Lännergren, E. Bengt, justitiekansler

Ledamöter:

Edstrand, Karl-Ingmar, departementsråd

Åhström, N. Åke A:son, hovrättsråd

Experter:

Laurell, Karl Fredrik, avdelningsdirektör

Malmgren, Kurt K.-G., rättschef

Neymark, Marit H. E., laboratoriechef

Rudberg, Erik G., professor

Ulvfot, Benkt H., myntdirektör

Sekreterare:

Personne, Jon M., byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1963 års riksdagsberättelse I Fi 34.

Utredningen har under tiden november 1970—februari 1971 hållit 21 sammanträden.

Utredningen har den 22 februari 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 18) Mått och vikt.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Fondbyråutredningen (Fi 1965: 25)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1964 för att utreda frågan om den framtida förläggningen av de arbetsuppgifter som nu ankommer på statskontorets fondbyrå:

Utredningsman:

Ivarsson, Sven Ivar, avdelningschef

Experter:

Kull, Börje, byråchef

Nordström, Lennart W., organisationsdirektör

Säfström, Stig O., revisionsdirektör

Sekreterare:

Duke, Karl Erik Å., revisionsdirektör

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

En arbetsgrupp inom utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett flertal sammanträden.

Utredningen har den 22 november 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 82) *Förvaltning av fonder i staten*.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Utredningen (Fi 1966: 28) om definitiv källskatt*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1965 för att utreda frågan om att införa en definitiv källskatt samt därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 19 mars 1965):

Utredningsman:

Hedborg, Gustaf T., kammarrättspresident

Experter:

Arnklin, Helmer S. E., byrådirektör

Edlund, C. Bertil, kansliråd

Ekman, S. Gösta, generaldirektör

Hallman, Eric R., överdirektör

Lindqvist, Rolf L. A., länsråd

Magnusson, A. Tage, disponent, led. av riksdagen

Wärnberg, Erik G., trävaruhandlare, led. av riksdagen

Sekreterare:

Gustafson, G. Arne, skattedirektör

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Fi 28 samt skattesystemutredningens direktiv i 1961 års riksdagsberättelse Fi 36.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 15 sammanträden.

Utredningen har i december 1971 slutjusterat ett betänkande om principerna för en förenklad löntagarbeskattning.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Betalningsbalansutredningen (Fi 1968: 46)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1967 för att utreda frågan om förbättrad betalningsbalansstatistik (se Post- och Inrikes tidn. den 22 juli 1967):

Utredningsman:

Metelius, Bengt E., docent

Experter:

Lemne, Carl-Göran, bankokommissarie

Nyström, Lars A., bankkamrer

Sekreterare:

Grassman, Sven H. W., fil. mag.

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Fi 46.

Utredningen har under tiden november 1970—maj 1971 haft ett stort antal överläggningar med representanter för olika myndigheter och organisationer.

Utredningen har den 26 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:31) Den svenska betalningsbalansstatistiken och den 22 juni 1971 bilagan (SOU 1971: 32) Valutarenservan och utrikeshandelns finanssiella struk-
tur.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Kapitalskatteberedningen (Fi 1968: 47)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1967 för översyn av förmögenhets- samt arvs- och gåvobeskattningen (se Post- och Inrikes tidn. den 22 juni 1967):

Ordförande:

Walberg, Sten S., generaldirektör

Ledamöter:

Abelin, Hans Henrik G. Z., kansliråd

Alcmyr, Stig R., rektor, led. av riksdagen

Brandt, Erik R., f. d. ombudsman, led. av riksdagen

Hermansson, Herbert E., lantbrukare, f. d. led. av I kamm.

Ottosson, C. E. Holge, direktör, f. d. led. av I kamm.

Tistad, Eskil G. D., tulldirektör, f. d. led. av I kamm.

Experter:

Edlund, C. Bertil, kansliråd

af Klercker, E. Bertil T:son, jur. dr

Larsson, Tage K. L., försäkringsdirektör

Lindberg, Lars G. B., advokatfiskal

Rönquist, Karl-Axel, länsråd

Stahl, Ivar, byråassistent

Steneborn H. Arne, länsråd

Werding, Jan A., civilekonom

Sekreterare:

Anclow, Per R., kammarrättsfiskal

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Fi 47.

Beredningen har under tiden november 1970—juni 1971 hållit 16 sammanträden. Dessutom har arbetsgrupper inom beredningen samman-
trätt vid skilda tillfällen.

Beredningen har den 11 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:46) Teknisk översyn av kapitalbeskattningen.

Uppdraget är därmed slutfört.

6. Testutredningen (C 1969: 16)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 mars 1968 för att utreda frågan om förutsättningarna och formerna för psykologiska undersökningar inom statsförvaltningen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 april 1968):

Ordförande:

Cars, Gunnar F. O., regeringsråd

Ledamöter:

Berglund, Erik, sekreterare

Björk, Kaj Å., redaktör, led. av riksdagen

Holm, Thorsten H., ombudsman

Larsson, Sven O., psykolog

Magnusson, David N., professor

Ström, K. Fingal, kansliråd

Ulf, Bo L., administrativ direktör

Sekreterare:

Larsson, Sven O., psykolog

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Ci 16.

Utredningen har under tiden november 1970—juni 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningen har den 29 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:47) *Psykologiska urvalsmetoder inom statsförvaltningen med därtill fogat bihang* (SOU 1971: 48) *Personurval med hjälp av psykologiska undersökningar*.

Uppdraget är därmed slutfört.

7. Beredningen (Fi 1969: 48) för regional planering

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 december 1967 med uppgift att undersöka möjligheterna för en ökad samordning och utveckling av prognoser och planer inom den offentliga sektorn och inom det enskilda näringslivet med sikte på att skapa bästa möjliga underlag för en regional utvecklingsplanering (se Post- och Inrikes tidn. den 9 februari 1968):

Ordförande:

Sjönander, Bo Jonas, statssekreterare

Ledamöter:

Ekström, Bert O., t.f. kansliråd

Fröjd, S. Arne, länsråd

Göransson, F. O. Bo, utredningssekreterare

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef

Kahlin, Tage H., direktör

Tersman, Rune F. B., direktör

Thufvesson, Bengt E., länsråd

Ågren, Lars O. T., direktör

Ersättare för ledamöter:

Ericsson, Kjell U., finanssekreterare (för Tersman)

Nordberg, Anders E., direktör (för Ågren)

Petzäll, Ingvar A., direktör (för Kahlin)

Sundström, Olof G., utredningschef (för Göransson)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Chefen för finansdepartementet har den 6 december 1971, efter framställning av beredningen, förklarat att beredningens arbete skall anses slutfört.

8. Checklöneutredningen (*Fi 1969: 51*)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 mars 1968 för att utreda frågan om checklön och därmed sammanhängande problem (se Post- och Inrikes tidn. den 20 mars 1968):

Utredningsman:

Lundell, Sture V., regeringsråd

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 51.

Utredningen har den 30 september 1971 avgett promemoria (Ds Fi 1971: 12) om åtgärder för att motverka checkmissbruket.

Uppdraget är därmed slutfört.

9. Upphandlingskommittén (*Fi 1969: 60*)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 oktober 1968 för att utreda frågor rörande statlig upphandling m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 6 november 1968):

Ordförande:

Lindmark, A. Lars G., generaldirektör

Ledamöter:

Adamsson, Erik S. J., expeditör, led. av riksdagen

Fransson, Bo-Gunnar L., departementssekreterare

Granström, Stig E., överintendent

Johansson, Bengt K. A., departementssekreterare

Larsson, Lars-Olov H., fastighetsdirektör

Skärman, Bo A. W., distriktslantmätare, f. d. led. av I kamm.

Winberg, O. Bertil, planeringsdirektör

Experter:

Blomqvist, K. Gunnar V., byrådirektör

Eriksson, Sven A., byrådirektör

Grenstedt, E. Lennart N., t.f. kansliråd

Gustafsson, Åke G., avdelningschef

Nissback, Nils E., revisionsdirektör

Vahlén, K. E. Lennart, professor

Wiberg, G. Lennart E:son, direktör

Sekreterare:

Wettergren, Lars J. B., revisionsdirektör

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 60.

Kommittén har under tiden november 1970—december 1971 hållit tio sammanträden.

Kommittén har i december 1971 slutjusterat betänkandet Offentlig upphandling — riktlinjer och regler för stat och kommun.

Uppdraget är därmed slutfört.

10. Jordbruksbeskattningskommittén (Fi 1969: 63)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 november 1968 för att överse nu gällande bestämmelser för inkomstbeskattning av jordbruk (se Post- och Inrikes tidn. den 12 december 1968):

Ordförande:

Eckersten, Ivan E., statssekreterare

Ledamöter:

Adolfsson, Tage V. A., godsägare, led. av riksdagen

Andersson, Karl Olov, direktör

Andersson, M. Alvar, lantbrukare, led. av riksdagen

Brodén, Sven E., departementsråd

Svedberg, Erik D., hemmansägare, led. av riksdagen

Wärnberg, Erik G., trävaruhandlare, led. av riksdagen

Experter:

Ericson, Filip L., byråchef

Sagnert, Stig E., skattedirektör

Stening, F. Birger, kammarrättsassessor

Sekreterare:

Hillerbrand, Carl-Henric S., taxeringsintendent

Bitr. sekreterare:

Wallin, Alf G., t.f. avdelningsdirektör

Direktiven för kommittén, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 63.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden. Därutöver har 17 sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp inom kommittén.

Kommittén har den 16 november 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 78) Jordbruksbeskattningen.

Uppdraget är därmed slutfört.

11. Valutakommissionen (Fi 1970: 65)

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 21 augusti 1969 för att som undersökningskommission skyndsamt dels utreda huruvida de bankaktiebolag,

som fått riksbankens bemyndigande att vara valutabank, lojalt tillämpat valutaregleringen dels, i den mån utredningsresultatet föranleder detta, föreslå lämpliga åtgärder för att hindra att valutaregleringen kringgås:

Ordförande:

Abjörnsson, Carl V., regeringsråd

Ledamöter:

Alexanderson, K. Erik, lagman, f. d. led. av I. kamm.

Joge, Sven F., vice riksbankschef

Strand, Axel W., riksgäldsfullmäktig, f. d. led. av I kamm.

Wärn, Tage G., f. d. statssekreterare

Expert:

Gustafsson, G. Åke, bankdirektör

Sekreterare:

Mollstedt, S. R. Bo, hovrättsråd

Kommissionen har under tiden november 1970---juni 1971 hållit sju sammanträden.

Kommissionen har den 21 juni 1971 avgett utlåtandet (Ds Fi 1971: 9) Bankerna och valutaregleringen.

Uppdraget är därmed slutfört.

12. Bostadsbeskattningsutredningen (Fi 1970: 68)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 oktober 1969 för översyn av beskattningen av bostadsföreningar och deras medlemmar m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 14 november 1969):

Ordförande:

Wahlgren, E. Göran, departementsråd

Ledamöter:

Enarsson, J. O. Arvid, skogsbruksägare, led. av riksdagen (avliden)

Eriksson, J. Einar, direktör, f. d. led. av I kamm. (t. o. m. den 19 februari 1971)

Stadling, J. Otto V., hemmansägare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 20 februari 1971)

Turesson, Bo, distriktslantmätare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 25 maj 1971)

Experter:

Fries, Ingmar F., departementssekreterare

Sandström, J. Sigurd, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 26 april 1971)

Sekreterare:

Lindstam, Leif E., kammarrättsfiskal

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 68.

Utredningen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Utredningen har den 20 oktober 1971 avgett betänkandet (Ds Fi 1971: 14) Bostadsbeskattning.

Uppdraget är därmed slutfört.

13. *Utredningen (Fi 1970: 72) om facklig förtroendemans ställning*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 februari 1970 med uppdrag att utreda frågan angående ledighet m. m. för sådan anställd inom den statliga förvaltningen som i egenskap av facklig förtroendeman fullgör uppdrag inom personalorganisation (se Post- och Inrikes tidn. den 26 mars 1970):

Utredningsman:

Vahlberg, Gustav E., f. d. generaldirektör

Sekreterare:

Stiernstedt, Lars J. T., f. d. förhandlingsdirektör

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 58.

Utredningen har under tiden november 1970—februari 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningen har den 18 februari 1971 avgett promemoria (Ds Fi 1971: 3) om facklig förtroendemans ställning.

Uppdraget är därmed slutfört.

14. *Sakkunnig (Fi 1970: 75) med uppdrag att se över kammarkollegiets uppgifter och organisation*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 maj 1970 med uppdrag att se över kammarkollegiets uppgifter och organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1970):

Utredningsman:

Tammelin, Paul A. V., överdirektör

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 60.

Den sakkunnige har den 3 november 1971 avgett betänkandet (Ds Fi 1971: 16) Kammarkollegiet. Redogörelse för översyn av kammarkollegiets uppgifter och organisation.

Uppdraget är därmed slutfört.

15. *Organisationskommittén (Fi 1971: 2) för statens personalnämnd*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 mars 1971 med uppgift att ombesörja personal-, lokal- och intendenturärenden m. m. för statens personalnämnd samt i övrigt för nämndens räkning fullgöra på myndighet ankommande uppgifter utom vad beträffar tillsättandet av tjänsten som chef för nämnden (se Post- och Inrikes tidn. den 13 april 1971):

Ordförande:

Rosenblad, Urban S., överdirektör (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Glaas, Sten-Ove J., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Nyrén, A. Per-Elof, organisationsdirektör (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Werner, Ulf C. L., departementssekreterare (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Expert:

Ström, Evert R., personaldirektör (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Sekreterare:

Werner, Ulf C. L., departementssekreterare (fr. o. m. den 26 mars t. o. m. den 30 juni 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Organisationskommittén har under tiden april—juni 1971 hållit tio sammanträden.

Statens personalnämnd har inrättats den 1 juli 1971.

Kommitténs uppdrag är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 197216. *Markdelegationen (K 1957: 30)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 november 1956 för att ingå i en delegation med uppgift att företräda staten vid förhandlingar med Stockholms stad rörande vissa mellan staten och staden föreliggande byggnads- och markfrågor samt inkomma med de förslag som förhandlingarna kan föranleda:

Ledamöter:

Johansson, J. Henry, kanslidirektör

Larsson, Sixten, f. d. generaldirektör

Renlund, R. Gösta, bankdirektör

Experter:

Carlstedt, Arne R., teknisk direktör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Elghufvud, E. Gösta, avdelningsdirektör

Smith, A. Åke, planeringsdirektör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Stagg, A. Ivan E., byrådirektör

Sekreterare:

Arrhenius, Karl G. H., kanslichef

Bitr. sekreterare:

Elofsson, Axel E., byrådirektör

Lokal: Blasieholmstorg 11 C, 111 48 Stockholm, tel. 10 55 91 och 11 46 88

Direktiven för delegationen, se 1957 års riksdagsberättelse I K 30 och K 1965: 11. *Tilläggsdirektiv*, se Fi 1971: 18. Kungl. Maj:t har den 23 april 1971 förordnat, att delegationens uppdrag — utöver vad som föreskrivits i Kungl. Maj:ts beslut den 23 november 1956 och den 23 april 1964 — skall innefatta uppgiften att företräda staten vid förhandlingar med vederbörande kommunala organ inom storstockholmsområdet avseende frågor rörande användningen av kvarvarande statliga markområden inom Järvafältet och därtill knutna markfrågor.

Under tiden november 1970—oktober 1971 har fortlöpande utredningar, överläggningar och förhandlingar ägt rum.

Vad gäller det nya förhandlingsuppdraget har överläggningar och förhandlingar upptagits med vederbörande kommuner om jämkning av det för en godsterminal m. m. reserverade markområdet vid Ulriksdal och om dispositionen av det för andra statliga ändamål reserverade markområdet vid Ursvik för att kunna till vederbörande kommuner överlåta ytterligare viss mark. Överläggningarna har därjämte avsett förvärv för SJ:s räkning av vissa markområden vid Spånga station och Årsta inom Stockholms kommun.

I fråga om Stockholms kommun har vidare överläggningar och förhandlingar förts i för parterna aktuella innerstadsfrågor, bl. a. ändrade stadsplaner för kv. Kronoberg på Kungsholmen (polishustomten), kv. Fältöversten på Östermalm (tidigare överlåtet till kommunen), kv. Loen på nedre Norrmalm (lokaler för statsdepartementen m. m.) och kv. Gamen på Södermalm (skattehuset). Beträffande de två förstnämnda kvarteren har tilläggsavtal till tidigare markbytesavtal slutits i december 1971. Härjämte har delegationen biträtt vissa myndigheter i olika markärenden.

Det i föregående års riksdagsberättelse omnämnda avtalet om upplåtelse av Beckholmen har godkänts av Kungl. Maj:t den 20 november 1970.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

17. Utredningen (Fi 1959: 37) om universitetens egendomsförvaltning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 mars 1958 för utredning om universitetens egendomsförvaltning m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 13 mars 1958):

Ordförande:

Hörjel, Nils J., generaldirektör

Ledamöter:

Lindblad, Sven J. H., bankdirektör

Resare, Bengt C. M., överdirektör

Welinder, P. E. Carsten, professor

Experter:

Johnsson, Jan G., hovrättsassessor

Uhlin, Karl-Erik, kanslichef

Sekreterare:

Jacobsson, A. Torvald, avdelningsdirektör

Lokal: Riksarkivet, Fack, 100 26 Stockholm 34, tel. växel 54 02 00

Direktiven för utredningen, se 1959 års riksdagsberättelse I Fi 37.

En arbetsgrupp inom utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

18. *Utredningen (Fi 1965: 26) om redovisning i skuldförbindelser mot säkerhet i fartygsinteckning av vissa fondmedel*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 oktober 1964 för att utreda frågan om redovisning i skuldförbindelser mot säkerhet i fartygsinteckning av fondmedel, som avses i 274 § lagen om försäkringsrörelse och 19 § lagen om understödsföreningar samt därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 4 december 1964):

Utredningsman:

Lindstedt, Anders, kommerseråd

Sekreterare:

Personne, Jon M., byrådirektör

Lokal: Kommerskollegium, Birger Jarls torg 5, Box 1209, 111 82 Stockholm, tel. växel 22 36 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

19. *Bilskatteutredningen (Fi 1966: 29)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1965 för översyn av vägtrafikbeskattningen och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 10 april 1965):

Ordförande:

Hörjel, Nils J., generaldirektör (t. o. m. den 31 januari 1971)

Palm, Böret, expediteschef (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Ledamöter:

Abelin, Hans Henrik G. Z., kansliråd

Björkman, N. G. Folke, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Blidfors, T. E. Johannes, f. d. seminarielärare, f. d. led. av II kamm.

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen

Levin, Karl-Axel, direktör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 11 mars 1971)

Sterne, Gösta E. V., disponent, led. av riksdagen (avliden)

Experter:

Grahn, F. Ture, byrådirektör

Jansson, Jan Owen, civilekonom

Johnsson, Jan G., hovrättsassessor

Milstam, K. Östen, departementssekreterare

Odén, C. Åke, kanslichef

Thulin, Einar E:son, skattedirektör

Öhrn, J. Bruno, kansliråd

Sekreterare:

Nilsson, K. Valter, hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Bratt, Ulf G., hovrättsassessor (fr. o. m. den 15 april 1971)

Lokal: Statsdepartementens utredningsavdelning, Citadellsvägen 17, 211 20 Malmö, tel. växel 040/749 50

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Fi 29.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 17 sammanträden samt haft en överläggning med representanter för de danska väg- och beskattningsmyndigheterna om samnordiska problem i fråga om vägtrafikbeskattningen. Därutöver har tolv sammanträden hållits med en arbetsgrupp inom utredningen.

Utredningen har till chefen för finansdepartementet den 19 januari 1971 avgett en skrivelse om övergång till kilometerbeskattning samt den 22 juni 1971 och den 25 augusti 1971 yttranden över en hemställan från kilometerskattenämnden om principbeslut om kilometerbeskattning.

Utredningen har hos statistiska centralbyråns bilregister låtit göra en undersökning beträffande förhållandet mellan tjänstevikt och passagerarantal hos personbilar. Vidare har utredningen utfört en enkätundersökning hos länsstyrelserna beträffande tillämpningen av kungörelsen (1969: 553) om nedsättning av skatt på traktorer och släpvagnar, m. m.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

20. Tullagstiftningskommittén (Fi 1966: 32)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 mars 1965 för översyn av bestämmelserna om tullklarering och tullkontroll samt därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 23 juni 1965):

Ordförande:

Fahlander, Vidar M. J., f. d. generaltulldirektör

Ledamöter:

Bergstrand, Sten-Erik, expeditiönschef
Blom, S. T. Lennart, borgarråd
Croneborg, K. O. Rutger, kommerseråd
Hartler, Hans M. S., tullråd
Nyström, Holger R. B., direktör
Willart, N. Bo, departementssekreterare

Experter:

Abelin, Hans Henrik G. Z., kansliråd
Bose, Curt E., direktör
Brindner, Per E., direktör
Kristensson, Bengt A., direktör
Linder, Helge, f. d. hamndirektör
Myrsten, J. Lennart, utrikesråd
Nyrén, Bengt, direktör
Olsson, N. Bertil, direktör
Wennergren, C. Bertil O., ställföreträdande justitieombudsman
Åkerlund, K. A. Lars, direktör

Sekreterare:

Jansson, N. Lennart, avdelningsdirektör

Bitr. sekreterare:

Erixon, Ragnar W., t. f. byrådirektör
Resele-Tidén, C. O. Åke, förste byråinspektör

Lokal: Österlånggatan 14, 2 tr., 111 31 Stockholm 2, tel. 21 27 09
(ordföranden), 21 29 11 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1966 års riksdagsberättelse Fi 32.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Kommittén har den 16 mars 1971 avgett betänkandet (Ds Fi 1971:4) Särskilda frågor rörande tullproceduren.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

21. *Alkoholpolitiska utredningen (Fi 1966:33)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 oktober 1965 för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken:

Ordförande:

Lindholm, P. Sigurd, f. d. statsråd, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Bergegren, Astrid, kontorist, led. av riksdagen
Boo, Karl G. H., assistent, led. av riksdagen
Burman, Olof, direktör
Erbacke, K. Gunnar, direktör

Hermansson, Rune, f. d. statsråd, direktör

Hillbo, Arne O., byråchef

Jungefors, Stig L. S., chefsrådman

Nyberg, J. Olaus, redaktör, f. d. led. av II kamm.

Wennerfors, Alf A:son, studierektor, led. av riksdagen

Experter:

Collett, John P. E., byrådirektör

Englund, Anders, avdelningschef

Jonsson, K. Erland, docent

Larsson, Karl Gotthard, sekreterare

Nilsson, Tom E., lektor

Rydberg, Ulf, leg. läkare

Sundgren, Lars J., lektor

Sekreterare:

Carlsson, Sven-Gunnar, konsulent

Bitr. sekreterare:

Henrikson, Claes H., hovrättsassessor (fr. o. m. den 7 juni 1971)

Jönsson, Rolf, pol. mag. (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Solberg, Jarl C. R., förste amanuens (fr. o. m. den 17 mars 1971)

Stendahl, Anders L:son, hovrättsassessor

Lokal: Österlånggatan 14, 111 31 Stockholm, tel. 21 23 09

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Fi 33.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 15 sammanträden samt företagit en studieresa till Malmö och Köpenhamn. Två sammanträden har hållits med en särskild arbetsgrupp för frågor om alkoholinformation. Arbetsgruppen har besökt Oslo för att närmare studera undervisnings- och upplysningsverksamhet i alkoholfrågan samt alkoholforskning i Norge.

Utredningen har den 21 september 1971 avgett delbetänkande (SOU 1971: 66) om mellanölsfrågan och den 9 december 1971 rapporten (SOU 1971: 77) Svenska folkets alkoholvanor.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

22. Utredningen (C 1967: 11) om städningen vid statliga myndigheter

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 mars 1966 för att verkställa en översyn av den statliga städningen (se Post- och Inrikes tidn. den 13 april 1966):

Ordförande:

Johansson, Kjell Å. M., förhandlingsdirektör

Ledamöter:

Stime, Pär-Eric W., avdelningsdirektör

Wallén, Ake, byrådirektör

Experter:

Höök, S. Rune, lönesekreterare

Lindahl, K. Olof R., förhandlingsdirektör

Stare, K. J. Peter, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Olson, O. Lennart, byråchef

Lokal: Statens avtalsverk, Slottsbacken 6, Fack, 103 10 Stockholm 2,
tel. växel 22 59 60

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse Ci 11.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden samt haft överläggningar med myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

23. *Fondbörsutredningen (Fi 1967: 32)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 februari 1966 för översyn av förslagsstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 24 februari 1966):

Ordförande:

Wulff, Kurt E., f. d. generaldirektör

Ledamöter:

Algott, Stig A., börschef

Aronson, S. Albert, borgarråd

Dahlström, Gösta E., fil. lic.

Eklöf, Kurt G. A., bankdirektör

Hessler, S. Henrik, professor (t. o. m. den 13 oktober 1971)

Langenskiöld, Carl G. L., direktör

Lindencrona, Alvar, direktör

Stern, Torkel E., bankinspektör

Wahlgren, E. Göran, departementsråd

Åhström, N. Åke A:son, hovrättsråd

Experter:

Hanner, Per V. A., auktoriserad revisor

Loheman, Arne, hovrättsråd

Sekreterare:

Johanson, Lars R., direktör (t. o. m. den 31 december 1970)

Olsson, Hans G., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Bitr. sekreterare:

Hagman, Jan-Magnus, civilekonom (t. o. m. den 28 februari 1971)

Lokal: Gamla Riksdagshuset, 111 28 Stockholm, tel. växel 14 10 00
(sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse Fi 32.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Utredningen har den 19 februari 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 9) Större företags offentliga redovisning.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

24. Utredningen (Fi 1967: 33) om det skatterättsliga fastighetsbegreppet

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 april 1966 för att överse reglerna för det skatterättsliga fastighetsbegreppet och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 2 maj 1966):

Utredningsman:

Villner, Sven V., länsråd

Experter:

Farman, J. Hugo, intendent

Jacobsson, L. Ebbe, f. d. direktör

Modigh, Pontus, bankdirektör

Sekreterare:

Granath, Nils O., förste länsassessor

Lokal: Länsstyrelsen, Fack, 381 01 Kalmar 1, tel. 0480/222 20

Särskilda direktiv har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit 16 sammanträden.

Utredningen har den 24 november 1971 avgett betänkande (Ds Fi 1971: 15) om det skatterättsliga fastighetsbegreppet.

Återstående utredningsarbete beräknas bli slutfört under första halvåret 1972.

25. Förhandlingsutredningen (C 1968: 16)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 april 1967 för att utreda vissa frågor i förhandlingsrättssystemet för de offentliga tjänstemännen (se Post- och Inrikes tidn. den 19 april 1967):

Ordförande:

Aldestam, N. Arne, statssekreterare

Ledamöter:

Ericsson, K. Georg V., regeringsråd

Gustafsson, M. Gunnar, ombudsman, led. av riksdagen

Gustafsson, Åke G., avdelningschef

Mannerfeldt, Nils O. G., justitieråd (t. o. m. den 29 december 1970)

Montelius, Jan-Christian O. A., departementsråd

Experter:

Björkman, K. Eugen, direktör

Groll, Lennart E. O., pressombudsman

Johansson, Eric G. E., direktör

Sekreterare:

Hårdefelt, S. Börje, t.f. rättschef

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Ci 16. *Tilläggsdirektiv*, se Fi 1970: 39 och Fi 1971: 32.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Utredningen har den 5 juli 1971 avgett promemoria (Ds Fi 1971: 10) om vissa ändringar i stats- och kommunaltjänstemannalagarna samt om ett enhetligt anställningsbegrepp för de offentligt anställda.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

26. *Lönesystemutredningen (C 1968: 17)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 september 1967 med uppgift att utreda frågan om ändringar i det statliga tjänste- och lönesystemet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 4 oktober 1967):

Ordförande:

Uggla, Karl-Lennart, generaldirektör

Ledamöter:

Bertman, Harry, byggnadsråd

Gustafsson, Åke G., avdelningschef

Hårdefelt, S. Börje, t.f. rättschef

Nyrén, Å. Per-Elof, organisationsdirektör

Ragnå, Nils E. Å., personaldirektör

Salomonson, C. Stig R., byråchef

Experter:

Bäckström, N. Birger, lönesekreterare

Lindahl, K. Olof R., förhandlingsdirektör

Sekreterare:

Rudén, Allan N., personaldirektör

Lokal: Swedish Telecommunication Consulting AB, Farstagången 22, tel. 713 29 16 (sekreteraren). *Postadress:* c/o Swedtel, Box 25, 123 21 Farsta 1

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Ci 17.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit 14 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

27. *Byggnadsindexkommittén (Fi 1968: 43)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1967 för utredning om konstruktion av prisindex på byggnads- och anläggningsområdet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 25 april 1967):

Ordförande:

Fastbom, Lennart E., planeringschef

Ledamöter:

Carlsson, G. Arne V., departementsråd

Hinno, Rein, departementssekreterare

Kjessel, Bo, byggnadsråd

Mildner, Erwin A., fil. lic.

Ruist, Erik H., professor

Experter:

Fredriksson, Georg N., byrådirektör

Ivarsson, Holger I., avdelningsdirektör

Lindén, Yngve T., byråchef

Sekreterare

Hahr, Anders L. H. A., civilingenjör

Lokal: Statistiska centralbyrån, Linnégatan 87, Fack, 102 50 Stockholm 27, tel. växel 63 05 60 (ordföranden)

Direktiven för kommittén, se 1968 års riksdagsberättelse Fi 43.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Kommittén har den 15 december 1971 avgett delbetänkande (SOU 1971: 79) om byggnadsindex för bostäder.

Utredningsarbetet i fråga om byggnadsindex för andra slag av byggnads- och anläggningsarbeten beräknas pågå under hela år 1972.

28. Traktamentsbeskattningsutredningen (Fi 1969: 53)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 april 1968 för att utreda frågan om traktamentsbeskattningen och därmed sammanhängande uppgiftsskyldighet (se Post- och Inrikes tidn. den 31 augusti 1968):

Utredningsman:

Elfving, Folke R. A., f. d. landskamrerare

Experter:

Birkenstedt, F. Harry, ekonomichef

Eklund, Erik G., direktör

Näsholm, Birger, byråchef

Schärman, S. Olof, kanslichef

Sekreterare:

Koch, Göran E. M., t.f. länsassessor

Lokal: Ekelundsgatan 1, 6 tr., tel. växel 031/17 81 00. *Postadress:* Länsstyrelsen, Fack, 403 10 Göteborg 2

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 53.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju

sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

29. *Utredningen (Fi 1969: 54) för utveckling av system med differentierade lönekostnadspålägg*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 maj 1968 med uppdrag att utveckla system med differentierade lönekostnadspålägg (se Post- och Inrikes tidn. den 11 juni 1968):

Utredningsman:

Kalén, Olof H., lönedirektör

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Av utredningsarbetet återstår frågan om finansieringen av statens kostnader för pensionering av vissa grupper icke statsanställd personal.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

30. *1968 års kapitalmarknadsutredning (Fi 1969: 59)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 september 1968 för översyn av kapitalmarknadens struktur och funktionssätt (se Post- och Inrikes tidn. den 16 oktober 1968):

Ordförande:

Åsbrink, Per V., riksbankschef

Ledamöter:

Antonsson, Johannes M., hemmansägare, led. av riksdagen

Apelqvist, K. A. Seved, direktör

Browald, Tore, tekn. dr

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef

Iveroth, C. Axel, direktör

Johansson, Knut B. M., förbundsordförande, led. av riksdagen

Lindblad, Sven J. H., bankdirektör

Mehr, Hjalmar L., landshövding

Nilstein, Arne H., förbundsdirektör

Expert:

van der Hoeven, Willem, byrådirektör

Sekreterare:

Hansson, Lars R., bankkommissarie

Bitr. sekreterare:

Sahlén, Anders F., pol. mag.

Lokal: Sveriges Riksbank, Helgeandsholmen, Box 2119, 103 13 Stockholm 2, tel. växel 22 82 00

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 59.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

31. 1969 års punktskatteutredning (Fi 1970: 57)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 mars 1969 för att se över gällande bestämmelser på punktskatteområdet i de delar som inte nu ses över i annat sammanhang eller som nyligen varit föremål för översyn (se Post- och Inrikes tidn. den 5 juni 1969) samt enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 för att behandla frågor rörande beskattning av spelautomater o. d. (se Post- och Inrikes tidn. den 2 oktober 1970):

Ordförande:

Fridolin, Hans R., departementsråd

Ledamöter:

Jakobsson, Tage, direktör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Thulin, Einar E:son, skattedirektör

Willart, N. Bo, departementssekreterare

Expert:

Schultz, J. Allan S., bitr. skattedirektör

Sekreterare:

Andersson, Fritz A. R., avdelningsdirektör

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (ordföranden), 22 36 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 23 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

32. Arbetsgruppen (Fi 1970: 58) för utredning av vissa frågor rörande tullpackhuskarlslagen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 mars 1969 för att dels utreda konsekvenserna för tullpackhuskarlslagen, om deras ensamrätt till vissa handräckningsgöromål avvecklas, dels efter överläggningar med företrädare för tullpackhuskarlslagen framlägga de förslag vartill utredningen kan föranleda (se Post- och Inrikes tidn. den 14 april 1969):

Ordförande:

Johansson, Kjell Å. M., förhandlingsdirektör

Ledamöter:

Jansson, N. Lennart, avdelningsdirektör

Lundh, K. Gunnar, tullråd
Sjönell, L. Marianne, byråchef

Sekreterare:

Jansson, N. Lennart, avdelningsdirektör

Lokal: Österlånggatan 14, 2 tr., 111 31 Stockholm, tel. 22 59 60 (ordföranden), 21 29 11 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Arbetsgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 ej hållit några sammanträden.

Arbetsgruppen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

33. 1969 års översyn (Fi 1970: 59) av klassificeringsgrunder för fast maskinanläggning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 maj 1969 med uppdrag att utreda frågor om grunderna för klassificering av statens fasta maskinanläggningar (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1969):

Ordförande:

Hallin, G. Erik, krigsråd

Ledamöter:

Erlandson, Sten, civilingenjör

Troedsson, Sten, byråchef

Experter:

Erlandsson, S. Göran F., avdelningsdirektör

Göransson, N. Joel, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Erichson, Bo-Lennart, organisationsdirektör

Lokal: Försvarets civilförvaltning, tel. växel 22 13 00 (sekreteraren).

Postadress: Box 608, 101 28 Stockholm 1

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 59.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 81 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

34. Utredningen (Fi 1970: 60) om medverkan vid statlig personalutbildning

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 maj 1969 med uppdrag att lägga fram förslag till enhetliga riktlinjer för ersättning till tjänstemän som medverkar vid personalutbildning i statsförvaltningen, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1969):

Utredningsman:

Ryman, Sven-Hugo G., utbildningschef

Experter:

Ahrfelt, Bengt, organisationsdirektör

Näsholm, Birger, byråchef
Sahlin, John E., direktörsassistent
Tell, Anna Greta, avdelningsdirektör
Sekreterare:

Näsholm, Birger, byråchef

Lokal: Skeppsbron 10, 1 tr., 111 30 Stockholm, tel. 21 87 67 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 60.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

35. *Skatteutredningen (Fi 1970: 61) om periodiskt understöd*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 maj 1969 för översyn av skattereglerna rörande periodiskt understöd (se Post- och Inrikes tidn. den 26 juli 1969):

Ordförande:

Reuterswärd, Erik A. P., regeringsråd

Ledamöter:

Lind, Johan A. L., hovrättsassessor

Nilsson, N. Yngve, lantbrukare, led. av riksdagen

Wirmark, O. Fridolf J., landstingsråd, f. d. led. av I kamm.

Expert:

Fries, Ingmar F., departementssekreterare

Sekreterare:

Eriksson, Bo G., kammarrättsfiskal

Lokal: Skeppsbron 10, 111 30 Stockholm, tel. 20 42 43 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 61.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

36. *Utredningen (Fi 1970: 62) om meritvärdet av anställning inom biståndsverksamheten i u-länder, m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1969 för att utreda frågan om meritvärdet av anställning inom biståndsverksamheten i u-länder, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 14 juli 1969):

Ordförande:

Wieslander, K. H. Bengt, regeringsråd

Ledamöter:

Huss, P. Magnus I., t.f. direktör

Ringmar, R. Torgil, avdelningschef

Expert:

Jonés, Klas G., departementssekreterare

Sekreterare:

Sandell, Bo V., departementssekreterare

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 62.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden samt haft överläggningar med myndigheter och organisationer.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

37. *Delegationen (Fi 1970: 63) för lokalisering av statlig verksamhet*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 juni 1969 med uppdrag att inkomma med förslag om vilken statlig verksamhet som bör flyttas från storstockholmsområdet och till vilka orter lokalisering bör ske (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juli 1969):

Ordförande:

Vinde, Pierre L. V., budgetchef

Ledamöter:

Canarp, Curt S. T., byråchef

Larsson, Sven E., departementsråd

Petersson, Olof H. E., kansliråd (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Smith, A. Åke, planeringsdirektör

Thufvesson, Bengt E., länsråd (t. o. m. den 9 augusti 1971)

Experter:

Englund, K. Svante I., kansliråd (fr. o. m. den 14 oktober 1971)

Engman, Jan G., t.f. avdelningschef (fr. o. m. den 13 januari 1971)

Jensen, Birger H. L., organisationsdirektör (fr. o. m. den 1 april 1971)

Sandberg, Sture A., byrådirektör (fr. o. m. den 14 oktober 1971)

Sjöblom, Claes S., byrådirektör (fr. o. m. den 14 oktober 1971)

Thufvesson, Bengt E., länsråd (fr. o. m. den 10 augusti 1971)

Sekreterare:

Wallin, Alf G., t.f. avdelningsdirektör

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. 763 10 00 (ordföranden och sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Delegationen avgav den 16 juni 1970 betänkandet (SOU 1970: 29) Decentralisering av statlig verksamhet — ett led i regionalpolitiken (jfr prop. 1971: 29, InU 15, rskr 196).

Delegationen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 30 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter. Därutöver har delegationen haft överläggningar med företrädare för kommu-

ner, landsting och länsmyndigheter samt med personalens huvudorganisationer.

Delegationen avser att under år 1972 avge förslag om utflyttning av ytterligare central statlig verksamhet.

38. *Budgetutredningen (Fi 1970: 64)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 juni 1969 för översyn av det statliga budgetsytemet (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juli 1969):

Ordförande:

Sjönander, Bo Jonas, statssekreterare

Ledamöter:

Bohman, B. Gösta, direktör, led. av riksdagen (t. o. m. den 21 december 1970)

Gadd, P. Arne E., revisionsdirektör, led. av riksdagen

Lindmark, A. Lars G., generaldirektör

Regnéll, Carl Göran, bankdirektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 22 december 1970)

Werin, Lars H. V., professor

Experter:

Bergh, Carl Herman, hovrättsassessor

Eliasson, Gunnar, docent (fr. o. m. den 28 april 1971)

Lindbeck, C. Assar E., professor (t. o. m. den 10 februari 1971)

Matthiessen, Lars, cand. polit. (fr. o. m. den 10 februari 1971)

Nabseth, Lars G., ekon. dr (t. o. m. den 27 april 1971)

Salomon, Willy, revisionsdirektör (fr. o. m. den 1 december 1971)

Säfström, Stig O., revisionsdirektör

Ysander, Bengt-Christer, kansliråd (fr. o. m. den 11 februari 1971)

Sekreterare:

Westerberg, Sten B. B., departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Lagerblad, J. Peter, fil. kand.

Wandén, Stig A., departementssekreterare

Lokal: Baggensgatan 9, 111 31 Stockholm, tel. 11 56 32 och 20 07 89

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 64.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 sammanträtt 14 gånger.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

39. *Delegationen (Fi 1970: 67) för förvaltningsdemokrati*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 september 1969 för att utreda frågor om försöksverksamhet med fördjupad företagsdemokrati inom statsförvaltningen (se Post- och Inrikes tidn. den 14 november 1969):

Ordförande:

Vahlberg, Gustav E., f. d. generaldirektör

Ledamöter:

Abrahamson, Kerstin, sekreterare

Gothefors, Per L., ombudsman (fr. o. m. den 15 september 1971)

Holm, Thorsten H., ombudsman (t. o. m. den 4 januari 1971)

Jansson, Kurt, ombudsman (fr. o. m. den 5 januari t. o. m. den 30 juni 1971)

Johansson, Arne G., förbundssekreterare

Larson, Rune, förste ombudsman (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Palvall, Berne E., direktör (t. o. m. den 14 september 1971)

Qvarnström, Björn O., administrativ direktör

Rosenblad, Urban S., överdirektör

Rydén, Jan E., avdelningschef

Experter:

Bäck, Lars, byråchef (fr. o. m. den 22 november 1971)

Fjellström, Carl-Gustaf F., byråchef

Pedersson, T. Svante, direktör (t. o. m. den 31 maj 1971)

Sekreterare:

Ström, K. Fingal, kansliråd

Bitr. sekreterare:

Paues, Ingvar R., byrådirektör (t. o. m. den 31 maj 1971)

Pedersson, T. Svante, direktör (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Lokal: Munkbron 7, 111 28 Stockholm, tel. 10 47 24

Direktiven för delegationen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 67.

Delegationen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden. Vidare har delegationen haft överläggningar med myndigheter och personalorganisationer.

En kortare programskrift *Utgångspunkter för försöksverksamhet* har utgetts till ledning för diskussion och försöksverksamhet.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

40. Utredningen (Fi 1970: 69) om företagens uppgiftsplikt

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 december 1969 för att se över bestämmelserna om företagens och andra arbetsgivares uppgifts- och uppbördsskyldighet, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 januari 1970):

Ordförande:

Järnbrink, Hans G., avdelningschef

Ledamöter:

Eklund, Erik G., direktör

Kjellgren, Ove I., direktör

Linde, Per Gunnar A. G., avdelningsdirektör

Widmark, P. Sverker V., kammarrättsråd (fr. o. m. den 16 januari 1971)

Experter:

Essén, Ingemar, direktör

Hallman, Eric R., överdirektör

Lagerkvist, A. Claes G., byråchef

Persson, Staffan, bitr. professor

Sterte, Rudolf H., pol. mag.

Söderberg, Åke M., byråchef

Widmark, P. Sverker V., kammarrättsråd (t. o. m. den 15 januari 1971)

Sekreterare:

Linde, Per Gunnar A. G., avdelningsdirektör

Lokal: Skattehuset, Götgatan 76, 116 62 Stockholm, tel. växel 24 15 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Fi 69.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 17 sammanträden, varav två med företrädare för ett antal företag. Dessutom har en arbetsgrupp inom utredningen sammanträtt vid skilda tillfällen.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

41. *Utredningen (Fi 1970:70) rörande förhållandet mellan bankgiro och postgiro*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1969 för att utreda förhållandet mellan bankgiro och postgiro (se Post- och Inrikes tidn. den 29 januari 1970):

Utredningsman:

Malmgren, Kurt K.-G., rättschef

Sekreterare:

Persson, G. Bertil, byrådirektör (fr. o. m. den 15 april 1971)

Lokal: Statskontoret, Box 2106, 103 13 Stockholm 2, tel. 24 89 30 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 56.

Utredningen bedrivs f. n. i samarbete med företrädare för postbanken och bankgirocentralen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

42. *Hemvistsakkunniga (Fi 1970:71)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för översyn av bestämmelserna om folkbokföring m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 31 mars 1970):

Ordförande:

Edström, Kjell S., överdirektör

Ledamöter:

Hadding, Carl Fredrik, hovrättsråd

Järnbrink, Hans G., avdelningschef

Olsson, Alf E., f. d. byråchef

Zetterström, Sven N., kommunalråd, f. d. led. av II kamm.

Expert:

Boström, Tage R., kammarrättsråd (fr. o. m. den 14 oktober 1971)

Sekreterare:

Wennerholm, Peter H. B., kammarrättsfiskal

Lokal: Riksskatteverket, Tritonvägen 21, 4 tr., 171 94 Solna, tel. växel 98 15 40 (ordföranden och sekreteraren)

Direktiven för de sakkunniga, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 57.

De sakkunniga har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit tolv sammanträden.

De sakkunnigas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

43. *Skatteutjämningsrevisionen (Fi 1970: 74)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 april 1970 för översyn av reglerna om skatteutjämningsbidrag till kommunerna (se Post- och Inrikes tidn. den 23 maj 1970):

Ordförande:

Walberg, Sten S., generaldirektör

Ledamöter:

Andersson, Leif G., t.f. departementsråd

Carlstein, Rune A., stadskassör, led. av riksdagen

Eklund, E. Per G., kammarrättsråd

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen

Hammarsten, Erik M., landstingsråd, f. d. led. av II kamm.

Jonsson, Anders E., möbelhandlare, led. av riksdagen

Experter:

Anclov, Per R., kammarrättsfiskal

Edlund, C. Bertil, kansliråd

Gunnarsson, Sven, kansliråd

Nilsson, Alf G., e. kanslisekreterare (fr. o. m. den 18 februari 1971)

Sekreterare:

Werbell, Bror I., byrådirektör

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för revisionen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 59.

Revisionen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit 18 sammanträden. Dessutom har arbetsgrupper inom revisionen sammanträtt vid skilda tillfällen.

Revisionen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

44. *Utredningen (Fi 1970: 76) om insyn i utländskt bankföretag*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1970 för att utreda frågan om det allmännas insyn i utländskt bankföretag, i vilket svensk bank är delägare (se Post- och Inrikes tidn. den 11 juli 1970):

Ordförande:

Myrsten, J. Lennart, utrikesråd

Ledamöter:

Gustafsson, G. Åke, bankdirektör

Malmgren, Kurt K.-G., rättschef

Vernerson, Sven-Georg V., bankinspektör

Sekreterare:

Paulsson, Ian E., departementssekreterare

Lokal: Utrikesdepartementet, Fack, 103 23 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 62.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden samt haft överläggningar med myndigheter i Frankrike, Nederländerna, Storbritannien och Schweiz.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

45. *Företagsskatteberedningen (Fi 1970: 77)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 för översyn av företagsbeskattningen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1970):

Ordförande:

Wärnberg, Erik G., trävaruhandlare, led. av riksdagen

Ledamöter:

Andersson, M. Alvar, lantbrukare, led. av riksdagen

Brodén, Sven E., departementsråd

Helmers, Dag, docent

Johansson, Tage N., assistent, led. av riksdagen

Magnusson, A. Tage, disponent, led. av riksdagen

Molin, N. Rune, förbundskassör

Nettelbrandt, A. Cecilia, jur. kand., andre vice talman

Nilstein, Arne H., förbundsdirektör (t. o. m. den 16 april 1971)

Stadling, J. Otto V., hemmansägare, led. av riksdagen

Tidefelt, J. Sune, förbundssekreterare (fr. o. m. den 17 april 1971)

Experter:

Atterwall, Göran L., kammarrättsfiskal

Langborn, Nils E., bitr. skattedirektör (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Stahl, Ivar, byråassistent (fr. o. m. den 5 oktober 1971)

Werdning, Jan A., civilekonom (fr. o. m. den 5 oktober 1971)

Sekreterare:

Gustafson, G. Arne, skattedirektör (t. o. m. den 22 december 1970)

Thornell, Anders B., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 23 december 1970)

Bitr. sekreterare:

Colvér, Mats T., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Lokal: Munkbron 11, 2 tr., tel. 10 93 16 (sekreteraren). *Postadress:*

Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för beredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 61.

Beredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden. Dessutom har ett flertal sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp inom beredningen.

Beredningen har i september 1971 avgett promemoria (Ds Fi 1971: 11) om beskattning vid avyttring av aktier och andelar i s. k. vinstbolag m. m.

Beredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

46. *Realisationsvinstkommittén (Fi 1970: 79)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 november 1970 för att se över inkomstbeskattningen av realisationsvinst vid icke yrkesmässig avyttring av fastigheter, värdepapper och annan egendom (se Post- och Inrikes tidn. den 4 december 1970):

Ordförande:

Lundell, Sture V., regeringsråd

Ledamöter:

Jansson, Paul G., elektriker, led. av riksdagen

Nilsson, N. Yngve, lantbrukare, led. av riksdagen

Sandström, Carl Olof, kammarrättsråd

Experter:

Algott, Stig A., börschef (fr. o. m. den 11 maj 1971)

Dahlström, Gösta E., fil. lic. (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Fries, Ingmar F., departementssekreterare

Helmers, Dag, docent (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Johansson, Sven-Erik H., professor (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Sekreterare:

Thomaeus, Bertil E. R., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Lokal: Munkbron 11, 2 tr., 111 28 Stockholm, tel. 11 27 38

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Fi 63.

Kommittén har under tiden december 1970—oktober 1971 sammanträtt tre dagar. Dessutom har ett flertal sammanträden hållits med särskilda arbetsgrupper inom kommittén.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

47. *Hundskatteutredningen (Fi 1970: 80)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 november 1970 för att se över gällande bestämmelser beträffande hundskatten (se Post- och Inrikes tidn. den 2 januari 1971):

Ordförande:

Abelin, Hans Henrik G. Z., kansliråd

Ledamot:

Lindström, Harry I., direktör

Experter:

Anclow, Per R., kammarrättsfiskal

Pehrsson, Tage S., generalsekreterare (fr. o. m. den 20 januari 1971)

Stahl, Ivar, byråassistent (fr. o. m. den 13 augusti 1971)

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. 763 10 00 (Anclow)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit tolv sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete. Därutöver har särskilda arbetsgrupper sammanträtt vid skilda tillfällen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

48. *1971 års fastighetstaxeringsutredning (Fi 1970: 81)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1970 för fortsatt översyn av fastighetstaxeringsreglerna (se Post- och Inrikes tidn. den 18 januari 1971):

Ordförande:

Dahlgren, Rolf B., f. d. generaldirektör (fr. o. m. den 31 december 1970)

Ledamöter:

Hall, A. Bertil, överingenjör (fr. o. m. den 31 december 1970)

Manhem, B. T. Seth, länsråd (fr. o. m. den 31 december 1970)

Nilsson, Nils-Erik, professor (fr. o. m. den 31 december 1970)

Thorselius, Ulf T., kansliråd (fr. o. m. den 31 december 1970 t. o. m. den 30 september 1971)

Wadell, Ulla G. S., regeringsrättssekreterare (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Experter:

Malmberg, C. Lars E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 18 oktober 1971)

Nilsson, Karl-Johan, skattedirektör (fr. o. m. den 4 februari 1971)

Ståhlberg, Harald, byråchef (fr. o. m. den 4 februari 1971)

Wadell, Ulla G. S., regeringsrättssekreterare (fr. o. m. den 4 februari t. o. m. den 30 september 1971)

Sekreterare:

Thorselius, Ulf T., kansliråd (fr. o. m. den 4 februari t. o. m. den 30 september 1971)

Wadell, Ulla G. S., regeringsrättssekreterare (fr. o. m. den 20 augusti 1971)

Lokal: Näckströmsgatan 2, 3 tr., Box 7247, 103 84 Stockholm 7, tel. 11 42 49 (ordföranden), 11 39 94 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Sträng till statsrådsprotokollet den 4 december 1970):

Fastighetstaxeringskommittéerna (Fi 1967: 35) har avgett dels sammanställning av huvudresultatet av 1965 års allmänna fastighetstaxering beträffande skattepliktiga fastigheter inom kommuner, kommunblock och län (SOU 1968: 31), dels betänkandena Fastighetstaxeringens regler och organisation (SOU 1968: 32) samt Förslag till vissa ändringar i bestämmelserna om särskild fastighetstaxering (Stencil Fi 1970: 11). Kommittéerna har vidare medverkat i förberedelserna inför 1970 års allmänna fastighetstaxering. Denna fastighetstaxering är nu avslutad i första instans. Dessutom har kommittéerna medverkat i förberedelserna för den särskilda fastighetstaxering som skall ske år 1971.

Det regelsystem som numera byggts upp på fastighetstaxeringens område — i övervägande grad på grundval av det arbete som fastighetstaxeringskommittéerna utfört — får antas i stort gälla under överskådlig framtid. Emellertid är vissa frågor fortfarande inte helt tillfredsställande lösta. De är i huvudsak följande.

För värdering av jordbruksfastighet finns f. n. två metoder, den s. k. konventionella metoden och den s. k. norrlandsmetoden. Den konventionella metoden innebär att värdet av de byggnader som hör till jordbruket räknas in i hektarvärdena för åkermarken. Med norrlandsmetoden sker värderingen av åkerjord och byggnader separat med ledning av särskilda enhetsvärden för åker och byggnader. Oberoende av vilken av dessa metoder som kommer till användning är det angeläget att få fram ett system där särskilt byggnadsvärde kan anges för varje taxeringsenhet. En av fastighetstaxeringens grundprinciper är emellertid att värdet av en taxeringsenhet skall motsvara taxeringsenhetens allmänna saluvärde. Undantag från denna princip har av särskilda skäl hittills gjorts endast för område som utgörs av skogsmark och växande skog. En taxeringsmetod som innefattar särskilt angivande av byggnadsvärde bör således inte få leda till ett åsidosättande av den angivna grundprincipen.

De regler som f. n. gäller för taxering av skogsmark och växande skog återfinns i kommunalskattelagen (1928: 370) och skogsvärderingsinstruktionen (1951: 440). Bestämmelserna är i vissa avseenden föråldrade, bl. a. beroende på att de tillkommit under en tidsperiod då produktionsförhållandena i skogsbruket var andra än vad de är i dag. I synnerhet gäller detta frågan om avdrag för allmänna kostnader i skogsbruket. En lösning av denna fråga har aktualiserats vid flera tillfällen och framstår nu som angelägen.

Skogsvärdet innefattar enligt gällande regler i princip värdet av allt byggnadsbestånd som är behövligt för skogsbrukets drift. Särskilt förmånsvärde kan dock åsättas när byggnadsbeståndet på skogen är av större omfattning eller i övrigt har större kapacitet än vad som behövs

för nämnda drift. Frågan om taxeringen av byggnader på skogen är komplicerad och det bör framhållas att de nuvarande reglerna inte är helt tillfredsställande. Bl. a. kan påpekas att det inte finns klara regler för avgränsning i fall då byggnader används både för skogsbruksdrift och för annat ändamål, t. ex. inom jordbruket. Utformningen av dessa regler har vidare ett visst samband med utformningen av reglerna för avdrag för allmänna kostnader i skogsbruket.

Skogsvärderingsinstruktionen är även i vissa andra avseenden föråldrad och i behov av översyn, bl. a. i terminologiskt avseende. Det samma är förhållandet i några av de avsnitt i anvisningarna till kommunalskattelagen som rör fastighetstaxering.

Allmän fastighetstaxering skall ske vart femte år. Ny- eller omtaxering skall i mellanperioden ske under vissa i 12 § 2 mom. första stycket kommunalskattelagen närmare angivna förutsättningar. Förutsättningarna för ny- eller omtaxering har utsatts för kritik. Bl. a. har framhållits önskemål om möjlighet till omtaxering på grund av samhällets planeringsåtgärder. De nuvarande ny- och omtaxeringsgrunderna bör således ses över.

I fråga om taxeringsförfarandet finns anledning att undersöka om taxeringen av icke skattepliktiga fastigheter kan förenklas.

Vidare har kritik uttalats när det gäller delgivningsförfarandet vid allmän fastighetstaxering. F. n. sker delgivningen genom offentlig utläggning av fastighetslängden. Dessutom får fastighetsägaren som en serviceåtgärd personlig underrättelse i vissa fall genom vanlig postförsändelse. Med det ökade antalet fritidshusägare har frågan uppkommit huruvida utläggningen av fastighetslängden, som sker endast i den kommun där fastigheten är belägen, kan anses tillfyllest som delgivning. Krav har framställts på personlig delgivning. Frågan om en övergång till ett system med personlig delgivning bör givetvis belysas mot bakgrunden av kostnadsaspekten. Ökade kostnader för det allmänna bör vägas mot vinsten för den enskilde.

I samband med en översyn av förfarandet vid fastighetstaxeringen bör också undersökas möjligheterna till ytterligare rationalisering av kontorsrutinerna, bl. a. genom ökat utnyttjande av ADB, i syfte att minska kostnaderna för fastighetstaxeringen.

Statsmakterna har nyligen fattat beslut i princip om inrättande av länsskatterätter från den 1 juli 1971 (prop. 1970: 103, KU 1970: 34, rskr 1970: 248, SU 1970: 132, rskr 1970: 308). Länsskatterätterna avses skola ersätta prövningsnämnderna som instans i taxeringsprocessen. Prövningsnämnderna har f. n. att ta befattning även med besvärsmål när det gäller den särskilda fastighetstaxeringen. För den allmänna fastighetstaxeringen finns en särskild mellaninstans, den s. k. fastighetsprövningsnämnden. Fastighetsprövningsnämnden är emellertid inte bara dömande instans, den har också vissa funktioner att fylla på ett förberedande stadium när allmän fastighetstaxering skall äga rum. Med hänsyn till den omorganisation av länsstyrelserna och prövningsnämnderna som är avsedda att genomföras till den 1 juli 1971 såvitt avser den årliga taxeringen — inkomst- och förmögenhetstaxeringen samt den särskilda fastighetstaxeringen — synes det lämpligt att i motsvarande mån omorganisera fastighetsprövningsnämnderna och länsstyrelsernas befattning med den allmänna fastighetstaxeringen.

De spørsmål som jag nu har berört faller i stor utsträckning utanför de direktiv som givits åt fastighetstaxeringskommittéerna. Enligt min me-

ning är det lämpligt att deras arbete nu avslutas och att återstående frågor som ankommer på dessa utredningar jämte övervägandet av de här avsedda spörsmålen överlämnas åt en ny utredning. Denna utredning bör vara oförhindrad att föreslå även andra åtgärder på fastighetstaxeringens område. Vidare bör utredningen överväga om det är lämpligt att sammanföra de bestämmelser om fastighetstaxering som nu finns i skilda författningar till ett författningskomplex.

Den föreslagna utredningen kommer att behandla frågor som är av betydelse för andra utredningar eller som t. o. m. är beroende av andra utredningars arbete. Som exempel kan nämnas frågor som behandlas av jordbruksbeskattningskommittén (Fi 1969: 63) och utredningen (Fi 1967: 33) om det skatterättsliga fastighetsbegreppet. Samarbete bör givetvis ske med dessa utredningar.

Utredningen har under tiden januari—oktober 1971 hållit 21 sammanträden. Utredningen har i vissa hänscenden samrått med jordbruksbeskattningskommittén (Fi 1969: 63) och utredningen (Fi 1967: 33) om det skatterättsliga fastighetsbegreppet. I viss fråga har därjämte kontakt tagits med realisationsvinstkommittén (Fi 1970: 79).

Utredningen har den 30 september 1971 avgett delbetänkandet (Ds Fi 1971: 13) Ny- och omtaxering av fastighet.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i slutet av år 1972.

49. *Utredningen (Fi 1971: 1) om beskattning av utländska artister*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1971 med uppdrag att utreda frågan om regler för beskattning av i utlandet bosatta artister m. fl. (se Post- och Inrikes tidn. den 13 april 1971):

Utredningsman:

Edström, Kjell S., överdirektör (fr. o. m. den 19 mars 1971)

Lokal: Riksskatteverket, Tritonvägen 21, 4 tr., 171 94 Solna, tel. växel 98 15 40

Direktiv (anförande av statsrådet Sträng till statsrådsprotokollet den 5 februari 1971):

Förordningen (1908:128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter (bevilningsförordningen) är den enda av de tidigare bevilningsförordningarna som ännu gäller. Numera innehåller förordningen endast bestämmelser om beskattning av i utlandet bosatta vad gäller inkomst genom artistisk verksamhet här i landet. Bestämmelserna innebär i korthet följande.

Utomlands bosatt fysisk person och där hemmahörande juridisk person som ger offentlig föreställning här i landet skall erlägga avgift med 15 % av bruttoinkomsten av tillställningen. I vissa fall beräknas avgiften inte på den verkliga bruttoinkomsten utan på en beräknad inkomst. Så sker i fråga om avgift vid konsert m. fl. slags föreställningar då bruttoinkomsten kan antas inte överstiga 500 kr. samt när det gäller föreställningar av annat slag, såsom anställande eller anordnande av "karusell- eller annan konstakning, målskjutning, ringkastning eller kraftprov". Avgiften är i sistnämnda fall minst 50 kr. för varje dag då föreställning eller föreisning äger rum. Dessa bestämmelser gäller som

sagt när den i utlandet hemmahörande personen själv arrangerar föreställning här i landet. Detta förekommer numera ganska sällan och bestämmelserna har därför inte så stor betydelse.

Däremot tillämpas förhållandevis ofta avgiftsbestämmelserna i vad de avser ersättning som i utlandet bosatt fysisk person förvärvar på grund av medverkan vid offentlig föreställning m. m. här i landet. Denna avgift utgår med 30 % av ersättningen och med minst 10 kr. för varje dag då medverkan lämnas eller sådan verksamhet utövas för vilken ersättning beräknas. Också naturaförmåner och kostnadsersättning räknas med i avgiftsunderlaget. Sedan den 1 mars 1970 tas bevilningsavgift ut också på ersättning för artistisk verksamhet för svensk ljudradio eller television. Bevilningsavgift enligt det sagda erläggs också av i utlandet bosatt fysisk person och där hemmahörande juridisk person som är berättigad till ersättning för annans medverkan eller verksamhet av nyssnämnda slag.

Den 30-procentiga bevilningsavgiften är numera närmast att betrakta som en definitiv källskatt för utomlands bosatta artister m. fl. Den som arrangerar föreställningen eller utger ersättning för medverkan i ljudradio eller television svarar sålunda för att avgiften erläggs.

Avgifterna tillfaller staten och den kommun, inom vilken föreställningen eller verksamheten ägt rum, med hälften vardera.

Undantag från skyldighet att erlägga avgift föreligger för vissa slags artister och för idrottsmän i särskilda fall. Vidare kan Kungl. Maj:t under vissa förutsättningar medge befrielse från bevilningsavgift, vilket också i stor utsträckning förekommer (se BeU 1969:72 s. 11). Länsstyrelsen är uppbördsmyndighet beträffande bevilningsavgifter.

För rätt att anordna tillställning m. m. som avses i bevilningsförordningen fordras särskilt tillstånd av länsstyrelsen enligt kungörelsen (1913: 380) om rätt för den som är bosatt i utlandet att giva eller medverka i offentlig föreställning m. m. i Sverige.

Som jag framhöll i statsrådsprotokollet till prop. 1969: 153 är det angeläget att hela denna beskattningsform blir föremål för en grundlig översyn. Förordningens bestämmelser är både sakligt och språkligt föråldrade. Uppgiften bör anförtros en särskild sakkunnig.

Jag vill erinra om att förslag om slopande av bevilningsavgifterna framlades av dubbelbeskattningssakkunniga i betänkandet (SOU 1962: 59) Internationella skattefrågor. Förslaget innebar att en särskild definitiv källskatt (löneskatt) skulle införas på inkomst som förvärfvas av fysiska personer under tillfällig vistelse i Sverige, däribland artister bosatta i utlandet. De sakkunnigas förslag föranledde vissa smärre ändringar i bevilningsförordningen (prop. 1966: 127, BeU 1966: 54, rskr 1966: 338, SFS 1966: 731) men ett ställningstagande till förslaget i dess helhet ansågs böra anstå i avbidan på bl. a. resultatet av pågående utredningsarbete rörande en definitiv källskatt för löntagare. Sedan betänkandet framlades har emellertid kretsen av avgiftsskyldiga enligt bevilningsförordningen utvidgats och vidare medför den skattereform som nyligen har genomförts att de sakkunnigas förslag numera inte kan läggas till grund för lagstiftning utan vidare bearbetning.

Bevilningsavgifterna utgår f. n. med en fast procentsats, i motsats till inkomstskatt för fysiska personer m. fl. Ett rättvisare avgiftsuttag skulle kanske bli följden om en progressiv skala tillämpades, såsom föreslagits i dubbelbeskattningssakkunnigas betänkande. Även vad de sakkunniga i övrigt har föreslagit bör beaktas vid en översyn av bevilningsförord-

ningen. Vidare bör den sakkunnige överväga om de förslag som översynen kan föranleda bör inbegripa beskattning även av andra här i landet ej bosatta personer än sådana som avses i bevillningsförfordningen.

Teatrarnas riksförbund har i skrivelse till finansdepartementet framfört önskemålet att bevillningsavgift inte skall beräknas på artisternas resekostnad. Förbundet hemställer också att vid beräkning av bevillningsavgifter avdrag skall medges för skäliga traktamenten. Översynen bör innefatta en bedömning av de önskemål som förbundet har framställt.

Vidare bör den sakkunnige komma med förslag om en genomgripande modernisering av förfarandet vid avgiftspåföringen. Avgiftsskyldighetens omfattning bör i stort sett inte förändras. Vad som bör utredas är t. ex. om den nuvarande schablonberäkningen av avgiftsunderlag i vissa fall kan och bör ersättas med avgiftsberäkning på grundval av ett deklarationsförfarande. Det har förekommit fall där artist i ett län har påförts bevillningsavgift och i ett annat län felaktigt har taxerats till inkomstskatt för uppburna ersättningar för artistisk verksamhet. Hur sådant skall kunna undvikas och kontrollen över avgiftsskyldigheten göras mer enhetlig bör övervägas. Möjligen kan vissa fördelar vinnas genom att förfarandet eller viss del därav centraliseras till en länsstyrelse eller till riksskatteverket.

Fråga om Kungl. Maj:ts rätt att befria från bevillningsavgift har behandlats av departementsutredningen (Ju 1964: 58) i dess promemoria 59. I promemorian föreslås att beslutanderätten i ärende om sådan befrielse flyttas från Kungl. Maj:t till den dåvarande riksskattenämnden. Detta förslag bör tas upp till bedömande vid översynen av bevillningsförfordningen.

Som jag nyss nämnt är tillstånd efter ansökan därom f. n. villkor för uppträdande här i landet av utländsk artist. Denna anordning har visserligen fördelar från kontrollsynpunkt, men av andra skäl kan det anses olämpligt att tillståndsgivning för viss verksamhet kopplas samman med beskattningsåtgärder. Det bör därför utredas om tillståndskravet kan ersättas med föreskrift om skyldighet att göra anmälan om verksamhet som kan grunda uttagande av bevillningsavgift. Avgiften bör få en mer adekvat benämning än den nuvarande.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

50. Datasamordningskommittén (Fi 1971: 3)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1971 med uppdrag att svara för utredning av frågor rörande samordning och kontroll av databanker, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 11 november 1971):

Ordförande:

Hermansson, Rune, f. d. statsråd, direktör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)

Ledamöter:

Alpsten, A. Börje, departementsråd (fr. o. m. den 26 oktober 1971)

Andersson, J. Sven G., departementsråd (fr. o. m. den 26 oktober 1971)

Bruno, Gösta F., t.f. överdirektör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)

Fastbom, E. Lennart, planeringschef (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Gustafsson, Hans I., stadsdirektör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Haglund, F. Anders, f. d. ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Larsson, Torsten A., driftdirektör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Lindberg, S. Lennart, direktör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Lundgren, Georg E. H., professor (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Vinge, Per-Gunnar, direktör (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Virgin, G. Ivar, kapten, tredje vice talman (fr. o. m. den 26 oktober 1971)

Expert:

Hagström, A. Tony G., departementsråd (fr. o. m. den 26 oktober 1971)
Sekreterare:

Johansson, Hans I., e. avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 januari 1972)
Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Sträng till statsrådsprotokollet den 18 juni 1971):

Automatisk databehandling (ADB) för administrativa uppgifter introducerades i vårt land under senare hälften av 1950-talet. Utvecklingen inom ADB-området har därefter gått snabbt. Ett uttryck härför är att redan i början av 1960-talet över hundratalet datamaskinanläggningar hade tagits i bruk i vårt land. Härav svarade staten för en betydande andel eller omkring en fjärdedel. I dag har enbart inom den statliga sektorn anskaffats närmare 100 datamaskiner och det totala antalet anläggningar i vårt land uppskattas till omkring 600 stycken.

Inom den statliga sektorn har ett viktigt motiv för övergång till ADB varit de stora möjligheterna till rationalisering av administrativt arbete. Datamaskinerna har i växande utsträckning övertagit rutinmässiga delar av sådant arbete och därigenom frigjort personal för mera kvalificerade uppgifter. ADB-tekniken har också i många fall gjort det möjligt att realisera mål som inte skulle kunnat uppnås med andra hjälpmedel. Effektivisering av administrativt arbete har varit en viktig drivkraft bakom utvecklingen av ADB även inom övriga sektorer i samhället.

Den snabba utvecklingen av ADB-tekniken har möjliggjort en utvidgning av datamaskinernas användningsområden. Karakteristiskt för 1950- och 1960-talen har varit, att bearbetningarna i huvudsak gällt arbeten av rutinkaraktär. Manuella rutiner avseende löneuträkning, förrådsredovisning, statistiska beräkningar etc. har överförts till maskinell bearbetning. Den bearbetningsteknik som huvudsakligen kommit till användning är s. k. satsvis bearbetning, som vanligen innebär att en betydande anhopning av transaktioner får ske inför varje maskinkörning.

1970-talet kommer i hög grad att präglas av nya bearbetningsformer, i vilka ADB-processen mera påtagligt ingår som ett direkt moment i det administrativa arbetet. Utvecklingen under de senaste åren av datamaskiner och datakommunikationsutrustning möjliggör en ökad användning av terminalutrustning av olika slag och har därmed skapat förutsättningar för en vidgning av datamaskinernas användningsområden.

Framväxten av de s. k. databankerna torde till stor del vara ett resultat av denna nya teknik.

Samtidigt som den tekniska utvecklingen på ADB-området öppnat möjligheter för helt nya, ofta fantasieggande uppgifter, ställer den också samhället inför nya krav och problem.

Jag skall börja med att beröra några karakteristiska inslag i den tekniska utvecklingen på ADB-området.

Utvecklingen har medfört en betydande kapacitetshöjning för datamaskinerna. Anläggningarna arbetar snabbare, dvs. utför fler operationer än tidigare per tidsenhet. Inläsningstekniken av data till maskinerna undergår en snabb förändring. Hittills har inmatning av data huvudsakligen skett från hålkort eller hålremsa. Utvecklingen går i växande utsträckning dels mot direkt inskrivning på magnetband eller annat medium som snabbt kan läsas in, dels mot direkt inskrivning i datamaskin via terminaler samt direkt teckenläsning (s. k. optisk läsning), innebärande att skrivna data direkt kan överföras till maskinen. Även tekniken för utmatning av data efter bearbetning i maskinläggningen utvecklas snabbt. Lagringsmöjligheterna har väsentligt förbättrats. Dels kan fler data lagras på mindre utrymme än tidigare (ökad minneskapacitet), dels har den teknik varmed data hämtas från lagringsmediet förbättrats. Den nya tekniken medger i princip direktåtkomst av lagrade uppgifter. Ett annat väsentligt inslag i den nya tekniken är s. k. tidsdelning. Denna egenskap hos de nya maskinsystemen möjliggör att flera användare kan utnyttja datamaskinen samtidigt.

Av stort intresse är utvecklingen på datatransmissionsområdet. Den nya tekniken på detta område möjliggör tillgång till en datamaskin oberoende av dess geografiska placering. Kommunikationen i sådana fall sker genom s. k. terminaler som via en ledning ansluts till datamaskinen. Terminalerna kan fylla både funktionen som inmatningsmedium och som utmatningsmedium. Terminalerna kan tekniskt vara av skiftande slag. De kan sålunda utgöras av skrivmaskiner, hålkortsläsare, bildskärmar etc.

Sammantagna möjliggör dessa egenskaper en revolutionerande förändring i utnyttjandet av ADB-tekniken. Ett mycket stort antal användare kan, i princip oberoende av var själva datamaskinen är belägen, samtidigt utnyttja maskinens tjänster. Via terminaler kan t. ex. frågor ställas om uppgifter som finns lagrade i dataanläggningens direktminnen och svar kan erhållas inom några sekunder. Människan kan alltså föra en dialog med maskinen. Inom tekniskt räckhåll ligger också möjligheten att detta kan ske genom muntliga frågor och svar. Vidare kan flera datamaskiner kopplas samman till ett arbetande system. Från en datamaskin eller en terminal kan det sålunda bli möjligt att få tillgång till uppgifter som finns lagrade i ett antal dataanläggningar.

Dataöverföring på långa avstånd sker redan i dag. I Sverige sker detta genom televerkets försorg, som tillhandahåller teleförbindingerna i datakommunikationssammanhang. F. n. används det allmänna telefonätet. Särskilda anordningar (modemer) inkopplas härvid i förbindelsernas bäge ändar för omvandling av datasignalerna från datautrustningen till signaler lämpliga för teleförbindingerna och för den omvända operationen. En utredning pågår inom televerket rörande utbyggnaden av ett särskilt datanät. Målsättningen är att ett sådant datanät skall kunna tas i drift i mitten på 1970-talet.

Datatransmissionen kan förutses komma att bli av mycket stor om-

fattning. Det kan nämnas att i flera amerikanska datasystem kostnaden för datatransmission i dag uppges vara av samma storleksordning som den egentliga databehandlingskostnaden. Enligt uppgift förutser vidare amerikanska telefonföretag att intäkterna från datatransmission inom en inte alltför avlägsen framtid kommer att överstiga intäkterna från den vanliga telefontrafiken.

Innan jag går vidare med en redogörelse för det pågående arbetet med uppbyggnaden av ADB-system skall jag i korthet beröra vissa begrepp inom området. Redan vid tillämpning av konventionell ADB-teknik har stora mängder data samlats på olika minnesmedier; data av ensartat slag har sammanförts till register. I stället för register används ofta ordet fil för att beteckna en mängd av sammanhörande dataposter som behandlas som en enhet. Datamaskinerna har utnyttjats som ett hjälpmedel att lagra data i ett register och att hålla sådana register aktuella. Den mera avancerade teknik, som skildrats i det föregående, har möjliggjort en vidareutveckling av uppbyggnaden och användningen av här avsedda register. Uttrycket databank har präglats. Det finns ingen allmänt accepterad definition av detta begrepp. Allmänt sett avses dock med en databank ett systematiskt register eller, vilket är vanligare, flera delregister, som är tillgängliga för datamaskinell bearbetning. Ofta förbinds databanksbegreppet även med direktåtkomstminnen, som medger snabb åtkomst av informationen — eventuellt via terminaler — för olika användare. Datatekniskt består emellertid skillnaden mellan en databank och konventionellt lagrade och använda filer i att databanken administreras av ett s. k. filhanteringssystem. Några restriktioner beträffande lagringsmedium finns inte utan data kan även vara lagrade på t. ex. magnetband.

Uppdatering av en databank kan ske satsvis. Det kan också ske genom att man via terminaler matar in olika uppgifter direkt från källan, och att dessa via telenätet införs till datamaskinen. Datasystemet analyserar de inkommande uppgifterna, utväljer berörda dataprogram, bearbetar vid behov uppgifterna samt uppdaterar registret. Detta kallas direkt uppdatering eller uppdatering on-line. Bearbetningen kallas direkt bearbetning (on-line-bearbetning). Klarsignal eller resultatet av bearbetningen återsänds till terminalen. Tiden för hela förloppet rör sig om något tiotal sekunder eller kortare tid.

Ett annat uttryck som ofta används, är informationssystem. Detta kan ibland vara liktydigt med vad jag kallat databank. Men ofta avses en databank, som kompletterats med ytterligare data och program för att möjliggöra prognoser eller annan analys av betydelse för beslutsfattandet inom den sektor, som databanken betjänar. Informationssystemet kan i princip belysa både kortsiktiga och mera långsiktiga beslutsproblem, förutsatt att man utvecklat lämpliga analysmetoder (modeller) för problemens beskrivning. Systemet kan givetvis också omfatta flera databanker och ej ADB-lagrad information.

När jag använder de här berörda begreppen i det följande torde det framgå av sammanhanget vad jag avser.

Inom den statliga sektorn pågår ett omfattande planerings- och förberedelsearbete i fråga om uppbyggnad av databanker. I några fall har sådana ADB-system redan tagits i drift.

Beträffande vissa databanker föreligger principbeslut av riksdagen. Sålunda tog riksdagen år 1968 ställning till en reform av *fastighetsregisteringen* (prop. 1968: 1 bil. 4, 3LU 1968: 5, rskr 1968: 80). Enligt

detta beslut skall ett centralt fastighetsregister byggas upp. Registret skall, i motsats till vad som nu gäller, vara enhetligt för land och stad. Till grund för registeromläggningen läggs ett enhetligt beteckningssystem. I registret skall varje fastighets läge vara bestämt genom angivande av s. k. koordinater, vilka redovisas i anslutning till rikets koordinatsystem. Denna redovisning medför att en stor mängd data kan lägesbestämmas, nämligen alla data som i skilda register redovisas med anknytning till fastigheter. Antalet fastigheter beräknas till 3,6 miljoner och antalet bokstäver och tecken i registret uppskattas till 1,8 miljar-der. Fastighetsregistret väntas även bli av betydelse bl. a. för samhällsplaneringen. Uppgiften att bygga upp denna fastighetsdatabank har lagts på ett för ändamålet särskilt bildat organ, centralnämnden för fastighetsdata (CFD).

1970 års riksdag har tagit ställning till ett förslag om en reformering av *inskrivningsväsendet* (prop. 1970: 1 bil. 4. 3LU 1970: 8, rskr 1970: 96). Principbeslut fattades härvid om att ADB skall införas inom inskrivningsväsendets område. Även detta register skall förläggas till en central dataanläggning. Enligt riktlinjerna för det fortsatta arbetet skall möjligheterna till en teknisk samordning med fastighetsregistret undersökas. Grunden härför är, som föredragande departementschefen framhöll, att genom principbeslutet om ett nytt fastighetsregister möjlighet har öppnats att tillskapa ett enhetligt informationssystem med integrerad databehandling, snabbt uppgiftslämnande och flexibilitet. På många områden som detta system är avsett att betjäna är inskrivningsdata av stor betydelse för planeringen och beslutsfattandet. Chefen för justitiedepartementet konstaterar i 1971 års statsverksproposition (prop. 1971: 1 bil. 4) att de undersökningar som hittills gjorts har visat att ett centralt fastighetsregister och ett centralt inskrivningsregister kan samordnas i tekniskt avseende och att CFD:s arbetsuppgifter bör omfatta utveckling av en databank för såväl fastighetsregister som inskrivningsregister.

Arbetet på att skapa ett *rättsväsendets informationssystem* (RI) inled- des år 1966. RI-projektet har redovisats för riksdagen vid ett flertal till- fällen (se bl. a. prop. 1969: 26, 1970: 54, 1970: 140, 1971: 89 och bil. 4 till statsverkspropositionerna de senaste åren). Genom kungörelsen (1970: 517) har Kungl. Maj:t reglerat uppbyggnaden av RI. Enligt kun- görelsen skall systemet användas för att insamla, lagra, bearbeta och lämna uppgifter som har samband med verksamheten inom polis-, åkla- gar- och domstolsväsendet samt kriminalvården. Projektet leds av sam- arbetsorganet för ADB inom rättsväsendet, som består av representanter för justitie- och finansdepartementen, myndigheterna inom rättsväsen- det och andra myndigheter som berörs av projektet. Syftet med projek- tet är främst att åstadkomma förenklade rutiner för utbyte och registre- ring av i första hand data inom rättsväsendet. Rutinerna baseras i stor utsträckning på ADB-teknik och de sammanförs till delsystem för olika områden. Delsystemen, som avser både processdata och rent administra- tiva data, integreras på sikt till ett stort system, RI. Delsystemen måste av praktiska och andra skäl installeras på olika datamaskinanläggning- ar. Utbyte av data mellan anläggningarna beräknas behöva ske i viss utsträckning.

Av de rutiner som är i drift ingår flertalet i delsystemet för brottmåls- förfarandet i vid mening. Rikspolisstyrelsen ansvarar för driften av det- ta delsystem. Kungörelsen om RI reglerar uppgiftsskyldigheten till syste- met för de i projektet deltagande myndigheterna. I delsystemet för

brottmålsförfarandet databehandlas dom och slutligt beslut i brottmål, strafföreläggande, föreläggande av ordningsbot, brottsanmälan, uppgift som i särskild ordning lämnas angående person som är misstänkt för brott samt annan handling med uppgifter för det allmänna kriminalregistret eller polisregister. I samband därmed lagras automatiskt data i olika slag av register. Maskinellt framställs också en rad meddelanden till olika myndigheter. De största registren avser data som ingår i polisregistren, allmänna kriminalregistret, körkortsregistren och riksskatteverkets straffregister.

Delsystem för kriminalvården är under utveckling. Datamaskincentralen för automatisk databehandling (DAFA) skall svara för den tekniska driften av delsystemet. Informationsutbytet mellan rikspolisstyrelsen och DAFA:s datamaskinanläggningar väntas bli begränsat för kriminalvårdens delsystem. Däremot räknar man med att myndigheter inom rättsväsendet ofta behöver ställa frågor till register i de två datamaskinanläggningarna via terminaler. Lagstiftning och rättspraxis är ett annat område där samarbetsorganet har utvecklat system som nu är i drift. För dessa system används en datamaskin hos DAFA. Utredningar i denna del görs bl. a. i samarbete med riksdagens förvaltningskontor.

I samband med godkännande av riktlinjer för den fortsatta utformningen av *fordonsregistreringen* har riksdagen fattat beslut om inrättandet av en databank på fordonsområdet (prop. 1969: 30; SU 1969: 42, 3LU 1969: 30, BeU 1969: 32; rskr 1969: 132, 133, 136). Denna databank skall tjäna flera ändamål. Föredragande departementschefen pekade på att genom bilregistreringen skapas ett informationsunderlag, som i första hand kan utnyttjas inom trafiksäkerhetsområdet för skilda slag av utrednings- och planeringsaktiviteter samt för kontroll av fordonsbeståndet i olika hänseenden. En snabb och aktuell information ur registren är vidare av väsentlig betydelse för polisen i dess trafikövervaknings- och spaningsarbete. Registerinnehållet skall också tjäna som underlag för beredskapsplanläggningen på fordons- och transportområdet. Den utgör vidare bl. a. underlag för debitering och uppbörd av fordonsskatt och för kontroll av att trafikförsäkringsskyldigheten fullgörs. Registreringen ligger också till grund för fordonsstatistik. I propositionen behandlades frågan om man skall ha en centraliserad, till en enda dataanläggning knuten registerföring eller en decentraliserad sådan. Departementschefen konstaterade i denna fråga att en centraliserad registerföring låter sig väl förenas med en fortsatt decentraliserad administrativ handläggning. — Fordonsdatabanken beräknas i mitten av 1970-talet innehålla uppgifter om mer än 3,5 miljoner fordon, innebärande att ca 1,5 miljard tecken skall lagras i datamaskinens minne. Beträffande utnyttjandet gäller att länsstyrelserna varje dag beräknas komma in med ca 50 000 frågor till registret, vartill skall läggas frågorna från polisväsendet. Antalet dagliga meddelanden som påverkar innehållet bedöms uppgå till ca 50 000. Bilregistret organiseras i ett antal delregister, dels ett fordonsregister, ordnat efter registreringsbeteckning och innehållande tekniska uppgifter, dels ett ägarregister ordnat efter personnummer och dels ett chassiregister som möjliggör att man med hjälp av bilmärke och chassinummer får fram registreringsbeteckningen. Fr. o. m. den 1 januari 1971 finns en särskild nämnd, bilregisternämnden, som skall svara för återstående planerings- och systemutvecklingsarbete samt för idrifttagning av det nya bilregistret (jfr prop. 1970: 165, SU 1970: 213, rskr 1970: 428).

Inom *arbetsmarknadsverket* pågår sedan några år ett omfattande arbete med att på grundval av förslag som väckts av statskontoret utveckla ett ADB-system. Principerna för detta arbete har godkänts av riksdagen (prop. 1970: 1 bil. 13, SU 1970: 54, rskr 1970: 157). Härvid har beslutats att arbetet skall inriktas på två etapper. Den första etappen omfattar överförande av funktioner med omfattande manuellt rutinarbete. Detta arbete har redan resulterat i att ett antal datasystem tagits i drift. Den andra etappen syftar till att utnyttja ADB i det egentliga arbetsförmedlingsarbetet, såsom registrering av information om lediga platser och arbetssökande.

Arbetsmarknadsverkets datasystem är liksom de system som behandlats i det föregående ett fleranvändarsystem med terminalfunktioner, dvs. från skilda orter i landet skall samtidigt kunna utnyttjas ett centralt registermaterial, lagrat i en central datamaskin med stor minneskapacitet. Systemets databank innehåller ett omfattande registersystem över dels enskilda individer, dels beredskapsprojekt, utbildningskurser, skyddade verkstäder m. m. En grupp av register består sålunda av ett centralt personregister, där grunduppgifter om samtliga personer som är eller varit aktuella för vissa åtgärder lagras samt till detta personregister anslutna specialregister, innehållande detaljinformation rörande respektive åtgärder. Flertalet av de nämnda registren kommer att vara direkt åtkomliga från terminalerna.

Ett annat databanksprojekt, som underställts riksdagens prövning, avser utnyttjande av ADB i *riksdagsarbetet* (BaU 1970: 49, rskr 1970: 336). Enligt riksdagens beslut skall en försöksverksamhet komma till stånd rörande riksdagens användande av ADB vid lagring och återvinning av information. Den ifrågavarande informationen avser riksdagens eget material, dvs. riksdagstrycket och registreringen av händelsemoment i riksdagsarbetet. I den rapport som låg till grund för riksdagens beslut erinrades bl. a. om att inom statsförvaltningen för närvarande pågår planering och uppbyggnad av åtskilliga ADB-system för informationsbehandling. En på motsvarande sätt samordnad och automatiserad informationsbehandling inom riksdagen kunde därför ses som ett led i ett framtida databankssystem, där de olika intressenterna får tillgång till varandras information.

På basis av ett av exekutionsväsendets organisationsnämnd (EON) avgivet principförslag rörande ADB inom *exekutionsväsendet* har riksdagen godtagit (prop. 1971: 1 bil. 14 s. 113, CU 1971: 10, rskr 1971: 71) att ett utvecklingsarbete skall drivas med utgångspunkten att ADB skall utnyttjas inom detta område så snart praktiska förutsättningar finns. Enligt EON:s förslag skall ADB-systemet byggas upp som ett hjälpmedel i indrivningsverksamheten. Datasystemet förutsätts härvid tillhandahålla berörda myndigheter ett aktuellt indrivningsmaterial. Detta skall bestå av skuldiggare med väsentlig information om gäldenär och skuldposter i form av indrivningsunderlag med utförlig information för handläggning under en viss period enligt systemets regler för bevakning och rangordning av mål.

Vid årets riksdag (prop. 1971: 65, TU 1971: 12, rskr 1971: 209) har vidare behandlats frågan om upprättande av ett *centralt körkortsregister*. Uppgifterna i registret skall lagras på direktminnen. En rad avnämare, såsom trafiksäkerhetsverket, polisen, länsstyrelserna, tullen, domstolar, åklagare och enskilda skall från egen terminal eller via terminalförsedd myndighet snabbt kunna hämta uppgifter ur registret. I registret skall

lagras olika uppgifter om alla körkortsinnehavare i riket, som f. n. uppgår till drygt 3 miljoner personer. Uppgifterna som skall lagras är i första hand körkortsdata (körkortsklass, körkortets giltighet m. m.). När det gäller persondata har ännu inte beslutats om de skall registreras i körkortsregistret eller i länsstyrelsernas centrala personregister. Belastningsdata (brott och förseelse i körkortshänseende) avses bli registrerade inom ramen för rättsväsendets informationssystem. Körkortsregistret skall integreras med bilregistret. Trafiksäkerhetsverket skall vara huvudman för båda dessa register.

På grundval av beslut av Kungl. Maj:t pågår f. n. arbete med att utveckla vissa databanksprojekt.

Genom beslut den 29 juni 1970 tog Kungl. Maj:t sålunda ställning till en rapport från den av riksförsäkringsverket och statskontoret bedrivna s. k. RAFA-utredningen (rationalisering av den allmänna försäkringens administration). Enligt beslutet skall försöksverksamhet bedrivas rörande *ADB-system för den allmänna försäkringen*. RAFA-projektet omfattar dels sjukförsäkringen, dels den allmänna pensioneringen. Systemet innebär att en stor del av försäkringskassornas manuella arbete med registerföring och uträkning av pensioner och sjukförsäkringsförmåner överföres till ADB. Systemet baseras på en central datamaskinanläggning. Registeruppgifterna lagras på direktåtkomstminnen. Försäkringskassorna, som inkl. lokalkontor uppgår till över 500, förses med terminaler. Databanken skall bestå av ett flertal delregister, såsom register över inskrivna försäkrade, register över pågående sjukfall, register över pensionstagare m. m. Enligt RAFA-utredningens tidsplan skall omläggningen till ADB vara genomförd år 1973 för pensionssystemet. Samma år förutsätts slutligt beslut fattas om genomförande av ADB-systemet för sjukförsäkringen.

Genom beslut den 11 september 1970 har Kungl. Maj:t uppdragit åt centrala folkbokförings- och uppborgsnämnden att bedriva fortsatt utvecklingsarbete rörande ett *centralt personregister* (CPR), med sikte på att ett sådant register skall inrättas fr. o. m. början av år 1972. Riksdagen beslöt redan år 1963 att ett ADB-system skulle införas inom folkbokförings- och uppborgsväsendet. Övergången skedde under åren 1966—1967, och systemet är nu i full drift. Tidigare befintliga register inom fastighets-, person- och skatteredovisningen har därigenom överförs till länsvis sammanställda magnetbandsregister. Det nu pågående utvecklingsarbetet siktar till ett riksomfattande register över befolkningen med direktåtkomstmöjligheter. I registret skall redovisas allmänna data rörande fysiska personer. Till grund för förslaget om upprättande av ett CPR ligger bl. a. det förhållandet att persondata lagras i ett flertal register inom såväl den offentliga som privata sektorn av samhället. Samordningen mellan registren är bristfällig. Ofta samlas för resp. register data in om personer, och dessa data ajourhålls genom egna rutiner. En person som flyttar måste t. ex. anmäla detta till ett flertal myndigheter och organisationer. Tanken är nu att alla sådana register automatiskt skall aviseras om inträffade förändringar. På grundval av gjorda enkäter bland presumtiva användare av registret har aviseringsvolymen beräknats till ca 40 miljoner poster per år. Systemet förutsätts också så upplagt att frågor skall kunna ställas via terminaler. Antalet frågor per dag till ett centralt personregister har uppskattats till initialt ca 60 000 för att relativt snabbt öka till inemot 200 000.

Inom ramen för ett av Kungl. Maj:t givet uppdrag till statskontoret

bedrivs f. n. försöksverksamhet med ett s. k. *personaladministrativt informationssystem*. I försöksverksamheten deltar sju myndigheter, huvudsakligen inom rättsväsendet. För dessa har upprättats en databank, innehållande olika uppgifter om de anställda vid dessa myndigheter. Databanken är organiserad i tre huvudregister—personalregister, befattningsregister och löneregister. Syftet med försöksverksamheten är att pröva om en för hela statsförvaltningen gemensam databank är ändamålsenlig. Databanken skall därvid fungera som en central informationsbank, som inhämtar, lagrar och bearbetar personaladministrativ information samt redovisar denna till centrala personaladministrativa organ och till enskilda verk och myndigheter.

Kungl. Maj:t har den 23 april 1971 uppdragit åt statskontoret att biträda miljökontrollutredningen med att genomföra en förstudie till ett *miljövårdens informationssystem*. Systemet skall om möjligt tillgodose såväl de administrativa myndigheternas som forskningens behov av samlad information om miljön och om de förändringar som sker i miljön. I första hand beräknas informationssystemet omfatta följande ämnesområden, nämligen allmän naturvård (bl. a. naturskydd och fridlysningsärenden), naturresursvård (hushållning med luft, vatten, mark) och omgivningshygien (hälsovård, vatten- och luftföroreningar, buller m. m.).

Såsom framgått av den lämnade redogörelsen pågår ett mycket omfattande arbete inom den statliga sektorn rörande upprättandet av skilda slag av databanker. I några fall har arbetet bedrivits så långt att en praktisk tillämpning börjat ske. I flertalet fall befinner sig dock projektet på planerings- och utvecklingsstadiet.

Aven inom andra sektorer av samhället pågår planering för införande av avancerade ADB-system, som i vissa fall också syftar till upprättandet av skilda slag av databanker. Här kan endast ges några exempel på sådana projekt.

Inom sjukvårdens område läggs växande resurser ned på medicinsk datateknik. SPRI (sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut) utreder frågan om medicinska databanker.

Aven flera landsting är direkt engagerade inom likartad verksamhet. Stockholms läns landsting har sålunda redan tagit i bruk en databank vid Danderyds sjukhus, i vilken lagras uppgifter över regionens ca 1,5 miljoner invånare. Registret i fråga medger omedelbar åtkomst från terminaler vid bl. a. sjukvårdsinrättningarna inom länet.

Inom den privata sektorn har bankerna hunnit långt när det gäller planeringen av stora databanks- och informationssystem. Flera av de större affärsbankerna utvecklar avancerade ADB-system. Inom sparbanksväsendet pågår konstruktion av ett gemensamt datasystem, i vilket bl. a. beräknas ingå ca 2 000 terminaler.

Inom bankväsendet har vidare påbörjats ett förberedelsearbete rörande ett av de mest omfattande ADB-systemen som hittills presenterats i vårt land, nämligen SIBOL-projektet (samarbete för integrerat betalningssystem on-line). Kärnan i detta är ett antal register, i princip ett för varje i projektet deltagande bankinstitut, i vilka redovisas uppgifter om kunders bankkonton. Kunderna utrustas med ett bankkort, vilket skall kunna användas för att beordra överföring av medel från resp. konto inte bara vid besök vid vilket bankkontor som helst i landet utan vid alla till systemet anslutna butiker m. m. Användningen av detta system innebär att betalning kan ske utan användande av kontanter, checkar el. dyl. genom en automatisk överföring mellan olika bankkon-

ton. Ett mycket stort antal organ tänkes bli anslutna till systemet. Bankerna förutsätts sålunda genom terminalförbindelser bl. a. kunna få tillgång till informationer lagrade i de samhälleliga databankerna.

Innan jag går in på vilka åtgärder jag nu vill förorda, anger jag i det följande några allmänna synpunkter av betydelse för frågan om samordning och kontroll av databanker.

Den skisserade tekniska utvecklingen och det pågående arbetet med uppbyggnaden av databanker har väckt farhågor och oro i olika hänseenden. I den allmänna debatten har det främst gällt förmodade risker för den personliga integriteten. Denna fråga går jag inte in på i detta sammanhang. Farhågor har emellertid också ofta uttalats beträffande den centralisering av informationen som ADB-utvecklingen skulle föra med sig. Dessa farhågor har framför allt gällt maktförskjutningar inom organisationerna, inbegripet stat, kommuner och företag, där ADB-tekniken skulle medföra ett mera centraliserat beslutsfattande. Det är riktigt att ADB-utvecklingen hittills gått mot en centralisering av informationsbearbetningen. Men den nya tekniken med terminalbaserade informationssystem ger möjlighet till den decentralisering som från skilda utgångspunkter kan framstå som önskvärd. Eftersom tid och rum inte på samma sätt är begränsande faktorer, blir med den moderna datatekniken friheten att utforma arbetsorganisation, former för beslutsfattande och att välja lokalisering väsentligt större än tidigare.

Men självfallet medför den antydda utvecklingen problem i olika avseenden och det är nödvändigt att statsmakterna får ett avgörande inflytande på utvecklingen.

Som tidigare berörts har de databanker som hittills byggts upp i Sverige eller är på ett långt framskridet planeringsstadium primärt tillkommit för att lösa problem inom en viss verksamhet. Ofta har manuella register av motsvarande slag funnits i den tidigare verksamheten och skälet för omläggning till ADB har varit att rationalisera verksamheten. För flera databanker är emellertid den grundläggande filosofin att databanken skall utformas så att den kan integreras med eller utväxla vissa data med andra databanker. Härigenom skapas ett nät av integrerbara informationssystem. För samkörning krävs integrationsnycklar. Exempel på sådana är personnummer och fastighetsnummer.

En fråga som i betydande grad påverkar flera av de problemområden som uppstår vid integrering av informationssystem gäller om informationssystemen skall baseras på centrala eller regionala databanker. Den hittillsvarande utvecklingen av stora informationssystem inom den statliga sektorn har klart inriktats mot centrala databanker med terminaler. Den tekniska utvecklingen öppnar emellertid också möjligheter att bygga upp informationssystem baserade på regionala databanker och regionalt placerade datamaskiner. Dessa skulle vara kopplade sammellan och med centrala maskiner. Eventuellt kan man finna tillämpningar, där någon central maskin överhuvud inte skulle behövas.

Det är flera omständigheter som ligger bakom en strävan mot integrering av informationssystemen. Den kanske tyngst vägande är önskemålen att få till stånd övergripande informationssystem för samhällsplaneringen i vid bemärkelse. Det ligger i sakens natur att sådana informationssystem måste bli mycket omfattande. Med hänsyn till dynamiken i samhällsutvecklingen är också kraven på systemens flexibilitet stora. I det sammanhanget vill jag dock betona att det finns gränser för

vilken flexibilitet som kan åstadkommas. Det är därför angeläget att kraven på vilka databanker som bör finnas och hur de skall organiseras kan formuleras. Detta kan endast ske mot bakgrund av en kunskap om hur de övergripande planeringssystemen skall konstrueras och hur de mera konkret kan utnyttjas. Det är därför nödvändigt att arbetet med att belysa dessa frågor intensifieras och fördjupas om inte statsmakternas möjlighet till styrning och kontroll av samhällsutvecklingen skall avsevärt försvåras.

Kraven på samordning härleds främst av önskemålen att kunna integrera informationssystem. Även om behovet av integration i många fall inte f. n. är särskilt framträdande är det väsentligt att skaffa sig handlingsfrihet inför framtiden. Jag kan t. ex. peka på de behov som kan komma att uppstå som en följd av ett mera samlat utnyttjande inom samhällsplaneringen av skilda databanker. Men även andra skäl talar för samordning vid uppbyggnaden av informationssystem. Betydande ekonomiska fördelar torde stå att vinna, t. ex. i fråga om minskade utvecklingskostnader genom att dubbelarbete kan undvikas och att välutvecklad och standardiserad styrprogramvara kan anskaffas samt i fråga om minskade driftkostnader genom gemensam datainsamling och sambruk av linjenät.

Den här åsyftade samordningsverksamheten omspanner olika områden och åtgärder av mycket skiftande art och omfattning. Den kan gälla t. ex. standardisering av maskin- och programvara, begrepp eller metoder. Till den del samordningsverksamheten dikteras av en strävan till integration av informationssystemen blir former och innehåll beroende på vilken grad av integration som eftersträvas.

Förutom den situation som innebär fullständig integrering av databanker, dvs. att databankerna fungerar som en enhet, finns det flera olika integrationsnivåer. En som kan kallas terminalintegrering innebär att man via terminal skall kunna kommunicera med ett antal datamaskiner i ett visst system. Vilken samordning som här kan behövas blir bl. a. beroende av terminalernas utformning. Standardisering torde bli aktuell beträffande modem, koder, linjeprocedurer och kommunikationsprogram. En annan integrationsform utgör satsvis samkörning av databanker. Överföringen kan ske antingen via ett kommunikationsnät eller genom fysisk överföring av magnetband. Standardisering är önskvärd och delvis nödvändig beträffande t. ex. fysiska lagringsmetoder, posttyp och postlängd, identifikationsbegrepp och sorteringsordning. On-line-samkörning av databanker representerar en högre grad av integrering. Härvid krävs bl. a. en långtgående samordning av programvaran och en begreppsstandardisering.

Utöver lösandet av de tekniska och dataorganisatoriska frågor som här antytts krävs samordning på ett flertal andra områden. Det gäller t. ex. definitioner och terminologi, datakvalité, sekretesskydd och andra säkerhetsfrågor samt dokumentation.

Jag skall här något beröra säkerhetsfrågorna. Med säkerhet för ett ADB-system avses dels skydd mot driftstörningar, dels skydd av data. Skydd av data kan avse skydd mot dataförlust, skydd mot obehöriga ändringar i data samt skydd mot spridning eller obehörig åtkomst av sekretessbelagda data. Med sekretess avses den form av datasäkerhet som gäller skydd mot obehörig ändring och spridning av data. Skydd mot driftstörningar omfattar ett flertal olika åtgärder. Om kravet på tillförlitlighet i systemet är stort, behövs i allmänhet reservförfaranden,

som t. ex. i ett terminalsystem kan innebära dubblering av alla komponenter i det centrala datamaskinsystemet. Skyddet mot dataförlust innebär i allmänhet att vederbörande register skall kunna rekonstrueras. Dataförlust kan orsakas på åtskilliga sätt, t. ex. genom oavsiktlig radering i minnesenhet, genom stöld eller fysisk destruktion av minnesenheter eller genom systemfel. Om man skall skydda sig mot totalförstöring av hela datamaskinanläggningen med register, som skulle kunna ske genom explosion, brand eller sabotage, krävs för rekonstruktionen att registren regelbundet har kopierats och att lagringsmedierna förvaras på betryggande avstånd från anläggningen, att samtliga transaktioner efter kopieringen har överförts till annat medium, som likaledes förvaras på annan plats, samt att en lämplig maskinkonfiguration av samma fabrikat finns tillgänglig på annat håll.

Skydd avseende brott mot sekretess kan skapas i olika former. Fysiskt skydd kan avse skydd mot avlyssning av elektromagnetisk strålning, skydd mot inkoppling på ledningar för att ändra signalerna från en terminal samt skydd mot inbrott för att förhindra stöld av t. ex. magnetband. Terminalskydd behövs för kontroll av terminalanvändarens behörighet. Sådant skydd kan åstadkommas på olika sätt. Ofta kan det vara önskvärt att inte ge fullständiga åtkomstmöjligheter åt alla behöriga i systemet utan begränsa åtkomsten av ett register eller en del därav till vissa program. För detta ändamål kan tabeller upprättas som bestämmer vilka delar av databanken som varje användare får utnyttja. Restriktioner kan införas som ger endast vissa terminaler möjlighet att använda vissa register. För att kunna spåra överträdelser eller försök till överträdelser av sekretessskyddet kan man använda ett s. k. logg-system. Det registrerar alla personer som fått eller försökt få tillträde till terminalen eller skyddade register. Även de transaktioner som berör skyddade data kan registreras så att man i efterhand kan spåra vem som fått tillgång till dessa data.

F. n. finns det inga generella regler för hur säkerhets- och sekretesskraven skall tillgodoses. Dessa frågor löses separat för varje system och med skiftande ambitionsnivå som inte endast är betingad av de sakliga behoven inom resp. område.

Det pågår f. n. utredningar och arbete med olika delar av det problemkomplex som antytts i det föregående på många olika håll. Inom den statliga sektorn gäller det myndigheter som statskontoret, försvarets rationaliseringsinstitut, statistiska centralbyrån och televerket samt statliga datamaskincentraler och universitetsinstitutioner. Inte minst gäller det myndigheter och utredningar som arbetar med utveckling och uppbyggnad av de databanker som beskrivits i det föregående. Därutöver bör nämnas offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (Ju 1970: 49), som har att inom ramen för en allmän översyn av lagstiftningen om offentlighet och sekretess utreda och lämna förslag om offentlighetsprincipens tillämpning på ADB-lagrat material. At denna kommitté har också nyligen uppdragits att utreda under vilka förutsättningar enskilda skall få göra sammanställningar och analyser på grundval av offentligt material med hjälp av ADB-teknik.

Verksamheten har nu fått en sådan omfattning att det framstår som angeläget att få till stånd en samordning av det utredningsarbete som pågår, i första hand inom den statliga sektorn men även i viss utsträckning mellan den statliga sektorn, å ena sidan, och den kommunala och enskilda sektorn, å den andra. Detta är motiverat redan av det skälet att

tillgänglig expertis inom här avsedda områden är knapp. Men framför allt är det nödvändigt för att kunna fånga upp utredningsresultat, initiera kompletterande utredningar och få ett samlat underlag för den politiska styrningen av utvecklingen inom ADB-området. Chefen för industridepartementet kommer senare denna dag att anmäla frågan om utredning av näringspolitiska åtgärder på dataområdet.

Det behövs enligt min mening ett särskilt organ för att följa pågående utrednings- och utvecklingsarbete, att initiera kompletterande utredningar — särskilt rörande grundläggande eller eljest övergripande frågeställningar — samt att tillhandahålla statsmakterna ett relevant beslutsunderlag. Sistnämnda uppgift kan innefatta överlämnande av egna utredningar eller utredningsresultat från annat håll med förslag till åtgärder i olika hänseenden, eller påpekanden om behov av utredningar som Kungl. Maj:t anses böra initiera, behov av riktlinjer för viss verksamhet etc. I varje fall initialt bör detta organ konstitueras i kommittéform.

Den grundläggande uppgiften för kommittén bör vara att mot bakgrund av dagens situation i fråga om etablerade eller planerade databanker och med hänsyn till den överblickbara tekniska utvecklingen belysa vilken samordning — främst inom den offentliga sektorn men även i övrigt — som är möjlig och önskvärd såväl i dagsläget som på sikt. Härvid bör ekonomiska lönsamhetsbedömningar spela en viktig roll. Frågan om samordning på dataområdet är mycket komplicerad och påverkas av en mängd faktorer. Ett visst ställningstagande i frågan kan bedömas få betydande konsekvenser på i stort sett alla aktiviteter inom ADB-området. Dessa konsekvenser kan avse standardiseringsfrågor på flera områden, kommunikationslösningar, säkerhets- och sekretessfrågor, driftsorganisation, upphandlingspolitik etc. Det krävs således att alla dessa faktorer och konsekvenser analyseras.

Inledningsvis måste kommittén göra en strukturering och prioritering av problemområdena. Detta förutsätter bl. a. en hel del kartläggningsarbeten. I anslutning till kartläggningsarbetet bör samråd ske med berörda myndigheter eller andra organ om avgränsning av ansvarsområden dels i fråga om utredningsverksamhet i avvaktan på en mera samlad planering från kommitténs sida, dels i fråga om viss samordningsverksamhet. Vid behov får ifrågakarande avgränsningsfrågor underställas Kungl. Maj:t. Det är angeläget att redan under utredningsskedet såvitt möjligt ge olika av samordningssträvandena berörda aktiviteter en sådan inriktning att en samordning åstadkommes eller i varje fall en framtida samordning underlättas. Samordningsbehov bör så långt möjligt tillgodoses i fråga om nya aktiviteter och aktiviteter under omläggning, främst såvitt angår viss teknisk standardisering och datastandardisering. Det bör åligga kommittén att verka för en sådan samordning. Kommitténs arbete i detta syfte kan bedrivas i form av överläggningar med berörda myndigheter eller andra organ. Vid behov bör förslag till åtgärder anmälas för Kungl. Maj:t. Det bör i första hand gälla antingen mycket betydelsefulla frågor, t. ex. med hänsyn till ekonomiska konsekvenser, eller frågor som aktualiseras av myndigheter eller kommittéer och som framstår som avgörande för deras fortsatta handlande, t. ex. beträffande arbetet på ett visst ADB-system.

Statskontoret föreslog i sin anslagsframställning för budgetåret 1971/72 under programmet Samordning av ADB att ett nytt projekt med benämning Samordning av statliga informationssystem skulle tas upp.

Statskontoret räknade medel för en förberedande analys av förutsättningarna för en samordning av främst de statliga databankerna. Vidare föreslogs vissa initiala samordningsprojekt. Ett gällde uppbyggnaden av en dokumentationscentral för registrering, sammanställning och analys av fakta rörande sådana informationssystem som redan existerar eller har nått ett långt framskridet uppbyggnadsskede. De andra projekten avsåg registrering och identitetsnumrering av juridiska personer m. fl. resp. personnumrets kontrollsifferdel. Vid min anmälan av anslaget till statskontoret i årets statsverksproposition (bil. 9 s. 33) förordade jag en väsentlig förstärkning av statskontorets resurser för ändamålet samt förklarade att den närmare inriktningen av statskontorets verksamhet inom ifrågakvarande program fick prövas i samband med att jag för Kungl. Maj:t tog upp frågor som gällde former för och innehåll i den samordningsverksamhet som borde bedrivas på ADB-området. Jag anser att statskontoret i första hand bör avdela resurser för uppbyggnaden av den föreslagna dokumentationscentralen. Arbetet härmed bör bedrivas i samråd med kommittén. I övrigt bör i huvudsak de resurser som statskontoret tilldelats under förevarande projekt användas för utredningsarbete som överenskomms mellan statskontoret och kommittén. Detta har också angetts i det regleringsbrev för anslaget till statskontoret som jag tidigare i dag har anmält för Kungl. Maj:t.

De uppgifter som ankommer på kommittén innefattar ett mångfacetterat och komplicerat utrednings- och analysarbete, som i många stycken kräver medverkan av högt kvalificerade experter. Detta måste påverka kommitténs organisation och arbetsformer. I kommittén bör ingå företrädare för statsdepartementen och vissa centrala statliga myndigheter men också för andra samhällsområden. Vidare bör kommittén ha ett parlamentariskt inslag. Sekretariatet bör dimensioneras för att bestrida sedvanliga sekretariatsfunktioner samt för att biträda kommittén med lednings- och samordningsuppgifter. I övrigt bör arbetet bedrivas i projektgrupper med anlitande av erforderliga experter. Vidare bör eftersträvas att utredningsuppgifter anförtros statliga myndigheter eller andra organ. Konsulttjänster bör kunna köpas antingen för särskilda uppdrag eller i form av medverkan i projektarbete.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

51. Sakkunniga (Fi 1971: 4) med uppdrag att verkställa översyn av den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 med uppdrag att verkställa översyn av den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 4 december 1971):

Ordförande:

Malmgren, Kurt K.-G., rättschef (fr. o. m. den 24 november 1971)

Ledamöter:

Almgren, Hans G., departementssekreterare (fr. o. m. den 24 november 1971)

Eklöf, Kurt G. A., bankdirektör (fr. o. m. den 24 november 1971)

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (ordföranden)

Direktiv (anförande av statsrådet Sträng till statsrådsprotokollet den 30 juni 1971):

År 1962 genomfördes en kreditpolitisk lagstiftning, som omfattar tre lagar, likviditets- och kassakvotslagen (1962: 256), placeringskvotslagen (1962: 257) och ränteregleringslagen (1962: 258). Gemensamt för dessa är att de har karaktären av fullmaktslag, vilket i detta fall innebär, att de kan tillämpas efter förordnande av Kungl. Maj:t sedan fullmäktige i riksbanken gjort framställning därom. Likviditets- och kassakvotslagen gör det möjligt att tillämpa likviditetskvoter för bankaktiebolag, sparbanker, centralkassor för jordbrukskredit och postbanken och att tillämpa kassakvoter för bankaktiebolagen och postbanken. Placeringskvotslagen omfattar försäkringsbolagen, sparbankerna, postbanken och allmänna pensionsfonden. Ränteregleringslagen innehåller regler om anmälningsskyldighet beträffande räntesatser m. m. och ändringar i dem, om maximiränta eller minimiränta för inlåning på bankräkningar och om maximiränta för utlåning från bankinstitut, försäkringsbolag och allmänna pensionsfonden. Ränteregleringslagen innehåller också regler om emissionskontroll för obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev. Efter en år 1964 gjord ändring i ränteregleringslagen kan riksbanken föreskriva, att obligationer, förlagsbevis eller andra skuldebrev som är avsedda för den allmänna rörelsen inte utan riksbankens tillstånd får utges av annan än riksgäldskontoret och att andra skuldebrev än de nu nämnda inte får utan sådant tillstånd utges av kreditaktiebolag.

Ränteregleringslagen och placeringskvotslagen har hittills inte tillämpats. Placeringskvotslagen har emellertid utnyttjats som grund för ett rapporteringssystem för sparbankerna från ingången av år 1970. Förordnande med stöd av likviditets- och kassakvotslagen har däremot meddelats vid tre tillfällen. Genom kungörelsen (1967: 745) förordnade Kungl. Maj:t om kassakvot för bankaktiebolagen. Kassakvoter för dessa gällde därvid under tiden den 2 januari—den 15 februari 1968. Under år 1969 meddelades för bankaktiebolagen förordnande om likviditetskvot (kungörelse 1969: 30) och om kassakvot (kungörelse 1969: 444). Sistnämnda förordnanden gäller fr. o. m. den 4 mars resp. fr. o. m. den 22 juli 1969.

Även om den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen inte tillämpats för andra kreditinstitut än bankaktiebolagen har den tjänat som bakgrund och mönster för andra kreditpolitiska överenskommelser mellan riksbanken och kreditinstituten och rekommendationer från riksbankens sida. Under åren 1969—1971 har sålunda på detta sätt placeringsregler motsvarande placeringskvoter fastlagts för sparbankerna, postbanken, försäkringsbolagen och allmänna pensionsfonden. För jordbrukskasserörelsen har gällt en överenskommelse med likviditetskvoterna som mönster, varvid emellertid likviditetskraven ställts i förhållande till ökningen av inlåningen. Här kan också erinras om den serie överenskommelser som i november 1970 träffades mellan å ena sidan riksbanken och å andra sidan bankföreningen, sparbanksföreningen, jordbrukskasseförbundet och postbanken med anledning av de höjningar av utlåningsräntorna som vissa banker företog under sommaren 1970. Överenskommelserna kan bl. a. ses som en ersättning för ränteregleringslagens bestämmelser om anmälningsskyldighet. Vidare bör nämnas att riksbanken enligt en överenskommelse som utvecklats till en fast sedvana

utövar kontroll över emissioner av obligationer och förlagsbevis på samma sätt som skulle vara fallet vid tillämpning av ränteregleringslagens bestämmelser om emissionskontroll.

I prop. 1971: 71 förordade jag, att den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen skulle fortsätta att gälla till utgången av juni 1974, och föreslog samtidigt vissa ändringar i lagstiftningen av i huvudsak redaktionell natur. Propositionen godtogs av riksdagen (FiU 1971: 21, rskr 1971: 147). Med hänsyn till de förändringar på kreditmarknadens område som ägt rum sedan lagarnas tillkomst är det naturligt att ändringar av materiell karaktär kan behövas inom den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen. Ett ytterligare skäl härtill är att erfarenheter numera vunnits av användningen av olika kreditpolitiska instrument. I propositionen förklarade jag därför — närmast i anslutning till ett av Svenska bankföreningen framfört krav på utredning — att jag var beredd att överväga en översyn av lagarnas konstruktion. Jag anser att det finns skäl för en sådan översyn och att särskilda sakkunniga bör tillkallas för uppgiften.

Sedan de kreditpolitiska beredskapslagarnas tillkomst år 1962 har, främst genom de ändringar i banklagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 1969, reglerna för de olika bankgruppernas rörelse fått en i det närmaste identisk utformning. I beredskapslagarna behandlas de emellertid på olika sätt. För affärsbankerna kan kassa- och likviditetskvoter tillämpas, för sparbankerna likviditetskvoter och placeringskvoter, för centralkassorna för jordbrukskredit endast likviditetskvoter och för postbanken såväl kassakvoter som likviditets- och placeringskvoter. Dessa skillnader har sin grund i olikheter i den traditionella inriktningen av bankgruppernas rörelse. Det kan emellertid sättas i fråga om inte en samordning av regelsystemet för bankinstituten bör ske också i den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen. De sakkunniga bör närmare undersöka möjligheterna härtill och redovisa skälen för och emot en sådan ordning. I sammanhanget bör uppkommande övergångsproblem utredas. En lösning av den nu berörda frågan kan vara att samtliga grupper av bankinstitut omfattas av reglerna om kassa- och likviditetskvot, medan placeringskvotsreglerna av nuvarande typ begränsas till de egentliga kapitalmarknadsinstituten. Andra vägar kan också tänkas.

Under de senaste åren har ett instrument, det s. k. utlåningstaket, som inte baseras på den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen, spelat en viktig roll i den svenska kreditpolitiken. Föreskrift om utlåningstak innebär som bekant att utlåningen maximeras. Instrument av denna typ har använts i flera länder, t. ex. Storbritannien, Frankrike, Nederländerna, Belgien och Schweiz. När man införde den nuvarande lagstiftningen ansågs det från ett flertal håll att föreskrift om utlåningstak innebar en så ingripande åtgärd, att man borde vänta med att införliva den bland de i lagarna reglerade instrumenten. Med hänsyn till de erfarenheter som nu föreligger kan det emellertid sättas i fråga om inte beredskapslagstiftningen numera bör innefatta möjlighet att meddela föreskrifter om maximering av viss utlåning. De sakkunniga bör närmare utreda denna fråga.

En utveckling under senare år som nu framstår som ett naturligt inslag i bostadsbyggandets finansiering är de överenskommelser som årligen träffas mellan å ena sidan delegationen (In 1967: 30) för bostadsfinansiering och å andra sidan affärsbanker, sparbanker och postbanken.

Enligt dessa överenskommelser åtar sig dessa bankinstitut att lämna byggnadskrediter för de projekt som ingår i årets bostadsbyggnadsprogram. Trots att överenskommelserna inte preciserats när det gäller kreditgivningens fördelning mellan bankgrupperna och mellan individuella banker har arrangemanget hittills fungerat någorlunda tillfredsställande. Även om det är önskvärt att byggnadskreditproblemen också i fortsättningen löses i samförstånd med bankerna, kan enligt min mening skäl anföras för att i den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen skriva in regler som gör det möjligt att genomdriva ett arrangemang av detta slag även för det fall att överenskommelse inte kan nås med bankinstituten. De sakkunniga bör därför undersöka om en lösning i den av mig nu antydda riktningen är lämplig. En möjlighet kan vara att i en gemensam lag inarbeta regler om placeringskvot för försäkringsbolag och allmänna pensionsfonden och regler om bostadsbyggnadskreditgivning för bankinstituten.

Utöver vad jag nu anfört bör de sakkunniga företa en allmän översyn av den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen och föreslå de ändringar och åtgärder som kan anses motiverade med hänsyn till utvecklingen på kreditmarknaden och inom bostadspolitik och till vunna erfarenheter i fråga om tillämpning av lagarna och överenskommelser av liknande innebörd. Bland de frågor som jag anser härvid särskilt bör beaktas är de i lagarna angivna förutsättningarna för lagarnas tillämpning, sanktionsbestämmelsernas utformning och — med hänsyn till placeringskvotslagen eller en, som jag nyss antytt, mera allmän lag som ersättning för denna — avgränsningen av prioriteringsområdet.

De sakkunnigas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

52. Sakkunnig (Fi 1971: 5) med uppdrag att verkställa teknisk översyn av mervärdeskatten

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1971 med uppdrag att verkställa teknisk översyn av mervärdeskatten (se Post- och Inrikes tidn. den 11 november 1971):

Utredningsman:

Fridolin, Hans R., departementsråd (fr. o. m. den 3 november 1971)

Experter:

Allström, B. Greger B:son, bitr. skattedirektör (fr. o. m. den 3 november 1971)

Crabo, Sven, direktör (fr. o. m. den 3 november 1971)

Helmers, Dag, docent (fr. o. m. den 3 november 1971)

Lindstam, Leif E., kammarrättsfiskal (fr. o. m. den 3 november 1971)

Mellbin, B. Lennart, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 3 november 1971)

Sekreterare:

Lindstam, Leif E., kammarrättsfiskal (fr. o. m. den 3 november 1971)

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

53. Sakkunnig (Fi 1971: 6) med uppdrag att verkställa en översyn av gällande beskattningsregler rörande ideella föreningar

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1971 med uppdrag att verkställa en översyn av gällande beskattningsregler rörande ideella föreningar (se Post- och Inrikes tidn. den 4 december 1971):

Utredningsman:

Pettersson, S. Arne, sekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 26 november 1971)

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiv (anförande av statsrådet Sträng till statsrådsprotokollet den 12 november 1971):

Under beteckningen "ideella föreningar" brukar vanligen sammantfattas en mängd organisationer, föreningar och andra sammanslutningar, som har ställning som juridisk person och som karakteriseras av att de har till ändamål att främja medlemmarnas gemensamma intressen och ej är registrerade enligt lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar. Till ideella föreningar räknas således t. ex. föreningar för religionsutövning, politisk verksamhet, välgörenhet, idrott, skytte, försvarsföreningar, kamratföreningar osv. Hit hänförs även arbetsgivareföreningar, fackföreningar, branschföreningar m. fl.

De ideella föreningarna är i inkomstskattehänseende i princip oinskränkt skattskyldiga för all inkomst av skattepliktig natur. Det kan röra sig om inkomst av fastighet eller av rörelse i form av exempelvis basarverksamhet eller förlagsverksamhet, inkomst av kapital m. m. Att märka är att influtna medlemsavgifter i regel inte är skattepliktig inkomst för föreningen. Såväl den statliga som den kommunala inkomstbeskattningen är proportionell. Vid taxering till statlig inkomstskatt är skattesatsen 15 % av beskattningsbar inkomst.

Vissa ideella föreningar är dock inskränkt skattskyldiga. Det är då fråga om föreningar som fullföljer i skatteförfattningarna särskilt angivna ändamål, t. ex. religiösa föreningar eller föreningar som har till uppgift att främja undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande.

För idrottssammanslutningar tillämpas vissa särbestämmelser i fråga om beräkning av nettoinkomst av tävlingsverksamhet, märkesförsäljning och liknande förvärvsverksamhet. Inkomsten härav räknas vanligen till förvärvskällan rörelse. Innebörden av de särskilda bestämmelserna är att avdrag från överskott av tävlingsverksamhet m. m. får ske bl. a. för omkostnader för idrottsmateriel, instruktions- och träningsverksamhet, propaganda och administration även om sådana kostnader främjat föreningens ideella syften och endast medelbart eller delvis utgjort naturliga omkostnader i förvärvskällan rörelse. Avdrag får å andra sidan inte göras för omkostnad som bestritts av icke skattepliktiga bidrag av allmänna medel eller ej skattepliktig inkomst av lotteriverksamhet. Motsvarande särregler tillämpas även när inkomsten av märkesförsäljning etc. undantagsvis är att anse som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

Särskilda regler gäller beträffande vissa föreningar i fråga om skatteplikt för garantibelopp för fastighet. Sålunda gäller att från skatteplikt för garantibelopp undantas byggnader som tillhör sådana ideella föreningar, som är begränsat skattskyldiga för inkomst. En förutsättning är att byggnaderna är avsedda för föreningens verksamhet som sådan. Det samma gäller nykterhetsföreningars byggnader. Om fastigheten också används för industriellt eller därmed jämförligt ändamål eller upplåts mot vederlag, föreligger dock skatteplikt för motsvarande del av fastighetens värde.

Befrielse från skyldighet att erlägga skatt på garantibelopp för fastighet medför frihet från skattskyldighet för inkomst av fastigheten om den begagnas för det ändamål som avses med skattefriheten.

I den mån skyldighet föreligger att erlägga statlig inkomstskatt är ideell förening i princip också skattskyldig för förmögenhet.

Vid 1965 års riksdag väcktes motionsyrkanden av innebörd att handikapporganisationer och därmed likställda föreningar samt den frivilliga skytterörelsens organisationer skulle i beskattningshänseende jämföras med idrottsföreningar. Bevillningsutskottet framhöll i sitt betänkande (BeU 1965: 23) bl. a., att det för alla ideella föreningar som främjade allmännyttiga ändamål av skilda slag måste framstå som en egendomlighet att särskilt för idrottsorganisationerna tillskapats en möjlighet att vid beräkning av viss inkomst av rörelse eller tillfällig förvärvsverksamhet göra avdrag också för sådana kostnader som främjade organisationernas ideella syften. Utskottet ansåg det önskvärt att de ideella föreningarna såvitt möjligt blev föremål för enhetlig skatterättslig behandling och förordade därför att sakkunniga skulle tillkallas för att överse bestämmelserna angående de ideella föreningarnas beskattning över huvud taget. Riksdagen delade denna uppfattning (rskr 1965: 213).

År 1968 tillkallades en särskild sakkunnig för utredning rörande statens ekonomiska stöd till allmänna samlingslokaler. Den sakkunnige har också, enligt vad jag inhämtat, övervägt frågan om de lokalägande föreningarnas beskattning men funnit att spörsmålet om att införa särskilda beskattningsregler för dessa föreningar bör prövas i ett större sammanhang.

Motionsyrkanden rörande de ideella föreningarnas beskattning behandlades även av 1970 års riksdag (BeU 1970: 28). Riksdagen förnyade i detta sammanhang sitt önskemål om en utredning av skattefrågan för dessa föreningar.

Den av riksdagen begärda översynen av de ideella föreningarnas beskattning bör nu komma till stånd. Syftet bör därvid vara att med utgångspunkt från vad bevillningsutskottet uttalat i betänkandet BeU 1965: 23 pröva hur en önskvärd enhetlighet vid beskattningen bäst kan erhållas. De för idrottsföreningarna gällande särbestämmelserna infördes på sin tid bl. a. för att undvika vissa svårigheter av taxeringsteknisk art som i praktiken visat sig uppkomma vid beräkningen av nettoinkomst av tävlingsverksamhet m. m. Samtidigt medförde dessa särregler att idrottens organisationer erhöll en i viss mån gynnad ställning vid inkomstbeskattningen i jämförelse med andra föreningar med likartad verksamhet t. ex. på sportens område. Gränsdragningsproblemen härvidlag har ytterligare accentuerats genom utvecklingen efter särbestämmelsernas tillkomst. Under 1965 års riksdag aktualiserades som nämnts önskemål om att i beskattningshänseende jämföras även andra ideella

organisationer, t. ex. handikapporganisationer, med idrottsföreningar. Denna fråga bör nu utredas. Ett spörsmål som måste uppmärksammas särskilt är hur fördelningen av kostnaderna bör ske i sådana fall då en ideell förening driver flera verksamheter varav någon eller några är skattefria. I praktiken har det visat sig mycket svårt att finna en godtagbar fördelningsgrund för t. ex. gemensamma kostnader i fackförening som bedriver mättningsrörelse vid sidan om sin fackliga verksamhet.

Det är alltså inte så mycket fråga om att ändra gränsdragningen mellan inskränkt och oinskränkt skattskyldiga föreningar som att för de skattskyldiga föreningarna åstadkomma såvitt möjligt enhetliga och förenkla regler. Undersökningen synes dock i första hand böra avse endast de olika slag av föreningar och personsammanslutningar som verkar för rent ideella och allmännyttiga ändamål. Gällande ordning för beskattningen av t. ex. organisationer av arbetsgivare eller löntagare, branschföreningar, kartellföreningar m. fl., som ytterst har till ändamål att tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, bör inte inbegripas i översynen i vidare mån än detta kan anses förenligt med översynens syfte i övrigt. Inte heller bör frågor om arvs- eller gåvoskatt tas upp i detta sammanhang.

Vid översynen bör ytterligare en beskattningsfråga beaktas. I en år 1968 avlämnad PM (Ds Fi 1968: 8) angående skattefrihet för vissa samlingslokaler m. m. föreslog 1961 års fastighetstaxeringsutredning att från skatteplikt skulle undantas byggnader som inrymmer allmänna samlingslokaler och som tillhör folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar och andra liknande sammanslutningar med främsta syfte att anordna eller tillhandahålla sådana lokaler. Vidare föreslogs att byggnad för nykterhetsförenings verksamhet skulle vara skattefri också i det fall att byggnaden ägs endast indirekt via en sammanslutning med ändamål att tillhandahålla lokaler åt föreningen. Dessutom föreslogs att upplåtelse mot vederlag av sådan byggnad eller lokal i regel inte skulle leda till skatteplikt.

Vid remissbehandlingen av fastighetstaxeringsutredningens förslag restes främst den invändningen, att flertalet folketshusföreningar kunde komma att förlora på den föreslagna skattefriheten. Den innebar nämligen att förluster på samlingslokalverksamheten inte fick dras av från vinsterna på de kommersiellt bedrivna rörelsegrenarna. Därmed skulle många föreningar bli skattskyldiga för en avskild rörelsevinst, trots att de redovisade en förlust på den totala verksamheten.

Den lösning som föreslagits av 1961 års fastighetstaxeringsutredning har, som jag nyss konstaterat, inte accepterats vid remissbehandlingen. Enligt min mening bör syftet att få jämställdhet i beskattningen även omfatta lokalägende föreningar och därmed jämställda sammanslutningar. Olika utvägar är därvid tänkbara. En utgångspunkt bör vara att statliga och kommunala bidrag till samlingslokalföreningar och andra ideella föreningar liksom hittills skall vara i princip skattepliktiga. Möjligheterna till schablonbeskattning av lokalägende föreningar bör undersökas, t. ex. genom inkomstberäkning i likhet med vad som gäller för bl. a. de allmännyttiga bostadsföretagen. Schablonavdrag liknande det vid villabeskattningen är också en utväg som bör undersökas. Att med bibehållande av skatteplikt för inkomst av fastigheten införa skattefrihet för garantibelopp är dock enligt min mening inte lämpligt, eftersom det inger principiella betänkligheter. Översynen bör omfatta en allmän omprövning av det förslag, som 1961 års fastighetstaxeringsutred-

ning lagt fram, mot bakgrunden av vad som framkommit vid remissbehandling av förslaget och vad jag nu anför.

Vid den översyn jag nu förordat bör även möjligheterna undersökas att som ett underlag för den årliga taxeringen få till stånd en enkel form av registrering av ideella föreningar eller vissa slag av sådana föreningar. Behovet och utformningen av en sådan registrering torde i första hand böra prövas i fråga om föreningar som innehar mera betydande förmögenhetstillgångar eller driver bokföringspliktig verksamhet.

Den sakkunniges arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Utbildningsdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. *Konsertbyråutredningen (E 1963: 45)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 maj 1962 med uppdrag att utreda frågan om inrättandet av en statlig konsertbyrå och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 7 juni 1962):

Ordförande:

Pålsson, E. Roland, departementsråd

Ledamöter:

Andersson, Freddy V. E., förbundsordförande

Hahn, Gunnar A., kapellmästare

Malmgren, Allan B., studieombudsman

Poppius, Hans D., byråchef

Tegen, Martin, docent

Experter:

Bauer, Sven Harald, advokat

Brandel, Ake, redaktör

Forsström, Gösta E. A., sekreterare

Hellquist, Per-Anders, redaktör

Hähnel, Folke, redaktör

Lannegren, Göran, fil. kand.

Ljungberg, Lennart, civilingenjör

Ljungman, Seve K. B., professor

Wallin, Nils L., direktör

Wallner, Bo, lektor

Wirén, Karl-Gunnar, intendent

Sekreterare:

Johansson, Nils J. O., fil. kand.

Direktiven för utredningen, se 1963 års riksdagsberättelse I E 45.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningen har den 13 oktober 1971 avgett sitt slutbetänkande (SOU 1971: 73) Fonogrammen i musiklivet.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Utredningen (E 1965: 51) rörande lärarnas arbetsförhållanden*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 april 1964 för att verkställa utredning rörande lärarnas arbetsförhållanden m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 11 april 1964):

Ordförande:

Ohlsson, P. T. Ingvar, generaldirektör

Ledamöter:

Alfredsson, Karl-Erik N., förbundsjurist

Björinder, Henry K. E., sekreterare

Bodell, Karl G., skolinspektör

Eriksson, B. Sune, sekreterare

Hellers, P. A. Hans, förbundsordförande

Sandberg, A. Birger, förhandlingsdirektör

Tylén, Halward, rektor

Experter:

Almefelt, Paul V., byråchef

Björk, John G. T., rektor

Heimklo, K. Julius M., rektor

Karlin, Bengt G., organisationsdirektör

Rapaport, Edmund, avdelningschef

Svensson, Nils-Eric, byråchef

Sekreterare:

Bodell, Karl G., skolinspektör

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse I E 51.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 15 sammanträden samt gruppssammanträden.

Utredningen har den 18 maj 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 53—55) Lärarnas arbete. En statistisk arbetstidsstudie jämte två bilageband, Bilagor I. Tekniska rapporter avseende undersökningarna vid avvecklingsskolorna och grundskolan samt Bilagor II. Tabeller till undersökningarna vid avvecklingsskolorna och grundskolan.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. Sakkunniga (E 1967: 53) för beredning av frågor rörande upprättande av storaccelerator

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 juni 1966 för att bereda frågor rörande upprättande av storaccelerator:

Ordförande:

Sandgren, C. Lennart, statssekreterare

Ledamöter:

Brising, Lars H., direktör

Ekspong, A. Gösta, professor

Engström, Arne V., professor

Funke, Gösta W., fil. dr.

Lemne, Mats H., landshövding

Petri, Gunnar, departementssekreterare (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Sanell, P. Ake, t.f. avdelningschef (t. o. m. den 30 april 1971)

Stiernstedt, K. Jan T., expeditionschef

De sakkunniga har under tiden november 1970—januari 1971 hållit två sammanträden.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Pedagogikutredningen (U 1968: 47) (PU)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 april 1967 för att utreda frågan om samordning och arbetsfördelning mellan pedagogiska institutioner inom lärarhögskolor och universitet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 16 maj 1967):

Ordförande:

Sandgren, C. Lennart, statssekreterare

Ledamöter:

Berg, C. G. Håkan, t.f. departementsråd

Härnqvist, Kjell, professor

Stukát, Karl-Gustaf, professor

Svensson, Nils-Eric, byråchef

Experter:

Ardö, Paul A. E., lektor

Askling, Bertil, fil. lic.

Bongehiell, Per I. F:son, konsulent

Dahllöf, Urban S., docent

Ekman, Elin, förste bibliotekarie

Eliasson, H. Torsten Y., lektor

Ellegård, H. Alvar, professor

Gjöthlén, Alf, byråchef

Höglund, Bengt A., assistent

Klasson, K. Alger, assistent

Lalander, Nils, redaktör

Lindell, N. J. Ebbe, extra laborator

Wallin, Erik, docent

Sekreterare:

Gran, J. Bertil, lektor

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse U 47.

Utredningen har under tiden november 1970—april 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningen har den 19 februari 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 24) Vuxenpedagogisk forskning och utbildning. Utredningen har vidare avgett betänkandet (Ds U 1970: 22) Pedagogikutredningens konferens om Forskning och utveckling inom vuxenutbildningen och betänkandet (Ds U 1971: 1) Vuxenutbildning i Sverige.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Organisationskommittén (U 1968: 54) för behandling av vissa frågor rörande jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens skolor*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 september 1967 med uppdrag dels att överväga de organisatoriska m. fl. frågor, som sammanhänger med ett införande av jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens yrkesskolor under skolöverstyrelsen och länsskolnämndernas insyn, dels att i avvaktan på beslut i tillsynsfrågan fungera som samordnande organ vad gäller skolöverstyrelsens, lantbruksstyrelsens och skogsstyrelsens planering främst i frågor som gäller läroplansarbetet och skolbyggandet:

Ordförande:

Gårdstedt, H., Birger, skolråd

Ledamöter:

Arnell, Anders W., länsjägmästare

Ericsson, K. Gösta, undervisningsråd

Experter:

Enander, Karl-Göran N., avdelningsdirektör

Folkmarson, James A., länsskolinspektör

Hallin, Ingmar D., skolkonsulent

Nordin, Gösta E., undervisningsråd

Sekreterare:

Jonsson, Kjell I., avdelningsdirektör

Kommittén har under tiden november 1970—juni 1971 hållit 7 sammanträden.

Kommittén har under år 1971 avlämnat förslag angående dels utbildningsplanering för jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring 1971/72, dels skolor för skogsbruksutbildning, dels vissa frågor angående skolledare och lärare vid gymnasieskolor för jordbruks-, skogsbruks-, trädgårds- och konsumtions- (lanthushålls-) utbildning, dels skolor för jordbruks- och trädgårdsutbildning, dels lanthushållsskolor.

Uppdraget är därmed slutfört.

6. *Sakkunniga (U 1970: 51) för översyn av samordningen mellan värnpliktsutbildning och eftergymnasiala studier*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 november 1969 med uppdrag att se över samordningen mellan värnpliktsutbildning och eftergymnasiala studier:

Ordförande:

Ribbing, E. Manfred, departementsråd

Ledamöter:

Franzén, Anders, kanslisekreterare

Palm, Hans, departementssekreterare

Skarstedt, Carl-Ivar, rättschef

Expert:

Lindgren, Anne-Marie, kanslisekreterare

Sekreterare:

Johnsson, Ake E., kanslisekreterare

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden. Överläggningar med 1966 års värnpliktskommitté (Fö 1967: 23) har ägt rum.

De sakkunniga har avgett ett den 28 december 1971 dagtecknat betänkande (Ds U 1971: 6) Samordning Värnplikt—Studier.

Uppdraget är därmed slutfört.

7. Boställnämndssakkunnige (U 1970: 52)

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 14 november 1969 för att utreda frågan om storleken av de ecklesiastika boställsnämndernas tjänstgöringsområden, m. m.:

Utredningsman:

Göransson, C. Göran N., stiftssekreterare

Expert:

Odh, K. Hans M., nämndeman

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Den sakkunnige har den 15 februari 1971 avgett betänkandet (Ds U 1971: 2) Boställsnämndernas tjänstgöringsområden m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. 1970 års socionomutbildningsberedning (U 1970: 57)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 med uppgift att förbereda utbyggnad av socionomutbildningen:

Ordförande:

Sköld, Lars G., överdirektör

Ledamöter:

Björk, Jimmy, sekreterare

Elmér, Ake B. A., rektor

Ericsson, Ylva, socionom

Gradin, Anita I., departementssekreterare, led. av riksdagen

Konnander, Benkt A. V., överdirektör

Experter:

Franzén, Anders kanslisekreterare

Krantz, Ingrid H., lektor

Sekreterare:

Johansson, Karl-Axel, förste byråsekreterare

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse U 44.

Beredningen har under tiden november 1970—maj 1971 hållit elva protokollförda sammanträden.

Beredningen har den 17 november 1970 avgett sitt huvudbetänkande (Ds U 1970: 19) Vidgad socionomutbildning.

Uppdraget är därmed slutfört.

9. Organisationskommittén (U 1971: 2) för ett institut för social forskning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 april 1971 för att utarbeta mål och riktlinjer för verksamheten vid ett institut för social forskning:

Ordförande:

Ribbing, E. Manfred, departementsråd (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Ledamöter:

Canarp, Curt S. T., byråchef (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Meidner, Rudolf A., fil. dr

(fr. o. m. den 12 maj 1971)

Wennström, K. Gunnar, medicinalråd (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Experter:

Bolin, Elsa, sekreterare (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Dahl, Sonja E. S., kanslisekreterare (fr. o. m. den 14 september 1971)

Forslund, E. Birger, kansliråd (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Forsse, Lucienne, förste byråsekreterare (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Oscarsson, Bo S. I., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Persson, Inga, pol. mag. (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Sekreterare:

Södersten, Bo Å., professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Bitr. sekreterare:

Widgren, Greger G., kanslisekreterare (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Direktiv (PM upprättad den 2 april 1971 inom utbildningsdepartementet):

I prop. 1971: 36 om social utbildning och forskning m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att en professur i socialpolitik skall inrättas den 1 januari 1972.

I propositionen framhöll föredraganden, statsrådet Moberg, att den organisatoriska ram, som bäst torde tillgodose de krav som kommer att ställas på den verksamhet innehavaren av tjänsten avses bedriva, är ett särskilt forskningsinstitut. En målinriktad samhällsforskning rörande bl. a. sociala problem och arbetsmarknadsfrågor förutsätter en organisation med bred vetenskaplig bas, som är oberoende av traditionella gränser mellan ämnen och fakulteter. För att man skall kunna åstadkomma en sådan organisation krävs att forskningsresurserna inom området så långt möjligt samordnas. De resurser som nu föreslås komma till för social forskning och befintliga resurser vid institutet för arbetsmarknadsfrågor bör föras samman.

Verksamheten vid det nya institutet bör starta den 1 januari 1972. Institutets närmare inriktning och organisation av verksamheten bör yt-

terligare övervägas. Förslag i dessa frågor avses läggas fram för riksdagen i höst.

Det erforderliga planerings- och utredningsarbetet bör inledas omgående. Till grund för arbetet bör, i avvaktan på riksdagens beslut, ligga vad föredraganden anför i prop. 1971: 36 och vad som anges i det följande. Arbetet bör anförtros en särskild organisationskommitté.

Organisationskommittén bör med utgångspunkt i vad föredraganden anför utarbeta förslag till mål och riktlinjer för verksamheten vid det nya institutet. Kommittén bör upprätta förslag till organisation av institutet och i anslutning här till utarbeta förslag till personalorganisation m. m. Kommittén bör därvid se till att de tjänstemän som nu finns vid institutet för arbetsmarknadsfrågor så långt möjligt tilldelas arbetsuppgifter, som anknyter till eller är jämförbara med deras nuvarande.

Kommittén kan pröva om någon eller några tjänster eller andra resurser inom det socialpolitiska området vid t. ex. universiteten bör föras över till det nya institutet. Kommittén bör pröva om konstruktionen av de tjänster som finns vid institutet för arbetsmarknadsfrågor är ändamålsenlig för den nya verksamheten.

Det nya institutet bör förläggas till Frescatiområdet. Kommittén bör i denna fråga samråda med lokal- och utrustningsprogramkommittén (E 1965: 54) i Stockholm.

Kommittén bör utarbeta förslag till de författningar och övriga bestämmelser, som kan erfordras, samt avge förslag till anslagsframställningar för det nya institutet för budgetåret 1972/73.

Kommittén bör samråda med berörda myndigheter och arbetsmarknadsorganisationer.

Organisationskommittén har under tiden juni—oktober 1971 hållit elva sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av kommitténs arbete.

Kommittén har den 5 oktober 1971 avgett betänkandet (Ds U 1971: 4) Mål och riktlinjer för verksamheten vid ett institut för social forskning. Uppdraget är därmed slutfört.

10. Organisationskommittén (U 1971: 7) för nordiskt kulturellt samarbete

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1971 att som svenska ledamöter ingå i en organisationskommitté med uppgift att dels förbereda inrättandet av de samarbetsorgan om vilka föreskrivs i det den 15 mars 1971 undertecknade avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om kulturellt samarbete, dels lägga fram förslag om andra åtgärder som följer av avtalet.

Ledamöter:

Bekeris, Ilmar, kansliråd (fr. o. m. den 30 april 1971)

Sandgren, C. Lennart, statssekreterare (fr. o. m. den 30 april 1971)

Stiernstedt, K. Jan T., expediteschef (fr. o. m. den 30 april 1971)

Expert:

Tiby, K. Ivar, departementssekreterare (fr. o. m. den 30 april 1971)

Sekreterare:

Lindqvist, Lars I. M., jur. kand. (fr. o. m. den 30 april 1971)

Thomasson, Björn E., kanslisekreterare (fr. o. m. den 30 april 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden maj—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Dessutom har möten hållits i undergrupper under kommittén.

Kommitténs rapport har överlämnats till Nordiska ministerrådet den 13 december 1971.

Uppdraget är därmed slutfört.

11. *Organisationskommittén (U 1971: 8) för socialhögskola i Östersund*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1971 för att under samarbetsnämnden för socialhögskolorna (efter den 1 juli 1971 nämnden för socionomutbildning) förbereda verksamheten vid socialhögskolan i Östersund:

Ordförande:

Almerud, Bengt, universitetslektor (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Ledamöter:

Ericsson, Paul, landstingsråd (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Moll, Olof, byråchef (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Nordlund, Ernst, skoldirektör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Törnquist, Harry, byggnadsråd (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Sekreterare:

Nyman, Kjell, socionom (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden maj—oktober 1971 hållit sex sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av kommitténs arbete. Därutöver har sex sammanträden hållits i en särskild delegationsgrupp inom kommittén för tjänstetillsättningsfrågor.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

12. *Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté (E 1945: 30)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 augusti 1944:

Ordförande:

Woxén, Ragnar, generaldirektör, f. d. professor

Ledamöter:

Ahrbom, Nils O., f. d. professor

Alexanderson, K. Erik, lagman, f. d. led. av I kamm.

Borg, L. Göran, professor, rektor

Näsström, Emil E., f. d. kommunaldirektör, f. d. led. av I kamm. (t. o. m. den 8 oktober 1971)

Smith, A. Ake, planeringsdirektör

Österberg, David V., f. d. professor

Sekreterare:

Norrman, Lars-Olof, avdelningsdirektör

Arkitekt:

Henriksson, Gunnar A., f. d. professor

Lokal: Tekniska högskolan i Stockholm, Fack, 100 44 Stockholm 70, tel. växel 23 65 20

Direktiven för kommittén, se 1945 och 1947 års riksdagsberättelse: I E 30 och I E 21: instruktion den 20 juni 1946.

Kungl. Maj:t har den 4 september 1970 dels uppdragit åt kommittén att utföra ny- och ombyggnad för sektion V vid högskolan, dels föreskrivit att kommitténs uppdrag skall upphöra sedan dess arbete med nämnda ny- och ombyggnad slutförts. På kommittén hittills ankommande lokalplanering samt planering och upphandling av inredning m. m. skall föras över till byggnadsstyrelsen i den ordning varom kommittén och styrelsen kommer överens.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Kommitténs arbete pågår under hela år 1972.

13. Utredningen (E 1962: 41) rörande sjukgymnastutbildningen

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 februari 1961 för att utreda frågan om ökad utbildning av sjukgymnaster och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 22 mars 1961):

Utredningsman:

Sjöstrand, O. Torgny, professor

Lokal: Kliniskt fysiologiska avdelningen, Karolinska sjukhuset, Stockholm, tel växel 34 05 00

Direktiven för utredningen, se 1962 års riksdagsberättelse I E 41. *Tilläggsdirektiv*, se 1965: I E 37.

Kungl. Maj:t har den 12 december 1969 medgivit att försöksverksamhet med utbildning av synskadade studerande får bedrivas vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm. De synskadade skall följa den ordinarie undervisningen vid institutet men får genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg en handledare till sitt förfogande. I avvaktan på resultatet av ifrågavarande utbildning vilar utredningens arbete.

14. *Lokal- och utrustningsprogramkommittéerna (E 1965: 54) för universitet och högskolor (LUP-kommittéerna)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1964 för att utarbeta lokalprogram och utrustningsprogram för universitet och högskolor (se Post- och Inrikes tidn. den 21 juli 1964):

Samarbetsnämnden för LUP-kommittéerna

Ordförande:

Löwbeer, Hans, universitetskansler (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Woxén, Ragnar, generaldirektör (t. o. m. den 31 december 1971)

Ledamöter:

Almefelt, Paul V., byråchef

Hammar, Stig H., universitetsråd

Hultin, S. Erland V., forskningsassistent (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Ingelmark, Bo E., professor, rektor

Konnander, Bengt A. V., överdirektör (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Ottosson, Karl-Göran, fil. stud. (t. o. m. den 30 juni 1971)

Paul, Garl-Gustav, professor, rektor

Philipson, Lars H. G., teknolog (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Törnquist, Harry E., byggnadsråd

Wijkman, E. Gunnar B., universitetsråd

Experter:

Abel, Enno, tekn. lic. (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Allander, Claes G., professor (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Andersson, A. Owen, tekn. lic.

Andersson, Bengt-Erik, bitr. professor (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Arrhenius, N. Erik A., docent (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Borgström, E. Bengt G., professor

Careborg, Lars-Olof, byrådirektör

Dahlbom, J. Rickard, professor

Dahlin, N. Åke S., överingenjör

Ekblad, Carl-Rickard E., verkstadsöveringenjör

Eskilsson, Per H., revisionsdirektör (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Fors, Sixten R., byråchef

Fronaeus, Sture A., professor

Gralén, Nils G. J., professor, rektor

Grönfors, Kurt G. W., professor, rektor

Hagård, A. Birger, universitetslektor (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Hornwall, Gert H. D., överbibliotekarie (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Hultin, Måns K. E., övertandläkare (fr. o. m. den 2 december 1970)

Jalling, Hans G. T., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 5 februari 1970)

Johansson, Bertil C. Å., förste forskningsingenjör (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Johansson, Viktor J., intendent (fr. o. m. den 2 december 1970)

Kierkegaard, C. Peder J. H., professor
Kihlman, K. Herbert, byrådirektör
Kull, Karl-Erik, veterinär (t. o. m. den 31 december 1970)
Liining, Karl Gustav T. G., professor (t. o. m. den 1 april 1971)
Lysell, E. G. S. Lennart, professor
Lindquist, B. Rune L., byråchef (fr. o. m. den 1 mars 1971)
Markén, Karl-Erik, bitr. professor
Mårtensson, Skotte, universitetslektor (fr. o. m. den 5 februari 1970)
Nordenberg, Torsten K. W., yrkesinspektör (fr. o. m. den 1 mars 1970)
Norell, Thomas, fil. stud. (fr. o. m. den 1 november 1971)
Olsson, R. Lennart, förste forskningsingenjör (fr. o. m. den 1 mars 1971)
Ottander, Chris, bitr. professor (fr. o. m. den 1 mars 1970)
Ottosson, N. Sigge, förste forskningsingenjör (fr. o. m. den 1 mars 1971)
Rinder, Lennart K., docent (fr. o. m. den 1 september 1971)
Ronne, Bengterik, docent (fr. o. m. den 1 januari 1971)
Rufelt, L. Henry B., docent (fr. o. m. den 1 januari 1971)
Rylander, C. Ragnar, docent (fr. o. m. den 1 juni 1971)
Sunner, Stig A., professor
Waller, Tage E., veterinär (fr. o. m. den 1 januari 1971)
Westberg, Sven, överbibliotekarie (fr. o. m. den 1 januari 1971)
Wiklund, Oscar E., byrådirektör
Öbrink, Karl Johan, bitr. professor (t. o. m. den

Lokal: Wenner-Gren Center, Box 23 025, 104 35 Stockholm 23, tel. växel 15 04 45

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse E 54.

Samarbetsnämnden har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

LUP-kommittén för Uppsala

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Ordförande:

Wijkman, E. Gunnar B., universitetsråd

Ledamöter:

Carlson, Jan O., fil. studerande

Edqvist, K. Inger E., soc. studerande (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Eriksson, Gunnar S. I., förste fotograf

Lindquist, B. Rune L., byråchef (t. o. m. den 17 februari 1971 samt fr. o. m. den 1 juli 1971)

Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)

Moll, Olof G., byråchef

Rosén, Nils-Arne, t.f. byggnadsråd (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Rydén, Jan E., avdelningschef

LUP-kommittén för Lund

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Ordförande:

Hammar, Stig H., universitetsråd

Ledamöter:

Broberg, K., Bertram, professor

Fagerholm, Per Anders L., fil. kand.

Hellgren, Bertil G., maskinist

Juthagen, Leif R., avdelningsdirektör

Lindquist, B. Rune L., byråchef (t. o. m. den 17 februari 1971 samt
fr. o. m. den 1 juli 1971)

Moll, Olof G., byråchef

Rydén, Jan E., avdelningschef

Svensson, Thorsten A. I., fil. stud. (fr. o. m. den 1 juli 1971)

LUP-kommittén för Göteborg

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden.

Ordförande:

Ingelmark, Bo E., professor, rektor

Ledamöter:

Anderson, Lennart O., fil. stud.

Helleberg, Jan B., fil. studerande (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Juthagen, Leif R., avdelningsdirektör

Lindquist, B. Rune L., byråchef (t. o. m. den 17 februari 1971 samt
fr. o. m. den 1 juli 1971)

Moll, Olof G., byråchef

Rydén, Jan E., avdelningschef

Thun, K. Ragnar, byråchef

Wemminger, Lars V., forskningsingenjör

LUP-kommittén för Stockholm

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Ordförande:

Norberg, Dag L., professor (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Woxén, Ragnar, generaldirektör, professor (t. o. m. den 31 december
1971)

Ledamöter:

Bergström, K. Sune D., professor

Borg, Göran, professor

Eklund, K. Ronnie, jur. stud.

Ekman, Stig-Rune, forskningsingenjör (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Lindquist, B. Rune L., byråchef (t. o. m. den 17 februari 1971 samt
fr. o. m. den 1 juli 1971)
Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)
Moll, Olof G., byråchef
Rosén, Nils-Arne, t.f. byggnadsråd (fr. o. m. den 2 februari 1971)
Rydén, Jan E., avdelningschef
Sundqvist, Gustaf Adolf, intendent (t. o. m. den 30 juni 1971)

LUP-kommittén för Umeå

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Ordförande:

Paul, Karl-Gustav, professor, rektor

Ledamöter:

Almerud, Bengt, rektor (fr. o. m. den 1 november 1971)
Fors, Sixten, R., byråchef
Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)
Lundin, Birger E. V:son, byggnadsdirektör (fr. o. m. den 2 februari
1971)
Moll, Olof G., byråchef
Nordlander, N. Arne, universitetslektor
Rydén, Jan E., avdelningschef

LUP-Kommittén för Linköping

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Ordförande:

Almefelt, Paul V., byråchef

Ledamöter:

Backer, Nils, forskningsingenjör
Karlsson, K. Ove, teknolog (t. o. m. den 30 juni 1971)
Lindell, Mats G., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 2 februari 1971)
Lindquist, B. Rune L., byråchef (t. o. m. den 17 februari samt fr. o. m.
den 1 juli 1971)
Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)
Moll, Olof G., byråchef
Nilsson, Ulf A., tekn. studerande (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Rydén, Jan E., avdelningschef

Huvudsekreterare åt samarbetsnämnden och kommittéerna:

Moll, Olof G., byråchef

Bitr. sekreterare åt samarbetsnämnden och kommittéerna:

Johnsson, Roland G., byrådirektör

Kjellén, Bengt I., civilingenjör (fr. o. m. den 15 juni 1971)

Lindfors, Leif V., fil. kand.

Nygren, Jan B., avdelningsdirektör

Wolratb, E., Birgitta, fil. kand.

Nämndens och kommittéernas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

15. *Utredningen (E 1965:55) rörande sexual- och samlevnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet (USSU)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 9 oktober 1964 för att överväga och framlägga förslag rörande *dels* sexualundervisningens och sexualupplysningens omfattning, innehåll och mål, *dels* åtgärder till förbättrande av undervisningen och upplysningsverksamheten på ifrågavarande område:

Ordförande:

Andersson, Leif, t.f. departementsråd

Ledamöter:

Bergström-Walan, Maj-Briht, fil. lic.

Boëthius, Carl Gustaf, fil. mag.

Granstrand, Rolf, fil. stud.

Heeger, Birgitte, fil. kand.

Ottersen, J. Ottar, studierektor

Rodhe, Gösta, leg. läkare

Sjövall, Thorsten, leg. läkare

Wickbom, Torsten A., rektor

Experter:

Aronsson, Harry, docent

Bromsjö, Birger, docent

Granér, Rolf, studerande (t. o. m. den

Meurling, Karl, studierektor

du Rietz, Lars, rektor

Svensson, Sven, lektor

Wärneryd, Bo, docent (fr. o. m. den 21 april 1971)

Åberg, Gertrud, småskollärare

Huvudsekreterare:

Boëthius, Carl Gustaf, fil. mag.

Bitr. sekreterare:

Marén, Lars Å., departementssekreterare

Ledamot:

Boëthius, Carl Gustaf, fil. mag.

Lokal: Svartmangatan 9, 111 29 Stockholm, tel. 21 59 27, 21 56 24

Direktiven för utredningen har angetts i kungl. brev den 9 oktober 1964.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Under 1971 har utredningen publicerat en preliminär samling fakta och synpunkter för sexualundervisningen i skriften "Sexualitet och samlevnad", Utbildningsförlaget, Temaserien.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

16. 1965 års musei- och utställningssakkunniga (E 1966: 52) (Mus 65)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 mars 1965 för att verkställa utredning rörande museiväsendet och verksamheten med riksutställningar m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 29 april 1965 och den 30 mars 1967):

Ordförande:

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Ledamöter:

Biörnstad, Margareta, förste antikvarie

Hubendick, Bengt L., museichef

Hultén, Karl Gunnar, museidirektör

Jerdenius, K. Elof, organisationsdirektör

Lagercrantz, Bo U., fil. lic.

Meyerson, K. Åke W., överintendent

Noreen, Sven E., landsantikvarie

Ullberger, Kurt, konstnär

Westin, Gunnar A. E., chef för Riksutställningar

Experter:

Amer, Maj Britt, avdelningsdirektör

Bergengren, Bengt Göran, intendent

Ekblad, S. Gunnar, hovrättslagman

Linn, Björn G., avdelningsdirektör

Huvudsekreterare:

Meyerson, K. Åke W., överintendent

Bitr. sekreterare:

Hedqvist, Eric H., intendent

Hjorth, Jan I. S., byrådirektör

Holmquist, Bengt M., förste intendent

Unnerbäck, K. E. Eyvind, antikvarie

Lokal: Livrustkammaren, 115 21 Stockholm, tel. 61 01 16 (Meyerson), Gumshornsgatan 6, I tr., 114 60 Stockholm, tel. 61 83 48 (Hedqvist), 61 83 09 (Unnerbäck), Riksutställningar, Sandhamnsgatan 63, 115 28 Stockholm, tel. växel 63 51 80 (Hjorth och Holmquist)

Direktiven för de sakkunniga, se 1966 års riksdagsberättelse E 52.

Tilläggsdirektiv, se 1968 års riksdagsberättelse U 30.

De sakkunniga har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit

femton sammanträden. Dessutom har särskilda expertgrupper sammanträtt arton gånger.

Försöksverksamheten med riksutställningar av konst och kultur- och naturhistoriska föremål har fortsatt. Budgetåret 1971/72 disponerar de sakkunniga 4 285 000 kr. för ändamålet ur riksstatsanslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål. Fr. o. m. budgetåret 1969/70 bedriver de sakkunniga också — i samarbete med Folkrorelsernas konstfrämjande — försöksverksamhet med försäljning av konst i Stockholm och i Örebro län. Budgetåret 1971/72 disponerar de sakkunniga 405 000 kr. för detta ändamål ur nyssnämnda anslag.

De sakkunniga beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

17. Reklamutredningen (K 1967: 43)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 oktober 1966 för att utreda reklamens verkningar med särskild hänsyn till reklam-sändningar i televisionen (se Post- och Inrikes tidn. den 9 november 1966):

Ordförande:

Hörjel, Nils J., generaldirektör

Ledamöter:

Andersson, Karin, förbundssekreterare, led. av riksdagen

Blidfors, T. E. Johannes, seminarielärare, f. d. led. av II kamm.

Gerentz, Sven T., chefredaktör

Hasslev, Nils-Olof F., statssekreterare

Johnsson, Lars G., direktör

Lindqvist, Sven O., författare

Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare

Wiege, Lart B., direktör

Winqwist, Carl-Henrik, direktör

Wärneryd, Karl-Erik, professor

Experter:

Albinsson, N. Göran, direktör

Carling, Alf, docent (fr. o. m. den 10 juni 1971)

Elm, Torsten J. W., byråchef (t. o. m. den 30 november 1971)

Friberg, Karl-Erik B., aktuarie

Fridolin, Hans R., departementsråd (fr. o. m. den 27 januari 1971)

Gustafsson, Karl-Erik, ekon. lic.

Hagberg, Carl-Lennart, kammarrättsassessor (t. o. m. 2 december 1970)

Hjorth, Lars E. A., departementssekreterare

Letzén, Sven-Roland, ekonomidirektör

Lindhoff, B. Håkan, civilekonom

Lindskog, Nils-Petter, direktör

Lindstam, Leif E., kammarrättsfiskal (fr. o. m. den 27 januari 1971)

Ortmark, Ake H., civilekonom (t. o. m. den 30 november 1971)

Sundström, S. Åke A., fil. kand.

Tengelin, Sten E., direktör

Voss, Bertil G. P., departementsråd

Widmark, P. Sverker V., kammarrättsråd

Åberg, Carl Johan, kansliråd

Sekreterare:

Sarman, Arthur H., fil. lic.

Bitr. sekreterare:

Eisler, Hans M., civilekonom (t. o. m. den 31 december 1971)

Lokal: Postbanken, Drottninggatan 89, 105 05 Stockholm, tel växel 23 65 00

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse K 43.

Under tiden januari—oktober 1971 har utredningen haft trettiofyra sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

18. *Läromedelsutredningen (E 1967: 50)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 januari 1966 för att utreda frågan om produktion och granskning av läroböcker och andra pedagogiska hjälpmedel m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 5 april 1966):

Ordförande:

Johansson, K. Hilding, dr, led. av riksdagen

Ledamöter:

Beckman, K. Birger, direktör

Dahlbom, Bengt S., avdelningsdirektör

Furubo, Jan-Eric, fil. stud.

Kärnek, Ruth I. C., landstingsråd

Ringborg, S. Erland, departementssekreterare

Experter:

Backman, Sven B., sekreterare (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Bengtson, Sture C., bitr. skoldirektör

Henrysson, Sten, professor

Holmström, Lars-Gunnar, docent

Härnqvist, Kjell, professor

Höglund, E. Olov, byrådirektör

Hölne, Karl-Vilhelm, förlagschef (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Magnusson, Ingela A., forskningsassistent

Nordén, Bengt, forskningsassistent

Stencrantz, Annika B., forskningsassistent

Svensson, Nils-Erik, byråchef

Wallin, Erik C., docent

Sekreterare:

Englund, David, utbildningsledare

Bitr. sekreterare:

Furestedt, Karl E., fil. kand.

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse E 50.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 14 sammanträden.

Utredningen beräknas avsluta sitt arbete i början av år 1972.

19. *Kommittén (U 1968: 44) för television och radio i utbildningen (TRU-kommittén)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 februari 1967 för försöksverksamhet med television och radio i utbildningsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 7 mars 1967:)

Ordförande:

Edenman, Ragnar H. L., landshövding

Ledamöter:

Borg, L, Göran, professor, rektor

Holmström, Lars-Gunnar, bitr. professor (t. o. m. den 31 maj 1971)

Lundgren, Rolf A., direktör

Lundgren, Stig G., byrådirektör

Marklund, Sixten, undervisningsråd (fr. o. m. den 11 juni 1971)

Orring, Jonas A., generaldirektör (t. o. m. den 10 juni 1971)

Persson, Henry A., sekreterare

Sohlman, Ragnar W. A. R., departementsråd

Svensson, Nils-Eric, byråchef (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Experter:

Ag, Lars E., bitr. programdirektör

Ahlström, Bengt, avdelningsdirektör

Ahlström, Karl-Georg J., professor

Alm, Jan, med. kand.

Almefelt, Paul V., byråchef

Almqvist, Gert, tekn. lic.

Andersson, Bengt Joel, professor

Bergström, Willy, forskarassistent

Block, A. Eskil, tekn. lic.

Breitholtz, Axel, skolradiochef

Broberg, K. Bertram, professor

Brody, Sam, professor

Brunzell, Frans-Olof, studierektor

Bylund, B. Erik M., professor

Böttiger, Lars-Erik, docent

Carlsson, A. Janne, professor

Cedergren, Ebba I. C., professor
Colding, Bertil, professor
Dahlberg, Märta, skolkonsulent (fr. o. m. den 12 februari 1971)
Dahlbom, Bengt S., avdelningsdirektör
Eliasson, H. Torsten Y., lektor
Enander, Bengt N., professor
Eriksson, Ejnar K. G., docent
Fris, Ann-Margret, studierektor
Grant, N. Gunnar, professor
Grüting, Britt M., departementssekreterare
Hagander, Sten I., avdelningsdirektör
Hallendorff, C. J. Herman, professor
Hammar, Carl-Filip, revisionsdirektör
Hammar, Thomas, docent
Hammarberg, Peter, rektor
Hellström, Emil, undervisningsråd
Henrysson, Sten, professor
Hermansson, Hartwig V., rektor
Holmberg, Bengt R., professor
Hägg, Ingemund, universitetslektor
Ingelstam, Erik P. G., professor
Isaksson, Britt, barnbibliotekarie (fr. o. m. den 12 februari 1971)
Johansson, K. Gunnar E., professor
Johansson, K. Inge, studierektor
Krantz, Paul Olof, byrådirektör
Lagerwall, S. Y. Torbjörn, universitetslektor
Larsson, Gösta, sekreterare
Larsson, Hans, byrådirektör
Lindquist, C. Bertil J., professor
Lukkari, Bror, utredningschef
Lundh, Jan-Henrik, studierektor
Markesjö A. Gunnar, universitetslektor
Nauckhoff, Per, fil. kand.
Nilsson, Jan, civilingenjör
Otteblad, S. I. Arne, universitetslektor
Petri, Ingemar, byrådirektör
Poppius, Ulla, kanslichef
Regolo, Margit, redaktör
Rosen, Erik, överläkare
Schedvin, Sven-Olof, lektor
Schyl-Bjurman, Gertrud, fil. kand.
Stenbäck, Manne, redaktör
Stoye, Peter C. J., civilingenjör
Ström, Gunnar O. F., professor

Sundberg, Nore, civilekonom

Sundqvist, Allan, rektor (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Svahn, Olov E., professor

Svensson, Nils-Eric, byråchef

Söderström, Göran, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Terstedt, Ulla, skolkonsulent (fr. o. m. den 12 februari 1971)

Thorsell, Siv M., fil. kand.

Törnqvist, Gunnar E., professor

Vestlund, A. Gustaf, undervisningsråd

Wahlgren, Ivan, revisionsdirektör

Wennström, K. Gunnar, medicinalråd

Wretmark, Gerdt, överläkare

Zackrisson, Uno, universitetslektor

Akerlind, Lars E. K., universitetslektor

Aström, Karl Johan, professor

Huvudsekreterare:

Bohlin, Erland, lektor

Bitr. sekreterare:

Holmberg, Carl, fil. kand. (fr. o. m. den 1 december 1971)

Lokal: Stockholmsvägen 30, 182 71 Stocksund, tel. växel 85 04 20

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse U 44.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden. Därför har kommitténs expertgrupper hållit 28 sammanträden. Vidare har ett stort antal sammanträden hållits med tillfälligt anlitad expertis i planeringsgrupper m. m.

Kommittén har den 4 maj 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 36) *Produktionsresurser för tv och radio i utbildningen*.

Kommitténs arbete har därutöver avsett planering, produktion av program och annat kursmaterial samt försöksverksamhet med viss del av det producerade materialet i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställd produktionsplan. Studiokapaciteten vid kommitténs produktionsenhet i Stocksund medger inspelning av bl. a. ca 500 tv-program per år. Budgetåret 1971/72 disponerar kommittén för sin verksamhet 18 290 000 kr. ur reservationsanslaget *Viss utbildning via radio och television m. m.* Kungl. Maj:t har den 29 oktober 1971 fastställt produktionsplan för budgetåret 1971/72.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

20. Dataarkiveringskommittén (U 1968: 48)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1967 att utreda arkivfrågorna för den moderna informationsbehandlings data-bärare m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 6 oktober 1967):

Ordförande:

Kromnow, E. Ake, riksarkivarie

Ledamöter:

Berglund, K. Gustaf, driftschef

Frank, S. Torsten, organisationsdirektör

Holmberg, Erik G., hovrättsråd

Experter:

Cnattingius. Claes M., bibliotekarie

Fredberg, Birgit A. M., förste arkivarie (fr. o. m. den 22 september 1971)

Grage, Elsa-Britta, fil. lic.

Lagerqvist. Åke, byrådirektör

Sekreterare:

Haverling, Sven G. I., förste arkivarie

Bitr. sekreterare:

Brunnberg, R. K. Charlotte, departementssekreterare

Lokal: Riksarkivet, Fyrverkarvacken 13—17, 112 60 Stockholm, tel. 54 02 00

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse U 42.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Kommittén har under år 1971 i samarbete med statens provningsanstalt prövat arkivbeständighet hos mikrofilm och magnetband.

Kommittén räknar med att under år 1972 avge ett delbetänkande om arkivering av bild- och ljudupptagningar hos Sveriges Radio m. fl. institutioner.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

21. *Sakkunniga (U 1968: 49) för förhandling om avtalsreglering av upphovsrättsliga frågor på undervisningsområdet (AUU-sakkunniga)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1967 med uppgift att förhandla om en avtalsreglering av de upphovsrättsliga frågorna på undervisningsområdet:

Ordförande:

Hesser, S. C. E. Torwald, justitieråd

Ledamot:

Bergström, Svante B., professor

Experter:

Ahlström, Bengt, avdelningsdirektör

Dahlbom, Bengt S., avdelningsdirektör

Landström, Sten-Sture, direktör

Sandberg, A. Birger, förhandlingsdirektör

Sekreterare:

Grüting, Britt M., departementssekreterare

Lokal: Högsta domstolen, Riddarhustorget 8, 111 28 Stockholm 2, tel. 23 67 20 (ordföranden)

Direktiv för de sakkunniga har ej meddelats.

De sakkunniga har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Dessutom har vid 13 tillfällen hållits särskilda överläggningar med företrädare för intressen som berörs av uppdraget.

I maj 1971 har de sakkunniga till utbildningsdepartementet överlämnat en modell till avtal om skolornas grafiska och fotografiska mångfaldigande avsett att slutas mellan staten och organisationer på upphovsmannasidan.

De sakkunnigas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

22. Konstnärsutbildningssakkunniga (U 1968: 52) (KUS)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 september 1967 för utredning av konstnärsutbildningen m. m. (se Post- och inrikes tidn. den 12 september 1967):

Ordförande:

Lindblom, Paul, rikskonsertchef

Ledamöter:

Acking, Carl-Axel, professor

Bergman, Hans R., studerande

Brunnberg, Hans A., professor

Larsson, Mårten J., arkitekt SAR

Linde, Ulf H., professor

Meyerson, K. Åke W., överintendent

Nemes, Endre, professor

Persson, Sigurd F., ädelsmed

von Schantz, K. Philip G., professor

Experter:

Bohman, Jan A., grafiker

Hallström, Björn H., fil. lic.

Lindgren-Fridell, A. Marita G., förste intendent

Myrenberg, Bo K. M., arkitekt SAR

Myrenberg, Lars E. T., arkitekt SAR

Nilsson, I. Pål-Nils, fotograf

Wahrby, Hans O., fortbildningsledare

Sekreterare:

Johansson, Nils J. O., fil. kand.

Bitr. sekreterare:

Erikson, M. Birgitta, kanslist

Jansson, Björn S., fil. kand.

Lokal: Svensksundsvägen 17, 111 49 Stockholm, tel. 20 53 87 (sekreterare), 11 88 72 (bitr. sekreterare)

Direktiv, se 1968 års riksdagsberättelse U 52. *Tilläggsdirektiv*, se U 1969: 41.

De sakkunniga har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Dessutom har tio sammanträden hållits med arbetsgrupper inom de sakkunniga.

De sakkunniga beräknas slutföra sitt arbete under år 1972. För vissa ställningsstaganden avvaktar utredningen 1965 års musei- och utställningssakkunnigas (E 1966: 52) huvudbetänkande, som beräknas föreligga i början av år 1972.

23. 1968 års kyrkohandbokskommitté (U 1969: 44)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 mars 1968 för att inom utbildningsdepartementet biträda med revidering av Den svenska kyrkohandboken och övriga kyrkans böcker i den mån de kan beröras av en handboksrevision:

Ordförande:

Askmark, K. F. Ragnar, biskop

Ledamöter:

Andrén, Åke, professor

Edwall, Pehr A. R., kontraktsprost

Göransson, Harald O., musikdirektör

Hallqvist, Britt G., författare

Experter:

Bohlin, Folke, docent (fr. o. m. den 2 juni 1971)

Eckerdal, Lars H., docent

Gerhardsson, Birger, professor

Gustafsson, Berndt G. E., docent

Holte, K. Ragnar, professor

Ljungdahl, Olle, domkyrkoorganist

Molde, Bertil, professor

Nilsson, Torsten, musikdirektör

Simonsson, Tord L. W., kyrkoherde

Sekreterare:

Ahrén, Per-Olov A., domprost

Bitr. sekreterare:

Eckerdahl, Lars H., docent (fr. o. m. den 2 juni 1971)

Lokal: Finngatan 10, 223 62 Lund, tel. växel 046/12 41 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden. Å kommitténs vägnar har tre ledamöter företagit studieresor till England och Tyskland samt sekreteraren deltagit i ett sammanträde med Nordisk kommitté för revision av kyrkoårets texter.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

24. 1968 års utbildningsutredning (U 1969: 47) (U 68)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 april 1968 för utredning rörande den fortsatta planeringen av det eftergymnasiala utbildningssystemet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 11 maj 1968):

Ordförande:

Sandgren, C. Lennart, statssekreterare

Ledamöter:

Löwbeer, Hans, universitetskansler

Olsson, S. O. Bertil, generaldirektör

Orring, Jonas A., generaldirektör

Experter:

Företrädare för de politiska partierna:

Dahl, R. Birgitta, förste byråsekreterare, led. av riksdagen

Fiskesjö, Bertil A. N., universitetslektor

Gustavsson, Bengt T., ombudsman, led. av riksdagen

Nordstrandh, Ove H., lektor, led. av riksdagen

Svensson, J. Erik O., kommunalråd

Tham, Carl C. W., partisekreterare

Företrädare för utbildningsväsendet:

Flink, A.-B. Christina, studerande

Gralén, Nils G. J., professor, rektor

Hjelm, K. G. Lennart, professor (fr. o. m. den 7 oktober 1971)

Johansson, K. Inge, studierektor

Lindström, S. Ake, fil. stud.

Sköld, Lars G., överdirektör

Stjernquist, Per Nilsson, professor

Weinz, Erik, skolinspektör

Företrädare för arbetsmarknadsorganisationerna m. m.:

Cronqvist, Sven-Olof H., ombudsman

Curman, S. Johan H., intendent (t. o. m. den 31 december 1971)

Eriksson, Sune B., sekreterare

Haldén, J. O. Folke, direktör

Isling, B. Ake J., utbildningschef (t. o. m. den 1 augusti 1971)

Jonsson, Sverker A., sekreterare (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Karlson, Tore E., ombudsman

Larsson, A. Lennart, utbildningschef (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Linderoth, Karl Axel, direktör

Ström, K. Fingal, kansliråd

Tobisson, Lars F., direktör

Wikstrand, Rolf A. I., sekreterare

Övriga experter:

Agell, Anders L. G:son, bitr. professor

Almefelt, Paul V., byråchef

Andersson, E. Lennart, universitetslektor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Andersson, Johnny L., byråchef
Arfwedsson, Anders J., ombudsman
Attehag, Gösta, byrådirektör
Axelsson, Karl-Axel, undervisningsråd
Back, Pär-Erik, professor
Bengtsson, Jarl, fil. lic.
Bentzel, Ragnar H., professor
Berg, C. G. Håkan, t.f. departementsråd
Berg, G. Christer, civilingenjör (fr. o. m. den 20 augusti 1971)
Bergman-Larsson, I. Kerstin, bitr. lärare (fr. o. m. den 15 augusti 1971)
Bernhardsson, K. Göte E., byrådirektör
Block, A. Eskil, tekn. lic.
Bruno, Gösta F., överdirektör (fr. o. m. den 1 juni 1971)
Börjeson, Bengt O., rektor
Ekholm, Lars V., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 15 oktober 1971)
Eriksson, Hans G., byrådirektör
Fleischer, B. Lennart, sekreterare
Fornstedt, Ulf H., byrådirektör
Furumark, Ann-Marie, rektor (fr. o. m. den 1 mars 1971)
Gesser, Bengt A., fil. lic.
Godlund, Sven A. J., professor (fr. o. m. den 19 oktober 1971)
Gustafson, Birgitta S. S., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 15 oktober 1971)
Gårdstedt H. Birger, skolråd
Göransson, Lars O., byrådirektör
Haglund, Per, med. kand.
Heckscher, Sten, jur. kand. (fr. o. m. den 15 september 1971)
von Heland, Björn E:son, undervisningsråd
Hellström, Gunnar J., universitetslektor
Hermansson, Hartwig V., rektor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Hilding, Mats H., rådman (fr. o. m. den 15 september 1971)
Hult, Jan A. H., professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Håkanson, Håkan E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 15 oktober 1971)
Härnqvist, Kjell, professor
Jacobson, Bengt A., undervisningsråd
Jansson, Tore, utbildningsledare (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Javette, Bo, ombudsman
Jonsson, Bo E., sekreterare
Karlsson, Einar J., ombudsman (fr. o. m. den 15 oktober 1971)
Karlsson, G. Åke, förste sekreterare
Kim, Lillemor A. B., byrådirektör
Kjellberg, Gunvor, förste byråsekreterare
Lind, C. Ingemar B., universitetslektor (fr. o. m. den 12 maj 1971)

Lindbeck, C. Assar E., professor
Lindqvist, F. Ingvar, professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Lindström, Alice M. F., undervisningsråd
Lundberg, K. Max, professor
Lundeberg, Christer N. S., undervisningsråd
Lundgren, Georg E. H., professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Lundqvist, Åke G., kanslichef
Magnusson, Leif R., fil. lic.
Nilsson, Matts G., sekreterare (fr. o. m. den 15 september 1971)
Nilsson, Thora I.-L., statistikchef
Näswall, Björn K., kanslisekreterare
Odén, A., Birgitta, professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Olderin, Gunnar O., byråchef
Olsson, A. E. Osborn, undervisningsråd
Olving, Sven, professor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Poppius, Hans O. D., byråchef
Rehnberg, K. Bertil, överdirektör
Riben, Staffan J. O., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 februari 1971)
Ringborg, S. Erland, departementssekreterare
Ronne, Bengterik, utbildningsledare (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Rydh, Olof G. G., pol. mag.
Ryman, Sven-Hugo G., utbildningschef
Sandin, Lisbeth, fil. stud.
Silenstam, N. Per A., avdelningsdirektör
Sjöstrand, Per, fil. lic.
Sjöström, S. Birger, förste konsulent
Stark, G. Birger, socialchef
Stjernström, Nils E., forskningschef (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Ståhl, Ingemar O. L., professor
Sundgren, Magnus, soc. studerande
Svanfeldt, Göran H., statistikchef
Svensson, L. G. Roland, kanslisekreterare
Svensson, Nils-Eric, byråchef (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Svensson, Nils Å., direktör
Swenne, Åke M. H., rektor (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Törnqvist, Gunnar E., professor
Wennström, K. Gunnar, medicinalråd
Werkö, Lars A., professor
Ysander, Bengt Christer A., kansliråd
Åhgren-Lange, Ulla H. A., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 12 maj 1971)
Åkerstedt, Jonas V., ombudsman

Österberg, Gunnar R., universitetslektor

Östlund, Hans-Erik, undervisningsråd

Sekreterare:

Bergendal, Gunnar S., byråchef

Bitr. sekreterare:

Ericsson, Britta M., byrådirektör

Henrikson, Ulf T. A., fil. kand.

Hökerberg, Annika S. O., fil. kand.

Karlsson, Jan-Sture, fil. mag.

Sjödahl, Lars I., byrådirektör

Lokal: Storkyrkobrinken 2, tel. växel 763 10 00. *Postadress:* Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse U 47.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet till statsrådsprotokollet den 8 juli 1971):

Yrkesutbildningsberedningen (YB) har den 27 januari 1970 avlämnat betänkandet (SOU 1970: 8) Yrkesteknisk högskoleutbildning (YB VI).

En viktig utgångspunkt för YB:s förslag är att det föreligger behov av starkt yrkesinriktad eftergymnasial utbildning för kvalificerade arbetsuppgifter inom de yrkesområden för vilka de mera utpräglat yrkesinriktade tvååriga linjerna i gymnasieskolan närmast förbereder. Inom industriområdet anger YB exempelvis verkstadsmekanik, träteknik och livsmedelsteknik. Sådan utbildning betecknar YB sammanfattande som yrkesteknisk högskoleutbildning. Utan att slutligt binda mig för denna benämning använder jag den i fortsättningen.

En annan viktig utgångspunkt för YB är övertygelsen om att yrkesteknisk högskoleutbildning kommer att visa sig vara ett attraktivt alternativ för dem som efterfrågar utbildning utöver gymnasieskolan.

En bred majoritet av remissinstanserna tillstyrker i princip YB:s förslag om yrkesteknisk högskoleutbildning. När det gäller att ta ställning till hur förslaget skall genomföras går åsikterna däremot isär. Detta torde delvis bero på att en rad utredningar vid tidpunkten för avlämnandet av yttrandena över YB:s betänkande arbetade med likartade eller angränsande frågor. Detta gäller bl. a. 1968 års utbildningsutredning (U 68), lärarutbildningskommittén (LUK) och kommittén för studentstöd åt vuxna (SVUX).

I flera yttranden samt i särskilda skrivelser till utbildningsdepartementet från bl. a. arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer har man betonat angelägenheten av att åtgärder vidtas så snabbt som möjligt för att yrkesteknisk högskoleutbildning skall komma till stånd.

En grupp remissinstanser, bl. a. riksrevisionsverket, universitetskanslersämbetet, skolöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen, framhåller att bl. a. U 68:s utredningsarbete har direkt betydelse för frågor som behandlas i betänkandet och att U 68 därför bör få i uppdrag att fortsätta behandlingen av YB:s förslag. Några remissinstanser — bl. a. skolöverstyrelsen och universitetskanslersämbetet — anser att försöksverksamhet i anslutning till förslagen i betänkandet bör komma till stånd.

I likhet med remissinstanserna anser jag att YB:s förslag utgör ett betydelsefullt bidrag till utvecklingen av utbildningsväsendet. En av de viktigaste uppgifterna för utbildningsplaneringen är att inom det eftergymnasiala utbildningssystemet skapa nya alternativ med klar yrkesinriktning. Arbetet härmed pågår fortlöpande inom bl. a. utbildningsmyndigheterna. Den övergripande och mer långsiktiga planeringen av all eftergymnasial utbildning är U 68:s uppgift. Utredningen skall enligt sina direktiv utgå från att varje utbildningsväg skall förbereda för yrkesverksamhet.

Jag delar den av YB och många remissinstanser framförda uppfattningen att YB:s förslag måste bedömas i anknytning till det övergripande planeringsarbete rörande dimensionering, organisation och lokalisering av all eftergymnasial utbildning som U 68 bedriver. Det bör därför uppdras åt U 68 att inom ramen för utredningens uppdrag på grundval av föreliggande förslag jämte remissyttranden pröva frågan om den yrkestekniska högskoleutbildningen. Jag vill här i korthet ange ytterligare några riktlinjer för detta arbete.

Det eftergymnasiala utbildningssystemet bör ses som en helhet i fråga om såväl dimensionering som organisation och lokalisering. Detta betyder bl. a. att nya utbildningsalternativ — t. ex. yrkesteknisk högskoleutbildning — skall tillgodoses inom den totalram som U 68 kan komma att föreslå för all eftergymnasial utbildning.

En viktig princip i utformningen av hela det svenska utbildningsväsendet är att detta skall fungera som ett öppet system. Den utbildningsökande skall kunna successivt och så långt det är möjligt utan avgörande hinder välja sin utbildningsväg. Bl. a. är det angeläget att goda möjligheter finns att oberoende av valet av utbildningslinje i gymnasieskolan gå vidare till skilda utbildningsvägar inom det eftergymnasiala utbildningssystemet. Behörighets- och urvalsregler spelar därvid självfallet en stor roll. Kompetensutredningens förslag om utformningen av sådana regler prövas f. n. inom utbildningsdepartementet. Mest betydelsefull är emellertid utformningen av gymnasieskolan och den eftergymnasiala utbildningen. U 68 bör i sitt arbete uppmärksamma dessa förhållanden.

Att utforma nya utbildningslinjer är en vanskelig uppgift, inte minst när det gäller linjer — såsom yrkesteknisk högskoleutbildning — vilka i stor utsträckning saknar direkt motsvarighet i nuvarande system. Erfarenheterna visar att försöksverksamhet bör föregå det slutliga ställningstagandet till utformningen av sådan utbildning. YB och flera remissinstanser har också framhållit vikten av att yrkesteknisk högskoleutbildning blir föremål för försöksverksamhet. Det är enligt min mening av vikt att försöksverksamhet skyndsamt kommer till stånd. U 68 bör så snart som möjligt lägga fram förslag till utformningen av sådana försök. Därvid bör främst uppmärksammas områden som f. n. inte tillgodoses genom några motsvarande utbildningsmöjligheter. Förslagen bör avse i första hand utbildningslinjer med inriktning mot industriyrken, särskilt inom verkstadsindustri.

På grund av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t ger 1968 års utbildningsutredning i uppdrag att vid utformningen av det eftergymnasiala utbildningssystemet närmare överväga behovet av sådan utbildning som YB föreslagit under benämningen yrkesteknisk högskoleutbildning.

Utredningen och dess referensgrupper har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tillsammans 16 protokollförda sammanträden.

Utredningen har under år 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 60) Universitetsstudier utan examen, betänkandet (SOU 1971: 61) Val av utbildning och yrke och betänkandet (SOU 1971: 62) Högre utbildning och arbetsmarknad.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

25. 1968 års studiemedelstudredning (U 1969: 48)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 maj 1968 för översyn av studiemedelssystemet m. m. (se Post- och inrikes tidn. den 14 juni 1968):

Ordförande:

Nilsson, K. Börje, socionom, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Andersson, K. A. Stig, rektor

Mattsson, B. G. Stig, byråchef

Nilsson, Staffan, fil. stud. (fr. o. m. den 27 februari 1971)

Oberger, Bengt, civilekonom (t. o. m. den 26 februari 1971)

Sundberg, Ingrid E., fil. kand. led. av riksdagen

Sekreterare:

Johansson, Kjell I., sekreterare

Bitr. sekreterare:

Lindroth, Annica M., fil. kand.

Lundquist, Olof F., byrådirektör

Lokal: Storkyrkobrinken 4, 111 28 Stockholm, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse U 48.

Utredningen har under november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden.

Kommittén har den 1 november 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 87) Reformen inom studiemedelssystemet.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

26. 1968 års litteraturutredning (U 1969: 49)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 juni 1968 för att utreda frågan om litteraturstöd m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1968):

Ordförande:

Björk, Kaj A., redaktör, led. av riksdagen

Ledamöter:

Ahlmark, Per A., fil. kand. led. av riksdagen

Arvidson, Stellan, rektor, f. d. led. av II kamm.
Sundman, Per-Olof, författare, led. av riksdagen
Wästberg, Per, författare

Experter:

Badersten, Lennart, adjunkt (fr. o. m. den 25 maj 1971)
Björck, Staffan, professor (fr. o. m. den 25 maj 1971)
Brattström, Inger, sekreterare (fr. o. m. den 25 maj 1971)
Edqvist, Sven-Gustaf, skolkonsulent (fr. o. m. den 25 maj 1971)
Furuland, Lars, docent (fr. o. m. den 25 maj 1971)
Hjelmqvist, Bengt, f. d. avdelningsdirektör
Swedner, H. H. R. Harald, bitr. professor

Sekreterare:

Löfdahl, Göran, fil. mag.

Bitr. sekreterare:

Lannegren, Göran, fil. kand.

Lokal: Svensksundsvägen 17, Skeppsholmen, 111 49 Stockholm tel. 11 88 27 (Löfdahl), 11 88 61 (Lannegren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse U 49.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden. Två studieresor har genomförts den 20—24 juni 1971 till Holland och den 27—29 september 1971 till Norge.

Kommittén har i mars 1971 tillsammans med kulturrådet och låginkomstutredningen publicerat boken "Kulturarbetarnas inkomster" (Allmänna Förlaget, Publica).

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

27. 1968 års beredning (U 1969: 50) om stat och kyrka

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för fortsatt utredning rörande förhållandet mellan staten och svenska kyrkan (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juli 1968):

Ordförande:

Myrdal, Alva, statsråd, f. d. led. av I kamm.

Ledamöter:

Blomquist, Per A. B., komminister, f. d. led. av I kamm.
Dahlén, P. Olle R., pol. mag., led. av riksdagen
Gustafsson, M. Gunnar, ombudsman, led. av riksdagen
Hjelm-Wallén, Lena B., adjunkt, led. av riksdagen
Larsson, Gunnar K. V., lantbrukare, led. av riksdagen
Zachrisson, Bertil J., chefredaktör, led. av riksdagen

Experter:

Aglert, Per Arne, sekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Bergsten, E. Rune, sekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Block, Per H. L. H., teol. lic. (fr. o. m. den 1 december 1970)

Bohlin, A. Bertil, bitr. generaldirektör (t. o. m. den 22 april 1971)
Ericsson, K. Georg V., regeringsråd (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Garke, Hans B., avdelningsdirektör
Gustafsson, Berndt G. E., docent (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Göransson, C. Göran, stiftssekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Halldin, H. Enar, kamrer (fr. o. m. den 23 september 1971)
Hedberg, A., Gösta H., missionssekreterare (fr. o. m. den 23 september 1971)
Hylla, Kristian W. W., monsignore (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Larsson, Ewert S., överste i Frälsningsarmén (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Lidin, Karl-Olof, assessor (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Lindgård, Sven, domprost
Lunning, Lars G. H., hovrättsassessor (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Magnusson, Gunnar K. O., byrådirektör (fr. o. m. den 15 september 1971)
Mattson, Olov R., regeringsrättssekreterare (fr. o. m. den 1 februari t. o. m. den 13 maj 1971)
Olsson, Sten G., stiftssekreterare (t. o. m. den 19 mars 1971)
Persson, Gert I. E., planeringsdirektör (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Stjernquist, Nils, professor (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Stoltz, Ingemar E. M., prodirektor
Svenonius, Per H., avdelningschef (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Wallin, A. E. Göte, konsulent
Wernlund, Stig A., kansliråd (fr. o. m. den 18 juni 1971)
Sekreterare:
Söderberg, N. Olof, avdelningsdirektör
Bitr. sekreterare
Cedermark, K. Marianne, t.f. byrådirektör (fr. o. m. den 24 augusti 1971)
Hansson, S. Kristina, jur. kand.
Nylander, Lars, fil. kand. (fr. o. m. den 1 december 1971)
Olofsson, Klas T., fil. kand.

Lokal: Storkyrkobrinken 4, 4 tr, tel. växel 763 10 00. *Postadress:* Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för beredningen, se 1969 års riksdagsberättelse U 50.

Beredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 14 sammanträden under sammanlagt 20 dagar, företagit två studieresor under sammanlagt 5 dagar samt anordnat ett offentligt symposium under 3 dagar.

Beredningen har den 14 april 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 29) Kyrkan kostar — en ekonomisk studie av Svenska kyrkans församlingar 1969.

Beredningen beräknar slutföra sitt arbete under år 1972.

28. *Kommittén (U 1969: 51) för studiestöd åt vuxna (SVUX)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för att utreda studiefinansieringen inom vuxenutbildningen (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1968):

Ordförande:

Larsson, Lars E., typograf, led. av riksdagen (avliden)

Wiklund, Bengt O., journalist, led. av riksdagen (fr. o. m. den 14 juli 1971)

Ledamöter:

Arfwedsson, Anders J., sekreterare

Dahlgren, Margareta B., direktörsassistent

Holmgren, Herman, studierektor (fr. o. m. den 14 juli 1971)

Karlson, Tore E., ombudsman

Källstad, Thorvald E., rektor, led. av riksdagen

Larsson, Lennart, ombudsman

Larsson, Ulf O., departementsråd

Söder, Karin A.-M., yrkesvalslärare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 14 juli 1971)

Sekreterare:

Göransson, Lars O., byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Engberg, Peter O., pol. studerande

Jacobsson, Eva B., departementssekreterare

Stagh, Marina L., pol. mag.

Lokal: Svensksundsvägen 17, 111 49 Stockholm, tel. 11 77 35, 11 54 60, 21 38 57, 10 19 84

Direktiven för kommittén, se 1969 års riksdagsberättelse U 51.

Kommittén har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit tolv sammanträden. Kommittén har den 21 oktober 1971 avgett delbetänkandet (SOU 1971: 80) Vuxna — utbildning — studiefinansiering.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

29. *Filmutredningen (U 1969: 52)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för att utreda frågan om filmbranschens ekonomiska struktur och villkor m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 13 juli 1968):

Ordförande:

Åqvist, N. Erik M., hovrättspresident

Ledamöter:

Bengtson, Torsten S., redaktör, led. av riksdagen

Ellwyn, Ola, advokat (t. o. m. den 28 januari 1971)

Grede, Kjell, regissör

Göransson, Bengt, folketshuschef (fr. o. m. den 28 juni 1971)

Lindgren, Göran, direktör (fr. o. m. den 28 juni 1971)

Palm, N. Sture, redaktör, led. av riksdagen

Peterson, Thage E. G., statssekreterare, led. av riksdagen (t. o. m. den 1 februari 1971)

Schein, Harry, direktör

Experter:

Andersson, Hans, film ljudtekniker (fr. o. m. den 1 november 1971)

Edqvist, Sven-Gustaf, skolkonsulent (fr. o. m. den 1 november 1971)

Eklund, Bo L., civilekonom

Elison, Allan, direktör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Ericsson, Erling, regissör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Frisk, Ragnar, filmfotograf (fr. o. m. den 1 november 1971)

Hammar, Stig, regissör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Johansson, Lennart, fotograf (fr. o. m. den 1 november 1971)

Larsson, Gösta, sekreterare (fr. o. m. den 1 november 1971)

Luukkonen, Veija, teckningslärarkandidat (fr. o. m. den 1 november 1971)

Nordmark, Dag, amanuens (fr. o. m. den 1 november 1971)

Norlin, Sven, lektor (fr. o. m. den 1 november 1971)

Persson, Harry, direktör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Roth Lindberg, Örjan, lärare (fr. o. m. den 1 november 1971)

Sjögren, Lars, teckningslärare (fr. o. m. den 1 november 1971)

Stening, F. Birger, kammarrättsassessor

Sundh, Erik, produktionsledare (fr. o. m. den 1 november 1971)

Söderberg, Bo, skolkonsulent (fr. o. m. den 1 november 1971)

Thorsell, Siv, fil. kand. (fr. o. m. den 1 november 1971)

Ulné, John, undervisningsråd (fr. o. m. den 1 november 1971)

Wedel, Karsten, regissör (fr. o. m. den 1 november 1971)

Ödeen, Ingrid, producent (fr. o. m. den 1 november 1971)

Sekreterare:

Ekman, Gunnar O. S., hovrättsråd

Bitr. sekreterare:

Larson, Leif E., departementssekreterare

Lokal: Svartmangatan 9, 111 29 Stockholm, tel. 11 42 17 (sekreteraren), 763 17 42 (bitr. sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse U 52.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

30. Svenska ESRO-kommittén (U 1970: 20)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 april 1964 för att vara svenskt kontaktorgan med Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO) m. m.:

Ordförande:

Stiernstedt, K. Jan T., expeditionschef

Ledamöter:

Bolin, Bert R. J., professor (t. o. m. den 31 december 1970)

Eckerberg, Lennart, kansliråd (t. o. m. den 14 juli 1971)

Engström, Arne V., professor

Forshell, Per Olof, kansliråd (fr. o. m. den 15 juli 1971)

Fälthammar, Carl-Gunne, bitr. professor (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Hultqvist, Bengt, professor

Håkansson, Hans, departementsråd

Jacobaeus, Christian, tekn. dr

Petri, Gunnar, departementssekreterare (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Sanell, P. Åke, t.f. avdelningschef (t. o. m. den 30 april 1971)

Voss, Bertil, t.f. departementsråd (fr. o. m. den 20 april 1971)

Experter:

Erstam, Sven-Erik, länspolischef

Fälthammar, Carl-Gunne, bitr. professor (t. o. m. den 31 december 1970)

Granström, Folke, stadsombudsman

Lewin, Saul, överingenjör

Lindgren, Stig, docent

Lönnqvist, Olov, byråchef (fr. o. m. den 1 september 1971)

Rey, Lars, civilingenjör

Sanmark, P. Arvid L., hovrättsassessor

Säfström, Stig O., revisionsdirektör

Tell, Björn V., överbibliotekarie

Sekreterare:

Holmberg, Bo, civilekonom

Lokal: Storkyrkobrinken 4, 1 tr. tel. växel 763 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommitten har under tiden november 1971—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Därjämte har kommitténs arbetsgrupper hållit 18 sammanträden. Vidare har vissa av kommitténs ledamöter och experter deltagit i sammanträden med ESRO:s råd, underkommittéerna för administrativa och finansiella samt vetenskapliga och tekniska frågor, i interimskommittén för tillämpningssatelliter samt i vissa ad hoc grupper, sammanlagt 50 sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

31. *Lärarytbildningskommittén (U 1970: 44) (LUK)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 november 1968 för att utreda frågan om utbildning av lärare i s. k. övningsämnen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 4 januari 1969):

Ordförande:

Alemyr, Stig R., rektor, led. av riksdagen

Ledamöter:

Edam, Carl Tomas H:son, sekreterare

Gustafsson, Lars I., universitetslektor, led. av riksdagen

Högberg, J. Paul, rektor

Junel, K. Bertil, f. d. skolråd

Olsson, Ernst W., f. d. lantbrukare, f. d. led. av I kamm.

Olsson, Jan-Olof, folkskollärare

Persson, Henry A., sekreterare

Stenholm, I. Britta, skoldirektör

Experter:

Amylong, Tora, skolkonsulent

Bengtsson, Rune, rektor

Blixt, Ewa H., hushållslärare

Cassel, A. Margareta, hushållslärare

Englund, Georg, fortbildningskonsulent

Engström, Bengt Olof, lektor (t. o. m. den 7 december 1970)

Fridén, Gunvor A. B., rektor

Fridén-Abelson, Ingrid A. S., rektor

Fry, Agneta M., barnavårdslärare

Gestrelus, Kurt E. G., lektor

Isacsson, Dan S., rektor

Järvholm, J. Bertil, lektor

Littorin, Anne-Britt M., hushållslärare

Lundberg, P. J. Thorsten, rektor

Müller, Jytte M., skolkonsulent

Malmgren, S. Sture L., gymnastikdirektör

Mörth, K. Gunnar, intendent (fr. o. m. den 7 december 1970)

Nilsson, G. Ingemar, lektor

Nordin, Anna-Greta, seminarielärare

Nordström, Gert Z., rektor

Norling, Barbro M., lektor

Quennerstedt, K. Ella-Brita, seminarielärare

Romilson, Christer H., teckningslärare (t. o. m. den 4 november 1971)

Swenne, Åke M. H., rektor

Söderberg, E. Bo., skolkonsulent

Vrethammar, K. Harald, undervisningsråd

Wallgren, K. Åke, avdelningsdirektör

Wiechel, Lennart C. G., lektor
Ågren, Bengt O., gymnastikinspektör
Åkerström, E. Göran, slöjd lärare
Åryd, I. Birgitta, fortbildningskonsulent
Åström, C. O. Bengt, lektor

Huvudsekreterare:

Stenholm, I. Britta, skoldirektör

Sekreterare:

Lindén, Lars G., departementssekreterare

Nordquist, Gunilla E., yrkesvalslärare

Lokal: Svensksundsvägen 17, 111 49 Stockholm, tel. 11 88 17 (Stenholm), 11 88 43 (Lindén), 11 88 29 (Nordquist), 11 88 48 (kansli)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse U 44.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 20 sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

32. *Universitetsrestaurangkommittén (U 1970: 46)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 mars 1969 för att planera och samordna m. m. restaurangverksamheten vid universiteten och högskolorna (se Post- och Inrikes tidn. den 27 mars 1969):

Ordförande:

Brommesson, Per-Axel, direktör

Ledamöter:

Brundell, Nils-Erik, direktör

Fors, Sixten, byråchef (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Hagbergh, Göran G. E., avdelningsdirektör

Juthagen, Leif R., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 25 mars 1971)

Philipson, Lars, teknolog

Experter:

von Koch, Michael, hyresråd

Wahlström, Hans, ingenjör (t. o. m. den 10 mars 1971)

Sekreterare:

Magnusson, Leif, fil. kand.

Bitr. sekreterare:

Karlsson, Christer, fil. kand. (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Pavlska, Petr, civilingenjör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Lokal: Götabergsgatan 9, 3 tr., 411 34 Göteborg. *Postadress:* Box 530 38, 400 14 Göteborg 53, tel. 031/17 99 50

Direktiven för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse U 46.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden. Dessutom har fortlöpande överläggningar hållits med berörda statliga myndigheter, företrädare för universitetsrestaurangföre-

tagen, universitets- och högskolemyndigheter och studerandeorganisationer, m. fl.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

33. 1969 års psalmkommitté (U 1970: 47)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 mars 1969 för att inom utbildningsdepartementet biträda med utarbetande av ett tillägg till Den svenska psalmboken, avseende både psalmtexter och psalmmelodier, att prövas och brukas i svenska kyrkan intill dess en allmän revision av Den svenska psalmboken företagits:

Ordförande:

Björkman, Ulf L., docent

Ledamöter:

Belfrage, H. Esbjörn G., docent

Frostenson, Anders f. d. kyrkoherde

Göransson, Harald O., musikdirektör

Nisser, Per Olof, utbildningssekreterare

Experter:

Bodén, Anna-Brita, sekreterare

Erneholm, Berndt I., t.f. expeditiionschef

Erséus, L. G. Torgny, musikdirektör

Hallin, L. Bertil, musikdirektör

Hartman, C. Olov, f. d. direktor (fr. o. m. den 6 januari 1971)

Jansson, Henrik D. J., domkyrkoorganist

Löfström, U. Inge, kontraktsprost

Nilsson, Nils Gunnar, redaktör

Söderlind, Ulf G., direktor (t. o. m. den 5 januari 1971)

Sörenson, Torsten N., tonsättare

Sekreterare:

Erneholm, Berndt I., t.f. expeditiionschef

Bitr. sekreterare:

Bodén, Anna-Brita, sekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (Erneholm)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden, varjämte en särskild grupp hållit fem sammanträden. Kommittén har den 24 maj 1971 utgett försökshäftet 71 psalmer och visor.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

34. *Kommittén (U 1970: 48) för medicinsk teknik i Linköping*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 mars 1969 med uppgift att svara för samråd enligt avtal med Östergötlands läns landsting om lokaler för medicinsk teknik i Linköping vid programmering, projektering och byggande av laboratorium II vid regionsjukhuset:

Ordförande:

Resare, Bengt C. M., överdirektör

Ledamöter:

Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)

Råby, K. Gösta, byråchef

Walter, T. Viking, byggnadsdirektör (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Expert:

Nygren, Alf L., byråchef

Sekreterare:

Råby, K. Gösta, byråchef

Lokal: Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande, Sehlstedts-gatan 11, 115 28 Stockholm, tel. 22 16 70 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har den 16 november 1970 till Kungl. Maj:t överlämnat ett av landstinget i samråd med kommittén upprättat förslag till nybyggnad för bl. a. medicinsk teknik (laboratorium II) vid regionsjukhuset i Linköping. Kungl. Maj:t uppdrog den 20 november 1970 åt kommittén att, i och för statsbidrags utgående enligt gällande avtal, slutligt pröva och godkänna en nybyggnad som uppförs i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget.

Under tiden november 1970—oktober 1971 har kommittén vid ett flertal tillfällen haft samråd med landstinget om detaljutformningen av en första etapp av ifrågavarande laboratoriebyggnad, vilken beräknas kunna tas i bruk i slutet av år 1973.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

35. *1969 års radioutredning (U 1970: 49)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1969 för utredning rörande ökat sändningutrymme i ljudradion för utbildnings- och informationsändamål m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 13 augusti 1969):

Ordförande:

Järdler, Sven A., förbundsdirektör

Ledamöter:

Ag, Lars E., bitr. programdirektör (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Gustavsson, K. Rune, ombudsman, led. av riksdagen

Hasslev, Nils-Olov F., statssekreterare (t. o. m. den 27 januari 1971)

Lindahl, Essen H. G., direktör, led. av riksdagen

Samuelsson, Kurt O., docent

Sköld, Lars G., överdirektör

Experter:

Edström, J. Lennart, informationschef (fr. o. m. den 13 maj 1971)

Lindal, Kurt G., intendent

Rohdin, B. Arne, överingenjör

Sundqvist, Anders O., laboratoriechef

Sekreterare:

Hjelmqvist, Ingvar K. R., rektor

Bitr. sekreterare:

Arvidsson, Marianne E., fil. kand.

Lokal: Sandelsgatan 12, 115 33 Stockholm, tel. 67 69 16 (Hjelmqvist),
67 60 54 (Arvidsson), 61 89 44 (kansli)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse U 49.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fyra sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

36. *Sakkunnig (U 1970: 50) för utredning av frågan om de praktisk-teologiska övningsinstitutens framtida ställning, m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1969 för utredning om de praktisk-teologiska övningsinstitutens framtida ställning, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 14 november 1969):

Utredningsman:

Andrén, Carl-Gustaf, professor

Sekreterare:

Hammar, Karl-Gustav, teol. lic. (fr. o. m. den 12 januari 1971)

Lokal: Theologicum, Sandgatan 1, 223 50 Lund, tel. växel 046/12 41 00 (den sakkunnige), Finngatan 10, 223 62 Lund, tel. växel 046/12 41 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse U 50.

I enlighet med direktiven och såsom av universitetskanslersämbetet utsedd expert har den sakkunnige följt och deltagit i arbetet inom ämbetets utredning rörande den religionsvetenskapliga utbildningens mål och organisation. Överläggningar har ägt rum med företrädare för U 68, universiteten samt olika statliga och kyrkliga organ. Dessutom har den sakkunnige deltagit i nordiska konferenser som berört prästutbildningsproblematiken.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

37. *Sakkunnig (U 1970: 54) för utredning av förfarandet vid professors-tillsättning m. m.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 december 1969 för att utreda frågan om förfarandet vid tillsättning av tjänst som professor eller biträdande professor m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 16 februari 1970):

Ordförande:

Ulveson, H. N. Ingemar, justitieråd

Experter:

Ahrlund, Sten, bitr. professor

Henriksson, Christer, juris studerande (fr. o. m. den 2 oktober 1971)

Lindahl-Kiessling, Kerstin M., t.f. byråchef (t. o. m. den 14 november 1971)

Lindström, Åke S., fil. studerande (t. o. m. den 1 oktober 1971)

Marcusson, Sten G., sekreterare

Orava, Olavi A., avdelningsdirektör

Ringborg, S. Erland, departementssekreterare

Rudhe, Rolf S., byråchef

Sekreterare:

Sandqvist-Örnberg, Berit M.-L., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 november 1971 t. o. m. den 31 mars 1972)

Svensson, Roger G. I., fil. kand.

Lokal: Högsta domstolen, Box 2066, 103 12 Stockholm 2, tel. växel 23 67 20 (Ulveson), Universitetskanslersämbetet, Box 16 334, 103 26 Stockholm, tel. växel 24 85 60 (Sandqvist-Örnberg t. o. m. den 31 mars 1972), Universitetshuset, S:t Olofsgatan 10 b, 752 21 Uppsala, tel. 018/10 95 16 (Svensson)

Direktiven för den sakkunnige, se 1971 års riksdagsberättelse U 41.

Den sakkunnige har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit sju sammanträden med experterna samt haft överläggningar med myndigheter som berörs av utredningsarbetet. I samråd med experterna har utarbetats en diskussionspromemoria om professors tillsättning m. m., som i november 1971 sänts ut på remiss till myndigheter och organisationer.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

38. *Särskilt uppdrag (U 1970: 55) åt förutvarande statsministern Tage Erlander*

Kungl. Maj:t uppdrog den 19 december 1969 åt förutvarande statsministern Tage Erlander att för forskningsändamål sammanställa uppgifter och sammanföra handlingar från sin verksamhet som statsminister.

Expert:

von Sydow, Björn, fil. kand.

Lokal: Utbildningsdepartementet, Mynttorget 1, 103 10 Stockholm 2,
tel. växel 763 10 00

Arbetet beräknas pågå under hela år 1972.

39. *Kommittén (U 1970: 56) för försöksverksamhet med vuxenutbildning (FÖVUX)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för försöksverksamhet med vuxenutbildning (se Post- och Inrikes tidn. den 16 februari 1970):

Ordförande:

Ekström, Sven E. A., f. d. förvaltningschef, led. av riksdagen

Ledamöter:

Brandgård, Evert, utbildningsintendent

Dahlgren, Margareta B., direktörsassistent

Johansson, Berndt, departementssekreterare

Johansson, Inge K., studierektor

Persson, Henry A., sekreterare

Sanell, P. Åke, t.f. avdelningschef

Vestlund, A. Gustaf, undervisningsråd

Experter:

Boëthius, Gunilla, redaktionssekreterare (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Hansson, Göte, docent

Höijer, Björn, fil. lic.

Johansson, Solveig B., forskningsassistent

Sekreterare:

Persson, Per-Ebbe R., studiesekreterare

Bitr. sekreterare:

Engberg, Peter O., sekreterare (fr. o. m. den 1 september 1971)

Lokal: Svensksundsvägen 17, 111 49 Stockholm, tel. 22 89 80 (Persson), 11 54 60 (Engberg)

Direktiv för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse U 43.

Kommittén har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

40. *Organisationskommittén (U 1970: 59) för riksinternatskolor*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 april 1970 med uppgift att förbereda åtgärder föranledda av inrättandet av de i prop. 1970: 53 föreslagna riksinternatskolorna samt att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 5 februari 1971 överväga vilka skolformer och studievägar som bör finnas vid riksinternatskolorna fr. o. m. den 1 juli 1972:

Ordförande:

Sundvik, K. Ivar, generalkonsul

Ledamöter:

Andersson, N. G. Bertil, departementssekreterare

Folkmarson, James A., länsskolinspektör

Gadd, P. E. Arne, led. av riksdagen (t. o. m. den 30 juni 1971)

Laag, Ann-Mari, småskollärare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Lind, Per E., ambassadör

Experter:

Frykhammar, Bo H. U., fil. kand.

Jonsson, Stig G. T., skoldirektör

Larsson, Sixten, förman

Stigstedt, Björn, kommunalråd

Sekreterare:

Skeppare, Åke I. A., fil. mag.

Lokal: Skolöverstyrelsen, Fack, 104 22 Stockholm 22, tel. växel 22 70 00 (sekreterare)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

41. *Organisationskommittén (U 1970: 60) för högre musikutbildning (OMUS)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:t bemyndigande den 10 april 1970 för att utföra fortsatt planeringsarbete för en reform av den högre musikutbildningen:

Ordförande:

Wetterblad, R. Ingmar T., generaldirektör

Ledamöter:

Ahlqvist, Barbro S. M., skolkonsulent

Assarson, Birgit, departementssekreterare

Bengtsson, L. Ingmar O., professor (t. o. m. den 11 januari 1971)

Falk, Johan, studerande (fr. o. m. den 6 februari t. o. m. den 30 juni 1971)

Gabrielsson, Ingemar H., professor

Gurmund, Lars, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Nordstedt, Lars R., studerande (t. o. m. den 5 februari 1971)

Olofsson, K. Oscar, skoldirektör

Sellergren, Lars, konsertpianist (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Sjöqvist, Gunnar A. H., direktör

Sjöström, N. Gunnar, rektor

Thunander, H. Karl-Axel, musikdirektör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Experter:

- Abenius, C. S. Folke, teaterchef (fr. o. m. den 17 september 1971)
Arnér, E. Å. Gotthard, kyrkomusiker (fr. o. m. den 16 september 1971)
Asp, Leif, pianist (fr. o. m. den 18 maj t. o. m. den 28 september 1971)
Bengtsson, L. Ingmar O., professor (fr. o. m. den 12 januari 1971)
Bondeman, Anders, kyrkomusiker (fr. o. m. den 16 september 1971)
Cederberg, Ingvar, musikdirektör (fr. o. m. den 17 september 1971)
Dahlström, Kerstin, rytmikpedagog (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Deak, Chaba, tonsättare (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Edström, Karl-Olof, musikdirektör (fr. o. m. den 18 maj t. o. m. den 28 september 1971)
Erdmann, Bengt, fil. mag. (fr. o. m. den 15 september 1971)
Eriksson, Gunnar, musikdirektör (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Eriksson, Nils-Erik, byrådirektör (fr. o. m. den 1 juli 1971)
Genetay, Claude M., violincellist (fr. o. m. den 17 september 1971)
Hall, Lennart, musikpedagog (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Hansson, C. Kristina, utredningssekreterare (t. o. m. den 28 september 1971)
Henningsson, Ingemar, studerande (fr. o. m. den 1 juni t. o. m. den 30 juni 1971)
Holeček, Josef, gitarrpedagog (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Håkansson, Greta, danspedagog (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Ingelf, Sten, musikpedagog (fr. o. m. den 18 maj t. o. m. den 28 september 1971)
Irwing, Dorothy, konsertsångerska (fr. o. m. den 17 september 1971)
Karlsson, Fritz, studieombudsman (fr. o. m. den 17 september 1971)
Lander, Sven, assessor
Lindblad, Rune, tonsättare (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Lindgren, Kurt, musiker (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Lindqvist, B. Rune L., byråchef
Ling, Jan H., docent (fr. o. m. den 11 december 1970)
Ohlin, Gösta, musikdirektör (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Olsson, Bo Armand, musikdirektör (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Ozolins, Berit, fil. kand. (fr. o. m. den 31 maj 1971)
Persson, Einar, musikdirektör (fr. o. m. den 17 september 1971)
Riedel, Georg M. L., musiker (fr. o. m. den 17 september 1971)
Ringmar, R. Torgil, byråchef (fr. o. m. den 17 september 1971)
Schéle, Märta, musikdirektör (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Scherwin, Olof, kyrkomusiker (fr. o. m. den 14 oktober 1970 t. o. m. den 28 september 1971)
Segerstedt, Mårten R., adjunkt (t. o. m. den 28 september 1971)
Stålne, Björn W., studerande (t. o. m. 28 september 1971)
Tagg, Philip, fil. mag. (fr. o. m. den 18 maj 1971)
Thyrenius, Ingegerd, sångpedagog (fr. o. m. den 18 maj 1971)

Werner, Odd, avdelningsdirektör

Wiggen, Knut, tonsättare

Huvudsekreterare:

Sjöström, N. Gunnar, rektor

Bitr. sekreterare:

Eriksson, Nils-Erik, byrådirektör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Ozolins, Berit, fil. kand. (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Lokal: Viktoriagatan 19, nb, 411 25 Göteborg, tel. 031/18 94 43 (huvudsekreterare), 031/18 94 03 (bitr. sekreterare)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse U 46.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden. Därutöver har ett 20-tal sammanträden ägt rum med särskilda arbetsgrupper.

Kommittén har den 16 november 1971 lagt fram förslaget Ny högre utbildning av kyrkomusiker (Ds U 1971: 5).

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

42. *Utredningen (U 1970: 61) om musikaliska akademien*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 april 1970 för utredning av följderna för musikaliska akademiens del av de i prop. 1970: 25 föreslagna förändringarna av akademiens uppgifter i fråga om den högre musikutbildningen.

Utredningsman:

Ekblad, S. Gunnar, hovrättslagman

Expert:

Nilsson, N. Axel, avdelningsdirektör

Lokal: Göta hovrätt, Box 422, 551 02 Jönköping I, tel. växel 036/11 94 30

Utredningsmannen har under tiden november 1970—oktober 1971 haft ett flertal sammanträden med företrädare för akademien och med experter. Under medverkan av utredningsmannen har förslag lagts fram om ändringar i stadgarna för akademien och om vissa bestämmelser om tjänstemän m. m. vid akademien, i vilka hänseenden Kungl. Maj:t meddelat beslut den 27 maj 1971.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

43. *Organisationskommittén (U 1970: 62) för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 april 1970 med uppgift att under universitetskanslersämbetet planera för högre teknisk utbildning och forskning, som avses komma till stånd med anledning av riksdagens beslut över i prop. 1970: 88 framlagda förslag. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 maj 1971 fungerar kommittén som led-

ningsorgan för högskolenheten i Luleå samt som lokal- och utrustningsprogramkommitté för Luleå:

Ordförande:

Edström, John Olof, disponent

Ledamöter:

Ando, Sigvard I., direktör (fr. o. m. den 2 februari 1971 t. o. m. den 31 december 1971)

Björling, Gotthard, professor

Fors, Sixten, byråchef (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Henningsson, Lars-Åke, teknolog

Lassinantti, I. Ragnar, landshövding (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Lindstrand, Leif, byggnadsråd (t. o. m. den 31 januari 1971)

Malmgren, Nils, kommunalråd

Moll, Olof, byråchef (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Nilsson, Folke, direktör (t. o. m. den 25 augusti 1971)

Nordström, Lars, professor

Paul, Karl-Gustav, professor

Poppius, Hans D., byråchef

Rosén, Nils Arne, t.f. byggnadsråd (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Östlund, Zolo, kanslichef

Experter:

Axrup, Stig, utbildningsledare

Bergdahl, Sven-Gunnar, bergsingenjör

Berglund, Carl-Bertil, direktör

Domar, Torgny, universitetslektor

Enquist, Daniel, departementssekreterare

Fransson, Bo-Gunnar L., departementssekreterare

Kallioniemi, Henry, universitetslektor

Karlsson, Christer, civilingenjör

Lager, Ingemar, t.f. universitetslektor

Leander, Per, civilingenjör (fr. o. m. den 15 april t. o. m. den 30 juni 1971)

Leo, Håkan, bergsingenjör

Lundqvist, Bo Christer, civilingenjör (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Moll, Olof G., byråchef (fr. o. m. den 2 februari t. o. m. den 30 juni 1971)

Olving, Sven, professor (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Ramström, Dick O., professor (fr. o. m. den 2 februari 1971)

Reinius, Erling, professor

Rånby, Bengt, professor (fr. o. m. den 28 juni 1971)

Sundbäck, Ulrik, universitetslektor

Sundström, John, professor

Tennberg, Klas, byrådirektör

Wikström, Hans F., rektor (fr. o. m. den 25 augusti 1971)

Sekreterare:

Andersson, N. Rune, civilingenjör (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Lokal: Högskolenheten i Luleå, Fack, 951 06 Luleå 6, tel. 0920/680 00

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse U 48.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden samt subkommitté- och expertgruppsammanträden. Den 17 december 1970 avgav kommittén betänkandet Maskinteknik i Luleå (stencil).

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

44. *Utredningen (U 1970: 63) om skolans inre arbete (SIA)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1970 för att utreda frågan rörande åtgärder för elever med särskilda svårigheter i skolan och därmed sammanhängande frågor, bl. a. skolans arbetsmiljö (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juli 1970):

Ordförande:

Orring, Jonas A., generaldirektör

Ledamöter:

Beckius, Carin E., sekreterare

Larsson, L. Thorsten, lantbrukare, led. av riksdagen

Mogård, Britt E. T., fru, led. av riksdagen

Mårtensson, Alvar G. G., telearbetare, led. av riksdagen

Richardson, N. Gunnar E., docent, led. av riksdagen

Svenningsson, S. Levi H., fil. kand.

Experter:

Alfredsson, Karl-Erik, förbundsjurist (fr. o. m. den 14 september 1971)

Andersson, Bengt Hj., skolinspektör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Anveden, Per Olov, förbundsordförande

Axelsson, Alf W., rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)

Bergman, Folke, skoldirektör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Björk, John, rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)

Christensson, C. Gustav H., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 5 april
t. o. m. den 21 april 1971)

Dahlquist, Lars, studierektor (fr. o. m. den 19 januari 1971)

Danemar, Anton, rektor (fr. o. m. den 10 januari 1971)

Du Rietz, Lars B. Hj., rektor (fr. o. m. den 14 september 1971)

Edmark, Birger, rektor (fr. o. m. den 19 januari 1971)

Elam, Lars, fortbildningledare (fr. o. m. den 23 april 1971)

Elliot, Ian, studerande

Elmhorn, Kerstin, fil. lic. (fr. o. m. den 23 april 1971)

Ericsson, Tord, rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)

Fredin, Curt, folkbildningskonsulent (fr. o. m. den 23 april 1971)

Fredriksson, Ella, rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)

Gillström, Åke, rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Granlund, Börje, ordförande i elevförbundet TLE (fr. o. m. den 14 september 1971)
Gustafson, K. G. Jan, lektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Haga, Ingegerd, ombudsman
Hallberg, Lars, sekreterare (fr. o. m. den 23 april 1971)
Hansson, Bengt, skolkonsulent (fr. o. m. den 23 april 1971)
Hansson, Nils H., rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Hasselquist, Ulla, skolkurator (fr. o. m. den 23 april 1971)
Hellers, P. A. Hans, förbundsordförande
Henricson, Sven-Eric, undervisningsråd (fr. o. m. den 23 april 1971)
Hildeberg, Lars, förbundssekreterare (fr. o. m. den 14 september 1971)
Hälinen, Erkki I., rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Jansson, I. A. Gunnar, adjunkt (fr. o. m. den 19 januari 1971)
Javette, Bo, ombudsman (fr. o. m. den 14 september 1971)
Johannesson, Ingvar, professor (fr. o. m. den 14 september 1971)
Johansson, Gun, ordförande i Riksförbundet Hem och skola i D-län (fr. o. m. den 14 september 1971)
Jonsson, Lars-Eric, bitr. skoldirektör (fr. o. m. den 14 september 1971)
Krantz, Gösta, styrelseledamot i Riksförbundet Hem och skola (fr. o. m. den 14 september 1971)
Lindgren, Göte, sekreterare (fr. o. m. den 14 september 1971)
Lindkvist, Gunnar, folkskollärare (fr. o. m. den 23 april 1971)
Lirén, Gösta förste ombudsman
Lundberg, Arne, rektor (fr. o. m. den 14 september 1971)
Löfqvist, Gert, lektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Mattson, Ingemar, rektor
Nilsson, Anna-Lisa, handelsträdgårdsmästare, led. av riksdagen
Näslund, Stig, skolkonsulent (fr. o. m. den 23 april 1971)
Olsson, Elisabeth, småskollärare (fr. o. m. den 23 april 1971)
Paulsson, Solveig, rektor (fr. o. m. den 14 september 1971)
Rönnelid, Kjell, adjunkt (fr. o. m. den 23 april 1971)
Selinder, Inge, fil. kand. (fr. o. m. den 14 september 1971)
Silenstam, Erik, bibliotekarie (fr. o. m. den 23 april 1971)
Sjögren, Kerstin, bibliotekarie (fr. o. m. den 23 april 1971)
Sjöstedt, Karl-Gösta, studierektor (fr. o. m. den 19 januari 1971)
Stangvik, Gunnar, universitetslektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Stenlund, Francis, rektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Ström, Evert, personaldirektör (fr. o. m. den 14 september 1971)
Sundberg, Kjell, byrådirektör (fr. o. m. den 14 september 1971)
Svensson, Ella, lektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Törnström, Kjell, studierektor (fr. o. m. den 23 april 1971)
Waltersson, Bert, sekreterare (fr. o. m. den 14 september 1971)
Westrup, C. Richard, skoldirektör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Wiking, Barbro, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 september 1971)

Zetterlund, Sven, skoldirektör (fr. o. m. den 14 september 1971)

Östlund, Harry, bitr. skoldirektör (fr. o. m. den 23 april 1971)

Huvudsekreterare:

Johansson, Sven-Åke S., studierektor

Bitr. sekreterare:

Bertilsson, U. Ingegerd, förste byråsekreterare (fr. o. m. den 15 mars 1971 t. o. m. den 31 december 1971)

Lagerbäck, Björn G. B., psykolog (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Sandahl, Christina, fil. mag. (fr. o. m. den 25 oktober 1971)

Wahlström, Tommy, ekon. studerande (fr. o. m. den 1 november 1971)

Lokal: Norr Mälarstrand 22, 5 tr., 112 20 Stockholm, tel. 51 45 84 (sekreterare), 51 06 09 (expedition)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse U 49.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit nio sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

45. Kårobligatorieutredningen (U 1970: 64)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juli 1970 för utredning om de obligatoriska studentsammanslutningarnas verksamhet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 10 september 1970):

Utredningsman:

Ekblad, Gunnar S., hovrättslagman

Experter:

Björkman, Jerker A., socionomie studerande

Nilsson, Axel N., avdelningsdirektör

Nilsson, Kaj J., förste taxeringsrevisor

Svensson, Lars, taxeringsrevisor (fr. o. m. den 15 januari t. o. m. den 30 april 1971)

Westin, Gunnar P., socionomie studerande

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (Björkman och Westin)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse U 1970: 64.

Den sakkunnige har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit 28 sammanträden med experterna samt haft överläggningar med kommittéer och myndigheter vars arbete berör utredningens ämnesområde. Därutöver har den sakkunnige besökt sju olika kårorter och haft överläggningar med företrädare för ett sextiototal studentsammanslutningar.

Utredningen utgav i maj 1971 en sammanställning av resultaten från en enkätundersökning som utredningen låtit genomföra.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

46. *Praktikcentrumkommittén (U 1970: 65)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 september 1970 med uppgift att förbereda, leda och utvärdera försöksverksamhet med praktikcentra för studerande vid socialhögskolorna (se Post- och Inrikes tidn. den 14 november 1970):

Ordförande:

Konnander, Benkt A. V., överdirektör

Ledamöter:

Karlsson, Kurt, sekreterare

Sellvall, L. Göran, departementssekreterare

Stark, K. Birger, socialchef

Örtegren, Inger M. K., byrådirektör

Experter:

Ahlander, Uno, drätselchef

Bolin, Lars A., byråchef

Esping, Ulla, socialinspektör

Franzén, Anders, kanslisekreterare (t. o. m. den 20 april 1971)

Jakobsson, Harriet, lektor

Jonsson, Ann, socionom (t. o. m. den 1 september 1971)

Orava, Olavi A., avdelningsdirektör

Sallin, Karin M., avdelningsdirektör

Sekreterare:

Körner, Sten G., departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Jonsson, Ann, socionom (fr. o. m. den 1 september 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (bitr. sekreterare)

Direktiven för kommittén, se 1970 års riksdagsberättelse U 51.

Kommittén har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit tretton sammanträden. Ett tjugotal sammanträden har hållits med arbetsgrupper inom kommittén.

Kommitténs arbete beräknas slutföra sitt arbete under första delen av år 1972.

47. *Länsskolnämndsutredningen (U 1970: 66)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 november 1970 med uppgift att utreda frågan om länsskolnämndsorganisationer (se Post- och Inrikes tidn. den 19 december 1970):

Ordförande:

Fagerberg, Gösta, kommunalråd

Ledamöter:

Carlsson, Eric, bonde, led. av riksdagen (t. o. m. den 18 november 1971)

Eriksson, B. Sune, direktionsssekreterare
Färm, Hilding, landstingsråd
Jonsson, Arvid, hemmansägare
Nordin, Sven Eric, landstingsman (fr. o. m. den 19 november 1971)
Orehag, N. Lennart H., skoldirektör
Sönnrclind, Arne S., skolråd

Experter:

Alfredsson, Karl-Erik N., förbundsjurist
Andersson, Ann-Marie, byrådirektör (fr. o. m. den 16 augusti 1971)
Duregård, Assar, skoldirektör
Hammarström, Bertil, kamrer (fr. o. m. den 16 augusti 1971)
Hinnfors, S. Ivar, förste länsassessor
Högström, Bertha, byrådirektör (fr. o. m. den 16 augusti 1971)
Olsson, Karl, ombudsman
Persson, Östen, skolinspektör
René, Sven, lektor
Westerlund, Rut, ombudsman
Ahnsén, Lars-Olof, organisationskonsulent (fr. o. m. den 16 augusti 1971)

Sekreterare:

Höglind, Lars O., bitr. skoldirektör (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Lokal: Gamla riksdagshuset, 4 tr, tel. växel 14 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse U 52.

Utredningen har under tiden februari—oktober 1971 hållit sex sammanträden. Därutöver har tre sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp för frågan om tillsättningsförfarandet för ordinarie lärare i skolväsendet.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

48. *Kommittén (U 1970: 67) för frågor rörande demokratisering av utbildningsväsendet (DUST)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 september 1970 för att undersöka frågor rörande demokratisering av utbildningsväsendet:

Ordförande:

Axelsson, Carl-Axel, undervisningsråd (fr. o. m. den 3 februari 1971)

Ledamöter:

Bildt, Nils, (fr. o. m. den 3 februari 1971)
Hagström, Bo, studierektor (fr. o. m. den 3 februari 1971)
Lagerbäck, Björn, psykolog (fr. o. m. den 9 juli 1971)
Lindgren, Ulf, förste byråsekreterare (fr. o. m. den 3 februari 1971)
Nordensköld, Mats, (fr. o. m. den 3 februari 1971)
Nyhlén, Lars-Olof, universitetslektor (fr. o. m. den 3 februari 1971)

Olsson, Artur, rektor (fr. o. m. den 3 februari 1971)

Persson, Boris, (fr. o. m. den 3 februari 1971)

Ruin, Olof K., bitr. professor (fr. o. m. den 3 februari 1971)

Sekreterare:

Simon, Dorothée, fil. kand. (fr. o. m. den 15 mars 1971)

Bitr. sekreterare:

Sköld, Carl, fil. studerande (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Lokal: Gamla Riksdagshuset, 111 28 Stockholm, tel. växel 14 11 10
(sekreteraren)

Direktiv (PM upprättad den 18 september 1970 inom utbildningsdepartementet):

En levande demokrati kräver ett demokratiskt utbildningsväsende. Utbildning måste fostra till samarbete och självständig bedömning, till en insats för andra, till solidaritet och till vilja att ta ansvar. Utbildningsväsendet skall inte bara förmedla kunskaper och färdigheter. Demokrati är mer än en organisationsprincip: samverkan inom utbildningsväsendet bidrar till att demokratiska rättigheter utnyttjas och prövas på alla livets områden. Den inre reformeringen av utbildningsväsendet genom ökad samverkan har därför stor betydelse för hela den sociala, kulturella och ekonomiska utvecklingen.

I skolan möter de unga för första gången samhället utanför den trängre familjekretsen. I skolan bör därför från första skolåret alla berörda samarbeta så som det senare krävs i samhället. Därför måste skolan i sina arbetsformer och sin struktur vara uppbyggd enligt ett demokratiskt samhälles principer.

Demokratisering av utbildningsväsendet rymmer många problem. Några aspekter skall särskilt framhävas här.

a) Demokratisering kan innebära att de olika gruppernas kompetens vid utbildningsanstalterna vidgas: representanter för hittills inte företrädna grupper kan beredas plats i beslutsfattande organ. Dessa organ måste ha verkligt ansvar, och detta ansvar måste kännas och accepteras av alla berörda. Förutsättningen för en effektiv demokratisering är också att möjligheterna till samverkan tas tillvara: kanaler för information och för diskussion mellan väljarna och deras representanter måste skapas eller institutionaliseras.

b) Undervisningsmetoderna måste utformas så att de studerande upplever undervisningen som ett meningsfullt berikande och stimuleras till självständigt arbete. De studerande skall kunna genomlysas samband och utvecklingstendenser så att de finner verkligheten bakom dem. Självständigt tänkande, kritisk analys av omvärlden och öppenhet för nya kunskaper är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle: också olika gruppers fördomar och inställning till utbildningsmålen, skolans arbetsformer, läroplaner och yttre organisation måste därför klargöras.

c) En viktig uppgift är att förverkliga lika möjligheter för alla. Var och en skall oberoende av sin sociala bakgrund ha samma utbildningsmöjligheter. Var och en skall i enlighet med sina personliga förutsättningar kunna utveckla sina anlag och intressen. Demokratisering av utbildningsväsendet betyder därför också att ekonomiska och geografiska hinder undanröjs. Utbildningssystemets struktur måste därför ständigt omprövas. En grundläggande princip för varje reform av utbildningsvä-

sendet måste vara strävan att stärka demokratin genom utbildningsrättvisa.

Demokratiseringen av utbildningsväsendet diskuteras för närvarande intensivt i en rad länder. Härvid vinnas erfarenheter och fås nya uppslag. Nya metoder dryftas. Dessa uppslag och metoder kan ofta med fördel tas upp till diskussion också i andra länder. Överläggningar mellan olika länder och i viss utsträckning även gemensamma undersökningar kan vara till ömsesidig nytta för de deltagande länderna.

Mot bakgrund av dessa överväganden har den svenske utbildningsministern och Förbundsrepubliken Tysklands minister för utbildning och vetenskap enats om att tillsätta var sin kommitté med uppgift att undersöka frågor om samverkan inom skola, högskola och forskning.

Kommittéerna skall ha följande uppgifter:

- undersöka och beskriva de nuvarande förhållandena och utvecklingen i Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland;
- utarbeta förslag mot bakgrund av det sammanställda materialet.

Kommittéerna kan — om det visar sig nödvändigt — inom ramen för sitt uppdrag utsträcka undersökningarna även till tredje land.

Kommittéerna skall bl. a. behandla frågan om de olika gruppernas medverkan. De kan därvid ta upp sådana delfrågor som t. ex.:

- vilka grupper skall medverka?
- på vilket sätt skall grupperna delta i de olika beslutande organen?
- vilket omfång och vilken form (även i organisatoriskt hänseende) har rätten att medverka?
- vilka konsekvenser har demokratisering och samverkan på utbildningen och forskningen liksom på institutionernas effektivitet och arbetssätt?

Inom sitt uppdragsområde kan kommittéerna behandla alla relevanta frågor.

Resultaten av kommittéernas undersökningar och deras förslag skall läggas fram för regeringarna i de två länderna i en gemensam rapport. Arbetet skall om möjligt vara avslutat hösten 1972.

Kommittén har under tiden januari 1971—oktober 1971 hållit åtta sammanträden. Tre sammanträden har hållits med vardera undergrupper inom kommittén. Därutöver har kommittén haft två gemensamma sammanträden med den tyska kommittén.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

49. Sameutredningen (U 1970: 68)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 december 1970 för att utreda frågan om åtgärder till stöd för samernas språk och kultur m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 11 februari 1971):

Ordförande:

Elfving, O. Gösta C., landshövding (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Ledamöter:

Köhl, Olof F. E., hovrättsassessor (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Rönström, B. Thomas, departementssekreterare (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Thomasson, Lars M., rektor (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Utsi, Lars, renskötare (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Sekreterare:

Israelsson, Ragnar, f. d. undervisningsråd (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Bitr. sekreterare:

Silén, Ulla-Britta, departementssekreterare (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Lokal: Svartmangatan 9, 4 tr., 111 29 Stockholms, tel. 10 22 49

Direktiv: (anförande av statsrådet Lidbom till statsrådsprotokollet den 11 december 1970):

Under lång tid har en samisk befolkning funnits i de nordligaste delarna av Sverige, Norge och Finland samt i de nordvästra delarna av Sovjetunionen. Deras antal uppskattas till omkring 50 000.

Traditionellt försörjer sig en stor del av samerna på renskötsel. I Sverige kodifierades samernas ensamrätt till renskötsel med utnyttjande av annans mark redan år 1886. Det förslag till ny lagstiftning om rennärningen m. m. som läggs fram denna dag i lagrådsremiss bygger fortfarande på principen om ensamrätt till renskötsel för samerna.

Sysselsättningsmöjligheterna inom rennärningen är emellertid på retur. Antalet samer i Sverige som är beroende av renskötsel för sin försörjning uppgick enligt 1965 års folkräkning till ca 2 500 personer. Antalet personer av samisk härkomst, som i det svenska samhället huvudsakligen identifierar sig med den samiska kulturen och talar samiska språk, är avsevärt större. Någon fullständig undersökning av den samiska folkgruppens omfattning i denna vidsträcktare mening har inte företagits. I anslutning till 1945 års folkräkning undersöktes hur många personer i Sverige som använder samiska språket som hemspråk i familj eller föräldrahem. Totalt angavs då 4 100 personer ha samiska som hemspråk i familjen, medan ytterligare 5 300 hade haft samiska som språk i föräldrahemmet. Det totala antalet renskötselberättigade personer beräknades till 9 900.

I lagrådsremissen denna dag om renskötseln behandlas inte bara samernas ställning inom rennärningen. Där dras också upp riktlinjer för en lösning av samernas sysselsättning i stort. Den fortgående minskningen av den renskötande befolkningens antal och det minskade utrymme för heltidssysselsättning i renskötsel har emellertid gjort att även andra frågor som rör samerna än sysselsättningsfrågorna successivt fått allt större aktualitet. Det gäller framför allt frågan om samernas möjligheter att bevara sitt språk och utveckla sin kultur under nya levnadsbetingelser och i nya miljöer.

Svenska samernas riksförbund har i ett uttalande vid urtima landsmöte den 4 oktober 1968 begärt utredning av sådana samiska problem som inte direkt hör samman med rennärningen. Liknande krav har framförts av olika sameorganisationer vid uppvaktningar inför regeringens under innevarande år. Även i riksdagen har ämnet diskuterats (se bl. a. SU 1970: 88 p. 3).

Samiska kulturfrågor uppmärksammas f. n. i olika sammanhang. Det nordiska samarbetsorganet för samespörsmål och rennärringsfrågor har i anledning av en rekommendation av Nordiska Rådet (33/1968) utrett frågan om upprättande av ett nordiskt sameinstitut i Tromsö och lagt fram förslag i ämnet till regeringarna i Sverige, Norge och Finland. Institutet avses få betydelsefulla uppgifter inom forskningen, utbildningen och folkbildningen liksom på det allmänskulturella området i de tre länderna.

År 1968 överlämnade de nordiska radiocheferna till resp. länders regeringar en rapport med förslag om ett samnordiskt produktionscentrum för sameprogram i ljudradion. Förslaget behandlas f. n. inom de nordiska regeringarnas kontaktorgan för radio- och TV-frågor.

Folkhögskolan i Jokkmokk har haft stor betydelse för samernas vidareutbildning. En utredning pågår om förutsättningarna för att kunna bevara skolan.

De kulturella insatser som redan gjorts eller förbereds för att stödja samerna är betydelsefulla. De är emellertid inte tillräckliga. Jag föreslår, att det nu görs en utredning som kan läggas till grund för en samlad bedömning av vilka kompletterande åtgärder som kan och bör vidtas från samhällets sida till stöd för främst samernas språk och kultur. Uppgiften bör anföras särskilda sakkunniga.

I uppdraget bör ingå att kartlägga de särskilda problem av olika slag som samerna möter i det svenska samhället. De sakkunniga bör också studera de fortgående demografiska förändringarna inom den samiska folkgruppen. Av stor betydelse för arten, omfattningen och inriktningen av de åtgärder som kan behöva vidtas från samhällets sida är samernas samhörighetskänsla och inställningen i språk- och kulturfrågor hos dem som lämnat rennäringen och brutit upp från samernas renskötselområden. För att samhälleliga stödåtgärder skall bli verksamma måste de ha förankring i önskemål och strävanden hos samerna själva. Samernas egna attityder hör därför också till det som de sakkunniga bör försöka kartlägga.

Utbildningsfrågorna är grundläggande för samernas möjligheter att med bibehållande av sin särart göra aktiva insatser i det svenska samhället. Det är därvid inte bara fråga om utbildningen i samiska språk utan om samernas möjligheter över huvud taget att utnyttja samhällets olika utbildningsvägar.

Samerna kan fullgöra sin skolgång antingen i nomadskolor eller inom det reguljära skolväsendet. Sedan 1969 års läroplan för grundskolan införts finns dessutom möjlighet att erhålla undervisning i samiska som minoritetsspråk.

De sakkunniga bör särskilt undersöka samernas möjligheter att utnyttja samhällets yrkesutbildning, omskolning och vuxenutbildning. Frågan om utbildning av lärare i samiska ämnen bör uppmärksammas av de sakkunniga. I sammanhanget bör även prövas om resurser kan skapas vid universitetet i Umeå för eftergymnasial utbildning i samiska språket och kulturen.

Under utredningsarbetet bör också undersökas i vilka former och i vilken omfattning som samhällets kulturella service f. n. kommer samerna till godo och vilka förbättringar som kan göras bl. a. genom samverkan mellan regionala kulturinstitutioner och institutioner med riksomfattande verksamhet.

Det är angeläget att bereda samerna tillfälle att i ökad utsträckning delta i turistens utveckling inom samernas kärområden. De sakkunniga bör ta upp denna fråga i samarbete med den av chefen för jordbruksdepartementet tillkallade utredningen (Jo 1970: 22) för planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m.

Samernas egna organisationer bedriver både ungdomsverksamhet och annan verksamhet som är av betydelse för den samiska kulturens bevarande. En av det föreslagna nordiska sameinstitutets uppgifter är att stödja dessa organisationer i deras arbete.

Det bör undersökas om åtgärder bör sättas in på det nationella planet för att komplettera samnordiska initiativ på området.

I enlighet med vad som förutskickats i lagrådsremissen denna dag om renskötseln bör de sakkunniga utreda frågan om stödjande medlemmar i samebyarna. Fiskesamernas förhållanden bör undersökas, och de sakkunniga bör överväga vilka åtgärder som kan behövas för att säkerställa denna grupps utkomstmöjligheter.

Utöver de frågor jag särskilt nämnt i det föregående bör de sakkunniga kunna ta upp även andra frågor som faller inom utredningsuppdragets allmänna ram. Utredningsarbetet bör bedrivas i nära kontakt med representanter för olika kategorier av samer. De sakkunniga bör samråda med myndigheter, institutioner, kommittéer och andra organ som i svensk eller nordisk regi har hand om olika spörsmål som berör samernas förhållanden i Sverige.

De förslag som de sakkunniga lägger fram bör vara åtföljda av kostnadsberäkningar.

Utredningen har under tiden maj—oktober 1971 sammanträtt fyra gånger samt deltagit i två konferenser anordnade av sameorganisationerna.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

50 *Kommittén (U 1971: 1) för fortbildning av journalister (FOJO-kommittén)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 april 1971 för förberedelse av försöksverksamhet med fortbildning av journalister (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juli 1971):

Ordförande:

Söderberg, Evert, chefredaktör (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Ledamöter:

Elmbrant, Arne, redaktionschef (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Fredgardh, Sonja, redaktör (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Olofsson, Sören, redaktör (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Östlund, Hans-Erik, undervisningsråd (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Experter:

Axelsson Hans, byrådirektör (fr. o. m. den 19 november 1971)

Erneberg, Ingvar, intendent (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Ströhm, Bertil A., redaktör (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Sekreterare:

Ehne, Jan-Erik, byrådirektör (fr. o. m. den 7 maj 1971)

Lokal: Pressinstitutet, Gjörwellsgatan 26, 112 60 Stockholm, tel. 54 21 46 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Moberg till statsrådsprotokollet den 2 april 1971):

Frågan om fortbildning av journalister har i prop. 1971: 36 angående social utbildning och forskning m. m. tagits upp av föredraganden, statsrådet Moberg, som därvid framhållit i huvudsak följande:

10† *Riksdagen 1972. 1 saml. Nr 1. Riksdagsberättelsen*

”Behovet av fortbildning av yrkesverksamma journalister har dokumenterats i skilda sammanhang. I debatten har man efterlyst utbildning, som kvantitativt och innehållsmässigt tillgodoser de mindre tidningarnas, i första hand landsortspressens behov. Man har vidare framhållit att fortbildningsinsatserna bör rikta sig till sådana journalister som inte haft möjlighet att skaffa sig mer omfattande grundutbildning.

Yrkesverksamma journalisters möjligheter till fortbildning är tämligen begränsade. Endast ett litet antal journalister har sökt sig till högskolornas fördjupningsterminer för fortbildning. Orsaken härtill torde vara främst ekonomisk natur. Utbildningstiden, en termin, är av allt att döma för lång för att journalister med försörjningsplikt skall ha råd att utbilda sig på detta sätt. Härtill kommer att de mindre tidningarna inte synes ha möjlighet att avstå från en medarbetare under så lång tid. En väg att vidga utbildningsmöjligheterna för yrkesverksamma journalister kan vara kortare intensivkurser kombinerade med perioder av självstudier.

Försöksverksamhet med fortbildning av journalister bör inledas budgetåret 1971/72 och till en början avse främst journalister med bristfällig grundutbildning. Försöksverksamheten bör pågå minst två år.”

Arbetet med att förbereda den föreslagna försöksverksamheten bör inledas omgående. I avvaktan på riksdagens beslut i anledning av prop. 1971: 36 bör till grund för arbetet ligga vad föredraganden anfört och de riktlinjer som anges i det följande. Arbetet bör anförtros åt en särskild organisationskommitté.

Inom försöksverksamheten bör man anordna kurser, som syftar till att tillgodose utbildningsbehov främst bland journalister, som har bristfällig grundutbildning. Man bör vid uppläggningsen av kurserna ta särskild hänsyn till de små och medelstora tidningarnas förutsättningar och problem.

Kurser bör anordnas företrädesvis inom ämnesområden som ingår i grundkursen vid journalisthögskolorna. Även andra ämnesområden bör dock kunna komma i fråga om detta bedöms angeläget.

Kurserna bör läggas upp med utgångspunkt i dels de studieplaner som gäller för utbildningen vid journalisthögskolorna, dels de studerandes förkunskaper. Fortbildningen bör kunna organiseras så att man med ett antal kurser inom en längre tidsperiod innehållsmässigt täcker huvuddelen av grundkursen.

Det är angeläget att yrkesverksamma journalister ges reella möjligheter att delta i kurserna. Varje kurs bör därför i regel inte omfatta mer än två veckors undervisning på kursorten. Om så bedöms ändamålsenligt bör kurserna kombineras med korrespondensundervisning eller andra former för självstudier. Organisationskommittén bör kunna pröva mer än en organisatorisk modell. Man bör därvid utgå från att det skall vara möjligt för kursdeltagare att kombinera flera kurser till ett större program. Man bör vidare pröva möjligheterna att i viss utsträckning organisatoriskt samordna kursverksamheten med t. ex. de kurser, som anordnas av stiftelsen Pressinstitutet. Kurserna bör därvid kunna utformas så att de kompletterar varandra.

Den lärarledda utbildningen bör för alla kurser förläggas till en ort dit även kursledningen bör förläggas. Organisationskommittén bör i första hand pröva förutsättningarna att förlägga fortbildningsverksamheten till Kalmar. Skulle fråga uppkomma om lokalisering av fortbildningen till annan ort, bör organisationskommittén nära samråda med

1968 års utbildningsutredning. Kommittén bör utgå från att lärare kommer att behöva rekryteras såväl från de båda journalisthögskolorna som lokalt.

Organisationskommittén bör särskilt uppmärksamma frågan om studiefinansiering under fortbildningen. Kommittén bör inom den nedan angivna kostnadsramen skapa utrymme för särskilt studiestöd åt de studerande i form av ersättningar för resekostnader samt för kost och logi. En form för detta stöd som bör övervägas är den som tillämpas för lön-tagarorganisationernas centrala kurverksamhet. Organisationskommittén bör i denna fråga samråda med kommittén (U 1969: 51) för studiestöd åt vuxna.

Kommittén bör vid planeringen av verksamheten utgå från att kostnaderna för försöksverksamheten skall bestridas från reservationsanslaget Fortbildning av socionomer, journalister m. m., samt att kostnaderna får uppgå till högst 500 000 kr. per år under tvåårsperioden den 1 juli 1971—den 30 juni 1973. Inom denna ram skall beaktas bl. a. uppkommande pris- och löneförändringar.

Organisationskommittén skall komma in till Kungl. Maj:t med förslag till organisation, uppläggning och lokalisering av försöksverksamheten i så god tid att försöksverksamheten kan inledas läsåret 1971/72.

Kommittén har under tiden juni—oktober 1971 hållit åtta sammanträden samt haft överläggningar med bl. a. representanter från Svenska journalistförbundet, Tidningarnas utbildningsnämnd och journalisthögskolorna. Kommittén har besökt Kalmar två gånger för överläggningar med Kalmar kommun angående undervisningslokaler m. m.

Kommittén har i skrivelse den 25 oktober 1971 föreslagit att försöksverksamhet med fortbildning av journalister startar i januari 1972.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

51. *U-landsforskningsutredningen (U 1971: 3)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 april 1971 med uppdrag att utreda inriktning och organisation av forskning med anknytning till u-landsproblem (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juli 1971):

Ordförande:

Rosén, Nils Gustav K. G., f. d. universitetskansler (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Ledamöter:

Bergström, K. Sune D., professor (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Hambraeus, Gunnar A., direktör (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Hjelm, K. G. Lennart, professor (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Knutsson, Karl-Eric, professor (fr. o. m. den 27 december 1971)

Michanek, Ernst N., generaldirektör (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Ribbing, E. Manfred, departementsråd (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Sekreterare:

Ribbing, E. Manfred, departementsråd (fr. o. m. den 17 maj 1971)

Bitr. sekreterare:

Rasmusson, Rasmus G., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 september 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 4, 3 tr., tel. 0247/11707 (ordföranden), växel 763 10 00 (sekreteraren). *Postadress:* Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Moberg till statsrådsprotokollet den 2 april 1971):

U-landsforskningen har under 1960-talet väckt ett livligt intresse i såväl internationella som nationella sammanhang. Det förra året antagna handlingsprogrammet (strategin) för Förenta Nationernas andra utvecklingsårtionde innehåller flera rekommendationer som behandlar forskningens roll för u-ländernas utveckling. Nordiska rådet tog år 1968 upp frågan om upprättande av ett nordiskt institut för utvecklingsforskning. Sedan rådets ekonomiska utskott konstaterat att det rådde delade meningar om lämpligheten att skapa ett särskilt nordiskt institut rekommenderade rådet regeringarna att närmare utreda frågan om att tillsätta en samarbetskommitté för utvecklingsforskning (nr 28/1969). I anledning av motioner till 1969 års riksdag rörande forskning och utbildning m. m. i anslutning till det svenska biståndet till u-länderna fann statsutskottet (SU 1969: 176) det angeläget att de frågor som gäller inriktningen och organisationen av forskning med anknytning till u-landsproblem närmare utreds. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (rskr 1969: 386).

Forskningens betydelse för utvecklingstakten i u-länderna har de senaste åren ägnats ökande uppmärksamhet i den internationella debatten. Den har exempelvis framhållits i den s. k. Pearson-rapporten, som bl. a. rekommenderar att i-länderna av de resurser som de avdelat för forskning och utvecklingsarbete skall satsa en större del på u-landsinriktade forskningsprojekt.

Vidare har FN:s rådgivande kommitté för tillämpning på utvecklingen av vetenskap och teknologi (ACAST) som ett led i FN:s förberedelsearbete inför det andra utvecklingsårtiondet analyserat frågan om forskningens betydelse för u-länderna och sammanfattat sina förslag i en världsplan. Denna plan grundas bl. a. på uppfattningen att u-ländernas egen forskningspotential måste ökas kraftigt samtidigt som forskningen, såväl i dessa länder som i den industrialiserade världen, omorienteras för att anpassas till u-ländernas reella behov.

Den strategi för det andra utvecklingsårtiondet som den 24 oktober 1970 antogs av FN:s generalförsamling bygger bl. a. på denna världsplan. Vetenskap och teknologi ägnas i denna strategi ett särskilt kapitel (§ 60—64). Där i uttalas att u-länderna skall öka sina utgifter för forskning till en genomsnittlig lägsta nivå motsvarande 0,5 % av bruttonationalprodukten vid årtiondets utgång. Koncentrerade forskningsinsatser skall göras inom utvalda områden där en lösning kan verka som katalysator för en snabbare utveckling. Vikten av att bygga ut u-ländernas egna forskningsinstitutioner understryks. Vidare uttalas att i-länderna skall väsentligt öka den del av sitt bistånd som avser direkt stöd till vetenskap och teknologi i u-länderna. I-länderna skall dessutom genom sina egna forskningsprogram bistå i sökandet efter lösningar på u-ländernas särskilda problem och söka avsätta erforderliga resurser för detta

ändamål. Problemen med överföring av teknologi till u-länderna skall även uppmärksammas.

Vidare erfordras forskningsinsatser för att skapa bättre förutsättningar för u-länderna inom den internationella handeln.

Även FN:s fackorgan och andra internationella institutioner har i ökande utsträckning engagerat sig i frågor om u-landsforskning. Sålunda har Världsbanken och FN:s utvecklingsprogram (UNDP) manifesterat en önskan att i större utsträckning prioritera forskningsprojekt inom detta område.

För den svenska u-landsforskning som finansieras med biståndsmedel gäller de av riksdagen fastställda allmänna målen för u-landsbiståndet. De av u-länderna själva prioriterade utvecklingsbehoven och projekten är avgörande för valet av insats. Det biståndsfinansierade stödet till sådan forskning läggs ut i form av uppdrag till forskningsinstitutioner i mottagarlandet, och/eller till befintliga forskningsinstitutioner i Sverige. Ofta har stödet utgått till fältforskning i direkt anslutning till större biståndprojekt.

De med svenska biståndsmedel finansierade forskningsinsatserna har huvudsakligen bestått av målinriktad tillämpad forskning eller försöksverksamhet som led i förberedelse, genomförande eller resultatbedömning av projekt där svenskt bistånd ingår. Detta gäller framför allt inom områdena landsbygdsutveckling, nutrition och familjeplanering. Som exempel på svenska forskningsinsatser kan nämnas följande. Inom programmet för landsbygdsutveckling och livsmedelsförsörjning pågår inom det s. k. CADU-projektet i Etiopien försök med gödningsmedel under olika nederbördsförhållanden och ekologiska förutsättningar. Vidare kan nämnas ett inseminationsprojekt i Kenya, där bl. a. lagringsmetoder för sperma utforskas. Såsom ett led i SIDA:s verksamhet på nutritionsområdet förekommer forskning såväl i Sverige som i Etiopien. Universitetet i Kenya och Tanzania erhåller stöd för att undersöka effekterna av förbättrad vattenförsörjning på landsbygden. Inom familjeplaneringsverksamheten förekommer dels endokrinologisk forskning vid karolinska institutet i Stockholm, bedriven i samarbete med WHO, dels forskning kring barnbegränsningens sociologiska och kommunikativa aspekter, som har ingått i utvecklingssamarbetet med Pakistan.

Inom programmet för undervisningsinsatser ges exempelvis stöd till den forskning som bedrivs vid det till UNESCO knutna Internationella institutet för utbildningsplanering. Ett annat exempel på stöd till forskning via de internationella organisationerna är det svenska stödet till FN:s socialforskningsinstitut (UNRISD), vars forskning närmast gäller ökad kunskap om själva utvecklingsprocessen. Samma syfte har det svenska stipendieprogrammet för forskare inom området social utveckling. SIDA har slutligen till sin löpande verksamhet knutit ett betydande antal vetenskapsmän med uppgift att vara rådgivare i de enskilda projekten.

Den mera u-landsinriktade forskning, som bedrivs vid svenska universitet och högskolor, är ofta finansierad av forskningsråden. Statens medicinska forskningsråd bekostar exempelvis tillsammans med SIDA den tidigare nämnda forskningen i fortplantningens endokrinologi vid karolinska institutet, proteinforskningen vid samma institut samt forskning bl. a. vid universitetet i Göteborg och S:t Görans sjukhus om olika aspekter på undernäring. Statens råd för samhällsforskning bekostar bl. a. en särskild forskartjänst vid universitetet i Uppsala för studier av

politik och samhällsförändringar i u-länder. Vidare bekostar rådet studier av byorganisation och jordrättssystem på Eritrea-platån i Etiopien med forskningspersonal från universitetet i Stockholm samt en studie av moderniseringsprocessen i ett u-land, vilken bedrivs vid universitetet i Göteborg. Rådet lämnar också bidrag till resor för insamling av material. Även statens humanistiska forskningsråd stöder u-landsforskning inom sitt område. Här kan nämnas bearbetning av material och publicering av resultat från det skandinaviska Nubien-projektet vid universitetet i Uppsala och ett forskningsarbete om kolonialpolitiska brytningar i Afrika vid universitet i Göteborg.

I detta sammanhang bör framhållas även den forskning som bedrivs vid institutet för internationell ekonomi i Stockholm och vid Stiftelsen Stockholms Internationella Fredsforskningsinstitut. Vidare kan nämnas den verksamhet som försiggår vid nordiska afrikainstitutet i Uppsala, Latinamerikainstitutet i Stockholm samt centralinstitutet för nordisk asienforskning i Köpenhamn. Viss forskning inom u-landsområdet bekostas även av Stiftelsen riksbankens jubileumsfond.

Inom det tekniska området har ett flertal projekt bedrivits genom insatser från Styrelsen för teknisk utveckling (STU). Dessa projekt har främst gällt livsmedels- och foderförsörjningen, framför allt med avseende på proteiner. Härvid bör särskilt nämnas forskning och utveckling beträffande ensilering av vegetabilier och animalier, omvandling av kolhydrat (stärkelse t. ex. från tapioka och kassava) till foderjäst (Cymbaprojektet), annan mikrobiell proteinproduktion, framställning av rapsprotein och bladprotein. En kartläggning av proteinforskningen i Sverige har genomförts.

Forskningsfrågor av betydelse för utvecklingssamarbetet har dryftats även i den år 1969 inrättade samrådsgruppen för u-landsforskningsfrågor med representanter för SIDA, styrelsen för teknisk utveckling, statens naturvetenskapliga forskningsråd, statens medicinska forskningsråd, Stiftelsen riksbankens jubileumsfond samt forskningsberedningen.

Av den exemplifiering som gjorts framgår att man numera har relativt omfattande erfarenheter på u-landsforskningens område. Den fortsatta internationaliseringen av forskningen vid universitet och högskolor och det ökade intresset för u-landsfrågor leder till att allt större del av forskningen kommit att beakta u-landsproblem. Jag finner det nu motiverat att låta närmare utreda inriktning och organisation av den svenska forskningen med anknytning till u-landsproblem. Sakkunniga bör tillkallas för att behandla dessa frågor.

Den målinriktade svenska u-landsforskningen bör utgå från de grundläggande värderingar som gjorts i den ovannämnda av alla FN:s medlemsländer antagna strategin samt det allmänna mål som gäller för det svenska utvecklingssamarbetet.

Målet för utvecklingssamarbetet och för den biståndsgivning, som måste ingå däri, är en höjning av de fattiga folkens levnadsnivå. Detta förutsätter åtgärder ägnade att motverka svälten och massfattigdomen, begränsa befolkningstillväxten, förbättra utbildningen och påskynda den ekonomiska utvecklingen. Samarbetet syftar till att genom impulser och bistånd utifrån stimulera de fattiga ländernas egna utvecklingsansträngningar. Det skall bidra till social och ekonomisk utjämning och medverka till en samhällsutveckling i demokratisk riktning (jfr prop. 1968: 101). I princip bör u-ländernas behov som de prioriteras av dessa länder själva vara vägledande.

En viktig fråga är också hur Sverige skall kunna främja det bl. a. i FN-strategin uppställda målet att bistå u-länderna med att bygga ut deras egna forskningsinstitutioner (jfr prop. 1971: 1 bil. 5, s. 20—21). Utredningen bör bilda sig en allmän uppfattning om hur forskningsinsatserna bör fördelas mellan insatser ledda av forskare i Sverige och forskningsinsatser i mottagarlandet.

På grundval av den tidigare nämnda världsplanen för forskning har FN-kommittén ACAST nyligen specificerat ett antal nyckelområden, inom vilka forskning har särskilda förutsättningar att åstadkomma ett genombrott i u-ländernas utveckling. Bland dessa områden märks produktion och lagring av spannmål, proteinförsörjning, industriell forskning, fortplantningsforskning, sjukdomskontroll, utnyttjande av tropiska trävaror, grundvattenförsörjning, avsaltning av havsvatten, rehabilitering av ofruktbara jordar, varningssystem för naturkatastrofer samt forskning om inhemska byggnadsmaterial.

Vid bedömningen av vilka av nämnda eller besläktade områden Sverige bör koncentrera sig på torde det finnas anledning beakta den betydelse som sysselsättningsproblemen i u-länderna anses komma att få under 1970-talet. Dessa problem torde bli särskilt akuta på landsbygden. Mot denna bakgrund är det angeläget med fortsatta ansträngningar att — med beaktande av problemens sociala aspekter — söka öka jordbruksavkastningen och främja landsbygdsutvecklingen. Det är också önskvärt att studera möjligheterna att i ökad utsträckning använda arbetsintensiva produktionsmetoder inom vissa sektorer, exempelvis byggnads- och anläggningsverksamhet.

Nutritionsproblemet liksom familjeplaneringen torde även i fortsättningen bli centrala i det av Sverige stödda utvecklingsarbetet. Inom alla tidigare nämnda sektorer spelar undervisning och metoder för kommunikation över huvud taget en avgörande roll för att aktiviteterna skall ge effekt också bland den illiterata befolkningen. I enlighet med riksdagens beslut kommer vidare industrialisering och i detta sammanhang främst överförande av teknologi till u-länder att vara en viktig fråga. Från svensk sida har i olika sammanhang de sociala faktorernas betydelse i utvecklingsprocessen och behovet av ökade kunskaper om denna process understrukits.

Frågan om omfattningen och inriktningen av den svenska u-landsforskningen är sålunda mycket aktuell. Den bör ses icke endast som en fråga om isolerad och starkt specialiserad forskning om specifika u-landsproblem utan som en fråga om att vidga forskningsintressena allmänt sett på olika områden till att mer än hittills beakta u-ländernas behov. Med den ökning som förutses av det svenska biståndet bör ytterligare finansiella resurser kunna ställas till förfogande inom den totala ramen för biståndsgivningen. En fortsatt utveckling av de svenska forskningsinsatser som mer eller mindre direkt kan förväntas främja u-ländernas intressen blir i hög grad beroende av tillgången på högkvalificerad personal och andra forskningsresurser.

En huvuduppgift för utredningen blir således att på grundval av förutnämnda allmänna mål söka bedöma inom vilka forskningsområden Sverige har särskilda förutsättningar att göra väsentliga insatser för u-ländernas utveckling. Med denna bedömning som utgångspunkt bör utredningen pröva även frågor rörande ansvarsfördelningen och samordningen mellan de olika organ som är ansvariga för planering, finansiering, genomförande och tillgodogörande av denna forskning.

Flera olika organisationsmodeller är tänkbara i detta sammanhang. En nära till hands liggande lösning är att ge biståndsförvaltningen representation i forskningsråden och på så sätt länka ihop utvecklingssamarbetet med forskningen.

En annan modell kan vara en nämnd med anknytning till biståndsförvaltningen och med uppgift att avge rekommendationer eller besluta beträffande anslagsfördelningen till forskning inom ramen för de medel, som biståndsförvaltningen har att tillgå.

Ännu en modell är en panel eller ett kollegium av forskare och administratörer såsom ett samordnande och rådgivande organ.

Däremot synes det mindre ändamålsenligt att skapa ett särskilt forskningsråd för u-landsforskning. Närbesläktad med tanken på ett särskilt forskningsråd är tanken på ett forskningsinstitut för u-landsproblem placerat i Sverige eller annat land.

Vid utvärderingen av konkreta svenska biståndsprojekt kan ibland forskning av olika slag komma till användning. För denna utvärdering svarar de svenska biståndsmyndigheterna i samarbete med andra myndigheter.

Utredningen har under tiden juni—oktober 1971 hållit två sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

52. Organisationskommittén (U 1971: 4) för bibliotekarieutbildning

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 april 1971 med uppgift att närmare planera den utbildning av bibliotekarier m. m., som skall anordnas vid bibliotekshögskolan i Borås:

Ordförande:

Boo, Fritiof I., kommunalråd (fr. o. m. den 27 april 1971)

Ledamöter:

Dittmer, Ulf, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 27 april 1971)

Edman, Barbro, bibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Hellström, Kajsa, rektor (fr. o. m. den 27 april 1971)

Ingelmark, Bo Eric, professor (fr. o. m. den 27 april 1971)

Ringborg, Erland, departementssekreterare (fr. o. m. den 27 april t. o. m. den 1 september 1971)

Thorell, Elisabet, bibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Uhlin, Åke, byrådirektör (fr. o. m. den 16 september 1971)

Experter:

Ericsson, Britta M., byrådirektör (fr. o. m. den 29 september 1971)

Eriksson, Gunvor, bibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Hellman, Britt-Marie, bibliotekarie (fr. o. m. den 31 augusti 1971)

Kalén, Ingemar, bibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Lindahl, Sven-Åke, ombudsman (fr. o. m. den 31 augusti 1971)

Lindquist, B. Rune L., byråchef (fr. o. m. den 28 september 1971)

Möhlenbrock, Sigurd, bibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Nilsson, Thaly, byrådirektör (fr. o. m. den 24 juni 1971)

Ottervik, Gösta, överbibliotekarie (fr. o. m. den 27 april 1971)

Ringborg, Erland, departementssekreterare (fr. o. m. den 16 september 1971)

Widgren, Lillemor, bibliotekarie (fr. o. m. den 28 juli 1971)

Sekreterare:

Wänstrand, Carl A., bitr. skoldirektör (fr. o. m. den 2 juni 1971)

Lokal: Kungsgatan 32, Borås, tel. 033/13 87 47 (sekreteraren). *Post-adress:* Box 367, 501 06 Borås 1

Direktiv (PM upprättad den 19 maj 1971 inom utbildningsdepartementet):

Prop. 1971: 52 om utbildning av bibliotekspersonal m. m. innebär bl. a. att utbildningen av bibliotekarier vid folkbibliotek, forskningsbibliotek och skolbibliotek delas upp på två stadier. Det första stadiet innefattar antingen universitets/högskoleutbildning eller yrkesverksamhet eller en kombination av sådan utbildning och yrkesverksamhet. Det andra stadiet, den egentliga bibliotekarieutbildningen, utgörs av en två-årig yrkesinriktad utbildning vid bibliotekshögskola. Den egentliga bibliotekarieutbildningen bör bedrivas i nära samverkan med universiteten och kunna tillgodoräknas som 80 poäng i filosofie kandidatexamen.

För vissa uppgifter, särskilt vid forskningsbibliotek, kan ställas krav på eftergymnasial utbildning utöver vad som ingår i de nämnda två stadierna av bibliotekarieutbildningen. Omfattningen av sådana utbildningskrav är beroende av arbetsuppgifterna inom varje särskilt arbetsområde. Såvitt avser statlig verksamhet fastställs kompetensföreskrifterna av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

Bibliotekarieutbildningens yrkesinriktade del skall t. v. anordnas inom en särskild utbildningsenhet, bibliotekshögskolan, som underställs universitetskanslersämbetet. Högskolan skall inrättas den 1 juli 1972 och förläggas till Borås. Den skall t. v. dimensioneras för en årlig intagning av 360 studerande.

Studieplaner m. m.

Organisationskommittén bör utarbeta förslag till studieplaner för den tvååriga yrkesutbildningen av bibliotekarier för verksamhet inom folkbibliotek, forskningsbibliotek och skolbibliotek. Kommittén skall iaktta vad departementschefen anfört i prop. 1971: 52 (s. 37) om att utbildningen bör planeras så att den blir helt sammanhållen under första året och att en begränsad specialisering bör kunna ske under andra året. Utgångspunkten för kommitténs arbete med dessa frågor bör vara de förslag som lagts fram av utredningen rörande utbildning av bibliotekspersonal (SOU 1968: 37 s. 124 ff). Studierna vid bibliotekshögskolan bör kunna genomföras med ungefär samma krav på arbetsinsatser från de studerandes sida som avsetts i utredningens förslag. Departementschefens uttalanden om utbildningens mål och allmänna utformning (prop. 1971: 52 s. 35) innebär att vissa områden skall betonas mer än i utredningens förslag. För att detta skall kunna genomföras inom en i princip oförändrad ram måste andra moment få minskad omfattning.

Organisationskommittén bör pröva om praktik bör ingå som ett led i utbildningen. Om kommittén finner att praktik bör ingå, bör den avge förslag om praktikens totala längd, dess förläggning under utbildningstiden och fördelning på olika bibliotekstyper. Genom olika åtgärder bör därvid praktikens omfattning minskas i förhållande till utredningens förslag. Kommittén bör vidare vidta lämpliga åtgärder för anskaffning av praktikplatser och — i samråd med bibliotekens huvudmän — föreslå de ytterligare åtgärder som behövs för att praktiken skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Med hänsyn till att behovet av praktikplatser bör hållas nere är det angeläget att bl. a. finna sådana organisatoriska lösningar att praktiken vid de olika biblioteken kan anordnas i det närmaste kontinuerligt. Detta förutsätter sannolikt att studerande tas in vid bibliotekshögskolan både höst och vår.

Regler för tillträde till utbildningen

Organisationskommittén bör ytterligare överväga och föreslå regler för tillträde till den egentliga bibliotekarieutbildningen. Med utgångspunkt i vad som anförs i prop. 1971: 52 (s. 38) bör de allmänna behörighetskraven för tillträde till utbildningen t. v. motsvara vad som gäller för allmän behörighet för tillträde till högre utbildning enligt kungörelsen (1967: 450) med provisoriska bestämmelser om tillträde till högre utbildning och kungörelsen (1969: 68) om vidgat tillträde till högre utbildning. Kommittén bör beakta de ställningstaganden som kan komma att föranledas av kompetensutredningens (E 1966: 56) förslag i betänkandet (SOU 1970: 21) Vägar till högre utbildning.

Såsom inledningsvis anförts skall den egentliga bibliotekarieutbildningen föregås av viss utbildning eller yrkesverksamhet eller av en kombination av utbildning och yrkesverksamhet. Krav på sådan utbildning och/eller yrkesverksamhet bör ställas upp som särskilda behörighetsvillkor för tillträde till den egentliga bibliotekarieutbildningen. Kommittén bör vid utformningen av de särskilda behörighetsvillkoren beakta önskvärdheten av att de studerande vid bibliotekshögskolan kommer att ha varierande studie- och erfarenhetsbakgrund. För särskild behörighet bör alltid fordras utbildning, yrkesverksamhet eller en kombination av båda. dera av viss minsta omfattning som sammanlagt uppgår till eller är likvärdig med 80 poäng i filosofie kandidatexamen. Yrkesverksamheten bör har fullgjorts inom område som är väsentligt för den yrkesutövning för vilken bibliotekarieutbildningen är avsedd, exempelvis inom bibliotek eller folkbildningsarbete.

Organisationskommittén bör vidare lägga fram förslag till bestämmelser om urval bland behöriga sökande. Det är troligen nödvändigt att införa vissa begränsningar i rätten att tillgodoräkna sig olika slag av meriter. En utgångspunkt för en sådan begränsning har angetts redan i propositionen (prop. 1971: 52 s. 38). För att den totala studietiden inte generellt skall bli alltför lång och för att en teoretisk övermeritering hos de sökande skall motverkas bör studier vid t. ex. filosofisk fakultet utöver 80 poäng normalt inte tillmätas meritvärde. Det finns anledning räkna med att antalet sökande med universitets/högskoleutbildning blir stort. Studerande med denna bakgrund bör utgöra huvuddelen av eleverna vid bibliotekshögskolan. Urvalsreglerna bör emellertid utformas så att det blir möjligt för sökande med annan bakgrund att antas. Vid utformningen av urvalsreglerna bör kommittén slutligen särskilt beakta

möjligheterna för sökande med speciellt meriterande bakgrund, t. ex. forskarutbildning eller långvarig och väl vitsordad bibliotekstjänstgöring, att antas till utbildningen.

Övergångsvis anordnad ettårig utbildning

Som framgår av prop. 1971: 52 kommer departementschefen att föreslå Kungl. Maj:t att verksamheten vid skolöverstyrelsens biblioteksskola skall upphöra den 1 juli 1972.

Personer som har fullgjort elevutbildning men inte gått igenom den nuvarande biblioteksskolan bör under en övergångsperiod om ett eller möjligen två år beredas tillfälle att genomgå en ettårig utbildning vid den nya bibliotekshögskolan i Borås. Organisationskommittén bör planera denna utbildning. Kommittén bör undersöka efterfrågan på utbildning och andra önskemål hos dessa studerande. På grundval av en sådan undersökning bör kommittén ange hur stor del av bibliotekshögskolans totala kapacitet som övergångsvis bör tas i anspråk för en ettårig utbildning och hur denna utbildning bör utformas med anledning av att den kommer att bedrivas parallellt med tvåårig bibliotekarieutbildning.

Läromedelsbehov

Organisationskommittén bör ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om läromedel för utbildningen. Kommittén bör därför snarast kartlägga tillgång och behov på området och föreslå erforderliga åtgärder. Särskild vikt skall läggas vid de krav som föranleds av datateknikens betydelse för utbildningen samt vid behovet av moderna hjälpmedel i övrigt för en effektiv undervisning.

I den mån behov föreligger av försöksverksamhet under läsåret 1971/72 med nya läromedel eller ändrade undervisningsformer bör organisationskommittén i första hand beakta möjligheterna att genomföra denna i anslutning till den utbildning av bibliotekarier som pågår vid skolöverstyrelsens biblioteksskola.

Bibliotekshögskolans organisation

Bibliotekshögskolan kommer att vara underställd universitetskanslersämbetet. I samråd med ämbetet bör organisationskommittén föreslå en lämplig organisation för högskolan samt utarbeta förslag till stadga. Kommittén bör därvid utgå från att högskolan skall ledas av en särskild styrelse. Verksamheten inom högskolan bör anordnas på sådant sätt att både de anställda och de studerande vid skolan får inflytande på utbildnings- och arbetsförhållandena. Kommittén bör avge förslag beträffande anställningsformer och kompetenskrav för lärare och övrig personal.

Lokal- och anslagsfrågor m. m.

På grundval av sitt förslag till utbildningsorganisation bör organisationskommittén precisera behovet av lärare och övrig personal samt övriga resurser för utbildningen.

Kommittén bör ta initiativ till att lämpliga lokaler anskaffas samt, i

samråd med lokal- och utrustningsprogramkommittén (E 1965: 54) i Göteborg, upprätta lokal- och utrustningsprogram för bibliotekshögskolan.

Vidareutbildning

Organisationskommittén bör överväga om åtgärder bör vidtas för att tillgodose behovet av vidareutbildning för bibliotekspersonal som har mindre omfattande teoretisk utbildning men inte önskar genomgå den tvååriga bibliotekarieutbildningen.

Tidsplan för arbetet

Organisationskommittén bör fullgöra sitt uppdrag så att utbildningen vid bibliotekshögskolan kan starta vid början av höstterminen 1972. Kommittén skall successivt avge de förslag som föranleds härav och skall senast den 10 oktober 1971 komma in till Kungl. Maj:t med anslagsframställning för bibliotekshögskolan avseende budgetåret 1972/73. En preliminär uppgift om anslagsbehovet bör lämnas den 1 september 1971.

Kommittén har under tiden juni—oktober 1971 hållit fem sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra, som berörs av kommitténs arbete. Vidare har kommittén gjort ett studiebesök vid Danmarks biblioteksskole i Köpenhamn. Därjämte har sex sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp, tillsatt för att utreda frågor om studieplaner, praktik inom utbildningen, den övergångsvis anordnade ettåriga utbildningen samt om vissa läromedel för bibliotekshögskolan. Två sammanträden har vidare hållits inom en särskild arbetsgrupp, tillsatt för att utreda frågor om regler för tillträde till utbildningen vid bibliotekshögskolan. Slutligen har ett sammanträde hållits med en särskild arbetsgrupp, tillsatt för att utreda lokal- och utrustningsfrågor för bibliotekshögskolan.

Kommitténs arbete beräknas pågå till utgången av juni 1972.

53. 1971 års bibelkommitté (U 1971: 5) för Gamla testamentet

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 april 1971 med uppgift att förbereda en nyöversättning av Gamla testamentet:

Ordförande:

Ljungberg, Blenda, adjunkt, led. av riksdagen (fr. o. m. den 16 april 1971)

Sakkunniga:

Albrektson, Bertil, professor (fr. o. m. den 16 april 1971)

Johnson, Bo, docent (fr. o. m. den 16 april 1971)

Malmström, Sten, docent (fr. o. m. den 16 april 1971)

Olsson, Birger, teol. lic. (fr. o. m. den 16 april 1971)

Sekreterare:

Brandt, Krister, komminister (fr. o. m. den 28 september 1971)

Bitr. sekreterare:

Nilsson, Herbert, kanslissekreterare (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (bitr. sekreteraren)

Direktiv (PM upprättad den 16 april 1971 inom utbildningsdepartementet):

Frågan om en nyöversättning av Gamla testamentet har övervägts i olika sammanhang. Kyrkomötet begärde sålunda en provöversättning av Psaltaren år 1951. År 1961 uttalade sig riksdagen för en utredning om en nyöversättning av bibeln eller delar av den. En sådan utredning tillsattes år 1963. Dess arbete begränsades av flera skäl, inte minst praktiska, till att omfatta Nya testamentet. Först sedan redovisning skett av resultat och slutsatser i fråga om Nya testamentet borde man enligt direktiven för utredningen ta ställning till frågor om ny översättning av Gamla testamentet eller delar därav.

Utredningen lade fram sitt betänkande år 1969. De fann det önskvärt att även en ny översättning av Gamla testamentet utarbetades och föreslog i sin korta behandling av frågan en förberedande utredning av det slag som gjorts beträffande Nya testamentet. Alla de remissyttranden över betänkandet som tog upp frågan om Gamla testamentet (22 av 66) uttalade sig till förmån för en ny översättning av denna del av bibeln. Hälften tillstyrkte uttryckligen kommitténs förslag om en förberedande utredning, fem instanser ville prioritera arbetet med Psaltaren. En instans ansåg det t. o. m. angelägnare att översätta Gamla testamentet än Nya.

Frågan om en ny text till Gamla testamentet togs också upp i två motioner i andra kammaren 1970 (mot. 1970: II: 49 och mot. 1970: II: 50). Den ena förutsatte att en utredning om nyöversättning av Gamla testamentet kommer att göras. Den andra hemställde att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära att förberedelser snarast vidtogs för en nyöversättning av Gamla testamentet. Allmänna beredningsutskottet (ABU 1970: 4) fann skälen för nyöversättning beaktansvärda men avstyrkte motionen med hänsyn till att ett ej obetydligt material redan lagts fram för Kungl. Maj:t (bibelkommitténs betänkande och remissvaren). Utskottet förutsatte att detta material beaktades vid den fortsatta prövningen inom Kungl. Maj:ts kansli. Denna prövning borde avvaktas innan ytterligare åtgärder från riksdagens sida ifrågasattes.

Skälen för att snarast möjligt skapa en ny version av Gamla testamentet är bl. a. följande:

1) Samma kritik som riktats mot språket i 1917 års Nya testamente drabbar i hög grad också Gamla testamentet, om än i varierande grad för olika gammaltestamentliga skrifter.

2) Nya textfynd (Ras Shamratexterna, Dödahavsrullarna och Aleppo-handskriften) har gett oss nytt material för tolkning och textforskning som i betydelse vida överstiger fynden inom det nytestamentliga området.

3) Gamla testamentet har under de senaste åren fått en ökad betydelse och användning. Från samfundens sida betonas mer och mer nödvändigheten och tolkningen av bibeln i dag. En ny serie predikotexter

för svenska kyrkan, hämtad ur Gamla testamentet, har nyligen tagits i bruk. Psaltaren har fått en allt större roll i svenskt gudstjänstliv men det är allmänt omvittnat att 1917 års text passar föga för liturgisk läsning och sång. 1968 års kyrkohandbokskommitté ser helst att Psaltaren prioriteras så att en blivande kommission för Nya testamentet även får uppdraget att göra en ny text till Psaltaren. Även för undervisningsändamål föreligger ett stort behov av modern text till Gamla testamentet, åtminstone till ett urval av detta.

4) Stora olägenheter uppstår om arbetet med nyöversättning av Nya testamentet inte får påverka arbetet med Gamla testamentet och vice versa. Arbetet med Gamla testamentet är så omfattande att om det inte påbörjas nu kommer den nya svenska huvudtexten till bibeln att vara två generationers verk.

Ovannämnda omständigheter synes vara tillräckligt starka för att motivera att man snarast möjligt påbörjar en nyöversättning av Gamla testamentet. En förberedande utredning bör göras. Den behöver inte vara av samma omfattning och art som den tidigare om Nya testamentet. Frågan om behovet av nyöversättning behöver inte behandlas. Utredningen kan utgå från att *en* huvudtext till Gamla testamentet skall göras. Därmed bortfaller även frågan om en eller flera översättningar. 1963 års bibelkommitté har vidare bidragit med material som i långa stycken gäller både Gamla och Nya testamentet, t. ex. i behandlingen av vissa frågor som rör den svenska språkformen, frågor kring tillkomsten av 1917 års text och vissa översättningsteoretiska frågor. En utredning om nyöversättning av Gamla testamentet kan därför begränsas till *två huvudområden*: frågan om det textkritiska underlaget till en ny svensk version och vissa översättningsteoretiska frågor som betingas av det hebreiska språket och det gammaltestamentliga forskningsläget. Denna kraftigt begränsade utredningsuppgift bör utökas med uppdraget att göra en provöversättning till ett *urval* ur Gamla testamentet som svarar mot det aktuella behovet. En förebild till ett sådant urval finns på det norska språkområdet i Utvalg av det Gamle testamente 1966. Utredningen bör till slut även behandla frågan om de personella resurserna och organisationen för ett fullföljande av arbetet med Gamla testamentet så att vi inom rimlig tid får en ny översättning till hela Gamla testamentet. För att binda samman arbetet med Gamla och Nya testamentet bör utredningen samråda med den kommission som torde komma att tillsättas för Nya testamentet.

Kommittén har under tiden april—oktober 1971 hållit två sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

54. 1971 års sakkunniga (U 1971: 6) för översättning av Nya testamentet

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 april 1971 för att inom utbildningsdepartementet förbereda tillsättning av en bibelkommission för nyöversättning av Nya testamentet genom att utarbeta förslag till principer för översättningen och till arbetsordning för en sådan kommission:

Ordförande:

Björck, Staffan, professor (fr. o. m. den 16 april 1971)

Ledamöter:

Olsson, Birger, teol. lic. (fr. o. m. den 16 april 1971)

Palm, Jonas, professor (fr. o. m. den 16 april 1971)

Riesenfeld, Harald, professor (fr. o. m. den 16 april 1971)

Vennberg, Karl, författare (fr. o. m. den 16 april 1971)

Sekreterare:

Åsberg, Christer, fil. mag. (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Bitr. sekreterare:

Nilsson, Herbert, kanslisekreterare (fr. o. m. den 26 juli 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (bitr. sekreteraren)

Direktiv. (PM upprättad den 16 april 1971 inom utbildningsdepartementet):

Frågan om en ny svensk översättning av Nya testamentet har utretts och bearbetats under en längre tid. Den av riksdagen år 1961 begärda utredningen om behovet av och riktlinjerna för en ny version av bibeln eller delar av den överlämnade i början av år 1969 betänkandet (SOU 1968: 65) Nyöversättning av Nya testamentet. Behov och principer. Utredningen, som enligt sina direktiv begränsat sitt arbete till Nya testamentet, ansåg det föreligga ett uppenbart behov av nyöversättning. Den förordar två översättningar, den ena främst för gudstjänstbruk, filosofiskt noggrann, med en koncentrerad, pregnant språkform som står ärvd bibelstil och samtidigt originalets form närmare (den s. k. kyrkobibeln), den andra för enskild läsning, för bruk i hem och skola, i sin språkform lättillgängligare för dagens läsare och friare i förhållande till originalets uttryckssätt utan att ge efter på troheten mot dess mening (den s. k. folkbibeln). För det fortsatta arbetet föreslår utredningen en bibelkommission med sammansättning som ungefär motsvarar utredningens och med ett översättningsutskott på tre heltidsanställda samt en rådgivande nämnd. Riktlinjer för utformningen av översättningarna kan enligt utredningens mening utvinnas ur de lämnade översättningsförslagen och kommentarerna till dem.

Utredningens betänkande har remitterats till ett stort antal instanser för yttrande. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom utbildningsdepartementet (Ds U 1970: 8). Alla instanser tar direkt eller indirekt upp frågan om behovet av en ny översättning och besvarar den jakande. Behovet är enligt flertalet t. o. m. trängande. Förslaget om två versioner avvisas däremot av en stor majoritet. Visserligen finns det enligt flera remissinstanser ett behov av olika översättningar men det bör tillgodoses genom privata initiativ. Den statliga bibelkommissionen bör få i uppdrag att göra *en* text. Enighet råder dock inte om hur denna text skall utformas. Remissyttrandena innehåller vitt skilda uppfattningar om målet för en ny svensk version av Nya testamentet. En allmän tendens torde emellertid kunna utläsas: den nya texten bör till sin språkform komma den s. k. folkbibeln närmare än kyrkobibeln. I kommentarerna till utredningens organisationsförslag betonas särskilt behovet av religionspedagogisk expertis och nödvändigheten av samarbete och kon-

takt med 1968 års kyrkohandbokskommitté och med översättningens blivande läsare.

Arbetet med en ny översättning av Nya testamentet bör nu fortsätta. Det måste anses rimligt att staten i dagens läge tar ansvaret för att vi på svenska äger en tillförlitlig, tidsenlig version av bibeln. Frågan om översättning av Gamla testamentet bör tas upp genom särskilt beslut samtidigt.

Arbetet bör inriktas på att skapa *en* översättning, en nyöversättning som täcker de väsentligaste behoven och som därmed om möjligt kan tänkas få ställning av huvudtext inom svenskt språkområde. Den svenska texten bör ha en sådan språkform, att texten i regel effektivt förmedlar originalets innehåll, även innehållsliga detaljer och nyanser, till den vuxne genomsnittsläsaren, och äga en stilkarakter som i nämnd ordning svarar mot denna huvuduppgift, originalets stil och bibeltextens funktioner i dag. Alla resurser hos svenska språket som kan tjäna detta ändamål bör användas. Sambandet med den nu gällande texten bör bevaras i den mån det inte kommer i strid med dessa riktlinjer.

Det fortsatta arbetet bör i stort organiseras på det sätt utredningen föreslår med en bibelkommission och en rådgivande nämnd. Det i remissyttrandena omnämnda behovet av religionspedagogisk expertis och av kontakt med 1968 års kyrkohandbokskommitté bör beaktas. De grupper och intressen som enligt remissvaren bör vara representerade utöver vad utredningen föreslagit bör kunna tillgodoses genom representation i den rådgivande nämnden. Kontakt med översättningens blivande läsare kan också vinnas genom begränsade läsbarhetsundersökningar under arbetets gång.

Att utarbeta detaljerade direktiv till kommissionen rymmer många svårigheter. Arbetet bör inte bindas för hårt vid bestämda regler utan frihet lämnas för det litterära skapande som ligger i själva översättningsuppgiften. Skäl kan vidare anföras för att den nya kommissionen på något sätt deltar i utarbetandet av regler för översättningen och av arbetsordning. För att få ett smidigt och effektivt arbete torde sådana regler vara nödvändiga redan från arbetets början samtidigt som möjlighet ges till revidering och ändring under arbetets gång. Dessa problem kring arbetsordning och översättningsprinciper synes lämpligen böra utredas av några sakkunniga inom departementet, innan kommissionen tillsätts. Bibelöversättningsarbetet blir därmed uppdelat på två etapper. Den första tänkes omfatta högst ett års arbete och skall förbereda och underlätta det senare arbetet. Den bör utmynna i ett förslag till direktiv, som efter prövning i departementet läggs till grund för det fortsatta arbete (etapp två), som skall bedrivas av den nämnda bibelkommissionen och som skall leda fram till bl. a. en provöversättning till hela Nya testamentet.

De nämnda sakkunniga har alltså att överlämna ett detaljerat förslag till direktiv som omfattar dels översättningsprinciper, dels arbetsordning. Utöver det ovan nämnda svenska materialet i bibelöversättningsfrågan torde internationella erfarenheter från aktuella översättningsföretag ge viss vägledning (t. ex. E. A. Nida och C. R. Taber, *The Theory and Practice of Translation* 1970).

De föreslagna översättningsprinciperna (om textunderlag, översättningsteoretiska regler, regler för den svenska språkformen, textuppställning, rubriker, noter osv.) bör tillämpas på ett mindre antal små textpartier, t. ex. Mark. 1: 1—8; 6: 14—29, Matt. 5: 3—8; 8: 1—34;

Luk. 1: 1—4, 46—55; 15: 11—32, Rom. 1: 1—7, 1 Kor. 13 och 1 Tess. 1.

Detta förberedande arbete, innan bibelkommissionen och dess rådgivande nämnd tillsätts, synes inte behöva i någon högre grad fördröja fullbordandet av en ny svensk version av Nya testamentet.

De sakkunniga har under tiden april—oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Dessutom har ett sammanträde hållits med en arbetsgrupp inom utredningen.

De sakkunniga beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

55. Uppsala domkyrkas restaureringskommitté (U 1971: 9)

Tillkallade genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 januari 1971 med uppgift att dels leda arbetena med Uppsala domkyrkas inre restaurering, dels avge förslag till de skyddsarbeten eller andra åtgärder, som är nödvändiga för det fortlöpande underhållet av domkyrkans yttre, dels i samråd med byggnadsstyrelsen undersöka möjligheterna av och beräkna kostnaderna för sådana åtgärder som krävs för att de provisoriska skyddsåtgärderna vid kyrkans huvudingång skall kunna slopas:

Ordförande:

Edenman, Ragnar H. L., landshövding (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Ledamöter:

Bergvall, Bengt H., civilingenjör (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Bohrn, Erik A., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Hovstadius, O. Sigvard, disponent (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Nilsson, S. Clarence, domprost (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Expert:

Skoglund, Olof A., byggnadsingenjör (fr. o. m. den 5 april 1971)

Sekreterare:

Forsberg, Bo R., länsnotarie (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Arkitekt:

Porne, G. Ake, arkitekt (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Lokal: Odinslund 3, 752 20 Uppsala, tel. 018/12 24 04, 018/12 04 60 (ordföranden), 018/13 99 90 (sekreteraren), 08/20 00 88 (Porne), 08/20 54 00 (Skoglund)

Direktiv: (Kungl. Maj:ts beslut den 29 januari 1971):

Genom beslut den 6 september 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt arkitekten Ake Porne att inkomma med förslag till yttre och inre restaurering av Uppsala domkyrka. Han skulle även avge förslag till skyddsarbeten och underhållsåtgärder.

Sedan Porne i mars 1967 lagt fram ett restaureringsförslag och detta remissbehandlats, uppdrogs genom beslut den 15 december 1967 åt Porne att med beaktande av remissyttrandena göra en översyn av förslaget till inre restaurering av domkyrkan och därvid samråda med vissa remissinstanser.

Med skrivelse den 17 september 1969 lade Porne fram ett reviderat förslag till inre restaurering av domkyrkan.

Sedan kammarkollegiet yttrat sig om fördelningen av kostnaderna för en restaurering, träffades i februari 1970 under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande ett avtal mellan staten, Uppsala domkyrka och den kyrkliga samfälligheten i Uppsala om inre restaurering av domkyrkan. Enligt avtalet skulle domkyrkans inre restaureras av staten i huvudsaklig överensstämmelse med ovannämnda reviderade förslag. Vid restaureringens närmare utformning skulle dock möjligheter till besparingar tillvaratas. Kostnaderna skulle fördelas mellan staten och samfälligheten. Den senares andel skulle utgöra en tredjedel av samtliga kostnader, dock högst 6,3 milj. kr. Samfällighetens bidrag skulle utgå med 1 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1971/72—1975/76 och med återstoden under budgetåret 1976/77. Det förutsattes att restaureringen skulle bedrivas så att den avslutas senast under sistnämnda budgetår. Vidare förutsattes att restaureringen skulle ledas av en restaureringskommitté med representanter för bl. a. domkyrkan och samfälligheten.

I prop. 1970: 36 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna avtalet och att till Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 1,5 milj. kr.

I skrivelse den 25 november 1970, nr 381, har riksdagen anmält sitt beslut i frågan (SU 195).

Statsutskottet säger i sitt utlåtande, som godkänts av riksdagen, att Uppsala domkyrkas inre är i trängande behov av istandsättning och har inget emot att statsbidrag utgår till ändamålet. Utskottet konstaterar att i det föreliggande förslaget ingår åtgärder som synes vara i varje fall huvudsakligen estetiskt motiverade, t. ex. överkalkningen av målningar i långhusets tak, eller motiverade av sådana hänsyn till kyrkorummets funktion, varom skiftande meningar kan råda, t. ex. ändringarna beträffande altaret samt tillkomsten av ett korskrank och en ny orgel i norra tvärskeppet. Utskottet har uttalat, att det känner den största tveksamhet inför åtgärder av detta slag. Utskottet har inte gått in på en detaljprövning av förslaget men velat kraftigt understryka, att man enligt utskottets mening bör gå fram med största varsamhet när det är fråga om en byggnad av Uppsala domkyrkas karaktär. I tveksamma fall bör man avstå från ingrepp. Vidare har utskottet understrukit vikten av att den inre istandsättningen inte förenas längre än som är absolut ofrånkomligt med hänsyn till de ytterligare överväganden som behövs och förklarat sig anse att arbetet bör bedrivas inom ramen för det villkorligt träffade avtalet med den modifiering i detta som utskottets synpunkter föranleder. Utskottet har också framhållit önskvärdheten av att åtgärder vidtas så att de provisoriska skyddsåtgärderna vid domkyrkans huvudingång kan slopas.

Arbetena på domkyrkan bör bedrivas på sådant sätt att den under reparationstiden i största möjliga utsträckning kan användas för sitt ändamål.

Kungl. Maj:t meddelar i anledning av riksdagens skrivelse följande beslut.

Det villkorligt träffade avtalet om inre restaurering av Uppsala domkyrka godkännes.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag skall kommittén beakta de synpunkter statsutskottet anfört i sitt utlåtande (s. 4 och 5). Utskottet har uttalat tveksamhet inför vissa slag av åtgärder. De åtgärder som utskottet därvid anfört som exempel bör komma till utförande endast i den mån kommittén efter samråd med kyrkorådet i domkyrkoförsamlingen, riksantikvarieämbetet och byggnadsstyrelsen finner synnerliga skäl tala därför. Även andra i restaureringsförslaget ingående delförslag, som motiveras av estetiska eller liturgiska skäl eller som eljest är av kontroversiell art, bör provas ingående. Överhuvudtaget skall största varsamhet iakttas vid restaureringen och möjligheterna att begränsa kostnaderna tas tillvara.

Kommittén har under tiden februari—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Därutöver har täta överläggningar förekommit med olika myndigheter, konsulter, entreprenörer m. fl.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

56. Kommittén (U 1971: 10) med uppdrag att kartlägga anställningsförhållandena för icke-ordinarie lärare, assistenter och amanuenser inom universitets- och högskoleområdet

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 november 1971 med uppdrag att företaga en kartläggning av anställningsförhållandena för icke-ordinarie lärare, assistenter och amanuenser inom universitets- och högskoleområdet, särskilt vad avser anställningstryggheten:

Ordförande:

Berg, C. G., Håkan, t.f. departementsråd (fr. o. m. den 19 november 1971)

Sakkunniga:

Balsvik, Karin, byrådirektör (fr. o. m. den 19 november 1971)

Petri, Gunnar, departementssekreterare (fr. o. m. den 19 november 1971)

Sandberg, A. Birger, förhandlingsdirektör (fr. o. m. den 19 november 1971)

Experter:

Carlsson, Ingvar, direktörsassistent (fr. o. m. den 19 november 1971)

Hansson, N. Olle R., departementssekreterare (fr. o. m. den 19 november 1971)

Romanus, Sture, departementssekreterare (fr. o. m. den 19 november 1971)

Wik, Lars, t.f. avdelningsdirektör (fr. o. m. den 19 november 1971)

Sekreterare:

Widgren, Greger G., kanslisekreterare (fr. o. m. den 19 november 1971)

Lokal: Utbildningsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel
763 10 00 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Jordbruksdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Veterinärväsendeutredningen (Jo 1966: 30)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 juni 1965 för att utreda veterinärväsendets uppgifter och organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 29 juni 1965):

Ordförande:

Persson, Sven F. G., lantarbetare, led. av riksdagen

Ledamöter:

Björkman, K. Gösta, generaldirektör

Nybom, P. Arne A., förbundssekreterare

Pettersson, Harald A. 1., lantbrukare, led. av riksdagen

Werner, Curt A., byrådirektör

Experter:

Jönsson, Göran, B., statsveterinär

Norrbom, N. Claes-Eric, kansliråd

Rapaport, Edmund, avdelningschef

Thege, Ingvar, förbundsdirektör

Sekreterare:

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör

Bitr. sekreterare:

Kolk, Raimond, avdelningsdirektör

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Jo 30.

Utredningen har under tiden november 1970—april 1971 hållit två sammanträden.

Utredningen har den 13 januari 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:

3) Veterinärdistriktsindelningen, m. m. Utredningen har vidare den 2 april 1971 överlämnat en PM om utbildning av veterinärbiträden.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Utredningen (Jo 1968: 27) rörande grunderna för taxesättningen vid vissa anstalter på jordbrukets område

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1967 för att utreda grunderna för taxesättningen vid vissa anstalter på jordbrukets område (se Post- och Inrikes tidn. den 16 mars 1967):

Utredningsman:

Ericsson, Yngve A. R., kanslichef

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Jo 27.

Utredningen har — som ett andra betänkande — den 30 september 1971 avgivit ett betänkande (Ds Jo 1971: 10) angående preparatpriserna vid statens veterinärmedicinska anstalt.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. Laboratorieberedningen (Jo 1970: 8)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 februari 1969 med uppgift att vidta vissa åtgärder som behövdes för att bilda ett bolag för driften av regionala veterinärmedicinska laboratorier, m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 22 april 1969):

Utredningsman:

Åkerman, N. Håkan, överdirektör

Experter:

Lindquist, Sten, förste intendent

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör

Sekreterare:

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör

Sedan beredningens arbete enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 februari 1969 slutförts, har Kungl. Maj:t genom beslut den 6 maj 1970 uppdragit åt beredningen att undersöka möjligheterna till och formerna för samverkan mellan AB Svensk laboratorietjänst och Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (KMÄ), m. m.

Beredningen har den 28 maj 1971 avgett betänkandet (Ds Jo 1971: 3) Samverkan mellan AB Svensk laboratorietjänst och Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (KMÄ).

Uppdraget är därmed slutfört.

4. 1969 års skogstekniska FoU-utredning (Jo 1970: 26)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 oktober 1969 med uppdrag att utreda frågan om det skogstekniska forsknings- och utvecklingsarbetet (se Post- och Inrikes tidn. den 29 oktober 1969):

Utredningsman:

Ebeling, Fredrik H., generaldirektör

Experter:

Bendz, C. Mårten E:son, byrådirektör

Burman, K. Enar, ombudsman

Jacobsson, S. E. O. Nicke, avdelningsdirektör

Lönner, N. Göran, docent

Sekreterare:

Damgren, H. G. Fredrik, departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Hektor, Bo F. A., byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 26.

Utredningen har under tiden november 1970—juni 1971 hållit 21 sammanträden.

Utredningen har den 15 juni 1971 avgett betänkandet (Ds Jo 1971: 6) Skogsteknisk FoU.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Publika arrendeutredningen (Jo 1970: 32)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 juni 1970 för översyn av bestämmelserna om utarrendering av publik jord (se Post- och Inrikes tidn. den 18 juli 1970):

Utredningsman:

Bäärnhielm, G. Mauritz, hovrättsråd

Experter:

Berg, Sven O., akademifogde

Göransson, C. Göran N., stiftssekreterare

Holmstedt, Stig A., byråchef

Melin, Gunnar R. D., förbundsjurist

Odh, K. Hans M., nämndeman

Svensson, Sven-Rune, agronom

Akerman, N. Håkan, överdirektör

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 32.

Utredningen har under tiden november 1970—februari 1971 hållit tre sammanträden.

Utredningen har den 31 mars 1971 lämnat betänkandet (Ds Jo 1971: 1) Publika jordbruksarrenden och den 17 juni 1971 betänkandet (Ds Jo 1971: 4) Publika arrenden vid övergång till nya jordbalken.

Utredningens arbete är därmed slutfört.

6. *Sakkunniga (Jo 1971: 5) för förhandlingar om stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1971 för att för statens räkning förhandla och — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffa avtal med Stiftelsen Skogsförbättring om gemensam finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juli 1971):

Ordförande:

Johansson, E. Allan, departementsråd (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Ledamöter:

Carlsson, Jan Olof, bergsingenjör (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Wallin, Alf G., t.f. avdelningsdirektör (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Sekreterare:

Damgren, H. G. Fredrik, departementssekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 18 juni 1971)

De sakkunniga bör beakta de riktlinjer för statligt stöd till kollektiv forskning som redovisats i prop. 1968: 68 angående ökat statligt stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete samt i prop. 1971: 1 bil. 15 (s. 89).

De sakkunniga har under tiden juni—december 1971 hållit sex sammanträden.

De sakkunniga har i december 1971 överlämnat en promemoria (Ds Jo 1971: 11) om stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m., vartill fogats ett under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande ingånget avtal mellan staten och Stiftelsen Skogsförbättring om gemensam finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m., ett till avtalet fogat ramprogram samt förslag till nya stadgar för Institutet för Skogsförbättring.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

7. Trädgårdsnäringsutredningen (Jo 1959: 29)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 april 1958 för att verkställa en allsidig utredning rörande trädgårdsnäringsens problem (se Post- och Inrikes tidn. den 26 april 1958):

Ordförande:

Widell, C. Gösta, f. d. generaldirektör

Ledamöter:

Hansson, Nils G., lantbrukare, led. av riksdagen

Löfqvist, Thyra C., fru, f. d. led. av II kamm.

Nilsson, Jöns O., fruktodlare, f. d. led. av II kamm.

Olsson, K. Helmer, f. d. generaldirektör

Rimås, K. Sigvard E., lantbrukare, led. av riksdagen

Svedberg, A. Lage, småbrukare, f. d. led. av I kamm.

Experter:

Langdahl, Henry, f. d. avdelningschef

Malmqvist, Lars, agronom

Moberg, C. E. Ragnar, direktör

Norrgren, Ulf, produktionschef

Nyström, Holger, R. B., direktör

Sekreterare:

Säkk, Karl, fil. lic.

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1959 års riksdagsberättelse Jo 29. *Tilläggsdirektiv*, se kungl. brev den 15 april 1966:

— — — — —
att utreda sådana frågor på trädgårdsnäringens område som av Kungl. Maj:t eller av chefen för jordbruksdepartementet överlämnas till utredningen — — —

— — — — —
Utredningen har under tiden december 1970—november 1971 inte hållit något plenarsammanträde.

Utredningsarbetet beräknas pågå under hela år 1972.

8. Skogsbruksutredningen (Jo 1963: 26)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 maj 1962 för att verkställa utredning och avge förslag rörande den fortsatta statliga bidrags-, låne- och kreditgivningen till produktionsfrämjande åtgärder till förmån för det enskilda skogsbruket samt därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 15 maj 1962):

Ordförande:

Wikström, Harry J., generaldirektör

Ledamöter:

Danell, Claës A., skogsdirektör

Persson, Sven G., F., lantarbetare, led. av riksdagen

Sköld, Per J., direktör

Turesson, Bo, distriktslantmätare, led. av riksdagen

Winroth, Charles E. E., förste byråsekreterare

Experter:

Knudsen, Finn, direktör

Landahl, O. Sixten H., lantbruksdirektör

Lindskog, J. Lennart, överlantmätare

Olsson, E. Abel J., länsjägmästare (t. o. m. den 3 november 1971)

Sillerström, N. Erik, byråchef (fr. o. m. den 3 november 1971)

Åberg, Lars-Gunnar, bankdirektör

Sekreterare:

Plevin, Eddie, byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Eiritz, Sven-Gustaf, intendent

Lokal: Rikets allmänna kartverk, Fack, 162 10 Vällingby 1, tel. växel 89 00 20 (ordföranden och sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1963 års riksdagsberättelse Jo 26. *Tilläggsdirektiv*, se Jo 1968: 16.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva plenarsammanträden.

Utredningen beräknas under första hälften av år 1972 avlämna ett betänkande angående frö- och plantförsörjningen i skogsbruket.

Utredningsarbetet beräknas pågå under hela år 1972.

9. Skogspolitiska utredningen (Jo 1966: 28)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 juni 1965 för att utreda riktlinjerna för den framtida skogspolitiken (se Post- och Inrikes tidn. den 22 juni 1965):

Ordförande:

Paulsson, G. Valfrid V., generaldirektör

Ledamöter:

Antby, Sven O., lantbrukare, led. av riksdagen

Bäckström, Sixten, förbundsordförande

Eklund, E. Per G., kammarrättsråd

Persson, E. Yngve, f. d. förbundsordförande, led. av riksdagen

von Sydow, Christian F. C. Hj., f. d. disponent, f. d. led. av II kamm.

Wikberg, J. Axel, hemmansägare, f. d. led. av I kamm.

Öjborn, Lars E., generaldirektör

Experter:

Almberger, Per, överjägmästare

Bergström, Olof, länsarbetsdirektör

Fornstad, Bengt F., planeringschef

Hjorth, Ragnar, byråchef

Jungenfelt, Karl G., docent

Kilander, Kjell, direktör

Knudsen, Finn, direktör

Norrbom, N. Claes-Eric, kansliråd

Persson, Ernst G., jägmästare

Wessén, Vilhelm, verkst. direktör

Önnesjö, Karl Erik A., disponent

Sekreterare:

Eklund, E. Per G., kammarrättsråd

Bitr. sekreterare:

Persson, Ernst G., jägmästare

Lokal: Finansdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse Jo 28.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under mars 1972.

10. *Lokal- och utrustningsprogramkommittén (Jo 1966: 31) för jordbrukets högsolor*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1965 för att utarbeta lokalprogram och utrustningsprogram för lantbrukshögskolan, skogshögskolan och veterinärhögskolan m. fl. (se Post- och Inrikes tidn. den 23 juni 1965):

Ordförande:

Törnquist, Harry E., byggnadsråd

Ledamöter:

Hagberg, Erik A., professor, rektor

Hjelm, K. G. Lennart, professor, rektor

Larsson, Kjell, vet.med. kand. (fr. o. m. den 19 augusti 1971)

Lindquist, B. Rune L., byråchef

Rydén, Jan E., avdelningschef

Schmitterlöw, Carl G., professor, rektor

Söderman, S. Olof, förste laboratorieassistent (fr. o. m. den 19 augusti 1971)

Experter:

Eriksson, Harald, institutschef

Granhall, Ingvar, professor

Mühlov, John, föreståndare

Sekreterare:

Eliasson, Per-Erik, byråchef

Bitr. sekreterare:

Forssman, Åke, avdelningsdirektör

Olsson, J. Malte, departementssekreterare

Lokal: Lantbrukshögskolans centrala förvaltning, 750 07 Uppsala 7, tel. växel 018/10 20 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1966 års riksdagsberättelse Jo 31. *Tilläggsdirektiv*, se kungl. brev den 30 juni 1967.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 27 maj 1970 skall lokal- och utrustningsfrågor som rör veterinärhögskolan, statens veterinärmedicinska anstalt och berörda institutioner vid lantbrukshögskolan handläggas av organisationskommittén för omlokalisering av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Kommittén har under år 1971 avlämnat bl. a. ett lokalprogram för undervisningslokaler m. m. för den utökade trädgårdsarkitektutbildningen i Alnarp samt åtta utrustningsprogram.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

11. *Jaktmarksutredningen (Jo 1968: 31)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1967 för att verkställa utredning av vissa jaktfrågor (se Post- och Inrikes tidn. den 7 november 1967):

Ordförande:

Sköld, Per I., direktör

Ledamöter:

Boo, Fritiof, kommunalråd

Karlsson, Helge G., metallarbetare, led. av riksdagen

Rimås, K. Sigvard E., lantbrukare, led. av riksdagen

Ringaby, Per-Erik, godsägare, led. av riksdagen

Trana, Folke K. E., lantbrukare, f. d. led. av II kamm.

Wikberg, J. Axel, hemmansägare, f. d. led. av I kamm.

Expert:

Hildebrand, Per C., rådmän

Sekreterare:

Hagman, Knut A. O., jägmästare

Lokal: Domänverket, Centralförvaltningen, Björnstigen 89, 171 93 Solna, tel. växel 85 00 20 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Jo 31.

Utredningen har under tiden januari 1971—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Därutöver har 13 sammanträden hållits med särskilda arbetsgrupper.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

12. *Fiskerinäringsutredningen (Jo 1968: 32)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1967 för att utarbeta förslag rörande den fortsatta utformningen av prisregleringen för fisk (se Post- och Inrikes tidn. den 7 november 1967):

Ordförande:

Eckersten, Ivan E., statssekreterare

Ledamöter:

Elmstedt, Claes Y., lantbrukare, led. av riksdagen

Lindskog, Carl P. F., direktör

Magnusson, Nils B., lantbrukare, led. av riksdagen

Åberg, Ch. Georg, förbundsordförande, led. av riksdagen

Experter:

Hedström, Bo S., kansliråd (fr. o. m. den 3 maj 1971)

Lundblad, Björn O., avdelningschef

Petersson, Lars Allan, civilekonom (fr. o. m. den 24 maj 1971)

Säkk, Karl, fil. lic.

Verständig, Sigmund, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Säkk, Karl, fil. lic.

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse Jo 32.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 14 plenarsammanträden.

Utredningen beräknas pågå under hela år 1972.

13. Miljökontrollutredningen (Jo 1970: 20)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 april 1969 och den 23 maj 1969 för att utreda informationen på miljövårdsområdet m. m. resp. kontrollen av miljöfarliga produkter (se Post- och Inrikes tidn. den 17 april 1969 och den 17 juni 1969):

Avdelningen för informationen på miljövårdsområdet:

Ordförande:

Ekström, Sven E. A., f. d. förvaltningschef, led. av riksdagen

Ledamöter:

Hannerz, D. G. Lennart, forskningschef

Hedengren, Sven-Olof G., överdirektör

Johansson, E. Allan, departementsråd

Lönnngren, D. Rune, apotekare

Medin, Knut H., avdelningschef

Trotzig, C. Fredrik J., avdelningschef

Avdelningen för kontrollen av miljöfarliga produkter:

Ordförande:

Ekström, Sven E. A., f. d. förvaltningschef, led. av riksdagen

Ledamöter:

Ahlgren, Bert S., förbundsjurist

Anér, Kerstin, fil. dr, led. av riksdagen

Hannerz, D. G. Lennart, forskningschef

Hedengren, Sven-Olof G., överdirektör

Helmerson, Bo J. H., direktör

Henningsson, H. Einar G. M., elektriker, led. av riksdagen

Johansson, E. Allan, departementsråd

Krönmark, Eric A., lantbrukare, led. av riksdagen

Larsson, K. Einar A., lantbrukare, led. av riksdagen

Lönnngren, D. Rune, apotekare

Experter:

Bolin, Bert R. J., professor (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Eklund, Lennart B., byrådirektör (fr. o. m. den 15 mars 1971)

Eriksson, Sune, byrådirektör (fr. o. m. den 25 februari 1971)

Mejegård, O. Sigvard W., hovrättsråd

Palmstierna, Hans A. K., docent
Sandqvist, B. Eje G., statistikchef
Swarén, Ulla M., byråchef

Sekreterare:

Mejegård, O. Sigvard W., hovrättsråd

Bitr. sekreterare:

Malmås, Bengt H., byrådirektör

Öster, Karl Olov, departmentssekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 20.

Utredningen arbetar på två avdelningar, en för information på miljö-
vårdsområdet (avdelning 1) och en för kontrollen av miljöfarliga pro-
dukter (avdelning 2). Under tiden november 1970—oktober 1971 har
hållits 25 sammanträden, varav åtta inom avdelning 1, 16 inom avdel-
ning 2 och ett gemensamt sammanträde.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

14. *Sakkunniga (Jo 1970: 22) för planering av turistanläggningar och fri- luftsområden m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 juni 1969 för
planering av turistanläggningar och friluftsområden m. m. (se Post- och
Inrikes tidn. den 26 juni 1969 och den 11 juli 1970):

Ordförande:

Pettersson, S. Arne, sekreterare, led. av riksdagen

Sakkunniga:

Carlsson, W. Bernt, sekreterare

Dahlin, Sven M., utredningssekreterare (t. o. m. den 18 augusti 1971)

Fälldin, N. O. Thorbjörn, lantbrukare, led. av riksdagen (t. o. m. den 30
juni 1971)

Holmberg, K. Göran, redaktör

Lönnqvist, Ulf R., kansliråd

Akerlund, Hans E., byråchef

Experter:

Burman, G. Bertil, byråchef

Carlberg, Erik C., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 19 januari 1971)

Ericson, E. Gerhard H., avdelningsdirektör

Fladvad, J. Arne, direktör

Fredén, Erland, direktör

Frid, Sven Rune, byråchef

Karlsson, B. E. Gert, direktör

Nordlund, E. Anders, lektor

Omma, Per Henrik, renägare

Sekreterare:

Jeansson, Nils Ragnar, aktuarie

Bitr. sekreterare:

Öster, Karl Olov, departementssekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 22. *Tilläggsdirektiv*, se 1971: Jo 16.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden.

Kommittén har under år 1971 avgett delbetänkandet (Ds Jo 1971: 2) Vindelälvsområdet: utgångsläge samt förslag till första åtgärder för utveckling av turism och rörligt friluftsliv, delbetänkandet (Ds Jo 1971: 5) Åre — Utvecklingsplan för ett svenskt rekreationsområde samt delbetänkandet (Ds Jo 1971: 7) Statligt lokaliseringstöd till rekreationsanläggningar.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

15. Sambruksutredningen (Jo 1970: 24)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juli 1969 för att utreda vissa frågor rörande sambruksföreningar (se Post- och Inrikes tidn. den 30 augusti 1969):

Ordförande:

Johansson, Stig E., överdirektör

Ledamöter:

Hansson, H. Gunnar, lantbruksdirektör

Jansson, N. Ewald, förbundsordförande

Persson, Sven G. F., lantarbetare, led. av riksdagen

Tågmark, Sven G., lantbrukare, f. d. led. av I kamm.

Experter:

Lindberg, E. Rupert, driftsledare

Renborg, Ulf B:son, professor

Skoog, Karl L., driftsledare

Sekreterare:

Siöalth, G. Birger, departementssekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 24.

Utredningen har under tiden december 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

16. *Fiskeadministrativa utredningen (Jo 1970: 25)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1969 för utredning av den regionala fiskeriadministrationens uppgifter och organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 4 oktober 1969):

Ordförande:

Lekman, J. Inge, hovrättsråd (t. o. m. den 19 oktober 1971)

Senning, Claes O., kansliråd (fr. o. m. den 20 oktober 1971)

Ledamöter:

Johanson, Eric W., typograf, led. av riksdagen

Kåhre, M. Lillemor, byrådirektör

Experter:

Siöalht, G. Birger, departementssekreterare (fr. o. m. den 11 december 1970)

Sörensen, S. Ingemar K., byråchef (fr. o. m. den 27 september 1971)

Widerberg, Bertil R., intendent (fr. o. m. den 11 december 1970)

Åberg, Georg, fiskeriombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 11 december 1970)

Sekreterare:

Westberg, Swen E. G. A., hovrättsassessor

Bitr. sekreterare:

Mühlenbock, Kjell I. O., kanslisekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren och bitr. sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse Jo 25. *Tilläggsuppdrag* (ämbetsskrivelse den 30 juni 1971): I skrivelse till Kungl. Maj:t har Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund anhållit om utredning av frågan om den svenska fiskodlingens utveckling och stöd med särskild hänsyn till det behov av utsättningsfisk som fritidsfiskets utveckling skapat. Kungl. Maj:t, som i brev den 23 maj 1969 meddelat bestämmelser angående bl. a. statlig garanti för lån som avser åtgärd för att rationalisera verksamheten med fiskodling, förordnade den 30 juni 1971 att ifrågavarande skrivelse och remissyttrande skulle överlämnas till fiskeadministrativa utredningen (Jo 1970: 25). Kungl. Maj:t uttalade att utredningen borde överväga om ytterligare åtgärder krävdes för att främja den svenska fiskodlingens utveckling samt framlägga härav betingade förslag. En utgångspunkt borde härvid vara att fortlöpande statliga insatser på området bekostades av intressenterna.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

17. *Nationalkommittén (Jo 1970: 27) för 1972 års FN-konferens om den mänskliga miljön*

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 19 december 1969 för att för svenskt vidkommande organisera förberedelserna samt genomföra 1972 års FN-konferens i Sverige om den mänskliga miljön (se Post- och Inrikes tidn. den 22 december 1969):

Ordförande:

Erlander, Tage F., led. av riksdagen

Vice ordförande:

Bengtsson, S. B. Ingemund, statsråd, led. av riksdagen

Generalsekreterare:

Mårtenson, Jan P. G., departementssekreterare

Ledamöter:

Allard, Henry K. Å., talman

Anér, Kerstin, fil. dr, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 april 1971)

Antonsson, Johannes M., hemmansägare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 april 1971)

Boheman, Erik C:son, f.v. talman i I kamm.

Brohult, Sven F. A., professor

Burenstam Linder, Staffan, docent, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 april 1971)

Eckersten, Ivan E., statssekreterare

Edberg, Rolf F., landshövding

Eidem, Ingmar, direktör

Engström, Arne V., professor

Fehrm, E. Malte, generaldirektör

Geijer, K. Arne, Landsorganisationens ordförande, led. av riksdagen

Hermansson, Carl-Henrik, chefredaktör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 april 1971)

Hjalmarson, Harry H., direktör

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Holm, Tryggve O. A., konsul

Johannesson, Ewald G. V., direktör

Johansson, Rune B., statsråd, led. av riksdagen (fr. o. m. den 30 april 1971 t. o. m. den 19 november 1971)

Jödahl, Ole E., kabinetssekreterare

Löwbeer, Hans, universitetskansler

Michanek, Ernst N., generaldirektör

Myrdal, Gunnar K., professor

Nordenskiöld, E. Otto E., radiochef

Nycop, Carl-Adam, chefredaktör

Oscarsson, Sigvard (Sigge), förbundsordförande

Paulsson, G. Valfrid V., generaldirektör

Remens, Eva F., adjunkt
Rexed, Bror A., generaldirektör
Rydbeck, Olof J., ambassadör
Segerstedt Wiberg, Ingrid, f. d. led av I kamm.
Svanberg, Ingvar, led. av riksdagen (fr. o. m. 20 november 1971)
Swartz, Carl P. E:son, utrikesråd
Theorell, Hugo A. T., professor
Thorsson, Inga M., ambassadör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 22 januari 1971)
Tiselius, Arne W. K., professor (avliden den 29 oktober 1971)
Åström, C. Sverker, ambassadör

Experter:

Fritzell, Kerstin, byrådirektör (fr. o. m. den 11 maj 1971)
af Klintberg, Lennart, vattenrättsdomare (fr. o. m. den 2 november 1971)
Lekman, J. Inge, hovrättsråd (t. o. m. den 1 november 1971)
Ribrant, Gunnar, fil. dr (fr. o. m. den 19 mars 1971)

Kommittén för organisationsfrågor

Ordförande:

Mårtenson, Jan P. G., departementssekreterare

Ledamöter:

Fritzell, Kerstin, byrådirektör (fr. o. m. den 11 maj 1971)
Rosén, Nils Arne, t.f. byggnadsråd (t. o. m. den 10 maj 1971)

Experter:

Börjesson, Finn G., pressombudsman
Hänninger, Ulf N. O., byråchef
Laurin, Lars E., byrådirektör
Stenström, Robert, turistintendent
Svahn, Bertil, ingenjör
Sylvén, G. Christer, departementssekreterare
Tollemar, Carl-Gustav W., organisationsdirektör

Sekreterare:

Ahlberg, Inga B., fru

Kommittén för informationsfrågor

Ordförande:

Mårtenson, Jan P. G., departementssekreterare

Experter:

Börjeson, Finn G., pressombudsman
Holmberg, K. Göran, redaktör
Lundström, Sven, informationschef
Lönqvist, Ulf R., kansliråd
Melin, Cai T. O., kansliråd
Palmgren, Leif, studieombudsman
Palmstierna, Hans A. K., docent

Rollén, Berit, pressekreterare

Röhl, Wilhelm, redaktör

Kommittén för forskning och andra sakfrågor

Ordförande:

Engström, Arne V., professor

Vice ordförande:

Mårtenson, Jan P. G., departementssekreterare

Ledamöter:

Ribrant, Gunnar, fil. dr (fr. o. m. den 20 mars 1971)

Swartz, Carl P. E:son, utrikesråd

Experter:

Ahlgren, Sven H. J., förbundsdirektör

Bolin, Bert R. J., professor

Brinck, Per S. V., professor

Dahmén, Erik V. H., professor

Eck, Hilding, professor

Falkenmark, Malin, fil. lic.

Forsse, Anders P., avdelningschef

Gustafsson, Åke C. T., professor

Hannerz, D. G. Lennart, forskningschef

Hedén, Carl-Göran, professor

Helmerson, Bo I. H., direktör

Himmelstrand, Ulf J. I., professor

Hjelm, K. G. Lennart, professor

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef

Johansson, E. Allan, departementsråd

Kronvall, R. G. Stellan, departementssekreterare

Lekman, J. Inge, hovrättsråd (t. o. m. den 1 november 1971)

Lindell, Bo G., professor

Lindencrona, Fredrik V. K., landstingsdirektör (t. o. m. den 19 mars 1971)

Lundholm, Bengt G., fil. dr

Lönngren, D. Rune, apotekare

Palmstierna, Hans A. K., docent

Persson, Göran A., byråchef

Ribrant, Gunnar, fil. dr (fr. o. m. den 20 mars 1971)

Tengroth, Karl-Erik, direktör

Thorsson, Inga M., ambassadör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 22 januari 1971)

Walin, Gösta A., f. d. justitieråd

Åström, C. Sverker, ambassadör (fr. o. m. den 10 mars 1971)

Sekreterare:

Bäckstrand, Göran K. M., departementssekreterare

Stenram, Håkan, amanuens

Lokal: Miljövårdskonferensen, Riksdagshuset, Helgeandsholmen, 111 28 Stockholm, tel. växel 14 10 00 (sekretariatet)

Direktiv enligt statsrådsprotokoll den 19 december 1969: att organisera förberedelserna samt genomföra konferensen för svenskt vidkommande.

Nationalkommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av kommitténs arbete. Därutöver har åtta sammanträden hållits med kommittén för forskning och andra sakfrågor, två sammanträden med organisationskommittén samt tre sammanträden med press- och informationskommittén. Nationalkommitténs arbetsutskott har under perioden sammanträtt fyra gånger.

Kommittén för forskning och andra sakfrågor har utarbetat och till FN översänt en nationalrapport avseende svensk miljövård m. m. samt en av FN begärd s. k. case study med titeln "Luftföroreningar över nationsgränserna — Miljöförändringar genom svavel i luften och nederbörden". Dessutom har till FN insänts en studie över "Människans arbetsmiljö".

Kommittén har utarbetat detaljförslag till genomförandet av konferensen för svenskt vidkommande.

Konferensen beräknas äga rum i Stockholm under tiden den 5—16 juni 1972.

Kommitténs arbete beräknas pågå under större delen av år 1972.

18. Naturvårdskommittén (Jo 1970: 28)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 februari 1970 för översyn av naturvårdslagen (se Post- och Inrikes tidn. den 6 mars 1970):

Ordförande:

Karlsson, F. Göran, redaktör, led. av riksdagen

Ledamöter:

Grebäck, Erik H., agronom, led. av riksdagen

Hjorth, Nils T., förrådsförvaltare, led. av riksdagen

Lothigius, Carl-Wilhelm, lantbrukare, led. av riksdagen

Ludvigsson, Ingrid, fru, led. av riksdagen

Lönnqvist, Ulf R., kansliråd

Wirtén, Rolf G. S., folkskollärare, led. av riksdagen

Experter:

Delin, Lars A., t.f. rättschef

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Jonzon, Sven-Gösta B., generaldirektör

Lindskog, J. Lennart, överlantmätare

Paulsson, G. Valfrid V., generaldirektör

Arlin-Jussil, Ingrid S., arkitekt

Sekreterare:

Björnberg, Bengt I. A., revisionssekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Jo 21.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit nio sammanträden, varav ett pågått under två dagar.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

19. Organisationskommittén (Jo 1970: 30) för omlokalisering av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1970 i anledning av veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts omlokalisering (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1970):

Ordförande:

Edenman, Ragnar H. L., landshövding

Ledamöter:

Askling, Margit, ombudsman (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Björkman, K. Gösta, generaldirektör

Hansen, Hans-Jörgen, professor, föreståndare

Hegrelius, A. Olov R., regeringsråd

Hjelm, K. G. Lennart, professor, rektor

Schmiterlöv, Carl G., professor, rektor

Segerstedt, Torgny, professor, rektor

Törnquist, Harry E., byggnadsråd

Widén, K. A. Ingvar, generaldirektör

Experter:

Carlson, Filip, tillsynsman (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Claesson, C. Olof, professor (fr. o. m. den 16 februari 1971)

Hedström, Bo S., kansliråd

Henricson, Bengt H., veterinärråd (fr. o. m. den 16 februari 1971)

Hornwall, Gert H. D., överbibliotekarie

Höglund, E. Olov, byrådirektör

Lannek, Nils G. V., professor

Lindquist, B. Rune L., byråchef

Lundström, Herbert, forskningsassistent (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Sanner, Lars-Erik, överbibliotekarie

Wijkman, E. Gunnar B., universitetsråd

Huvudsekreterare:

Birgersson, Torsten B. A., byråchef

Sekreterare:

Eliasson, Per-Erik, byråchef

Bitr. sekreterare:

Ehrengren, K. Lennart, t.f. statskonsulent

Nordblom, Bengt S. J., t.f. konsulent

Lokal: Lantbrukshögskolans centrala förvaltning, 750 07 Uppsala 7, tel. växel 018/10 20 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Jo 22.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden i plenum. Dessutom har 35 sammanträden ägt rum med arbetsgrupper inom kommittén.

Kommittén har under år 1971 avlämnat bl. a. lokalprogram för de veterinärmedicinska institutioner som skall förläggas till ett biomedicinskt centrum på Artillerifältet i Uppsala samt för de institutioner som skall förläggas till område 1 på Ultuna och där bilda ett hudjursvetenskapligt centrum. Dessutom har kommittén avlämnat utrustningsprogram för viss utrustning till husdjursvetenskapligt centrum, lantbruks- och veterinärhögskolornas slakthuslokaler vid slakteriföreningen Farmek i Uppsala samt för nybyggnad av mikroklimatstation och meteorologisk station på Ultuna.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

20. Utredningen (Jo 1970: 31) om inrättande av en fältstation i Skara

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 juni 1970 för utredning om inrättande av en fältstation i Skara (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1970):

Utredningsman:

Henriksson, Rune I., kansliråd

Experter:

Birgersson, Torsten B. A., byråchef

Eliasson, Per-Erik, byråchef

Hedström, Bo S., kansliråd

Sekreterare:

Junback, Carl Gunnar, kanslisekreterare

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse Jo 23.

Utredningsmannen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 27 sammanträden med experterna, gjort studiebesök i Finland samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

21. *Fritidsbåtutredningen (Jo 1970: 33)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 med uppdrag att utreda frågor som hör samman med fritidsbåttrafiken (se Post- och Inrikes tidn. den 18 juli 1970):

Ordförande:

Frithiofson, Karl A. F., landshövding

Ledamöter:

Augustsson, J. A. Gillis, järnbruksarbetare, led. av riksdagen

Dahlgren, P. Anders B., lantbrukare, led. av riksdagen

Nylander, Sven H., ingenjör

Schelin, Bengt A. E., direktör

Experter:

Brändström, Carl-Edvard P., byrådirektör

Damgren, H. G. Fredrik, departementssekreterare

Simonsson, Peter M. O. O., sjöfartsråd

Sekreterare:

Mehr, Katrin G., länsassessor

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse Jo 25.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

22. *Utredningen (Jo 1971: 1) rörande omhändertagande och behandling av kemiskt avfall m. m. (UKA)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 mars 1971 för att utreda frågor rörande omhändertagande och behandling av kemiskt avfall m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 15 april 1971). Genom beslut den 30 juni 1971 har utredningens uppdrag utvidgats att gälla även frågan om omhändertagande av olja och oljerester från fartyg (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juli 1971):

Utredningsman:

Henningsson, H. Einar G. M., elektriker, led. av riksdagen (fr. o.m. den 12 mars 1971)

Experter:

von Heidenstam, G. Olov, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Hjorth, Lars E. A., departementssekreterare (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Holmqvist, Åke H., departementssekreterare (fr. o.m. den 12 mars 1971)

Johansson, E. Allan, departementsråd (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Olerud, Eric Hj., sekreterare (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Wallin, Alf G., t.f. avdelningsdirektör (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Sekreterare:

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Bitr. sekreterare:

Edwinson, Vanja A. M., kanslissekreterare (fr. o. m. den 12 mars 1971)

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren och bitr. sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 12 mars 1971):

Avfallshanteringen är en viktig del av miljövården. De under senare år kraftigt ökande avfallsmängderna har fört med sig allt större krav på en effektiv organisation och planering när det gäller omhändertagande och behandling av avfall.

Ansvar för avfallsfrågorna ligger till stor del på kommunerna. I kommuns allmänna skyldigheter när det gäller hälsovården ingår bl. a. att anordna allmän avstjälningsplats eller annan anläggning för behandling av avfall. Genom föreskrift i lokal hälsovårdsordning kan kommun vidare föreskriva att hämtning och bortforsling av avfall får ske endast genom kommunens försorg. Detta s. k. kommunala renhållningsmonopol blir fr. o. m. den 1 januari 1972 obligatoriskt i fråga om hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. För att täcka kostnaderna för avfallshanteringen har kommunen möjlighet att ta ut särskilda renhållningsavgifter.

För att möta de ökade kraven när det gäller avfallshanteringen påbörjade Svenska kommunförbundet i mitten av 1960-talet en översiktlig renhållningsplanering för hela landet. Avsikten med detta arbete har varit bl. a. att få till stånd en regional samverkan för behandling av avfall. Som en första etapp har utförts översiktliga länsvisa utredningar. Det fortsatta arbetet omfattar noggrannare undersökningar samt åtgärder för planernas genomförande.

Ett särskilt problem när det gäller avfallshanteringen är omhändertagande och behandling av s. k. specialavfall, dvs. sådana typer av avfall som kräver särskild behandling i speciella anläggningar. Till sådant avfall kan hänföras bl. a. kemiskt industriavfall, oljeavfall samt giftrester och annat kemiskt avfall i större mängder. I fråga om dessa avfallstyper är kommunernas skyldigheter mindre omfattande än när det gäller hushållsavfallet. Kommunens allmänna åliggande att anordna avstjälningsplats eller annan anläggning för behandling av avfall anses sålunda inte omfatta anläggning för behandling av industriavfall. Sådant avfall inbegrips inte heller i det obligatoriska kommunala renhållningsmonopol som kommer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1972. Däremot har kommun möjlighet att genom föreskrift i lokal hälsovårdsordning utvidga monopolet till att avse också annat avfall än hushållsavfall, t. ex. kemiskt industriavfall och andra typer av specialavfall. Kostnaderna för hanteringen av sådant avfall kan, liksom i fråga om hushållsavfall, täckas genom särskilda renhållningsavgifter.

Med den snabba tekniska och industriella utvecklingen har följt en ökad användning av olika kemiska produkter. Behov av särskilda åtgär-

der för att förhindra att giftrester och annat kemiskt avfall okontrollerat kommer ut i naturen har därvid också uppkommit. Vissa sådana åtgärder har redan vidtagits. Genom miljöskyddslagen har möjligheter införts att begränsa och förhindra utsläpp av föroreningar i vatten och luft. Miljökontrollutredningen (Jo 1970: 20) har i uppgift att lägga fram förslag till lagstiftning som skall göra det möjligt att reglera bl. a. destruktion av miljöfarliga produkter.

Lagstiftningen behöver emellertid kompletteras med organisatoriska åtgärder. Kemiska avfallsprodukter från bl. a. industrin kan i många fall inte tas om hand på ett ändamålsenligt sätt på det ställe där de uppkommer utan kräver särskilda behandlingsresurser. I sådana fall då användningen av tidigare tillåtna produkter förbjuds, såsom skett t. ex. med DDT och vissa andra s. k. klorerade kolväten, uppkommer också behov av en organisation med möjligheter att ta emot och oskadliggöra produkterna.

I syfte att lösa bl. a. vissa av de avfallsproblem jag här berört bildades år 1969 ett särskilt bolag, Svensk avfallskonvertering AB (SAKAB), i samverkan mellan Svenska utvecklingsaktiebolaget, Svenska industrietableringsaktiebolaget, Svenska kommunförbundet och enskilda intressenter. Bolagets verksamhet har i första hand inriktats på att lösa avfallsproblem beträffande kemiskt industriavfall, oljeavfall och annat kemiskt avfall. SAKAB driver f. n. genom sitt dotterbolag, AB Industriedistillation, en behandlingsanläggning i Stockholm. Inom SAKAB bedrivs också, i samverkan med bl. a. berörda myndigheter och kommunala organ, viss kartläggnings-, utrednings- och serviceverksamhet av mera allmän karaktär.

Jag har tidigare understrukit vikten av att omhändertagande och behandling av olika typer av specialavfall sker på ett effektivt sätt. Det är enligt min uppfattning angeläget att de krav som från miljövärdssynpunkt bör ställas på en sådan verksamhet närmare klargöras. Därvid bör också prövas vilka särskilda åtgärder som behöver vidtas från samhällets sida för att dessa krav skall kunna tillgodoses. Med hänsyn härtill bör en särskild sakkunnig tillkallas för att utreda frågor rörande omhändertagande och behandling av kemiskt avfall m. m. Den sakkunnige bör i sitt arbete beakta skillnaden mellan sådan verksamhet som är av myndighetskaraktär och sådan verksamhet som direkt avser omhändertagande och destruktion av avfall.

Den sakkunnige bör göra en genomgång av den verksamhet som nu pågår, bl. a. inom SAKAB, när det gäller omhändertagande och behandling av kemiskt industriavfall, oljeavfall samt giftrester och annat kemiskt avfall. Mot bakgrund av de krav som kan ställas från miljövärdssynpunkt på här ifrågakarande verksamhet bör den sakkunnige lägga fram förslag till organisatoriska lösningar. Om bolagsformen skulle befinnas lämplig för omhändertagande och behandling av sådant avfall som här avses bör denna verksamhet i princip bedrivas på fullt affärsmässig bas. Vidare bör prövas hur finansieringen skall ske. Som allmän riktpunkt bör härvid gälla att kostnaderna för omhändertagande och destruktion i princip bör åvila den som producerar avfallet. Den sakkunnige bör också pröva hur hanteringen av sådant avfall som här avses skall samordnas med avfallshanteringen i övrigt. Arbetet i här angivna delar bör bedrivas skyndsamt. Förslag bör läggas fram senast under september 1971. Den sakkunnige bör för sin räkning kunna låta SAKAB

utföra visst kartläggnings- och utredningsarbete som av den sakkunnige bedöms som nödvändigt.

Den sakkunnige bör härutöver pröva också andra frågor som sammanhänger med hanteringen av specialavfall. Därvid bör bl. a. undersökas behovet av ytterligare åtgärder från samhällets sida i form av lagstiftning eller på annat sätt för att trygga en från allmänna miljövardssynpunkter ändamålsenlig hantering av olika slag av sådant avfall. Särskilt bör tillses att alla samordningsmöjligheter inom avfallshanteringen i dess helhet tillvaratas.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Sven-Eric Nilsson till statsrådsprotokollet den 30 juni 1971):

I lagen (1956: 86) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg föreskrivs att i allmän hamn som Kungl. Maj:t bestämmer skall finnas anläggning för mottagning av oljehaltig blandning från fartyg. Sådant mottagningsanläggning skall enligt beslut av Kungl. Maj:t finnas i Luleå, Stockholm, Norrköping, Malmö, Helsingborg och Göteborg. För ytterligare ett antal hamnar har föreskrivits enklare anordningar för mottagning av olja och oljerester.

Hamnarna har rätt att täcka sina kostnader för anläggningarna genom att ta ut avgift för användningen av dem. Erfarenheterna har dock visat att anläggningarna anlitas i jämförelsevis ringa omfattning. Därmed ökar också risken för att olja och oljerester från fartyg inte tas om hand på ett från miljöskyddssynpunkt tillfredsställande sätt. Kostnadstäckningen för hamnarna blir också dålig.

Riksdagen har i skrivelse (rskr 1968: 233) framhållit att åtgärder bör vidtas för att ordna och förbättra mottagningsstationer för oljerester och där ge fartygen tillfredsställande service. Sjöfartsverket har i skrivelse den 6 oktober 1970 föreslagit att staten skall träda emellan med bidrag till hamnarna för att åstadkomma en skälig kostnadstäckning för mottagningsanläggningarna och en reduktion av avgifterna för kusttankfartygen.

Frågan om omhändertagandet av olja och oljerester från fartyg samt finansieringen av oljemottagningsanläggningarna berör både sjöfarten och miljövården. Den bör sättas in i ett större sammanhang och behandlas tillsammans med frågan om samhällets ansvar för omhändertagande av miljöfarligt avfall överhuvudtaget.

Enligt min mening bör den sakkunnige få i uppdrag att se över även de särskilda problemen med omhändertagandet av olja och oljerester från fartyg. Den sakkunnige bör överväga hur denna verksamhet kan samordnas med annan liknande samhällelig aktivitet och hur drifts-, kostnads- och avgiftsfrågorna bör lösas. Den sakkunnige bör därvid söka nå fram till lösningar som siktar till ett optimalt utnyttjande av ifrågavarande anläggningar, med beaktande av samma riktlinjer för kostnadstäckning och finansiering som enligt direktiven den 12 mars 1971 avses gälla för omhändertagande och behandling av kemiskt avfall m. m.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit fyra sammanträden. Därutöver har utredningsmannen fortlopande haft överläggningar med utredningens experter, myndigheter och andra som berörs av utredningens arbete. Utredningsmannen har dessutom gjort vissa studiebesök.

Utredningen har den 22 september 1971 avgett delbetänkandet (Ds Jo 1971: 8) Kemiskt avfall — uppgifter och organisation.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

23. 1971 års Svalövsutredning (Jo 1971: 2)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1971 för att utreda vissa frågor rörande Sveriges utsädesförening (se Post- och Inrikes tidn. den 25 juni 1971):

Ordförande:

Persson, Sven G. F., lantarbetare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Sakkunniga:

Björk, Villiam E., kommunalråd (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Lindén, Hans, försöksintendent (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Expert:

Åberg, Ulf, byrådirektör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Sekreterare:

Wenker, Stig-Eric, hovrättsassessor (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Bitr. sekreterare:

Myresten, Sven-Olof, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren och bitr. sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 14 maj 1971):

Avtal mellan Sveriges utsädesförening och Allmänna svenska utsädesaktiebolaget har träffats för tiden den 1 oktober 1963—den 1 oktober 1973. I avtalet — som godkänts av Kungl. Maj:t den 18 december 1964 — regleras bl. a. frågor om marknadsföring av förädlingsresultat från föreningen. Mellan föreningen och bolaget har vidare den 8 december 1970 träffats särskild överenskommelse om överlåtande till föreningen av AB Hammenhögs frös växtförädlingsverksamhet. Överenskommelsen innebär bl. a. att föreningen den 1 januari 1971 övertar det ansvar bolaget tidigare haft för verksamheten vid Hammenhögs växtförädlingsanstalt. Verksamheten skall t. o. m. den 30 september 1973 drivas av bolaget för föreningens räkning. Bolaget skall vidare bidra till finansieringen av verksamheten vid Hammenhögs växtförädlingsanstalt under åren 1971 och 1972.

Den framtida regleringen av förhållandena mellan bolaget och föreningen, vilka nu behandlas i det grundläggande tioårsavtalet och senare avtal, bör enligt min uppfattning närmare övervägas. För att utreda dessa spörsmål och vissa andra frågor rörande verksamheten vid Sveriges utsädesförening bör särskilda sakkunniga därför tillkallas.

De sakkunniga bör lägga fram förslag till reglering av förhållandet mellan föreningen och bolaget för tiden efter utgången av nu gällande tioårsavtal. I detta sammanhang bör också prövas bl. a. frågan om finansieringen m. m. efter utgången av år 1972 av den växtförädlingsverksamhet som regleras i avtalet den 8 december 1970 mellan förening-

en och bolaget. De sakkunniga bör vidare pröva i vilka former fortsatt statligt stöd till föreningen skall utgå, varvid en tillämpning av principerna för programbudgetering på planeringen och redovisningen av föreningens verksamhet bör övervägas. De sakkunniga bör i sitt arbete beakta hur införandet av växtförädlarrätt påverkar dels föreningens verksamhet och ekonomi, dels förhållandet mellan föreningen och bolaget.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit tre sammanträden och företagit en studieresa till Danmark.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

24. Galoppsportutredningen (Jo 1971: 3)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1971 med uppdrag att utreda frågor rörande galoppsporten (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juni 1971):

Utredningsman:

Resare, Bengt C. M., överdirektör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Experter:

Lewenhaupt, Gösta K:son, direktör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Ovegård, Lars O., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Starkerud, Lars I., sekreterare (fr. o. m. den 13 september 1971)

Sekreterare:

Boberg, L. Håkan, kanslisekreterare (fr. o. m. den 14 maj 1971)

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 14 maj 1971):

Enligt lotteriförordningen (1939: 207) får vid kapplöpning eller annan tävling vadhållning med totalisator inte anordnas utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Innehavare av totalisatorstillstånd har att följa de särskilda föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar. Tillsynen över och kontrollen av totalisatorverksamheten utövas av lantbruksstyrelsen. Av totalisatoromsättningen får 65—80 % återbetalas till spelarna och resten — vinstavdraget eller vinsten av totalisatorn — fördelas mellan tävlingsanordnarna och statsverket enligt en av Kungl. Maj:t fastställd schablon i avsikt att ge tävlingsanordnarna täckning för deras omkostnader i samband med tävlingar och totalisatorspel. Bland omkostnaderna för tävlingarna ingår kostnaderna för penningpriser. Härigenom kommer totalisatormedlen indirekt även hästägare och andra som är verksamma inom galoppsporten till del.

Totalisatorvadhållning anordnas f. n. vid travtävlingar av 32 organisationer och vid galopptävlingar av fyra organisationer.

År 1970 omsatte travsporten 655 milj. kr. och galoppsporten 35 milj. kr. på totalisatorspel. Härav inlevererades 96,6 milj. kr. resp. 3,5 milj. kr. till statsverket.

År 1950 omsattes 9,3 milj. kr. på totalisatorspel inom galoppsporten. År 1955 hade omsättningen ökat till 14 milj. kr. och år 1960, efter V-3-

och V-5-spelens införande, omsattes 27,2 milj. kr. Ökningen fortsatte till år 1965, då totalisatoromsättningen inom galoppsporten uppgick till 40.9 milj. kr. Under åren 1966—69 har omsättningen uppgått till ca 40—42 milj. kr. per år. Efter 15 år av i stort sett oavbruten ökning har omsättningen under de senaste åren sålunda stagnerat. År 1970 minskade omsättningen till 35 milj. kr. eller med ca 17 % i förhållande till år 1969. Medelomsättningen per lopp minskade i fråga om alla spelformer under följande år i förhållande till år 1969.

Mot den beskrivna utvecklingen av totalisatoromsättningen, som är av största betydelse för galoppsportens intäkter, står ökade kostnader för tävlingsanordnare, hästägare och uppfödare. De tävlingsanordnande organisationerna räknar med att verksamheten under år 1971 kommer att leda till betydande underskott. Organisationerna har därför uttryckt oro inför framtiden.

På grund av det ekonomiska läget vid Täby Galopp AB beviljade 1970 års riksdag (prop. 1970: 165, JoU 1970: 53, rskr 1970: 413) ett lån på 2.25 milj. kr. till bolaget. De tävlingsanordnande organisationerna inom galoppsporten har därefter begärt ytterligare statligt stöd i form av lån och bidrag. De har vidare föreslagit en ökning av den del av totalisatoromsättningen som återbetalas till spelare på kombinationsspelet för att därigenom höja totalisatoromsättningen och en ändring av skalan för vinstavdragets fördelning mellan staten och organisationerna. Jag vill i detta sammanhang erinra om att tävlingsanordnarnas andel av vinstavdraget ökats vid två tillfällen under den gångna femårsperioden, senast år 1970.

Även travsporten hade under år 1970 en lägre omsättning än under år 1969. Däremot har kostnaderna för att bedriva tävlingar och totalisatorspel ökat under de senaste åren. Kungl. Maj:t har därför genom beslut tidigare denna dag ändrat fördelningsskalan mellan tävlingsanordnare och staten till tävlingsanordnarnas fördel.

Tävlingsverksamheten bör vara självbärande med hjälp av lämpligt avvägda vinstavdrag. På grund av det vikande spelintresset har främst galoppsporten vissa ekonomiska problem. Orsakerna här till kan vara av bl. a. organisatorisk art. Svenska galoppsportens centralförbund och Svenska galopptränarföreningen har därför föreslagit en statlig översyn av galoppsporten i sin helhet. Lantbruksstyrelsen och riksrevisionsverket har tillstyrkt en sådan utredning.

Enligt min mening bör en särskild sakkunnig tillkallas för att utreda frågor rörande galoppsporten. För travsportens del torde den ändring av fördelningsskalan som beslutats ge tillräckliga förutsättningar för att verksamheten skall kunna bedrivas i stort sett i oförändrad omfattning.

Den sakkunnige bör analysera galoppsportens nuvarande förhållanden och föreslå åtgärder för att söka trygga dess fortsatta existens. Härvid skall beaktas såväl de tävlingsanordnande organisationernas som övriga berörda situation.

Den sakkunnige bör söka klarlägga de närmare orsakerna till galoppsportens ekonomiska problem. Av särskilt intresse är avvägningen mellan olika parter då det gäller fördelningen av totalisatormedlen. Frågan om fördelningen av antalet tävlingsdagar mellan olika tävlingsanordnare, tävlingsdagarnas förläggning och därmed sammanhängande frågor bör belysas liksom möjligheterna till administrativa rationaliseringar och till ett vidgat samarbete mellan tävlingsanordnare inom galoppsporten och travsporten.

Den sakkunnige bör vara oförhindrad att ta upp de ytterligare frågor som kan bli aktuella. Utredningen bör bedrivas skyndsamt.

Den sakkunnige har under tiden maj—oktober 1971 hållit fyra sammanträden med experterna, företagit ett studiebesök i Norge samt haft överläggningar med olika av utredningsarbetet berörda organisationer.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

25. Organisationskommittén (Jo 1971: 4) för statens livsmedelsverk

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1971 med uppgift att vidtaga de förberedelser som fordras för att statens livsmedelsverk skall kunna påbörja sin verksamhet den 1 januari 1972 (se Post- och Inrikes tidn. den 7 juli 1971):

Ordförande:

Eckersten, Ivan E., statssekreterare (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Vice ordförande:

Björkman, K. Gösta, generaldirektör (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Ledamöter:

Brunius, F. Edvard, professor (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Lundblad, Björn O., avdelningschef (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Sandler, Olof E., länsläkare (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Experter:

Berglund, Fredrik, professor (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Hedström, Bo S., kansliråd (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Kolk, Raimond, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Lindgren, Bo, överste (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Linell, Stig S. Y., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Sekreterare:

Birgersson, Torsten B. A., byråchef (fr. o. m. den 14 juni 1971)

Lokal: Statens livsmedelsverk, Industrivägen 5, 171 48 Solna, tel. växel 82 04 45 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden juni — oktober 1971 hållit fyra sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av kommitténs arbete.

Kommittén beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

26. Utredningen (Jo 1971: 6) om kontrollanstalterna på jordbrukets område

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1971 för att utreda frågor rörande kontrollanstalterna på jordbrukets område (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juli 1971):

Ordförande:

Widén, K. A. Ingvar, generaldirektör (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Sakkunniga:

Hedström, Bo S., kansliråd (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Hjelm, K. G. Lennart, professor (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Johansson, N. Filip, lantbrukare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Kuylenstjerna, K. Göran J., agronom (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Mossberger, Eric G. V., f. d. ombudsman, led av riksdagen (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Experter:

Ekelund, Sigvard F. A., agronomie dr (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Esbo, Harald V. O., professor (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Moberg, Harald A:son, professor (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Sylvén, N. Edvard H., professor (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Sekreterare:

Jeppsson, O. Gunnar, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Bitr. sekreterare:

Hansson, N. Olle R., departementssekreterare (fr. o. m. den 18 juni 1971)

Lidén, B. Carl Johan, lantbrukskonsulent (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Lantbruksstyrelsen, Fack, 171 20 Solna 1, tel. växel 83 05 20 (ordföranden och sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 18 juni 1971):

Till jordbruksdepartementet hör vissa anstalter, bl. a. statens centrala frökontrollanstalt, statens växtskyddsanstalt, statens lantbrukskemiska laboratorium och statens maskinprovningar.

Även jag anser att det nu behövs en särskild utredning i fråga om dessa anstalters uppgifter, organisation, lokalisering och taxesättningen på deras tjänster m. m. Särskilda sakkunniga bör enligt min mening tillkallas för att utreda bl. a. dessa frågor.

De här nämnda anstaltnas verksamhet har haft stor betydelse för den produktivitetsökning som fortgående skett inom det svenska jordbruket och trädgårdsnäringen. Enligt min mening kommer anstaltnas verksamhet även i fortsättningen att vara av stor betydelse för nyss-nämnda näringar.

De sakkunniga bör kartlägga målen och medlen i de förenämnda anstaltnas verksamhet. I den mån det med häsyn till inträffade eller förväntade förändringar i förutsättningarna för deras verksamhet befinnes erforderligt bör de sakkunniga utarbeta förslag till ändringar.

I betänkandet (Ds Jo 1970: 1) om taxesättningen vid anstaltna väcks frågan om att föra samman de fyra anstaltna till en anstalt. Vissa remissinstanser anser att en sådan åtgärd skulle kunna medföra vissa vinster.

Centrala frökontrollanstalten, växtskyddsanstalten och statens lantbrukskemiska laboratorium har i remissvar över de angivna betänkan-

dena visat på förekomsten av vissa näraliggande arbetsuppgifter vid de olika institutionerna och framhållit behovet av samarbete mellan dem.

Möjligheterna till en samordning av anstalternas verksamhet bör enligt min mening undersökas. De fyra anstalterna är relativt små enheter. Detta gäller framför allt anstalternas filialer. Enligt min mening bör rationaliseringsvinster, framför allt i fråga om administration och teknisk service, kunna göras vid en samordning av anstalternas verksamhet.

Om det vid en sådan utredning framkommer skäl som talar för att någon av anstalterna bör särskiljas från de övriga bör de sakkunniga överväga möjligheten att administrativt samordna denna anstalt med annan näraliggande verksamhet.

Som tidigare nämnts har kostnadstäckningen vid anstalterna inte varit tillfredsställande. De sakkunniga bör därför ta upp frågan om taxesättningen för den uppdragsverksamhet anstalterna bedriver. Utgångspunkten bör här vara att inkomsterna av uppdragsverksamheten skall täcka kostnaderna för den. Om det befinnes föreligga särskilda skäl för samhället att subventionera viss uppdragsverksamhet, bör det eftersträvas att sådan subventionering särredovisas.

Som nämnts har lokaliseringsfrågan beträffande växtskyddsanstalten och centrala frökontrollanstalten behandlats vid flera tillfällen. 1960 års riksdag (prop. 1960: 120, SU 1960: 127, SU 1960: 147, rskr 1960: 335) fattade principbeslut om att lokalisera de båda anstalterna utanför stockholmsområdet. Någon ny lokaliseringsort för dem har dock inte beslutats. De sakkunniga bör därför utreda lokaliseringsfrågan för i första hand dessa båda anstalter. De sakkunniga bör i detta sammanhang också utreda behovet av filialer och beakta lokaliseringsfrågan även för dessa.

I lokaliseringsfrågorna bör de sakkunniga samråda med delegationen (Fi 1970: 63) för lokalisering av statlig verksamhet.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

27. Utredningen (Jo 1971: 7) i anledning av förslag till ny konvention mellan Sverige och Norge om renbetning m. m.

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1971 för utredning i anledning av förslag till ny konvention mellan Sverige och Norge om renbetning m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 26 oktober 1971):

Utredningsman:

Persson, J. Lennart, hovrättslagman (fr. o. m. den 15 oktober 1971)

Expert:

Ritzén, E. Hilding, f. d. förste konsulent (fr. o. m. den 15 oktober 1971)

Lokal: Vattenöverdomstolen, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 23 68 00 (utredningsmannen)

Direktiv (Kungl. Maj:ts beslut den 15 oktober 1971):

Kungl. Maj:t bemyndigar chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en sakkunnig med uppgift att undersöka om — i vad avser norsk

renskötsel i Sverige — en övergång från nu gällande konventionsbestämmelser till de bestämmelser konventionsförslaget innefattar skulle medföra skada eller olägenhet vid utövandet av svensk renskötsel. Skulle skada eller olägenhet uppkomma skall den sakkunnige även behandla frågan om lämpliga skadeförebyggande åtgärder, m. m., utöver stängsel som föreslagits i det vid konventionsförslaget fogade protokollet.

— — — — —

28. Utredningen (Jo 1971: 8) rörande kostnaderna för miljövården

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 oktober 1971 för utredning rörande kostnaderna för miljövården (se Post- och Inrikes tidn. den 25 november 1971).

Ordförande:

Paulsson, G. Valfrid V., generaldirektör (fr. o. m. den 24 november 1971)

Sakkunniga:

Bergqvist, Jan G., pol. mag., led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Burenstam Linder, H. M. Staffan, docent, led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Norrby, J. Sören, ingenjör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Rosqvist, G. Birger, lots, led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Thorsson, Inga M., ambassadör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Åkerfeldt, Sven Eric, lantbrukare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 november 1971)

Experter:

Helmerson, Bo J. H., direktör (fr. o. m. den 24 november 1971)

Hjorth, Lars E. A., departementssekreterare (fr. o. m. den 24 november 1971)

Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef (fr. o. m. den 24 november 1971)

Johansson, Bengt A. W., kansliråd (fr. o. m. den 24 november 1971)

Johansson, E. Allan, departementsråd (fr. o. m. den 24 november 1971)

Lönnqvist, Ulf R., kansliråd (fr. o. m. den 24 november 1971)

Moreau, Jan-Erik, civilekonom (fr. o. m. den 24 november 1971)

Nilsson, Olof, direktör (fr. o. m. den 24 november 1971)

Olerud, Eric, sekreterare (fr. o. m. den 24 november 1971)

Svensson, Kjell R., departementssekreterare (fr. o. m. den 24 november 1971)

Sekreterare:

Ahlgren, Nils U., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 24 november 1971)

Bitr. sekreterare:

Edwinson, Vanja A. M., kanslissekreterare (fr. o. m. den 24 november 1971)

Lokal: Statens naturvårdsverk, Fack, 171 20 Solna 1

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 29 oktober 1971):

Skyddet av den yttre miljön har under senare år alltmer blivit en central samhällsuppgift. Betydande insatser har gjorts för att motverka miljöförstöringen. Också i fortsättningen kommer det att bli nödvändigt med kraftfulla åtgärder inom miljövårdsområdet. En god miljö är en del av levnadsstandarden. Kostnader för miljöförbättringar får därför ses som kostnader för att höja denna standard. Härav följer emellertid också att avvägningar måste göras mellan miljövårdens krav och andra viktiga samhällsintressen.

Målet för samhällets miljöpolitik är att garantera alla en livsvänlig miljö. Miljöförstöringen måste därför hejdas och förstörd miljö så långt möjligt återställas. Detta kräver samverkan mellan stat, kommun, näringsliv och enskilda. Det är statsmakternas uppgift att ange målet för samhällets miljöpolitik samt att anvisa lämpliga medel för att nå målet. Det främsta medlet i miljövårdsarbetet är en effektiv lagstiftning. På olika områden har en sådan redan tillkommit. En administrativ apparat har också byggts upp för utredningsverksamhet, lagtillämpning och kontroll. Lagstiftningen har kompletterats med ekonomiskt stöd för att stimulera kommuner och industrier till miljövårdande åtgärder.

Som underlag för framtida ställningstaganden inom miljövårdsområdet behövs ökade kunskaper om bl. a. de ekonomiska konsekvenserna av olika åtgärder. Det är därvid i första hand av värde att få en närmare uppfattning om storleken av de kostnader som olika miljövårdande åtgärder medför. 1970 års långtidsutredning har gjort ett försök att kartlägga de planerade miljövårdsinvesteringarnas omfattning för perioden 1971—75. Enligt de enkäter som genomfördes hos både industrier och kommuner skulle investeringarna uppgå till 4,4 miljarder kr. under perioden. En sådan ökning av insatserna på miljövårdsområdet skulle enligt utredningens bedömning ta i anspråk en inte oväsentlig del av de av utredningen beräknade resurstillskotten i den svenska ekonomin under denna period.

Långtidsutredningens resultat när det gäller miljövårdsinsatserna är emellertid delvis osäkra och täcker inte hela miljövårdsområdet. Utredningen har inte heller haft möjligheter att belysa frågan om hur miljöns kvalitet påverkas av de planerade insatserna. Utredningens resultat får därför anses vara av begränsat värde som underlag för de prioriteringar av olika insatser som är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt miljövårdsarbete.

Genom att naturresurser som luft och vatten tidigare kunnat utnyttjas fritt har de skador som följt av detta utnyttjande ofta kommit att belasta andra än dem som förorsakat skadorna. Samhället har i olika fall i efterhand fått ta på sig ansvaret för kostnaderna för att återställa förstörd miljö. De negativa konsekvenserna av förorenade vattendrag

och ohälsosam luft har drabbat individer och producenter som själva inte har förorsakat miljöskadorna. Sådana effekter måste förebyggas. Som en huvudprincip måste därför gälla att den som tar i anspråk naturresurser skall bära de kostnader som är förenade med de åtgärder som krävs för att vidmakthålla en god miljö.

Förorenarens kostnadsansvar har av olika skäl inte ansetts kunna komma till en fullständig och omedelbar tillämpning. Vissa avsteg från principen har sålunda synts motiverade. Med hjälp av statliga stödåtgärder har kommuner och industrier stimulerats att vidta reningsåtgärder. Bidrag utgår sålunda till byggande av kommunala avloppsreningsverk. Bidraget utgår med hänsyn till reningsgraden med lägst 30 och högst 50 % av kostnaden. För budgetåret 1971/72 får bidrag till detta ändamål beviljas med totalt 80 milj. kr.

Bidrag utgår också till vatten- och luftvårdande åtgärder inom industrin. Sådant bidrag kan utgå med högst 25 % av kostnaderna för reningsåtgärderna. Stödet är avsett för äldre industrianläggningar. När dessa anläggningar kom till ingick i kalkylerna inte kostnaderna för vatten- och luftvårdande åtgärder. I vissa fall kan bidrag utgå även till nya industrier. Bidragen beräknas utgå under en femårsperiod med totalt 250 milj. kr.

En annan form av bidrag inom miljövardspolitiken är de statliga medel som utgår till kommuner för förvärv av värdefulla naturområden. Vidare utgår ersättningar till markägare vid säkerställande av sådana områden. Staten har också i betydande omfattning förvärvat sådana områden. Under åren 1963—1971 har staten satsat totalt ca 50 milj. kr. för att säkerställa olika former av naturområden. Statsbidrag lämnas också till kommuner och organisationer för uppförande av anläggningar för idrott och friluftsliv.

Kraven på ökade resurser för miljövard och de därmed sammanhängande prioriteringsproblemen samt frågan om fördelningen av kostnadsansvaret för olika miljövardande åtgärder kommer att kräva ökad uppmärksamhet under de närmaste åren. Med hänsyn härtill är det enligt min uppfattning angeläget att miljövarsinsatsernas ekonomiska förutsättningar och konsekvenser i skilda avseenden närmare undersöks. Särskilda sakkunniga bör därför tillkallas för utredning rörande kostnaderna för miljövarlden. Med miljövard avser jag i detta sammanhang värden av den yttre miljön i vid bemärkelse.

En väsentlig uppgift för de sakkunniga bör vara att översiktligt kartlägga vilka *kostnader* som är förenade med olika åtgärder inom miljövardens område. Beräkningar av det totala resursbehovet för miljövarlden kommer med nödvändighet att bli relativt osäkra. Sådana beräkningar bör därför, i den mån det bedöms angeläget, kunna kompletteras med mera ingående studier rörande vissa delfrågor av särskild betydelse. En viktig delfråga är att undersöka tillgängliga tekniska produktionsmetoder i fråga miljösynpunkt intressanta industribranscher. En kartläggning av de kostnader som är förenade med olika krav på reduktion av förorenande utsläpp bör göras. Dessa kostnader bör studeras för såväl helt nya som för äldre anläggningar samt för anläggningar av olika storlek. Kartläggningen av miljövardskostnaderna bör ske med utgångspunkt i det tidigare angivna målet för samhällets miljövardspolitik nämligen att hejda miljöförstörelsen och så långt möjligt återställa förstörd miljö. Denna allmänna princip är konkretiserad i de normer rörande högsta tillåtna utsläpp av olika föroreningar som fastställs

med stöd av miljöskyddslagen. De mål som på detta sätt angivits av statsmakterna bör självfallet nås med så små uppostringar som möjligt. Att närmare analysera de här avsedda kostnadsförhållandena är ett viktigt led i kartläggningsarbetet.

Det är av stor betydelse att de frågor, som rör avvägning och prioritering mellan olika åtgärder, kan belysas. Detta innebär att inte bara kostnaderna utan också effekten av olika insatser behöver studeras. De sakkunniga bör i detta sammanhang kartlägga vilka metoder som finns för att mäta effekterna av olika miljövårdsåtgärder.

Inom ramen för en kartläggning av de totala miljövårdskostnaderna bör som jag tidigare framhållit också *fördelningen av kostnaderna* mellan stat, kommun, näringsliv och enskilda studeras. De sakkunniga bör söka belysa hur en kostnadsfördelning som på lämpligt sätt beaktar såväl allmänna som enskilda intressen bäst skall kunna uppnås.

Utgångspunkten för denna prövning bör vara att den som bedriver miljöfarlig verksamhet skall svara för kostnaderna för de åtgärder som krävs för att miljöskador skall kunna förhindras och för att uppkomna miljöskador skall kunna repareras. Endast när det är befogat av speciella omständigheter bör denna princip frångås. Det bör emellertid beaktas att det kan medföra omställningsproblem för skilda verksamheter och näringar om denna princip omedelbart skulle tillämpas fullt ut. Därvid skulle övergångsvis svårigheter kunna uppstå att uppfylla andra samhällsekonomiska mål. Bland de särskilda frågor som bör undersökas i detta sammanhang är bl. a. på vilket sätt de nuvarande svenska miljövårdskraven och en ytterligare skärpning av dessa krav kan tänkas påverka industrins produktionskostnader och därmed dess internationella konkurrensmöjligheter. Ett annat problem som bör uppmärksammas är att såväl miljöförstöring som vissa miljövårdsåtgärder i en del fall kan leda till minskade utkomstmöjligheter för enskilda. En speciell fråga är också hur kostnaderna skall bestridas vid återställande av redan skadad miljö. Att i efterhand finna den som är ansvarig för att vissa skador uppstått ställer sig i regel svårt. Ett annat problem som måste lösas är kostnadsfördelningen mellan kommuner vid sanering av skadad miljö, t. ex. förorenade sjöar och vattendrag, som berör flera kommuner.

I detta sammanhang bör erinras om att frågor rörande ersättningar till markägare i samband med att mark säkerställs för naturvårdsändamål behandlas i annat sammanhang. De framtida kostnaderna och kostnadsfördelningen i detta avseende bör därför inte behandlas av de sakkunniga.

De sakkunnigas prövning när det gäller kostnadsfördelningen bör avse även frågor rörande vilka metoder som bör användas för att uppnå den kostnadsfördelning som är bäst ägnad att främja de syften som tidigare berörts. Det gäller sålunda att kunna nå de uppsatta målen till så låga kostnader som möjligt samtidigt som förorenaren får bära dessa kostnader. De lagstiftningsåtgärder som vidtagits har inneburit att den som vill utnyttja naturresurser också skall ta på sig kostnaderna för att skydda dessa resurser. Ytterligare medel som kommit till användning för att styra kostnadsfördelningen är olika slag av ekonomiska stödåtgärder. Inriktningen och omfattningen av dessa bör ses över av de sakkunniga. Därvid bör bl. a. prövas frågan om att omfördela eller utsträcka stödet till andra områden t. ex. avfallshantering.

Vad jag nu anför mot svarar de önskemål om utredning angående kostnadsfördelning mellan det allmänna och enskilda i fråga om åt-

gärder i miljöbevarande och miljöförbättrande syfte som 1971 års riksdag framfört (JoU 1971: 17, rskr 1971: 67).

Under senare år har *miljövårdspolitikens medel* debatterats i olika sammanhang. De medel som hittills använts har som tidigare nämnts främst varit lagstiftning och ekonomiska stödåtgärder. Från vissa håll har framhållits att även olika former av avgifter på miljöfarlig verksamhet bör provas. De sakkunniga bör — mot bakgrund av de mål som gäller för miljövårdspolitikerna — analysera effekterna av olika avgiftssystem och de problem som är förenade med sådana system. Vid prövningen bör de sakkunniga utgå från att lagstiftningen liksom hittills bör vara det grundläggande instrumentet i miljövårdspolitikerna.

29. Sakkunniga (Jo 1971: 9) för förhandlingar om stöd till kollektiv skogsteknisk forskning, m. m.

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 december 1971 för att för statens räkning förhandla och — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffa avtal med företrädare för skogsbruket och andra intressenter om gemensam finansiering av forskning och utvecklingsverksamhet på det skogstekniska området.

Ordförande:

Johansson, E. Allan, departementsråd (fr. o. m. den 10 december 1971)

Ledamöter:

Carlsson, Jan Olof, bergsingenjör (fr. o. m. den 10 december 1971)

Wallin, Alf G., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 10 december 1971)

Expert:

Liljebjörn, C. Gunnar, jägmästare (fr. o. m. den 10 december 1971)

Sekreterare:

Damgren, H. G. Fredrik, departementssekreterare (fr. o. m. den 10 december 1971)

Lokal: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 16, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiv (anförande av statsrådet Bengtsson till statsrådsprotokollet den 10 december 1971).

De sakkunniga bör vid fullgörandet av sitt uppdrag beakta de riktlinjer för statligt stöd till kollektiv forskning som angetts i prop. 1968: 68 angående ökat statligt stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete samt i prop. 1971: 1 bil. 15 (s. 89).

De sakkunniga bör pröva hur ett avtalsbundet stöd skall ordnas med statens stöd i övrigt till forskning och utvecklingsverksamhet inom det skogliga och skogstekniska området. Därvid bör bl. a. övervägas att administrationen av detta stöd förläggas till ett särskilt organ vid skogsstyrelsen.

De sakkunniga har under december 1971 hållit ett sammanträde.

De sakkunniga beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

Handelsdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Svenska delegationen (H 1961: 21) i nordiska ekonomiska samarbetsutskottet

Utsedda enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 februari 1960 att såsom ombud för Sverige delta i arbetet inom nordiska ekonomiska samarbetsutskottet (se Post- och Inrikes tidn. den 24 februari 1960):

Ordförande:

Dennis, Bengt, statssekreterare

Ledamöter:

Lundström, Hans O., statssekreterare

Ryding, P. Göran G., ambassadör

Ersättare för ledamöter:

Bernström, Knut, J. R., ambassadör

Englund, K. G. Åke, generaldirektör

Klackenberg, S. Lennart, statssekreterare

Lindqvist, Olle O. G., avdelningschef

Experter:

Bergman, G. Ewe, bankokommissarie

Branting, J. E. Malte, direktör

Croneborg, K. O. Rutger, kommerseråd

Ekström, Bert O., kansliråd

Joge, Sven F., vice riksbankschef

Johnsson, E. Reidmond, byrådirektör

Larson, Sten E., byråchef

Leuf, Nils Börje, kansliråd

Lychou, Dag E. A:son, kommerseråd

Marklund, K. Lennart, departementssekreterare

Myrsten, J. Lennart, utrikesråd

Senning, Claes O., kansliråd

Wennersten, P. Gösta, kommerseråd

Willart, N. Bo, departementssekreterare

Ahström, N. Åke A. I:son, hovrättsråd

Öhlen, Gustav E. J., avdelningsdirektör

Huvudsekreterare:

Leuf, Nils Börje, kansliråd

Bitr. sekreterare:

Marklund, K. Lennart, departementssekreterare

Direktiven för delegationen, se 1961 års riksdagsberättelse I H 21.

Den 1 juli 1971 inrättades ett nordiskt ministerråd med uppgift att samordna nordiska samarbetsfrågor. Den tidigare nordiska ministerkommittén för ekonomiskt samarbete har därmed upphört med sin verksamhet. Därmed har också verksamheten i nordiska ekonomiska samarbetsutskottet och nordiska ämbetsmannakommittén upphört.

2. Konsumentutredningen (H 1968: 9)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1967 för att utreda riktlinjerna för den statliga konsumentupplysningen samt därmed sammanhängande forsknings-, provnings- och undersökningsverksamhet (se Post- och Inrikes tidn. den 29 juli 1967):

Ordförande:

Andersson, Thure G., landshövding, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Backman, Gösta B., kansliråd

Borglund, Erik A., hovrättsråd

Erlander, E. Lillemor E., sekreterare

Ersson, Valter S., direktör

Gillberg, Karl Erik, direktör

Lindh, Leif G. B., direktör

Ström, Turid, avdelningschef

Wallén, Thord H., studierektor

Experter:

Gawell, Jonas U., direktör

Hibe, Erik G., direktör

Nord, B. Ingemar, avdelningschef (t. o. m. den 4 juni 1971)

Odhnoff, Jan E., docent (t. o. m. den 17 maj 1971)

Ringborg-Walldeck, A. Elise, avdelningsdirektör

Ringstedt, Nils A. E., avdelningsdirektör

Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare

Werne, Gösta A. K., byråchef

Sekreterare:

Claesson, Göran C.-O., direktör

Direktiven för utredningen se 1968 års riksdagsberättelse H 9. *Tilllägsdirektiv*, se H 1969: 9.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden. Därutöver har 24 sammanträden hållits med särskilda arbetsgrupper.

Utredningen har den 3 maj 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 37) Konsumentpolitik — riktlinjer och organisation samt i december 1971 betänkandet (SOU 1971: 86) Bilen och konsumenten.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. Kommerskollegieutredningen (H 1969: 12)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för att utreda kommerskollegiets arbetsuppgifter och organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 8 augusti 1968):

Utredningsman:

Lundberg, Sten G. J., generaldirektör

Experter:

Ehnmark, Ernst Erik J., redaktör

Knubb, Erik V., bergmästare

Leffler, J. Olof, direktör

Lindqvist, Olle O. G., avdelningschef

Lindstedt, Anders, kommerseråd

Pettersson, Eric B., planeringschef

Sekreterare:

Andersson, Sune A., t. f. organisationsdirektör

Bitr. sekreterare:

Anell, Kerstin, förste byråsekreterare (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse H 12.

Utredningen har under tiden november 1970—augusti 1971 hållit elva sammanträden.

Utredningen har i september 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 69) *Näringspolitiken — Ny verksamorganisation*.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. 1970 års affärstidskommitté (H 1970: 13)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1969 för att utreda frågan rörande affärstidsregleringen (se Post- och Inrikes tidn. den 3 januari 1970):

Ordförande:

Martenius, Åke B. A., regeringsråd

Ledamöter:

Brundin, Paul S., direktör

Lindfors, Kurt O. I., direktör

Magnusson, Erik Å., förbundsordförande

Sundewall, Bengt N. R., direktör

Sekreterare:

Hermanson, K. Gunnar, hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse H 13.

Kommittén har under tiden november 1970—april 1971 hållit 18 sammanträden.

Kommittén har den 14 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 33) *Fri affärstid*.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. Auktorisationsutredningen (H 1970: 15)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 december 1970 för att utreda frågan om formerna för auktorisation av revisorer och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 13 februari 1971):

Utredningsman:

Öhman, Frank G. H., f. d. regeringsråd (fr. o. m. den 29 december 1970)

Sekreterare:

Schiratzki, Arne, hovrättsassessor (fr. o. m. den 8 februari 1971)

Direktiv (anförande av statsrådet Feldt till statsrådsprotokollet den 29 december 1970):

I sitt i juni 1970 till chefen för industridepartementet avlämnade betänkande (SOU 1970: 41 och 42) Företag och Samhälle har samarbetsutredningen (Fi 1969: 58) framlagt förslag bl. a. om ett nytt informations- och samarbetsystem mellan företag och offentliga organ samt om en försöksverksamhet med offentliga styrelseledamöter och offentliga revisorer i vissa aktiebolag m. m. I anslutning till behandlingen av frågan om offentliga revisorer har samarbetsutredningen också förordat att särskild utredning av vissa revisionsfrågor görs, nämligen förvaltningsrevisionen inom företagen, formerna för revisorernas rapportering i revisionsberättelser och på annat sätt samt formerna för auktorisation av revisorer.

Efter samråd med chefen för industridepartementet avser jag att nu ta upp utredningsförslaget såvitt avser formerna för auktorisation av revisorer, medan de två övriga frågorna torde få övervägas i annat sammanhang.

Enligt aktiebolagslagens föreskrifter om revision gäller att i vissa större aktiebolag minst en av revisorerna skall vara auktoriserad revisor. Liknande bestämmelser finns i bank- och försäkringslagstiftningarna. I aktiebolagslagen finns också vissa stadganden som gäller godkänd granskningsman. Med auktoriserad revisor och godkänd granskningsman avses enligt lagbestämmelserna av handelskammare i riket auktoriserad revisor och godkänd granskningsman.

Auktorisation av revisorer har handhåfts av handelskamrarna under cirka sextio år; även förfarandet att godkänna granskningsmän har tillämpats sedan åtskillig tid tillbaka. För att erhålla auktorisation krävs teoretisk utbildning och viss tids praktisk revisionsverksamhet. Också för att godkännas som granskningsman erfordras teoretiska kunskaper och praktik, ehuru kraven är mindre. Antalet auktoriserade revisorer var år 1969 omkring 420 och antalet godkända granskningsmän omkring 700.

Samarbetsutredningen uttalar i sitt betänkande att i flertalet andra länder med ett välutvecklat revisorsväsende auktorisationen av revisorer omhänderhas av staten. Enligt utredningens mening bör det övervägas om inte auktorisationen av revisorer också i Sverige bör bli en samhällets angelägenhet.

En av samarbetsutredningens experter — själv auktoriserad revisor — uttalar i ett särskilt yttrande, att man kan anföra exempel på länder

där liksom i Sverige auktorisationen inte handhas av staten men där lagstiftaren liksom här ansett gällande auktorisationsordning garantera sådan kvalitet och sådant oberoende hos de auktoriserade, att intet hinder föreläggat att bygga lagbestämmelserna på den gällande ordningen. Något mera påtagligt motiv för en utredning har enligt experten inte anförts.

Frågan om en utredning av formerna för auktorisationen av revisorer har aktualiserats också i andra sammanhang under senare år. Bl. a. har näringsfrihetsombudsmannen (NO) i skrivelse den 31 december 1969 till Kungl. Maj:t hemställt om en översyn av den nuvarande ordningen. NO:s framställning är föranledd av klagomål mot vissa av handelskammarnas bestämmelser för auktorisation och dessas tillämpning.

NO anför bl. a. att Stockholms handelskammare tidigare i två fall lämnat auktoriserade revisorer dispens att ingå i styrelsen för eller vara anställda i av organisationer bildade och ägda revisionsföretag, nämligen Lantbruksförbundets revisionsbyrå aktiebolag och Sveriges kommunalekonomiska förening u. p. a. Sedan handelskammaren avslagit en framställning från Svenska sparbanksföreningen om dispens för auktoriserade revisorer att ingå i styrelsen för eller vara anställda hos det av föreningen helägda revisionsföretaget Sparbankernas revisionsbyrå aktiebolag samt sedermera även beslutat att inte bevilja nya dispenser för Lantbruksförbundets revisionsbyrå aktiebolag efter utgången av 1967 och för Sveriges kommunalekonomiska förening efter utgången av 1969, har klagomål samt hemställan om åtgärder i saken framförts till NO först från sparbanksföreningen och senare även från kommunalekonomiska föreningen.

Svenska revisorssamfundet har sedermera i skrivelse den 9 juli 1970 till Kungl. Maj:t uttalat sig för att en utredning görs på förevarande område.

Vidare har Sveriges lantbruksförbund (Lantbrukarnas riksförbund) i skrivelse den 25 november 1970 till Kungl. Maj:t starkt understrukt angelägenheten av att en utredning tillsätts i auktorisationsfrågan. Förbundet finner det principiellt riktigt, att auktorisationen överförs till staten. Att utfärda auktorisation och utöva den därmed sammanhängande kontrollen över de kvalifikationer, som krävs för auktorisation, hör naturligen till statens uppgifter.

En utredning om formerna för auktorisation av revisorer, som sålunda förordats från olika håll, bör nu igångsättas. Utredningen bör inriktas på att få till stånd en ordning enligt vilken huvudansvaret för auktorisationsreglerna och förfarandet skall tillkomma staten. Utredningen bör omfatta även bestämmelserna avseende godkännande av granskningsmän.

De problem och svårigheter som aktualiserats hos näringsfrihetsombudsmannen av bl. a. sparbanksföreningen, kommunalekonomiska föreningen och lantbruksförbundet och som även berörts i skrivelser till Kungl. Maj:t bör särskilt undersökas vid utredningen. Enligt vad jag erfarit överväger aktiebolagsutredningen (Ju 1961: 39) att i det betänkande, som snart kommer att framläggas, föreslå att det enligt aktiebolagslagen skall bli möjligt att utse auktoriserade revisionsbolag och godkända granskningsbolag till revisorer. Konsekvenserna av ett sådant

förslag för auktorisationsförfarandet i olika hänseenden bör klarläggas vid utredningen.

Utredningen bör utmyнна i förslag till författningsregler, som finns erforderliga och lämpliga.

Utredningsarbetet har pågått under året. Utredningsmannen har därvid haft överläggningar med företrädare för ett femtiotal myndigheter och organisationer.

Utredningen har den 17 november 1971 avgett betänkandet (Ds H 1971: 3) Formerna för auktorisation av revisorer m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

6. Butiksetableringsutredningen (H 1968: 7)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 maj 1967 för att fortsätta ett genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 december 1964 meddelat uppdrag att granska länsstyrelsernas dittillsvarande verksamhet beträffande butiksutvecklingen m. m. och för att därvid närmare undersöka etableringsfrågorna i samband med kommunernas bebyggelse- och butiksplanering:

Utredningsman:

Martenius, Åke B. A., regeringsråd

Experter:

Tranell, E. Olof B., näringsfrihetsombudsmannens ställföreträdare

Wirén, Erik T., professor

Sekreterare:

Hermanson, K. Gunnar, hovrättsassessor

Lokal: Näringsfrihetsombudsmannens kansli, Birger Jarls torg 12, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 22 43 15

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse H 7.

Utredningen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit fem sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

7. Patentpolicykommittén (H 1969: 10)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 december 1967 för utredning om vissa spörsmål rörande patentverket (se Post- och Inrikes tidn. den 22 januari 1968):

Ordförande:

Borggård, Göran R., generaldirektör

Ledamöter:

Bergling, Nils B. V., direktör

Ekstam, Gunnar E., avdelningschef

Körner, F. Lennart, direktör
Larfeldt, Nils J., ingenjör
Wallerius, Olof, förste forskningsingenjör

Experter:

Danielius, Hans, bitr. utrikesråd (fr. o. m. den 15 februari 1971)
Jonson, Lars, hovrättsassessor (fr. o. m. den 15 februari 1971)
Lewin, Saul, överingenjör
Uggla, Claes A., patenträttsråd

Sekreterare:

Törnroth, N. Lennart, byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Jacobson, Måns, hovrättsassessor (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Lokal: Patent- och registreringsverket, Valhallavägen 136, 114 41
Stockholm, tel. växel 22 55 40

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse H 10.

Kommittén har under tiden december 1970—november 1971 hållit ett sammanträde. Mindre delar av kommittén har hållit ytterligare tre sammanträden. De har också sammanträtt med representanter för övriga nordiska kommittéer i Köpenhamn och Oslo.

Under året har kommittén inlett arbetet med att anpassa patentlagstiftningen till Patent Cooperation Treaty. Detta arbete bedrivs i samarbete med motsvarande kommittéer i de övriga nordiska länderna. Riktlinjer för det svenska patentverket som eventuell internationell granskningsmyndighet har vidare diskuterats.

Kommittén har påbörjat utredningen av frågor som aktualiseras av planerna på en europeisk patentkonvention.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

8. Exportfrämjandeutredningen (H 1970: 12)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 november 1969 för översyn av den exportfrämjande verksamheten (se Post- och Inrikes tidn. den 3 januari 1970):

Ordförande:

von Sydow, Gunnar, landshövding

Sakkunniga:

Belfrage, Kurt-Allan, envoyé
Dahlström, Gösta E., fil. lic.
Grundström, Hans, direktör
Hedberg, A. Axel R., förbundsordförande
Lindencrona, Fredrik V. K., landstingsdirektör (t. o. m. den 5 april 1971)
Nordenson, Jonas W., direktör
Ribrant, Gunnar, fil. dr. (fr. o. m. den 6 april 1971)

Swartz, Carl P. E:son, utrikesråd

Experter:

Bauer, Anders F. H., byrådirektör (t. o. m. den 6 september 1971)

Blomqvist, Svante C., sekreterare

Söderlund, Carl Gustaf, direktör (fr. o. m. den 10 mars 1971)

Sekreterare:

Rynell, Sven E. L., direktör

Lokal: Rosenbad 2, 5 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-adress:* Handelsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse H 12. *Tillläggsdirektiv* (anförande av statsrådet Feldt till statsrådsprotokollet den 14 januari 1971):

Exportfrämjandeutredningen har fått i uppdrag att pröva det framtida behov av en statlig specialiserad kommersiell representation vid sidan av utrikesförvaltningen eller andra statliga insatser på orter där statsstödda svenska utlandshandelskammare finns. I samband därmed bör en plan för en minskning av statens bidrag till handelskamrarna upprättas. Arbetet bör bedrivas skyndsamt så att förslag läggs fram om möjligt före utgången av innevarande budgetår.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 13 sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete.

Utredningen har den 28 juli 1971 avgett yttrande rörande statens stöd till de svenska handelskamrarna i utlandet. Då bedömningen av spörsmålet om handelskamrarnas ställning är i hög grad beroende av hur den exportfrämjande verksamheten i sin helhet organiseras och bedrivs, har utredningen funnit det lämpligt att i detta yttrande även preliminärt redovisa sin uppfattning beträffande hithörande frågor.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

9. *Distributionsutredningen (H 1970: 14)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för att göra en utredning om varudistributionen m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 19 februari 1970):

Ordförande:

Lewén-Eliasson, Anna Lisa, fru, led. av riksdagen

Ledamöter:

Andersson, K. Sigvard V., direktör

Andersson, Karin E., förbundssekreterare led. av riksdagen

Gillberg, Karl-Erik, direktör

Hulterström, Sven Å., ombudsman

Lindfors, Kurt O. I., direktör

Lloyd, Bengt E., ombudsman

Myrén, K. G. Lennart, direktör

Persson, Lars H., professor

Sundquist, A. Åke, direktör

Expert:

Ringborg-Waldeck, A. Elise, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Sahlström, Sven C., departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Hallman, L. Åke B., byrådirektör (fr. o. m. den 1 april 1971)

Lokal: Rosenbad 2, 3 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-adress:* Handelsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse H 11.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. *Försörjningsberedskapsutredningen (H 1971: 1)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 april 1971 för att utreda beredskapen i fråga om viss varuförsäljning (se Post- och Inrikes tidn. den 13 maj 1971):

Ordförande:

Frithiofson, Karl A. F., landshövding (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Sakkunniga:

Bengtsson, Karl F., verkmästare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Burstedt, I. Åke, sekreterare (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Carlstein, Rune A., stadskassör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Lanner, B. O. Vilgot, direktör (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Experter:

Bernunger, Sten E., direktör (fr. o. m. den 9 september 1971)

Burendahl, Åke L., direktör (fr. o. m. den 9 september 1971)

Kleist, Åke O., departementssekreterare (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Kristenson, Arne E., byråchef (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Orrö, Sven-Erik O., kansliråd (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Strandberg, A. Valter, direktör (fr. o. m. den 9 september 1971)

Sekreterare:

Rydberg, Karl-Evert H., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Bitr. sekreterare:

Berglund, Lars E. G., byrådirektör (fr. o. m. den 4 maj 1971)

Lokal: Rosenbad 2, 5 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-adress:* Handelsdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv: (anförande av statsrådet Feldt till statsrådsprotokollet den 2 april 1971):

Det ekonomiska försvarets utformning bestäms väsentligen av vår säkerhetspolitik samt av vårt näringslivs struktur i dag och i framtiden. Planläggningen och beredskapsåtgärderna i fred är inriktade på att göra det möjligt för vårt näringsliv att vid krig, avspärrning eller annan kris tillhandahålla de varor och tjänster som behövs för försörjningen.

Till grund för beredskapsåtgärderna på varuförsörjningens område ligger en bedömning av å ena sidan de behov av skilda förnödenheter som föreligger inom landet i olika krissituationer och å andra sidan de tillgångar av motsvarande slag som man kan räkna med. I de fall då varubrister beräknas föreligga måste dessa täckas genom produktion eller lagring, som måste planeras omsorgsfullt.

Produktionsplaneringen syftar i första hand till att vid en kris tillförsäkra den inhemska produktionsapparaten tillgång till nödvändiga produktionsresurser såsom råvaror, halvfabrikat och färdigkomponenter samt arbetskraft, energi etc. Planeringen syftar vidare till att förbereda omställningen av den inhemska produktionsapparaten för att kunna tillgodose krissamhällets behov och ersätta bortfallet i råvaru- och färdigvaruimporten. För att underlätta denna omställning och för att snabbt kunna komma i gång med ersättningsproduktion kan vissa åtgärder behöva vidtas redan i fredstid. Sådana åtgärder kan t. ex. avse anskaffning av maskiner och verktyg. Planläggningen kan även avse åtgärder för att behålla sådan försörjningsviktig produktion, som hotas av nedläggning.

Lagringsverksamheten omfattar statlig lagring och tvångslagring hos näringslivet i förening med finansieringsbidrag till lageruppbyggnaden. Denna verksamhet är till skillnad från produktionsplaneringen i regel förenad med betydande kostnader för staten.

Beredskapslagring i statlig regi har förekommit sedan slutet på 1930-talet. Inom ramen för av riksdagen anvisade medel håller de för lagringen huvudsakligen ansvariga myndigheterna, överstyrelsen för ekonomiskt försvar och statens jordbruksnämnd försörjningsviktiga varor i lager till ett värde av omkring 1 miljard kr. Utgifterna för lagerhållningen i form av ränta på kapital, anskaffning av lagerbyggnader, kostnader för omsättning av varor, hyror m. m. uppgår f. n. årligen till ca 100 milj. kr., varav huvuddelen är räntekostnader.

Tvångslagring hos näringslivet i förening med statligt finansieringsbidrag tillämpas i fråga om huvuddelen av beredskapslagringen av oljor. Investeringskostnaderna för utbyggandet av beredskapslagringen av bensen, fotogen, motorbrännolja och eldningsolja under perioderna 1958—1962 och 1963—1969 har uppgått till totalt ca 1 400 milj. kr., varav staten bidragit med ca 800 milj. kr. För den fortsatta utbyggnaden av oljelagringen under perioden 1970—1976 har investeringskostnaderna beräknats till ca 760 milj. kr., varav staten bidrar med ca 80 milj. kr. Bidraget utgår liksom under tidigare perioder i form av ränte- och amorteringsfria lån. Kostnader utöver statliga bidrag tas ut prislågen. Under perioden skall även beredskapslager av råvaror för stadsgasindustrin och av gasol byggas upp till en beräknad kostnad av 18,7 och 27,5 milj. kr., varav staten avses bidra med 19,8 milj. kr. för gasollager.

Det ekonomiska försvaret bygger i allt väsentligt på de resurser som finns i vårt fredstida näringsliv. Det är därför klart att förändringar i fråga om dessa resurser får konsekvenser för försörjningsberedskapen och därmed också för behovet av beredskapsåtgärder.

Inom industri och handel pågår en strukturomvandling, som innebär att allt större enheter skapas. Produktion och lagerhållning koncentreras samtidigt som tillverkningen blir mer specialiserad. Vissa från försörjningssynpunkt viktiga varor produceras av allt färre företag i den mån tillverkningen inte helt läggs ned. Effektivare metoder för lagerhantering och distribution medför minskad lagerhållning hos näringslivet.

Dessa förändringar påverkar planeringen av försörjningsberedskapen. Produktionens fortlöpande specialisering och koncentration till tätorter och andra utrymningsorter kräver en ständig revidering av produktionsplanläggningen. Bortfall eller minskning av produktionen inom vissa industribranscher liksom nedgång i näringslivets lagerhållning ställer krav på ökad beredskapslagring. Den tekniska utvecklingen innebär att nya områden måste beredskapsplaneras. Detta gäller bl. a. den petrokemiska industrin.

Det svenska näringslivets omvandling är vidare ett resultat av ökad importkonkurrens. Avtal om tullsänkningar och slopande av tullar och andra handelshinder har medfört att vissa tidigare skyddade industribranscher med svag internationell konkurrenskraft krympt till följd av utländsk konkurrens. Våra möjligheter att hindra denna utveckling genom att införa stöd eller skyddsåtgärder har begränsats av internationella åtaganden.

Den framtida utvecklingen inom näringslivet som kan förutses kommer att ställa allt större krav på en effektivt utformad försörjningsberedskap. Oavsett vilken form av anslutning Sverige kan uppnå med de europeiska gemenskaperna kommer beroendet av omvärlden för vår försörjning att öka. Utvecklingen går mot en ökad internationalisering av näringslivet. Svenska företag utnyttjar i allt högre grad utländska underleverantörer. Den produktionstekniska utvecklingen gör oss också mer beroende av import av reservdelar och underhållstjänster från utlandet.

Den ovan angivna utvecklingen inom näringslivet har på senare tid särskilt uppmärksamats vad gäller TEKO-och skoindustrierna. TEKO-utredningen (Fi 1969: 55) har i sitt slutbetänkande konstaterat att den svenska självförsörjningsgraden på TEKO-området successivt minskat. Den inhemska produktionen av vissa typer av TEKO-varor understiger numera de minimibehov som kan beräknas för krigs- och avspärningsfallen. Utredningen konstaterar samtidigt att tendensen till minskad självförsörjningsgrad återfinns även inom andra varuområden som en konsekvens av den fortgående internationaliseringen av näringslivet.

Mot denna bakgrund finner jag det angeläget att särskilda sakkunniga tillkallas för att utreda olika metoder för att upprätthålla en tillfredsställande beredskap inom varuområden som har väsentlig betydelse för försörjningen. Vad som i första hand bör övervägas är avvägningen mellan produktionsåtgärder och beredskapslagring samt fördelningen av ansvaret i dessa sammanhang mellan staten och näringslivet. Utredningen bör bl. a. innefatta en analys av för- och nackdelar i olika avseenden av statliga företagsengagemang som ett medel att trygga försörjningsberedskapen på utsatta varuområden. Det bör vidare övervägas inom vilka för vår försörjningsberedskap viktiga varuområden eller sektorer av vårt näringsliv som förändrade beredskapsmetoder och finansieringssätt är lämpliga och möjliga. Härvid bör hänsyn tas till de nya beredskapsbehov som kan komma att uppstå i en nära framtid. De sakkunniga bör

bl. a. beakta och redovisa de samhällsekonomiska, näringspolitiska och handelspolitiska konsekvenserna av föreslagna åtgärder. En allmän princip när det gäller att trygga försörjningsberedskapen bör vara att detta skall ske till lägsta möjliga kostnad för samhället. Den statliga lagringsverksamheten bör således bedrivas enligt affärsmässiga grunder, så långt detta kan ske utan att beredskapens effektivitet eftersätts. Vid utformningen av förslag rörande beredskapslagringen bör de sakkunniga beakta behovet att i görligaste mån kunna variera beredskapslagringen i konjunkturpolitiskt syfte. De ekonomiska kalkyler som kan läggas till grund för förslagen bör redovisas. Detta innefattar även en redovisning av de krav som förslagen ställer på den administrativa handläggningen på myndighetsplanet.

I försörjningsberedskapen intar beklädnadsvarorna en viktig plats. Inom TEKO- och skoområdena har produktionskapaciteten kraftigt minskat under 60-talet. Om inte motverkande åtgärder kommer till stånd inom en nära framtid, synes risk föreligga för att självförsörjningsgraden sjunker till en alltför låg nivå. De sakkunniga bör därför göra en analys av den produktionskapacitet som i kombination med kommersiell lagring behövs för att upprätthålla en rimlig försörjningsberedskap på dessa områden. Som allmän riktpunkt för sina överväganden bör de sakkunniga ha den självförsörjningsgrad som för närvarande råder för beklädnadsvarorna. Förslag bör läggas fram om den självförsörjningsgrad som bör upprätthållas på de olika delområdena och om de eventuella åtgärder av skydds- och stödkaraktär som under hänsynstagande till möjlig beredskapslagring kan behöva vidtas för att säkerställa en tillräcklig produktionskapacitet. Denna målsättning bör kunna förenas med en fortgående strukturomvandling inom industrin som medför att den erforderliga produktionen koncentreras till de mest rationella företagen. Dessa överväganden måste göras mot bakgrund av våra internationella förpliktelser.

De sakkunnigas förslag bör grundas på en analys av de krav på ut hållighet som kan komma att ställas i samband med pågående långsiktplanering inom totalförsvarets olika delar och av den sänkta levnadsstandard som kan anses rimlig i olika krismiljöer. Även i övrigt bör i utredningsarbetet beaktas behovet av samordning med pågående arbete med miljöstudier och långsiktplanering inom totalförsvaret, framför allt inom överstyrelsen för ekonomiskt försvar.

Frågan om statlig upphandling som ett led i försörjningsberedskapen bör behandlas. Härvid bör resultatet av 1968 års upphandlingskommittés (Fi 1969: 60) arbete beaktas.

1970 års försvarsutredning (Fö 1970: 22) har till uppgift bl. a. att översiktligt studera inriktningen av andra delar av totalförsvaret än militärt försvar och civilförsvar i syfte att tillse att kravet på balans i våra totala försvarsinsatser skall kunna tillgodoses. De sakkunniga bör samråda med försvarsutredningen.

Olika metoder att trygga försörjningsberedskapen tillämpas i skilda länder. Det bör ingå i de sakkunnigas uppdrag att göra de internationella jämförelser som kan anses motiverade.

De sakkunnigas uppdrag bör avse försörjningsberedskapen i fråga om de varor som ingår i överstyrelsens för ekonomiskt försvar ansvarsområde med undantag av energisektorn.

De sakkunnigas arbete bör bedrivas så att förslag rörande försörj-

ningsberedskapen för TEKÖ-varor och skodon kan föreläggas 1972 års riksdag.

Utredningen har under tiden fram t. o. m. oktober 1971 hållit två sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

11. Resegarantiutredningen (H 1971: 2)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1971 för översyn av lagen om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet:

Utredningsman:

Martenius, Åke B. A., regeringsråd (fr. o. m. den 4 juni 1971)

Experter:

Hellström, Håkan A., direktör (fr. o. m. den 29 oktober 1971)

Larsson, Karl-Anders, byrådirektör (fr. o. m. den 29 oktober 1971)

Ljungberg, Åke C. W., direktör (fr. o. m. den 29 oktober 1971)

Molin, Folke P. O., direktör (fr. o. m. den 29 oktober 1971)

Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare (fr. o. m. den 29 oktober 1971)

Sekreterare:

Marnfeldt, Lars A. H., byrådirektör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Lokal: Birger Jarls torg 12, tel. växel 22 43 15 (sekreteraren). *Postadress:* NO:s kansli, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Feldt till statsrådsprotokollet den 27 maj 1971):

Lagen (1967: 203) om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet trädde i kraft den 1 juli 1971 och gäller t. o. m. den 30 juni 1972. Den kom till efter förslag i betänkandet (SOU 1966: 25) Sällskapsresor, som avlämnats av en av statens konsumentråd tillsatt kommitté, den s. k. sällskapsreseutredningen.

Enligt lagen gäller i huvudsak följande. Den som yrkesmässigt eller eljest i förvärvssyfte anordnar sällskapsresa till annat land än något av de nordiska länderna skall ställa säkerhet hos kommerskollegium. Säkerheten skall i regel gälla minst 200 000 kr. Den får tas i anspråk för återbetalning av medel som erlagts för sällskapsresa som blir inställd. I fråga om sällskapsresa som påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärernas uppehälle i utlandet och deras återresa. Ärenden om i anspråkstagande av säkerhet prövas av en särskild nämnd, resegarantinämnden.

Syftet med lagen är att ge allmänheten ett socialt betingat minimiskydd. Framför allt har man velat åstadkomma att erforderliga medel snabbt skall kunna ställas till förfogande, så att resenärerna inte blir nödlidande utomlands. Därvid är det meningen att hemresa skall företas så snart som möjligt med lämpligt färdmedel.

Avsikten är däremot inte att garantera, att reseföretagens alla kon-

traktsenliga åtaganden uppfylls. Sålunda är garantimedlen inte avsedda att ge resenärerna möjlighet att stanna på platsen under den tid som ställts i utsikt när reseavtalet träffades. Inte heller får säkerheten tas i anspråk för att gottgöra en resenär för skada som tillfogats honom t. ex. därigenom att han fått bo i ett rum med lägre standard än som angivits i resebroschyren. Om en resenär förorsakas olägenheter som han inte får ersättning för med stöd av lagen, är han hänvisad till att — eventuellt efter hänvändelse till allmänna reklamationsnämnden — söka nå frivillig uppgörelse med rescarrangören eller, om detta misslyckas, anlita den vanliga domstolsvägen.

I samband med lagens tillkomst anfördes principiella betänkligheter från näringsfrihetssynpunkt. Införandet av skyldighet för reseföretag att ställa säkerhet var nämligen ett avsteg från den näringspolitiska linje, som följts under senare år och som syftar till så fri konkurrens som möjligt mellan näringsutövare. Med hänsyn till att lagstiftningen innebar en nyhet för det näringsrättsliga området förordade dåvarande chefen för handelsdepartementet i prop. 1967: 106 att den skulle tas upp till förnyad prövning, sedan man haft tillfälle att studera verkningarna. Lagens giltighetstid begränsades på grund därav till fem år.

Såvitt kan bedömas har lagen medfört en sanering på sällskapsresemarknaden, och erfarenheterna i övrigt av dess tillämpning har varit i stort sett goda. För att slutlig ställning skall kunna tas till frågan, huruvida det avsedda skyddet åt resenärerna även i fortsättningen bör ordnas enligt i huvudsak nuvarande regler eller om andra vägar bör sökas, behövs dock en närmare utredning om lagens verkningar. Härvid bör främst kommerskollegiets och resegarantinämndens erfarenheter samt till myndigheterna framförda önskemål studeras. I detta sammanhang bör vidare beaktas de problem, som anmälts till allmänna reklamationsnämndens reseavdelning. Utredningen bör göras av en särskilt tillkallad sakkunnig.

Med hänsyn till de näringspolitiska synpunkter, som förut berörts, bör den sakkunnige undersöka i vilken mån det nuvarande kravet på säkerhet med tillhörande föreskrifter kan innebära konkurrenshinder vilka på längre sikt har negativa verkningar från effektivitetssynpunkt och konsumentpolitisk synpunkt.

Finner den sakkunnige att övervägande skäl talar för att lagen i huvudsak bibehålls, bör han undersöka om den behöver modifieras i något avseende. De nuvarande reglerna avser, som förut nämnts, att garantera ett socialt betingat minimiskydd. I princip bör detta gälla även i fortsättningen. Det kan emellertid finnas anledning att, i ljuset av erfarenheterna, pröva skyddets omfattning på nytt. Därvid bör bl. a. undersökas, om det finns skäl för att utvidga skyddet till att gälla även vid sällskapsresor till de nordiska länderna. Vidare bör övervägas, huruvida säkerheten bör få tas i anspråk för att möjliggöra att resenärerna kan stanna kvar på förlägningsorten under hela den avsedda tiden. Vid bedömningen av hithörande frågor bör beaktas, att en utvidgning av lagens räckvidd kan medföra att säkerhet kommer att fordras där sådan inte f. n. behöver ställas och i andra fall krav på större säkerhetsbelopp. Den sakkunnige bör uppmärksamma i vad mån detta kan försvåra nyetablering och påverka prisbildningen på ett sätt som inte är önskvärt från konsumentsynpunkt.

Utredningen har haft överläggningar med svensk konsulär representation och vissa researrangörers platsrepresentanter i Italien och Spanien samt med Danmarks Rejsebureau Forening, charterflygbolag, försäkringsbolag m. fl.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under januari 1972.

Inrikesdepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Byggindustrialiseringsutredningen (In 1965: 30)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 november 1964 för att utreda frågan om åtgärder till främjande av byggnadsbranschens industrialisering (se Post- och Inrikes tidn. den 24 november 1964):

Ordförande:

Cederwall, Gustav F. E., landshövding

Ledamöter:

Bergman, Per R., direktör, led. av riksdagen

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Jönsson, Börje N., andre förbundsordförande

Källenius, Sten I. R., direktör, f. d. led. av II kamm.

Tobé, Erik I., överlantmätare, led. av riksdagen

Experter:

Bernhard, Harry B., överingenjör

Blomgren, Boris W., direktör

Dahlberg, Erik E., arkitekt

Henriksson, Gunnar A., professor

Håkansson, Hans E. V., departementsråd

Leo, P. Gunnar, direktör

Sekreterare:

Ericson, Gösta, arkitekt (t. o. m. den 31 mars 1971)

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse In 30.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Utredningen har den 2 juli 1971 avlämnat betänkandet (SOU 1971: 52) Byggandets industrialisering.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Låginkomstutredningen (In 1967: 27)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 december 1965 för att kartlägga låginkomstgrupperna och belysa deras problem (se Post- och Inrikes tidn. den 27 december 1965):

Utredningsman:

Meidner, Rudolf A., fil. dr (t. o. m. den 30 juni 1971)

Experter:

Faxén, Karl-Olof, docent

Hofsten, Erland A. G., demograf
Holm, J. Lennart, generaldirektör
Johansson, Sten R., fil. lic.
Lindberg, E. Jakob M., fil. kand. (t. o. m. den 2 september 1971)
Ohlsson, Ingvar D., pol. mag.
Sundström, Olof G., utredningschef
Svennilson, Ingvar S., professor
Söderström, Lars, forskningssekreterare
Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare

Sekreterare:

Holmberg, Per H. A., fil. kand.

Bitr. sekreterare:

Weibo, Björn S., departementssekreterare

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse In 27.

Utredningen har under tiden november 1970—september 1971 hållit tre sammanträden.

Utredningen har den 11 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971:39) Den svenska köpkraftsfördelningen 1967. Under år 1971 har utredningen offentliggjort utkast till tio avsnitt avseende utredningens levnadsnivåundersökning, bl. a. angående löntagarnas faktiska arbetstider, hushållsarbete och dubbelarbete, fritid och rekreation, sysselsättning, arbetslöshet, förvärvshinder, ålder och inkomst, de förvärvsarbetandes arbetsplatsförhållanden, uppväxtförhållanden och social rörlighet, politiska resurser, den vuxna befolkningens bostadsförhållanden och utbildningsfrågor.

Uppdraget är i enlighet med beslut av chefen för inrikesdepartementet avslutat.

3. KSA-utredningen (*In 1967: 28*)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 mars 1966 för att utreda frågor om kontant stöd vid arbetslöshet (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juni 1966 och den 22 april 1967):

Ordförande:

Larsson, Lars E., typograf, led. av riksdagen (avliden den 30 april 1971)

Ledamöter:

Baude, Annika M. C., avdelningschef
Bäck, Karl-Axel, kassaföreståndare
Carlson, K. Sören, borgarråd
Elf, G. Algot, avdelningsdirektör
Elmstedt, Claes Y., lantbrukare, led. av riksdagen
Nordgren, Hans P. W., skräddarmästare, led. av riksdagen
Petersson, Erik Filip T., rektor, f. d. led. av I kamm.
Petersson, Olof H. E., kansliråd
Sandell, H. M. Viola, inspektör, led. av riksdagen

Svensson, Inge G., direktörsassistent

Experter:

Bengtson, Sven F., byråchef

Cosmo, Ingemar O., rådmän

Erici, Bernt H., byråchef

Jönsson, J. Ove, byråchef

Ljungholm, Kurt A., byråchef

Stark, Hans-Olof, t.f. rättschef

Strandberg, Margit L., avdelningsdirektör

Tobisson, Lars F., direktör

Wernlund, Stig, kansliråd

Sekreterare:

Harland, N. D. Eyvind, byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Hedin, Bernt L., departementssekreterare

Holmquist, K. R. Torbjörn, förste aktuarie

Medelberg, Erik I., t.f. byrådirektör

Direktiven för utredningen, se 1967 års riksdagsberättelse In 28 och In 1968: 9.

Utredningen har under tiden november 1970—april 1971 hållit sammanträden under 14 dagar.

Utredningen har den 29 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 42) Försäkring och annat kontant stöd vid arbetslöshet jämte bilaga (SOU 1971: 43) Arbetskraftens struktur och dimensioner och övriga bilagor till betänkandet (SOU 1971: 44).

Uppdraget är därmed slutfört.

4. Sakkunnig (In 1970: 35) för översyn av bidragsbestämmelser m. m. inom arbetsmarknadsutbildningen

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 september 1970 för översyn av bidragsbestämmelser m. m. inom arbetsmarknadsutbildningen (se Post- och Inrikes tidn. den 25 september 1970):

Utredningsman:

Ahlqvist, G. Börje, byråchef

Sekreterare:

Cohn, Olof (Olle), byrådirektör (fr. o. m. den 15 januari 1971)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse In 28.

Den sakkunnige har den 6 september 1971 avgett betänkandet (Ds In 1971: 13) Översyn av bidragsbestämmelser m. m. inom arbetsmarknadsutbildningen.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972**5. Utlänningsutredningen (In 1963: 37)**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 december 1961 för att verkställa översyn av utlänningslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 4 januari 1962):

Ordförande:

Lännergren, E. Bengt, justitiekansler

Ledamöter:

Hedin, Carl-Eric, lantbrukare, led. av riksdagen

Hellner, Eskil M., hovrättslagman

Lindahl, Essen H. G., direktör, led. av riksdagen

Nilsson, Jan-Ivan N., lantbrukare, led. av riksdagen

Segerstedt Wiberg, Ingrid, journalist, f. d. led. av 1 kamm.

Expert:

Melander, Göran E., jur. lic.

Sekreterare:

Tjernberg, K. V. Harry, hovrättsassessor

Lokal: Lilla Nygatan 1, 2 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-*

adress: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1963 års riksdagsberättelse In 37.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 19 sammanträden.

Utredningen har den 7 maj 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 35) Den fria rörligheten för personer inom EEC.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

6. Låneunderlagsgruppen (In 1966: 27)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 oktober 1964 för att inom inrikesdepartementet biträda med utredning rörande förhållandet mellan låneunderlag och pantvärde för bostadslån samt däremot svarande produktionskostnader:

Ordförande:

Carlsson, E. Arne V., departementsråd (fr. o. m. den 27 augusti 1971)

Westin, J. Olle, ekonomidirektör (t. o. m. den 26 augusti 1971)

Ledamöter:

Andersson, Sven Åke V., fil. kand. (fr. o. m. den 26 augusti 1971)

Berg, Bengt Åke, kansliråd (t. o. m. den 21 juni 1971)

Bernhard, Harry B., överingenjör

Billström, P. O. Frithiof, statistikchef

Engström, Odd E. L., departementssekreterare (fr. o. m. den 22 juni 1971)

Mildner, Erwin A., fil. lic.

Experter:

Almqvist, Sven A. T., ingenjör
Danielson, K. Harry, ingenjör
Ivarsson, Holger I., avdelningsdirektör
Jargin, Ingvar, ingenjör
Ledstedt, K. Gösta I., ingenjör
Lindén, Yngve T., byråchef

Sekreterare:

Rosberg, K. Gustav A., byrådirektör

Lokal: Statistiska centralbyrån, Avdelningen för areell statistik, Enheten för bostäder och fastigheter, Linnégatan 87, 102 50 Stockholm 27, tel. växel 63 05 60 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Gruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Gruppen har den 29 oktober 1971 avgett promemorian (Ds In 1971: 14) Angående pantvärde (låneunderlag) och produktionskostnader för gruppbyggda småhus åren 1969 och 1970.

Gruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

7. *Expertgruppen (In 1967: 24) för regional utredningsverksamhet*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1965 för att i anslutning till lokaliseringsberedningens verksamhet dels biträda vid uppläggning av den regionala utredningsverksamheten, särskilt i vad avser uppgiftsfördelning samt metodologisk samordning och utveckling, dels biträda forskningsberedningen med att samla informationer om och föreslå koordinering av forskningsverksamheten samt definiera forskningsbehov i lokaliseringsfrågor:

Ordförande:

Ohlsson, P. T. Ingvar, generaldirektör

Ledamöter:

Canarp, Curt S. T., byråchef
Godlund, Sven A. I., professor
Holm, J. Lennart, generaldirektör
Höök, Erik S. V., t.f. planeringschef
Ljung, Lars U., fil. kand.
Thufvesson, Bengt E., länsråd
Wirén, Erik T., t.f. professor

Experter:

Andersson, Åke E., bitr. professor
Bergendahl, Göran H., docent
Berglund, Bernt, planeringsdirektör
Bylund, B. Erik M., professor

Carlsson, N. Gösta, professor
Dahmén, Erik V. H., professor
Dalgård, P. J. Ingemar, t.f. länsråd
Herlitz, Claes A., planeringsdirektör
Holm, A. O. Per, fil. lic.
Hägerstrand, S. Torsten E., professor
Jungen, Rune, fil. lic.
Nordström, Lars E., fil. lic.
Olsson, Rune I., departementsråd
Peterson, Bo E., statistikchef
Rundblad, Bengt G., docent
Samuelsson, Kurt O., docent
Siven, Claes-Henric, fil. lic.
Strandberg, Margit I., byrådirektör
Tryggvesson, G. Rune, byråchef
Törnqvist, Gunnar E., professor
Westerståhl, H. Jörgen, professor
Wärneryd, Olof I., docent

Sekreterare:

Guteland, Gösta A., fil. lic.

Bitr. sekreterare:

Engdahl, K. Anders F., fil. kand. (t. o. m. den 14 november 1971)

Felländer, Ingela, fil. stud. (fr. o. m. den 1 juni 1971)

Stighäll, L. B. Christer, fil. kand.

Öberg, N. Sture, fil. lic.

Lokal: Lilla Nygatan 1, 2 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren). *Post-adress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Expertgruppen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit sju sammanträden. Expertgruppens utredningsverksamhet är fördelad på arbetsgrupper angående regionala produktionskostnader, levnadsvillkor i olika regioner samt näringslivs- och befolkningsprognoser. Inom expertgruppens kansli utförs sammanställningar av vunna forskningsresultat. Under år 1971 har en av expertgruppen utarbetad bilaga till 1970 års långtidsutredning (SOU 1971: 16) Regional utveckling och planering lagts fram.

Expertgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

8. *Delegationen (In 1967: 30) för bostadsfinansiering*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 september 1966 med uppgift att bereda och avge förslag avseende vissa spörsmål och ärenden som äger samband med bostadsbyggandets finansiering:

Ordförande:

Berggren, G. Rune, statssekreterare (fr. o. m. den 5 januari 1971)

Tilert, C. Reidar, generaldirektör (t. o. m. den 4 januari 1971)

Ledamöter:

Eklöf, Kurt G. A., riksbanksdirektör

Elison, Magnus I., byråchef

Rehnberg, K. Bertil, överdirektör

Sjönander, Bo Jonas, statssekreterare

Experter:

Carlsson, G. Arne W., departementsråd

Thorstenson, Billy R., departementssekreterare (fr. o. m. den 20 juli 1971)

Sekreterare:

Almgren, Hans G., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 augusti 1971)

Westin, J. Olle, ekonomidirektör (t. o. m. den 31 juli 1971)

Bitr. sekreterare:

Almgren, Hans G., departementssekreterare (t. o. m. den 1 mars 1971)

Dedering, Stig I., arkitekt

Lokal: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för delegationen, se 1967 års riksdagsberättelse In 30.

Delegationen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden. Delegationen har kontinuerligt haft överläggningar med kreditinstituten om kreditförsörjningen till 1971 års bostadsbyggande.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

9. Expertgruppen (In 1968: 14) för utredningsverksamhet i arbetsmarknadsfrågor

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 januari 1967 för att i anslutning till sysselsättningsberedningens verksamhet ta initiativ till och biträda beredningen vid uppläggning av utredningsverksamhet i frågor rörande arbetsmarknadspolitikens verkningar:

Ordförande:

Canarp, Curt S. T., byråchef (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Meidner, Rudolf A., fil. dr (t. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Canarp, Curt S. T., byråchef (t. o. m. den 30 juni 1971)

Carlsson, G. Arne W., departementsråd

Dahlström, Gösta E., fil. lic.

Högberg, K. Gunnar, pol. mag.

Niklasson, Ö. O. Harald, fil. lic.

Rydén, Jan E., avdelningschef
Sundström, Olof G., utredningschef

Experter:

Dahlberg, L. Åke, fil. kand.
Wadensjö, Eskil W., civilekonom

Sekreterare:

Silenstam, N. Per A., byrådirektör

Bitr. sekreterare:

Andersson, Rolf G., fil. kand.

Lokal: Stockholms universitet, Institutet för arbetsmarknadsfrågor,
Fack, 104 05 Stockholm 50, tel. 15 44 52 (biträdande sekreteraren).

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Expertgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden. Ekonomiska och sociologiska studier av kostnader och intäkter i samband med immigration och arbetskraftens geografiska flyttningar pågår liksom undersökningar rörande omskolningsverksamhetens kostnader och intäkter samt arbetsförmedlingarnas informationsverksamhet.

Expertgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. *Servicekommittén (In 1968: 16)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 april 1967 med uppgift att behandla vissa frågor angående service i bostadsområden (se Post- och Inrikes tidn. den 25 april 1967):

Ordförande:

Odhnoff, E. Camilla, statsråd

Ledamöter:

Dalén, Ingrid K., departementssekreterare
Eriksson, I. Seved, byrådirektör
Jussil, Sune K., departementssekreterare
Lundahl, Ingrid L., forskningssekreterare
Lundevall, Owe N. A., direktörsassistent
Nettelbrandt, A. Cecilia, jur. kand., andre vice talman
Norberg, Erik, direktör
Sigurdsen, Gertrud C., sekreterare, led. av riksdagen
Skantz, Anna-Greta, ombudsman, led. av riksdagen
Wallberg, Ursula, förste forskningssekreterare

Experter:

Block, A. Eskil, tekn. lic. (t. o. m. den 30 april 1971)
Theorin, K. Maj Britt M., sekreterare, led. av riksdagen
Åhrén, Per, civilekonom (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Sekreterare:

Thiberg, Sven, professor

Bitr. sekreterare:

Boman, Monica, fil. kand. (fr. o. m. den 30 april 1971)

Lindencrona, Tomas, arkitekt

Lokal: Munkbron 11, 3 tr., 111 28 Stockholm, tel. 11 66 54 (Boman), 11 67 23 (Lindencrona), 11 67 03 (Theorin), 11 67 24 (kansli)

Direktiven för kommittén, se 1968 års riksdagsberättelse In 16.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 19 sammanträden. Representanter för kommittén har företagit en studieresa till England den 9—14 augusti 1971.

Kommittén har den 13 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 25) Boendeservice 3 — en enkät om kommunernas serviceförsörjning och serviceplanering, betänkandet (SOU 1971: 26) Boendeservice 4 — en redovisning av aktuella serviceanläggningar, betänkandet (SOU 1971: 27) Boendeservice 5 — en diskussion om ekonomiska konsekvenser av boendeservice samt betänkandet (SOU 1971: 28) Boendeservice 6 — tio uppsatser om samhällsförändringar som påverkar servicestrukturen.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

11. Byggarbetskraftsutredningen (In 1968: 19)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1967 för att utreda behovet av arbetskraft m. m. inom byggnads- och anläggningsverksamheten (se Post- och Inrikes tidn. den 11 oktober 1967):

Ordförande:

Olsson, S. O. Bertil, generaldirektör

Ledamöter:

Beckman, Rune G., planeringsdirektör

Jönsson, Börje N., andre förbundsordförande

Sjöbeck, J. Christian, direktör

Experter:

Berg, Arne G. H., direktör

Pettersson, Björn G., ombudsman

Sekreterare:

Borg, Sten O., forskningssekreterare

Lokal: Arbetsmarknadsstyrelsen, Fack, 102 20 Stockholm 12, tel. växel 54 05 20 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1968 års riksdagsberättelse In 19.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tolv sammanträden med sammanlagt 23 sammanträdesdagar. I maj 1971 hade utredningen besök av en norsk byggarbetskraftsutredning.

Utredningen har den 20 juli 1971 avgett tre specialundersökningar (Ds In 1971: 9) Byggnadsindustrins yrkesutbildning, (Ds In 1971: 10)

Byggnadsverksamhetens säsongvariationer samt (Ds In 1971: 11) Klimatets inverkan på arbetslösheten inom byggnadsverksamheten.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

12. *Utredningen (In 1969: 19) om förhandlingsrätt för arbetstagarorganisation beträffande pensionerade medlemmar*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 december 1967 för att utreda frågan om förhandlingsrätt för arbetstagarorganisation beträffande pensionerade medlemmar (se Post- och Inrikes tidn. den 21 december 1967):

Utredningsman:

Bexelius, Ernst G. B., f. d. generaldirektör

Experter:

Forstadius, Erik L. W., direktör

Gustafsson, Stig G., förbundsjurist

Kalén, Olof H., lönedirektör

Kjellgren, Ove I., direktör

Lundberg, Gunnar E. B., direktör

Sekreterare:

Edlund, Sten E., revisionssekreterare

Lokal: Tjustgatan 5, 116 27 Stockholm, tel. 40 07 84 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse In 19.

Utredningen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit sju sammanträden. Därutöver har utredningen sammanträffat med andra arbetsmarknadsrepresentanter.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

13. *1968 års lokaliseringsutredning (In 1969: 20)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 december 1967 för att verkställa utredning rörande den fortsatta lokaliseringspolitiska stödverksamheten m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 8 februari 1968):

Utredningsman:

Lemne, Mats H., landshövding

Expert:

Berggren, Göte B., byråchef

Sekreterare:

Rydholm, Björn, regeringsrättssekreterare

Bitr. sekreterare

Levin, Tage P., kanslissekreterare

Rådgivande nämnd:

Medlemmar:

Fälldin, N. O. Thorbjörn, lantbrukare, led. av riksdagen

Hamrin, Mae T. P., överlantmätare, led. av riksdagen

Kahlin, Tage H. G., direktör

Ljung, Lars U., fil. kand.

Svanberg, U. Ingvar, skoldirektör, led. av riksdagen

Turesson, Bo, distriktslantmätare, led. av riksdagen

Lokal: Birger Jarls torg 5, tel. växel 23 86 40 (sekreteraren). *Post-adress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse In 20.

Den sakkunnige har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit fyra sammanträden med den rådgivande nämnden samt haft överläggningar med myndigheter och andra som berörs av utredningens arbete. Den sakkunnige har den 6 juli 1971 avgett betänkandet (Ds In 1971: 8) Om uppföljningen av stödföretag m. m.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

14. *Invandrarutredningen (In 1969: 22)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 maj 1968 för att utreda invandrares anpassningsproblem m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 12 juni 1968):

Ordförande:

Möller, Yngve A., chefredaktör, led. av riksdagen

Ledamöter:

Bengtsson, Hugo V., plåtslagare, led. av riksdagen

Diesen, Ingrid E., fil. mag., f. d. led. av I kamm.

Fagerlund, Bengt O. H., assistent, led. av riksdagen

Jönsson, J. Ove, byråchef

Mattsson, S. M. Lennart, distriktsstudieledare, led. av riksdagen

Wirtén, Rolf G. S., folkskollärare, led. av riksdagen

Experter:

Hellners, E. Trygve, hovrättsassessor

Israelsson, K. Ragnar E., undervisningsråd

Larnstedt, A. Ossian G., departementsråd

Svedberg, Jan, bitr. sekreterare (t. o. m. den 1 februari 1971)

Swedner, H. H. R. Harald, bitr. professor

Trankell, Arne, professor

Wahlström, Stina M., kansliråd (fr. o. m. den 18 oktober 1971)

Öberg, Kjell N. A., generaldirektör

Sekreterare:

Svedberg, Jan, bitr. sekreterare (t. o. m. den 1 februari 1971)

Widgren, Jonas O., byrådirektör (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Bitr. sekreterare:

Hjelmskog, Sven, byråintendent (fr. o. m. den 1 juli 1971 t. o. m. den 13 augusti 1971)

Lundström, Stig H. V., byrådirektör (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Reinans, Sven A., byrådirektör

Widgren, Jonas O., byrådirektör (t. o. m. den 31 januari 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 4 tr, tel. växel 763 10 00. *Postadress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse In 22.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 18 sammanträden.

Utredningen har den 22 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 51) Invandrarutredningen 1 Invandrarnas utbildningssituation.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

15. Utredningen (In 1969: 24) rörande den skyddade sysselsättningen.

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 augusti 1968 för utredning rörande den skyddade sysselsättningen (se Post- och Inrikes tidn. den 26 augusti 1968):

Ordförande:

Meidner, Rudolf A., fil. dr

Ledamöter:

Jansson, Helmer G., landstingsdirektör

Lindvall, K. Erik, ombudsman

Petersson, Olof H. E., kansliråd

Ågren, Lars O. T., direktör

Experter:

Ericsson, Roland G. A., avdelningsdirektör

Utberg, Rolf F., kanslichef

Sekreterare:

Landin, Palle J., avdelningsdirektör

Bitr. sekreterare:

Fredriksson, Bernt A., förste byråinspektör

Jonzon, Karin E., t.f. förste assistent (fr. o. m. den 15 februari 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 3 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreterarna).
Postadress: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse In 24.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden. Under år 1971 har utredningen haft överläggningar med representanter för arbetstagarna vid verkstäder för skyddat arbete i två län och med styrelsen för de handikappades centralkommitté samt arbetsmarknadsstyrelsens samrådsgrupp för halvskyddat arbete.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

16. *Sakkunnig (In 1969: 25) för utredning rörande statens ekonomiska stöd till allmänna samlingslokaler*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 25 oktober 1968 och den 14 januari 1971 för utredning rörande statens ekonomiska stöd till allmänna samlingslokaler (se Post- och Inrikes tidn. den 5 november 1968):

Utredningsman:

Eriksson, J. Einar, direktör, f. d. led. av I kamm. (t. o. m. den 5 mars 1971)

Peterson, Thage E. G., statssekreterare, led. av riksdagen (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Experter:

Linde, Torsten, försäkringsråd

Lundin, Bengt G., byrådirektör (fr. o. m. den 27 augusti 1971)

Sekreterare:

Mannegård, Eli, sekreterare

Lokal: Riksdagens civilutskott, 100 12 Stockholm 46, tel. växel 14 20 20 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse In 25.

Utredningen har under tiden november 1970---oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

17. *Saneringsutredningen (In 1970: 26)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 december 1968 för att utreda frågan om åtgärder för sanering av det äldre bostadsbeståndet (se Post- och Inrikes tidn. den 28 december 1968):

Ordförande:

Sännås, Bertil R., generaldirektör

Ledamöter:

Andersson, M. Alvar, lantbrukare, led. av riksdagen

Breitholtz, Claës J. E. C:son, direktör

Ekström, Sven E. A., f. d. förvaltningschef, led. av riksdagen

Johannesson, Erik R., kommunalråd

Källenius, Sten I. R., direktör, f. d. led. av II kamm.

Petersson, G. A. Bertil, ombudsman, led. av riksdagen

Svensson, S. I. R. Erik, förbundsordförande

Experter:

Malmberg, Åke, länsbostadsdirektör (fr. o. m. den 20 april 1971)

Vingedal, S. Gunnar, departementssekreterare

Sekreterare:

Svensson, T. Erland, förste ingenjör

Bitr. sekreterare:

Sundberg, T. Harry, byrådirektör

Lokal: Bostadsstyrelsen, Norrtullsgatan 6, Box 6402, 113 82 Stockholm, tel. växel 22 85 40

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse In 26.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Utredningen har den 4 oktober 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 64) Sanering I med bilagedel (SOU 1971: 65) Sanering II. Återstående del av uppdraget avser frågor rörande sanering av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

18. Glesbygdsutredningen (In 1970: 27)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1969 med uppdrag att utreda glesbygdsproblemen (se Post- och Inrikes tidn. den 7 augusti 1969):

Ordförande:

Gustafsson, Hans L., landshövding, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Berglund, Frida J., skolsköterska, led. av riksdagen

Fors, Åke Hj., kansliråd

Jonasson, J. E. Bertil, lantbrukare, led. av riksdagen

Lothigius, Carl-Wilhelm, direktör, led. av riksdagen

Petersson, Olof H. E., kansliråd

Sörlin, Thore, slöjdlärare, f. d. led. av I kamm.

Ågren, Lars O. T., direktör

Öhvall, Bertil, konsulent, led. av riksdagen

Experter:

Andersson, H. Anders, rådman (fr. o. m. den 2 november 1971)

Myresten, Sven-Olof, byrådirektör (fr. o. m. den 22 november 1971)

Norrbom, N. Claes-Eric, kansliråd

Persson, Ernst G., jügmästare (t. o. m. den 1 april 1971)

Sahlström, Sven C., departementssekreterare

Sääf, K. Å. Henry, avdelningsdirektör

Walander, Håkan I., socionom

Sekreterare:

Åkerlund, Hans E., byråchef

Bitr. sekreterare:

Brodén, Ingemar, skolinspektör (fr. o. m. den 1 februari 1971 t. o. m. den 30 juni 1971)

Jonsson, Folke A., departementssekreterare (fr. o. m. den 25 maj 1971)

Mårtén, Hans W., fil. kand. (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Norman, Roland V., pol. mag.

Olsson, H. O., utredningssekreterare (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Lokal: Munkbron 11, 2 tr., tel. 20 87 56 (sekreteraren). *Postadress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse In 27.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 14 sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

19. *Expertgruppen (In 1970: 28) för vissa zigenarfrågor*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 oktober 1969 med uppgift att skyndsamt utreda levnadsförhållanden m. m. för de zigenare som hittills under 1960-talet fått tillstånd att vistas i riket samt överväga och ta initiativ till åtgärder som gör det möjligt för dem att få en med övriga invandrare jämförbar ställning i samhället enligt de riktlinjer som gäller för den reglerade invandringen.

Den 12 februari 1971 har expertgruppen fått det ytterligare uppdraget att överväga och till chefen för inrikesdepartementet inkomma med förslag dels om lämpliga former för uttagning och överföring till Sverige av socialt handikappade zigenare, dels ock om ett handlingsprogram för deras omhändertagande, utbildning och anpassning här i landet.

Ordförande:

Nilsson, K. Börje, förbundsordförande, f. d. led. av II kamm.

Ledamöter:

Andersson, G. Ingemar, byråchef, f. d. led. av II kamm.

Isacsson, Karin, byrådirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Israelsson, K. Ragnar E., undervisningsråd

Petersson, Gunnar A. B., avdelningsdirektör

Wahlström, Stina M., kansliråd (t. o. m. den 30 september 1971)

Expert:

Gustafsson, Inga L., psykolog

Sekreterare:

Stargård, E. Hugo, rektor

Kurator:

Hjelm, Orvar, socialinspektör

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 4 tr, 111 28 Stockholm, tel. växel 763 10 00

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse In 28. *Tilläggsdirektiv* (anförande av statsrådet till statsprotokollet den 12 februari 1971).

Expertgruppen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden.

Expertgruppen har avslutat kartläggningen av levnadsförhållanden m. m. för hittills invandrade zigenare som fått uppehållstillstånd här i

landet. Igångsättande av anpassningskurser för zigenare har initierats på fem platser i landet.

Under år 1971 har en organiserad överföring av 35 zigenare från Italien till Sverige ägt rum.

Expertgruppen har i mars 1971 avgett promemorian (Ds In 1971: 2) Organiserad överföring av vissa zigenare — Förslag till försöksverksamhet.

Expertgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

20. *Utredningen (In 1970: 29) rörande arbetsförmedlingen inom vissa yrkesområden m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 november 1969 med uppdrag att utreda arbetsförmedlingen inom vissa yrkesområden m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 13 november 1969):

Ordförande:

Rehnberg, K. Bertil, överdirektör

Ledamöter:

Bodström, T. Lennart, ordförande i TCO

Karlsson, H. K. Göran, förhandlingsombudsman

Lindeborg, Sven H., direktör

Marcusson, Sten G., sekreterare

Olsson, Holger S., avtalssekreterare

Stiernstedt, Lars J. T., f. d. förhandlingsdirektör

Experter:

Blommé, Sven F., förbundsordförande (fr. o. m. den 9 september 1971)

Grenfors, Gunnar E. H., hovrättsassessor

Hallman, I. Christina, förbundssekreterare

Holming, Klas, f. d. direktör (fr. o. m. den 30 mars 1971)

Thoursie, Ragnar D. A., byrådirektör

Wendelborn, Bertil, förbundssekreterare (t. o. m. den 8 september 1971)

Sekreterare:

Härdin, K. Uno, byrådirektör

Lokal: Arbetsmarknadsstyrelsen, Fack, 102 20 Stockholm 12, tel. växel 54 05 20 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse In 29.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 16 sammanträden.

Utredningen har i juni 1971 avgett promemorian (Ds In 1971: 12) Offentlig och privat arbetsförmedling inom vissa yrkesområden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

21. *Utredningen (In 1970: 30) rörande ökad anställningstrygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 december 1969 med uppdrag att utreda frågor om ökad anställningstrygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen (se Post- och Inrikes tidn. den 11 december 1969):

Ordförande:

Aman, O. Valter, f. d. landshövding

Ledamöter:

Björkman, K. Eugen, direktör

von Feilitzen, Styrbjörn O., direktör

Gustafsson, Stig G., förbundsjurist

Hårdefelt, S. Börje, t.f. rättschef

Kjellgren, Ove I., förbundsjurist (t. o. m. den 24 maj 1971)

Lindström, Gunnar, direktör

Lundberg, K. F. Valdemar, f. d. förbundsordförande

Nilsson, Åke, f. d. förbundsordförande (fr. o. m. den 25 maj 1971)

Experter:

Håkansson, Håkan E., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Ljungar, Jan A. B., rådman

Normark, Georg R., chefsjurist

Sekreterare:

Benno, Carl E., byrådirektör (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Lunning, Lars G. H., hovrättsassessor

Nilsson, B. R. Edvard, hovrättsassessor (fr. o. m. den 15 mars 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 3 tr., tel. växel 763 10 00 (kansli). *Post-adress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse In 30.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 sammanträtt under åtta dagar. Inom utredningen tillsatta arbetsgrupper har hållit tillhopa tio sammanträden. Utredningen har besökt elva företag och sex länsarbetsnämnder samt haft överläggningar med organisationer och myndigheter.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

22. *Byggkonkurrensutredningen (In 1970: 31)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 december 1969 för utredning rörande åtgärder för att förbättra konkurrensförutsättningarna inom bostadsbyggandet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 29 december 1969):

Utredningsman:

Svenson, S. Göte, statssekreterare

Experter:

Ericson, Gösta, arkitekt (fr. o. m. den 15 maj 1971)

Karlsson, Erik L., bankokommissarie (fr. o. m. den 6 juli 1971)

Tranell, E. Olof B., näringsfrihetsombudsmannens ställföreträdare

Westin, J. Olle, ekonomidirektör

Sekreterare:

Drakenberg, S. Örjan, sekreterare

Bitr. sekreterare:

Wänckö, Per G., byrådirektör

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 4 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreterarna).

Postadress: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse In 24.

Den sakkunnige har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit 21 sammanträden med experterna och har härvid bl. a. haft överläggningar med representanter för Helsingborgs, Lunds, Malmö och Staffans-
torps kommuner.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

23. Paritetslåneutredningen (In 1970: 32)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 februari 1970 för att utreda vissa frågor rörande paritetslånesystemet (se Post- och Inrikes tidn. den 9 mars 1970):

Utredningsman:

Aqvist, N. Erik M., hovrättspresident

Experter:

Carlsson, G. Arne V., departementsråd

Edlund, Carl Bertil, kansliråd (fr. o. m. den 6 september 1971)

Janson, Arne A. V., verkställande direktör

Olsson, Bertil E., auktoriserad revisor

Rönnerberg, Mats O. F., ombudsman

Sigurdson, Sven G. S., byråchef

Stening, Frans Birger, kammarrättsassessor (fr. o. m. den 6 september 1971)

Sekreterare:

Westerberg, Bengt Y., hovrättsassessor

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 3 tr., 111 28 Stockholm, tel. växel 763 10 00. *Postadress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse In 25.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden varjämte ett flertal sammanträden ägt rum mellan utredningsmannen och olika experter.

Utredningen har den 9 september 1971 avlämnat betänkandet (SOU 1971: 67) Räntheomfördelning och vinstutdelning.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

24. Industricentrautredningen (In 1970: 33)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 för att verkställa utredning rörande utbyggnad och organisation av industricentra m. m.:

Utredningsman:

Högström, Ivar, bostadsdirektör, led. av riksdagen (fr. o. m. den 1 september 1971)

Johansson, Rune B., statsråd, led. av riksdagen (t. o. m. den 31 augusti 1971)

Sekreterare:

Björklund, O. Percy, departementssekreterare

Bitr. sekreterare

Modig, Stig, förste inspektör

Lokal: Munkbron 11, 3 tr., 111 28 Stockholm, tel. 11 66 47 (sekreteraren). *Postadress:* Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse In 26.

Den sakkunnige har t. o. m. oktober 1971 besökt vissa orter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län för underhandlingar med länsmyndigheter och kommunala organ, tagit erforderliga kontakter med branschorganisationer samt genomfört en företagsenkät rörande ortsval för och utformning av industricentra. I anslutning härtill har utredningen utarbetat en informationsbroschyr Industricentra — för lägre kostnader, vilken distribuerats till ca 5 500 industriföretag inom landet.

Sekreteraren har under tiden 14—16 juni 1971 företagit en resa till Norge för att ta del av de norska erfarenheterna av industricentra.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

25. Sveriges internationella byggnadskommitté (In 1970: 34)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 med huvudsaklig uppgift att främja internationellt ekonomiskt, industriellt och tekniskt-vetenskapligt samarbete inom områdena för byggnadsindustri och byggnadsmaterialindustri, främst då det gäller bostadsbyggande:

Ordförande:

Cederwall, Gustav F. E., landshövding

Ledamöter:

Bernhard, Harry B., överingenjör

Blomqvist, Gösta N., direktör

Eriksson, Olof E., teknisk direktör

Essunger, N. Gunnar R., överingenjör

Fog, Hans B., professor
Holm, A. O. Per, fil. lic.
Karlén, F. Ingvar G. D., direktör
Källenius, Sten I. R., direktör, f. d. led. av II kamm.
Leo, P. Gunnar, direktör
Myrlöv, Åke E., direktör
Olsson, Esbjörn O., utredningschef
Orlando, A. N. Henning, arkitekt
Wehtjc, H. Urban, direktör

Sekreterare:

Grenstedt, E. Lennart N., t.f. kansliråd

Lokal: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tre sammanträden. Representanter från kommittén har deltagit i överläggningar med företrädare för ungerska, sovjetiska och amerikanska bostads- och byggnadsmyndigheter.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

26. Boendeutredningen (*In 1970: 36*)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 november 1970 för utredning rörande det framtida bostadsbyggandets omfattning och inriktning m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 23 november 1970):

Ordförande:

Bergman, Per R., direktör, led. av riksdagen

Ledamöter:

Andersson, M. Alvar, lantbrukare, led. av riksdagen

Källenius, Sten I. R., direktör, f. d. led. av II kamm.

Leo, P. Gunnar, direktör

Lindström, S. Olle, direktör

Nordberg, S. Ivar, organisationssekreterare, led. av riksdagen

Sandlund, Maj-Britt L., byråchef

Svensson, S. I. R. Erik, förbundsordförande

Turesson, Bo, distriktslantmätare, led. av riksdagen

Ullsten, S. K. Ola, socionom, led. av riksdagen

Expert:

Johansson, Ralph I., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 9 februari 1971)

Sekreterare:

Dalén, Ingrid, departementssekreterare (fr. o. m. den 9 februari 1971)

Karlberg, Björn A., fil. kand. (fr. o. m. den 30 april 1971)

Lokal: Munkbron 11, 111 28 Stockholm, tel. 11 66 51 (Dalén), 11 66 28 (Karlberg) och 11 66 39 (Johansson)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse In 29.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit åtta sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

27. *Svenska sakkunniga (In 1971: 1) i nordiskt samarbetsorgan för Nordkalottfrågor (Nordkalottkommittén)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 juli 1971 att ingå i ett för Sverige, Finland och Norge gemensamt samarbetsorgan för att kartlägga ekonomiska samarbetsmöjligheter inom Nordkalottområdet:

Ordförande:

Berggren, G. Rune, statssekreterare (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Ledamöter:

Lassinantti, I. Ragnar, landshövding (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Olsson, S. O. Bertil, generaldirektör (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Sekreterare:

Isacsson, Bert E., kansliråd (fr. o. m. den 8 juli 1971)

Lokal: Inrikesdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Med anledning av en av Nordiska rådet år 1966 antagen rekommendation rörande samarbetet mellan Sveriges, Finlands och Norges regeringar för att kartlägga konkreta ekonomiska samarbetsmöjligheter inom Nordkalottområdet tillsattes av arbetsministrarna i de tre länderna år 1967 en ad hoc-kommitté med tre medlemmar från varje land.

I en slutrapport till arbetsministrarna i de tre länderna i november 1970 föreslog ad hoc-kommittén att ett permanent samarbetsorgan skulle inrättas för det fortsatta samarbetet rörande Nordkalottområdet.

Vid ett arbetsministermöte i Reykjavik den 23—24 april 1971 beslöts rekommendera regeringarna i Sverige, Finland och Norge att tillsätta ett permanent samarbetsorgan för frågor rörande Nordkalotten i enlighet med ad hoc-kommitténs förslag.

Samarbetsorganet har — sedan nyssnämnda arbetsministermöte — t. o. m. november 1971 hållit ett sammanträde.

De sakkunnigas arbete beräknas pågå under hela år 1972.

28. *Sakkunnig (In 1971: 2) för inventering av forskningsresultat, statistik m. m. rörande välfärdsutvecklingen i Sverige*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 oktober 1971 med uppdrag att tills vidare till utgången av budgetåret 1971/72 biträda med att undersöka hur fördelningsstudier av det slag som låginkomstutredningen utfört skall läggas upp i framtiden m. m.:

Utredningsman:

Holmberg, Per H. A., fil. kand. (fr. o. m. den 1 oktober 1971)

Lokal: Institutet för arbetsmarknadsfrågor, Fack, 104 05 Stockholm
50, tel. växel 15 01 60

Direktiv (Kungl. Maj:ts beslut den 1 oktober 1971):

För att klargöra vilken statistik och annan information som krävs för att fortlöpande belysa fördelningen och utvecklingen av centrala välfärdskomponenter bör den sakkunnige inventera forskningsresultat samt tillgänglig statistik och annan löpande information på detta område. Den sakkunnige bör utarbета förslag i fråga om sådana kompletteringar eller förbättringar av informationen i dessa avseenden som är påkallade för att välfärdsutvecklingen kontinuerligt skall kunna följas och ange vilken forskning eller vilka speciella undersökningar som bör komma till stånd med syfte att frambringa material som är ägnat att fortlöpande belysa utvecklingen av välfärden och dess fördelning.

Vid fullgörandet av uppdraget skall den sakkunnige samråda med bl. a. statistiska centralbyrån och institutet för arbetsmarknadsfrågor resp. det av riksdagen beslutade institutet för social forskning. Uppgifter om statistik och forskning rörande välfärdsmätningar i andra länder bör inhämtas i syfte att utländska erfarenheter skall tillvaratas.

Civildepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. Kommunalrättskommittén (In 1960: 43)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1959 för utredning av frågor om ersättning till kommunala förtroendemen, pensioner åt kommunala förtroendemen, överförande av kommunal förvaltning på särskilda rättssubjekt, kommuns skyldighet att underställa statlig myndighet vissa beslut och kommunernas övertagande av uppgifter, som tillkommit civilförsvaret (se Post- och Inrikes tidn. den 12 februari 1959) samt — enligt ytterligare av Kungl. Maj:t meddelade uppdrag — av frågor om underställningsfri lånerätt för kommunalförbund, om finansiering av kommuns utgifter för dess befattning med avfall och sopor, om kommunalt stöd åt studerande från utvecklingsländerna, om de med införandet av en enhetlig kommuntyp sammanhängande problemen, om avveckling av städernas auktionsmonopol, om möjligheterna att genom delegation bereda utrymme för en starkare förankring inom kommunens olika delar av den kommunala förvaltningen (beträffande sistnämnda fråga se Post- och Inrikes tidn. den 9 november 1963), om en översyn av reglerna rörande den kommunala och landstingskommunala kompetensen, om ersättning för vissa kommunala förtroendeuppdrag, om regler angående återgång av olaga kommunala beslut, om reglerna rörande torgavgifter (se beträffande de fyra sist uppräknade frågorna Post- och Inrikes tidn. den 20 mars 1965), om antalet fullmäktige enligt 5 § kommunallagen, om suppleanter för stads-, kommunal- och kyrkofullmäktige bör införas, samt frågor om vissa följdbestämmelser i kommunallagstiftningen av grundlagberedningens förslag till partiell författningsreform:

Ordförande:

Lindell, Ingvar A., landshövding

Ledamöter:

Andrée, Torsten E., landstingsråd (för frågorna om den kommunala och landstingskommunala kompetensen m. fl.)

Dahlman, Sven-Olof, direktör (för frågorna om en enhetlig kommuntyp)

Gustafsson, Nils-Eric, småbrukare, led. av riksdagen

Holmqvist, Sture, landstingsman

Högström, Ivar, bostadsdirektör, led. av riksdagen

Järdler, Sven A., förbundsdirektör (för frågorna om en enhetlig kommuntyp)

Lindh, Erik A., utredningssekreterare (för frågorna om den kommunala och landstingskommunala kompetensen m. fl.)

Nordlund, Stig F., regeringsråd (för frågorna om den kommunala och landstingskommunala kompetensen m. fl.)

Strandberg, Bertil, kapten

Westberg, Olof R., förste rektor, led. av riksdagen

Experter:

Boman, Svante V., rådmän

Borglund, Erik A., hovrättsråd

Kaijser, Fritz J., bitr. professor

Olvén, Bernt, landstingsdirektör

Romson, Rolf, direktör

Rooseniit, Rein, byråchef (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Stenius, Jan-Erik E., länsråd (för frågorna om den kommunala och landstingskommunala kompetensen m. fl.)

Sekreterare:

Lindquist, Ulf W. E., hovrättsråd

Direktiven för utredningen, se 1960 års riksdagsberättelse In 43.

Tilläggsdirektiv se In 1961: 30, In 1964: 7, In 1966: 5 och K 1968: 13.

De ytterligare meddelade utredningsuppdragen har tillagts kommittén den 18 november 1960 (kommunalförbundens lånerätt), den 10 november 1961 (avgifter för kommunens befattning med avfall och sopor), den 12 januari 1962 (stöd åt studerande från utvecklingsländerna), den 18 maj 1962 (frågor om en enhetlig kommuntyp), den 31 maj 1963 (städernas auktionsmonopol), den 8 november 1963 (frågor om delegation av kommunal förvaltning), den 5 mars 1965 (frågor om den kommunala och landstingskommunala kompetensen m. fl.), den 29 oktober 1965 (översyn av bestämmelserna i 5 § kommunallagen om antalet fullmäktige), den 15 april 1966 (fråga om suppleanter för stads-, kommunal- och kyrkofullmäktige) och den 15 juni 1967 (mandattider för kommunala nämnder samt valperiod för styrelse).

Kommittén har under tiden november 1970 — oktober 1971 sammanträtt åtta dagar.

Kommittén har i december 1971 färdigställt betänkandet (SOU 1971: 84) Kommunal kompetens.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. Malmöutredningen (In 1965: 25)

Tillkallad enligt Kungl Maj:ts bemyndigande den 14 februari och den 20 mars 1964 för att utreda frågan om Malmö stads återinträde i Malmöhus läns landsting:

Utredningsman:

Netzén, K. Gösta, landshövding

Expert:

Löfstedt, Gösta, länsråd

Sekreterare:

Eklund, E. Per G., kammarrättsråd

Bitr. sekreterare:

Moding, Philip, byrådirektör

Representanter för kommunen och landstinget:

Ahlkvist, K. Emil, landstingsråd, f. d. led. av I kamm. (t. o. m. den 18 februari 1971)

Andrée, Torsten, E., landstingsråd (t. o. m. den 18 februari 1971)

Björkman, Ingvar, landstingsråd (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Hansson, Stig, F., landstingsråd, f. d. led. av II kamm.

Ljungbeck, Carl, kommunalråd

Lundberg, Arne, kommunalråd

Mårtensson, Nils, direktör

Nelander, Eric M., landstingsman, led. av riksdagen (t. o. m. den 18 februari 1971)

Nilsson, Erik F., agronom, f. d. led. av II kamm. (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Stenberg, Oscar, direktör

Ward, Kurt K. B., landstingsråd (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Ersättare för ovannämnda representanter:

Andersson, Arvid, landstingsråd (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Göransson, Bertil, landstingsråd (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Hejdeman, Gunnar A., kommunalråd

Holmqvist, Sture, landstingsman (fr. o. m. den 19 februari 1971)

Jönsson, Hans, landstingsman (t. o. m. den 18 februari 1971)

Nilsson, Erik F., agronom, f. d. led. av II kamm. (t. o. m. den 18 februari 1971)

Nilsson, S. Eric H., professor

Persson, Ture, ingenjör

Ward, Kurt K. B., landstingsråd (t. o. m. den 18 februari 1971)

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit ett flertal sammanträden, varjämte överläggningar ägt rum mellan utredningsmannen, expert och sekreterare.

Utredningsmannen har den 29 oktober 1971 avgett betänkandet (Ds C 1971: 3) Landstinget och Malmö.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. 1964 års civilbefälvavarutredning (In 1965: 28)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 mars 1964 för att biträda med att dels utreda frågan om civilbefälvavarnas befogenheter och uppgifter i krig, dels överse krigsorganisationen för civilbefälvavare och länsstyrelser:

Ordförande:

Nyqvist, N. Tore, länsöverdirektör

Ledamöter:

Edström, Lennart N., avdelningsdirektör

Hanning, P. Gösta, länsråd

Löwenhielm, Fredrik A., generalmajor

Swanstein, Stig N. S., generaldirektör

Expert:

Sundelius, Ove R. S., länsråd

Sekreterare:

Nordbeck, Lennart V., förste länsassessor

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970 — november 1971 hållit 16 sammanträden.

Utredningen har den 29 december 1971 avgett betänkandet (Ds C 1971: 5) Länsstyrelsens krigsorganisation.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. Räddningstjänstutredningen (In 1966: 29)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1965 för att utreda frågan om åtgärder till främjande av räddningsberedskapen vid olyckstillfällen (se Post- och Inrikes tidn. den 8 december 1965):

Utredningsman:

Samuelsson, Karl G., f. d. landshövding

Experter:

Arpstedt, K. Harry, ombudsman

Freeman, Lars-Erik A., avdelningschef

Haeggström, E. M., Åke, sjukvårdsdirektör

Hultqvist, Swen E. H., riksbrandinspektör

Källner, Claes-Göran G., expeditionschef

Lindberg, K. Egon, brandingenjör

Nilsson, Kurt E., direktörsassistent

Strömdahl, Ingvar F., civ.ing., f. d. riksbrandinspektör

Ågren, Lars O. T., direktör

Sekreterare:

Holback, Stig E., förste länsassessor

Bitr. sekreterare:

Neergaard, Erik A., hovrättsassessor

Direktiven för utredningen, se 1966 års riksdagsberättelse In 29. *Tilläggsdirektiv*, se K 1969: 34.

Utredningen har under tiden november 1970 — juni 1971 hållit tio sammanträden.

Utredningen har den 24 juni 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 50) Räddningstjänst.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. Utredningen (C 1970: 26) rörande centralorgan inom exekutionsväsendet

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 november 1969 för att utreda frågan om centralorgan inom exekutionsväsendet samt, enligt tilläggsdirektiv den 20 november 1970, även göra en översyn av landets indelning i kronofogdedistrikt (se Post- och Inrikes tidn. den 3 december 1969 och den 4 december 1970).

Ordförande:

Wickbom, Sten G., rättschef

Ledamöter:

Larsson, Sven A. A., departementsråd

Widmark, P. Sverker V., kammarrättsråd

Experter:

Djurberg, L. G. Håkan, överdirektör

Jungkvist, K. J. Ragnar, kronodirektör

Steffner, Bengt G., kronofogde

Wandén, Stig A., departementssekreterare

Sekreterare:

Kullén, N. Olof (Olle) G., avdelningsdirektör

Direktiven för utredningen, se 1970 års riksdagsberättelse C 26. *Tilläggsdirektiv*, se C 1971: 17.

Utredningen har under tiden januari 1970 — juni 1971 hållit 17 sammanträden.

Utredningen har i juni 1971 avgett betänkandet (Ds C 1971: 2) Centralorgan inom exekutionsväsendet — Översyn av landets indelning i kronofogdedistrikt.

Uppdraget är därmed slutfört.

6. Kommittén (C 1970: 31) för den partiella omorganisationen av den statliga länsförvaltningen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 april 1970 för att förbereda den partiella omorganisationen av den statliga länsförvaltningen (se Post- och Inrikes tidn. den 21 maj 1970):

Ordförande:

Fröjd, S. Arne, länsråd

Ledamöter:

Ekstam, Gunnar E., avdelningschef

Johansson, Bengt K. Å., departementssekreterare

Johansson, E. Allan, departementsråd

Rönquist, Karl-Axel, länsråd

Swanstein, Stig N. S., generaldirektör

Tornborg, Curt G. F., kansliråd

Wigren, John E., länsråd

Expert:

Wandén, Stig A., departementssekreterare

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse C 22.

Kommittén har under tiden november 1970—juni 1971 hållit åtta sammanträden och lagt fram förslag till diarieplan och arbetsordning för länsstyrelserna, till tjänstebestämmelser samt till föreskrifter om ärenden i vilka länsstyrelsen skall överta beslutanderätten från annat länsorgan (Ds C 1971: 1).

Uppdraget är därmed slutfört.

7. Utredningen (C 1970: 32) om södra Sveriges skogsindustri

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 december 1970 för att utreda förutsättningarna för lokalisering av skogsindustrier inom vissa sydsvenska vattenområden:

Utredningsman:

Widén, Ingvar K. A., generaldirektör

Experter:

Hansson, Arne G. H., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 27 mars 1971)

Heimbürger, Peter H. E., byråchef (fr. o. m. den 11 januari 1971)

Nilsson, Nils-Erik, professor (fr. o. m. den 11 januari 1971)

Rahmn, S. Thomas, byrådirektör (fr. o. m. den 11 januari t. o. m. den 26 mars 1971)

Sekreterare:

Ahlgren, Nils U., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 11 januari 1971)

Direktiv (anförande av statsrådet Lundkvist till statsrådsprotokollet den 11 december 1971):

Statens naturvårdsverk har i skrivelse den 21 oktober 1970 hemställt att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en utredning som belyser förutsättningarna för att lokalisera skogsindustrier till vissa vattendrag i södra Sveriges inland. Naturvårdsverkets framställning har skett i anslutning till att verket till koncessionsnämnden för miljöskydd yttrat sig angående en utbyggnad av Timsfors bruk vid Lagan. Verket har därvid framhållit att skäl i och för sig ej föreligger att motsätta sig den utveck-

ling mot såväl miljömässig sanering som industriell expansion som den föreslagna utbyggnaden innebär. Emellertid torde f. n. enligt verkets bedömning utrymme finnas för endast en nytillkommande skogsindustriell verksamhet vid Lagan. Med hänsyn härtill samt de olika intressen som gör sig gällande inom området i fråga om utnyttjande av vattenresurserna anser naturvårdsverket att en övergripande och vägledande planering erfordras som tar hänsyn inte bara till miljövårdsfrågorna utan även till alla de övriga faktorer som är av betydelse för ett utnyttjande av recipientutrymmet i Lagan och andra sydsvenska vattenområden på ett från samhällsekonomisk synpunkt optimalt sätt.

Jag anser att den av naturvårdsverket begärda utredningen bör komma till stånd och att den bör anförtros en särskild sakkunnig.

Utredningen bör bedrivas med största möjliga skyndsamhet och under beaktande såväl av de inom civildepartementet pågående förarbetena för en fysisk riksplanering som av arbetet inom den av chefen för industridepartementet tillsatta statens och skogsnäringarnas samarbetsgrupp. Utredningsarbetet bör också innefatta överläggningar med berörda industriföretag och andra intressenter.

Utredningen har under tiden december 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden. Överläggningar har dessutom ägt rum med berörda länsstyrelser och industriföretag.

Utredningen har den 1 december 1971 avlämnat betänkandet (SOU 1971: 85) Lokalisering av skogsindustri i södra Sverige.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

8. Göteborgsutredningen (In 1963: 49)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 november 1962 och den 7 december 1962 för utredning av frågan om Göteborgs kommuns samgående med Göteborgs och Bohus läns landstingskommun m. m.:

Utredningsman:

Johansson, Rune B., statsråd, led. av riksdagen (fr. o. m. den 23 januari t. o. m. den 15 september 1971)

Persson, Carl J. G., rikspolischef (t. o. m. den 22 januari 1971)

Svenson, S. Göte, statssekreterare (fr. o. m. den 16 september 1971)

Expert:

Lindberg, Carl-Otto A., t.f. länsassessor (fr. o. m. den 1 december 1971)

Sekreterare:

Hägglund, John E., förste länsassessor

Representanter för Göteborgs och Bohus läns landstingskommun:

Andersson, J. O. Erling, kamrer

Bjerrek, Bertil, landstingsråd

Eliasson, Anders H., häradssdomare

Gustafsson, M. Gunnar, ombudsman, led. av riksdagen

Svenungsson, Arne A. D., lantbrukare, f. d. ledamot av I kamm.

Representanter för Göteborgs kommun:

Bergqvist, G. Holger, kommunalråd (fr. o. m. den 23 januari 1971)

Gunne, Stig E., byråchef

Hedlund, Bengt N. R., kommunalråd (fr. o. m. den 23 januari 1971)

Hermansson, Alf H. J., f. d. kommunalråd (t. o. m. den 22 januari 1971)

Johannesson, Erik R., kommunalråd

Ström, A. Lennart, kommunalråd

Svensson, Birger, ombudsman (t. o. m. den 22 januari 1971)

Lokal: Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Fack, 403 10 Göteborg 2, tel. 031/17 22 80 (sekreteraren)

Särskilda *direktiv* har ej ursprungligen meddelats. *Tilläggsdirektiv*, se 1971 års riksdagsberättelse C 7.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit två sammanträden. Därjämte har den sakkunnige haft överläggningar med vardera partens representanter för sig och med företrädare för Älvsborgs läns landstingskommun, Svenska kommunförbundets Göteborgs och Bohus länsavdelning, Stor-Göteborgs samarbetskommitté m. fl.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

9. Landstingens arkivutredning (*In 1964: 26*)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1963 för utredning rörande gallring i landstingskommunernas arkiv och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 5 juli 1963):

Ordförande:

Petrini, K. H. (Hasse), f. d. landsarkivarie

Ledamot:

Danielsson, Gunnar G., förste sekreterare

Expert:

Hall, Paul F. L., överläkare

Sekreterare:

Frisk, Jan, arkivarie

Lokal: Svenska landstingsförbundet, Gävlegatan 16, Box 6606, 113 84 Stockholm, tel. 23 65 60 samt 031/11 54 10 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1964 års riksdagsberättelse In 26.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. *Exekutionsväsendets organisationsnämnd (In 1965: 29) (EON)*

Inrättad genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 maj 1964 för rådgivande och samordnande uppgifter i samband med genomförandet av förstatligandet och omorganisationen av exekutionsväsendet:

Ordförande:

Svenson, S. Göte, statssekreterare

Ledamöter:

Djurberg, L. G. Håkan, överdirektör

Edström, Kjell S., överdirektör (t. o. m. den 31 december 1970)

Frykholm, Nils O., kronofogde

Grönhagen, Nils-Olof, kommunalråd (t. o. m. den 30 april 1971)

Hallman, Eric R., överdirektör (fr. o. m. den 1 januari 1971)

Larsson, Sven A. A., departementsråd

Majberg, Karl G. V., ombudsman (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Experter:

Beck-Friis, J. Olof, f. d. kronofogde (t. o. m. den 19 mars 1971)

Cederstrand, Jan Erik, kronofogde

Dahl, Sonja E. S., byrådirektör

Johansson, Karl-Erik V., f. d. förste länsassessor (fr. o. m. den 28 maj 1971)

Jungkvist, K. J. Ragnar, kronodirektör (t. o. m. den 11 juni 1971)

Lorichs, O. F. Ludvig, f. d. landssekreterare (fr. o. m. den 28 maj 1971)

Sandberg, K. G. Arnold, landsarkivarie

Sandell, Kurt O. S., förste länsassessor (t. o. m. den 28 februari 1971)

Steffner, Bengt G., kronofogde

Trotzig, C. Fredrik J., avdelningschef

Törnebohm, Yngve K. V., byråchef

Wedin, Nils A., kronodirektör

Chef för nämndens kansli:

Djurberg, L. G. Håkan, överdirektör

Lokal: Brahegatan 49, 114 37 Stockholm, tel 63 19 55 (nämndens kansli)

Enligt kungörelsen (1964: 848) om fullgörande tills vidare av uppgifter som ankommer på centralmyndigheten för administration och förvaltning av exekutionsväsendet fullgör EON t. v. de uppgifter som ankommer på sådan myndighet. I denna egenskap har nämnden bl. a. utfärdat föreskrifter och anvisningar m. m. beträffande den exekutiva verksamheten samt handlagt administrativa och kamerala ärenden angående kronofogdemyndigheternas organisation och personal. EON har anordnat dels kurser för utbildning av exekutions- och biträdespersonal, dels en kronofogdekonferens och dels studiekonferenser för all personal i kronofogdekarriären i anledning av införandet av den statliga lönegarantin vid konkurs. EON har även på annat sätt bedrivit rådgivande och

vägledande verksamhet för kronofogdemyndigheterna i administrativa, kamerala och exekutionsrättsliga frågor. EON har ombesörjt tryckning, lagerhållning och distribution av flertalet av de blanketter som används vid kronofogdemyndigheterna. Kungl. Maj:t har under året tagit ställning till EON:s tidigare ingivna principförslag om ett riksdatasystem för exekutionsväsendet och förordat att det fortsatta utvecklingsarbetet skall bedrivas med den utgångspunkten att ADB skall utnyttjas så snart praktiska förutsättningar finns. EON har därför fortsatt sitt arbete med utveckling av systemet. Slutligen har EON utarbetat ett preliminärt förslag till indragning av ett stort antal fältsektioner utanför kronofogdedistriktens centralorter.

Utredningen (C 1970: 26) rörande centralorgan inom exekutionsväsendet har i juni 1971 avgett betänkandet (Ds C 1971: 2) Centralorgan inom exekutionsväsendet — Översyn av landets indelning i kronofogdedistrikt. I betänkandet föreslås riksskatteverket bli det nya centralorganet inom exekutionsväsendet. Enligt utredningens mening är den 1 januari 1973 den lämpligaste tidpunkten för inordnandet av exekutionsväsendets centrala arbetsuppgifter i riksskatteverket. EON torde därför komma att fortsätta sin verksamhet under hela år 1972.

11. Riksnämnden (K 1968: 57) för kommunal beredskap

Förordnade genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1967 för att handlägga vissa centrala samordningsuppgifter rörande den kommunala beredskapsplanläggningen:

Ordförande:

Sundelin, Ake, generaldirektör

Vice ordförande:

Lundberg, Sten G. J., generaldirektör

Ersättare för vice ordförande:

Gyllö, Sture, avdelningschef (t. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Dahlman, Sven-Olof, direktör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Nyqvist, N. Tore., länsöverdirektör

Tengroth, Karl-Erik, direktör

Experter:

Bengtsson, Gunnar, bitr. försvarsdirektör

Björklund, Sven, byråchef

Edström, Lennart N., avdelningsdirektör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Krona, Kurt, sektionschef

Kärne, Sigvard, byrådirektör

Lindeberg, Bengt, länsråd

Sekreterare:

Falkehed, Sven A. L., avdelningsdirektör

Kansli: Civilförsvarsstyrelsen, Jämtlandsgatan 97, Fack, 162 10 Vällingby 1, tel. 37 26 00

Direktiven för nämnden, se 1968 års riksdagsberättelse K 57.

Nämnden har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit nio sammanträden.

För den fortsatta beredskapsplanläggningen erforderliga anvisningar har, med nämnden som samordnande myndighet, setts över och fastställts av vederbörande centrala fackmyndigheter. Nämnden har för sin del fastställt allmänna anvisningar om kommunal beredskapsplanläggning (den 25 maj 1971), fackanvisning för kommunstyrelsen (den 24 mars 1971), blanketter och annat underlag för länsstyrelser och kommuner. Den riksomfattande beredskapsplanläggningen inleddes hösten 1971 i ett 40-tal färdigbildade kommuner. Ungefär 200 sådana återstår att planlägga.

Nämndens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

12. Bygglagutredningen (K 1969: 55)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 mars 1968 för översyn av byggnadslagstiftningen (se Post- och Inrikes tidn. den 3 maj 1968):

Ordförande:

Netzén, K. Gösta, landshövding

Ledamöter:

Aronsson, Harald S., landshövding (t. o. m. den 17 december 1971)

Bergegren, Astrid, fröken, led. av riksdagen

Hammarsten, Erik M., landstingsråd f. d. led. av II kamm. (t. o. m. den 17 december 1971)

Hörlén, S. Ingemar (Inge), borgarråd (fr. o. m. den 18 december 1971)

Lauritz, L. Yngve, kommunstyrelseordförande (fr. o. m. den 18 december 1971)

Lidgard, H. Bertil I., led. av riksdagen

Nilsson, Jan-Ivan N., lantbrukare, led. av riksdagen

Tobé, Erik I., överlantmätare, led. av riksdagen

Experter:

Bouvin, J. Ake, kansliråd (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Hedman, Bengt, hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Millgård, E. Olof (Olle), överingenjör

Paulsson, G. Valfrid V., generaldirektör

Sekreterare:

Arlin-Jussil, Ingrid S., arkitekt

Bitr. sekreterare:

Hedvall, Hans L., hovrättsassessor

Lokal: Civildepartementet, Jakobsgatan 26, 5 tr., Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. 763 10 00 (I. Arlin-Jussil, H. Hedvall och O. Millgård)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse K 55.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

13. Rådgivande expertgruppen (C 1970: 24) för fysisk riksplanering

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 oktober 1969 för att såsom rådgivande expertgrupp i den omfattning departementschefen bestämmer inom civildepartementet biträda vid den pågående utrednings- och försöksverksamheten beträffande fysisk riksplanering:

Ordförande:

Holm, J. Lennart, generaldirektör

Ledamöter:

Ahlberg, Carl-Fredrik J., professor (fr. o. m. den 1 september 1971)

Esping, F. Lars-Erik, byråchef

Fladvad, J. Arne, direktör

Hall, A. Bertil, överingenjör

Hägerstrand, S. Torsten E., professor

Kragh, Börje R. V., professor

Agren, Lars O. T., direktör

Sekretariat: Civildepartementets planerings- och budgetsekretariat, Jakobsgatan 26, 5 tr., Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. 763 10 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Expertgruppen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit elva sammanträden.

Expertgruppens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

14. Utredningen (C 1970: 25) angående säkerhetsföreskrifter rörande hissar och rulltrappor

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 november 1969 för översyn av säkerhetsbestämmelser rörande hissar och rulltrappor, m. m.

Utredningsman:

Strömdahl, Ingvar F., civ.ing., f. d. riksbrandinspektör

Expert:

Evaeus, B. Per H., departementssekreterare

Lokal: Civ.ing. Ingvar Strömdahl, Norr Mälarstrand 32, 112 20 Stockholm, tel. 53 41 55

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

15. *Nordiska kommunalrättskommittén (C 1970: 27)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1970 för att delta i en för Sverige, Danmark, Finland och Norge gemensam kommitté för utredning om behovet av och möjligheterna för sådana ändringar i kommunallagstiftningen att fasta legala former skapas för samarbete mellan kommuner över riksgränsen:

Utredningsman:

Källner, Claes-Göran G., expeditionschef

Sekreterare:

Lindquist, Ulf W. E., hovrättsråd

Lokal: Lilla Badhusgatan 4, 411 21 Göteborg, tel. 031/13 72 36

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse C 18.

Kommittén har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit fem sammanträden, som huvudsakligen ägnats samarbetet i Öresundsregionen.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

16. *Länsberedningen (C 1970: 28)*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 mars 1970 för beredning av vissa frågor rörande den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 8 maj 1970):

Ordförande:

Svenson, S. Göte, statssekreterare

Ledamöter:

Bergman, Per R., direktör, led. av riksdagen

Dahlgren, P. Anders B., lantbrukare, led. av riksdagen

Gustafsson, Sune O., kommunalråd

Hamrin, Mac T. P., överlantmätare, led. av riksdagen

Högström, Ivar, bostadsdirektör, led. av riksdagen

Stefanson, R. Stig S., optikermästare, f. d. led. av I kamm.

Ward, Kurt K. B., landstingsråd

Winberg, S. Håkan, hovrättsassessor, led. av riksdagen

Experter:

Fog, Hans B., professor

Fröjd, S. Arne, länsråd

Svensson, Bengt A. G., avdelningsdirektör

Thufvesson, Bengt E., länsråd

Arlin-Jussil, Ingrid S., arkitekt

Huvudsekreterare:

Hinnfors, S. Ivar, förste länsassessor

Norling, E. Gunnar E., planeringsdirektör (t. o. m. den 30 juni 1971)

Sekreterare:

Finnveden, Bengt A., avdelningsdirektör (fr. o. m. 1 september 1971)

Myhlback, J. Lennart, fil. kand.

Lokal: Civildepartementet, Jakobsgatan 26, 6 tr., Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. 763 10 00

Direktiven för beredningen, se 1971 års riksdagsberättelse C 19.

Beredningen har under tiden november 1970—oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Beredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

17. *Utredningen (C 1970: 29) om den kommunala demokratin*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 mars 1970 för att göra en översyn av den kommunala demokratin (se Post- och Inrikes tidn. den 21 maj 1970):

Ordförande:

Lewén-Eliasson, Anna Lisa, fru, led. av riksdagen

Ledamöter:

Blomdahl, Bengt O., andre förbundsordförande

Boo, Karl G. H., assistent, led. av riksdagen

Elmstedt, Claes Y., lantbrukare, led. av riksdagen

Gustafsson, F. Agne S., universitetslektor

Hörnlund, Gördis K., fru, led. av riksdagen

Johansson, K. Hilding, fil. dr, led. av riksdagen

Larsson, K. S. Sigvard, direktör, led. av riksdagen

Åstrand, Göran, kommunalkonsulent

Experter:

Edström, Lennart, informationschef (fr. o. m. den 13 september 1971)

Ericsson, Lars Eric, kansliråd (fr. o. m. den 1 december 1971)

Sekreterare:

Bergqvist, Sven-Runo, fil. lic. (fr. o. m. den 1 december 1971)

Ericsson, Lars Eric, kansliråd (t. o. m. den 30 november 1971)

Bitr. sekreterare:

Albertsson, Bertil, fil. kand. (fr. o. m. den 1 januari 1972)

Bergqvist, Sven-Runo, fil. lic. (t. o. m. 30 november 1971)

Högdahl, Lars, kommunsekreterare (fr. o. m. den 18 oktober 1971)

Lokal: Civildepartementet, Jakobsgatan 26, 6 tr., Fack, 103 20 Stockholm 16, tel. 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse C 20.

Utredningen har under tiden januari—december 1971 hållit elva sammanträden, varav fyra gemensamt med utredningen (C 1970: 30) rörande lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m. Utredningen har i november 1971 tillsammans med utredningen (C 1970: 30) rörande lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m. avgett delbetänkandet (Ds C 1971: 4) Nya bestämmelser för utseende av suppleanter för kommunfullmäktige.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

18. Utredningen (C 1970: 30) rörande lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m.

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 mars 1970 för lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 2 maj 1970):

Utredningsman:

Nordlund, Stig F., regeringsråd

Experter:

Kaijser, Fritz J., bitr. professor

Romson, Rolf, direktör

Sekreterare:

Riberdahl, Curt S., förbundsjurist

Lokal: Svenska kommunförbundet, Hornsgatan 15, 116 47 Stockholm, tel. 24 85 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse C 21. Tilläggsdirektiv (anförande av t.f. chefen för civildepartementet, statsrådet Sven-Eric Nilsson, till statsrådsprotokollet den 30 april 1971):

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 mars 1970 tillkallade chefen för civildepartementet, statsrådet Lundkvist, den 29 april 1970 regeringsrådet Stig F. Nordlund att som sakkunnig göra en lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m. Den sakkunnige skall enligt sina direktiv (riksdagsberättelsen 1971 C: 21) göra en lagteknisk översyn av kommunallagen (1953: 753), kommunallagen (1957: 50) för Stockholm, landstingslagen (1954: 319) och lagen (1957: 281) om kommunalförbund samt utredning av därmed sammanhängande frågor. Översynen bör enligt direktiven ske med syfte att göra lagstiftningen enklare och mera enhetlig samt i förekommande fall anpassa bestämmelserna till utvecklingen av kommunal praxis.

I den sakkunniges uppdrag bör också ingå att göra en motsvarande översyn av lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastisk indelning. Översynen bör alltså vara av lagteknisk natur och inte avse materiella ändringar i nuvarande praxis.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t utvidgar uppdraget för den sakkunnige till att omfatta översyn av lagen

om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning i enlighet med vad jag anförde i det föregående.

Utredningen har under tiden november 1970—november 1971 hållit 15 sammanträden, varav fyra gemensamt med utredningen (C 1970: 29) om den kommunala demokratin.

Utredningen har tillsammans med utredningen (C 1970: 29) om den kommunala demokratin i november 1971 avgett delbetänkandet (Ds C 1971: 4) Nya bestämmelser för utseende av suppleanter för kommunfullmäktige.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Industridepartementet

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

1. 1964 års geologiutredning (*H* 1965: 15)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 januari 1964 för att utreda den geologiska karteringen och prospekteringen:

Ordförande:

Lemne, Mats H., landshövding

Ledamöter:

Kautsky, Gunnar F. H., byråchef

Swarting, Sven E. V., direktör

Experter:

Björkman, Carl L., direktör

Fromm, Erik G., byråchef

Sarap, Hans, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Lemne, Lars G., fil. dr.

Bitr. sekreterare:

Frigren, Suzanne M., departementssekreterare

Direktiven för utredningen, se 1965 års riksdagsberättelse I H 15.

Utredningen har under tiden november 1970 — februari 1971 hållit två sammanträden.

Utredningen har den 15 april 1971 avgett betänkandet (SOU 1971: 17) Malm—Jord—Vatten.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

2. Koncentrationsutredningen (*Fi* 1962: 37)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 november 1961 för utredning rörande ägandeförhållandena och maktkoncentrationen i det privata näringslivet (se Post- och Inrikes tidn. den 18 december 1961):

Ordförande:

Arvidsson, Guy N. A., professor

Ledamöter:

Faxén, Karl-Olof, docent

Hagnell, Hans, landshövding

Lindberger, Lars, t.f. planeringschef

Olsson, K. Helmer, f. d. generaldirektör

Tidefelt, J. Sune, förbundssekreterare

Experter:

Arvidsson, Marianne E., fil. kand. (t. o. m. den 14 maj 1971)

Carling, Alf G., docent

Gustafsson, Stig G. V., docent (t. o. m. den 14 maj 1971)

Johansson, K. Göran, pol. mag. (t. o. m. den 14 maj 1971)

Lindgren, J. Gunnar, universitetslektor (t. o. m. den 14 maj 1971)

Pettersson, N. Lennart, fil. kand., led. av riksdagen

Ribrant, Gunnar C. H., fil. dr

Wikström, Solveig R., ekon. lic. (t. o. m. den 14 maj 1971)

Sekreterare:

Hagström, Tony G., departementsråd

Bitr. sekreterare:

Hjorth, Lars E. A., departementssekreterare (t. o. m. den 14 maj 1971)

Isacsson, Göthe I. G., departementssekreterare (t. o. m. den 10 december 1971)

Sundström, Monica E., departementssekreterare (t. o. m. den 14 maj 1971)

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1962 års riksdagsberättelse I Fi 37.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 16 april 1971):

Koncentrationsutredningen skall enligt sina direktiv kartlägga och analysera näringslivets struktur- och konkurrensförhållanden. Med undantag för betänkandet om oljebranschen (SOU 1966: 21) har koncentrationsutredningen av naturliga skäl begränsat sig till att behandla internationella företag endast i den utsträckning de utgör ett påtagligt inslag i det svenska näringslivets struktur. Sedan koncentrationsutredningen nu genomfört det grundläggande kartläggnings- och analysarbetet finner jag det angeläget att utredningen i konsekvens med den allmänna inriktningen av sina direktiv fullföljer sin undersökning av de internationella företagen.

Mycket tyder på att de stora internationella företagen med dotterföretag i många länder får en allt betydelsefullare roll i världsekonomin. Dessa företag synes öka sina andelar av sådana produkter, som är intressanta från tillväxtskympunkt. Genom att de är etablerade i många länder kan de snabbt sprida ny teknik och marknadsföra nya produkter internationellt. Av samma skäl är de normalt mycket välinformerade och kan reagera snabbt på förändringar i avkastningen på investeringar och försäljning i olika länder. De internationella företagens snabba tillväxt innebär en form av ökad ekonomisk integration mellan marknadsekonomierna som påverkar förutsättningarna för enskilda länders ekonomiska politik och näringspolitik. Genom sin storlek, flexibilitet och finansiella styrka kan dessa företag skapa särskilda problem även för högt utvecklade industriländer.

Mot denna bakgrund finner jag det angeläget att en undersökning genomförs av konsekvenserna för svensk ekonomi och ekonomisk poli-

tik av de internationella företagens växande betydelse. Undersökningen bör även omfatta internationella företag med svenskt ursprung.

Undersökningen bör ge en översikt över olika typer av internationella företag och deras andelar av produktion och marknader på olika områden, i första hand i Sverige. Tendenserna i utvecklingen är därvid av särskilt intresse. Vidare bör undersökningen omfatta en analys av orsakerna till de internationella företagens framväxt och belysa den roll som bl. a. stordriftsfördelar, produktsammansättning och monopolsträvanden kan spela därvidlag.

Den centrala problemställningen för utredningen bör vara vilka effekter utvecklingen mot allt flera och större internationella företag har och kan komma att få på den svenska ekonomin. Analysen härav bör omfatta frågan vilken inverkan denna utveckling kan få på möjligheterna att uppnå nationella ekonomisk-politiska och näringspolitiska mål i fråga om bl. a. ekonomisk stabilitet och tillväxt samt inkomst- och förmögenhetsfördelning.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit två sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

3. 1968 års utredning (*Fi 1969: 49*) om rörtransport av olja och gas

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 januari 1968 för utredning rörande anläggande av pipelines för olja och naturgas (se Post- och Inrikes tidn. den 9 februari 1968):

Ordförande:

Lalander, N. Sven O. A., driftdirektör

Ledamöter:

Carlsson, Arne R., direktör

Danielson, Nils-Gustaf F., byråchef

Eliasson, Lars M., landshövding, f. d. led. av II kamm.

Seger, S. Walter, direktör

Swarting, Sven E. V., direktör

Wååg, Nils Erik, byggnadsingenjör, led. av riksdagen

Experter:

Ekström, John E., ekon. lic. (t. o. m. den 25 januari 1971)

Elmberger, Per G., direktör (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Fahlin, Per G., byrådirektör

Fjaestad, Björn O. S:son, civilekonom (t. o. m. den 25 januari 1971)

von Heidenstam, G. Olov, avdelningsdirektör (fr. o. m. den 13 mars 1971)

Lindgren, Claes B. L., direktör

Ljungberg, Allan I. E., avdelningsdirektör (t. o. m. den 25 januari 1971)

Lundmark, Nils A. J., byrådirektör

Pehrzon, Lars E., direktör

Thyberg, P. Jan, departementssekreterare (fr. o. m. den 26 januari 1971)

Sekreterare:

Holmin, Nils E., överingenjör

Bitr. sekreterare:

Pantzerhielm, Sigge-Wilhelm, byråchef (t. o. m. den 25 januari 1971)

Lokal: Statens vattenfallsverk, 162 87 Vällingby, tel. växel 87 00 00

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 49.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit sju sammanträden.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

4. Kraftledningsintrångsutredningen (Fi 1969: 52)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 april 1968 för att se över normerna för bestämmande av ersättning vid intrång av kraftledning i åkermark och jämförlig mark (se Post- och Inrikes tidn. den 22 maj 1968):

Utredningsman:

Fogelkvist, Karl Gustaf, hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 november 1971)

Olsson, Oskar F., vattenrättsdomare (t. o. m. den 10 juni 1971)

Experter:

Fridell, G. Ingvar, universitetslektor

Haraldson, L. Åke, professor

Akerman, N. Håkan, överdirektör

Sekreterare:

Fogelkvist, Karl Gustaf, hovrättsassessor

Lokal: Vattenöverdomstolen, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel växel 23 68 00

Särskilda *direktiv* har ej meddelats.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit ett sammanträde samt haft överläggningar med företrädare för Skogs- och Lantarbetsgivareföreningens arbetsstudieavdelning, som utfört vissa undersökningar åt utredningen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1972.

5. Havsresursutredningen (Fi 1969: 57)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1968 för att verkställa utredning rörande uppläggningsen av en långsiktig inventering av kontinentalsockelns naturtillgångar (se Post- och Inrikes tidn. den 25 juli 1968):

Utredningsman:

Swarting, Sven E. V., direktör

Experter:

Blommé, S. Erling, departementssekreterare

Cassel, Bo G. H., kommandörkapten
Ehlin, Ulf R. U., avdelningsdirektör
Engström, Arne V., professor
Fehrm, E. Martin, tekn. dr.
Fromm, Erik G., byråchef
Haegermark, C. Harald, laborator
Hawerman, K. Bertil, byråchef
Hessland, Ivar R., professor
Kullenberg, E. Börje, professor
Lindquist, Armin H., t.f. avdelningsföreståndare
Ljunggren, Sven E., överingenjör
Myrsten, J. Lennart, utrikesråd
Palmstierna, Hans A. K., docent
Thunberg, K. I. Anders, avdelningsdirektör

Sekreterare:

Moberg, Erik E:son, fil. lic. (fr. o. m. den 8 mars 1971)
Vessby, Erik J. M., fil. mag. (t. o. m. den 31 augusti 1971)

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel
763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 57.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit sju sammanträden. Dessutom har arbetsgrupper inom utredningen förtägit studiebesök och sammanträtt vid skilda tillfällen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under första kvartalet av år 1972.

6. Delegationen (Fi 1969: 64) för försöksverksamhet med företagsdemokrati i de statliga aktiebolagen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 november 1968 för frågor rörande försöksverksamhet med fördjupad företagsdemokrati i de statliga aktiebolagen:

Ordförande:

Gunnarsson, S. Olle G., sekreterare i Landsorganisationen

Ledamöter:

Linde, Bengt A., personalintendent
Modig, Karl-Erik V., ombudsman
Pettersson, Eric B., planeringschef
Ström, K. Fingal, kansliråd
Tengroth, Bengt T., direktör (t. o. m. den 31 oktober 1971)
Wehlin, Sven, andre förbundsordförande (fr. o. m. den 1 november 1971)
Ahstrand, Lars A., direktör

Experter:

Andersson, Alf A. H., fil. kand. (fr. o. m. den 15 april 1971)

Hammarström, Olof M., civilekonom

Hodann, Jan O. M., fil. kand.

Johnson, Per E., socionom (t. o. m. den 23 april 1971)

Karlsson, Lars Erik, civilekonom

Sekreterare:

Brodén, E. Bertil, byrådirektör

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. 22 89 80 (ordföranden), 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för delegationen, se 1969 års riksdagsberättelse Fi 64.

Delegationen har under tiden november 1970--oktober 1971 hållit tio sammanträden och företagit en studieresa till berörda företag. Vidare har företrädare för delegationen medverkat vid en av försöksföretagen anordnad studiekonferens. Två forskningsseminarier om företagsdemokrati har dessutom genomförts i delegationens regi.

Delegationen har slutfört förstudierna och förberedelsearbetet för försöksverksamhet inom Svenska tobaksaktiebolaget, Västsveriges allmänna restaurangaktiebolag och Uddevallavarvet AB samt utarbetat en lägesrapport från pågående försöksverksamhet vid tobaksfabriken i Arvika. Följande rapporter har getts ut. Rapport från förstudie vid Västsveriges allmänna restaurangaktiebolag (VARA) (den 9 november 1971), Rapport från förstudie vid tobaksfabriken i Härnösand (den 15 december 1971), Rapport från förstudie vid Uddevallavarvet (den 18 november 1971) och Lägesrapport från försöksverksamheten vid tobaksfabriken i Arvika (den 17 november 1971).

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

7. Delegationen (I 1970: 15) för samordning av den statliga läkemedelsproduktionen

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 december 1969 med uppgift att föreslå åtgärder som främjar samordning av den statliga läkemedelsproduktionen:

Ordförande:

Persson, Carl J. G., rikspolischef

Ledamöter:

Hagström, Tony G., departementsråd

Lundbäck, B. Holger, professor

Lönnngren, D. Rune, apotekare

Schotte, J. Lennart H., docent

Wilund, Arnold O., farm. dr.

Experter:

Fryklöf, Lars-Einar T., direktör

Hansen, Hans-Jörgen, professor

Isaksson, David, farm. dr

Juhlin, Rolf, överingenjör
Källrot, K. Gunnar, direktör (avliden)
Lindhagen, Sigvard I., direktör
Ström, Sven A., docent
Aberg, G. Bertil, professor

Lokal: Rikspolisstyrelsen, Box 12256, 102 26 Stockholm 12, tel. växel 24 10 60

Direktiven för delegationen, se 1971 års riksdagsberättelse I 12.

Delegationen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit tio sammanträden.

Delegationen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

8. Utredningen (I 1970: 16) rörande närförläggning av atomkraftverk

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 mars 1970 för att utreda frågor rörande närförläggning av atomkraftverk (se Post- och Inrikes tidn. den 2 maj 1970):

Ordförande:

Håkansson, Hans E. V., departementsråd

Ledamöter:

Carlbom, Lars E., överingenjör
Hedgran, Arne G., avdelningschef
Larsson, Yngve B., direktör
Ryman, Jan-Erik, direktör
Svensson, Kjell R., departementssekreterare
Wivstad, O. Ingvar, teknisk direktör

Experter:

Almqvist, Per E. A., tekn. lic.
Bringfeldt, Björn T., förste statsmeteorolog
Grimås, Ulf G. A., laborator
Heimbürger, H. Peter E., byråchef (t. o. m. den 30 september 1971)
Kindahl, P. Jan, byrådirektör (fr. o. m. den 1 oktober 1971)
Nilsson, E. Tore R., reaktorinspektör
Schultz, Göran O. H., civilingenjör
Thunell, Jörgen S., civilingenjör
Westerlund, S. Harald, fil. mag.

Sekreterare:

Bergström, Stig O. W., civilingenjör

Bitr. sekreterare:

Green, Nils A. R., ingenjör
Thyberg, P. Jan, departementssekreterare

Lokal: Närförläggningsutredningen, Fack, 611 01 Nyköping 1, tel. 0155/800 00 (sekreteraren)

Direktiven för utredningen, se 1971 års riksdagsberättelse I 16.

Tilläggsdirektiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 26 mars 1971):

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 mars 1970 tillkallade jag den 15 april 1970 särskilda sakkunniga — närförläggningsutredningen — för att utreda vissa frågor om närförläggning av atomkraftverk. Syftet härmed var att skapa ökad klarhet rörande möjligheterna att uppföra atomkraftverk i eller intill tätorter. Enligt den arbetsplan som angavs i direktiven skulle utredningen i första hand inriktas på anläggningar för kombinerad el- och värmeproduktion i syfte att skapa underlag för myndigheternas prövning — framför allt från säkerhetssynpunkt — av konkreta närförläggningsprojekt, bl. a. Stockholms elverks fjärrvärmeverk. Denna del av utredningsarbetet skulle slutligt redovisas år 1971. I fråga om arbetets finansiering föreligger en särskild överenskommelse, innebärande att staten och berörda kraftföretag lämnar ett bidrag av vardera högst 600 000 kr. till studien. Därjämte ställer såväl AB Atomenergi som kraftföretagen och vissa myndigheter material och expertis till förfogande för arbetet.

I direktiven framhölls att de sakkunniga även skulle sikta till att få fram ett mer allmänt material rörande förläggningen av atomkraftanläggningar i syfte bl. a. att ge underlag för den framtida översiktliga planeringen. Det förutsattes att en sådan generell uppläggning av utredningsarbetet och det därav följande behovet av kompletterande undersökningar skulle kunna komma att motivera en senare förlängning av uppdraget.

De sakkunniga har med skrivelse den 11 januari 1971 till chefen för industridepartementet överlämnat en lägesrapport med en kortfattad redovisning av arbetet hittills. De sakkunniga har därutöver — i enlighet med vad som förutskickats i direktiven — hemställt om tilläggsuppdrag avseende en komplettering av studien rörande närförläggningsproblemen i avsikt att göra resultaten tillämpliga även på andra förläggningstyper. En sådan kompletterande rapport skulle kunna avges under år 1972. Merkostnaderna för utredningsarbetet beräknas till ca 600 000 kr.

Jag delar de sakkunnigas uppfattning om att en utvidgning av det ursprungliga uppdraget nu bör komma till stånd. Mot bakgrund av den princip, som på senare tid kommit till uttryck vid större lokaliseringsbeslut, nämligen att miljöstörande industri bör samlas till vissa områden av vårt land, är det önskvärt att skapa ökad klarhet om förutsättningarna för att förlägga atomkraftverk och annan industri till samma områden. Även lokalisering av atomkraftverk inom sådant avstånd från tätorter att befintlig samhällsservice kan utnyttjas under såväl byggnads- som drifttiden är i sammanhanget av stort intresse. Det är därför angeläget att få fram underlag för generella riktlinjer beträffande avståndet atomkraftverk-tätort. Analysen av säkerhetsfrågorna vid närförläggning i egentlig mening bör i samband därmed utvidgas till att avse även de nämnda lokaliseringstyperna.

Finansieringen av det fortsatta utredningsarbetet bör ske enligt hittills tillämpade grunder, vilket innebär att kostnaderna bestrids till hälften från industridepartementets kommittéanslag och till hälften av berörda kraftföretag. Samma fördelningsprincip bör tillämpas även beträffande eventuell höjning av den ursprungliga kostnadsramen för utredningen till följd av bl. a. pris- och löneökningar.

Utredningen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit två sammanträden. Därutöver har 16 sammanträden hållits inom utredningens expertgrupp.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1972.

9. *Delegationen (I 1970: 17) för de mindre och medelstora företagen*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 20 mars 1970 och den 7 september 1971 med uppdrag att bereda frågor rörande de mindre och medelstora företagens problem (se Post- och Inrikes tidn. den 30 maj 1970):

Ordförande:

Lindencrona, Fredrik V. K., landstingsdirektör (t. o. m. den 30 april 1971)

Pettersson, Eric B., planeringschef (fr. o. m. den 1 maj 1971)

Ledamöter:

Heldt, Sten-Olof, ombudsman

Nilsson, Gunnar E., andre ordförande i Landsorganisationen

Ramström, Dick O., professor

Resare, Bengt C. M., överdirektör

Stefanson, R. Stig S., optikermästare, f. d. led. av 1 kamm.

Wallin, Ingemar E. V., bandirektör

Wollroth, Stig V., direktör

Wååg, Nils Erik, ingenjör, led. av riksdagen

Aström, C. Johan S., departementssekreterare (fr. o. m. den 16 september 1971)

Experter:

Sillén, Bo S. A., direktör

Sjönell, P. Bengt G., direktör, led. av riksdagen

Tryse, Carl Eric, överingenjör (fr. o. m. den 1 juli 1971)

Törner, Pär I., civilingenjör

Sekreterare:

Söderberg, Bo K. G., departementssekreterare

Bitr. sekreterare:

Hallsten, Lars T., pol. mag.

Rudebeck, Karin L., kanslisekreterare (fr. o. m. den 1 december 1971)

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direkriven för delegationen, se 1971 års riksdagsberättelse I 14.

Delegationen har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit nio sammanträden. Dessutom har arbetsgrupper inom delegationen sammanträtt vid skilda tillfällen. Studieresor har företagits inom landet samt till Storbritannien och Norge.

Delegationen har den 29 december 1970 avgett betänkandet (Ds I 1970: 5) Finansieringsinstitut för mindre och medelstora företag och

den 20 oktober 1971 informationsskriften Översikt över utredningsaktiviteter inriktade på mindre och medelstor företagsamhet. På delegationens uppdrag har vidare färdigställts tre studier, nämligen Industriell service i Kristianstads och Hässleholms A-regioner (den 15 oktober 1971), Industriell service i Katrineholms A-region (den 20 oktober 1971) samt Tibro-studien del 1 och 2 (den 29 november 1971).

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

10. Grafiska kommittén (I 1970: 18)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1970 för att utföra vissa undersökningar av den grafiska industrin (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juli 1970):

Ordförande:

Jungenfelt, Karl G., docent

Ledamöter:

Alderin, Erik K., förbundsordförande

Gålmark, Per G., direktör

Lidén, Lars Y., disponent

Lundell, Lars-Erik V., ombudsman

Moreau, Jan-Erik, fil. kand.

Tomner, J. Sigvard A., överingenjör

Österberg, Rolf V., direktör

Expert:

Kulling, Ernst R., direktör

Sekreterare:

Kleist, Åke O., departementssekreterare

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00 (sekreteraren)

Direktiven för kommittén, se 1971 års riksdagsberättelse I 15

Kommittén har under tiden november 1970 — oktober 1971 hållit sex sammanträden.

Kommitténs arbete beräknas pågå under hela år 1972.

11. Metallmanufakturutredningen (I 1970: 19)

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 december 1970 för att undersöka nuläge och utvecklingstendenser i den svenska järn- och metallmanufakturindustrin i vad avser den traditionella tillverknings. (Se Post- och Inrikes tidn. den 28 januari 1971):

Ordförande:

Lemne, Mats H., landshövding (fr. o. m. den 11 december 1970)

Sakkunniga:

Gustavsson, Bengt T., ombudsman, led. av riksdagen (fr. o. m. den 11 december 1970)

Idin, Kurt A. T., direktör (fr. o. m. den 11 december 1970)

Lindquist, Sture B. L., förbundsordförande (fr. o. m. den 11 december 1970)

Sjöholm, Sten I. E., bruksdisponent (fr. o. m. den 11 december 1970)

Westerberg, Lars G. I., ombudsman (fr. o. m. den 11 december 1970)

Expert:

Ekström, John E., ekon. lic. (fr. o. m. den 11 december 1970)

Sekreterare:

Davidsson, Sune I., departementssekreterare (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Bitr. sekreterare:

Bergman, Rolf A. G., pol. mag. (fr. o. m. den 1 februari 1971)

Lokal: Munkbron 11, 1 tr., 111 28 Stockholm, tel. 11 19 64 (sekreteraren), 11 21 83 (bitr. sekreteraren). *Postadress* Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 11 december 1970):

Järn- och metallmanufakturindustrins förädlingsvärde uppgick 1967 till omkring 5 % av industrins totala förädlingsvärde. Samtidigt var enligt långtidsutredningen omkring 53 000 personer sysselsatta inom denna bransch, vari också inkluderas plastbearbetande tillverkning. Mer än hälften av de anställda kan förmodas vara sysselsatta inom den traditionella manufakturindustrin. Härmed avses främst företag som tillverkar följande produkter: skruvar och bultar; handverktyg och maskinverktyg; knivar, saxar och bestick; metallvaror för hushållen samt andra bearbetade varor av oädla metaller. Branschen är såsom framgår utomordentligt heterogen till sin natur med stora skillnader i konkurrensförutsättningar mellan olika varugrupper.

För de nämnda varugrupperna uppgick under 1968 exporten till drygt 30 % av produktionen, medan importen samtidigt uppgick till ca 25 % av förbrukningen. Såväl import- som exportandelar varierar emellertid starkt för de olika varugrupperna.

En tillbakablick visar att järn- och metallmanufakturindustrins produktionsvolym under mellankrigsåren steg ungefär i samma takt som genomsnittet för övrig verkstadsindustri. Därefter avtog tillväxttakten fram till slutet av 1950-talet. Under början av 1960-talet inträdde en förändring som innebar att manufakturindustrins produktion ökade snabbare än övriga grupper inom verkstadsindustrin. Tillväxten har sedan minskat och ligger nu åter under genomsnittet för verkstadsindustrin.

Vid en bedömning av manufakturindustrins framtida utveckling bör beaktas att manufakturvarorna har att konkurrera med substitut på såväl material- som användningssidan.

Under de senaste två decennierna har plastprodukterna kommit att ersätta en mångfald metallvaror. Transportkärl och andra emballage, rör och köksredskap tillverkas i ökande utsträckning av plast. Genom mekanisering har handredskapen som tillverkas inom manufakturindustrin alltmer fått ge plats för produkter från maskinindustrin. Särskilt mar-

kant har denna utveckling varit i fråga om produkter avsedda för jordbruket och skogsbruket.

Distributionsstrukturen för manufakturprodukterna har snabbt förändrats. Traditionellt har järnhandeln varit en av manufakturindustrins viktigaste distributionskanaler. Varuhusen och butikskedjorna, vilka enligt erfarenheterna från andra varuområden har en stark position gentemot småleverantörer har på senare tid fått ökad betydelse som distributionsväg för manufakturindustrin. Underleverantörsystemet och legotillverkningen har också stor betydelse inom vissa delar av järn- och metallmanufakturindustrin och därmed i ökad utsträckning medfört direkta leveranser till framför allt större verkstadsföretag, vilka i allmänhet kan antas vara mycket kostnads- och kvalitetsmedvetna. Tillkomsten av stora och kompetenta köpare, exempelvis byggnadsföretag, vilka i allt större utsträckning får leveranser utan förmedling av järnhandeln har inneburit en liknande förändring. Dessa faktorer har tillsammans medfört att distributionsmönstret för manufakturprodukterna förändrats avsevärt under de senaste 20 åren. En sannolik följd av denna förändring är att den internationella konkurrensen i framtiden blir mera påtaglig.

För vissa varugrupper har denna konkurrens redan inneburit svårigheter för svenska tillverkare. Detta gäller exempelvis för matbestick, där bl. a. japansk lågprisimport tvingat fram en ändrad produktionsinriktning för tillverkare i Sverige.

Att distributionsformerna förändras samtidigt som importkonkurrensen ökar skärper kraven på en fortsatt omställning av de svenska företagen. Risker finns att den utländska konkurrensen inom vissa varugrupper kan leda till växande svårigheter för företag och anställda såvida inte företagets konkurrensförutsättningar förbättras.

Företagen inom järn- och metallmanufaktur har genomsnittligt mindre än 50 anställda och är något mindre än den genomsnittliga företagsstorleken för hela verkstadsindustrin. Inom den traditionella manufakturindustrin finns ett fåtal stora företag och ett stort antal små företag. De mindre företagen är vanligen familjeägda. Detta kan i vissa fall innebära speciella problem vid den fortsatta strukturella omvandlingen av branschen.

För all järn- och metallmanufaktur tillverkning ligger förädlingsvärdets andel av saluvärdet över 50 %. Man kan på goda grunder förmoda, att förädlingsvärdets andel för enbart den traditionella delen av tillverkningen är lika hög eller högre. Enligt tillgängliga uppgifter är den traditionella tillverkningen fortfarande utpräglat arbetsintensiv, vilket är en följd av industrins låga mekaniseringsgrad. Detta innebär att en förändring av löneläget relativt starkt påverkar företagets lönsamhet.

Underleveransernas ökande andel inom vissa varugrupper innebär att nya produkter introduceras vilket förändrar den traditionella järn- och metallmanufakturindustrins produktmönster. I viss utsträckning kan den tekniska utvecklingen inom verkstadsindustrin skapa nya användningsområden för produkter från järn- och metallmanufakturindustrin. Detta bidrar till att större krav ställs på företagets produktutveckling. Härtill kommer att allt fler nya material används. Plast har på många områden redan ersatt de traditionella metallerna. Vidareutvecklingen av plasternas egenskaper kommer med säkerhet att medföra en ökande användning av plast inom användningsområden där metallerna f. n. dominerar.

Utvecklingen av produkter och material kommer att ställa krav på ökade kunskaper och bättre utbildning inom manufakturindustrin.

Förändringarna av distributionsformer och konkurrensförutsättningar tvingar fram förändringar inom branschen. Många företag måste modernisera sin produktionsapparat. Företagen kommer också att i ökande utsträckning tvingas utnyttja stordriftsfördelar för att hålla nere sina tillverkningskostnader på en konkurrenskraftig nivå. Detta kommer att kräva större företag eller samarbete i nya former. Den nödvändiga intensifieringen av produktutvecklingen inom manufakturindustrin kan också komma att ställa krav på en förändrad företagsstruktur.

Det sagda visar att den traditionella delen av järn- och metallmanufakturindustrin sannolikt står inför en accelererande omställningsprocess, som främst för de många mindre företagen men även för större företag kan innebära problem. Den starka koncentrationen av manufakturföretag till vissa regioner, exempelvis Eskilstuna-regionen och några orter i Småland, kan leda till regionala problem.

Jag finner det mot här angivna bakgrund angeläget att branschen undersöks och förordar därför att sakkunniga tillkallas för att kartlägga och analysera järn- och metallmanufakturindustrins nuläge och utvecklingstendenser. De sakkunniga bör begränsa sitt uppdrag till den traditionella delen av manufakturindustrin såsom den definieras inledningsvis. Manfakturtillverkningens heterogena karaktär gör det dock vanskligt att klart avgränsa de produktområden och de företag som bör räknas till den traditionella delen. De sakkunniga bör därför ha frihet att vid sin undersökning vidga eller inskränka den angivna ramen för uppdraget om detta vid närmare överväganden ter sig lämpligt. De sakkunniga bör vidare i sitt arbete beakta de stora skillnaderna i olika hänseenden mellan varugrupperna.

De sakkunniga bör som ett första led i sitt arbete undersöka den traditionella manufakturindustrins nuvarande läge och vidare klarlägga de faktorer som bedöms bli bestämmande för branschens utveckling under 1970-talet.

Därefter bör konkurrensen från utlandet och från andra material analyseras för att klargöra om svenska manufakturföretag genom att förändra sin produktionsinriktning eller genom strukturrationaliseringar har möjlighet att förbättra sin konkurrenssituation dels på hemmamarknaden, dels på exportmarknaderna.

Vidare bör de sakkunniga analysera behovet av och förutsättningarna för produktutveckling inom branschen. Detta bör ske inte enbart mot bakgrund av dagens situation utan med särskild hänsyn till bl. a. den betydelse som nya plastmaterial och ny produktionsteknik kan förmodas få.

Specialisering är en av förutsättningarna för att åstadkomma högre produktivitet. En av formerna för specialisering är underleverantörssystemet som inom verkstadsindustrin nått en betydande utveckling i Sverige genom målmedvetna insatser från bl. a. branschorganisationens sida. Detta system har härigenom fått en avsevärd omfattning även inom visa delar av manufakturindustrin och bör närmare undersökas. De sakkunniga bör därför analysera hur systemet f. n. fungerar och ange dess sannolika utveckling inom järn- och metallmanufakturindustrin. De sakkunniga bör därvid pröva huruvida det finns skäl att utvidga underleverantörssystemet och i vilka avseenden detta kan förbättras.

Det är troligt att distributionens förändrade karaktär har en avsevärd

betydelse för manufakturindustrins omställning och fortsatta utveckling. De sakkunniga bör därför ägna stor uppmärksamhet åt samspelet mellan produktion och distribution.

Som jag förut nämnt har vi i vårt land en stark koncentration av järn- och metallmanufakturföretag till vissa regioner och orter. De sakkunniga bör därför särskilt uppmärksamma de omställningar och därmed sammanhängande sociala problem som kan emotes i vissa av de berörda orterna och regionerna. Överväganden av denna art bör i viss mån bli vägledande vid val av varugrupper, som görs till föremål för mera detaljerade analyser.

Slutligen bör de sakkunniga med utgångspunkt från målet att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv resursanvändning redovisa vilka slag av åtgärder — dock icke särskilda statliga subventioner — som är bäst ägnade att lösa de problem som enligt de sakkunnigas bedömning redan föreligger eller kan väntas uppkomma inom den svenska järn- och metallmanufakturindustrin när det gäller den traditionella tillverkningen. De sakkunnigas analys och slutsatser skall bilda ett underlag för industripolitiska, regionalpolitiska och företagpolitiska överväganden. Erfarenheter från andra branscher kan sannolikt vara av värde för de sakkunniga i deras arbete.

Utredningen har under tiden februari—oktober 1971 hållit sex sammanträden samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av utredningens arbete. Därutöver har åtta sammanträden hållits med en särskild arbetsgrupp inom utredningen.

Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under 1972.

12. Utredningen (1 1970: 20) av möbelindustrin

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1970 för översyn av den svenska möbelindustrin (se Post- och Inrikes tidn. den 28 januari 1971):

Utredningsman:

Sundin, J. Arvid, direktör (fr. o. m. den 17 december 1970)

Sekreterare:

Löfgren, Torsten, pol. mag. (fr. o. m. den 13 juli 1971)

Lokal: Storkyrkobrinken 13, 2 tr., tel. växel 763 10 00 (sekreteraren).

Postadress: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 17 december 1970):

Den svenska träbearbetande industrin, som sysselsätter ca 75 000 personer, har expanderat snabbt under 1960-talet. Inom vissa av delbranscherna, bl. a. möbelindustrin som har närmare 20 000 anställda, kommer utvecklingen att bli mindre gynnsam under 1970-talet, om nuvarande efterfrågeprognoser visar sig riktiga.

Möbelindustrin är starkt hemmamarknadsbetonad. Sålunda uppgick möbelproduktionens exportandel år 1968 till 12 %, samtidigt som importens andel av förbrukningen uppgick till 11 %. Exempel från andra länder visar att denna starka hemmamarknadsinriktning inte är ofrån-

komlig. Med sitt goda anseende för design och kvalitet bör svensk möbelindustri ha möjligheter att öka sin exportandel påtagligt och därigenom delvis kompensera en väntad dämpning av den inhemska efterfrågeutvecklingen.

En ökad exportsatsning kommer att ställa krav på förändringar inom möbelindustrin. Samtidigt behövs bättre kunskaper om exportmöjligheterna med avseende på olika länder.

Efter överläggningar med representanter för möbelindustrin har enighet nåtts om ett gemensamt undersökningsprogram, som i huvudsak innebär att Industrins byrå för strukturstudier på uppdrag av möbelindustrin undersöker nämnda exportmöjligheter medan genom industridepartementet verkställs en generell analys av vilka förändringar i möbelindustrins förutsättningar som krävs för att tillvarata dessa exportmöjligheter. När detta grundläggande material föreligger avser Industrins byrå för strukturstudier att verka för lämpliga företagsspecifika åtgärder. Undersökningsprogrammet avses genomföras i samråd med berörda arter inom möbelindustrin.

Mot denna bakgrund förordar jag att en sakkunnig tillkallas för att undersöka, vilka förändringar som krävs inom den svenska möbelindustrin för att påtagligt öka exportandelen. På grundval av denna undersökning bör den sakkunnige avge förslag om vilka åtgärder branschen och statsmakterna lämpligen bör vidta. En grundläggande förutsättning skall härvid vara att för möbelindustrin särskilt avsedda statliga subventioner inte kan komma i fråga.

Den sakkunnige bör kartlägga skillnader i kostnadsläge mellan möbelindustrin i Sverige och i de viktigaste konkurrentländerna. Med utgångspunkt härifrån bör den sakkunnige bedöma vilka produktivitetsvinster som kan erhållas genom ökad specialisering, bättre produktionsplanering, effektivare utnyttjande av maskinkapitalet samt införande av modernare produktionsteknik. I sistnämnda hänseende bör samråd ske med styrelsen för teknisk utveckling. Den sakkunnige bör särskilt uppmärksamma vilka strukturförändringar som krävs för att uppnå dessa produktivitetsvinster.

Det har hävdats att teknikerbristen inom den träbearbetande industrin och därmed också möbelindustrin utgör ett hinder för en mer rationell produktion. Den sakkunnige bör undersöka om ett sådant utvecklingshinder föreligger för att därigenom få underlag för vidare överväganden.

En ökad satsning på exportmarknaderna kommer att ställa nya och större krav på företagens marknadsföringsresurser och leveranskapacitet. Den sakkunnige bör analysera vilka strukturella och andra åtgärder inom industrin som är behövliga för att möta dessa krav.

Vid sidan av en rationellare produktionsapparat och en effektivare marknadsföring synes den viktigaste åtgärden vara att satsa på produkter som kännetecknas av hög kvalitet och god design. Den sakkunniges förslag bör därför syfta till att stimulera en sådan utveckling. Härvid bör särskilt uppmärksammas möjligheterna att främja samarbetet mellan möbelindustrin å ena sidan och formgivare, textilkonstnärer samt industrin för heminredningstextilier å andra sidan. Den sakkunnige bör därför samråda med Svenska slöjdföreningen och Möbelinstitutet.

Den sakkunnige bör vidare i samråd med vederbörande myndigheter söka bedöma om sådana fortbildningsbehov finns inom branschen, speciellt i fråga om industriell teknik och design samt marknadsföring som

kan motivera särskilda åtgärder särskilt med avseende på företagsledarna.

Den sakkunnige har under tiden januari 1971 — oktober 1971 hållit sju sammanträden med en särskild referensgrupp för översyn av den svenska möbelindustrin samt haft överläggningar med olika myndigheter, organisationer och andra som berörs av den sakkunniges arbete.

Den sakkunnige beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1972.

13. Installationsbranschutredningen (I 1970: 21)

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 december 1970 för en kartläggning och analys av installationssektorn (se Post- och Inrikes tidn. den 20 februari 1971):

Utredningsman:

Cederwall, Gustav F. E., landshövding (fr. o. m. den 29 januari 1971)

Experter:

Bergvall, K. Lennart, arkitekt (fr. o. m. den 15 september 1971)

Bernhard, Harry, överingenjör (fr. o. m. den 15 september 1971)

Boysen, Arne A., civilingenjör (fr. o. m. den 15 september 1971)

Hidemark, Bengt A. H., arkitekt (fr. o. m. den 15 september 1971)

Rengholt, Ulf N., avdelningsdirektör (fr. o. m. den 15 september 1971)

Sekreterare:

Mildner, Erwin A., fil. lic. (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Bitr. sekreterare:

Cederlund, Lars Johan O. B., civilekonom (fr. o. m. den 1 mars 1971)

Lokal: Munkbron 11, 1 tr., tel. 11 21 74 (sekreteraren), 11 24 69 (bitr. sekreteraren). *Postadress:* Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 29 december 1970):

Av det totala bruttoproduktionsvärdet inom byggnadsverksamheten i vårt land, som år 1968 uppgick till omkring 25 miljarder kronor, faller ungefär 70 procent på husbyggandet fördelat med ca 40 procent på bostadshus och ca 30 procent på övriga byggnader. En växande andel av den totala kostnaden vid husbyggande avser vvs-installationer, d. v. s. installationer för värme, ventilation och sanitet, samt elinstallationer. Andelen varierar kraftigt mellan industribyggnader, sjukhus, förvaltningsbyggnader och bostadshus. För sjukhus och vissa förvaltningsbyggnader kan kostnaderna för installationsmateriel och -arbeten överstiga 44 procent av den totala byggnadskostnaden. I flerfamiljshus är numera motsvarande andel 20—30 procent. Inom industrin kommer växande anspråk på arbetsmiljöns utformning att öka installationernas andel av byggnadskostnaderna.

Installationerna har normalt en kortare livslängd än husstommen och kräver mer underhåll än denna. Bl. a. på grund härav är den andel av de totala årskostnaderna för en byggnad, som sammanhänger med installationerna, normalt större än nyss angivna procenttal.

Tillgänglig statistik ger inte möjligheter att beräkna omfattningen av svensktillverkad installationsmateriel för husbyggnadsändamål. Produktions- och handelsstatistiken över vissa i sammanhanget viktiga varugrupper såsom sanitetsporslin, sanitetsartiklar av järn och stål, apparater för centraluppvärmning och luftkonditionering, rör, elspisar samt elektriska ledningar visar emellertid både att den svenska produktionen är omfattande och att den internationella handeln är betydande inom åtskilliga varugrupper.

Inte heller beträffande distributionsledet finns någon tillfredsställande statistik. Nämnas kan dock att den totala omsättningen för rörgrossistföreningens medlemmar år 1968 uppgick till ca 900 milj. kr. Motsvarande siffra för elgrossistföreningens medlemmar var närmare 1 100 milj. kr.

På det organisatoriska planet är installationssektorn komplicerad. Den är funktionellt uppdelat i olika installationsområden. Inom vart och ett av dessa finns olika typer av företag, såsom tillverkare, grossister, konsulter och installationsentreprenörer. För att installationssektorn skall fungera effektivt ställs mycket stora krav på att dess parter samverkar såväl inbördes som med byggherrar och byggnadsentreprenörer. Dessa krav skärps vid den ökade specialisering i bland annat konsult- och installationsleden, som blivit följden av installationernas ökade omfattning. Här kan särskilt nämnas ventilationstekniken med tillhörande reglerteknik. En effektiv installationssektor förutsätter också att byggherrarna och de slutliga avnämarna har möjligheter att kritiskt värdera och öva inflytande på den produkt- och systemutveckling, som bedrivs hos entreprenörer och fabrikanter.

De statliga eller statligt stödda åtgärder, som hittills vidtagits för att främja utvecklingen inom installationssektorn, har i huvudsak gällt standardisering och normering samt forskning. Sålunda har statens planverk utarbetat normer för vatten- och avloppsinstallationer i anslutning till en ny lag på området. En liknande översyn av normsystemet för cinstallationer har inletts. Inom ramen för standardiseringsarbetet vid SIS arbetar Byggstandardiseringen med specialkommittéer och arbetsgrupper på installationsområdet.

Stöd till den tekniska forskningen inom installationssektorn utgår huvudsakligen genom statens råd för byggnadsforskning. Detta stöd avser dels projekt som utförs vid statens institut för byggnadsforskning, där två grupper för installationsforskning respektive klimatforskning är verksamma, dels projekt som utförs vid andra forskningsinstitut eller företag. Styrelsen för teknisk utveckling stöder undersökningar, som avser arbetsplatsernas klimatproblem.

Installationssektorns växande omfattning liksom dess komplicerade funktionssätt motiverar enligt min mening att den i ökad utsträckning uppmärksammas i debatten om byggnadsmaterialindustrin och byggandets rationalisering. En genomgång av det relativt rikhaltiga utredningsmaterialet på byggområdet från senare år ger vid handen att någon mera omfattande analys av installationssektorn inte gjorts. En undersökning av installationssektorn bör nu komma till stånd och jag förordar att en särskild sakkunnig tillkallas härför. Huvuduppgiften för den sakkunnige bör vara att allsidigt kartlägga och analysera installationssektorns struktur och funktionssätt, att identifiera hinder för en bättre fungerande installationssektor och att föreslå vägar för att undanröja dessa hinder genom statliga näringspolitiska åtgärder eller insatser från företag och

organisationer. Den sakkunniges uppdrag begränsas till vvs-installationer och elinstallationer, som betjänar byggnader för olika ändamål. Uppdraget omfattar inte installationer, som ingår i produktionsutrustningar inom industrin.

Kartläggningen och analysen bör inte inriktas på förhållandena inom någon viss del av installationssektorn utan bör omfatta *hela den vertikala och horisontella strukturen*. Särskild tonvikt bör läggas på en analys av arbetsfördelningen mellan de olika parterna inom sektorn och de funktionella sambanden mellan dessa. Med hänsyn till att installationerna ingår som en viktig del i den totala byggprocessen är det angeläget att den sakkunnige i sina förslag söker finna lösningar, som har de för byggprocessen som helhet mest gynnsamma effekterna.

Enligt min mening bör bl. a. följande frågor uppmärksammas av den sakkunnige.

Utvecklingen inom husbyggandet har under senare år inneburit en betydande rationalisering och mekanisering av processerna på byggsplatserna, ofta i kombination med ökad förtillverkning av komponenterna till byggnadens stomme och inredning. För att utnyttja de möjligheter till kortare byggtider, som elementbyggande ger, bör systemlösningar och förtillverkning beträffande installationer få ökad omfattning. En viktig uppgift för den sakkunnige är därför att undersöka vad som kan göras hos fabrikanter och övriga parter inom husbyggandet för att främja en sådan utveckling.

Det ömsesidiga beroendet mellan olika installationer inbördes samt mellan installationer och husstomme nödvändiggör att lösningarna på resp. område inte utvecklas isolerade från varandra. Den sakkunnige bör undersöka om fabrikanter och övriga parter inom dagens husbyggande tillräckligt beaktar detta samt föreslå åtgärder som kan befrämja den önskvärda samordningen på området. Under 1970- och 80-talen kommer modernisering och ombyggnad av äldre bostäder sannolikt att få ökad relativ betydelse. Den år 1968 tillsatta saneringsutredningen (In 1970: 26) undersöker vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att stimulera utvecklingen av ändamålsenliga lösningar för moderniserings- och ombyggnadsändamål. Den sakkunnige bör samråda med saneringsutredningen i dessa frågor.

Från principiell synpunkt är det önskvärt att installationstekniska lösningar utformas så att de blir generella och medger utbytbarhet mellan komponenter av olika fabrikat och därmed ökad valfrihet vid upphandlingen. Kravet på generella lösningar kan emellertid i praktiken vara svårt att förena med behovet av att ett och samma företag svarar för det funktionella sammanhanget i en större eller mindre del av ett projekt. Detta synes t. ex. vara fallet på ventilationsområdet, där i högre grad än på installationsområdet i övrigt företagsegna system är förhärskande. Önskemålet om en snabb teknisk utveckling kan medföra att sådana system måste accepteras. Jag finner det angeläget att den sakkunnige undersöker möjligheterna inom olika delar av installationssektorn att uppnå generellt tillämpliga lösningar utan förfång för utvecklingen av funktionellt sammanhållna system. Härvid bör inte minst behovet av en fungerande konkurrens för underhålls- och reparationsarbeten beaktas. Den sakkunnige bör i detta sammanhang även granska inriktningen av normerings- och standardiseringssträvandena på installationsområdet och undersöka förutsättningarna för ökad måttsamordning samt önskvärddheten av minskad variantrikedom på vissa produktområden.

Det är viktigt att den sakkunnige i sin analys inte studerar olika frågor från snävt tekniskt-ekonomiska utgångspunkter. Särskilt bör förutsättningarna för en fungerande konkurrens mellan fabrikanter, distributörer och installatörer inbördes uppmärksammas. Den sakkunniges bedömningar på denna punkt bör göras mot bakgrund av en analys av existerande och önskvärda konkurrensförhållanden på området samt förekommande konkurrensbegränsningar. Ett sådant underlag torde lämpligen tas fram i nära samråd med de konkurrensvårdande myndigheterna. Den sakkunnige bör även samråda med den i december 1969 tillkallade byggkonkurrensutredningen (In 1970: 31).

Installationsmaterial tillverkas inom flera industribranscher, främst järn- och stålindustri, verkstadsindustri samt jord- och stenindustri. Den sakkunnige bör kartlägga hur materialförbrukningen fördelar sig på svenska och utländska producenter samt vilken betydelse det inhemska husbygget har för den förnämnda kategorin av producenter. I detta sammanhang bör den sakkunnige bedöma de sannolika konsekvenserna av en successivt stigande utrikeshandel samt positiva och negativa effekter av svenska normer och tekniska föreskrifter för svenskt husbygge. Den sakkunnige bör vidare analysera vilken horisontell och vertikal integration inom industrin, som är nödvändig för att tillgodose husbyggandets krav på rationella installationslösningar, samt vilka begränsningar behovet av att tillgodose andra avnämare samtidigt innebär.

Ett distributionssystem måste vara anpassat till både producenternas och avnämarnas behov och önskemål. Mot bakgrund av byggregressens krav bör den sakkunnige analysera ändamålsenligheten av det nuvarande distributionsväsendet på installationsområdet.

Den sakkunnige bör slutligen även behandla problem sammanhängande med utbildningen och forskningen inom installationssektorn. Den centrala frågan synes här vara om insatserna i tillräcklig grad återspeglar sektorns betydelse inom dagens byggande. Den sakkunnige bör undersöka dels i vilken utsträckning möjligheter finns att inom ramen för befintliga utbildningsresurser tillgodose det nuvarande och framtida behovet av kvalificerad teknisk personal, såväl med gymnasial som eftergymnasial utbildning, dels vilka utbildningsåtgärder som det i förekommande fall kan vara önskvärt att vidta. Jag vill beträffande avvägningen mellan bredd och specialisering inom utbildningsvägarna erinra om de riktlinjer som fastlagts bl. a. genom 1964 och 1968 års riksdagsbeslut (prop. 1964: 171, SäU 1964:1, rskr 1964: 407 och prop. 1968: 140, SU 1968: 195, rskr 1968: 404). Detta arbete bör ske i nära samarbete med företrädare för utbildningsmyndigheterna. Beträffande behoven av forsknings- och utvecklingsarbete på installationsområdet bör den sakkunnige samråda med statens råd för byggnadsforskning och styrelsen för teknisk utveckling. I detta sammanhang bör även bedömas om provningsmöjligheterna beträffande produkter och system inom installationssektorn bör utvidgas för att stärka avnämarnas ställning. Den sakkunnige bör beakta att framkomsten av kvalificerade tekniska lösningar på installationsområdet kan erbjuda goda exportmöjligheter, vars utnyttjande via de långa seriernas ekonomi även kan komma svenska avnämare delvis tillgodo.

De i det föregående särskilt uppmärksammade frågorna spänner över ett relativt vidsträckt fält och torde för en närmare behandling kräva utredningsinsatser av delvis mycket skiftande karaktär. Jag finner det därför önskvärt att den sakkunnige vid genomförandet av avgränsnings-

bara delundersökningar anlitar befintliga utredningsinstitutioner och annan tillgänglig expertis på området i all den utsträckning detta med fördel kan ske.

Utredningen har under tiden januari — oktober 1971 hållit tre sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

14. *Utredningen (I 1971: 1) rörande eldistributionens och elproduktionens organisation (elutredningen)*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1971 för att utreda frågor rörande eldistributionens och elproduktionens organisation (se Post- och Inrikes tidn. den 24 juni 1971):

Utredningsman:

Lemne, Mats H., landshövding (fr. o. m. den 9 juli 1971)

Experter:

Håkansson, Hans E. V., departementsråd (fr. o. m. den 9 juli 1971)

Lindmark, Lars E., rådmann (fr. o. m. den 9 juli 1971)

Lokal: Länsstyrelsen, Box 187, 611 01 Nyköping 1, tel. växel 0155/801 00

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 27 maj 1971):

Eldistributionens organisation

A l l m ä n b a k g r u n d

Detaljdistributionen av elkraft till de enskilda förbrukarna omhändertas i vårt land av ca 900 företag. Av dessa är nära hälften ekonomiska föreningar. Aterstoden utgörs av privata bolag, kommunala elverk och bolag samt av det statliga vattenfallsverket med dotterbolag.

Bland de privata företagen finns flera skilda ägarintressen representerade. Den till antalet största gruppen är de kooperativa distributionsföreningarna. Vid sidan av dessa återfinns lokala distributionsbolag som i de flesta fall ägs av abonnenterna eller grupper av abonnenter. En annan företagskategori är de industriföretag, som bedriver eldistribution. Denna är som regel begränsad till mindre områden i närheten av industrianläggningarna. En till antalet mindre del av de privata företagen inom eldistributionen utgör de s. k. råkraftföretagen som — i likhet med vattenfallsverket — i första hand är inriktade på produktion av elkraft men som därjämte i flera fall direkt eller genom dotterföretag bedriver distribution i betydande utsträckning.

Ser man till företagens storlek har nära 600 företag mindre än 2 000 abonnenter och ungefär hälften av dessa företag har mindre än 500 abonnenter. Det föreligger ett klart samband mellan företagsstorlek och företagstyp. De kommunala företagen och råkraftföretagen dominerar bland företag med mer än 2 000 abonnenter, de ekonomiska föreningarna bland företag med lägre abonnenantal. Av landets 3,9 miljoner abonnenter har de kommunala företagen, som utgör en femtedel av totala antalet företag, mer än 60 %. De ekonomiska föreningarna utgör om-

kring hälften av antalet företag men har mindre än en tiondel av det totala antalet abonnenter. I stora drag motsvaras fördelningen på kommunala och icke-kommunala företag av fördelningen på tätortsdistribution resp. glesbygdistribution. Inom glesbygdsområden och mindre tätorter omhänderhas detaljdistributionen huvudsakligen av de privata råkraftföretagen och vattenfallsverket, vilka tillsammans har ca 50 % av antalet abonnenter inom dessa områden, samt av ekonomiska föreningar.

Sistnämnda förhållande har en historisk förklaring. I flertalet städer ansågs från början elförsörjningen vara en kommunal angelägenhet och ansvaret för distributionen kom att ligga på kommunala elverk. På landsbygden blev däremot elektrifieringen en uppgift för råkraftleverantörerna och förbrukarna själva. Dessa slöt sig samman i kooperativa distributionsföreningar. Ofta skedde detta på initiativ av råkraftleverantörerna, som också på olika sätt understödde bildandet av sådana föreningar. I betydande utsträckning kom dock råkraftföretagen att svara även för detaljdistributionen på landsbygden. Föreningarnas verksamhetsområden var som regel mycket små. Landsbygdistributionen blev härigenom splittrad på ett mycket stort antal företag.

Utvecklingen av eldistributionen har i stort ägt rum utan några mera ingripande åtgärder från statens sida. Visserligen har det alltsedan tillkomsten av 1902 års lag om elektriska anläggningar funnits lagbestämmelser om statligt tillstånd för utförande av starkströmsledning. Ursprungligen motiverades emellertid tillståndsskyldigheten främst av intresset att få till stånd en säkerhetskontroll av högspänningsledningar ovan jord, vilka ansågs särskilt farliga. Först år 1938 infördes en uttrycklig bestämmelse om att vid prövning av ansökan om tillstånd hänsyn skulle tas till ledningarnas behövlighet och planmässighet.

Genom ändringar i ellagen år 1957 ökades statens möjligheter att öva inflytande på eldistributionen. Tillståndsskyldigheten utvidgades då till att omfatta i princip alla starkströmsledningar. Samtidigt förenklades tillståndsgivningen genom införandet av ett system med områdeskoncessioner. Detta innebär i princip att distributör får koncession för ett visst geografiskt område inom vilket han utan särskild prövning får dra erforderliga ledningar med viss högsta spänning för sin detaljdistribution.

Till grund för 1957 års lagstiftning låg uppfattningen att utvecklingen inom landsbygdistributionen präglades av oenhetlighet och bristande planering till följd av att distributionen splittrats på många, ofta mycket små enheter. Den tekniska distributionsapparaten var på många håll undermålig. Nätens överföringsförmåga var ofta otillräcklig med hänsyn till rådande belastning, och omfattande förstärkningar var nödvändiga för att de ökande kraftbehoven skulle kunna tillgodoses. Missförhållandena ansågs dock kunna avhjälpas genom begränsade åtgärder, och lagändringarna syftade till en omorganisation av distributionsverksamheten på landsbygden så att företagen skulle bli tillräckligt stora för att kunna erbjuda en fullgod eldistribution. Det ansågs att ett företag för att uppfylla detta krav skulle ha minst omkring 2 000 abonnenter men hänsynen till lokala förhållanden kunde motivera avvikelser. Det förutsattes att den erforderliga omorganisationen av landsbygdistributionen skulle kunna genomföras på 15—20 år.

För att förbättra distributionsförhållandena på landsbygden och samtidigt underlätta den omorganisation av distributionen som 1957 års

ändringar i ellagen syftade till infördes år 1958 de s. k. upprustningsbidragen (prop. 1958: 116, JoU 17, rskr 278). Sådana bidrag har hittills utgått med omkring 60 milj. kr. Dessutom lämnas sedan år 1940 statsbidrag till nyelektrifiering på landsbygden. Bidrag för detta ändamål har under årens lopp utgått med sammanlagt omkring 100 milj. kr. Vidare kan i detta sammanhang nämnas att riksdagen åren 1954 och 1960 beviljade vattenfallsverket särskilda anslag om sammanlagt 30 milj. kr. att användas för förvärv och upprustning av icke bärkraftiga distributionsföretag inom övre Norrlands skogs- och fjällbygder.

Redan i mitten av 1960-talet väcktes frågan om åtgärder för att påskynda och effektivisera det rationaliseringsarbete som åsyftats med lagändringarna år 1957. Överväganden inom handelsdepartementet och kommerskollegium ledde till det utredningsarbete, som utförts av eldistributionsutredningen (H 1967: 21) och som i september 1968 resulterat i betänkandet (SOU 1968: 39) Elddistributionens rationalisering. Utredningen slår fast att rationaliseringen på eldistributionsområdet inte genomförts i den takt och omfattning som förutsattes vid tillkomsten av 1957 års lagändringar. Förklaringen härtill är enligt utredningen bl. a. att ellagen i sin nuvarande utformning inte i tillräcklig grad möjliggör för koncessionsmyndigheten att styra utvecklingen i önskvärd riktning. Utredningens förslag går därför i huvudsak ut på att öka koncessionsmyndighetens befogenheter. Sålunda förordas en lagregel som skulle ge koncessionsmyndigheten rätt att återkalla löpande koncession när särskild anledning härtill föreligger med hänsyn till distributionens ändamålsenliga ordnande. I anslutning härtill föreslås en bestämmelse om skyldighet för den vars distributionsverksamhet enligt myndighetens beslut skall överflyttas att på skäliga villkor avstå sin distributionsanläggning och viss annan egendom som använts i distributionsverksamheten. Den önskvärda rationaliseringen av eldistributionen bör enligt utredningen kunna genomföras med hjälp av lämpliga distributörer som får bärkraftiga enheter till sitt förfogande. Utredningen uppställer inte något bestämt krav i fråga om abonnentunderlagets storlek men anser att förhållandevis stora enheter — helst omfattande både tätort och glesbygd — behövs för att distributionen skall ske utan befogad anmärkning. De nuvarande statsbidragen bör enligt utredningen kunna slopas utan att rationaliseringen på ett avgörande sätt försvåras.

Vid remissbehandlingen har utredningens förslag fått ett i stort sett positivt mottagande. Åtskilliga remissinstanser har tillstyrkt de föreslagna ändringarna i ellagen med motiveringen att rationaliseringen av eldistributionen bör genomföras i snabbare takt än hittills. Vissa remissinstanser efterlyser emellertid mer preciserade uttalanden beträffande kriterierna för lämplig distributionsenhet än utredningen lämnat. Utredningens uppfattning att bidragsgivningen bör kunna slopas har mött invändningar från såväl myndigheter som företrädare för de olika företagsgrupperna inom distributionsverksamheten.

Vissa kritiska synpunkter har vid remissbehandlingen anförts i fråga om den nuvarande organisationen av eldistributionen. Det framhålls sålunda att statsmakternas ställningstagande år 1957 innebar att man avstod från en mera radikal och genomgripande omorganisation i form av förstatligande eller kommunalisering av distributionen och i stället valde en väg för rationalisering som förutsatte enskilda initiativ, styrda och kontrollerade av koncessionsmyndigheten. Att denna har svårt att

genomföra omorganisationen torde, med det härför valda systemet, endast vara vad som ligger i sakens natur. Det ifrågasätts därför om inte mera radikala åtgärder bör väljas för omorganisation och rationalisering av eldistributionen än dem som förordades av eldistributionsutredningen. Principiella skäl anses också tala för att eldistributionen bör handhas av statliga eller kommunala organ.

Den *strukturalisering av eldistributionen* som pågår sedan 1940-talet har medfört att ett stort antal mindre företag utvecklats. Sedan 1957 års lagändringar trädde i kraft har antalet företag minskat med ca 1 100, huvudsakligen sådana med ett ringa antal abonnenter. Alltjämt finns emellertid i landet inemot 600 företag, som inte når upp till det riktvärde om 2 000 abonnenter, som angavs i samband med 1957 års lagändringar. Oavsett om denna takt i rationaliseringsarbetet överensstämmer med vad som då förutsattes kan det ifrågasättas om en rationalisering efter hittillsvarande riktlinjer över huvud kan antas leda fram till en företagsstruktur inom eldistributionen som kan godtas från allmän synpunkt.

Eldistributionsutredningen erinrar i sitt betänkande om att såväl ökningen av elförbrukningen som den tekniska utvecklingen fortskridit långt snabbare än som kunde förutses för ett 15-tal år sedan, då målsättningen för rationaliseringsverksamheten formulerades. Detsamma gäller i stort sett kostnadsutvecklingen; nyelektrifieringar och upprustningar av äldre nät drar allt större kostnader. Dessa förhållanden har medfört, att 1957 års målsättning i fråga om storleken av en lämplig distributionsenhet redan får anses vara föråldrad.

Inom centrala driftledningen (CDL), ett av kraftföretagens samsamarbetsorgan, har nyligen utarbetats en *prognos för elförbrukningen* fram till år 1980. Enligt denna prognos kommer förbrukningens ökningstakt, som länge varit ca 7 % per år, under 1970-talet att ligga på omkring 8 % per år. Av ökningen förutses den övervägande delen hänföra sig till detaljförbrukningen, däri inräknad förbrukningen för uppvärmningsändamål. Redan en fortsättning av nuvarande ökning kommer att ställa stora anspråk på distributionsapparaten, anspråk som påtagligt höjs vid en mera omfattande användning av elvärme. Det kommer att krävas betydande personella, tekniska och ekonomiska resurser för att bygga ut och förstärka distributionsnäten i takt med den ökande förbrukningen. Det kan nämnas att de totala kostnaderna för investeringar i överförings- och distributionsanläggningar under perioden 1970—1980 uppskattats till omkring 11 miljarder kr.

Överväganden som gjorts inom industridepartementet tyder på att en distributionsenhet vid dagens teknik bör omfatta 20 000—50 000 abonnenter för att själva driften skall kunna handhas rationellt med fullt utnyttjande av olika tekniska hjälpmedel. Även om denna uppfattning sammanfaller med bedömningar som är vanliga bland de större distributionsföretagen, kan frågan inte anses slutligt klarlagd. Det torde dock vara obestridligt att en ändamålsenligt organisation av eldistribution bör bygga på operativa enheter av en storlek som väsentligt överstiger de nu allmänt förekommande. Även vid en betydande ökning av distributionsenheternas storlek kvarstår sannolikt ytterligare stordriftsfördelar, som är möjliga att uppnå genom en samordning av dessa enheters verksamhet i vissa hänseenden. Centralisering av sådana funktioner som standardisering av materiel och arbetsmetoder, katastrofberedskap, upp-

handling samt långsiktig planering bör sålunda kunna ge avsevärda effektivitetsvinster, bl. a. genom utnyttjande av automatisk databehandling och specialiserad arbetskraft. Framför allt när det gäller utvecklingsarbete torde en centralisering vara nödvändig. En operativ enhet av nyss antydd storlek ger härvidlag inte tillräckligt underlag vare sig i fråga om tekniska och ekonomiska resurser eller i fråga om erfarenhetsmaterial för att ett sådant arbete skall kunna bedrivas framgångsrikt.

Av vad jag tidigare anfört framgår att det mål för eldistributionens rationalisering som ställdes upp i samband med tillkomsten av 1957 års ändringar i ellagen inte på långt när uppnåtts. Samtidigt står det klart att denna målsättning i fråga om distributionsenheternas minimistorlek redan är föråldrad. Om man härtill tar i betraktande att den ökning av elförbrukningen som kan förutses i hög grad kommer att skärpa anspråken på distributionsapparats kapacitet, framstår det enligt min mening som osannolikt att en rationalisering efter hittillsvarande riktlinjer inom överskådlig tid kommer att leda fram till en företagsstruktur inom eldistributionen som svarar mot utvecklingens krav.

Eldistribution är redan av tekniska skäl en monopolistisk verksamhet. Den kräver stora kapitalinsatser och anläggningarna har en betydande livslängd. Härtill kommer att koncessionslagstiftningen, vars syfte visserligen är att möjliggöra statlig kontroll av distributionen, innebär att distributionsföretagen vart och ett inom sitt område får sin faktiska monopolställning även rättsligt sanktionerad. Det föreligger därför en risk för att ett koncessionssystem medverkar till att konservera en otidsenlig företagsstruktur. En reformering av koncessionslagstiftningen i enlighet med eldistributionsutredningens förslag, som innebär vidgade befogenheter för koncessionsmyndigheten och över huvud syftar till att mildra de negativa verkningarna av det nuvarande koncessionssystemet, är därför angelägen men kan inte antas på ett avgörande sätt öka möjligheterna att rationalisera företagsstrukturen.

Utredningens uppgifter

Mot bakgrund av det anförda anser jag att — utöver en reformering av koncessionslagstiftningen — åtgärder bör vidtas för att underlätta och påskynda den önskvärda strukturomvandlingen på eldistributionsområdet. Jag förordar att en särskild sakkunnig tillkallas för att undersöka vilka åtgärder som lämpligen bör komma i fråga. Den sakkunnige bör vid behov kunna överlägga med berörda parter i frågor av principiell betydelse.

Som jag tidigare framhållit torde betydande stordriftsfördelar kunna uppnås inom eldistributionen. Å andra sidan torde man inte behöva räkna med några stordriftsnackdelar under förutsättning att verksamheten inom ramen för den organisationsform som väljs decentraliseras på lämpligt sätt. Inte ens ett riksomfattande distributionsföretag — organiserat i ett antal operativa enheter — skulle vid en internationell jämförelse av tekniska eller företagsekonomiska skäl framstå som anmärkningsvärt stort inom denna bransch. Som underlag för sina överväganden bör den sakkunnige närmare analysera vilka *fördelar och nackdelar* som är förbundna med *olika alternativ och organisationsformer*.

Oberoende av vilket alternativ som den sakkunnige kan komma att förordar står det klart, att en omorganisation av eldistributionen på landsbygden och i de mindre tätorterna bör ske så att de många små distribu-

tionsföretagen sammanförs till eller uppgår i regionala företag med abonnentunderlag som medger en rationell drift. Initiativ i denna riktning har under senare år tagits på många håll bland de mindre distributionsföretagen. Dessa strävanden synes dock i alltför begränsad utsträckning ha lett till positiva resultat. På grund av olika företagsformer och skilda ägarintressen har samgående i nybildade företag visat sig vara förenat med många problem — ekonomiska, juridiska och organisatoriska — som trots långvariga förhandlingar mellan de intresserade parterna inte kunnat lösas. Den sakkunnige bör söka klargöra vilka svårigheter som normalt möter vid sådant samgående och överväga vilka åtgärder som krävs för att undanröja dessa.

Som jag tidigare framhållit spelar kommunerna en viktig roll i eldistributionen, framför allt i de större tätorterna. En utveckling av kommunernas deltagande i en intensifierad rationalisering av distributionsverksamheten även på landsbygden och i de mindre tätorterna försiggår i samband med kommunsammanläggningarna. Kommunerna har också i flera sammanhang uttalat sitt intresse för ett ökat inflytande över eldistributionen med hänsyn bl. a. till dess nära samband med deras ansvar för bebyggelseplanering och bostadsförsörjning. Det är angeläget att möjligheterna till samordning av eldistributionen med andra allmännyttiga servicefunktioner effektivt tillvaratas. I detta sammanhang måste dock beaktas att regionala företag i många fall kan väntas överskrida kommungränserna och detta även efter kommunsammanläggningarnas genomförande. Redan av denna anledning kan det visa sig naturligt att överväga lösningar som innebär ett ökat statligt deltagande i distributionsverksamheten.

Även om huvudansvaret för distributionens ordnande bör åvila staten och kommunerna utesluter inte detta att också andra intressenter kan komma i fråga som delägare i regionala distributionsföretag. Särskilda förhållanden i olika regioner får härvid beaktas.

En speciell avgränsningsfråga som den sakkunnige bör överväga är arbetsfördelningen mellan de egentliga distributionsföretagen och de kraftproducerande företagen när det gäller högspänningsleveranser till industriföretag och andra förbrukare av högsänt ström.

Det är inte givet att den koncentration av eldistributionsverksamheten som utredningen kan komma att förorda innebär skapande av distributionsföretag vilka samtliga är av sådan storlek att det blir möjligt att ta till vara alla från effektivitets- och utvecklingssynpunkt värdefulla stor driftsfördelar. Utredningen bör analysera denna fråga och överväga vilka funktioner inom eldistributionen som i så fall lämpligen kan centraliseras eller samordnas på annat sätt än genom företagskoncentration samt i vilka former detta bör ske.

Vissa funktioner hos distributionsföretagen måste — oberoende av huvudmannaskap — inordnas i den övergripande energipolitiken.

Sålunda måste utbyggnaden av distributionsnätens kapacitet anpassas till den fortgående utbyggnaden på produktionsidan, så att nya krafttillskott kan tillgodogöras på ett effektivt sätt. En sådan anpassning får allt större betydelse genom övergången till värmekraft och särskilt atomkraft, eftersom varje ny produktionsenhet kommer att medföra en avsevärd ökning av den totala effekten.

Från energipolitisk synpunkt är vidare möjligheten att påverka utformningen av distributionsföretagens taxor angelägen, så att elförbruk-

ningen kan ges en i förhållande till annan energiförbrukning optimal inriktning och omfattning.

Olika organisationsalternativ som den sakkunnige kan komma att förorda ger olika möjligheter att genomföra enhetliga taxesystem. Ett sammanförande av de mindre distributionsföretagen till större regionala enheter bör medföra rationellare driftförhållanden till lägre kostnader. Tillämpning av ett enhetligt taxesystem inom ett sådant regionalt område bör därför i regel kunna ske utan att det innebär generellt höjda elpriser för abonnenterna inom de mindre områden som integrerats. I vissa landsdelar är dock inslaget av utpräglad glesbygdsdistribution, som sker till höga kostnader, så stort att införande av enhetliga taxor inom ett större men avgränsat regionalt område skulle kunna leda till avsevärt höjda elpriser för tätortsabbonenterna. Den sakkunnige bör från samhälls- och företagsekonomiska synpunkter söka närmare analysera sådana och andra *taxefrågor*, som aktualiseras genom strukturförändringarna inom eldistributionen. I detta sammanhang bör den sakkunnige även överväga om behov föreligger av fortsatta statliga bidrag till landsbygdens elektrifiering och vilka villkor som i så fall bör förknippas med sådana bidrag.

En koncentration av eldistributionsverksamheten till större regionala företag förutsätter, som jag förut antytt, en väl avvägd decentralisering i form av operativa enheter av viss minimistorlek. Den sakkunnige bör därför överväga hur *den lokala organisationen* skall utformas. Därvid bör eftersträvas att den lokala anknytning som nu kännetecknar de mindre distributionsföretagens verksamhet bevaras utan att fördenskull kravet på rationell drift eftersätts. I detta sammanhang måste även beaktas frågan om företagens information till konsumenterna och konsumenternas behov av råd och service i elfrågor. En väl utbyggd kundtjänst har här en viktig funktion att fylla. Även andra former för information och samråd kan tänkas.

Oberoende av vilka lösningar som förordas torde den sakkunnige ha anledning att pröva behovet av särskilda organisatoriska insatser vid sidan av vad som ankommer på koncessionsmyndigheten för att genomföra den önskvärda strukturförändringen. Särskilt bör undersökas lämpligheten av att inrätta ett provisoriskt organ med tillgång till distributionsteknisk expertis som kan ta aktiv del i utredningar och förhandlingar och därigenom medverka till att realisera olika samordningsprojekt.

Den sakkunnige bör vara oförhindrad att ta upp även andra frågor av betydelse för eldistributionens rationalisering än dem jag här uppehållit mig vid. Han bör också ha frihet att ompröva eldistributionsutredningens ställningstaganden i fråga om koncessionslagstiftningens utformning, om det i något avseende föranleds av de förslag som kommer att framläggas.

Elproduktionens organisation

Allmän bakgrund

En omstrukturering av organisationen för eldistributionen kommer att få genomgripande konsekvenser även för elproduktionens struktur. Att så blir fallet följer redan av att distribution och produktion i många fall äger rum inom samma företag.

Oberoende av inverkan från distributionssidan föreligger emellertid

en rad omständigheter som motiverar att också elproduktionens strukturen nu utreds. I förgrunden står härvidlag den omvandling av elproduktionstekniken, som inletts och i snabb takt kommer att fullföljas.

Vår elförsörjning har hittills varit i hög grad baserad på vattenkraft. Hittills har endast ett fåtal stora oljedrivna värmekraftverk uppförts. De kommer emellertid att följas under 1970-talet av en utbyggnad av värmekraft med tyngdpunkten på atomkraft. Samtidigt kommer den sista utbyggnadsvärda vattenkraften att tas i anspråk.

Innevarande år väntas den första kommersiella atomkraftstationen, Oskarshamn 1, komma att tas i drift. Den beräknade fördelningen av elproduktionen på vattenkraft, på kondenskraftverk drivna med olja och på atomkraft åren 1970, 1975 och 1980 framgår av följande tabell, där produktionskapaciteten angetts i MW (megawatt = miljoner watt).

	1970	1975	1980
vattenkraft	11 000	12 600	13 400
oljekondenskraft	2 400	4 000	4 000
atomkraft	10	3 100	7 000

Totalt kan nybyggnad av kraftverk komma att erfordra investeringar av inemot 16 miljarder kr. under perioden 1970—1980.

Som kraftproducenter uppträder såväl statliga och kommunala som enskilda företag. Staten dominerar genom statens vattenfallsverk som svarar för ca 45 %. Kommuner svarar för ca 13 %, industriföretag för ca 39 % samt övriga för ca 3 %. Industrigruppen inrymmer både rena kraftföretag och industrier med kraftproduktion vid sidan av sin huvudrörelse.

Den hittillsvarande företagsstrukturen har varit betingad av vattenkraftens utbyggnadsförhållanden som å ena sidan lett till talrika små och medelstora anläggningar och å andra sidan ett mindre antal stora och synnerligen kapitalkrävande kraftstationer. Av ca 1 100 vattenkraftstationer är sålunda endast 150 på minst 10 MW och endast nio större än 200 MW.

Huvuddelen av elförbrukningen sker i Mellan- och Syd-Sverige medan vattenkraften till övervägande del finns i mellersta och övre Norrland vilket har nödvändiggjort betydande investeringar i överföringsledningar. Dessa s. k. stamlinjer, dvs. överföringslinjer med en spänning av 220 kV (kilovolt = tusen volt) eller högre, anläggs av staten efter ett beslut av 1946 års riksdag. Utnyttjandet av *stamlinjenätet* som till ca 90 % ägs av vattenfallsverket regleras genom det s. k. stamlinjeavtalet. Detta har formen av en frivillig överenskommelse. Ett tidigare avtal som gällt 1949—1969 har ersatts av ett nytt som ingåtts för tiden 1969—1992 mellan vattenfallsverket och vissa andra kraftföretag, nämligen Avesta Jernverks AB, AB Bergslagens Gemensamma Kraftförvaltning, Bålforsens Kraft AB, Gräninge AB, Gullspångs Kraft AB, Krångeds AB, Stockholms Elverk, Sydsvenska Kraft AB, Trafik AB Grängesberg-Oxelösund, Voxnans Kraft AB, varjämte avtalet biträtts av Stora Kopparbergs Bergslags AB samt Värmlands Lednings AB, som har Uddeholms AB som huvudintressent. Även företag som står utanför avtalet kan medges transiteringsrätt.

Med sikte på att ekonomiskt samordna driften av landets produktionsresurser sker ett kontinuerligt utbyte av kraft mellan företagen. Detta utbyte regleras i ett tills vidare provisoriskt samkörningsavtal mel-

lan de största kraftföretagen, nämligen vattenfallsverket, Bålforsens Kraft AB, Graningeverkens AB, Skellefteå Stads Kraftverk, Stora Kopparbergs Bergslags AB, Voxnans Kraft AB och Värmlands Lednings AB samt Krångedegruppens Samkörning AB, vilket företag först samordnar kraftutbytena mellan Krångede AB, Sydsvenska Kraft AB, AB Bergslagens Gemensamma Kraftförvaltning, AB Örebro Kraftförmedling och Stockholms Elverk.

Av landets elproduktion svarar samkörningsföretagen för ca 90 %, varav som nämnts ca hälften faller på vattenfallsverket. Den långtgående koncentrationen inom branschen framgår ytterligare av att de 20 största företagsgrupperna tillsammans svarar för ca 95 % av den totala produktionen antingen i form av egen produktion eller andelar i de talrika gemensamägda företagen. Förutom stamlinjeföretagen — med undantag av Avesta Jernverk — ingår bland de 20 största också Fosfatbolaget AB, Mo och Domsjö AB, Skellefteå Stads Kraftverk, Billeruds AB, Korsnäs-Marma AB, Bergvik och Ala AB, Holmens bruks och fabriks AB samt Rottneros AB.

Dagens struktur inom elproduktionen har i hög grad bestämts av de tekniska och ekonomiska förhållanden som gällt under den nu snart tilländalupna vattenkraftsepoken. En genomgripande *omvandling av elproduktionens struktur* sätter som nämnts in vid början av 1970-talet med övergången till värmekraft, huvudsakligen atomkraft, för att täcka den huvudsakliga delen av ökningen i elbehoven.

Samtidigt pekar som jag nämnt de nyligen utförda prognoserna på en snabbare ökningstakt än tidigare för den totala efterfrågan på elkraft. Denna beräknas, exklusive överföringsförluster, komma att öka från 59 TWh (terawattimmar = miljarder kilowattimmar) år 1970 till 88 resp. 128 TWh år 1975 resp. 1980.

Den utpräglade storleksekonomin vid atomkraftanläggningar framtvingar en strävan att uppnå största möjliga aggregatstorlekar och att samla flera aggregat inom samma station. De planerade aggregatstorlekarna ligger mellan 500 och 800 MW. Man siktar för närvarande på utbyggnad av 3 000—6 000 MW per station men längre fram torde från samhällsplaneringens synpunkt 10 000—12 000 MW per station aktualiseras för att nedbringa antalet behövliga lägen. Detta förutsätter dock förutom tillräckliga kylningsmöjligheter att överföringsnätet förmår ta upp så stora effekter från en enda punkt, vilket kan komma att kräva en ytterligare utveckling av överföringstekniken. Övergången från vattenkraftsteknik till värme- och atomkraftsteknik medför således under 1970-talet att de årliga produktionsökningarna väsentligen kommer från endast ett eller två stora nya atomkraftverk.

I likhet med andra stora projekt som innefattar komplicerad ny teknik kräver genomförandet av ett atomkraftverksprojekt tillämpning av avancerade system för planering och administration. Dessutom krävs ett specialiserat tekniskt kunnande inom ett flertal områden hos det kraftföretag som skall vara i stånd att genomföra ett dylikt projekt.

Det framstår med hänsyn till de här anförda omständigheterna som mindre sannolikt att man i vårt land kan bygga upp mer än någon enstaka organisation med tillräcklig kapacitet i fråga om värme- och atomkraftsteknik samt erforderliga planerings- och administrationsresurser. Härtill medverkar också att projekten genom sin storlek blir alltför fåtaliga för att kunna ge flera organisationer full och jämn arbetsbeläggning.

En annan konsekvens av produktionsenheternas storlek är att krafttillskottet vid idrifttagning av en ny enhet är större än vad ett enstaka kraftföretag — vattenfallsverket längre fram under 1970-talet möjligen undantaget — har möjlighet att ensamt finna avsättning för.

Dessa förhållanden kommer att framtvinga nya samarbetsformer mellan kraftföretagen. Konsortiebildningar har också skett exempelvis i fråga om atomkraftverket vid Oskarshamn samt oljekraftverket vid Karlshamn vilket redan tagits i drift samt överenskommits beträffande den planerade atomkraftstationen vid Forsmark.

Man kan följaktligen förutse en ytterligare förstärkning av de monopolistiska dragen inom kraftproduktionen. Eftersom koncentrationstendenserna orsakas av den tekniska utvecklingen som gör övergången till få mycket stora enheter oundviklig, framstår det som i det långa loppet föga rationellt att söka bemästra denna utveckling med från fall till fall bildade konsortier. De avsevärda resurser som kraftverksutbyggnaden kräver gör det från samhällsekonomisk synpunkt önskvärt att en genomgripande totaloptimering av hela kraftsystemet äger rum och att denna läggs till grund för såväl utbyggnaden som driften.

Utredningens uppgifter

Både sambandet med förhållandena inom eldistributionen och de för elproduktionen specifika omständigheter som här anförts gör det sålunda enligt min mening angeläget att också elproduktionens struktur nu grundligt analyseras och övervägs. Utredningen härav bör på grund av frågornas nära inbördes sammanhang verkställas av den sakkunnige som jag nyss föreslagit skall tillkallas för att ompröva det nuvarande systemet för eldistributionen.

Liksom i fråga om eldistributionen bör undersökas förutsättningarna för en längre gående *strukturrationisering av elproduktionen*. Det svenska systemet har inom kraftproduktionen i högre grad än i vissa andra länder utmärkts av konkurrens. Denna har otvivelaktigt haft för kraftkonsumenterna positiva verkningar. Förändringen i de tekniska produktionsbetingelserna medför ofrånkomligen en förändring inom detta system. Utredningen bör pröva vilka inslag av konkurrens som kan upprätthållas under de nya produktionsbetingelserna.

På grundval av sina överväganden rörande förhållandena inom produktionen och distributionen av elkraft liksom beträffande det lämpligaste samspelet mellan dessa områden bör den sakkunnige ta ställning till hur långt strukturomvandlingen inom resp. område bör drivas samt föreslå de åtgärder och bestämmelser som behövs för att den skall kunna genomföras smidigt och effektivt.

Förhållandena kan därvid gestalta sig i viss mån olika dels för den framtida kraftproduktionen i förhållande till den redan existerande, dels för atomkraftutbyggnaden i förhållande till övrig kraftutbyggnad. Jag förutsätter att den sakkunnige ingående analyserar de lösningar av strukturförfrågorna som dessa olikheter kan motivera. Mot bakgrund av vad jag tidigare anförts angående det föga rationella i att lösa organisationsproblemen i samband med atomkraftens utbyggnad genom från fall till fall bildade konsortier framstår detta område som det inom vilket koncentrationen i första hand bör drivas långt. En nära samordning mellan utbyggnaden av atomkraften och annan kraftproduktion är vidare nödvändig. De krav en sådan samplanering ställer på organisationsstruk-

turen inom de övriga delarna av energiproduktionen bör även analyseras.

Ett särskilt fall utgör den elproduktion som sker i s. k. kraftvärmeverk vilka samtidigt med elkraft också producerar värme för avsättning till industriella processer eller till uppvärmning av bostäder och andra lokaler. Ett annat särfall utgör elproducerande industriföretag som själva förbrukar en väsentlig del av elkraften. I dessa fall kan särskilda lösningar böra anges av den sakkunnige. Dylik särbehandling kan exempelvis knytas till vissa effektbelopp eller till användningssättet eller andelen egenförbrukning.

Den sakkunnige bör utarbeta förslag till *lämpliga organisationsformer* inom ramen för den företagsstruktur som förordas samt särskilt behandla frågan om det statliga och kommunala inflytandet och olika former av samverkan mellan stat, kommun och andra intressenter.

Den sakkunniges organisationsförslag bör innefatta regler om sammanslagning och inlösen av företag samt eventuellt behövliga övergångsbestämmelser.

Den sakkunnige bör vidare beräkna kostnaderna för staten vid de olika alternativ till organisation av eldistributionen och elproduktionen som framläggs.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit två sammanträden.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

15. Utredningen (I 1971: 2) rörande näringspolitiska åtgärder på det datatekniska området

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1971 för utredning rörande näringspolitiska åtgärder på det datatekniska området:

Ordförande:

Brynielsson, Harry A. B., direktör (fr. o. m. den 24 september 1971)

Sakkunniga:

Anér, Kerstin, fil. dr., led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 september 1971)

Hellberg, D. Kjell V., direktör (fr. o. m. den 24 september 1971)

Larsson, Y. Allan G., utredningschef (fr. o. m. den 24 september 1971)

Lidmalm, Tord N. G., direktör (fr. o. m. den 24 september 1971)

Pettersson, N. Lennart, fil. kand., led. av riksdagen (fr. o. m. den 24 september 1971)

Redvall, Knut L., sekreterare (fr. o. m. den 24 september 1971)

Experter:

Hagström, Tony G., departementsråd (fr. o. m. den 24 september 1971)

Lübeck, S. A. Lennart, civilingenjör (fr. o. m. den 24 september 1971)

Sekreterare:

Wetterholm, Bengt A. W., direktör (fr. o. m. den 15 november 1971)

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 18 juni 1971):

Den moderna datatekniken introducerades under 1950-talet och har redan satt sin prägel på väsentliga delar av samhället. Datateknikens fortsatta utveckling kommer att avsevärt förändra de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för samhällets vidare omdaning. Produktionen av varor och tjänster inom det datatekniska området växer snabbt i betydelse. Internationellt har denna sektor en betydande omfattning och väntas inom en relativt nära framtid bli en av de största industrigrenarna. Datatekniken har blivit utvecklingsledande inom elektronikområdet i stort. Datatekniken kommer därför sannolikt att spela en betydande roll för strukturförändringar inom den elektroniska industrin.

Mekaniserade rutingöromål inom offentlig och privat administration torde idag vara det volymmässigt största användningsområdet för datatekniken, som har möjliggjort en kraftig rationalisering av administrativt arbete. Inom den offentliga sektorn har en vidareutveckling skett genom uppbyggnaden av stora informationssystem, vilket bidragit bl. a. till att datatransmissionstjänster blivit av allt större betydelse. Inom näringslivet har datatekniken kommit till användning på en rad områden. Vid sidan av administrativa rutingöromål utnyttjas datatekniken i ökad utsträckning för uppbyggnad av interna informationssystem med syfte att effektivisera och förkorta beslutsprocesser. Under senare år har betydande ansträngningar gjorts att utveckla integrerade styrsystem för företagen, som bl. a. ger företagsledningen möjlighet att fatta snabba beslut på grundval av mer fullständig och aktuell information än f. n. om företagets situation. Resultaten synes hittills ha varit relativt begränsade. Utvecklingen på detta område kan dock i framtiden få återverkningar på företagsstrukturen genom att påverka vissa för den interna beslutsprocessen betydelsefulla faktorer, exempelvis var i en företagsorganisation beslutsunderlag sammanställs.

Datatekniken har emellertid kommit till användning även direkt inom företagens produktion av varor och tjänster. Sålunda har datatekniken möjliggjort en effektivare inköps- och lagerplanering, som resulterat i mindre lagerhållning och därmed reducerat kapitalbehovet för detta ändamål. För genomförande av komplicerade beräkningar har datatekniken blivit ett i många fall oundgängligt hjälpmedel. Inom den direkta produktionen har datatekniken fått en mångsidig användning vid utformning av produktionsprogram och för processtyrning. Datatekniken har möjliggjort införande av nya och effektivare tillverkningsmetoder. Vid vissa typer av produktion inom främst verkstadsindustrin kan datatekniska hjälpmedel minska de ekonomiska nackdelarna av tillverkning i korta serier.

Den offentliga statistiken är inte sådan att den ger en fullständig bild av den svenska dataindustrins omfattning och utveckling. Inom industridepartementet gjordes år 1969 en översiktlig undersökning (Ds I 1969: 5) av läge och utvecklingstendenser inom den svenska elektronikindustrin vari dataindustrin ingår. Av undersökningen framgår att elektronikindustrin expanderat snabbt under senare år liksom även export och import av elektroniska produkter. Inom datatekniken har svenska företag specialiserat sig på vissa områden med i flera fall goda resultat. Tillverkningen av de för moderna datamaskiner så väsentliga

avancerade halvledarekomponenterna är emellertid blygsam, vilket enligt en del bedömare kan innebära betydande nackdelar på lång sikt.

Tillverkningen i Sverige av datamaskiner sker huvudsakligen vid SAAB-Scania AB och Stansaab Elektronik AB. Flera företag saluför dock datasystem för olika tillämpningar varvid den centrala datamaskinen kommer från något annat och oftast utländskt företag. De svenska leverantörerna av datautrustning har i betydande utsträckning slutit samarbetsavtal med utländska företag. Internationellt finns en klar tendens till förändring av företagsstrukturen i riktning mot mycket stora företag med ett brett sortiment av produkter och tjänster och stor finansiell styrka. Som ett led i denna strukturförändring får också ses de långsiktiga samarbetsavtal som slutits mellan dataföretag i olika länder. På dataområdet är de internationella företagens växande betydelse särskilt påfallande. Jag vill erinra om att koncentrationsutredningen (Fi 1962: 37) fått i uppdrag att från allmänna synpunkter undersöka konsekvenserna för svensk ekonomi av de internationella företagens utveckling.

När det gäller statliga åtgärder på dataområdet bör först framhållas att staten är den största köparen i landet av datautrustning. Upphandlingen sker på affärsmässiga grunder i enlighet med upphandlingskungörelsen (SFS 1952: 496), vilket inte hindrar att den i åtskilliga fall är förenad med utvecklingsuppdrag avsedda att ge system anpassade till behovet i det aktuella fallet. Frågan huruvida upphandlingskungörelsen bör ses över när det gäller upphandling av tekniskt avancerad utrustning ingår i uppdraget till den sittande upphandlingskommittén (Fi 1969: 60), som väntas avlämna sitt betänkande under år 1971.

En väsentlig fråga gäller samordning och kontroll av informationssystem inom den offentliga sektorn. Chefen för finansdepartementet har tidigare denna dag bemyndigats tillkalla en kommitté med utredande och samordnande funktioner beträffande ADB-baserade informationssystem inom främst den statliga sektorn. Kommittén har till uppgift att följa pågående utrednings- och utvecklingsarbete, initiera kompletterande utredningar m. m. för att därigenom kunna tillhandahålla statsmakterna ett relevant beslutsunderlag beträffande den fortsatta utvecklingen på ADB-området, främst inom den offentliga sektorn.

Införande av datateknik ingår vidare som ett viktigt led i den pågående rationaliseringen av sjukvården. Härvidlag kan Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitutet (SPRI) spela en viktig roll.

Statliga forsknings- och utvecklingsinsatser på dataområdet sker i inte oväsentlig omfattning i direkt anslutning till olika behov inom den offentliga sektorn. Utöver dessa insatser stöder styrelsen för teknisk utveckling (STU) forskning och utvecklingsarbete av betydelse för dataområdet.

På utbildningsområdet görs växande insatser. Sålunda har exempelvis antalet tjänster som professor och universitetslektor i informationsbehandling liksom antalet studerande i detta ämne ökat snabbt under senare år. När det gäller utbildning på lägre nivå finns numera på ett antal orter ettåriga fackkurser av eftergymnasial karaktär i informationsbehandling. Datamaskinleverantörerna svarar dock fortfarande för en mycket betydande del av yrkesutbildningen på detta område. Det ökade utnyttjandet av datatekniken inom skilda samhällsområden aktualiserar också frågan om det framdeles finns anledning att genom

skolans undervisning göra barn och ungdomar mer förtrogna med datatekniken. Denna fråga är f. n. föremål för överväganden inom utbildningsdepartementet.

På produktionsområdet har staten i samarbete med det privata näringslivet under det senaste året vidtagit två viktiga åtgärder. Dels har televerket tillsammans med LM Ericsson bildat ELLEMTEL Utvecklings AB, dels har Stansaab Elektronik AB etablerats med Svenska Utvecklings AB, SAAB-Scania AB och Standard Radio & Telefon AB som delägare. ELLEMTEL Utvecklings AB utvecklar och konstruerar utrustningar inom telekommunikationsområdet. Stansaab Elektronik AB, som har ca 850 anställda, producerar datasystem bl. a. för trafikreglering, sjukvård och utbildning.

Datateknikens stora betydelse för samhället har helt naturligt i många länder aktualiserat frågan om behovet av särskilda näringspolitiska åtgärder på detta område. Med anledning av datateknikens betydelse men också för att motverka den starka amerikanska dominansen inom forskning och företagande har i flera länder, bl. a. Frankrike, Japan och Storbritannien, betydande statliga insatser gjorts för att främja en inhemsk datateknisk utveckling och gynna uppkomsten av en omfattande nationell dataindustri. I väsentlig utsträckning har dessa insatser haft en protektionistisk karaktär. Man kan med visst fog tala om en skyddspolitik till stöd för en uppväxande industri (s. k. infant-industry politik), som syftat till att kompensera kunskapsmässiga, finansiella och strukturella handikap i förhållande till amerikansk dataindustri. Det är ännu för tidigt att dra bestämda slutsatser om erfarenheterna av denna typ av näringspolitik på dataområdet.

Den svenska ekonomins begränsade storlek och starka internationella beroende inte minst på detta område gör en protektionistisk politik olämplig och ineffektiv från samhällsekonomisk synpunkt. Behovet av en långsiktig näringspolitisk planering i Sverige på dataområdet framstår samtidigt som alltmer angeläget på grund av datateknikens växande betydelse och de förändringar inom bl. a. näringslivet som blir följden härav.

Jag har i det föregående nämnt Kungl. Maj:ts bemyndigande för statsrådet och chefen för finansdepartementet att tillkalla en kommitté med uppdrag att svara för utredning av frågor rörande samordning och kontroll av informationssystem inom främst den statliga sektorn. Frågor rörande bl. a. offentlighet och sekretess beträffande ADB-lagrat material utreds av offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (Ju 1970: 49). Jag finner det angeläget att jämsides härmed sakkunniga tillkallas för att utreda behovet av åtgärder som syftar till att främja dels den svenska dataindustrins konkurrenskraft, dels det övriga näringslivets konkurrenskraft i form av ett bättre anspråktagande av datatekniska hjälpmedel. Med dataindustri avses här företag vilka producerar varor och/eller tjänster som har eller förväntas snart få ett starkt inslag av datateknik samt därutöver företag vilka levererar för datateknisk utrustning väsentliga komponenter.

De sakkunniga bör söka ange huvuddragen i utvecklingen inom Sverige och internationellt på dataområdet under främst 1970-talet och bedöma konsekvenserna härav för företag inom dels dataindustrin, dels övriga delar av näringslivet i Sverige. Eventuella förslag om önskvärda statliga och andra åtgärder bör grundas på denna bedömning.

De sakkunniga bör i sitt arbete utgå från att åtgärder för att förbättra

den svenska dataindustrins konkurrensförutsättningar ej bör innefatta skyddsåtgärder. Det kan antas att specialisering är en väsentlig faktor för att företagen inom dataindustrin skall kunna hävda sig i internationell konkurrens. De sakkunniga bör därför med utgångspunkt från en värdering av på vilka områden de svenska dataföretagen har de bästa grundläggande konkurrensförutsättningarna bedöma vilka åtgärder som kan behöva vidtagas för att underlätta en önskvärd specialisering. Härvid bör även beaktas eventuella svagheter i den svenska dataindustrins struktur.

Goda kunskaper om inhemska privata och offentliga avnämares nuvarande och framtida behov är en självklar förutsättning för utvecklingen av en effektiv dataindustri och ett viktigt hjälpmedel för att denna skall kunna hävda sig även på exportmarknaderna. De sakkunniga bör därför bedöma behovet av åtgärder för att underlätta kunskapsöverföring varvid även bör uppmärksammas önskvärdheten av snabb återföring av avnämnarnas erfarenheter i fråga om redan installerade dataanläggningar.

Forsknings- och utvecklingsinsatser är av central betydelse för dataföretagens konkurrenskraft. Med krav på specialisering av produktionen följer krav på specialisering och koncentration av forsknings- och utvecklingsresurser. De sakkunniga bör därför bedöma angelägenheten av att staten stöder forsknings- och utvecklingsarbete på ett urval av väsentliga områden mot bakgrund av forsknings- och utvecklingsresursernas nuvarande omfattning, fördelning och inriktning inom dataindustrin. Vidare bör uppmärksammas möjligheterna att förbättra forskningssamarbetet på dataområdet mellan universitet och företag. Förutsättningarna att överföra resultat och know-how från försvarssektorn till civila användningsområden bör likaså uppmärksammas, inte minst med hänsyn till att försvarsbeställningar varit av avgörande betydelse för dataindustrins utveckling.

De sakkunniga bör beakta behovet av åtgärder för att underlätta den svenska dataindustrins tillgång till internationella forskningsresultat och erfarenheter på det datatekniska området för att härigenom förbättra ifrågavarande företags konkurrensförutsättningar. En bland flera tänkbara lösningar är att inom ramen för STU:s stöd till kollektiv forskning inrätta ett "centrum för datautveckling" vari dataindustri och andra intressenter medverkar och som för dessas räkning aktivt bevakar den internationella forsknings- och marknadsutvecklingen, förmedlar och främjar kontakter mellan bl. a. utländska forskningsinstitutioner och svenska företag, medverkar till erfarenhetsåterföring från avnämare till producenter samt bedriver viss forsknings- och utvecklingsverksamhet. Det bör uppmärksammas att samverkan mellan flera intressenter på sådana områden inom ramen för ett dylikt centrum eller i annan form kan ge betydande storleksfördelar. De kunskaper som samlas vid ett sådant centrum kan även ge ett viktigt underlag vid statsmakternas ställningstaganden i fråga om inriktningen och omfattningen av den statliga forsknings- och utvecklingspolitiken på dataområdet.

Beträffande näringslivets användning av datatekniska hjälpmedel bör huvudprincipen vara att introduktion och användning av datateknik skall underlättas i den utsträckning som är motiverad från samhälls-ekonomisk synpunkt med hänsyn tagen till medborgarnas personliga integritet eller andra allmänna intressen. Uppgifter både i Sverige och utomlands tyder på att installerade dataanläggningars lönsamhet av olika skäl i åtskilliga fall avsevärt felbedömts, bl. a. beroende på oför-

utsedda systemkostnader och lågt kapacitetsutnyttjande, som i sin tur ofta berott på bristande systemanpassning. De sakkunniga bör analysera det svenska näringslivets hittillsvarande erfarenheter på detta område och bedöma behovet av åtgärder från statens och andras sida. Härvid bör också uppmärksammas dels möjligheterna att i vissa fall med datateknikens hjälp förbilliga produktion i korta serier, dels de svårigheter små och medelstora företag kan ha att tillgodogöra sig datatekniken.

Även bland användarna av datatekniska hjälpmedel finns sannolikt ett betydande behov av forsknings- och utvecklingsarbete på dataområdet, bl. a. för processkontroll och administrativa styrsystem. Behoven i sistnämnda hänseende illustreras bl. a. av STU:s erfarenheter vid planeringen av det särskilda stödet till skeppstekniskt forsknings- och utvecklingsarbete. Liksom beträffande dataindustrin bör de sakkunniga ifråga om avnämarna bedöma angelägenheten av att staten stöder forsknings- och utvecklingsarbete på väsentliga områden för svenskt näringsliv. Dessa bedömningar bör grundas på bl. a. en analys av nuvarande omfattning, fördelning, inriktning och effektivitet beträffande avnämarnas forsknings- och utvecklingsarbete på dataområdet.

Frågor rörande programvara, systemutveckling och standardisering är av stor betydelse för både producenter och avnämare. Särskilt i de båda förstnämnda hänseendena krävs ett kvalificerat kunnande inom landet. De sakkunniga bör bedöma behovet av näringspolitiska åtgärder på andra områden än sådana som avser den offentliga sektorn. Härvid bör samråd ske med den tidigare nämnda kommittén för samordning av offentliga informationssystem i syfte att erhålla en gemensam bedömningsgrund och undvika dubbelarbete. De sakkunniga bör pröva möjligheterna till och behoven av att inrätta centrala programbibliotek eller programindexbibliotek bl. a. mot bakgrund av små och medelstora företags behov på programområdet. Frågan om den lämpliga avvägningen mellan å ena sidan avnämarnas önskemål om standardisering och å andra sidan producenternas önskemål om specialisering och produkt-differentiering bör analyseras och tänkbara åtgärder anges. Frågan om upphovsrättsligt skydd på systemområdet och andra upphovsrättsliga frågor, som sammanhänger med automatisk databehandling övervägs f. n. av nordiska kommittén för översyn av den upphovsrättsliga lagstiftningen (Ju 1970: 62). De sakkunniga bör beträffande skydd av upphovsrätten på systemområdet delge nämnda kommitté de synpunkter av vikt som framkommer inom ramen för utredningsarbetet. De sakkunniga bör vid utarbetande av förslag som berör standardiseringsfrågor ta hänsyn till den begränsning av utrymmet för ensidiga svenska åtgärder, som kan följa av internationella samarbetssträvanden.

Utredningen har t. o. m. oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Utredningens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

16. *Delegationen (I 1971: 3) för samordning av utredningsverksamheten rörande verkstadsindustrin*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 för samordning av utredningsverksamheten rörande verkstadsindustrin:

Ordförande:

Hagström, Tony G., departementsråd (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Ledamöter:

Björck, Olle, direktör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Hellström, K. Birger, direktör (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Olsson, Jan E. A., fil. kand. (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Söderberg, Stig J. F., ombudsman (fr. o. m. den 30 juni 1971)

Sekreterare:

Österberg, Gunnar R., fil. lic. (fr. o. m. den 1 september 1971)

Lokal: Industridepartementet, Fack, 103 10 Stockholm 2, tel. växel 763 10 00

Direktiv (anförande av statsrådet Wickman till statsrådsprotokollet den 30 juni 1971):

För allt fler branscher uppstår behov av ett systematiserat kunskapsunderlag som kan ligga till grund för åtgärder och bedömningar av såväl branschspecifik som allmän karaktär. Bl. a. är det betydelsefullt att inom olika branscher på ett tidigt stadium kunna upptäcka problem, som är otillräckligt belysta, och att genom initiativ rätta till sådana brister. Det framstår därmed som allt väsentligare att samordna den utredningsverksamhet av branschkaraktär som sker inom olika organisationer och institutioner.

Verkstadsindustrin som är vår största industribransch är starkt exportinriktad. Utvecklingen inom denna bransch är därför av avgörande betydelse för den svenska ekonomin. Vidare är verkstadsindustrin starkt differentierad vilket medför att problemen är mycket olikartade inom skilda delar av denna industrigren. Dessa förhållanden ställer särskilda krav på överblick och samordning av den utredningsverksamhet som bedrivs på olika håll.

Som exempel på branschutredningar på detta område kan nämnas Sveriges verkstadsförenings årliga räntabilitetsundersökning av verkstadsindustrin och de översikter som verkstadsindustrin gör i samarbete med Sveriges mekanförbund. Inom Mekanförbundet pågår också ett betydande utredningsarbete. Således har man bl. a. bildat en särskild strukturkommitté som genom utredningar och på annat sätt verkar för strukturrationaliseringar inom olika delbranscher.

Från min sida har initiativ tagits till olika utredningar för att erhålla en breddad och fördjupad kunskap om verkstadsindustrins delsektorer. Som exempel kan nämnas den i december år 1970 tillsatta utredningen (I 1970: 19) rörande järn- och metallmanufakturindustrins nuläge och utvecklingstendenser samt den nyligen i samarbete med Svenska gjuteriföreningen inom industridepartementet inledda undersökningen av den svenska gjuteriindustrin. Utformning och inriktning av denna undersökning har därvid liksom beträffande den nämnda metallmanufakturutredningen varit föremål för ingående diskussioner mellan berörda parter. Detta har skett i en informell samordningsgrupp med representanter för industridepartementet, Svenska metallindustriarbetareförbundet, Svenska industritjänstemannaförbundet, Sveriges mekanförbund och Sveriges verkstadsförening.

Verkstadsindustrins speciella karaktär och de redovisade exemplen visar att skäl föreligger att låta en särskild delegation verka för en samordning och fortlöpande diskussion av den utredningsverksamhet rörande verkstadsindustrin som f. n. bedrivs på skilda håll och som torde kom-

ma att intensifieras. Delegationen bör i sitt arbete successivt lägga fram förslag till åtgärder som den finner påkallade inom verkstadsindustrins område. Delegationens arbete bör äga rum i samråd med näringspolitiska rådet.

Delegationen har under tiden juni—oktober 1971 hållit ett sammanträde.

Delegationens arbete beräknas pågå under hela år 1972.

Stockholms slott den 3 januari 1972.

GUSTAF ADOLF

LENNART GEIJER

Bilaga

KOMMITTÉKOSTNADER

JUSTITIEDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. % 1970	1/7 1970—% 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Departementsutredningen (Ju 1964: 58)	1972: 1	1 464 622	—	11 650
1965 års abortkommitté (Ju 1966: 62)	2	1 011 643	20 700	16 555
Kommittén (Ju 1968: 60) för anstaltsbehandling inom kriminalvården	3	593 267	34 125	13 050
Informationsutredningen (Ju 1968: 61)	4	743 247	9 890	4 675
1967 års polisutredning (Ju 1968: 65)	5	386 908	17 425	18 561
Utredningen (Ju 1969: 56) om rättshjälp i förvaltningsärenden	6	337 857	8 750	7 500
Domstolsverksutredningen (Ju 1970: 57)	7	69 134	22 415	21 354
Kammarrättsorganisationskommittén (Ju 1970: 60)	8	—	4 700	6 682
Moratoriekommittén (Ju 1970: 61)	9	—	10 525	11 125
Sakkunniga (Ju 1970: 64) för översyn av organisationen vid åklagarmyndigheten i Göteborgs åklagardistrikt m. m.	10	—	855	—
Sakkunniga (Ju 1971: 1) med uppdrag att utreda frågan om högsta domstolens kansli- och föredragandeorganisation m. m.	11	—	—	2 465
Summa kr.		4 606 678	129 385	113 617
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Utredningen (Ju 1956: 42) rörande specialstraffrätten	1972: 12	—	—	—
Fångvårdens byggnadskommitté ¹ (Ju 1957: 39)	13	123 527	6 000	—
1956 års klientelundersökning (Ju 1957: 40) rörande ungdomsbrottslingar	14	2 247 387	12 850	52 091
Sjölagskommittén (Ju 1959: 39)	15	972 570	13 250	10 875
Utredningen (Ju 1961: 47) ang. frakttavlet vid godsbefordran på väg	16	381 760	1 835	3 500
Svensk sakkunnig (Ju 1961: 51) i nordiska straffrättskommittén	17	4 015	—	—
Domstolskommittén (Ju 1962: 45)	18	1 604 447	5 285	5 025
Trafikmålskommittén (Ju 1962: 46)	19	1 608 202	19 125	21 392
Sakkunniga (Ju 1963: 51) rörande lagstiftning om köp av lös egendom	20	370 938	1 050	41 191
Sakkunnig (Ju 1965: 62) ang. lagstiftningen om skifte av dödsbo	21	—	—	—

1	2	3	4	5
Samarbetsorganet (Ju 1966: 58) för åtgärder mot ungdomsbrottsligheten	22	69 293	4 420	3 175
1965 års valtekniska utredning (Ju 1966: 61)	23	461 812	13 860	116 387
Kommittén (Ju 1966: 66) för lagstiftningen om yttrande- och tryckfrihet	24	486 027	22 475	375
Förpassningsutredningen (Ju 1966: 68)	25	197 106	8 475	500
Grundlagberedningen (Ju 1967: 61)	26	1 527 515	21 975	43 893
Integritetsskyddskommittén (Ju 1967: 62)	27	320 795	16 200	5 375
Ämbetsansvarskommittén (Ju 1967: 63)	28	583 859	16 100	5 050
Svenska ledamöter (Ju 1967: 67) i nordiska samarbetsutskottet för kriminalstatistik	29	— 5 795	725	500
Skadeståndskommittén (Ju 1967: 68)	30	276 281	8 725	4 650
Tillsynsutredningen (Ju 1967: 69)	31	447 318	6 120	9 243
Samarbetsorganet (Ju 1968: 59) för ADB inom rättsväsendet	32	1 589 244	15 875	52 317
Utredningen (Ju 1968: 63) om författningspublicering	33	236 551	17 610	5 995
Nämnden (Ju 1968: 67) för Europarådets kriminologiska forskningsstipendier	34	—	—	—
1968 års brottmålsutredning (Ju 1969: 54)	35	268 193	14 450	15 677
Utredningen (Ju 1969: 57) om ledningsrätt	36	140 456	3 725	2 125
Vattenlagsutredningen (Ju 1969: 58)	37	315 453	14 375	4 505
Offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (Ju 1970: 49) (OSK)	38	86 278	6 440	29 500
Kreditupplysningsutredningen (Ju 1970: 50)	39	113 755	17 320	12 900
Grustäktskommittén (Ju 1970: 51)	40	94 696	16 580	17 795
Familjelagssakkunniga (Ju 1970: 52)	41	112 447	22 620	5 025
Förvandlingsstraffutredningen (Ju 1970: 53)	42	23 583	14 700	10 736
Kommittén (Ju 1970: 54) för kriminologisk behandlingsforskning	43	32 666	18 100	5 992
Utredningen (Ju 1970: 55) om regeringsrättens kansliorganisation m. m.	44	67 914	11 060	3 175
Utredningen (Ju 1970: 56) rörande ersättning för oriktiga frihetsberövanden	45	60 758	10 800	—
Generalklausulutredningen (Ju 1970: 58)	46	—	—	—
Massmedieutredningen (Ju 1970: 59)	47	—	5 120	3 050
Nordisk kommitté (Ju 1970: 62) för översyn av den upphovsrättsliga lagstiftningen	48	—	—	3 000
Åtalsrättskommittén (Ju 1970: 63)	49	—	4 600	—
1971 års utredning (Ju 1971: 2) om bokföringslagstiftningen	50	—	—	—
Barnavårdsmannautredningen (Ju 1971: 3)	51	—	675	—
1971 års partistödsutredning (Ju 1971: 4)	52	—	—	—
Kreditköpkommittén (Ju 1971: 5)	53	—	—	—
Konkurslagskommittén (Ju 1971: 6)	54	—	—	—
Arbetsgruppen för framtidsforskning (Ju 1971: 7)	55	—	—	—
Kommittén (Ju 1971: 8) för utredning om påföljder för psykiskt avvikande lagöverträdare m. m.	56	—	—	—
Kriminalvårdsberedningen (Ju 1971: 9)	57	—	—	—
Summa kr.		14 819 051	372 520	495 014

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971

Svenska sakkunniga (Ju 1962: 47) i finsksvenska gränsälvskommittén	1969: 2	225 651	—	—
Bostadsrättskommittén (Ju 1963: 46)	3	794 107	—	—
Familjerättskommittén (Ju 1957: 44)	1970: 1	860 935	—	—
Expropriationsutredningen (Ju 1961: 49)	2	1 138 424	—	—
Utredningen (Ju 1966: 65) rörande internationell adoptionsrätt	4	103 235	—	—
Valinformatiönsutredningen (Ju 1970: 8)	8	7 062	—	—
Aktiebolagsutredningen (Ju 1961: 39)	1971: 1	1 229 900	42 002	21 822

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	327	2 825	14 480	25 227	5 900	600	101 020
2 368	17 374	5 950	6 302	71	162 312	56 000	77 100	757 224
921	76 069	606	2 455	1 093	103 994	46 400	700	637 121
—	30 606	—	—	1 680	41 261	22 800	17 500	278 667
7 330	326 661	14 294	36 591	41 867	492 611	238 100	85 000	2 343 226
5 066	44 488	5 616	1 285	12 744	90 774	41 100	20 000	472 669
—	75 534	2 173	3 043	1 062	102 962	58 900	15 300	761 021
—	5 737	—	—	—	6 962	34 700	14 500	50 367
—	79 791	2 268	742	447	96 623	46 600	20 100	439 604
86 023	86 650	3 521	5 777	2 214	199 548	92 800	46 500	786 166
—	46 203	—	4 058	752 086	870 540	410 800	75 000	2 945 584
10 236	100 816	10 877	26 758	2 280	174 572	37 600	13 100	461 823
—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 530	79 643	4 694	18 272	31 099	180 365	44 100	20 000	512 658
18 159	82 145	2 210	1 420	188	109 972	22 300	21 200	293 928
80 047	150 737	796	641	13 198	264 299	114 500	49 700	743 952
12 412	93 344	924	5 487	12 196	160 302	106 200	37 600	390 380
9 630	106 840	8 867	24 949	2 582	183 088	90 200	38 000	425 043
72 009	—	3 091	1 447	21	110 943	44 300	19 000	268 939
86 106	75 883	1 283	2 044	1 825	194 786	105 500	50 700	463 433
11 224	56 125	800	7 039	—	100 624	41 000	18 000	183 207
5 609	48 443	231	2 166	641	81 182	41 800	19 400	175 048
84 636	76 622	467	785	720	177 465	80 000	18 000	343 379
49 452	76 092	—	—	1 248	137 592	60 000	24 000	282 350
—	—	—	—	292	292	—	—	292
—	28 723	329	3 962	239	41 423	50 300	28 500	120 223
—	29 788	1 376	686	32	34 882	36 400	12 900	84 182
6 341	22 193	—	311	—	33 445	49 100	18 000	100 545
—	—	—	275	—	275	46 300	37 200	83 775
1 868	—	1 229	532	—	4 304	47 300	8 000	59 604
—	—	—	—	—	—	—	400	400
—	—	—	—	—	—	9 100	22 700	31 800
—	—	—	—	—	—	15 900	29 700	45 600
—	—	—	—	—	—	1 100	8 100	9 200
—	—	—	—	—	—	5 200	12 400	17 600
—	—	—	—	—	—	—	5 300	5 300
710 306	2 491 429	98 322	185 990	950 797	5 304 378	2 624 300	1 107 400	23 855 129
—	—	—	—	2 650	2 650	100	—	228 401
—	—	—	—	2 921	2 921	—	—	797 028
—	—	—	—	762	762	—	—	861 697
—	—	—	—	1 381	1 381	—	—	1 139 805
—	—	—	—	322	322	—	—	103 557
—	—	326	—	—	326	—	—	7 388
13 582	113 189	95	811	114 113	305 614	1 300	—	1 536 814

1	2	3	4	5
Utredningen (Ju 1961: 48) av frågan om verkställighet av utländsk dom i tvistemål	2	48 181	2 550	250
Militärstraffsakkunniga (Ju 1963: 45)	3	443 151	900	5 875
Sakkunniga (Ju 1963: 52) rörande lagstiftning om kommission, handelsagentur och handelsresande	4	71 525	7 000	—
Sakkunniga (Ju 1963: 53) rörande lagstiftning om skiljedom	5	—	1 800	2 000
Gruvrättsutredningen (Ju 1964: 62)	6	629 272	2 840	3 675
Förmynderskapsutredningen (Ju 1966: 60)	7	587 704	13 050	1 125
Kommittén (Ju 1967: 57) för lagstiftningen ang. trafiknykterhetsbrott	8	699 058	6 225	36 611
FN-lagkommittén (Ju 1967: 59)	9	246 353	—	—
Utredningen (Ju 1967: 65) ang. nordiskt institut för komparativ rätt	10	51 265	2 000	6 476
Sakkunniga (Ju 1969: 55) ang. frågan om rätt för köpare att i visst fall frånträda avtal	11	6 021	10 500	—
Summa kr.		7 141 844	88 867	77 834

D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.

Centralnämnden för fastighetsdata såvitt angår merkostnader för inskrivningsväsendets deltagande i försöksverksamhet i Uppsala län	—	—
Kontaktman för nordiskt lagsamarbete	—	1 800
Sakkunnig för översyn av verksamhetsformerna inom skyddskonsulentorganisationen och övervakningsnämnderna	60	148
Utredning om ändrad judiciell indelning av Göteborgs och Bohus län	3 750	—
Utredning om ändrad judiciell indelning av Uppsala län och del av Stockholms län	1 100	—
Diverse myndigheter m. m.	—	—
Diverse firmor	—	—
Diverse personer	750	8 275
Gemensamma kostnader	—	—
Lönekostnadspålägg på arvoden och mistade avlöningsförmåner	—	—
Summa kr.	5 660	10 223

¹ Kostnaderna i övrigt bestrids med andra medel än kommittéanslaget.

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	—	—	—	2 800	—	—	50 981
—	—	—	—	20 784	27 559	—	—	470 710
—	—	—	—	13 054	20 054	—	—	91 579
—	—	—	—	—	3 800	—	—	3 800
—	12 682	1 052	387	10 726	31 362	—	—	660 634
5 907	18 587	1 189	837	33 737	74 432	—	—	662 136
—	45 935	2 380	7 095	79 682	177 928	700	—	877 686
—	—	—	—	15 350	15 350	—	—	261 703
—	664	340	1 366	—	10 846	—	—	62 111
—	—	—	—	10 841	21 341	400	—	27 762
19 489	191 057	5 382	10 496	306 323	699 448	2 500	—	7 843 792
—	—	1 143	95	792 569	793 807	—	—	—
—	—	—	—	—	1 800	—	—	—
6 341	—	—	—	—	6 549	—	—	—
—	—	—	—	—	3 750	—	—	—
—	—	661	—	—	1 761	—	—	—
—	—	—237	—	—1 837	—2 074	—	—	—
—	—	2 095	2 814	—	4 909	—	—	—
—	3 978	5 006	494	40	18 543	—	—	—
—	—	—	—	480 530	480 530	—	—	—
—	—	—	—	1 327 364	1 327 364	—	—	—
6 341	3 978	8 668	3 403	2 598 666	2 636 939	—	—	—

UTRIKESDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971 Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Utredningen (UD 1970: 6) rörande åtgärder till stöd för den svensk-amerikanska pressen i Nordamerika	1972 1	—	4 525	6 120
Summa kr.		—	4 525	6 120
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Ledningsgruppen (UD 1970: 4) för översynen av SIDA:s organisation	1972 2	10 250	23 775	5 525
Sakkunniga (UD 1971: 1) för översyn av svenska bilaterala åtgärder ägnade att främja u-ländernas industrialisering	3	—	—	—
Utredningen (UD 1971: 2) rörande avgångsregler m. m. inom utrikesförvaltningen	4	—	—	—
Summa kr.		10 250	23 775	5 525
C. Kommittéer som har avslutat sin verksamhet före ingången av 1971				
Sakkunniga (UD 1970: 5) för utredning om Svenska institutets ombildning till en statlig stiftelse	1970: 2	—	6 460	1 650
Nationalkommittén (UD 1970: 3) för FN:s 25-årsjubileum	1970: 3	—	4 395	30 000
Summa kr.		—	10 855	31 650
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Svenska UNICEF-kommittén			3 775	—
Beredningen för studiestöd till afrikansk flyktingundom			6 670	—
Lönekostnadspålägg på arvoden och mistade avlöningsförmåner			—	—
Summa kr.			10 445	—

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad total-kostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
						¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och trakta-mentsersätt-ningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings-kostnader, hyror, skriv-materiel m. m.)	Summa	Verk-ställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₀	Beräk-nade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Leda-möter	Sekr., experter m. fl.	Leda-möter	Sekr., experter m. fl.					
13 398	3 683	—	—	157	27 883	3 670	—	31 553
13 398	3 683	—	—	157	27 883	3 670	—	31 553
—	—	—	—	—	29 300	3 150	—	42 700
—	—	—	—	—	—	—	8 000	8 000
—	—	—	—	—	—	—	18 000	18 000
—	—	—	—	—	29 300	3 150	26 000	68 700
—	—	—	—	—	8 110	—	—	8 110
—	—	—	—	81 082	115 477	—	—	115 477
—	—	—	—	81 082	123 587	—	—	123 587
—	—	—	—	—	3 775	—	—	—
—	—	—	—	679	7 349	—	—	—
—	—	—	—	18 562	18 562	—	—	—
—	—	—	—	19 241	29 686	—	—	—

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Skr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971¹				
Försvarets materielanskaffningsutredning (Fö 1969: 17)	1972: 1	296 028	20 250	46 975
Delegationen (Fö 1970: 20) för införande av nytt system för planering och budgetering inom försvaret	2	11 175	24 450	—
Delegationen (Fö 1970: 24) för ledning av införande av bistånds- och katastrofutbildning av värnpliktiga m. fl.	3	—	7 300	6 775
Delegationen (Fö 1971: 2) för vissa frågor i samband med inrättande av försvarets hundskola	4	—	—	—
Summa kr.		307 203	52 000	53 750
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972¹				
Militära tjänstgöringsåldersutredningen (Fö 1965: 22)	1972: 5	1 608 624	15 495	32 655
Marinens befälsutredning (Fö 1965: 23)	6	773 252	—	22 765
1966 års värnpliktskommitté (Fö 1967: 23)	7	1 797 926	—	26 912
Utredningen (Fö 1967: 24) om handräckningsvärnpliktiga	8	716 871	5 780	35 995
1967 års rekvisitions- och förfogandeutredning (Fö 1968: 19)	9	42 223	—	3 375
Försvarets fredsorganisationsutredning (Fö 1968: 20)	10	409 523	14 600	47 965
1968 års personalkategoriutredning (Fö 1969: 16)	11	241 228	17 165	31 124
Utredningen (Fö 1970: 16) om befordringsförfarandet m. m. inom krigsmakten	12	40 713	—	7 575
1969 års försvarsforskningsutredning (Fö 1970: 17)	13	107 394	10 650	21 560
1969 års Skeppsholmsutredning (Fö 1970: 18)	14	7 423	4 200	1 000
1969 års skyddsrumsutredning (Fö 1970: 19)	15	9 652	2 550	18 224
Organisationskommittén (Fö 1970: 21) för regionmuseen ²	16	—	18 565	28 275
1970 års försvarsutredning (Fö 1970: 22)	17	—	24 615	55 225
Utredningen (Fö 1970: 23) rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl.	18	—	375	8 675
Krigsmaktens förvaltningsutbildningsutredning (Fö 1971: 1)	19	—	300	750
Ledningsgruppen (Fö 1971: 3) för fortsatt utveckling av försvarets planerings- och programbudgetsystem	20	—	—	—
Militära pensionsåldersdelegationen (Fö 1971: 4)	21	—	—	—
Summa kr.		5 754 829	114 295	342 075

6	7	8	9	10	11	12	13	14
1/7—31/12 1971								Beräknad total-kostnad t. o. m. 31/12 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner	Rese- och trakta- mentsersätt- ningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings- kostnader, hyror, skriv- materiel m. m.)		Summa	Verk- ställda utgifter 1/7—31/10	Beräk- nade utgifter 1/11—31/12	
Leda- möter	Sekr., experter m. fl.	Leda- möter	Sekr., experter m. fl.					
—	21 948	5 682	11 649	8 160	114 664	30 338	23 000	464 030
—	—	1 059	2 512	8 603	36 624	2 902	—	50 701
—	—	—	727	6 469	21 271	3 898	—	25 169
—	—	—	—	—	—	8 151	—	8 151
—	21 948	6 741	14 888	23 232	172 559	45 289	23 000	548 051
1 971	216 850	1 919	43 410	38 982	351 282	130 116	65 000	2 155 022
—	172 652	3 074	22 266	11 619	232 376	86 252	46 200	1 138 080
—	124 605	—	35 949	76 469	263 935	117 067	55 000	2 233 928
66 512	70 874	50	653	35 595	215 459	52 412	25 000	1 009 742
20 266	—	—	—	265	23 906	9 227	5 000	80 356
—	109 458	3 103	23 710	21 593	220 429	89 930	63 000	782 882
—	141 570	2 873	18 050	21 945	232 727	98 905	48 400	621 260
20 266	—	—	13	1 748	29 602	13 364	6 500	90 179
—	75 470	288	168	32 456	140 592	39 290	34 200	321 476
—	—	—	—	9	5 209	5	20 000	32 637
—	19 642	1 042	10 759	2 866	55 083	82 640	101 000	248 375
—	70 045	11 565	8 189	31 160	167 799	97 068	65 000	329 867
—	48 734	11 395	28 473	26 890	195 332	136 607	60 000	391 939
—	29 518	308	3 201	840	42 917	48 159	33 000	124 076
4 332	—	127	126	2 545	8 180	17 313	12 000	37 493
—	—	—	—	—	—	—	15 000	15 000
—	—	—	—	—	—	2 098	10 000	12 098
113 347	1 079 418	35 744	194 967	304 982	2 184 828	1 020 453	664 300	9 624 410

1	2	3	4	5
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Krigsmaktens miljöutredning	—	69 965	42 077	—
Befolkningsskyddets miljöutredning	—	60 000	42 000	—
Vissa utredningsuppdrag	—	—	3 000	—
Summa kr.	—	129 965	87 077	—

¹ Kostnaderna bestridas från IV huvudtitelns kommittéanslag

² Kostnaderna bestridas med 40 % från IV huvudtitelns och med 60 % från VIII huvudtitelns kommittéanslag

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	—	—	155	42 232			
—	—	—	—	—	42 000			
—	—	—	—	10 625	13 625			
—	—	—	—	10 780	97 857			

SOCIALDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kom- mitténs num- mer i berät- telsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/3 1970	1/1 1970—30/3 1971	
			Arvoden	
			Leda- möter	Skr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Pensionsförsäkringskommittén (S 1964: 38)	1972: 1	746 213	19 020	23 366
1967 års folktandvårdsutredning (S 1968: 33)	2	291 805	11 395	10 800
Utredningen (S 1968: 36) angående yrkesskade- försäkringens finansiering m. m.	3	232 841	11 200	19 725
Utredningen (S 1968: 37) angående sjukhusorganisa- tionen m. m.	4	102 442	—	6 111
Utredningen om sjukpenning vid arbetsvård m. m. (S 1970: 37)	5	243	9 600	5 690
Summa kr.		1 373 544	51 215	65 692
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid in- gången av 1972¹				
Kommittén (In 1954: 32) för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande ^a	1972: 6	—	—	—
Nordisk utredning (S 1964: 40) om samarbetet beträf- fande lagstiftning och kontroll på livsmedelsområdet	7	52 435	940	—
Utredningen (S 1965: 21) rörande driftbokföring vid karolinska sjukhuset m. m.	8	573 398	9 680	30 061
Familjepolitiska kommittén (S 1966: 36)	9	446 378	26 805	33 719
Statens Handikappråd (S 1966: 37)	10	496 655	11 250	10 265
Handikapputredningen (S 1966: 38)	11	1 291 817	27 335	30 211
Socialdepartementets sjukvårdsdelegation (S 1966: 39)	12	134 636	12 250	8 975
Nordisk medicinalstatistikkommitté (NOMESKO) ^a (S 1967: 36)	13	—	—	—
Fluorkommittén (S 1968: 35)	14	12 271	2 020	525
Socialutredningen (S 1969: 29)	15	684 803	17 900	47 308
Utredningen om vissa sjukhusfonder m. m. (S 1969: 30)	16	—	—	—
1968 års barnstugeutredning (S 1969: 31)	17	356 317	17 472	105 482
Samarbetsorganet (S 1970: 29) för bekämpande av narkotikamissbruk	18	129 461	16 675	13 475
Fosterbarnsutredningen (S 1970: 30)	19	46 760	8 350	19 301
Samarbetskommittén för social forskning (S 1970: 31)	20	63 683	11 520	10 275
Sjukvårdskostnadsutredningen (S 1970: 32)	21	26 634	2 000	70 050
Hjälpmedelsgruppen (S 1970: 33)	22	10 956	14 520	19 475
Utredningen (S 1970: 34) för översyn av hälsovårds- inspektörsutbildningen	23	4 235	7 725	5 250
Arbetsmiljöutredningen (S 1970: 35)	24	20 982	21 275	27 600
Arbetsgruppen (S 1970: 36) rörande försöksverksamhet inom barna- och ungdomsvården (AFBU)	25	2 175	4 200	7 900
1970 års utredning (S 1970: 38) om tandvårdsförsäkring	26	5 234	12 075	15 494

6	7	8	9	10	11	12	13	14
							Beräknad totalkostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)	
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktementsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmateriel m. m.)	Summa	¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971		
Leda- möter	Sekr., experter m. fl.	Leda- möter	Sekr., experter m. fl.			Verkställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	Beräknade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
—	58 207	7 205	13 049	19 192	140 039	—	—	886 252
479	14 534	1 722	14 638	22 833	76 400	5 600	—	373 805
—	55 847	101	406	13 933	101 211	36 200	—	370 252
—	45 666	3 554	6 519	46	61 896	16 700	—	181 038
—	—	—	—	32	15 322	4 400	—	19 965
479	174 254	12 582	34 612	56 036	394 868	62 900	—	1 831 312
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	672	—	—	1 612	—	—	54 047
—	96 641	373	2 595	904	140 254	58 400	27 000	799 052
22 044	132 219	9 306	8 714	354 144	586 951	195 200	50 000	1 278 529
—	169 279	643	15 224	29 416	236 077	87 600	46 000	866 332
—	22 341	3 541	15 961	22 385	121 774	38 100	8 000	1 459 691
—	2 200	—	846	—	24 271	184 200	24 000	367 107
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2 545	—	—	14 816
22 211	276 695	13 754	40 178	15 637	433 684	238 400	95 000	1 451 887
188	311 185	10 548	20 739	41 363	506 977	391 200	150 000	1 404 494
—	—	496	1 290	22 395	54 331	2 000	—	185 792
—	54 510	643	2 286	160 893	245 983	30 300	15 000	338 043
—	56 100	1 261	—	5 339	84 495	65 400	26 000	239 578
—	33 512	—	1 762	160	107 484	22 800	25 000	181 918
—	8 576	288	7 215	5 050	55 123	39 100	10 000	115 179
—	605	403	1 363	—	15 347	20 100	10 000	49 682
—	76 216	6 440	11 880	2 070	145 491	78 800	40 000	285 273
—	—	1 208	264	225	13 797	12 800	2 500	31 272
—	50 542	1 107	5 812	120 068	205 098	41 500	35 000	286 832

1	2	3	4	5
Sjukpenningutredningen (S 1970: 39)	27	—	3 340	15 075
Pensionsålderskommittén (S 1970: 40)	28	—	20 470	18 650
Utredningen (S 1970: 41) om förbättrad samordning av sjukvården vid karolinska sjukhuset med viss annan sjukvård	29	—	—	—
Arbetsgruppen (S 1970: 42) för översyn av reglerna om statsbidrag till särskoleverksamheten	30	—	6 025	750
Nykterhetsvårdens anstaltsutredning (S 1970: 43)	31	—	3 550	5 823
Utredningen (S 1971: 1) om en översyn av yrkesskadeförsäkringen m. m.	32	—	—	—
Utredningen (S 1971: 2) om frågor av betydelse för samarbete mellan stat och kommun beträffande de kommunala undervisningssjukhusen	33	—	—	—
Utredningen (S 1971: 3) angående forskningsverksamhet inom arbetsmiljöområdet, m. m.	34	—	—	—
Summa kr.		4 358 830	257 377	495 664

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971

Utredningen (S 1963: 21) angående hembiträdeslagstiftningen	1969: 2	293 751	—	—
Läkemedelsförsörjningeutredningen (S 1964: 43)	1970: 2	807 888	—	—
Socialstyrelsens narkomanvårdskommitté (S 1967: 34)	6	1 825 768	—	3 572
1961 års sjukförsäkringsutredning (S 1963: 17)	1971: 1	1 287 398	14 350	2 595
Livsmedelsstadgekommittén (S 1964: 42)	2	1 583 747	—	8 225
Arbetsgruppen (S 1970: 27) för social informationsbroschyr	5	33 106	880	—
Utredningen (S 1970: 28) rörande yrkesskadeförsäkringens administration	6	54 197	—	—
Summa kr.		5 885 855	15 230	14 392

D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.

Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande	21 850	6 050
Samplanering och samordning av sjukvården inom storstockholmsområdet	7 300	—
Organisationskommitté med uppdrag att förbereda den verksamhet som apoteksbolaget skall utöva	26 860	1 875
Diverse myndigheter m. m.	—	—
Diverse firmor	—	—
Diverse personer	3 000	7 150
Gemensamma kostnader	—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner	—	—
Summa kr.	59 010	15 075

¹ Kostnaderna bestrids från kommittéanslaget i den mån ej annat anges

² Kostnaderna bestrids ej från kommittéanslaget utan med andra medel

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	330	—	—	—	18 745	9 000	8 000	35 745
—	59 418	4 594	14 068	871	118 070	86 800	30 000	234 870
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	243	—	—	—	7 018	—	6 500	13 518
—	20 745	276	8 915	429	39 739	38 700	18 000	96 439
—	—	—	—	—	—	—	13 000	13 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	5 000	5 000
44 443	1 371 357	55 553	159 120	781 349	3 164 866	1 640 400	644 000	9 808 096
—	—	—	—	1 458	1 458	—	—	295 209
—	—	—	—	1 970	1 970	—	—	809 858
—	—	—	—	5 689	9 261	9 000	—	1 844 029
—	27 770	2 726	1 021	22 720	71 182	600	—	1 359 180
—	—	—	—	1 174	9 267	—	—	1 593 014
—	—	140	—	16 629	17 649	600	—	51 355
—	—	—	—	14	14	1 000	—	55 211
—	27 770	1 866	1 021	49 654	110 801	11 200	—	6 007 856
—	370 692	893	26 655	26 106	451 246	—	—	—
—	—	—	—	—	7 300	—	—	—
—	30 055	2 260	860	10 693	72 603	—	—	—
—	—	—	2 297	793 837	796 134	—	—	—
—	—	—	—	42 681	42 681	—	—	—
48 549	21 861	580	—	491	81 631	—	—	—
—	—	—	—	95 213	95 213	—	—	—
—	—	—	—	711 475	711 475	—	—	—
48 549	422 608	3 733	28 812	1 680 496	2 258 283	—	—	—

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971 Arvoden	
			Leda- möter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Svenska ledamöterna av nordisk vägtrafikkommitté (K 1961: 24)	1972: 1	831 596	12 480	15 975
Bilregisterutredningen (K 1965: 36)	2	988 134	9 240	31 506
1964 års sjömanslagskommitté (K 1965: 44)	3	562 599	16 300	5 764
Expertgruppen (K 1966: 42) för att leda ett utvecklings- arbete på bilavgasområdet	4	100 819	6 950	29 400
Sjömanspensionskommittén (K 1969: 52)	5	185 325	8 875	12 657
Summa kr.		2 668 473	53 845	95 302
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid in- gången av 1972				
Trafikpolitiska delegationen (K 1965: 38)	1972 6	90 751	10 700	8 072
Utredningen (K 1965: 43) angående befordran av farligt gods på väg m. m.	7	149 409	14 620	19 977
Hamnutredningen (K 1966: 40)	8	826 436	8 975	47 849
Väggkostnadsutredningen (K 1966: 41) ¹	9	—	20 546	23 445
Svävarfartsutredningen (K 1967: 35)	10	333 730	—	—
Utredningen (K 1967: 36) om beredskapslagstiftning på luftfartens område	11	—	—	—
Svenska sakkunniga (K 1967: 37) inom Nordisk kom- mitté för trafiksäkerhetsforskning (NKT)	12	32 109	1 460	500
Nordisk kommitté (K 1967: 38) för transportekonomisk forskning (NKTF)	13	99 998	9 970	9 270
Utredningen (K 1967: 40) om oljeledningar	14	42 965	—	9 875
Flygtrafikledningskommittén (K 1967: 44)	15	718 786	30 655	37 003
Flygarbetsutredningen (K 1968: 49)	16	271 928	10 800	10 389
Motorredskapsutredningen (K 1968: 53)	17	250 024	6 425	19 319
Körkortsutredningen (K 1968: 54)	18	185 899	480	5 000
Utredningen (K 1969: 51) om stängselskyldighet vid järnväg	19	—	—	—
1968 års svenska öresundsdelegation (K 1969: 54)	20	181 248	1 800	1 750
Bussbidragsutredningen (K 1969: 59)	21	14 044	7 325	12 375
Arbetsgruppen (K 1969: 60) för översyn av bestäm- melserna angående typ- och registreringsbesiktning av fordon	22	163 879	7 200	2 000
Befälsbemanningsutredningen (K 1970: 29)	23	6 841	9 125	3 971
Trafikolycksstatistikkommittén (K 1970: 30)	24	82 628	3 840	48 676
Utredningen (K 1970: 31) rörande företagsstrukturen inom den yrkesmässiga vägtrafiken	25	64 461	10 250	33 533

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad totalkostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
						¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner	Rese- och traktementsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmateriel m. m.)		Summa	Verkställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₀	Beräknade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Ledamöter	Sekr., experter m. fl.	Ledamöter	Sekr., experter m. fl.					
489	6 770	9 547	15 536	24	60 821	20 800	15 000	428 217
—	1 34 683	927	3 744	228 741	408 842	9 700	—	1 406 676
—	70 370	3 309	3 178	34 646	133 567	700	—	696 866
—	—	—	—	47 648	83 998	—	—	184 817
1 330	59 561	49	1 953	12 427	96 852	2 700	—	284 877
1 819	271 384	13 832	24 411	323 486	784 080	33 900	15 000	3 501 453
27	27	—	—	—	18 826	9 100	25 000	143 677
—	250	—	—	76	34 923	113 300	8 000	305 632
—	53 046	782	5 202	16 346	132 200	83 900	6 000	1 048 536
—	—	1 366	2 409	400 055	447 820	159 300	80 000	687 120
31 790	2 890	332	331	—	35 343	15 700	25 000	409 773
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1 789	—	2 367	6 116	4 300	2 000	44 525
—	40 035	6 472	5 771	625	72 143	8 100	10 000	190 241
20 579	3 634	—	—	—	34 087	43 400	8 500	128 952
—	67 257	4 702	2 187	237 676	379 480	68 400	35 000	1 201 666
2 653	188	13 800	5 877	17 500	61 207	17 000	8 600	358 735
17 752	—	2 218	416	35 073	81 203	43 600	14 000	388 827
—	12 657	—	1 506	34 623	54 266	10 900	5 000	256 065
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	18	2 085	10 536	16 189	1 400	5 000	203 837
2 138	—	1 342	—	—	23 181	27 300	20 000	84 525
—	212	36	—	300 000	309 448	3 900	4 000	481 227
—	3 228	—	2 874	1 580	20 778	31 000	18 522	77 141
—	148 672	3 770	4 118	91 896	300 972	173 600	186 000	743 200
—	10 632	1 813	2 294	22 625	81 148	23 500	3 600	172 705

1	2	3	4	5
Arbetsgruppen (K 1970: 32) för undersökning av behovet av väderleksinformation	1971: 26	7 115	5 275	4 340
Trafikbillerutredningen (K 1970: 33)	27	99 238	7 595	50 795
Arbetsgruppen (K 1970: 34) för upprättande av dispositionsplan för viss del av Nedre Norrmalm i Stockholm	28	21 630	8 670	21 625
1969 års vägutredning (K 1970: 35)	29	1 000	4 960	6 325
Arbetsgruppen (K 1970: 39) för översyn av utbildningsplaner för ny flygtrafikledarskola	30	—	800	8 450
Simulatorgruppen (K 1970: 40)	31	—	3 595	7 150
Trafikplaneringsutredningen (K 1970: 41)	32	—	19 110	15 680
Sjöräddningsutredningen (K 1970: 42)	33	—	—	1 500
Utredningen (K 1970: 43) angående åtgärder mot övergivna fartyg m. m.	34	—	5 885	2 850
Utredningen (K 1970: 44) om mönstring av sjömän	35	—	—	—
Utredningen (K 1970: 45) om samordning av lotsningen i Göteborgsområdet m. m.	36	—	—	—
Kommittén (K 1971: 1) för utredning om kollektivtrafik i tätorter	37	—	6 244	3 629
Nordiskt trafiksäkerhetsråd (K 1971: 2) (NTR)	38	—	—	—
Ledningsgruppen (K 1971: 3) för planering av den nya flygtrafikledarskolan i Sturup	39	—	—	—
Nordisk ämbetsmannakommitté (K 1971: 4) för transportfrågor	40	—	—	—
Svenska sakkunniga (K 1971: 5) inom Nordisk kommitté för vägtrafiklagstiftning (NKV)	41	—	—	—
Summa kr.		3 644 119	216 305	415 348

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971

Utredningen angående frågan om Falsterbokanalens framtida bestånd	1969: 9	8 249	—	—
Vägplaneutredningen ¹	1970: 1	—	—	—
Utredningen om taxorna i postverkets tidningsrörelse	4	42 420	—	—
Arlandagruppen (K 1970: 36)	1971: 1	31 222	270	475
Transportstödsberedningen (K 1970: 38)	2	—	19 080	3 000
Transportforskningsgruppen (K 1970: 37)	3	9 421	6 500	3 975
Summa kr.		91 312	25 850	7 450

D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970-71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.

Statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten (K 1966: 38)		52 406	11 000	125
Diverse myndigheter		—	—	—
Diverse firmor		—	—	—
Diverse personer		—	6 800	8 662
Gemensamma kostnader		624 466	—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner		348 966	—	—
Summa kr.		1 025 838	17 800	8 787

¹ Kostnaderna bestrids av andra medel än kommittéanslaget

² I beloppet ingår lönekostnadspålägg

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	8 357	1 288	1 744	13 300	34 304	7 900	15 000	64 319
—	76 243	778	12 501	381 053	528 966	208 700	60 000	896 904
—	5 600	—	—	—	35 895	19 400	4 000	80 925
—	5 575	1 665	631	154	19 310	8 200	5 000	33 510
—	—	—	—	6	9 256	7 300	1 800	18 356
4 727	—	—	—	292	15 764	33 800	11 000	60 564
—	47 626	1 414	7 797	23 682	115 309	96 700	26 000	238 009
—	19 023	—	—	—	20 523	37 100	8 800	66 423
39 930	—	—	—	280	48 945	7 800	3 000	59 745
—	—	—	—	—	—	1 100	21 400	22 500
—	—	—	—	—	—	2 200	3 400	5 600
—	—	—	—	—	9 873	58 600	65 000	133 473
—	—	—	—	—	—	1 800	—	1 800
—	—	—	—	—	—	5 500	14 000	19 500
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
119 596	505 152	43 585	57 743	1 589 745	2 947 475	1 333 800	702 622	8 628 016
—	—	—	—	—	—	—	—	8 249
—	—	—	—	31 817	31 817	8 600	—	40 417
—	—	—	—	197	197	—	—	42 617
—	—	651	124	494	2 014	—	—	33 236
—	24 286	—	13 434	78 350	138 150	7 100	—	145 250
—	—	1 162	—	—	11 637	—	—	21 058
—	24 286	1 813	13 558	110 858	183 815	15 700	—	290 827
—	2 700	3 272	551	1 400	19 048	—	—	—
—	—	—	—	4 027	4 027	—	—	—
—	—	—	—	25 511	25 511	—	—	—
—	5 518	—	—	—	20 980	—	—	—
—	—	—	—	39 265	39 265	—	—	—
—	—	—	—	387 751	387 751	—	—	—
—	8 218	3 272	551	457 954	496 582	—	—	—

FINANSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sokr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Utredningen (Fi 1963: 34) om metrologiska enheter	1972: 1	447 472	13 255	17 525
Fondbyråutredningen (Fi 1965: 25)	2	50 737	—	9 500
Utredningen (Fi 1966: 28) om definitiv källskatt	3	422 085	12 000	21 409
Betalningsbalansutredningen (Fi 1968: 46)	4	543 662	9 000	16 900
Kapitalskatteberedningen (Fi 1968: 47)	5	474 958	35 900	48 350
Testutredningen (C 1969: 16) ¹	6	225 889	9 100	—
Beredningen (Fi 1969: 48) för regional planering	7	—	—	—
Checklöneutredningen (Fi 1969: 51)	8	—	—	—
Upphandlingskommittén (Fi 1969: 60)	9	68 862	13 915	29 805
Jordbruksbeskattningskommittén (Fi 1969: 63)	10	83 520	19 600	19 069
Valutakommissionen (Fi 1970: 65)	11	59 596	16 675	18 641
Bostadsbeskattningsutredningen (Fi 1970: 68)	12	9 454	2 000	675
Utredningen (Fi 1970: 72) om facklig förtroendemans ställning	13	—	2 750	500
Sakkunnig (Fi 1970: 75) med uppdrag att se över kammarkollegiets uppgifter och organisation	14	—	10 896	7 543
Organisationskommittén (Fi 1971: 2) för statens personalnämnd	15	—	—	—
Summa kr.		2 386 235	145 091	189 917
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Markdelegationen (K 1957: 30) ^a	1972: 16	1 070 732	25 500	41 864
Utredningen (Fi 1959: 37) om universitetens egendomsförvaltning	17	57 102	1 200	1 750
Utredningen (Fi 1965: 26) om redovisning i skuldförbindelser mot säkerhet i fartygsinteckning av vissa fondmedel	18	—	—	—
Bilskatteutredningen (Fi 1966: 29)	19	1 472 491	24 050	33 929
Tullagstiftningskommittén (Fi 1966: 32)	20	572 226	21 100	19 425
Alkoholpolitiska utredningen (Fi 1966: 33)	21	1 154 868	25 315	29 634
Utredningen (C 1967: 11) om städningen vid statliga myndigheter ¹	22	501 001	14 500	17 025
Fondbörsutredningen (Fi 1967: 32)	23	432 240	26 100	19 585
Utredningen (Fi 1967: 33) om det skatterättsliga fastighetsbegreppet	24	106 610	4 230	5 596
Förhandlingsutredningen (C 1968: 16) ¹	25	87 897	8 400	9 125
Lönesystemutredningen (C 1968: 17) ¹	26	181 937	18 360	10 140
Byggnadsindexkommittén (Fi 1968: 43)	27	367 698	16 830	22 020
Traktamentsbeskattningsutredningen (Fi 1969: 53)	28	90 816	10 875	20 523

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad totalkostnad t. o. m. ^{31/12} 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner				Rese- och trakta- mentsersätt- ningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings- kostnader, hyror, skriv- materiel m. m.)		Summa
						^{1/7} — ^{31/12} 1971		
Leda- möter	Sekr., experter m. fl.	Leda- möter	Sekr., experter m. fl.			Verk- ställda utgifter ^{1/7} — ^{31/12}	Beräk- nade utgifter ^{1/11} — ^{31/12}	
139	—	4 194	—	14 537	49 650	—	—	497 122
—	—	—	—	—	9 500	4 200	23 000	87 437
8 019	33 378	928	6 635	—	82 369	26 800	78 000	609 254
41 153	39 300	—	—	75	106 428	37 800	—	687 890
2 694	51 560	8 432	22 216	477	169 629	36 300	—	680 887
—	—	—	—	—	—	7 600	—	7 600
18 574	—	1 227	—	3 653	32 554	38 800	—	297 243
—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 803	79 931	3 124	1 704	50	132 332	31 200	30 000	262 394
—	39 483	7 424	7 549	17 130	110 255	33 300	40 400	267 475
—	35 296	—	—	—	70 612	30 100	—	160 308
33 092	—	673	657	—	37 097	11 200	—	57 751
—	5 066	—	—	—	8 316	—	—	8 316
84 061	544	—	—	—	103 044	46 600	—	149 644
—	—	—	—	9 792	9 792	9 500	—	19 292
191 535	284 558	26 002	38 761	45 714	921 578	313 400	171 400	3 792 613
—	70 840	—	372	5 309	143 885	74 600	27 000	1 316 217
—	104	—	—	—	3 054	5 000	—	65 156
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	77 442	4 474	14 686	27 872	182 453	119 800	72 700	1 847 444
—	67 577	—	1 939	64	110 105	29 000	16 100	727 431
1 157	142 360	17 918	21 234	4 472	242 090	174 300	115 028	1 686 286
—	107 767	—	1 789	8 126	149 207	46 100	27 700	724 008
6 482	99 475	4 106	—	32 118	187 866	43 800	37 000	700 906
950	—	2 267	2 713	—	15 756	12 600	11 500	146 466
—	13 310	59	—	178	31 072	6 900	4 000	129 869
—	51 964	—	—	—	80 464	24 000	23 500	309 901
7 284	48 565	931	1 272	24 427	121 329	39 700	52 000	580 727
6 519	44 990	2 840	3 348	28	89 123	54 300	26 700	260 939

1	2	3	4	5
Utredningen (Fi 1969: 54) för utveckling av system med differentierade lönekostnadspålägg	29	51 852	300	—
1968 års kapitalmarknadsutredning (Fi 1969: 59)	30	39 248	4 240	14 925
1969 års punktskatteutredning (Fi 1970: 57)	31	36 955	8 280	9 100
Arbetsgruppen (Fi 1970: 58) för utredning av vissa frågor rörande tullpackhuskarlslagen	32	5 125	—	—
1969 års översyn (Fi 1970: 59) av klassificeringsgrunder för fast maskinanläggning	33	17 253	12 380	11 100
Utredningen (Fi 1970: 60) om medverkan vid statlig personalutbildning	34	65 585	4 000	7 030
Skatteutredningen (Fi 1970: 61) om periodiskt understöd	35	49 809	9 385	7 375
Utredningen (Fi 1970: 62) om meritvärdet av anställning inom biståndsverksamheten i u-länder, m. m.	36	8 913	12 200	6 075
Delegationen (Fi 1970: 63) för lokalisering av statlig verksamhet	37	47 426	9 750	7 000
Budgetutredningen (Fi 1970: 64)	38	54 175	24 750	61 088
Delegationen (Fi 1970: 67) för förvaltningsdemokrati	39	40 548	12 575	6 150
Utredningen (Fi 1970: 69) om företagens uppgiftsplikt	40	33 875	7 850	16 840
Utredningen (Fi 1970: 70) rörande förhållandet mellan bankgiro och postgiro	41	—	—	—
Hemvistsakkunniga (Fi 1970: 71)	42	—	3 610	5 000
Skatteutjämningsrevisionen (Fi 1970: 74)	43	—	26 915	21 700
Utredningen (Fi 1970: 76) om insyn i utländskt bankföretag	44	—	5 060	2 025
Företagsskatteberedningen (Fi 1970: 77)	45	—	—	2 500
Realisationsvinstkommittén (Fi 1970: 79)	46	—	6 100	4 975
Hundskatteutredningen (Fi 1970: 80)	47	—	5 300	2 675
1971 års fastighetstaxeringsutredning (Fi 1970: 81)	48	—	16 975	4 149
Utredningen (Fi 1971: 1) om beskattning av utländska artister	49	—	—	—
Datasamordningskommittén (Fi 1971: 3)	50	—	—	—
Sakkunniga (Fi 1971: 4) med uppdrag att verkställa översyn av den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen	51	—	—	—
Sakkunnig (Fi 1971: 5) med uppdrag att verkställa teknisk översyn av mervärdeskatten	52	—	—	—
Sakkunnig (Fi 1971: 6) med uppdrag att verkställa en översyn av gällande beskattningsregler rörande ideella föreningar	53	—	—	—
Summa kr.		6 546 382	366 130	420 323

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971

Statens järvafältsdelegation (K 1966: 37) ^a	1969: 6	598 937	—	—
Aktiefondsutredningen (Fi 1964: 26)	1970: 3	517 961	—	—
Representanter (C 1967: 12) för statsverket i mental-sjukvårdens löneförhandlingsdelegation ^a	9	26 975	—	—
Bisyssleutredningen (C 1967: 13) ^a	10	611 441	—	—
1967 års sjömansskattekommitté (Fi 1968: 48)	13	226 628	—	—
Krigsavlöningsberedningen (C 1964: 8) ^a	1971: 1	179 697	2 365	3 650
Utredningen (C 1964: 11) rörande hälsokontroll för de statsanställda m. fl. ^a	2	54 599	—	1 750
Sakkunnig (Fi 1965: 27) för översyn av lagen om understödsföreningar	3	57 635	—	—
Avtalsstatistikutredningen (C 1966: 15) ^a	4	37 075	740	2 150
Skattestrafflagutredningen (Fi 1966: 34)	5	1 045 729	—	—
Fastighetstaxeringskommittéerna (Fi 1967: 35)	6	1 316 877	16 550	55 511
Betygsutredningen (C 1967: 14) ^a	7	31 159	—	375
Byggnadsupphandlingsutredningen (Fi 1968: 44)	8	326 604	—	—
1967 års kommunalskattekommitté (Fi 1968: 51)	9	106 325	10 290	8 580

6	7	8	9	10	11	12	13	14
3 170	—	—	—	—	3 470	—	—	55 322
—	43 452	—	—	—	62 617	26 700	16 100	144 665
—	—	152	—	11 973	29 505	6 000	28 400	100 860
—	—	2 062	—	—	2 062	1 600	1 600	10 387
—	—	950	432	5 020	29 882	10 200	8 000	65 335
—	70 390	—	156	22 451	104 027	42 900	19 272	231 784
—	42 855	1 654	1 702	93	63 064	40 600	17 864	171 337
—	—	15	—	—	18 290	13 700	6 000	46 903
—	19 023	1 522	863	37 893	76 051	59 300	53 000	235 777
1 543	69 395	53	1 106	32 878	190 813	87 400	39 625	372 013
—	116 170	4 229	4 792	15 544	159 460	61 800	62 500	324 308
—	18 884	1 240	238	—	45 052	44 900	22 380	146 207
—	—	—	—	—	—	—	1 250	1 250
33 724	40 824	582	—	16	83 756	46 100	38 800	168 656
—	46 750	12 293	12 287	698	120 643	63 400	24 000	208 043
—	—	—	—	—	7 085	—	10 000	17 085
—	29 535	—	—	1 824	33 859	47 400	53 000	134 259
—	35 166	—	—	2 334	48 575	37 600	18 984	105 159
—	—	—	—	—	7 975	6 800	5 800	20 575
31 705	36 019	1 542	—	4 924	95 314	109 100	42 000	246 414
—	—	—	—	—	—	—	14 900	14 900
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	900	900
—	—	—	—	—	—	—	—	—
92 534	1 292 857	58 889	68 929	238 242	2 537 904	1 335 600	897 603	11 317 489
—	—	—	—	519	519	—	—	599 456
—	—	—	—	589	589	—	—	518 550
—	2 609	—	—	1 282	3 891	—	—	30 866
—	10 876	—	—	—	10 876	—	—	622 317
—	375	—	—	53	428	—	—	227 056
—	—	—	—	—	6 015	—	—	185 712
—	—	—	—	1 084	2 834	—	—	57 433
—	—	—	—	24 150	24 150	—	—	81 785
—	—	—	—	—	2 890	—	—	39 965
—	—	—	—	—	—	100	—	1 045 829
—	72 837	2 964	5 027	30 440	183 329	2 400	—	1 502 606
—	—	—	—	11 870	12 245	—	—	43 404
—	—	—	—	9 553	9 553	300	—	336 457
—	5 071	369	125	52 623	77 058	100	—	183 483

1	2	3	4	5
Utredningen (C 1969: 17) rörande fullföljdsordningen i vissa mål om avlöning m. m. ¹	10	40 534	960	1 305
Ledningsgruppen (Fi 1970: 54) för översyn av den statliga personaladministrationen	12	2 089	1 120	200
Statens läkarförhandlingsdelegation (Fi 1970: 55)	13	300 655	7 655	8 443
Riksskatteverkskommittén (Fi 1970: 66)	15	7 420	9 020	—
Delegationen (Fi 1970: 78) med uppgift att handlägga ärenden om tjänstetillsättning m. m. med anledning av inrättandet av riksskatteverket	17	—	4 900	4 575
Summa kr.		5 488 340	53 600	86 539
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Utredningsrådet			8 425	150
Organisationskommitté för datamaskincentralen vid statistiska centralbyrån			1 825	—
Byråchefen C. G. Fjellström			—	1 650
Långtidsutredningen			—	—
Överdirektören K. Edström			—	—
Kilometerskattenämnden			10 710	2 600
Diverse myndigheter			—	—
Diverse firmor			—	—
Diverse personer			8 000	—
Gemensamma kostnader			—	—
Lönekostnadspålägg på arvoden o. mistade avlöningsförmåner			—	—
Summa kr.			28 960	4 400

¹ Kommittéerna överflyttade från civildepartementet fr. o. m. 1.7.1969² Kommittén överflyttad från kommunikationsdepartementet fr. o. m. 1.7.1967³ Kommittén överflyttad från kommunikationsdepartementet fr. o. m. 1.12.1967

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	—	—	—	2 265	—	—	42 799
—	—	—	—	—	1 320	—	—	3 409
—	—	—	—	—	16 098	—	—	316 753
—	—	—	—	—	9 020	—	—	16 440
—	—	336	280	365	10 456	—	—	10 456
—	91 768	3 669	5 432	132 528	373 536	2 900	—	5 864 776
—	—	484	—	4 417	13 476	—	—	—
—	—	—	—	—	1 825	—	—	—
—	69 728	—	702	—	72 080	—	—	—
—	—	4 311	—	375 581	379 892	—	—	—
32 576	—	—	—	—	32 576	—	—	—
—	—	784	5 799	8 119	28 012	—	—	—
—	—	—	—	759 714	759 714	—	—	—
—	—	984	—	116 360	117 344	—	—	—
—	—	—	—	—203	7 797	—	—	—
—	—	—	—	68 130	68 130	—	—	—
—	—	—	—	728 375	728 375	—	—	—
32 576	69 728	6 563	6 501	2 060 493	2 209 221	—	—	—

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/1 1970	1/1 1970—30/1 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971¹				
Konsertbyråutredningen (E 1965: 45)	1972: 1	420 000	8 285	11 185
Utredningen (E 1965: 51) rörande lärarnas arbetsförhållanden	2	8 479 390	16 175	28 760
Sakkunniga (E 1967: 53) för beredning av frågor rörande upprättande av storaccelerator	3	—	—	—
Pedagogikutredningen (U 1968: 47)	4	410 522	10 920	29 304
Organisationskommittén (U 1968: 54) för behandling av vissa frågor rörande jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens skolor	5	158 319	11 200	20 167
Sakkunniga (U 1970: 51) för översyn av samordningen mellan värnpliktsutbildning och eftergymnasiala studier	6	9 441	15 600	3 800
Boställnämndssakkunnig (U 1970: 52) ^a	7	1 035	—	2 725
1970 års socionomutbildningsberedning (U 1970: 57)	8	31 993	16 525	25 943
Organisationskommittén (U 1971: 2) för ett institut för social forskning	9	—	—	—
Organisationskommittén (U 1971: 7) för nordiskt kulturellt samarbete	10	—	—	—
Organisationskommittén (U 1971: 8) för socialhögskola i Östersund	11	—	—	—
Summa kr.		9 510 700	78 705	121 884
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972¹				
Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté (E 1945: 30) ^a	1972: 12	—	—	—
Utredningen (E 1962: 41) rörande sjukgymnastutbildningen	13	—	—	—
Lokal- och utrustningsprogramkommittéerna (E 1965: 54) för universitet och högskolor	14	3 507 948	30 555	22 325
Utredningen (E 1965: 55) rörande sexual- och samlevnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet	15	1 562 024	5 935	19 868
1965 års musei- och utställningssakkunniga (E 1966: 52)	16	689 030	41 260	37 975
Reklamutredningen (K 1967: 43)	17	1 114 403	65 100	84 890
Läromedelsutredningen (E 1967: 50)	18	971 334	17 775	9 224
Kommittén (U 1968: 44) för television och radio i utbildningen	19	657 561	10 170	20 975
Dataarkiveringskommittén (U 1968: 48)	20	191 241	6 090	9 037

6	7	8	9	10	11	12	13	14
							Beräknad totalkostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)	
							¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971	
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktementsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmateriel m. m.)	Summa	Verkställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	Beräknade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Ledamöter	Sekr., experter m. fl.	Ledamöter	Sekr., experter m. fl.					
—	10 318	883	586	26	31 283	2 000	—	453 283
8 981	111 232	15 151	100	539 708	720 107	82 900	100 000	9 382 397
—	—	—	—	—	—	5 900	—	5 900
—	9 868	7 774	7 669	28 741	94 276	11 500	—	516 298
—	69 121	8 115	5 914	1 380	115 897	10 900	—	285 116
—	3 177	1 078	—	538	24 193	9 100	16 000	58 734
—	—	—	—	966	3 691	—	—	4 726
—	40 710	12 343	6 444	5 731	107 696	2 700	—	142 389
—	—	—	—	—	—	70 700	—	70 700
—	—	433	807	—	1 240	4 300	—	5 540
—	—	368	—	—	368	23 400	—	23 768
8 981	244 426	46 145	21 520	577 090	1 098 751	223 400	116 000	10 948 851
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
97 728	370 952	46 597	41 810	49 985	659 952	355 300	195 000	4 718 200
—	68 157	3 240	629	22 398	120 227	36 300	12 725	1 731 276
15 878	138 350	13 542	13 965	19 989	280 959	113 700	55 000	1 138 689
—	84 932	16 655	9 505	268 149	529 231	308 500	114 000	2 066 134
—	175 201	1 300	2 501	51 264	257 265	98 500	91 000	1 418 099
—	70 042	—	1 452	16 159	118 798	57 700	20 000	854 059
—	63 276	—	2 930	100 881	182 214	67 400	36 000	476 855

1	2	3	4	5
Sakkunniga (U 1968: 49) för förhandling om avtalsreglering av upphovsrättsliga frågor på undervisningsområdet	21	32 881	7 000	—
Konstnärsutbildningsakkunniga (U 1968: 52)	22	418 332	28 430	28 325
1968 års kyrkohandbokskommitté (U 1969: 44) ^a	23	140 110	—	46 979
1968 års utbildningsutredning (U 1969: 47)	24	1 746 129	13 657	174 493
1968 års studiemedelsutredning (U 1969: 48)	25	128 365	5 325	11 209
1968 års litteraturutredning (U 1969: 49)	26	541 014	11 230	48 147
1968 års beredning (U 1969: 50) om stat och kyrka	27	331 027	9 000	29 802
Kommittén (U 1969: 51) för studiestöd åt vuxna	28	130 535	11 875	7 560
Filmutredningen (U 1969: 52)	29	226 375	23 625	12 960
Svenska ESRO-kommittén (U 1970: 20)	30	633 014	9 575	7 950
Läraryrskommittén (U 1970: 44)	31	349 977	26 560	140 925
Universitetsrestaurangkommittén (U 1970: 46)	32	119 389	17 500	8 300
1969 års psalmskommitté (U 1970: 47) ^a	33	42 641	—	26 417
Kommittén (U 1970: 48) för medicinsk teknik i Linköping	34	6 859	3 100	2 500
1969 års radioutredning (U 1970: 49)	35	86 569	9 575	23 049
Sakkunnig (U 1970: 50) för utredning av frågan om de praktisk-teologiska övningsinstitutens framtida ställning m. m.	36	437	4 705	—
Sakkunnig (U 1970: 54) för utredning av förfarandet vid professorstillsättning	37	5 198	10 440	6 312
Särskilt uppdrag (U 1970: 55) åt förutvarande statsministern Tage Erlander	38	12 566	—	—
Kommittén (U 1970: 56) för försöksverksamhet med vuxenutbildning	39	15 663	9 785	1 945
Organisationskommittén (U 1970: 59) för riksinternatsskolor	40	—	2 200	2 175
Organisationskommittén (U 1970: 60) för högre musikutbildning	41	1 273	24 110	21 020
Utredningen (U 1970: 61) om musikaliska akademien	42	—	3 675	—
Organisationskommittén (U 1970: 62) för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland	43	—	9 620	22 021
Utredningen (U 1970: 63) om skolans inre arbete	44	—	6 940	13 224
Kårobligatorieutredningen (U 1970: 64)	45	—	6 840	1 930
Praktikcentrumkommittén (U 1970: 65)	46	—	8 600	15 425
Länsskolnämndsutredningen (U 1970: 66)	47	—	—	2 220
Kommittén (U 1970: 67) för frågor rörande demokratisering av utbildningsväsendet	48	—	5 525	—
Sameutredningen (U 1970: 68)	49	—	—	—
Kommittén (U 1971: 1) för fortbildning av journalister	50	—	—	—
U-landsforskningsutredningen (U 1971: 3)	51	—	—	—
Organisationskommittén (U 1971: 4) för bibliotekarieutbildning	52	—	—	—
1971 års bibelkommitté (U 1971: 5) för Gamla testamentet ^a	53	—	—	—
1971 års sakkunniga (U 1971: 6) för översättning av Nya testamentet ^a	54	—	—	460
Uppsala domkyrkas restaureringskommitté (U 1971: 9) ^a	55	—	—	—
Kommittén (U 1971: 10) med uppdrag att kartlägga anställningsförhållandena för icke-ordinarie lärare, assistenter och amanuenser inom universitets- och högskoleområdet	56	—	—	—
Summa kr.		13 661 895 444 777		861 642

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971¹

1960 års ecklesiastika boställsutredning ^a	1969: 3	—	—	—
1963 års bibelkommitté ^a	1970: 4	—	—	—
Filmcensurutredningen (E 1965: 56)	6	494 205	—	—
1967 års kommitté för internationell politik (U 1968: 46)	11	171 292	—	—

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	451	—	—	7 451	—	10 000	50 332
—	122 588	3 841	230	60 039	243 453	65 700	37 000	764 485
—	19 216	—	30 494	43 556	140 245	20 102	11 750	312 207
26 984	438 560	11 766	88 638	218 498	972 596	415 400	224 093	3 358 218
7 656	65 542	13 041	10 729	5 800	119 302	50 200	26 500	324 367
—	185 719	28 772	25 390	77 204	376 462	142 300	31 002	1 090 778
—	252 668	31 365	38 926	148 931	510 692	260 000	140 000	1 241 719
—	111 406	232	285	2 598	133 956	86 400	28 800	379 691
—	140 204	5 260	6 223	70 991	259 263	106 200	23 000	614 838
—	96 519	3 228	3 353	10 776	131 401	59 600	—	824 015
394	330 258	25 846	120 350	34 676	679 009	283 800	100 000	1 412 786
—	46 200	5 229	11 622	41 653	130 504	61 100	25 240	336 233
—	17 293	—	26 497	4 165	74 372	32 638	26 000	175 651
—	—	—	—	—	5 600	—	5 000	17 459
—	127 152	939	1 053	16 385	178 153	86 000	53 000	403 722
8 877	—	5 625	—	—	19 207	15 600	19 500	54 744
—	18 032	—	4 703	1 574	41 061	17 300	17 500	81 059
—	35 598	—	262	—	35 860	16 400	6 220	71 046
—	57 551	1 737	7 843	531 433	610 294	343 500	20 000	989 457
—	11 483	2 919	2 134	1 125	22 036	22 500	—	44 536
1 500	89 719	56 700	6 964	30 833	230 846	160 800	53 000	445 919
—	—	882	—	576	5 133	—	1 400	6 533
—	90 311	43 678	57 100	34 011	256 741	119 800	—	376 541
330	98 688	6 306	32 559	17 156	175 203	375 000	80 000	630 203
11 327	54 217	5 711	4 536	2 803	87 364	149 500	19 500	256 364
265	—	5 922	26 763	684	57 659	24 200	—	81 859
—	25 731	2 836	1 434	2 322	34 543	74 500	29 100	138 143
1 434	16 243	449	455	421	24 527	49 600	—	47 127
352	8 876	749	—	—	9 977	34 300	13 500	57 777
—	—	—	—	—	—	5 700	6 000	11 700
—	—	—	—	—	—	13 600	33 000	46 600
—	—	1 305	125	—	1 430	34 900	36 000	72 330
—	—	—	—	—	—	10 015	6 500	16 515
—	—	—	552	—	1 012	47 651	5 500	54 163
—	—	—	—	—	—	—	—	—
172 725	3 430 684	346 123	582 012	1 887 035	7 723 998	4 221 706	1 611 830	27 219 429
—	—	—	—	—	—	132	—	132
—	—	—	—	236	236	—	—	236
—	—	—	—	357	357	—	—	494 562
—	—	—	—	288	288	—	—	171 580

1	2	3	4	5
Yrkesutbildningsberedningen (E 1964: 57)	1971: 1	2 463 394	6 740	1 520
Kompetensutredningen (E 1966: 56)	2	2 177 448	8 880	15 982
Sakkunniga (E 1967: 55) med uppdrag att följa frågan om högre teknisk utbildning i Norrland	3	74 302	—	1 800
Skolledarutredningen (U 1968: 51)	4	441 556	8 470	3 880
Sakkunniga för översyn av föreliggande förslag till predikotexter ur Gamla testamentet för kyrkoårets sön- och helgdagar ³	7	770	—	795
Organisationskommittén (U 1970: 58) för dialekt- och ortnamnsarkiven m. m.	8	892	4 450	2 375
Summa kr.		5 823 859	28 540	26 352

D. Kostnader från kommittéanslaget 1970 71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.

Kulturrådet		48 085	85 032
Planeringsrådet för utbildningsfrågor		1 560	4 376
Svenska Unescorådet		22 800	4 265
Konstnärstipendienämnden och bestämmelser angående konstnärstipendier		55 375	7 817
Den nordiska kulturkommissionens svenska avdelning		—	954
Svenska ledamöter i ett svenskt-finskt samarbetsorgan med uppgift att verka för att underlätta den i Sverige bosatta finskspråkiga befolkningens utbildningsproblem		8 710	6 750
Representanter för Sverige i ett nordiskt kontaktorgan för radio- och televisionsfrågor		100	—
Svenska ledamöter i en nordisk kommitté för utredning av förutsättningarna för en samnordisk högre utbildning av sjuksköterskor		—	—
Rådgivande lokalkommitté för raketfältet i Kiruna		350	25
Interimsstyrelse för den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsorganisationen i Linköping		—	—
Interimsstyrelse för den botaniska trädgården i Frescati		3 050	750
Nordisk arbetsgrupp för vidareutbildning av sociologer m. fl.		1 000	375
Experter för att förbereda verksamheten vid statens dansskola		—	5 450
Utrustningsnämnden för universitet och högskolor m. m.		—	—
Sveriges ledamöter i styrelsen för den nordiska folkliga akademien i Kungälv		5 775	—
Indelningsärenden		—	—
Folkbokföringsutredningen		—	3 150
Statens Ungdomsråd		21 955	1 100
Nordisk kommitté rörande vulkanologiskt institut i Island		—	—
LUP-kommittén för Linköping		—	—
Svenska ledamöter i nordisk kommitté för utredning av studiesocialt stöd		—	—
Diverse myndigheter m. m.		—	—
Diverse firmor		—	—
Diverse personer		2 500	15 375
Gemensamma kostnader		—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner		—	—
Summa kr.		171 260	135 419

¹ Kostnaderna bestrids av kommittéanslaget i den mån ej annat anges i följande noter.

² Kostnaderna betalas med förskott ur kyrkofonden.

³ Kostnaderna beträfs av andra medel än kommittéanslaget. Kommittén redovisas utan kostnadsuppgifter enär den handhar uteslutande verkställighetsåtgärder.

⁴ Kostnaderna bestrids av andra medel än kommittéanslaget.

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	56 683	1 155	729	133 078	199 905	1 100	—	2 664 399
—	123 983	315	3 605	485 787	638 552	7 800	—	2 823 800
—	—	648	—	46 835	49 283	5 100	—	128 685
—	32 413	2 438	6 636	8 020	61 857	—	—	503 413
—	—	—	—	320	1 115	—	—	1 885
—	—	1 036	—	—	7 861	200	—	8 953
—	213 079	5 592	10 970	674 921	959 454	14 332	—	6 797 645
—	242 682	18 457	19 944	59 033	473 233	—	—	—
3 122	3 139	264	3 182	7 940	17 322	—	—	—
—	10 561	2 102	2 598	161	38 187	—	—	—
—	—	8 973	1 120	87 896	171 742	—	—	—
—	—	—	—	175 000	175 954	—	—	—
—	—	5 176	2 483	39 335	62 454	—	—	—
—	—	564	—	—	664	—	—	—
—	—	2 352	—	40	2 392	—	—	—
—	—	—	—	—	375	—	—	—
—	—	279	—	—	279	—	—	—
—	—	—	—	—	3 800	—	—	—
—	—	—	—	1 787	3 162	—	—	—
—	4 660	—	—	1 342	11 452	—	—	—
—	136 467	—	—	105 321	241 788	—	—	—
—	—	—	—	—	5 775	—	—	—
—	—	—	—	2 000	2 000	—	—	—
—	—	—	—	29 746	32 896	—	—	—
—	—	2 560	214	—4 225	21 604	—	—	—
—	—	2 103	—	—	2 103	—	—	—
—	—	2 019	—	—	2 019	—	—	—
—	1 193	459	—	181	1 833	—	—	—
—	—	—	—	1 468 457	1 468 457	—	—	—
13 110	—	5 433	476	14 959	20 868	—	—	—
—	—	9 071	3 465	113	43 634	—	—	—
—	—	—	—	289 889	289 889	—	—	—
—	—	—	—	1 440 109	1 440 109	—	—	—
16 232	398 702	59 812	33 482	3 719 084	4 533 991	—	—	—

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Skr., experter m. fl.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

Veterinärväsendeutredningen (Jo 1966: 30)	1972: 1	744 830	25 295	33 142
Utredningen (Jo 1968: 27) rörande grunderna för taxerättningen vid vissa anstalter på jordbrukets område	2	6 213	—	—
Laboratorieberedningen (Jo 1970: 8)	3	35 493	8 440	5 918
1969 års skogstekniska FoU-utredning (Jo 1970: 26)	4	13 885	8 370	30 575
Publika arrendeutredningen (Jo 1970: 32)	5	—	5 565	6 470
Sakkunniga (Jo 1971: 5) för forskning rörande skogs-trädsförädling och skogsgödsling	6	—	—	—
Summa kr.		800 421	47 670	76 105

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972

Trädgårdsnäringsutredningen (Jo 1959: 29)	1972: 7	—	1 200	2 500
Skogsbruksutredningen (Jo 1963: 26)	8	677 332	10 300	8 810
Skogspolitiska utredningen (Jo 1966: 28)	9	225 822	39 715	41 519
Lokal- och utrustningsprogramkommittén (Jo 1966: 31) för jordbrukets högskolor	10	184 101	1 500	21 450
Jaktmarksutredningen (Jo 1968: 31)	11	426 077	7 540	20 737
Fiskerinäringsutredningen (Jo 1968: 32)	12	141 027	21 350	19 942
Miljökontrollutredningen (Jo 1970: 20)	13	162 098	24 245	25 670
Sakkunniga (Jo 1970: 22) för planering av turistanläggningar och friluftsområden	14	139 356	15 885	31 189
Sambruksutredningen (Jo 1970: 24)	15	68 807	8 900	10 350
Fiskeadministrativa utredningen (Jo 1970: 25)	16	27 174	11 720	21 147
Nationalkommittén (Jo 1970: 27) för 1972 års FN-konferens om den mänskliga miljön	17	39 338	12 055	66 019
Naturvårdskommittén (Jo 1970: 28)	18	184	6 905	9 611
Organisationskommittén (Jo 1970: 30) i anledning av veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts omlokalisering	19	—	22 850	36 948
Utredningen (Jo 1970: 31) om inrättande av en fältstation i Skara	20	—	7 850	30 525
Utredningen (Jo 1970: 33) rörande fritidsbåttrafiken	21	—	10 025	7 991
Utredningen (Jo 1971: 1) rörande omhändertagande och behandling av kemiskt avfall m. m.	22	—	2 800	1 950
1971 års Svalövsutredning (Jo 1971: 2)	23	—	—	—
Utredningen (Jo 1971: 3) rörande galoppsporten	24	—	—	—

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad total-kostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
						¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och trakta-mentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings-kostnader, hyror, skriv-materiel m. m.)	Summa	Verk-ställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	Beräk-nade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Leda-möter	Sekr., experter m. fl.	Leda-möter	Sekr., experter m. fl.					
—	70 281	—	1 568	150 590	280 876	3 800	—	1 029 506
—	—	—	—	279	279	700	4 340	11 532
—	—	2 308	1 778	—	18 444	7 800	—	61 737
—	1 465	6 745	10 460	6 723	64 337	7 100	—	85 322
63 410	1 407	1 059	4 005	558	82 475	2 400	—	84 875
—	—	—	—	—	—	6 500	10 000	16 500
63 410	73 153	10 112	17 811	158 150	446 411	28 300	14 340	1 289 472
—	—	—	—	—	3 700	—	9 500	13 200
—	62 148	118	1 689	3 371	86 436	55 600	22 020	841 388
—	—	2 222	2 021	33 000	118 477	23 400	26 000	393 699
—	—	620	852	—	24 422	12 600	5 400	226 523
—	70 143	1 053	1 292	168	100 933	55 600	36 174	618 784
—	90	6 974	3 520	538	52 414	18 800	16 000	228 241
—	150 670	2 968	14 014	17 432	234 999	393 700	49 600	840 397
2 806	145 948	18 412	37 186	659 600	911 026	319 700	80 796	1 450 878
—	—	2 679	2 971	25 852	50 752	15 500	19 100	154 159
—	682	45	—	—	33 594	16 300	12 735	89 803
13 229	153 300	843	18 627	75 748	359 821	220 700	—	619 859
—	87 007	5 259	4 914	4 141	117 837	38 500	23 376	179 897
8 660	70 298	10 776	16 581	10 641	176 754	72 500	48 900	298 154
—	5 000	1 376	2 777	872	48 400	20 700	11 600	80 700
—	49 927	672	2 250	8 049	78 914	47 600	30 500	157 014
—	6 219	224	—	51	11 244	1 174 900	400 300	1 586 444
—	—	—	—	—	—	26 700	11 500	38 200
—	—	—	—	—	—	6 200	16 000	22 200

1	2	3	4	5
Organisationskommittén (Jo 1971: 4) för beredning av vissa frågor med anledning av inrättandet av statens livsmedelsverk	25	—	—	—
Utredningen (Jo 1971: 6) rörande kontrollanstalterna på jordbrukets område	26	—	—	—
Summa kr.		2 091 316	204 840	356 358

C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971

Arrendelagsutredningen		869 667	—	—
Växtförädlingsskyddsutredningen		503 616	—	—
1964 års rennäringsakkunniga (Jo 1965: 29)		468 691	—	—
1966 års Flyingedelegation (Jo 1967: 31)	1971: 1	19 924	1 415	100
Organisationskommittén (Jo 1970: 19) för en nordisk fiskerikonferens år 1970	2	7 104	2 140	3 755
1969 års mjölkpriskommitté (Jo 1970: 21)	3	24 569	21 050	12 998
Utredningen (Jo 1970: 23) om stöd till jordbruket i norra Sverige	4	79 535	12 250	21 403
1967 års fiskehamnsutredning (K 1968: 50)		175 123	—	—
Utredningen (Jo 1970: 29) om den fortsatta driften av Norrvikens trädgårdar	5	—	8 000	7 074
Summa kr.		2 148 229	44 855	45 330

D. Kostnader för kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.

Ersättning för vissa utredningsuppdrag:				
Y. Ericsson		526 350	6 000	—
Miljövårdsberedningen		278 465	3 525	3 725
Diverse personer		—	—	1 200
Gemensamma kostnader		45 204	—	—
Diverse myndigheter				
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner		233 874	—	—
Summa kr.		1 083 893	9 525	4 925

¹ I beloppet ingår lönekostnadspålägg.

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	—	—	—	—	30 300	57 000	87 300
—	—	—	—	—	—	7 900	13 300	21 200
44 695	801 432	54 241	108 694	839 463	2 409 723	2 557 200	889 801	7 948 040
—	—	—	401	—	401	—	—	870 068
—	—	—	—	404	404	—	—	504 020
—	—	—	—	1 138	1 138	300	—	470 129
—	—	425	29	—	1 969	2 400	—	24 293
—	—	3 299	2 451	8 881	20 526	—	—	27 630
—	9 500	1 025	2 403	30 324	77 300	—	—	101 869
—	—	6 849	1 865	72 878	115 245	—	—	194 781
—	—	—	—	22 397	22 397	—	—	197 521
—	—	2 495	3 711	283	21 563	—	—	21 564
—	9 500	14 093	10 860	136 305	260 943	2 700	—	2 411 875
29 420	—	—	—	268	35 688	—	—	—
—	174 641	3 240	1 383	25 058	211 572	—	—	—
—	—	—	—	—	1 200	—	—	—
—	—	—	—	1 394	1 394	—	—	—
—	—	—	—	227 775	227 775	—	—	—
—	—	—	—	456 579	456 579	—	—	—
29 420	174 641	3 240	1 383	711 074	934 208	—	—	—

HANDELSDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/1 1970	1/1 1970—30/1 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Svenska delegationen (H 1961: 21) i nordiska ekonomiska samarbetsutskottet ¹	1972: 1	1 786 258	—	—
Konsumentutredningen (H 1968: 9)	2	783 882	42 305	53 543
Kommerskollegieutredningen (H 1969: 12)	3	237 531	4 800	12 260
1970 års affärstidskommitté (H 1970: 13)	4	8 238	38 105	4 849
Auktorisationsutredningen (H 1970: 15)	5	—	—	—
Summa kr.		2 815 909	85 210	70 652
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Butiksetableringsutredningen (H 1968: 7)	1972: 6	216 120	—	1 662
Patentpolicykommittén (H 1969: 10)	7	53 803	—	—
Exportfrämjandeutredningen (H 1970: 12)	8	—	10 740	22 025
Distributionsutredningen (H 1970: 14)	9	8 820	11 000	12 040
Försörjningsberedskapsutredningen (H 1971: 1)	10	—	—	—
Resegarantiutredningen (H 1971: 2)	11	—	—	—
Summa kr.		278 743	21 740	35 727
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971				
Utredningen (H 1965: 17) rörande tillsynen över lotteriverksamheten	1971: 1	88 211	9 450	4 600
Bensinhandelsutredningen (H 1968: 8)	2	202 191	—	—
Krigsmaterielutredningen (H 1970: 11)	3	23 930	11 280	3 750
Summa kr.		314 332	20 730	8 350
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Diverse myndigheter m. m.		—	—	—
Diverse personer		—	20 000	1 070
Gemensamma kostnader		—	—	—
Lönekostnadspålägg på arvoden och mistade avlöningsförmåner		—	—	—
Summa kr.		—	20 000	1 070

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad total kostnad t. o. m. ¹ / ₁₁ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
								¹ / ₇ — ¹ / ₁₁ 1971
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och trakta- mentsersätt- ningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings- kostnader, hyror, skriv- materiel m. m.)	Summa	Verk- ställda utgifter ¹ / ₇ — ¹ / ₁₀	Beräk- nade utgifter ¹ / ₁₁ — ¹ / ₁₃	
Leda- möter	Sekr., experter m. fl.	Leda- möter	Sekr., experter m. fl.					
—	—	—	—	—	91 356	3 547	—	1 881 161
78 509	211 304	21 115	7 357	42 817	456 950	133 200	40 000	1 414 032
10 017	94 882	—	296	1 570	123 825	61 300	32 725	455 381
25 364	3 216	10 525	828	114 654	197 541	400	—	206 179
44 365	37 027	—	—	141	81 533	64 000	7 000	152 533
158 255	346 429	31 640	8 481	159 182	951 205	262 447	79 725	4 109 286
19 023	31 705	3 476	161	85	56 112	57 700	30 000	359 932
—	—	321	2 343	11	2 675	4 200	1 000	61 678
—	12 627	11 015	11 995	31 427	99 829	36 000	14 300	150 129
13 634	19 454	7 903	—	4 017	68 048	61 400	7 000	145 268
—	—	—	—	—	—	43 800	20 000	63 800
—	—	—	—	—	—	28 600	16 000	44 600
32 657	63 786	22 715	14 499	35 540	226 664	231 700	88 300	825 407
—	—	—	—	18 972	33 022	—	—	121 233
—	—	—	—	38 076	38 076	—	—	240 267
—	—	3 867	—	7 822	26 719	—	—	50 649
—	—	3 867	—	64 870	97 817	—	—	412 149
—	—	—	—	220 000	220 000	—	—	—
—	12 022	1 648	937	—	35 677	—	—	—
—	—	—	—	31 676	31 676	—	—	—
—	—	—	—	200 367	200 367	—	—	—
—	12 022	1 648	937	452 043	487 720	—	—	—

¹ Kostnaderna bestrids med andra medel än kommittéanslaget.

INRIKESDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971

Byggindustrialiseringsutredningen (In 1965: 30)	1972: 1	1 281 074	5 000	4 800
Låginkomstutredningen (In 1967: 27)	2	2 697 373	2 575	30 071
KSA-utredningen (In 1967: 28)	3	827 735	33 315	82 115
Sakkunnig (In 1970: 35) för översyn av bidragsbestäm- melser m. m. inom arbetsmarknadsutbildningen	4	—	4 225	1 375
Summa kr.		4 806 182	45 115	118 361

B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid in-
gången av 1972

Utlänningsutredningen (In 1963: 37)	1972: 5	714 896	11 700	6 500
Låneunderlagsgruppen (In 1966: 27)	6	674 803	4 125	10 785
Expertgruppen (In 1967: 24) för regional utrednings- verksamhet	7	1 877 247	14 100	92 227
Delegationen (In 1967: 30) för bostadsfinansiering	8	378 400	15 925	10 500
Expertgruppen (In 1968: 14) för utredningsverksamhet i arbetsmarknadsfrågor	9	176 620	1 490	10 020
Servicekommittén (In 1968: 16)	10	249 605	23 360	13 341
Byggarbetskraftsutredningen (In 1968: 19)	11	168 471	7 425	24 657
Utredningen (In 1969: 19) om förhandlingsrätt för ar- betstagarorganisation beträffande pensionerade med- lemmar	12	81 246	4 000	10 060
1968 års lokaliseringsutredning (In 1969: 20)	13	271 469	850	13 818
Invandrarutredningen (In 1969: 22)	14	329 258	20 320	33 503
Utredningen (In 1969: 24) rörande den skyddade syssel- sättningen	15	135 792	2 810	82 975
Sakkunnig (In 1969: 25) för utredning rörande statens ekonomiska stöd till allmänna samlingslokaler	16	15 624	240	2 066
Saneringsutredningen (In 1970: 26)	17	176 257	14 160	17 017
Glesbygdsutredningen (In 1970: 27)	18	171 904	5 865	13 756
Expertgruppen (In 1970: 28) för vissa zigenarfrågor	19	79 191	10 215	24 018
Utredningen (In 1970: 29) rörande arbetsförmedlingen inom vissa yrkesområden m. m.	20	26 085	9 395	14 419
Utredningen (In 1970: 30) rörande ökad anställnings- trygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen	21	152	4 060	6 931
Byggkonkurrensutredningen (In 1970: 31)	22	18 101	4 625	7 600
Paritetslåneutredningen (In 1970: 32)	23	603	15 480	26 510
Industricentrautredningen (In 1970: 33)	24	—	—	5 200
Sveriges internationella byggnadskommitté (In 1970: 34)	25	—	—	1 850
Boendeutredningen (In 1970: 36)	26	—	—	3 425

6	7	8	9	10	11	12	13	14
						¹ / ₇ — ³¹ / ₁₁ 1971		Beräknad total-kostnad t. o. m. ³¹ / ₁₁ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner	Rese- och trakta-mentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings-kostnader, hyror, skriv-materiel m. m.)		Summa	Verk-ställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₁	Beräk-nade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₁	
Leda-möter	Sekr., experter m. fl.	Leda-möter	Sekr., experter m. fl.					
—	12 264	36	—	47 740	69 840	26 400	—	1 377 314
150 981	35 211	—	8 045	752 863	979 746	398 600	150 000	4 225 719
302	98 398	14 955	6 047	15 123	250 255	41 200	101 000	1 220 190
4 921	9 842	623	487	—	21 473	13 000	—	34 473
156 204	155 715	15 614	14 579	815 726	1 321 314	479 200	251 000	6 857 696
—	77 172	8 123	8 952	159	112 606	61 100	14 000	902 602
—	23 556	—	—	11 640	50 106	146 400	10 000	881 309
19 027	198 600	3 488	50 656	501 267	879 365	455 400	55 000	3 267 012
—	67 291	—	372	—	94 088	22 800	8 000	503 288
—	17 892	895	1 852	104 931	137 080	15 000	4 800	333 500
—	79 438	4 375	9 814	165 267	295 595	191 600	18 100	754 900
—	51 926	6 571	11 551	90 584	192 714	42 500	40 400	444 085
8 025	29 535	—	87	303	52 010	2 500	16 000	151 756
398	66 689	557	546	1 707	84 565	29 300	7 500	392 834
—	152 240	4 919	3 401	62 051	276 434	161 700	50 600	817 992
—	137 133	3 033	8 386	158 564	392 901	108 800	36 000	673 493
—	—	36	528	—	2 870	11 500	4 000	33 994
—	183 135	5 071	10 668	21 102	251 153	140 700	31 300	599 410
2 858	227 398	40 477	38 201	53 019	381 577	106 500	45 000	704 981
—	192 442	2 237	11 301	8 433	248 646	86 500	30 000	444 337
—	64 009	14 562	7 745	2 150	112 280	27 900	17 000	183 265
—	124 644	515	964	3 724	140 838	129 200	68 000	338 190
9 230	100 158	118	3 276	7 754	132 761	71 200	49 000	271 062
—	15 874	1 447	6 074	633	66 018	59 200	19 000	144 821
—	38 239	462	3 402	435	47 738	50 500	20 700	118 938
—	—	2 109	736	313	5 008	27 700	17 000	49 708
—	24 243	592	—	7 410	35 670	81 600	46 900	164 170

1	2	3	4	5
Svenska sakkunniga (In 1971: 1) i nordiskt samarbetsorgan för Nordkalottfrågor	1972: 27	—	—	—
Sakkunnig (In 1971: 2) för inventering av forskningsresultat, statistik m. m. rörande välfärdsutvecklingen i Sverige	28	—	—	—
Summa kr.		5 545 724	170 145	431 178
C. Komiteer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971				
Nordiska kommittén (In 1968: 17) för utlänningslagstiftning	1971: 1	21 561	14 500	8 680
Byggplaneringsutredningen (In 1968: 20)	2	231 711	6 150	10 190
Ungdomsbostadsutredningen (In 1969: 23)	3	215 634	9 375	1 200
Summa kr,		468 906	30 025	20 070
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Lokaliseringsberedningen			1 260	—
Järkholm, U.			—	—
Diverse myndigheter			—	—
Diverse firmor			—	—
Diverse personer			—	750
Gemensamma kostnader			—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner			—	—
Summa kr.			1 260	750

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	—	—	—	—	—	10 000	10 000
—	—	—	—	—	—	8 100	13 100	21 200
39 538	1 871 614	99 587	178 512	1 201 446	3 992 023	2 037 700	631 400	12 206 847
—	—	1 419	1 079	60	25 738	—	—	47 299
—	—	43 754	1 372	—	61 466	—	—	293 177
—	13 092	721	80	47 306	71 774	—	—	287 408
—	13 092	45 894	2 531	47 366	158 978	—	—	627 884
—	—	—	—	60	1 320	—	—	—
—	24 789	—	—	—	24 789	—	—	—
—	—	—	—	27 551	27 551	—	—	—
—	—	3 643	—	59 232	62 875	—	—	—
—	375	2 094	425	—	3 644	—	—	—
—	—	—	—	104 438	104 438	—	—	—
—	—	—	—	734 868	734 868	—	—	—
—	25 164	5 737	425	926 149	959 485	—	—	—

CIVILDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Sekr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
Kommunalrättskommittén (In 1960: 43)	1972: 1	1 295 759	23 715	27 064
Utredningen (In 1965: 25) angående Malmö stads återinträde i Malmöhus läns landsting	2	32 258	—	—
1964 års civilbefälhavarutredning (In 1965: 28)	3	170 381	9 210	9 621
Räddningstjänstutredningen (In 1966: 29)	4	291 507	6 770	34 480
Utredningen (C 1970: 26) rörande centralorgan inom exekutionsväsendet	5	43 061	11 400	14 835
Kommittén (C 1970: 31) för den partiella omorganisationen av den statliga länsförvaltningen	6	61	21 450	21 210
Utredningen (C 1970: 32) om södra Sveriges skogsindustri	7	—	2 800	3 175
Summa kr.		1 833 027	75 345	110 385
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Göteborgsutredningen (In 1963: 49)	1972: 8	46 018	2 455	1 500
Landstingens arkivutredning (In 1964: 26)	9	164 267	560	6 758
Exekutionsväsendets organisationsnämnd (In 1965: 29) (EON)	10	3 918 755	11 018	29 754
Riksnämnden (K 1968: 57) för kommunal beredskap	11	186 491	10 275	23 450
Bygglagutredningen (K 1969: 55)	12	402 232	7 035	9 087
Rådgivande expertgruppen (C 1970: 24) för fysisk riksplanering	13	8 727	9 975	—
Utredningen (C 1970: 24) angående säkerhetsföreskrifter rörande hissar och rulltrappor	14	—	3 200	1 400
Nordiska kommunalrättskommittén (C 1970: 27)	15	—	4 600	1 500
Länsberedningen (C 1970: 28)	16	6 112	2 800	11 583
Utredningen (C 1970: 29) om den kommunala demokratin	17	—	9 220	5 925
Utredningen (C 1970: 30) rörande lagteknisk översyn av kommunallagarna m. m.	18	—	6 600	7 250
Summa kr.		4 732 602	67 738	98 207
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971				
Kartprisutredningen (Jo 1968: 29)	1971: 2	98 765	4 100	21 762
Kommunalvalskommittén (K 1968: 58)	3	204 334	—	9 950
Kommittén för barns utemiljö (K 1968: 59)	4	173 633	—	—
Utredningen (C 1970: 23) om omfattningen av Södertälje kommunblock	5	1 427	—	—
Summa kr.		478 159	4 100	31 712

6	7	8	9	10	11	12	13	14
								Beräknad total-kostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)
						¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971		
Ersättning för mistade avlö-ningsförmåner		Rese- och trakta-mentsersätt-ningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings-kostnader, hyror, skriv-materiel m. m.)	Summa	Verk-ställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₀	Beräk-nade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Leda-möter	Sekr., experter m. fl.	Leda-möter	Sekr., experter m. fl.					
—	77 212	9 532	12 707	318	150 548	57 000	25 000	1 528 307
—	—	—	1 791	—	1 791	1 800	25 000	60 849
—	75 034	9 783	3 667	212	107 527	8 400	14 000	300 308
—	48 692	—	7 762	225	97 929	46 000	—	435 436
—	67 325	4 525	10 249	5 204	113 538	27 800	—	184 399
—	1 699	4 249	6 002	617	55 227	14 600	—	69 888
—	32 893	2 839	1 470	334	43 511	44 600	30 000	118 111
—	302 855	30 928	43 648	6 910	570 071	200 200	94 000	2 697 298
—	—	699	—	88	4 742	19 100	3 000	72 860
724	26 671	521	1 654	1 513	38 401	4 300	7 000	213 968
974	815 192	2 743	31 891	306 042	1 197 614	499 700	215 000	5 831 069
—	—	234	5 495	85	39 539	9 500	4 000	239 530
—	241 089	6 138	15 002	23 294	301 645	277 500	69 700	1 051 077
—	—	4 868	—	37	14 880	6 000	1 900	31 507
—	—	—	—	—	4 600	7 800	3 000	15 400
—	—	—	—	320	6 420	200	1 000	7 620
621	177 531	24 795	40 852	3 429	261 611	119 300	67 200	454 223
—	31 072	3 399	2 223	101 395	153 234	35 200	30 000	218 434
—	17 173	—	—	—	31 023	24 300	7 500	62 823
2 319	1 308 728	43 397	97 117	436 203	2 053 709	1 002 900	409 300	8 198 511
—	—	—	3 386	243	29 491	—	—	128 256
3 000	57 370	1 308	—	20 922	92 550	1 700	—	298 584
—	—	—	—	115 148	115 148	42 800	—	331 581
—	4 875	585	—	60	5 520	—	—	6 947
3 000	62 245	1 893	3 386	136 373	242 709	44 500	—	765 368

1	2	3	4	5
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Ersättning till utredningsmän i indelningsärenden			—	—
Diverse personer			—	—
Diverse firmor			—	—
Gemensamma kostnader			—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner			—	—
	Summa kr.		—	—

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	—	87	—	2 000	2 087			
—	—	—	612	387	999			
—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	14 572	14 572			
—	—	—	—	479 888	479 888			
—	—	87	612	496 847	497 546			

INDUSTRIDEPARTEMENTET

1	2	3	4	5
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen	Utgifter		
		t. o. m. 30/6 1970	1/7 1970—30/6 1971	
			Arvoden	
			Ledamöter	Skr., experter m. fl.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1971				
1964 års geologiutredning (H 1965: 15) ¹	1972: 1	602 722	5 500	9 105
Summa kr.		602 722	5 500	9 105
B. Kommittéer som fortsätter sin verksamhet vid ingången av 1972				
Koncentrationsutredningen (Fi 1962: 37) ²	1972: 2	2 573 570	5 650	15 980
1968 års utredning (Fi 1969: 49) om rörtransport av olja och gas ¹	3	302 153	17 125	12 700
Kraftledningsinträngsutredningen (Fi 1969: 52) ¹	4	2 972	1 350	1 200
Havsresursutredningen (Fi 1969: 57)	5	17 961	14 400	31 075
Delegationen (Fi 1969: 64) för försöksverksamhet med företagsdemokrati i de statliga aktiebolagen ¹	6	173 692	8 350	15 398
Delegationen (I 1970: 15) för samordning av den statliga läkemedelsproduktionen	7	—	10 345	94
Utredningen (I 1970: 16) rörande närförläggning av atomkraftverk	8	—	8 700	25 800
Delegationen (I 1970: 17) för de mindre och medelstora företagen	9	—	6 250	3 900
Grafiska kommittén (I 1970: 18)	10	—	7 860	400
Metallmanufakturutredningen (I 1970: 19)	11	—	2 500	3 600
Utredningen (I 1970: 20) om möbelindustrin	12	—	—	77
Installationsbranschutredningen (I 1970: 21)	13	—	—	2 000
Utredningen (I 1971: 1) rörande eldistributionens och elproduktionens organisation	14	—	—	—
Utredningen (I 1971: 2) rörande näringspolitiska åtgärder på det datatekniska området	15	—	—	—
Delegationen (I 1971: 3) för samordning av utredningsverksamheten rörande verkstadsindustrin	16	—	—	—
Summa kr.		3 070 348	82 530	112 224
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1971				
1966 års atomenergiutredning	1970: 1	97 595	—	—
Energikommittén (H 1965: 18) ¹	1971: 1	437 275	—	—
1967 års gruvutredning (Fi 1968: 45) ¹	2	215 736	—	—
Sakkunniga (Fi 1968: 49) med uppdrag att överlägga med varvsindustrin	3	493 922	—	—
TEKO-utredningen (Fi 1969: 55) ¹	4	769 468	11 000	36 371

6	7	8	9	10	11	12	13	14
							Beräknad totalkostnad t. o. m. ³¹ / ₁₂ 1971 (s:a av kol. 3, 11, 12 och 13)	
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktementsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmateriel m. m.)	Summa	¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1971 Verkställda utgifter ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₀	Beräknade utgifter ¹ / ₁₁ — ³¹ / ₁₂	
Ledamöter	Skr., experter m. fl.	Ledamöter	Skr., experter m. fl.					
—	112 792	—	424	27 359	155 180	1 500	—	759 402
—	112 792	—	424	27 359	155 180	1 500	—	759 402
—	19 688	—	—	79 340	120 658	21 700	6 510	2 722 438
—	—	1 106	—	67 913	98 844	28 700	36 500	466 197
—	—	45	16	63 497	66 108	900	16 000	85 980
—	19 547	935	6 019	26 012	97 988	55 700	25 500	197 149
146	244 177	2 295	49 190	51 002	370 558	241 200	79 700	865 150
—	—	—	—	—	10 439	2 200	6 000	18 639
—	—	—	3 981	668 942	707 423	19 000	155 000	881 423
21 161	44 519	7 548	20 692	8 801	112 871	123 500	73 000	309 371
—	1 150	—	50	87 217	96 677	5 300	105 000	206 977
—	38 343	3 715	661	8 851	57 670	59 100	113 500	230 270
29 771	9 140	1 586	—	1 777	42 351	68 900	96 500	207 751
—	43 573	—	1 106	4 909	51 588	79 800	32 900	164 288
—	—	—	—	—	—	—	10 000	10 000
—	—	—	—	—	—	—	40 000	40 000
—	—	—	—	—	—	—	2 000	2 000
51 078	420 137	17 230	81 715	1 068 261	1 833 175	706 000	798 110	6 407 633
—	—	—	—	24	24	—	—	97 619
—	—	—	—	16 492	16 492	—	—	453 767
—	16 743	—	42	33 040	49 825	—	—	265 561
—	—	63	—	4 666	4 729	—	—	498 651
—	40 766	4 217	20	110 308	202 682	—	—	972 150

1	2	3	4	5
Utredningen (Fi 1969: 58) om formerna för förbättrad information och vidgat samarbete mellan företag och samhälle (Samarbetsutredningen) ¹	5	508 042	2 760	26 757
1969 års utredning (I 1970: 14) för samordnad forskning	6	160 250	2 600	7 250
Summa kr.		2 682 288	16 360	70 378
D. Kostnader från kommittéanslaget under budgetåret 1970/71 för sakkunniga biträden inom departementet m. m.				
Näringspolitiska rådet		4 912	3 075	3 750
Industrins Utredningsinstitut		150 000	—	—
Statens Elransoneringsnämnd		—	—	—
Kommitté med uppdrag att förbereda visst svenskt deltagande i 1971 års Genèvekonferens		—	—	—
Dokmanovic, Irene Christina kontorist		21 513	—	—
Larsson, Inga Ida Amalia, kontorist		—	—	—
Söderström, Alva Marianne		—	—	—
Diverse myndigheter		—	—	—
Diverse firmor		—	—	—
Diverse personer		—	3 107	—
Gemensamma kostnader		7 692	—	—
Lönekostnadspålägg 23 % på arvoden och mistade avlöningsförmåner		258 989	—	—
Summa kr.		443 106	6 182	3 750

¹ Kommittén överflyttad från finansdepartementet fr. o. m. 1.7.1969² Kommittén överflyttad från finansdepartementet fr. o. m. 1.4.1971

6	7	8	9	10	11	12	13	14
—	31 778	820	—	148 386	210 501	—200	—	718 343
—	—	—	1 865	35 873	47 588	—	—	207 838
—	89 287	5 100	1 927	348 789	531 841	—200	—	3 213 929
—	—	2 071	—	—	8 896			
—	—	—	—	195 500	195 500			
—	—	—	—	30 925	30 925			
—	—	291	—	—	291			
—	1 398	—	—	12	1 410			
—	3 552	—	—	—	3 552			
—	4 897	—	—	—	4 897			
—	—	—	—	339 499	339 499			
—	—	—	—	6 828	6 828			
—	3 548	—	—	95	6 750			
—	—	—	—	5 589	5 589			
—	—	—	—	304 005	304 005			
—	13 395	2 362	—	882 453	908 142			

Betänkanden utkomna från trycket under år 1971

Statens offentliga utredningar 1971

Kronologisk förteckning

1. SOU 71. Handbok för det officiella utredningstrycket. Beckman. Fi.
2. Post- och Inrikes Tidningar. Norstedt & Söner. Ju.
3. Veterinärdistriktsindelningen, m. m. Svenska Reproduktions AB. Jo.
4. Kommunala val. Esselte. C.
5. Svensk industri under 70-talet med utblick mot 80-talet. Bilaga 2. Esselte. Fi.
6. Ny sjömanslag. Esselte. K.
7. Finansiella tillväxtaspekter 1960—1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 4. Esselte. Fi.
8. Arbetskraftsresurserna 1965—1990. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 1. Esselte. Fi.
9. Större företags offentliga redovisning. Esselte. Fi.
10. Snatteri. Berlingska Boktryckeriet, Lund. Ju.
11. Ett nytt bilregister. Göteborgs Offsettryckeri AB. K.
12. Miljövården i Sverige under 70-talet. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 8. Esselte. Fi.
13. Utvecklingstendenser inom offentlig sektor. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 6. Esselte. Fi.
14. Varuhandeln fram till 1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 3. Esselte. Fi.
15. Förslag till aktiebolagslag m. m. Tryckeribolaget. Ju.
16. Regional utveckling och planering. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 7. Esselte. Fi.
17. Malm — Jord — Vatten. Svenska Reproduktions AB. I.
18. Mått och vikt. Norstedt & Söner. Fi.
19. Familjepensionsfrågor m. m. Berlingska Boktryckeriet, Lund. S.
20. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Betänkande I. Norstedt & Söner. K.
21. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga A. Norstedt & Söner. K.
22. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga B. Norstedt & Söner. K.
23. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Register m. m. Norstedt & Söner. K.
24. Vuxenpedagogisk forskning och utbildning. Berlingska Boktryckeriet, Lund. U.
25. Boendeservice 3. Kommunstudien. Esselte. In.
26. Boendeservice 4. Projektstudien. Esselte. In.
27. Boendeservice 5. Totalkostnadsstudien. Esselte. In.
28. Boendeservice 6. Strukturstudien. Esselte. In.
29. Kyrkan kostar. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
30. Sjömanspension. Göteborgs Offsettryckeri AB. K.
31. Den svenska betalningsbalansstatistiken. Esselte. Fi.
32. Valutareserven och utrikeshandelns finansiella struktur. Bilaga till Den svenska betalningsstatistiken. Esselte. Fi.
33. Fri affärstid. Göteborgs Offsettryckeri AB. H.
34. Lastbil och Taxi. Beckman. K.
35. Den fria rörligheten för personer inom EEC. Esselte. In.
36. Produktionsresurser för tv och radio i utbildningen. Esselte. U.
37. Konsumentpolitik — riktlinjer och organisation. Tryckeribolaget. H.
38. Särskilda tandvårdsanordningar för vissa patientgrupper. Göteborgs Offsettryckeri AB. S.
39. Den svenska köpkraftsfördelningen 1967. Berlingska Boktryckeriet, Lund. In.
40. Export och import 1971—1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 5. Esselte. Fi.
41. Ny domstolsadministration. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
42. Försäkring och annat kontant stöd vid arbetslöshet. Esselte. In.
43. Arbetskraftens struktur och dimensioner. Esselte. In.
44. Bilagor till KSA-utredningens betänkande. Esselte. In.
45. Utsökningsrätt XI. Norstedt & Söner. Ju.
46. Teknisk översyn av kapitalbeskattningen. Norstedt & Söner. Fi.
47. Psykologiska urvalsmetoder inom statsförvaltningen. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
48. Personurval med hjälp av psykologiska undersökningar. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
49. Unga lagöverträdare I. Esselte. Ju.
50. Räddningstjänst. Göteborgs Offsettryckeri AB. C.
51. Invandrarutredningen I. Göteborgs Offsettryckeri AB. In.
52. Byggandets industrialisering. Beckman. In.
53. Lärarnas arbete. En statistisk arbetstidsstudie. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
54. Lärarnas arbete. Bilaga I. Tekniska rapporter. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
55. Lärarnas arbete. Bilaga II. Tabeller. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
56. Ny moratorielag. Svenska Reproduktions AB. Ju.
57. Utbildning av vissa värnpliktiga i stabs-tjänst. Esselte. Fö.
58. Rätten till abort. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
59. Högsta domstolens kansli. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
60. Universitetsstudier utan examen. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
61. Val av utbildning och yrke. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
62. Högre utbildning och arbetsmarknad. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
63. Vintersjöfart. Beckman. K.
64. Sanering I. Esselte. In.
65. Sanering II. Bilagor. Esselte. In.
66. Mellanölsfrågan. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
67. Rän-teomfördelning och vinstutdelning. Göteborgs Offsettryckeri AB. In.

Anm. Om särskild tryckort ej anges är tryckorten Stockholm.

68. Läkartjänster. Göteborgs Offsettryckeri AB. S.
69. Näringspolitiken — ny verksorganisation. Göteborgs Offsettryckeri AB. H.
70. Plan och prognos. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 9. Esselte. Fi.
71. Bokskogens bevarande. Svenska Reproduktions AB. Jo.
72. Maskinell teknik vid de allmänna valen. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
73. Fonogrammen i musiklivet. Esselte. U.
74. Kriminalvård i anstalt. Esselte. Ju.
75. Hushållning med mark och vatten. Esselte. C.
76. Offentligt biträde och kostnadsersättning i förvaltningsärenden. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
77. Svenska folkets alkoholvanor. Esselte. Fi.
78. Jordbruksbeskattningen. Beckman. Fi.
79. Byggnadsindex för bostäder. Esselte. Fi.
80. Vuxna Utbildning Studiefinansiering. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
81. Den mänskliga faktorn i vägtrafiken. Ljungföretagen, Örebro. Ju.
82. Förvaltning av fonder i staten. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
83. Skadestånd III. Esselte. Ju.
84. Kommunal kompetens. Esselte. C.
85. Lokalisering av skogsindustri i södra Sverige. Göteborgs Offsettryckeri AB. C.
86. Bilen och konsumenten. Göteborgs Offsettryckeri AB. H.
87. Reformen inom studiemedelssystemet. Beckman. U.
88. Offentlig upphandling. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
89. Praktisk prästutbildning. Berlingska Boktryckeriet, Lund. U.
90. Befordran av passagerare och resgods till sjöss. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
91. Samhällsinsatser på läromedelsområdet. Esselte. U.
92. Finansiering av allmänna samlingslokaler. Göteborgs Offsettryckeri AB. In.

Statens offentliga utredningar 1971

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer betecknar utredningens nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Post- och Inrikes Tidningar. [2]
Snatteri. [10]
Förslag till aktiebolag m. m. [15]
Ny domstolsadministration. [41]
Utsökningsrätt XI. [45]
Unga lagöverträdare I. [49]
Ny moratorielag. [56]
Rätten till abort. [58]
Högsta domstolens kansli. [59]
Maskinell teknik vid de allmänna valen [72]
Kriminalvård i anstalt [74]
Offentligt biträde och kostnadsersättning i förvaltningsärenden. [76]
Den mänskliga faktorn i vägtrafiken. [81]
Skadestånd III. [83]
Befordran av passagerare och resgods till sjöss. [90]

Försvarsdepartementet

Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst. [57]

Socialdepartementet

Familjepensionsfrågor m. m. [19]
Särskilda tandvårdsanordningar för vissa patientgrupper. [38]
Läkartjänster. [68]

Kommunikationsdepartementet

Ny sjömanslag. [6]
Ett nytt bilregister. [11]
Utredning angående befordran av farligt gods på väg m. m. 1. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Betänkande I. [20] 2. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga A. [21] 3. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga B. [22] 4. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR)
Register m. m. [23]
Sjömanspension. [30]
Lastbil och Taxi. [34]
Vintersjöfart. [63]

Finansdepartementet

SOU 71. Handbok för det officiella utredningstrycket. [1]
1970 års långtidsutredning. 1. Svensk industri under 70-talet med utblick mot 80-talet. Bilaga 2. [5] 2. Finansiella tillväxtaspekter 1960—1975. Bilaga 4. [7] 3. Arbetskraftsresurserna 1965—1990. Bilaga 1. [8] 4. Miljövården i Sverige under 70-talet. Bilaga 8. [12] 5. Utvecklingstenden- ser inom offentlig sektor. Bilaga 6. [13] 6. Varuhandeln fram till 1975. Bilaga 3. [14] 7. Regional utveckling och planering. Bilaga 7. [16] 8. Export och import 1971 —1975. Bilaga 5. [40] 9. Plan och prognos. Bilaga 9. [70]
Större företags offentliga redovisning. [9]
Mått och vikt. [18]

Betalningsbalansutredningen. 1. Den svenska betalningsstatistiken. [31] 2. Valutarese- ven och utrikeshandelns finansiella struk- tur. Bilaga. [32]
Teknisk översyn av kapitalbeskattningen [46]
Testutredningen. 1. Psykologiska urvalsme- toder inom statsförvaltningen. [47] 2. Per- sonurval med hjälp av psykologiska un- dersökningar. [48]
Alkoholpolitiska utredningen. 1. Mellanöls- frågan. [66] 2. Svenska folkets alkoholva- nor. [77]
Jordbruksbeskattningen. [78]
Byggnadsindex för bostäder. [79]
Förvaltning av fonder i staten. [82]
Offentlig upphandling. [88]

Utbildningsdepartementet

Vuxenpedagogisk forskning och utbildning. [24]
Kyrkan kostar. [29]
Produktionsresurser för tv och radio i ut- bildningen. [36]
Utredningen rörande lära-arnas arbetsförhål- landen. 1. Lära-arnas arbete. En statistisk arbetsstudie. [53] 2. Lära-arnas arbete. Bi- laga I. Tekniska rapporter. [54] 3. Lära- nas arbete. Bilaga II. Tabeller. [55]
1968 års utbildningsutredning I. Universi- tetsstudier utan examen. [60] 2. Val av utbildning och yrke. [61] 3. Högre utbild- ning och arbetsmarknad. [62]
Fonogrammen i musiklivet. [73]
Vuxna Utbildning Studiefinansiering. [80]
Reformer inom studiemedelssystemet [87]
Praktisk prästutbildning. [89]
Samhällsinsatser på läromedelsområdet. [91]

Jordbruksdepartementet

Veterinärdistriktsindelningen m. m. [3]
Bokskogens bevarande. [71]

Handelsdepartementet

Fri affärstid. [33]
Konsumentpolitik — riktlinjer och organisa- tion. [37]
Näringspolitiken — ny verksorganisation. [69]
Bilen och konsumenten. [86]

Inrikesdepartementet

Servicekommittén. I. Boendeservice 3. Kom- munstudien. [25] 2. Boendeservice 4. Pro- jektstudien. [26] 3. Boendeservice 5. To- talkostnadsstudien. [27] 4. Boendeservice 6. Strukturstudien. [28]
Den fria rörligheten för personer inom EEC [35]
Den svenska köpkraftfördelningen 1967. [39]
KSA-utredningen. 1. Försäkring och annat kontant stöd vid arbetslöshet. [42] 2. Ar- betskraftens struktur och dimensioner [43] 3. Bilagor till KSA-utredningens be- tänkande. [44]
Invandrarutredningen I. [51]
Byggadets industrialisering. [52]

Saneringsutredningen. 1. Sanering I. [64] 2.
Sanering II Bilagor. [65]
Ränteomfördelning och vinstutdelning. [67]
Finansiering av allmänna samlingslokaler.
[92]

Civildepartementet

Kommunala val. [4]
Räddningstjänst. [50]
Hushållning med mark och vatten. [75]
Kommunal kompetens. [84]
Lokalisering av skogsindustri i södra Sve-
rige. [85]

Industridepartementet

Malm — Jord — Vatten. [17]

Betänkanden avgivna av kommittéer, som redovisas i riksdagsberättelsen, eller upprättade inom departement (Ds-serie) under år 1971

(Inom klammer anges det nummer i riksdagsberättelsen, under vilket vederbörande kommitté redovisas)

Justitiedepartementet

1. PM ang. erfarenheter av den kommunala förköpslagstiftningen
2. PM ang. vidgat sekretesskydd hos statliga affärsverk
3. PM ang. förhållandet i förmånshänsesende mellan löneprivilegiet och fastighetsinbeteckning
4. PM om ändrad judiciell indelning i Västernorrlands län
5. PM med förslag till avveckling av institutet ofri tomt i stad
6. PM ang. den sjörättsliga registrerings- och inskrivningsväsendet m. m. [15]
7. PM Fastighetsdatabankens registerkartverk. Grafisk redovisning av vissa fastighetsdata
8. PM Arkivaktsbeteckningar. Förslag om införande av ett generellt arkivaktsbeteckningssystem i anslutning till fastighetsdatabanken
9. PM ang. förenklat rättegångsförfarande i konsumenttvister m. m.
10. PM med förslag till kungörelse om ersättning för inkassoåtgärd och kostnad i mål om betalningsföreläggande
11. PM med förslag om inskrivningsförbud vid sammanläggning, m. m.
12. PM med förslag till författningsändringar i anledning av 1970 års ändringar i adoptionslagstiftningen
13. Fångvårdsanstalter i Norrland [13]
14. PM med förslag till nya regler om beivrande av vissa brott, begångna av utlänningar [49]
15. Betänkande med förslag till instruktion för regeringsrätten, m. m. [44]
16. PM med förslag till anläggningslag och lag om förvaltning av samfälligheter
17. PM med förslag till lag om äganderättsutredning och legalisering
18. PM ang. ADB-system för handläggning av passärenden
19. Rapport Brottsutvecklingen 1970—1976
20. PM ang. organisationen vid åklagarmyndigheterna i Göteborgs och Malmö åklagardistrikt samt vid Göteborgs och Malmö tingsrätters brottmålsavdelningar [10]
21. PM med förslag om ratifikation av Haagkonventionen om lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden, m. m.
22. PM om avräkning av häktningstid m. m.
23. PM med förslag till ändringar i expropriationsförfarandet m. m.
24. Vallag
25. Kriminologisk behandlingsforskning i Sverige 1967—1970 [43]
26. Polisen i storstadsområdena [5]

Försvarsdepartementet

1. Betänkande om förutsättningar för att förlägga ett nytt förband i norr. Del 2 [10]
2. Betänkande ang. militära körcentralerna i stockholmsområdet [8]

3. Betänkande ang. sammanhängande underofficersutbildning vid armén [7]
4. Delbetänkandet Materielanskaffning för försvaret. Delbetänkande avseende anskaffning m. m. av fortifikatorisk materiel och läkemedel [1]
5. Betänkande ang. försvarsforskningens ledning [13]
6. Betänkande ang. försvarsforskningens ledning: finansiering m. m. [13]

Socialdepartementet

1. Lek och lekmiljö. PM med förslag till ett statligt råd på lekmaterial/lekmiljöområdet
2. Rapport till nordiska socialpolitiska ministermötet i Kuopio 1971 om den svenska socialpolitiken åren 1969—1971
3. Förslag till ändring i sjukvårdslagstiftningen III Den öppna läkarvården utanför sjukhus [4]
4. Hjälpmedelsverksamhetens organisation [22]
5. PM ang. yrkesskadestatistikens utformning och handhavande [3]
6. Sjukpenning vid arbetsvård m. m. [5]
7. Delförslag Viss minskning av platsantalet vid allmänna vårdanstalter m. m. [31]

Kommunikationsdepartementet

1. Betänkande om luftföreningar genom bilavgaser [4]
2. Betänkandet Flygtrafikledning 1980 — system och organisation [15]
3. Betänkande om signalanläggningar för vägtrafik [1]
4. Specification for ATS-system simulator for Sweden [31]

Finansdepartementet

1. Bilagan till 1970 års långtidsutredning Svensk ekonomi i ett längre perspektiv
2. Förslag om bestämmelser om särskilt uppskattningsvärde på fastighet
3. PM om facklig förtroendemens ställning [13]
4. Betänkandet Särskilda frågor rörande tullproceduren [20]
5. PM om ädelmetallkontroll
6. PM med förslag till bestämmelser om förmånsberättigade skatter m. m.
7. PM med förslag till ändringar i kommunalskattelagen (1928: 370) i anledning av införandet av fastighetsbildningslagen (1970: 988)
8. PM om restitution av tull
9. Utlåtandet Bankerna och valutaregleringen [11]
10. PM om vissa ändringar i stats- och kommunaltjänstemannalagarna samt om ett enhetligt anställningsbegrepp för de offentligt anställda [25]
11. PM om beskattning vid avyttring av aktier och andelar i s. k. vinstbolag m. m. [45]

12. PM om åtgärder att motverka checkmissbruket [8]
13. Betänkandet Ny- och omtaxering av fastighet [48]
14. Betänkandet Bostadsbeskattning [12]
15. Betänkande om det skatterättsliga fastighetsbegreppet [24]
16. Betänkandet Kammarkollegiet. Redogörelse för översyn av kammarkollegiets uppgifter och organisation [14]

Utbildningsdepartementet

1. Vuxenutbildning i Sverige [4]
2. Boställsnämndernas tjänstgöringsområden m. m. [7]
3. PM ang. statligt driftbidrag till skolväsendet
4. Betänkande om mål och riktlinjer för verksamheten vid ett institut för social forskning [9]

Jordbruksdepartementet

1. Betänkande om publika jordbruksarrenden [5]
2. Delbetänkandet Vindelälvsområdet — utgångsläge samt förslag till första åtgärder för utveckling av turism och rörligt friluftsliv [14]
3. Betänkande om samverkan mellan AB Svensk laboratorietjänst och Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (KMA) [3]
4. Betänkande om publika arrenden vid övergång till ny jordabalk [5]
5. Delbetänkandet Åre — utvecklingsplan för ett svenskt rekreationsområde [14]
6. Betänkande om skogsteknisk FoU [4]
7. Delbetänkande om statligt lokaliseringsstöd till rekreationsanläggningar [14]
8. Betänkande om kemiskt avfall — uppgifter och organisation [22]
9. PM med förslag till lag med särskilda bestämmelser om skydd av vattenområde
10. Betänkande om preparatpriserna vid statens veterinärmedicinska anstalt [2]
11. PM om stöd till kollektiv forskning rörande skogsträdsförädling och skogsgödsling m. m. [6]
12. PM om verkningar för svensk renskötsel av norska betesområden i Sverige enligt förslag till ny renbeteskonvention

Handelsdepartementet

1. PM med förslag till kommunal fullmaktslag m. m.
2. Yttrande rörande statens stöd till de svenska handelskamrarna i utlandet [8]
3. PM ang. formerna för auktorisation av revisorer m. m. [5]

Inrikesdepartementet

1. PM ang. den äldre arbetskraftens anställningstrygghet
2. Förslag till försöksverksamhet avseende organiserad invandring av vissa zigenare [19]
3. PM ang. register över företag som erhållit statligt ekonomiskt stöd
4. PM ang. visa frågor rörande rationellt småhusbyggande
5. PM ang. förvaltningsreformen och utlänningsärendena
6. Ranteomfördelning och vinstutdelning (Förhandsremiss för SOU 1971: 67) [23]
7. Ortsklassificering i ett regionalpolitiskt handlingsprogram
8. Betänkande om uppföljningen av stöd-företag m. m. [13]
9. Byggnadsindustrins yrkesutbildning [11]
10. Byggnadsverksamhetens säsongvariationer [11]
11. Klimatets inverkan på arbetslösheten inom byggnadsverksamheten [11]
12. PM ang. offentlig och privat arbetsförmedling inom vissa yrkesområden [20]
13. Betänkande ang. översyn av bidragsbestämmelser m. m. inom arbetsmarknadsutbildningen [4]
14. PM ang. pantvärde (låneunderlag) och produktionskostnader för gruppbyggda småhus åren 1969 och 1970 [6]
15. Beredskapsarbete inom kontor och förvaltning
16. Kompendium om låginkomstutredningen

Civildepartementet

1. Förslag till tjänstebenämningar, diarieplan och arbetsordning för länsstyrelserna m. m. [6]
2. Centralorgan inom exekutionsväsendet — Översyn av landets indelning i kronofogdedistrikt [5]
3. Landstinget och Malmö [2]
4. Nya bestämmelser för utseende av suppleanter för kommunfullmäktige [17 och 18]
5. Länsstyrelsens krigsorganisation [3]

Industridepartementet

1. Upparbetning av kärnbränsle
2. PM med förslag till mästarebrevskungörelse
3. Officiell provning och kontroll samt officiell metrologisk verksamhet
4. Sveriges försörjning med kärnbränsle

Nordisk udredningsserie (Nu) 1971

Kronologisk förteckning

1. Forskning med relation till utbildning för åldersklasserna 16—19 år.
2. Harmonisering av matematikundervisningen i årskurs 1—6 i de nordiska länderna.
3. Konsument- och marknadsföringsfrågor.
4. Nordiska transportproblem.
5. Nordiska ministerrådets arbetsformer.
6. Utredning angående information till utländerna om den nordiska marknaden.
7. Studier kring gränsen i Tornedalen.
8. Undervisning i finska i Sverige.
9. Avräkning av häktningstid m. m.

Andersson, Thure G	S 15, H 2	Beck-Friis, J Olof	C 10
Andersson, Torsten C	Ju 16	Beck-Friis, Jörgen A E	Ju 53
Andersson, Åke E	In 7	Beckius, Carin E	U 44
Ando, Sigvard I	U 43	Beckius, Sven-Erik	UD 3
Andrae, Håkan	Fö 7	Beckman, K Birger	U 18
André, C Bertil	Ju 36	Beckman, Rune G	In 11
Andrée, Torsten E	C 2 1	Bekeris, Ilmar	U 10
Andrén, Carl-Gustaf	U 36	Belfrage, H Esbjörn G	U 33
Andrén, Åke	U 23	Belfrage, Kurt-Allan	H 8
Anell, Kerstin	H 3	Bendz, C Mårten E:son	Jo 4
Anell, Lars E R	UD 3	Bengtson, Sture C	U 18
Anér, Kerstin	Jo 13 17, 1 15	Bengtson, Sven F	S 3, In 3
Annevall, Sture	Ju 36 37	Bengtson, Torsten S	U 29
Antby, Sven O	Jo 9	Bengtsson, Erik G	Fö 20
Antonsson, Johannes M	Ju 26, S 11,	Bengtsson, Folke L	Ju 13
Fi 30, Jo 17		Bengtsson, Gunnar	C 11
Anveden, Per Olov	U 44	Bengtsson, H Jörgen Y	Ju 48
Apelqvist, K A Seved	Fi 30	Bengtsson, Hugo V	In 14
Appelgren, E Harry H	Ju 32	Bengtsson, Jarl	U 24
Arbell, Leif G	K 4	Bengtsson, Karl F	H 10
Ardö, Paul A E	U 4	Bengtsson, I. Ingmar O	U 41
Arfwedsson, Anders J	U 24 28	Bengtsson, Rune	U 31
Arman, Jan-Olof	Fö 1	Bengtsson, S B Ingemund	Jo 17
Arnell, Anders W	U 5	Bengtsson, T Bertil	Ju 30
Arnér, E Å Gotthard	U 41	Benno, Carl E	In 21
Arnklint, Helmer S E	Fi 3	Benskiöld, Torsten E A	Fö 7
Arnvall, Sture	Jo 20	Bentzel, Ragnar H	U 24
Aronson, S Albert	Fi 23	Berg, Arne G H	In 11
Aronsson, Harald S	C 12	Berg, Bengt Åke	S 12, In 6
Aronsson, Harry	U 15	Berg, C G Håkan	U 4 24 56
Arpstedt, K Harry	C 4	Berg, G Christer	U 24
Arrhenius, Karl G H	Fi 16	Berg, Hans E	K 22 32
Arrhenius, N Erik A	U 14	Berg, Sven O	Jo 5
Artbäck, K Erland	S 26	Bergdahl, Sven-Gunnar	U 43
Arvidson, Stellan	U 26	Bergegren, Astrid	Ju 57, Fi 21,
Arvidsson, Guy N A	I 2	C 12	
Arvidsson, Marianne E	U 35, I 2	Bergendahl, Göran H	K 9, In 7
Askling, Berit	U 4	Bergendal, Gunnar S	U 24
Askling, Margit	Jo 19	Bergengren, Bengt Göran	U 16
Askmark, K F Ragnar	U 23	Berggren, Erik G C	Ju 1
Asp, K Åke	Ju 54	Berggren, G Rune	S 12, In 8 27
Asp, Leif	U 41	Berggren, Göte B	In 13
Aspelin, Erland L B	Ju 35 22	Bergh, Carl Herman	Ju 26, S 2,
Aspling, Sven G	S 20	Fi 38	
Assarson, Birgit	U 41	Bergh, E Albert	Ju 22
Attebag, Gösta	U 24	Bergh, K Ragnar	Ju 18
Atterwall, Göran L	Fi 45	Bergh, Sten	S 27
Augustsson, J. A. Gillis	Jo 21	Bergkvist, Nils L	S 29
Åxelsson, Alf W	U 44	Bergkwist, H Ulla E	Ju 56
Åxelsson, Hans	U 50	Bergling, Nils B V	H 7
Åxelsson, Karl-Axel	U 24 48	Berglund, Bernt	In 7
Åxrup, Stig	U 43	Berglund, Carl-Bertil	U 43
		Berglund, Erik	Ju 28, Fi 6
		Berglund, Fredrik	Jo 25
		Berglund, Frida J	In 18
		Berglund, K Gustaf	U 20
		Berglund, Lars E G	H 10
		Berglund, O Matteus	S 2
		Bergman, Arne D	Ju 31
		Bergman, Folke	U 44
		Bergman, G Ewe	H 1
		Bergman, Hans R	U 22
		Bergman, Per R	Ju 5, In 1 26,
		C 16	
		Bergman, Rolf A G	1 11
		Bergman, S Christer	Ju 20
B			
Baagøe, N Peder H	Ju 36		
Back, K Gunnar	Fö 6		
Back, Pär-Erik	U 24		
Backer, Nils	U 14		
Backman, Gösta B	K 12 22, H 2		
Backmann, Sven B	U 18		
Badersten, Lennart	U 26		
Balsvik, Karin	U 56		
Baude, Annika M C	In 3		
Bauer, Anders F H	H 8		
Bauer, Sven Harald	U 1		

Bergman, Åke	S 6	Björnson, Lars-Eric	Fö 1
Bergman-Larsson, I Kerstin	U 24	Blidfors, T E Johannes	Fi 19, U 17
Bergqvist, G. Holger	C 8	Blix, Hans M	Ju 26
Bergqvist, Jan G	Jo 28	Blixt, Ewa H	U 31
Bergqvist, Sven-Runo	C 17	Block, A Eskil	U 19 24, In 10
Bergstedt, Tord L H	S 29	Block, Per H L	U 27
Bergsten, E Rune	U 27	Blom, O Torsten	S 7
Bergsten, Per G	Ju 14	Blom, S T Lennart	Fi 20
Bergstrand, Sten-Erik	Fi 20	Blomberg, Richard (Dick) A	Ju 14
Bergström, Erik G	Ju 40	43	
Bergström, K Sune D	U 14 51	Blomdahl, Bengt O	C 17
Bergström, Olof	Jo 9	Blomgren, Boris W	In 1
Bergström, S Gunvor M	Ju 2	Blommé, S Erling	Ju 36, I 5
Bergström, Stig O W	I 8	Blommé, Sven F	In 20
Bergström, Svante B	U 21	Blomquist, Bo G	K 18
Bergström, Willy	U 19	Blomquist, Per A B	U 27
Bergström-Walan, Maj-Briht	U 15	Blomqvist, Gösta N	In 25
Bergvall, Bengt H	U 55	Blomqvist, K Gunnar V	Fi 9
Bergvall, K Lennart	I 13	Blomqvist, O Rune	Ju 26, Fö 11 17
Bergvall, Olof M E	S 5	Blomqvist, Svante C	H 8
Berkenstam, G Lennart	K 30 39	Blücher, Gösta E O	K 27
Berndtsson, Berndt-Erik	Ju 19	Boberg, L Håkan	Jo 24
Bernhard, Harry B	In 1 6 25, I 13	Boberg, S Lennart M	Fö 18
Bernhardsson, K Göte E	U 24	Bodell, Karl G	U 2
Bernström, Knut J R	H 1	Bodén, Anna-Brita	U 33
Berntsen, Jan H G	Ju 19	Bodin, K Berndt	Fö 21
Bernunger, Sten E	H 10	Bodström, T Lennart	In 20
Bertilsson, U Ingegerd	U 44	Boëthius, Carl Gustaf	U 15
Bertman, Harry	Fi 26	Boëthius, Gunilla	U 39
Bexelius, Ernst G B	In 12	Boheman, Erik C:son	Jo 17
Bexelius, T Alfred	Ju 56	Boheman, H E Fredrik	K 27
Bildt, Nils	U 48	Bohlin, A Bertil	U 27
Billström, P O Frithiof	In 6	Bohlin, Erland	U 19
Birgersson, Torsten B A	Jo 19 20 25	Bohlin, Folke	U 23
Birke, I Barbro	Fö 16	Bohman, B Gösta	Fi 38
Birkenstedt, F Harry	Fi 28	Bohman, Jan A	U 22
Bishop, Norman	Ju 43	Bohrn, Erik A	U 55
Biörnstad, Margareta	U 16	Bolding, Per Olof	Ju 35
Bjerrek, Bertil	C 8	Bolin, Bert R J	U 30, Jo 13 17
Björck, Anders P-A	K 27	Bolin, Elsa	U 9
Björck, Olle	I 16	Bolin, Lars A	Ju 14, U 46
Björck, Staffan	U 26 54	Bolin, Per Eric V	Ju 39
Björhammar, Carl A	S 9	Bolinder, Erik	S 24
Björinder, Henry K E	U 2	Boman, Monica	In 10
Björk, Bertil E	S 8	Boman, Rudolf E K	S 6
Björk, Jimmy	U 8	Boman, Svante V	C 1
Björk, John G T	U 2 44	Bondeman, Anders	U 41
Björk, Kaj A	Ju 27, Fi 6, U 26	Bongenhjelm, Per I F:son	U 4
Björk, Villiam E	Jo 23	Boo, Fritiof	U 52, Jo 11
Björklund, O Percy	In 24	Boo, Karl G H	Ju 52, Fi 21, C 17
Björklund, Rolf	S 25	Borelius, Anna	S 10
Björklund, Sven	C 11	Borg, L Göran	Fö 13, U 12 14 19
Björkman, A Fredrik M	K 7 21 25	Borg, Sten O	In 11
Björkman, Carl I	I 1	Borggård, Göran R	K 3 23 35,
Björkman, Hans T V	Fö 3	H 7	
Björkman, Ingvar	C 2	Borglund, Erik	Ju 50, H 2, C 1
Björkman, Jerker A	U 45	Borgquist, Frithiof	Fö 5 6 7
Björkman, K Eugen	Fi 25, In 21	Borgström, E Bengt G	U 14
Björkman, K Gösta	Jo 1 19 25	Rose, Curt E	Fi 20
Björkman, N G Folke	Ju 26, K 6,	Boström, Hans	Ju 36
Fi 19		Boström, Tage R	Fi 42
Björkman, Ulf L	U 33	Bouvin, J Åke	Ju 37, C 12
Björkquist, Erik G A	S 2	Boysen, Arne A	I 13
Björling, Gotthard	U 43	Brade, James E U	Ju 4
Björnberg, Bengt I A	Jo 18	Brandberg, Gustav T E	Fö 16
Björne, B Gunnar	S 9 27	Brandel, Åke	U 1

Brandgård, Evert		U 39	Bäärnhielm, G Mauritz		Jo 5
Brandt, Erik R		Fi 5	Börjesson, Bengt O	S 20,	U 24
Brandt, H Birger D		Ju 18	Börjeson, Finn G		Jo 17
Brandt, Krister		U 53	Börjesson, Mats		Ju 5
Brandt-Humble, Kristina		Ju 14	Börjesson, Paul D		Fö 8
Brantberger, Per-Gunnar	Fö 11	19	Böttiger, Lars-Erik		U 19
Branting, J E Malte	H 1				
Bratt, Ulf G	Fi 19				
Brattgård, Sven-Olof	S 11	22	C		
Bratthall, Kenneth	S 28		Canarp, Curt S T Fi 37,	U 9,	In 7
Brattström, Inger	U 26		9		
Braunerhielm, G Erik E	Ju 4		Carbell, Leif E		Ju 20
Breitholtz, Axel	U 19		Careborg, Lars-Olof		U 14
Breitholtz, Claes J E	In 17		Carlberg, Erik C		Jo 14
Brilioth, Erik-Gustaf J	Fö 16		Carlbom, Lars E		I 8
Brinck, Per S V	Jo 17		Carleson, Sven A		Fö 5
Brindner, Per E	Fi 20		Carling, Alf G	K 9, U 17,	I 2
Bringfeldt, Björn T	I 8		Carlshamre, Nils O G	Ju 47,	S 9
Brising, Lars H	U 3		Carlson, Filip		Jo 19
Brissman, Per-Gunnar	Fö 7		Carlson, Jan O		U 14
Broberg, K Bertram	U 14	19	Carlson, K Sören	S 15 20,	In 3
Brodén, E Bertil	I 6		Carlson, N. Gunnar		Ju 10
Brodén, Ingemar	In 18		Carlsson, A G A		S 6
Brodén, Sven E	Fi 10	45	Carlsson, A Janne		U 19
Brody, Sam	U 19		Carlsson, Arne R		I 3
Brohult, Sven F A	Jo 17		Carlsson, Arthur G		Ju 31
Brommesson, Per-Axel	U 32		Carlsson, Eric		U 47
Bromsjö, Birger	U 15		Carlsson, G Arne V	Fi 27,	In 6 8
Broomé, N G Bo	Ju 26		9 23		
Broström, Ulf T F	Fö 20		Carlsson, G. Rune		K 28
Browaldh, Tore	Fi 30		Carlsson, Gunnel E		S 17
Brown, Carl O	S 14		Carlsson, Gösta		Ju 43
Brundell, Nils-Erik	U 32		Carlsson, Ingvar		U 56
Brundin, Gerdt G	Ju 30		Carlsson, Jan Olof		Jo 6 29
Brundin, Paul S	H 4		Carlsson, N Gösta	Ju 14,	In 7
Brunfelter, Ulf	Ju 37		Carlsson, Rolf V		S 10
Brunius, F Edvard	Jo 25		Carlsson, S Lennart		S 2
Brunnberg, Hans A	U 22		Carlsson, Sune B		Ju 50
Brunnberg, R K Charlotte	U 20		Carlsson, Sven-Gunnar		Fi 21
Bruno, Gösta F K 26, Fi 50,	U 24		Carlsson, Ulf V		Ju 23 32
Brunzell, Frans-Olof	U 19		Carlsson, W Bernd		Jo 14
Brynielsson, Harry A B	I 15		Carlstedt, Arne R	K 28,	Fi 16
Brytting, O Evert	Ju 25	31	Carlstein, Rune A		Fi 43, H 10
Brändström, Carl-Edvard P	Jo 21		Carlslund, H Bo H	K 6 9	13
Buckau, Anne-Marie L M	Ju 7		Cars, Gunnar F O		Fi 6
Bufvers, M Arne	Ju 3		Cason, Sven Åke		Ju 53
Bunner, Tor A G	Ju 13,	S 6	Cassel, A Margareta		U 31
Burendahl, Åke L	H 10		Cassel, Bo G H		I 5
Burenstam Linder, Staffan H M			Cederberg, Ingvar	Fö 16,	U 41
Jo 17 28			Cedercrantz, Bror O C		Ju 20
Burén, Carl-David E	K 1		Cedergren, Ebba L C		U 19
Burman, G Bertil	Jo 14		Cederlund, Lars Johan O		I 13
Burman, K Enar	Jo 4		Cedermark, K Marianne		U 27
Burman, Olof	Fi 21		Cederstrand, Jan Erik		C 10
Burstedt, I Åke	H 10		Cedervall, Ulf		Fö 5
Bylund, B Erik M	U 19,	In 7	Cederwall, Gustav F E In 1 25,	I 13	
Bååw, Hjalmar H W	Ju 15		Christensson, C Gustav H		U 44
Bäck, Karl-Axel	In 3		Christoffersen, Torgeir		K 8
Bäck, Lars	Fi 39		Claesson, Göran C-O		H 2
Bäcklin, Lars R	Fö 21		Claus, L Gillis I		K 26
Bäcklund, Siv I	Fö 13		Claesson, C Olof		Jo 19
Bäckstrand, Göran K M	Jo 17		Cnattingius, Claes M		U 20
Bäckström, A Ingemar	K 32	37	Cohn, H Olof (Olle)	S 5,	In 4
Bäckström, Bo	K 17		Colding, Bertil		U 19
Bäckström, N Birger	Fi 26		Colldahl, Gunnar		K 23
Bäckström, Sixten	Jo 9				

Collett, John P E	Fi 21	Delin, Lars A	Ju 9, Jo 18
Colvér, Mats T	Fi 45	Dennis, Bengt	Ju 4, H 1
Conradi, Erland G F	Ju 30	Diamant, Herman	S 33
Cosmo, Carl-Johan O	Ju 19 35	Diesen, Ingrid E	In 14
Cosmo, Ingemar O	In 3, S 27	Dinell, Jan	Fö 19
Crabo, Sven	Fi 52	Dittmer, Ulf	U 52
Creutzer, Bertil R	Fö 3 18	Djurberg, L G Håkan	C 5 10
Croneborg, K O Rutger	Fi 20, H 1	Dockered, G Robert	Ju 24
Cronqvist, Sven-Olof H	U 24	Domar, Torgny	U 43
Curman, S Johan H	U 24	Drakenberg, S Örjan	In 22
Curtman, Curt W	Fö 11	Du Rietz, Lars B	U 44
		Duke, Karl-Erik A	S 8, Fi 2
		Duregård, Assar	U 47
		Dureman, E Ingmar	Ju 19
		Dyrssen, Gösta P T	Ju 37

D

Dahl, Helena V I	S 10
Dahl, R Birgitta	Ju 49, U 24
Dahl, Sonja E S	U 9, C 10
Dahlberg, Benkt C I	Fö 10
Dahlberg, Erik E	In 1
Dahlberg, K Thure	Ju 23 27
Dahlberg, L Åke	In 9
Dahlberg, Märta	U 19
Dahlbom, Bengt S	U 18 19 21
Dahlbom, J Rickard	U 14
Dahlborg, T Lennart	Fö 20
Dahlborn, Nils G	Ju 44
Dahlén, P Olle R	U 27
Dahlérus, C Johan M	K 24
Dahlgren, Margareta B	U 28 39
Dahlgren, P Anders B	Jo 21, C 16
Dahlgren, Rolf B	Fi 48
Dahlin, N Åke S	U 14
Dahlin, Sven M	Jo 14
Dahllöf, Urban S	U 4
Dahlman, Sven-Olof	C 1 11
Dahlquist, Lars	U 44
Dahlsten, Ulf L	Ju 52
Dahlström, Gunnar	S 6
Dahlström, Gösta E	Fi 23 46, H 8, In 9
Dahlström, Kerstin	U 41
Dahlström, Lars	S 32
Dahlström, Rolf E	K 24
Dahlström, Åke	K 2
Dahmén, Erik V H	K 9, Jo 17, In 7
Dalén, Ingrid	In 26, S 9, In 10
Dalgård, P J Ingemar	In 7
Damgren, H G Fredrik	Jo 4 6 21 29
Danelius, Hans C Y	Ju 12 48, H 7
Danell, Claes A	Jo 8
Danemar, Anton	U 44
Danielson, Gunnar H	S 1 24 28
Danielson, K Harry	In 6
Danielson, Nils-Gustaf F	I 3
Danielsson, G Gunnar	S 22, C 9
Danielsson, G Åke D	K 14
Danielsson, Gunnar	S 10
Danielsson, Jan P T	K 16 39
Danielsson, Åke H	Ju 3
Davidsson, G Ingvar	K 7
Davidsson, Sune I	I 11
Deak, Chaba	U 41
Dederling, Stig I	In 8

E

Ebeling, Fredrik H	Jo 4
Eberstein, Christian H	Ju 48
Eckerberg, Lennart	U 30
Eckerberg, Per A	Ju 4
Eckerdal, Lars H	U 23
Eckersten, Ivan E	Fi 10, Jo 12 17 25
Edam, Carl Tomas H:son	U 31
Edberg, Rolf F	Jo 17
Edelsvärd, Olle A	Ju 1
Edenman, Ragnar H L	U 19 55, Jo 19
Edgardh, Claes H H	Ju 28
Edgren, Claes A W	Fö 20
Edgren, Gösta A	UD 3
Edlund, C Bertil	S 9, Fi 3 5 43, In 23
Edlund, Sten E	In 12
Edman, Barbro	U 52
Edman, Kurt E	Fö 20
Edmark, Birger	U 44
Edmén, Lars H	Fö 15
Edqvist, K Inger E	U 14
Edqvist, Rolf J:son	K 3
Edqvist, Sven-Gustaf	U 26 29
Edsjö, Tor A	K 37
Edstrand, Karl-Ingmar	Fi 1
Edström, J Lennart	U 35
Edström, John Olof	U 43
Edström, Karl-Olof	U 41
Edström, Kjell S	Fi 42 49, C 10
Edström, Lennart J	Ju 4, C 17
Edström, Lennart N	C 3 11
Edvardsson, P Einar	S 27
Edwall, Pehr A R	U 23
Edwinson, Vanja A. M	Jo 22 28
Eek, Hilding	Jo 17
Egedal, Nils Hj	K 1 25
Egerstad, Torbjörn	Fö 6
Ehlin, Ulf R U	I 5
Ehne, Jan-Erik	U 50
Ehnmark, Ernst Erik J	H 3
Ehregren, K Lennart	Jo 19
Ehrling, G O Ingvar	Fö 20
Eidem, Ingmar	Jo 17
Eiritz, Sven-Gustaf	Jo 8
Eisler, Hans M	U 17
Ekberg, Hans G	K 8 14 32

Ekberg, K Gustav	K 4 7 17 27	Engberg, Peter O	U 28 39
Ekberg, Karl-Henrik	Ju 48	Engdahl, Gunnar V	Fö 11
Ekberg, Leif	S 32	Engdahl, K Anders F	In 7
Ekblad, Carl-Rickard E	U 14	Engdahl, O Roland	Ju 32
Ekblad, S Gunnar	U 16 42 45	Englund, Anders	Fi 21
Ekebjär, N Göran	Fö 17 20	Englund, David	U 18
Ekelund, Sigvard F A	Jo 26	Englund, Georg	U 31
Ekelöf, Per Olof	Ju 18	Englund, K G Åke	H 1
Ekendahl, Sigrid H E	S 1	Englund, K Svante I	Fi 37
Ekholm, Lars V	U 24	Englund, S Anders J	K 24
Eklund, Bo I.	U 29	Englund, Sven E	Ju 2
Eklund, C Gunnar	Fö 1	Engman, Jan G	Fi 37
Eklund, E Per G	Fi 43, Jo 9, C 2	Engman, O Ingemar	Fö 3 17
Eklund, Erik G	Fi 28 40	Engqvist, Carl Olof	Ju 18
Eklund, K O Jöran	S 2	Engström, Arne V	Ju 56, Fö 13,
Eklund, K Ronnie	U 14	S 20, U 3 30, Jo 17	
Eklund, Lennart B	Jo 13	Engström, Bengt Olof	U 31
Eklund, P Gösta	Fö 18	Engström, Odd E L	In 6
Eklundh, Claes G B	Ju 26	Enquist, Daniel	U 43
Eklöf, Kurt G A	Fi 23 51, In 8	Enquist, Jan F	Fö 17 20
Ekman, Elin	U 19	Erbacke, K Gunnar	Fi 21
Ekman, Gunnar O S	U 29	Erdmann, Bengt	U 41
Ekman, Lena B	Ju 41	Erichson, Bo-Lennart	Fi 33
Ekman, S Gösta	Fi 3	Erici, Bernt H	In 3
Ekman, Stig-Rune	U 14	Erickson, Karl-Eric	S 33
Ekspong, A Gösta	U 3	Ericson, F Gerhard H	Jo 14
Ekstam, Gunnar E	Ju 23, H 7, C 6	Ericson, Filip L	Fi 10
Ekström, Allan	Ju 20	Ericson, Gösta	In 1 22
Ekström, Bert O	Fi 7, H 1	Ericson, Hans E	K 6 7
Ekström, John E	I 3 11	Ericson, Rune P R	Fö 8
Ekström, Knut A B	Fö 12	Ericsson, Axel K G	K 6
Ekström, Sven E	Ju 5, U 39, Jo 13, In 17	Ericsson, Bengt G	S 26
Elam, Lars	U 44	Ericsson, Brit-Marie I.	Ju 33
Elf, G Algot	In 3	Ericsson, Britta M	U 24 52
Elfving, Folke R A	Fi 28	Ericsson, Carl Henrik	Ju 13 32
Elfving, O Gösta C	U 49	Ericsson, Erling	U 29
Elg, Gösta R	Fö 11	Ericsson, Inger-Britt	K 8
Elghufvud, E Gösta	Fi 16	Ericsson, K Georg V	Ju 33, Fi 25,
Eliasson, Anders H	C 8	U 27	
Eliasson, Gunnar	Fi 38	Ericsson, K Gösta	U 5
Eliasson, H Torsten Y	U 4 19	Ericsson, Kjell	S 21, Fi 7
Eliasson, Lars M	I 3	Ericsson, Lars Eric	C 17
Eliasson, Per-Erik	Jo 10 19 20	Ericsson, Paul	U 11
Elison, Allan	U 29	Ericsson, Roland G A	In 15
Elison, Magnus I	In 8	Ericsson, S Yngve	S 14
Ellegård, H Alvar	U 4	Ericsson, Tord	U 44
Elliot, Ian	U 44	Ericsson, Ylva	U 8
Ellwyn, Carl-Olof (Ola)	Ju 48, U 29	Ericsson, Yngve A R	Jo 2
Elm, Torsten J W	U 17	Erikson, M Birgitta	U 22
Elmberger, Per G	I 3	Eriksson, B Allan	Ju 38
Elmbrant, Arne	U 50	Eriksson, B Sune	U 2 47
Elmér, Dag J B	Fö 12	Eriksson, Bo G	Fi 35
Elmér, Åke B A	U 8	Eriksson, Ejnar K G	U 19
Elmhammer, Nils E I	Ju 22 29 32, S 13	Eriksson, G Lennart	S 18
Elmhorn, Kerstin	Ju 14 43, S 25	Eriksson, G Torsten	Ju 3
U 44		Eriksson, Gunnar	U 41
Elmstedt, Claes Y	Jo 12, In 3, C 17	Eriksson, Gunnar S I	U 14
Elofsson, Axel E	Fi 16	Eriksson, Gunvor	U 52
Elwing, Carl Magnus	Ju 19	Eriksson, Hans G	U 24
Enander, Bengt N	U 19	Eriksson, Harald	Jo 10
Enander, Karl-Göran N	U 5	Eriksson, I Seved	S 11, In 10
Enarsson, J O Arvid	Fi 12	Eriksson, J Einar	Fi 12, In 16
Eneström, Tord O C	Ju 54	Eriksson, John E	S 2
		Eriksson, Karl Axel	Ju 23
		Eriksson, Kurt L F	Fö 20
		Eriksson, L Tore	S 23

Eriksson, Nancy M	S 10	Fladvad, J Arne	Jo 14, C 13
Eriksson, Nils	Ju 3	Fleischer, B Lennart	U 24
Eriksson, Nils-Erik	U 41	Flemström, Carin	S 20
Eriksson, Olof E	In 25	Flemström, Lars Gunnar	Ju 53
Eriksson, Per-Inge	K 18	Flink, A-B Christina	U 24
Eriksson, Seved	S 10	Flodin, Carl-Erik T	S 17
Eriksson, Sune	Jo 13	Fog, Hans B	In 25, C 16
Eriksson, Sune B	U 24	Fogelkvist, Karl Gustaf	I 4
Eriksson, Sven A	Fi 9	Folke, U Ingemar	Fö 20
Eriksson, Tor U	K 37	Folkmarson, James A	U 5 40
Eriksson, Åke Mauritz	Fö 7	Fornander, J Nils-Uno	Ju 13
Erixon, Ragnar W	Fi 20	Fornstad, Bengt F	Jo 9
Erlander, E Lillemor E	Ju 20, H 2	Fornstedt, Ulf H	U 24
Erlander, Sven B	K 24	Fors, Sixten R	S 6, U 14 32 43
Erlander, Tage F	U 38, Jo 17	Fors, Åke Hj	Ju 4, S 11 22 30,
Erlandson, Sten	Fi 33	In 18	
Erlandsson, S. Göran F	Fi 33	Forsberg, Bo R	U 55
Erneberg, Ingvar	U 50	Forsberg, S Tore	Ju 52
Erneholm, Berndt I	U 33	Forsell, L O Torbjörn	Fö 14
Ernulf, T Gudmund	Ju 24 26 56	Forshell, Per Olof	U 30
Erséus, L G Torgny	U 33	Forslund, E Birger	Ju 43, S 15
Ersson, Valter S	H 2	20, U 9	
Erstam, Sven-Erik	U 30	Forssberg, E Olof	Fö 9
Esbo, Harald V O	Jo 26	Forssblad, N Douglas	K 3 23
Eskel, Arvid N	S 2	Forsse, Anders P	Jo 17
Eskilsson, Per H	U 14	Forsse, Lucienne	U 9
Esping, F Lars-Erik	C 13	Forssman, Sven	S 3 24 34
Esping, Ulla	U 46	Forssman, Åke	Jo 10
Espling, Bengt O	Fö 16	Forsström, Gösta E A	U 1
Essén, Ingemar	Fi 40	Forsström, Karl-Erik	Ju 3
Essunger, N Gunnar R	In 25	Forstadius, Erik L W	Ju 30, In 12
Evacus, B Per H	C 14	Forthuber, Béla T	Ju 32, S 8
Everljung, Claes-Göran	S 19	Fraenkel, Ingegärd C E	Ju 53
Evers, G Tage	Ju 13	Francke, Jan A	Ju 8
		Frank, Aage	Fö 2
		Frank, S Torsten	U 20
		Frankenhaeuser, V Marianne	Ju 55
		Fransson, Bo-Gunnar L	Fi 9, U 43
		Franzén, Anders	U 6 8 46
		Franzén, L Göran	Fö 20
		Franzén, Nils P	Fö 8 10
		Fredberg, Birgit A M	U 20
		Fredenmark, Gunnar	K 7
		Fredén, Erland	Jo 14
		Fredgardh, Sonja	U 50
		Fredin, Curt	U 44
		Fredin, S Albert G	S 10
		Fredlund, Lars A V	S 29
		Fredriksson, Bernt A	In 15
		Fredriksson, Ella	U 44
		Fredriksson, Georg N	Fi 27
		Fredriksson, H Einar	S 12
		Fredriksson, Harry G	S 10
		Fredriksson, K Torsten	S 32
		Fredriksson, Knut A G	S 23
		Freeman, Lars-Erik A	C 4
		Freese, Jan H	Ju 38
		Fremlin, Rune N G	Fö 17
		Friberg, K Göte	Ju 35 49
		Friberg, Karl-Erik B	U 17
		Frid, Sven Rune	Jo 14
		Fridell, G Ingvar	I 4
		Fridén, Gunvor A B	U 31
		Fridén-Abelson, Ingrid A S	U 31
		Fridh, K Göte	S 1 9 12 15 20
		Fridolin, Hans R	Fi 31 52, U 17
F			
Fagerberg, Gösta	U 47		
Fagerholm, Per Anders L	U 14		
Fagerlund, Bengt O H	In 14		
Fahlander, Vidar M J	Fi 20		
Fahlin, Per G	I 3		
Falk, Johan	U 41		
Falkhed, Sven A L	C 11		
Falkemo, Curt C H	K 10		
Falkenmark Malin	Jo 17		
Fallenius, Bertil A	Ju 36, K 14		
Farman, J. Hugo	Fi 24		
Fastbom, E Lennart	Fi 27 50		
Faugert, Sven J E	Fö 20		
Faxén, Karl-Olof	In 2, I 2		
Fehm, E Martin	Ju 55, Jo 17, I 5		
von Feilitzen, Styrbjörn O	Ju 7 18		
	28, In 21		
Felin, Dag G V	Ju 25		
Felländer, Ingela	In 7		
Fernander, Per-Gunnar	Fö 6		
Fhölenhag, Thomas	S 23		
Finnveden, Bengt A	C 16		
Fischier, Sven G O M	Ju 22 32 34 43		
Fiskesjö, Bertil A N	Ju 26, U 24		
Fittinghoff, Georg O	Ju 49		
Fjaestad, Björn O S:son	I 3		
Fjellström, Carl Gustaf F	Fi 39		

Fries, Ingmar F	Fi 12	35	46	Grage, Elsa-Britta	U 20
Frigren, Suzanne M	I 1	1		Grahn, F Ture	K 9, Fi 19
Fris, Ann-Margret	U 19			Grahn, T Roland	Fö 20
Frisk, Jan	C 9			Gralén, Nils G J	U 14 24
Frisk, Ragnar	U 29			Gran, J Bertil	U 4
Frithiofson, Karl A F	Jo 21, H 10			Granath, Karl-Erik	Ju 22, S 17
Fritzell, Kerstin	Jo 17			Granath, Nils O	Ju 8, Fi 24
Fromm, Erik G	I 1	5		Grandin, Gunnar E	Fö 1
Fronaeus, Sture A	U 14			Granebeck, Karl Sigurd	K 21
Frostenson, Anders	U 33			Granér, Rolf	U 15
Fry, Agneta M	U 31			Granhall, Ingvar	Jo 10
Frykhammar, Bo H U	U 40			Granlund, Börje	U 44
Frykholm, Nils O	C 10			Granmar, Jan G	Fö 16
Fryklöf, Lars-Einar T	I 7			Granqvist, Liss M	S I 28
Fröding, Nils G O	Ju 19			Granstrand, Rolf	U 15
Fröjd, S Arne	Ju 5, S 12, Fi 7, C 6 16			Granström, Folke	U 30
Funke, Gösta W	U 3			Granström, Stig E	Fi 9
Furenius, B Stefan	Fö 20			Grant, N Gunnar	U 19
Furestedt, Karl E	U 18			Grape, S Lennart	Fö 13 17 20
Furubo, Jan-Eric	U 18			Grassman, Sven H W	Fi 4
Furuland, Lars	U 26			Grebäck, Erik H	K 6, Jo 18
Furumark, Ann-Marie	U 24			Grede, Kjell	U 29
Fälldin, N O Thorbjörn	Fö 4, Jo 14, In 13			Green, Nils A R	I 8
Fälthammar, Carl-Gunne	U 30			Grenander, Nils	Ju 15, K 3 5
Färm, Hilding	U 47			Grenander, P Gunnar R	Fö 1
				Grenstedt, E Lennart N	Fi 9, In 25
				Grenfors, Gunnar E H	In 20
				Grimås, Ulf G A	I 8
				Groll, Lennart E O	Fi 25
				Gruda-Skard, Ase	S 17
				Grundström, Hans	H 8
				Grunewald, Karl R	Ju 22
				Grüting, Britt M	U 19 21
				Grönberg, Arvid R A	Ju 25
				Grönfors, Kurt G W	Ju 15, K 10, U 14, C 10
				Grönwall, Anders J T	S 6
				Grönwall, Lars O	S 9
				Gullberg, Hans E	S 24
				Gullnäs, S Ingvar	Ju 11 32, K 2
				Gunnarsson, S Olle G	I 6
				Gunnarsson, Sven	Fi 43
				Gunne, Stig E	C 8
				Gurmund, Lars	U 41
				Gustafson, Birgitta S S	U 24
				Gustafson, G Arne	Fi 3 45
				Gustafson, K G Jan	U 44
				Gustafson, Sven H	Ju 47, K 37
				Gustafsson, Bengt E	Fö 13
				Gustafsson, Berndt G E	U 23 27
				Gustafsson, C E Torsten	Ju 41, Fö 17
				Gustafsson, F Agne S	C 17
				Gustafsson, G Henning	S 1
				Gustafsson, G Åke	Ju 9, Fi 11 44
				Gustafsson, Gunnar B	K 8
				Gustafsson, Hans I	Fö 16, Fi 50
				Gustafsson, Hans L	In 18
				Gustafsson, Inga L	In 19
				Gustafsson, K Börje	K 28
				Gustafsson, Karl-Erik	U 17
				Gustafsson, Kerstin	S 24
				Gustafsson, Lars I	U 31
				Gustafsson, M Gunnar	Fö 1, Fi 25, U 27, C 8
Gabrielson, Lars	K 8				
Gabrielsson, A Edmund B	Ju 54				
Gabrielsson, Arne	UD 3				
Gabrielsson, Ingemar H	U 41				
Gadd, P E Arne	Ju 26 57, Fi 38, U 40				
Gamstedt, Eric V	Ju 18				
Gard, Sven	S 10				
Gardeström, Linnéa	S 10 11				
Garke, Hans B	U 27				
Gawell, Jonas U	H 2				
Gehlin, Jan H M	Ju 48				
Geijer, K Arne	Jo 17				
af Geijerstam, K Gunnar	Ju 2				
Genetay, Claude M	U 41				
Gerentz, Sven T	U 17				
Gerhardsson, Birger	U 23				
Gerhardsson, Gideon	K 4				
Gerle, Bo O	Ju 14				
Gertz, Jan A	S 33				
Gesser, Bengt A	U 24				
Gestrelius, Kurt E G	U 31				
Gillberg, Karl Erik	H 2 9				
Gillström, Åke	U 44				
Gisslén, Axel	S 15				
Gjöthlén, Alf	U 4				
Glaas, Sten-Ove J	Fi 15				
Godlund, Sven A I	K 9 32, In 7, U 24				
Gordan, Kurt	Ju 25, S 25				
Gornitzka, Gunnar W	K 9				
Gothefors, Per L	Fi 39				
Grabö, Paul E	K 37				
Gradin, Anita I	U 8				
Grafström, Erik O H	K 6 9				

Gustafsson, Nils-Eric	Ju 3 13 57,	Hallman, Eric R	Fi 3 40, C 10
Fi 19 43, C 1		Hallman, I Christina	In 20
Gustafsson, Olof	S 32	Hallman, L Åke B	H 9
Gustafsson, S Bengt G	Fö 20	Hallqvist, Britt G	U 23
Gustafsson, Stig G	Ju 28, In 12 21	Hallqvist, Per Olof	Fö 10
Gustafsson, Stig G V	I 2	Hallsten, Lars T	I 9
Gustafsson, Sune O	C 16	Hallström, Björn H	U 22
Gustafsson, Åke C T	Jo 17	Hambraeus, Gunnar A	U 51
Gustafsson, Åke G	S 11, Fi 9 25	Hamdahl, Bengt O	K 5
26		Hammar, Bengt J H	Fö 8
Gustavsson, Bengt T	Ju 52, Fö 7	Hammar, Carl-Filip	U 19
17, U 24, I 11		Hammar, Karl-Gustav	U 36
Gustavsson, K Rune	S 1, U 35	Hammar, Lars G A	Ju 1
Guteland, Gösta A	In 7	Hammar, Stig	U 29
Gyllö, Sture	C 11	Hammar, Stig H	U 14
Gålmark, Per G	I 10	Hammar, Thomas	U 19
Gårdstedt, H Birger	S 12, U 5 24	Hammarberg, J Cecil	K 24
Gärde Widemar, Ingrid	Ju 3 5	Hammarberg, Peter	U 19
Göransson, Bengt	U 29	Hammarfors, Per A U	S 23
Göransson, Bertil	S 25, C 2	Hammarsten, Erik M	Fi 43, C 12
Göransson, C Göran N	U 7 27,	Hammarström, Bertil	U 47
Jo 5		Hammarström, Olof M	I 6
Göransson, F O Bo	Fi 7	Hamrin, Mac T P	Ju 40, In 13,
Göransson, Harald O	U 23 33	C 16	
Göransson, J Olle	Fö 17	Hamrin-Thorell, Ruth L	Ju 2
Göransson, Lars O	U 24 28	Hanner, Per V A	Fi 23
Göransson, N Joel	Fi 33	Hannerz, D G Lennart	Jo 13 17
Görs, L Folke E:son	K 15 39	Hanning, P Gösta	C 3
		Hanno, Stig Å	K 37
H		Hansen, Hans-Jörgen	Jo 19, I 7
Hadding, Carl Fredrik	Fi 42	Hansson, Arne G H	C 7
Hadrup, Knut E H	K 3 23	Hansson, Bengt	U 44
Haegermark, C Harald	I 5	Hansson, Göte	U 39
Haeggström, E M Åke	C 4	Hansson, H Gunnar	Jo 15
Haga, Ingegerd	U 44	Hansson, Hans O G	K 12
Hagander, Sten I	U 19	Hansson, Hans-Olof	Ju 38
Hagardt, Sten A O	K 1	Hansson, K Gunnar	Ju 48
Hagberg, Carl-Lennart	U 17	Hansson, Lars	Fö 20
Hagberg, Erik A	Jo 10	Hansson, Lars R	Fi 30
Hagberg, Lennart P M	Ju 15	Hansson, N Olle R	U 56, Jo 26
Hagbergh, C Erik	Ju 15	Hansson, Nils	S 10
Hagbergh, Göran G E	U 32	Hansson, Nils G	Jo 7
Haglund, Per	U 24	Hansson, Nils H	U 44
Haglund, F Anders	Fi 50	Hansson, Nils O	Fö 10
Hagman, Jan-Magnus	Fi 23	Hansson, S Kristina	U 27 41
Hagman, Knut A O	Jo 11	Hansson, Stig F	C 2
Hagnell, Hans	I 2	Hansson, Torsten B G	K 27
Hagström, Bo	U 48	Haraldson, L Åke	I 4
Hagström, Tony G	I 2 7 15	Harland, N D Eyvind	In 3
Hagård, A Birger	U 14	Hartler, Hans M S	Fi 20
Hahn, Gunnar A	U 1	Hartman, C Olov	U 33
Hahr, Anders L H	Fi 27	Hasselquist, Ulla	U 44
Haldén, J O Folke	U 24	Hasslev, Nils-Olov F	K 38 6 20
Hall, A Bertil	Fi 48, C 13	32 40	
Hall, Lennart	U 41	Haverling, Sven G I	U 20
Hall, Paul F L	S 13, C 9	Hawerman, K Bertil	I 5
Hall-Mikaelsson, Barbro M	Ju 13	Heckscher, Eva	UD 1
Hallberg, Lars	U 44	Heckscher, Sten	U 24
Halldin, H Enar	U 27	Hedberg, A Axel R	H 8
Hallendorff, C J Herman	U 19	Hedberg, A Gösta H	U 27
Hallendorff, Jan G	S 17	Hedberg, Björn A A:son	Fö 5
Hallerdt, Hans B	Fö 6	Hedborg, Anna M	Ju 53
Hallin, G Erik	Fi 33	Hedborg, Gustaf T	Fi 3
Hallin, Ingmar D	U 5	Hedborg, Per Erik	Ju 15
Hallin, L Bertil	U 33	Hedengren, Sven-Olof G	Jo 13
		Hedén, Carl-Göran	Jo 17

Hedén, Carl-Olof	Fö 6	Hermansson, Alf H J	C 8
Hedgran, Arne G	I 8	Hermansson, Carl-Henrik	Jo 17
Hedin, Bernt L	S 22, In 3	Hermansson, E Waldemar	Ju 44
Hedin, Carl-Eric	In 5	Hermansson, Hartwig V	U 19 24
Hedkvist, K G Charles	S 10 22	Hermansson, Herbert E	Fi 5
Hedlén, Bengt	S 20	Hermansson, Rune	Ju 38, K 18, Fi 21 50
Hedlin, John W A	S 26	Hernelius, J Allan	Ju 26, Fö 17
Hedlund, A Rune	Ju 3 56	Hernlund, Carl Hugo H	Ju 48
Hedlund, Bengt N R	S 15, C 8	Herrlin, S G Sigvard	Ju 32
Hedman, Bengt	Fö 15, C 12	Hertzman, A Olov	Ju 53
Hedqvist, Eric H	U 16	Hesser, S C E Torwald	Ju 48, U 21
Hedström, Anders	Ju 40	Hessland, Ivar R	I 5
Hedström, Bo S Jo 12 19 20 25 26		Hessler, S Henrik	Fi 23
Hedtjärn, Ake G	K 28	Hibe, Erik G	H 2
Hedvall, Hans L	C 12	Hidemark, Bengt A H	I 13
van der Heeg, Nils H	Fö 18	Hildeberg, Lars	U 44
Heger, Birgitte	U 15	Hildebrand, Per C	Jo 11
Hegrelius, A Olov R	Jo 19	Hildeland, K I Erling	S 30
von Heidenstam, G Olov Jo 22, I 3		Hilding, Ingrid	S 9
Heimburger, H Peter E Ju 37, C 7, I 8		Hilding, Mats H	U 24
Heimklo, K Julius M	U 2	Hillbo, Arne O	Ju 32, Fi 21
Heiroth, Ulf O	Fö 6	Hillerbrand, Carl-Henric S	Fi 10
Hejdeman, Gunnar A	C 2	Hillerdal, Olle	S 6
Hektor, Bo F A	Jo 4	Hillerstam, Stig H	K 21
von Heland, Björn E:son	U 24	Hillerudh, G Lars-Olov E	Ju 8
Heldt, Sten-Olof	I 9	Himmelstrand, Gunnar G F K 6 8	
Helgstrand, Lars G	S 5	Himmelstrand, Ulf J I	Jo 17
Hellberg, D Kjell V	I 15	Hinnfors, S Ivar	U 47, C 16
Hellberg, Olle A O:son	Ju 14	Hinno, Rein	Fi 27
Hellberg, Jan B	U 14	Hjalmarson, Harry H	Jo 17
Hellers, P A Hans	U 2 44	Hjalmarsson, H Yngve J	S 27
Hellgren, Bertil G	U 14	Hjalmarsson, S Ingemar	Ju 31
Hellman, Britt-Marie	U 52	Hjelm, K G Lennart U 24 51, Jo 10 17 19	
Hellman, Sven R	Fö 20 17	Hjelm, Orvar	In 19
Hellmér, Ake	Fö 18	Hjelm-Wallén, Lena B	Ju 41, U 27
Hellner, Eskil M Ju 41, K 8 36, In 5		Hjelmér, Gustav	Ju 32
Hellner, Jan E	Ju 20 46	Hjelmqvist, Bengt	U 26
Hellners, E Tryggve	Ju 20, In 14	Hjelmqvist, Ingvar K R	U 35
Hellquist, Per-Anders	U 1	Hjelmqvist, Karl Gustaf H	Ju 19
Hellström, Emil	U 19	Hjelmskog, Sven	In 14
Hellström, Gunnar J	U 24	Hjern, Bengt K L	K 16
Hellström, Håkan A	H 11	Hjernquist, Marlo	Fö 4
Hellström, K Birger	I 16	Hjorth, Jan L S	U 16
Hellström, Kajsa	U 52	Hjorth, Lars E A S 21, U 17, Jo 22 28, I 2	
Hellström, Mats J	S 17	Hjorth, Nils T	Ju 40, Jo 18
Helmers, Dag	Fi 45 46 52	Hjorth, Ragnar	Jo 9
Helmerson, Bo I H K 7, Jo 13 17, 28		Hodann, Jan O M	I 6
Helmerson, Jo J H	Jo 28	van der Hoeven, Willem	Fi 30
Henningsson, H Einar G Jo 13 22		Hofsten, Erland A G	In 2
Henningsson, Ingemar	U 41	Holback, Stig E	C 4
Henningsson, Lars-Ake	U 43	Holecek, Josef	U 41
Henricson, Sven-Eric Ju 22, U 44		Holm, A O Per	In 7 25
Henricsson, Bengt H	Jo 19	Holm, J Lennart U 16, Jo 17 18, In 1 2	
Henrikson, Claes H	Fi 21	Holm, Thorsten H	Fi 6 39
Henrikson, Lars G	S 15	Holm, Tryggve O A	Jo 17
Henrikson, Ulf T A	U 24	Holmberg, Bengt R	U 19
Henriksson, Christer	U 37	Holmberg, Bo	U 30
Henriksson, E Sture F	S 17	Holmberg, Carl	U 19
Henriksson, Gunnar A U 12, In 1		Holmberg, Erik G, Ju 26, U 20	
Henriksson, Rune I	Jo 20	Holmberg, Gunnar E	Fö 1 2 20
Henrysson, Sten	U 18 19	Holmberg, K Göran	Jo 14 17
Herlitz, Claes A	In 7	Holmberg, Per H A	In 2 28
Hermanson, K Gunnar	H 4 6		

Holmberg, Sten E	S 15	Högdahl, Lars	C 17
Holmgren, E Ivar	Ju 31	Höglind, Lars O	U 47
Holmgren, Herman	U 28	Höglund, Bengt A	U 4
Holmin, Nils E	I 3	Höglund, E Olov	U 18, Jo 19
Holming, Klas	In 20	Höglund, K Thure	S 12
Holmquist, Bengt M	U 16	Höglund, Olof A	Ju 21
Holmquist, Bertil G	Ju 19, K 1 41	Högström, Bertha	U 47
Holmquist, Bo	K 17	Högström, Ivar	In 24, C 1 16
Holmquist, K R Torbjörn	In 3	Höijer, Björn	U 39
Holmqvist, A Mary S	Ju 2, S 15	Höijer, Gunnar	Fö 10
Holmqvist, Sture	C 1 2	Hökerberg, Annika S O	U 24
Holmqvist, Åke H	Jo 22	Hölne, Karl-Vilhelm	U 18
Holmstedt, Anders	Ju 48	Hörjel, Nils J K 9, Fi 17 19, U 17	
Holmstedt, Nils G	Fö 12	Hörlén, S Ingemar (Inge)	C 12
Holmstedt, Stig A	Jo 5	Hörnlund, Gördis S 9 25 19, C 17	
Holmstedt, Yngve D	Ju 3	Höök, Erik S V S 12 21, Fi 7 30,	
Holmström, Lars-Gunnar	U 18 19	Jo 17	
von Holst, Hans E	Fö 3	Höök, S Rune	Fi 22
Holte, K Ragnar	U 23		
Hornwall, Gert H D	U 14, Jo 19	I	
Hovstadius, O Sigvard	U 55	Idin, Kurt A T	I 11
Hubendick, Bengt L	U 16	Igelstam, Rutger M	Fö 12
Hugosson, Kurt I	Ju 38 39	Imre, M Erdem	K 24
Huldén, K O Tomas	Ju 33	Ingelf, Sten	U 41
Hult, Bengt V	Ju 2 18	Ingelmark, Bo E	U 14 52
Hult, Jan A H	U 24	Ingelstam, Erik P G	U 19
Hult, N E Jöran	Ju 37	Ingelstam, Lars E	Ju 55, U 19
Hultcrström, Sven A	H 9	Ingemansson, N Stig P	K 27
Hultén, Karl Gunnar	U 16	Inghe, P Gunnar	S 15
Hultin, Måns K E	U 14	Irwing, Dorothy	U 41
Hultin, S Erland V	U 14	Isacson, Bertil I	K 11
Hultqvist, Bengt	U 30	Isacsson, Bert E	In 27
Hultqvist, Swen E H	C 4	Isacsson, Dan S	U 31
Hultström, Leif A I	S 5	Isacsson, Göthe I G	I 2
Husén, Torsten	Ju 14	Isacsson, Karin	In 19
Huss, P Magnus I	Fi 36	Isaksson, Britt	U 19
Hylla, Kristian W W	U 27	Isaksson, David	I 7
Håkanson, Håkan E	U 24	Isling, B Åke J	U 24
Håkansson, E Runo	Ju 39	Israelsson, K Ragnar E	U 49
Håkansson, Greta	U 41	In 14, 19	
Håkansson, Hans	U 30, In 1, I 8	Ivarsson, Holger I	Fi 27, In 6
	14	Ivarsson, Sven Ivar	Fi 2
Håkansson, Håkan E	In 21	Iveroth, C Axel	Fi 30
Håkansson, Sven-Olof H	Ju 10	Iversen, Stig G L	Ju 19
Hållsten, E Bertil	Ju 37		
Hårdefelt, S Börje	Fi 25 26, In 21	J	
Hägerstrand, S Torsten E	Ju 55,	Jackert, Clas S:son	UD 2
In 7, C 13		Jacobaeus, Christian	U 30
Hägg, Ingemund	U 19	Jacobson, Bengt A	U 24
Hägglund, John E	C 8	Jacobson, Gustaf A	S 10
Hähnel, Folke	U 1	Jacobson, Måns	H 7
Hälinen, Erkki I	U 44	Jacobsson, A Torvald	Fi 17
Häll, Karl-Erik	K 37	Jacobsson, Eva B	U 28
Hällbrink, Yngve	Fö 11	Jacobsson, L Ebbe	Fi 24
Hänninger, Ulf N O	Jo 17	Jacobsson, Per	Ju 13
Härdin, K Uno	In 20	Jacobsson, S E O Nicke	Jo 4
Härlin, Olof C A	Fö 1	Jaensson, Sverker	K 29
Härnqvist, Kjell	U 4 18 24	Jakobsson, Harriet	U 46
Hävermark, K Gunnar J:son	K 5	Jakobsson, Tage	Fi 31
	33 35 36	Jalling, Hans G T	U 14
Högberg, C Johan H	Fö 18	Janson, Arne A V	In 23
Högberg, Curt-Ragnar G	Ju 9	Jansson, Carl-Gunnar	Ju 43
Högberg, J Paul	U 31	Jansson, Bertil G	Fö 16
Högberg, K Gunnar	In 9	Jansson, Björn S	U 22
Högberg, Lars G	Fö 13	Jansson, Eric K	Fö 7
Högberg, Mats J G	K 6	Jansson, Helmer G	In 15

Jansson, Henrik D J	U 33	Johansson, Sven-Erik H	Fi 46
Jansson, I A Gunnar	U 44	Johansson, Sven-Ake S	U 44
Jansson, Jan Owen	Fi 19	Johansson, Tage N	Fi 45
Jansson, Kurt	Fi 39	Johansson, Viktor J	U 14
Jansson, N Ewald	Jo 15	Johnson, Bo	U 53
Jansson, N Lennart	Fi 20 32	Johnson, J Ake	Fö 10
Jansson, Paul G.	K 27, Fi 46	Johnson, Lars G	U 17
Jansson, Sture E	S 33	Johnson, Per E	I 6
Jansson, Tore	U 24	Johnson, E Reidmond	H 1
Jargin, Ingvar	In 6	Johnsson, Jan G K 2 9 41, Fi	17 19
Jarning, Gösta H	Fö 3	Johnsson, John E	K 37
Javette, Bo	U 24 44	Johnsson, N. Olle	Ju 13
Jeansson, Nils Ragnar	Jo 14	Johnsson, Roland G	U 14
Jenning, Wolfgang C E	S 7	Johnsson, Ake E	U 6
Jensen, Birger H L	K 7, Fi 37	Jonasson, J E Bertil	In 18
Jensen, Povl	K 16	Jonés, Klas G.	Fi 36
Jeppson, Jan K V	K 16	Jonnergård, Gustaf	Ju 47
Jeppsson, O Gunnar	Jo 26	Jonson, Lars	H 7
Jerdenius, K Elof	U 16	Jonasson, A. Ingemar G	K 27
Joge, Sven F	Fi 11, H 1	Jonasson, Anders E	Fi 43
Johannesson, Erik R	In 17, C 8	Jonsson, Ann	U 46
Johannesson, Ewald G V	S 10,	Jonsson, Arvid	U 47
Jo 17		Jonsson, Bo E	U 24
Johannesson, Ingvar	U 44	Jonsson, Elver A D	S 11
Johanson, Eric W	Jo 16	Jonsson, Folke	In 18
Johanson, Lars R	Fi 23	Jonsson, Gustav A	Ju 14, S 25
Johansson, Arne G	Fi 39	Jonsson, K Erland	Fi 21
Johansson, Bengt A W	Fö 2 17 20,	Jonsson, Kjell I	U 5
Jo 28		Jonsson, Lars-Eric	U 44
Johansson, Bengt K A	Fi 9, C 6	Jonsson, Lena B	S 9
Johansson, Berndt	U 39	Jonsson, R A Margit	Ju 2
Johansson, Bertil C A	U 14	Jonsson, Stig G T	U 40
Johansson, Bo E	S 27	Jonsson, Sverker A	U 24
Johansson, Caj-Aage K	15 20 31 39	Jonzon, Karin E	In 15
Johansson, E. Allan	Jo 6 13 17 22	Jonzon, Sven-Gösta B	Jo 18
28 29, C 6		Josephsson, Leif E	Ju 20
Johansson, E Gunnel L	S 17	Juhlin, Rolf	I 7
Johansson, Eric G E	Fi 25	Junback, Carl Gunnar	Jo 20
Johansson, Erik V	K 21	Junel, K Bertil	U 31
Johansson, Gun	U 44	Jungefors, Stig L S	Fi 21
Johansson, Hans I	Fi 50	Jungen, Rune	In 7
Johansson, Inge K	U 39	Jungenfelt, Karl G	Jo 9, I 10
Johansson, J Henry	Fi 16	Junger, Tage G	Fö 5
Johansson, K Gunnar E	Ju 19, U 19	Jungkqvist, K J Ragnar	C 5 10
Johansson, K Göran	I 2	Jussil, Sune K	In 10
Johansson, K Hilding	Ju 26, U 18,	Juthagen, Leif R	U 14 32
C 17		Jägerstedt, J E Rune	Fö 5
Johansson, K Inge	U 19 24	Järdler, Sven A	S 18, U 35, C 1
Johansson, Karl-Axel	U 8	Järleby, O Harry	Ju 25 31
Johansson, Karl-Erik V	C 10	Järnbrink, Hans G	S 27, Fi 40 42
Johansson, Kjell I	U 25	Järvholm, J Bertil	U 31
Johansson, Kjell A M	Fi 22 32	Jödahl, Ole E	Jo 17
Johansson, Knut B M	Fi 30	Jönköping, Sven B	S 3 13
Johansson, Lennart	U 29	Jönsson, Allan	K 7
Johansson, N Filip	Jo 26	Jönsson, Börje N	In 1 11
Johansson, Nils J O	U 122	Jönsson, Carl-Arne	K 22
Johansson, Ralph I	S 9, In 26	Jönsson, E Gustav	S 12 17
Johansson, Rune B	Jo 17, In 24,	Jönsson, Eric L	K 27
C 8		Jönsson, Gustav	S 24
Johansson, S K Lennart	K 9 13	Jönsson, Göran B	Jo 1
15 28 32		Jönsson, Hans	C 2
Johansson, Solveig B	U 39	Jönsson, J Ove	In 3 14
Johansson, Sten R	In 2	Jönsson, Rolf	Fi 21
Johansson, Stig E	Jo 15	Jönsson, Sture	K 39
Johansson, Sune K	Ju 26	Jönsson, Sune O	Ju 39
Johansson, Sven	S 12	Jönsson E Gustav	S 9

K

Kahlin, Tage H G	Fi 7, In 13	Kleist, Ake O	H 10, I 10
Kaijser, Fritz J	C 1 18	Kleman, Bengt	Ju 27
Kaijser, Rolf G S	Ju 3	af Klercker, E Bertil T:son	Fi 5
Kajland, Anders R	K 27	af Klintberg, Lennart	Jo 17 28
Kalderén, Lars G	UD 2	af Klintberg, Rolf H F	K 14
Kalén, Ingemar	U 52	Knubb, Erik V	H 3
Kallén, Olof H	Fi 29, In 12	Knudsen, Finn	Jo 8 9
Kallioniemi, Henry	U 43	Knutsson, Karl-Eric	U 51
Kappelin, Carl-Erik	K 24	Knutsson-Hall, Torsten K	Fö 4 8
Karlberg, Björn A	In 26	Knöös, Erik O	Fö 19
Karlbjörn, H Sigvard	K 3	Koch, Göran E M	Fi 28
Karlén, F Ingvar G	In 25	von Koch, Michael	U 32
Karlén, Göran H	S 29	Kolare, Gustav C K	K 6
Karlgrén, G Hjalmar T	Ju 20	Kolk, Raimond	Jo 1 25
Karlin, Bengt G	U 2	Kollind, Hans O	Fö 11
Karlson, Tore E	U 24 28	Konnander, Benkt A V	S 20, U 8
Karlsson, B E Gert	Jo 14	14 46	
Karlsson, Bertil H	S 2	Kourtzman, Per E	Fö 8
Karlsson, Christer	U 32 43	Kragh, Börje R V	C 13
Karlsson, E Thore A	Fö 8	Krantz, Gösta	U 44
Karlsson, Einar J	U 24	Krantz, Ingrid H	U 8
Karlsson, Erik L	In 22	Krantz, P Gunnar	Ju 49, S 15
Karlsson, F Göran	Ju 37, S 1 28,	Krantz, Paul Olof	U 19
K 29, Jo 18		Kristenson, Arne E	H 10
Karlsson, Fritz	U 41	Kristensson, A Yngve S	Ju 19 35
Karlsson, G Åke	U 24	Kristensson, Astrid M	Ju 2 18 56
Karlsson, Gunnar	K 3 5 23	Kristensson, Bengt A	Fi 20
Karlsson, Gösta A	S 10	Kritz, Lars-Bruno	K 12 24
Karlsson, H K Göran	In 20	Kritz, Lars O	K 6
Karlsson, Helge G	Jo 11	Kromnow, E Åke	U 20
Karlsson, Henry	S 32	Krona, Kurt	C 11
Karlsson, Jan O	S 18	Kronvall, R G Stellan	Jo 17
Karlsson, Jan-Sture	U 24	Krönmark, Eric A	S 2, Jo 13
Karlsson, K Ove	U 14	Kull, Börje	Fi 2
Karlsson, Kurt	U 46	Kull, Karl-Erik	U 14
Karlsson, Lars Erik	I 6	Kullenberg, E Börje	I 5
Karlsson, Nils Allan	K 32	Kullén, N. Olof (Olle)	C 5
Karlsson, Ulf G	Fö 18	Kulling, Ernst R	I 10
Karlström, Vilhelm H	Ju 13 57	Kuylenstierna, H Carl-Erik	K 23
Kautsky, Gunnar F H	1 1	Kuylenstierna, K Göran J	Jo 26
Kesselmark, Leif A	Fö 7	Kvarnsmyr, Lars F H	Ju 42
Kierkegaard, C Peder J	U 14	Kåhre, M Lillemor	Jo 16
Kihlberg, Anders	Fö 1	Källberg, K N Ingemar	Ju 32
Kihlbom, J Magnus	S 18	Källén, Sten I R	In 1 17 25 26
Kihlman, K Herbert	U 13	Källner, Claes-Göran G	C 4 15
Kihlman, Tor S D	K 27	Källrot, K Gunnar	I 7
Kilander, Kjell	Jo 9	Källstad, Thorvald E	U 28
Kim, Lillemor A B	U 24	Kärne, Sigvard	C 11
Kindahl, P Jan	I 8	Kärnek, Ruth I C	U 18
Kindlund, A Sören	S 9	Köhl, Olof F E	U 49
Kinell, Erik A T	Ju 14	Köhler, Nils G	Ju 20
Kirstein, Lennart	Ju 14	Köhlmark, Bo R	K 27 37
Kjellberg, Gunvor	U 24	Körlof, Voldmar	K 29
Kjellén, Bengt I	U 14	Körner, F Lennart	H 7
Kjellgren, Ove I	Fi 40, In 12 21	Körner, Sten G	U 46
Kjellin, Björn T M	Ju 11		
Kjellstrand, Leif	S 24	I.	
Kjellström, S Åke	S 1, K 5	Laag, Ann-Mari	U 40
Kjessel, Bo	Fi 27	Lager, Carl-Gustav	K 16
Klackenberg, S Lennart	UD 2, H 1	Lager, Ingemar	U 43
Klasson, K Alger	U 4	Lagerblad, J Peter	Fi 38
Kleen, Erland	UD 4	Lagerbäck, Björn	U 48 44
Klefbom, Folke R	Fö 2	Lagercrantz, Bo U	U 16
		Lagerkvist, A Claes G	Fi 40

Lagerkvist, Magnus	Fö 16	Lassen, Bengt F C	Ju 48
Lagerlöv, Elisabet	S 34	Lassinantti, I Ragnar	U 43, In 27
Lagerqvist, Åke	U 20	Laurell, Karl Fredrik	Fi 1
Lagerwall, Hans E	K 10	Laurin, Lars E	Jo 17
Lagerwall, S Y Torbjörn	U 19	Luritz, L Yngve	C 12
Laine, Christian	Fö 14	Leander, Per	U 43
Lalander, N Sven O	I 3	Leander, Sven	U 41
Lalander, Nils	U 4	Leche, Johan H	Ju 13 34 43 57
Land, Johan	Ju 30	Ledstedt, K Gösta I	In 6
Landahl, E Tore	Ju 11	Leffler, J Olof	H 3
Landahl, O Sixten H	Jo 8	Lehmann, F Margareta	K 24
Landergren, Nils G G	Fö 2 17	Leine, N Erik	K 27
Landin, Palle J	In 15	Lekborg, E E Olov	K 37
Landquist, Eddie L	Ju 48	Lekman, J Inge	Jo 16 17 28
Landström, Sten-Sture H	Ju 22,	Lemne, Carl-Göran	Fi 4
K 37, U 21		Lemne, Lars G	I 1
Langborn, Nils E	Fi 45	Lemne, Mats H	K 33, U 3, In 13,
Langdahl, Henry	Jo 7	I 1 11	
Lange, N Gunnar	Fö 17	Leo, Håkan	U 43
Langenskiöld, Carl G L	Fi 23	Leo, P Gunnar	In 1 25 26
Lannegren, Göran	U 1 26	Letzén, Sven-Roland	U 17
Lannek, Nils G V	Jo 19	Leuf, Nils Börje	H 1
Lanner, B O Vilgot	H 10	Levin, Karl-Axel	Fi 19
Larfeldt, Nils J	H 7	Levin, Tage P	In 13
Larfors, E V Tage	Ju 7	Lewén-Eliasson, Anna-Lisa	H 9,
Larnstedt, A Ossian	S 25 31, In 14	C 17	
Larsén, E J Lennart	S 6	Lewenhaupt, Gösta K:son	Jo 24
Larson, Knut-Inge L	K 8	Lewin, Saul	U 30, H 7
Larson, Leif E	U 29	Lidbom, Carl G	S 18
Larson, Rune	Fi 39	Lidén, B Carl Johan	Jo 26
Larson, Sten E	H 1	Lidén, Gunnar K O	K 27
Larsson, A Lennart	U 24	Lidén, Lars Y	I 10
Larsson, Erik i Öskevik	S 15	Lidgard, Curt S H	UD 2
Larsson, Ewert S	U 27	Lidgard, H Bertil I	C 12
Larsson, Gunnar	S 24	Lidin, Karl-Olof	Ju 38, U 27
Larsson, Gunnar K V	Ju 27, U 27	Lidmalm, Tord N G	I 15
Larsson, Gösta	U 19 29	Lidvall, Göte	Fö 3
Larsson, Hans	U 19	Liedberg, Ander J B	Fö 21
Larsson, K Einar A	S 9, K 27,	Ligner, Anders V	K 10
Jo 13		Liljebjörn, E Gunnar	Jo 29
Larsson, K S Sigvard	C 17	Liljedahl, Svante B	K 30
Larsson, Karl-Anders	H 11	Liljeqvist, Rolf A	Ju 15, K 34
Larsson, Karl G	Ju 22, S 10 19 20	Lind, C Ingemar B	U 24
25, Fi 21		Lind, Gösta A	Ju 45
Larsson, Kjell	Jo 10	Lind, Johan A L	Ju 41, Fi 35
Larsson, L Thorsten	U 44	Lind, Per E	U 40
Larsson, Lars E	S 9 10, U 28,	Lind af Hageby, Gösta	K 4
In 3		Lindahl, Carl Erik T	Ju 30 35
Larsson, Lars-Olov H	Fi 9	Lindahl, Carl-Fredrik H	Fö 5 21
Larsson, Lennart	U 28	Lindahl, Essen H G	U 35, In 5
Larsson, Mats R S	Ju 7	Lindahl, K Olof R	Fi 22 26
Larsson, Mårten J	U 22	Lindahl, Lars O H	K 7
Larsson, R Per-Ola	Ju 23	Lindahl, Sven-Åke	U 52
Larsson, S Gunnar M	Ju 13	Lindahl, Ulf V A:son	Fö 11
Larsson, Sixten	Fi 16, U 40	Lindahl-Kiessling, Kerstin M	U 37
Larsson, Stig K	Fö 16	Lindal, Kurt G	U 35
Larsson, Sven A A	C 5 10	Lindbeck, C Assar E	Fi 38, U 24
Larsson, Sven E	Fö 10, Fi 37	Lindberg, Bert H	Ju 8
Larsson, Sven-Erik	Ju 38	Lindberg, Carl-Otto A	C 8
Larsson, Sven O	Fi 6	Lindberg, E Jakob M	In 2
Larsson, Tage K L	Fi 5	Lindberg, E Rupert	Jo 15
Larsson, Torsten A	Fi 50	Lindberg, Erik G	Ju 13
Larsson, Ulf O	S 9, U 28	Lindberg, K Egon	C 4
Larsson, Ulla S	Ju 22 34 43	Lindberg, Lars G B	Fi 5
Larsson, Y Allan G	I 15	Lindberg, N Olof	Ju 9
Larsson, Yngve B	I 8	Lindberg, R Greger	Fö 19

Lindberg, S Ingemar	S 9	Lindquist, Sture B L	I 11
Lindberg, S Lennart	Fi 50	Lindquist, Ulf W E	C 15
Lindberg, Sven J	K 6	Lindqvist, B Rune L	U 41
Lindberger, Lars	I 2	Lindqvist, F Ingvar	U 24
Lindblad, Rune	U 41	Lindqvist, Lars I M	U 10
Lindblad, Sven J H	Fi 17 30	Lindqvist, Olle O G	Ju 27, H 1 3
Lindblom, Paul	Fö 16, S 15 20, U 22	Lindqvist, Rolf L A	Fi 3
Linde, Bengt A	I 6	Lindqvist, S Olof K	K 18
Linde, Per Gunnar A	Fi 40	Lindqvist, Sven O	U 17
Linde, Torsten	In 16	Lindroth, Annica M	U 25
Linde, Ulf H	U 22	Lindroth, Kurt J H	Ju 19
Lindeberg, Bengt	C 11	Lindskog, Carl P F	Jo 12
Lindeborg, Sven H	In 20	Lindskog, J Lennart	Jo 8 18
Lindegård, Sven	U 27	Lindskog, Nils-Petter	U 17
Lindell, Bo G	Jo 17	Lindstam, Leif E	Fi 12 52, U 17
Lindell, Ingvar A	C 1	Lindstedt, Anders	K 7 14, Fi 18, H 3
Lindell, Malte	Ju 5	Lindstedt, Hans G	Ju 30
Lindell, Mats G	U 14	Lindstrand, E Lennart	Ju 19
Lindell, N J Ebbe	U 4	Lindstrand, Leif	U 14 34 43
Lindencrona, Alvar	Fi 23	Lindström, Alice M F	U 24
Lindencrona, Fredrik V K	Jo 17, H 8, I 9	Lindström, B E Gunnar	Fö 13
Lindencrona, Gustaf	Ju 15, K 8 34	Lindström, Berndt E	S 29
Lindencrona, Tomas	In 10	Lindström, Gunnar	S 24, In 21
Linder, Helge	K 8, Fi 20	Lindström, Hans-Gunnar	Ju 39
Linder, Sven G	UD 4	Lindström, Harry I	Fi 47
Linderoth, Karl Axel	U 24	Lindström, Jöns	S 24
Lindén, Hans	Jo 23	Lindström, K E Ingemar	K 29
Lindén, Lars G	U 31	Lindström, S Olle	In 26
Lindén, Sven	Fö 7	Lindström, S Ake	U 24 37
Lindén, Yngve T	Fi 27, In 6	Lindvall, Harald	S 2
Lindfors, Kurt O I	H 4 9	Lindvall, K Erik	In 15
Lindfors, Leif V	U 14	Linell, Stig S V	Jo 25
Lindgren, Alf T	Ju 27	Ling, Jan H	U 41
Lindgren, Anne-Marie	U 6	Linn, Björn G	U 16
Lindgren, B Jonas	Fö 20	Lirén, Gösta	U 44
Lindgren, Bo	Jo 25	Littorin, Anne-Britt M	U 31
Lindgren, Claes B L	I 3	Littorin, Rolf	Ju 40
Lindgren, Göran	U 29	Litzén, Anders G	Ju 27 44
Lindgren, Göte	U 44	Litzner, K Ragnar	S 6
Lindgren, Henrik G A	Fö 1	Ljung, Lars U	In 7 13
Lindgren, J Gunnar	I 2	Ljungar, Jan A B	Ju 28, In 21
Lindgren, Kurt	U 41	Ljungbeck, Carl	C 2
Lindgren, S Ake	S 12 21	Ljungberg, Allan I E	I 3
Lindgren, Stig	Fö 1, K 24, U 30	Ljungberg, Blenda M	Ju 13 24, S 17, U 53
Lindgren, Ulf	U 48	Ljungberg, Göran L D	Ju 27
Lindgren-Fridell, A Marita G	U 22	Ljungberg, Lennart	U 1
Lindh, Erik A	C 1	Ljungberg, Åke C W	H 11
Lindh, Leif G B	H 2	Ljungberger, A Torsten	K 14
Lindh, Tore B E	S 12	Ljungdahl, Olle	U 23
Lindhagen, C Gösta	K 9	Ljunggren, Lars R	Fö 11
Lindhagen, Sigvard I	I 7	Ljunggren, Sven E	I 5
Lindhoff, B Håkan	U 17	Ljungholm, Kurt A	In 3
Lindholm, P Sigurd	Fi 21	Ljungholm, S Elof	S 14
Lindkvist, Gunnar	U 44	Ljungman, Seve K B	U 1
Lindmark, A Lars G	Fi 9 38	Ljungström, Claes G	K 11 27
Lindmark, Lars E	I 14	Lloyd, Bengt E	H 9
Lindohf, Fritz E	Fö 11	Loheman, Arne	Fi 23
Lindow, M-W Styrbjörn R	Fö 2 17	Lorichs, Ludvig	Ju 37, C 10
Lindquist, Ulf W E	C 1	Lothigius, Carl-Wilhelm	Jo 18, In 18
Lindquist, Armin H	I 5	Ludvigsson, Ingrid	Jo 18
Lindquist, B Rune L	U 14 52,	Ludvik, Klaus	Fö 1
Jo 10 19		Lugn, Robert P E	Fö 7 10
Lindquist, C Bertil J	U 19	Lukkari, Bror	U 19
Lindquist, Sten	Jo 3		

Lundahl, Ingrid L	In 10	Löwbeer, Hans	S 18, U 14 24,
Lundahl, R Rune G	Ju 31	Jo 17	
Lundberg, Arne	U 44, C 2	Löwenhielm, Fredrik A	C 3
Lundberg, Gunnar E B	In 12		
Lundberg, K F Valdemar	In 21		
Lundberg, K Max	U 24		
Lundberg, Lars H:son	Fö 5	M	
Lundberg, Lars-Olof	S 27	Madsen, Magnus E	K 26
Lundberg, N Ragnar W	Fö 9 12	Magnander, Ebbe E A	Ju 32, K 26
Lundberg, P J Thorsten	U 31	Magneberg, Stig E	Fö 7
Lundberg, Sten G J	H 3, C 11	Magnusson, A Tage	S 1, Fi 3 45
Lundblad, Björn O	Jo 12 25	Magnusson, David N	Fi 6
Lundblad, Grethe	S 9	Magnusson, Erik O B	S 11
Lundbäck, B Holger	I 7	Magnusson, Erik A	H 4
Lundeberg, Christer N S	U 24	Magnusson, Gunnar K O	U 27
Lundell, Lars-Erik V	I 10	Magnusson, Ingela A	U 18
Lundell, Sture V	Fi 8 46	Magnusson, K G (Karl-Gustav)	
Lundevall, Owe N A	In 10	Fö 16	
Lundgren, Carl-Ulrik	Fö 5	Magnusson, Leif	U 32
Lundgren, Georg E H	Fi 50, U 24	Magnusson, Leif R	U 24
Lundgren, Lennart	Ju 53	Magnusson, Lennart C O	Fö 19
Lundgren, Rolf A	U 19	Magnusson, N Åke	Ju 22
Lundgren, Stig G	U 19	Magnusson, Nils B	Jo 12
Lundgren, Stig H E	Ju 23 26	Magnusson, S E Gunnar	Fö 11
Lundh, Jan-Henrik	U 19	Majberg, Karl G V	C 10
Lundh, K Gunnar	Fi 32	Malm, B Svante	S 22
Lundholm, Bengt G	Jo 17	Malmberg, B Arvid	S 5
Lundin, Bengt G	In 16	Malmberg, C Lars E	Fi 48
Lundin, Birger E V:son	U 14	Malmberg, Åke	In 17
Lundin, N Tore H	S 27	Malmfors, Torbjörn	S 34
Lundmark, Nils A J	I 3	Malmgren, Allan B	U 1
Lundquist, Nils Henrik	Fö 13	Malmgren, Kurt K-G	Ju 39, Fi 1
Lundquist, Olof F	U 25	41 44 51	
Lundqvist, Bo Christer	U 43	Malmgren, Nils	U 43
Lundqvist, Åke G	U 24	Malmgren, S Sture L	U 31
Lundstedt, Barbro E	S 26	Malmquist, Sten G	Ju 14
Lundström, Hans O	UD 3, H 1	Malmqvist, Lars	Jo 7
Lundström, Herbert	Jo 19	Malmqvist, Stig G	S 17
Lundström, Karin	S 10 11	Malmköld, Bertil	S 24
Lundström, N Birger	Ju 26	Malmström, Bengt G V	Ju 18 25
Lundström, Stig H V	In 14	Malmström, C Gösta	Ju 53
Lundström, Sven	Jo 17	Malmström, Sten	U 53
Lunning, Lars G H	U 27, In 21	Malmås, Bengt H	Jo 13
Luukkonen, Veija	U 29	Mangård, Nils	S 15, K 7
Lübeck, S A Lennart	I 15	Manhem, B T Seth	Fi 48
Lüning, Karl Gustav T	U 14	Mannegard, Eli	In 16
Lychou, Dag E A:son	H 1	Mannerfeldt, Nils O G	Ju 42 49,
Lyckeberg, Nils	Fö 10	Fi 25	
Lysell, E G S	U 13	Marcus, Stig	Fö 13
Lyth, K Erik	Fö 6	Marcusson, Sten G	U 37, In 20
Lännergren, E Bengt	Ju 27, Fi 1,	Marén, Lars Å	U 15
In 5		Maritz, Arvo	S 32
Löfdahl, Göran	Ju 48, U 26	Marken, Karl-Erik	U 13
Löfgren, Torsten	I 12	Markesjö, A Gunnar	U 19
Löfqvist, Gert	U 44	Marklund, K Lennart	H 1
Löfqvist, Ivar	UD 2	Marklund, Sixten	U 19
Löfqvist, Thyra C	Jo 7	Marknäs, N Sigurd V	Ju 13
Löfstad, Einar O	Fö 12	Marnell, K Gunnar	Ju 13
Löfstedt, Gösta	C 2	Marnfeldt, Lars A H	H 11
Löfström, U Inge	U 33	Martenius, Åke B A	H 4 6 11
Lönner, N Göran	Jo 4	Martinsson, Bo	Ju 2 13 22 24,
Lönngren, D Rune	S 24, Jo 13 17,	S 18	
I 7		Masreliez, Nils	S 24
Lönnqvist, Olov	K 26, U 30	Matthiessen, Lars	Fi 38
Lönnqvist, Ulf R	Jo 14 17 18 28	Mattson, Ingemar	U 44
Lövegren, Marianne	Ju 14	Mattson, Lisa	Ju 24 41 47

Nilsson, Nils Gunnar	U 33	Norlin, Sven	U 29
Nilsson, Olof	Jo 28	Norling, Barbro M	U 31
Nilsson, Per Olof V	Fö 20	Norling, E Gunnar E	C 16
Nilsson, S Clarence	U 55	Norling, S Åke	K 37
Nilsson, S Eric H	C 2	Norman, Ilmar	S 3
Nilsson, S Ingvar	S 16	Norman, L Åke	K 30 31
Nilsson, Staffan	U 25	Norman, N Eric	K 16
Nilsson, Sten Börje R	Fö 1	Norman, Roland V	In 18
Nilsson, Stig A	Fö 2 20	Normark, Georg R	In 21
Nilsson, Thaly	U 52	Norrbon, N Claes-Eric	K 6 32,
Nilsson, Thora I-L	U 24	Jo 1 9, In 18	
Nilsson, Tom	Fi 21	Norrby, J Sören	Jo 28
Nilsson, Torsten	U 23	Norrgren, Ulf	Jo 7
Nilsson, Ulf A	U 14	Norrman, Lars-Olof	U 12
Nilsson, Vilhelm	S 14	Norroo, Sten E	Fö 8
Nilsson, Åke	In 21	Norrsell, H Göran	Ju 50
Nilstein, Arne H	Fi 30 45	Nyberg, J Olaus	Ju 18 23, Fi 21
Nissback, Nils E	Fi 9	Nyberg, Stig K	Fö 19
Nisser, Carl Wilhelm B	Ju 47	Nybom, P Arne A	Jo 1
Nisser, Per Olof	U 33	Nycop, Carl-Adam	Jo 17
Norberg, Dag L	U 14	Nygren, Alf L	U 34
Norberg, Erik	In 10	Nygren, G Ingemar	S 4 12 13
Norberg, Sven E O	Ju 9	Nygren, Jan B	U 14
Nord, B Ingemar	H 2	Nyhlander, Lars-Olof	U 48
Nordbeck, Lennart V	Fö 15, C 3	Nylander, Lars	U 27
Nordbeck, S E Gunnar	Fö 2 10 17	Nylander, Sven H	Jo 21
	20	Nyman, Erik O	Ju 22 32
Nordberg, Anders E	Fi 7	Nyman, Kjell	U 11
Nordberg, S Ivar	In 26	Nyqvist, N Tore	C 3 11
Nordblom, Bengt S J	Jo 19	Nyrén, A Per-Elof	Fi 15 26
Nordell, Jan Olof Ch	K 29	Nyrén, Bengt	Fi 20
Nordenberg, Torsten K W	U 14	Nystedt, Stig H	Fö 7
Nordenhäll, Bruno	S 12	Nyström, Bror-Oskar	Fö 8
Nordenskiöld, E Otto E	Jo 17	Nyström, Holger R B	Fi 20, Jo 7
Nordenskiöld, Mats	U 48	Nyström, Lars A	Fi 4
Nordenson, Jonas W	H 8	Näsholm, Birger	Fi 28 34
Nordenson, Ulf K	Ju 33	Näslund, Eivor	S 10
Nördén, Bengt	U 18	Näslund, Stig	U 44
Nordgren, Hans P W	In 3	Näsström, Emil E	U 12
Nordgren, S Lennart	Fö 11	Näswall, Björn K	U 24
Nordh, N H Inge	Fö 11		
Nordin, Anna-Greta	U 31	O	
Nordin, Gösta E	U 5	O'Konor, Bengt G W	Fö 7
Nordin, Inga L	S 17	Oberger, Bengt	U 25
Nordin, Sven Eric	U 47	Odencrants, Carl	S 32
Nordlander, N Arne	U 14	Odén, A Birgitta	Ju 55, U 24
Nordlander, Nils-Brage	S 6 12	Odén, C Åke	K 17, Fi 19
Nordling, O V Tore	Fö 13	Odh, K Hans M	U 7, Jo 5
Nordlund, E Anders	Jo 14	Odhammar, J E Ivan	Ju 7, K 16
Nordlund, Ernst	U 11	Odhnoff, E Camilla	In 10
Nordlund, Stig F	C 1 18	Odhnoff, Jan E	H 2
Nordmark, Dag	U 29	Odquist, Gudrun I	Ju 2
Nordquist, Gunilla E	U 31	Ohner, Stig V	Fö 12 16
Nordstedt, Lars R	U 41	Ohlin, Gösta	U 41
Nordstrandh, Ove H	U 24	Ohlsson, Ingvar D	In 2
Nordström, Clas G	Ju 16, K 34	Ohlsson, P T Ingvar	Ju 32, S 20,
Nordström, Gert Z	U 31	U 2, In 7	
Nordström, L Gösta	S 31	Olderin, Gunnar O	U 24
Nordström, Lars	U 43	Olerud, Eric H	K 27, Jo 22
Nordström, Lars E	K 32, In 7	Olhede, Torleif E	Fö 20
Nordström, Lars-Erik	K 15 31	Olofson, Erik G	Fö 18
Nordström, Lennart W	Fi 2	Olofsson, Birgitta K	Ju 14
Nordström, Olle	K 22	Olofsson, K Oscar	U 41
Noreen, Sven E	U 16	Olofsson, Klas T	U 22
Norell, Thomas	U 14		
Norlander, Carl-Oscar	K 16		

Olofsson, Sören	U 50	P	
Olson, O Lennart	Fi 22	Palm, Böret	K 2, Fi 19
Olsson, A E Osborn	U 24	Palm, Hans	U 6
Olsson, Agne Henry O	K 2	Palm, Jonas	U 54
Olsson, Alf E	Fi 42	Palm, N Sture	U 29
Olsson, Arthur	U 48	Palm, Tore	Fö 2
Olsson, Bengt K	S 12 18	Palmgren, Leif	Jo 17
Olsson, Bertil E	In 23	Palmstierna, Hans A K	Jo 13 17,
Olsson, Birger	U 53 54	1 5	
Olsson, Bo Armand	U 41	Palvall, Berne E	Fi 39
Olsson, Carl Olov	K 15	Pantzerhielm, Sigge-Wilhelm	1 3
Olsson, Curt I	Ju 13	Paues, Ingvar R	Fi 39
Olsson, E Abel J	Jo 8	Paul, Karl-Gustav	U 14 43
Olsson, Elisabeth	U 44	Paulsen, Margareta M	Ju 3
Olsson, Elvy E	Ju 2	Paulsson, G Valfrid V	Jo 9 17 18
Olsson, Ernst W	U 31	28, C 12	
Olsson, Esbjörn O	In 25	Paulsson, Ian E	Fi 44
Olsson, H O	In 18	Paulsson, K Yngve	K 31
Olsson, Hans G	Fi 23	Paulsson, Solveig	U 44
Olsson, Holger S	In 20	Pavliska, Petr	U 32
Olsson, J Malte	Jo 10	Pedersson, T Svante	Fi 39
Olsson, Jan E A	I 16	Pehrson, Gösta H	S 6
Olsson, Jan O	Fö 12	Pehrsson, Tage S	Fi 47
Olsson, Jan-Olof	U 31	Pehrzon, Lars E	1 3
Olsson, K Helmer	Jo 7, I 2	Pellijeff, F H Alexej	K 21 22
Olsson, Karl	U 47	Perback, Björn C L	K 16
Olsson, Karl Gustaf	Ju 5	Pernelid, W Ake E	K 2
Olsson, N Bertil	Fi 20	Personne, Jon M	Fi 1 18
Olsson, Oskar F	I 4	Persson, Arne A	Fö 5
Olsson, R Lennart	U 13	Persson, Boris	U 48
Olsson, Rune I	K 32, In 7	Persson, Carl J G	Ju 22 32, S 18,
Olsson, S O Bertil	Ju 22, S 12,	C 8, I 7	
U 24, In 11 27		Persson, E Yngve	S 28, Jo 9
Olsson, Sten G	U 27	Persson, Einar	U 41
Olvén, Bernt	C 1	Persson, Ernst G	Jo 9, In 18
Olving, Sven	U 24 43	Persson, Fritz J H	K 29
Omnia, Per Henrik	Jo 14	Persson, G Bertil	Fi 41
Orava, Olavi A	U 37 46	Persson, Gert I E	Ju 32, U 27
Ording, Jan	S 18	Persson, Gustav B	S 28
Orehag, N Lennart H	S 17, U 47	Persson, Göran A	K 4, Jo 17
Orlando, A N Henning	In 25	Persson, Harry	U 29
Orring, Jonas A	Ju 22, S 12 18,	Persson, Henry A	U 19 31 39
U 19 24		Persson, Inga	U 9
Orrsten, Henning	K 8	Persson, J Lennart	Ju 7 32, Jo 27
Orrö, Sven-Erik O	H 10	Persson, Lars H	H 9
Ortmark, Ake H	U 17	Persson, N Arne	K 6
Oscarsson, Bo S I	Fö 13, S 20,	Persson, Per-Ebbe R	U 39
U 9		Persson, Per Gustav	Ju 20
Oscarsson, Sigvard (Sigge)	Jo 17	Persson, Ragnar	Fö 20
Ossung, B Göran	S 27	Persson, Sigurd F	U 22
Osvald, Olof K	S 2 14	Persson, Staffan	Fi 40
Oterdahl, Jan A	K 39	Persson, Sven F G	Jo 1 8 15 23
Ottander, Chris	U 14	Persson, Ture	C 2
Otteblad, S I Arne	U 19	Persson, Östen	U 47
Otterberg, Janne	Fö 21	Peterson, Bo E	In 7
Ottersen, J Ottar	U 15	Peterson, Lars E	K 20
Ottervik, Gösta	U 52	Peterson, Thage E G	S 12, U 29,
Ottoson, Ivan	S 15	In 16	
Ottosson, C E Holge	Fi 5	Petersson, Carl-Gustaf	Ju 50
Ottosson, Karl-Göran	U 14	Petersson, Erik Filip T	In 3
Ottosson, N Sigge	U 13	Petersson, G A Bertil	In 17
Ovegård, Lars O	Jo 1 3 22 24	Petersson, Gunnar A B	In 19
Ozolins, Berit	U 41	Petersson, Lars Allan	Jo 12
		Petersson, Olof H E	S 12, Fi 37,
		In 7 15 18	
		Petrén, G Otto E	Ju 36, K 14

Petri, Carl Axel H Ju 30, S 1 28
 Petri, Gunnar U 3 30 56
 Petri, Ingemar U 19
 Petrini, K H (Hasse) C 9
 Pettersson, A Georg Ju 26
 Pettersson, Björn G In 11
 Pettersson, Eric B H 3, 1 6 9
 Pettersson, Harald A I Jo 1
 Pettersson, Karl K 29
 Pettersson, M V Rune Fö 20
 Pettersson, N Lennart Ju 39, 1 2 15
 Pettersson, S Arne Fi 53, Jo 14
 Petzäll, Ingvar A Fi 7
 Philipson, Lars U 32 14
 Pineus, Kaj L A Ju 15
 Plevin, Eddie Jo 8
 Polstam, K Åke S Ju 38
 Poppus, Hans D S 20, U 1 24 43
 Poppus, Ulla U 19
 Porne, G Åke U 55
 Printz, Å Lennart Ju 5
 Pålsson, E Roland Fö 14, U 1

Q

Quennerstedt, K Ella-Brita U 31
 Qvarnström, Björn O Fi 39

R

Ragnå, Nils E A Fi 26
 Rahm, A Håkan B S 4 7 29
 Rahm, S Thomas C 7
 Rainer, A Ove Ju 5 43 57
 Ramström, Dick O U 43, 1 9
 Rangnitt, F Harald O Ju 27
 Ranhem, Lars H K 6
 Rapaport, Edmund Ju 38 39, U 2,
 Jo 1
 Rasmusson, Rasmus G U 51
 Raud, Jaan K 18
 Redvall, Knut L I 15
 Regnéll, Carl Göran S 28, Fi 38
 Regolo, Margit U 19
 Rehnberg, K Bertil In 8 20
 Reimers, Lennart U 1
 Reinans, Sven A In 14
 Reinus, Erling U 43
 Rembe, Rolf D Ju 48
 Remens, Eva F Jo 17
 Renberg, Holger V Fö 8
 Renborg, Ulf B:son Jo 15
 René, Sven U 47
 Renby, Sven F N Ju 2 29
 Rengholt, Ulf N S 23, I 13
 Renlund, R Gösta Fi 16
 Resare, Alf C R Fö 5
 Resare, Bengt C Fi 17, U 34,
 Jo 24, I 9
 Resele-Tidén, C O Åke Fi 20
 Reuterswärd, Erik A P Fi 35
 Raxed, Bror A Ju 22, S 12 18 20,
 Jo 17
 Rexmo, Jan H K 8
 Rey, Lars U 30

Ribbing, E Manfred S 12, U 6 9
 51
 Riben, Staffan J O U 24
 Riberdahl, Curt S C 18
 Ribrant, Gunnar Jo 17, H 8, 1 2
 Richardson, N Gunnar E U 44
 Riedel, Georg M L U 41
 Riesenfeld, Harald U 54
 du Rietz, Lars U 15
 Rigbäck, Berndt, G S 31, Ju 31,
 S 15
 Rimås, K Sigvard E Jo 7 11
 Rinder, Lennart K U 14
 Ringaby, Per-Erik Jo 11
 Ringberg, Karin M S 18
 Ringborg, Erland S 19, U 52 18
 24 37
 Ringborg-Walldeck, A Elise H 2 9
 Ringius, Gösta Ju 13
 Ringmar, R Torgil Fö 3, Fi 36,
 U 41
 Ringstedt, Nils A E H 2
 Ringström, Björn M Ju 32
 Ritzen, E Hilding Jo 27
 Robertsson, J R Sören Ju 32
 Rodhe, Gösta U 15
 Roempke, Sten O S 6
 Rohdin, B Arne U 35
 Rollén, Berit Jo 17
 Romander, Holger A G Ju 3 17 22
 32, S 18
 Romanus, L Gabriel Ju 41
 Romanus, Sture U 56
 Romanus, Sven E Ju 24 47
 Romberg, N Wilhelm A S 12
 Romilson, Christer H U 31
 Romson, Rolf Ju 28 36, C 1 18
 Ronne, Bengterik U 14 24
 Roos, Birger S 22
 Rooseniit, Rein C 1
 Rosberg, K Gustav A In 6
 Rosell, E Egon Fö 11
 Rosen, Erik U 19
 Rosenblad, Urban S Fö 16, Fi 15
 39
 Rosengren, Arne Ju 53
 Rosengren, Bodil S 17
 Rosén, Göta S 25
 Rosén, Nils-Arne Fö 14, U 14
 Rosén, Nils Arne U 43, Jo 17
 Rosén, Nils Gustav K U 51
 Rosqvist, G Birger Jo 28
 Roth, Lindberg, Örjan U 29
 Rova, O Eino K 2
 Royen, Sverre N H S 12 13
 Ruda, K Einar Ju 3
 Rudberg, Erik G Fi 1
 Rudberg, Per Y Fö 6
 Rudén, Allan N Fi 26
 Rudhe, Rolf S U 37
 Rudholm, Sten J G Ju 28 32
 Rudstedt, K Gunnar Ju 13
 Rufelt, L Henry B U 14
 Ruin, Olof K U 48
 Ruist, Erik H Fi 27
 Rundblad, Bengt G In 7

Rundqvist, Karl-Ingvar	S 24	Sanell, P Åke	Ju 26, U 3 30 39
Rune, Christer L	Ju 15	Sangberg, Bengt E	K 7
Rydbeck, Olof J	Jo 17	Sanmark, P Arvid L	Ju 1, U 30
Rydberg, Karl-Evert H	H 10	Sanner, Lars-Erik	Jo 19
Rydberg, Olle	Ju 30	Sarap, Hans	I 1
Rydberg, Ulf	Fi 21	Sarman, Arthur H	U 17
Rydén, Jan E	UD 2, Fi 39, U 14,	von Schantz, K Philip G	U 22
Jo 10, In 9		Schedvin, Sven-Olof	U 19
Rydh, Olof G G	U 24	Schein, Harry	U 29
Rydholm, Björn	In 13	Schelin, Bengt A E	Jo 21
Rydin, Bengt C K	Ju 54	Schelin, C-J Åke	S 23
Ryding, P Göran G	H 1	Scherwin, Olof	U 41
Rylander, C Ragnar	S 23, U 14	Scheutz, Claes-Herman	K 7
Ryman, Jan-Erik	I 8	Schéle, Märta	U 41
Ryman, Sven-Hugo G	Fi 34, U 24	Schillander-Lundgren, E Barbro	
Rynell, Sven E L	H 8	Ju 57	
Råby, K Gösta	U 34	Schiratzki, Arne	H 5
Rånby, Bengt	U 43	Schiöld, K Gösta A	Ju 13
Rällfors, Hans L	K 2	Schmitemlöw, Carl G	Jo 10 19
Röhl, Wilhelm	Jo 17	Schotte, J Lennart H	I 7
Rönnerberg, Mats O F	In 23	Schultz, Göran O H	I 8
Rönnelid, Kjell	U 44	Schultz, J Allan S	Fi 31
Rönquist, Karl-Axel	Fi 5, C 6	Schwarz, Brita E	Fö 15 20
Rönström, B Thomas	U 49	Schyl-Bjurman, Gertrud S	S 17,
		U 19	
S		Schärman, S Olof	Fi 28
Sacklén, N Anders O	Ju 6	Schött, Lars E	Ju 5
Sagnert, Stig E	Fi 10	Sebardt, Carl E W	Fö 1
Sahlén, Anders F	Fi 30	Sege, S Walter	I 3
Sahlin, John E	Fi 34	Segerstedt, Mårten R	U 41
Sahlin, Martin	K 18	Segerstedt, Torgny	S 20, Jo 19
Sahlström, Sven C	H 9, In 18	Segerstedt Wiberg, Ingrid	Jo 17,
Salinger, Gerhard	K 4	In 5	
Sallin, Karin M	U 46	Selin, Sven	Ju 13
Salomon, Willy	Fi 38	Sclinder, Inge	U 44
Salomonson, C Stig R	Fi 26	Scellergren, Lars	U 41
Samuelson, Karl G	C 4	Sellgren, Rolf O M	K 6
Samuelson, Stig J E	K 13	Sellvall, L Göran	S 30, U 46
Samuelsson, Karl G	S 33	Senning, Claes O	Jo 16, H 1
Samuelsson, Kurt O	U 35, In 7	Serbin, Ulla	Ju 7
Samuelsson, Yngve	S 3 32	Sernklef, Harry T W	Fö 16
Sandahl, Christina	U 44	Settergren, Erik H	Ju 19
Sandberg, A Birger	U 2 21 56	Settergren, Gille	Ju 14
Sandberg, A Palle G	Fö 20	Severin, Erik J	K 8 21 25
Sandberg, Hans A S	S 33	Sidenbladh, Karl J E	Ju 7 16
Sandberg, K G Arnold	C 10	Sidenvall, J Gunnar	K 13
Sandberg, K G Ulf	Fö 21	Sigurdson, Gertrud C	Ju 53, S 17,
Sandberg, Per G	K 18	K 27, In 10	
Sandberg, Sture A	Fi 37	Sigurdson, Sven G S	In 23
Sandblad, Carl-Erik V	S 17	Silenstam, Erik	U 44
Sande, Jens	K 24	Silenstam, N Per A	U 24, In 9
Sandell, Bo V	Fi 36	Silén, Per Olof	S 6
Sandell, H M Viola	In 3	Silén, Ulla-Britta	U 49
Sandell, Kurt O S	C 10	Siljeström, Sten G L	Ju 20
Sandgren, C Lennart	S 12, U 3	Sillerström, N Erik	Jo 8
4 10 24		Sillén, Bo S A	I 9
Sandin, Lisbeth	U 24	Silvén, Ernst E	Fö 1
Sandler, Olof E	Jo 25	Simon, Dorothee	U 48
Sandlund, Maj-Britt L	In 26	Simonsson, Peter M O	Jo 21
Sandqvist, B Eje G	Jo 13	Simonsson, Tord L W	U 23
Sandqvist-Örnberg, Berit	M-L U 37	Siven, Claes-Henric	In 7
Sandström, Carl-Eric D	S 30	Siöalth, G Birger	Jo 15 16
Sandström, Carl Olof	Fi 46	Sjöbeck, J Christian	In 11
Sandström, J Sigurd	Fi 12	Sjöberg, Bengt O H	Fö 2 8 20
Sandström, Per T M	Ju 24 47	Sjöberg, E Arne	K 6
		Sjöberg, N Björn V	S 27

Sjöberg, Svante	Fö 14	Starkerud, Lars I	Jo 24
Sjöberg, Tage B	S 19	Starland, Hilding	S 24
Sjöblom, Claes S	Fi 37	Steen, Bengt A B	Ju 22
Sjödahl, Lars I	U 24	Steen, Göran A	K 30
Sjögren, G Inge G	K 24	Stefanson, R Stig S	C 16, I 9
Sjögren, Kerstin	U 44	Stefenson, Bror P H	Fö 20
Sjögren, Lars	U 29	Steffner, Bengt G	Ju 42, C 5 10
Sjöholm, Sten G	Ju 57	Stenberg, Oscar	C 2
Sjöholm, Sten I E	I 11	Stenberg, Tage U	Ju 32
Sjökvist, Stig A R	K 6	Stenbom, Åke	S 6
Sjölander, J Bertil	Ju 37	Stenbäck, Manne	U 19
Sjölin, Stig	S 7	Stencrantz, Annika B	U 18
Sjönander, Bo Jonas	UD 2, K 20, Fi 7 38, In 8	Stendahl, Anders L:son	Fi 21
Sjönell, L Marianne	Fi 32	Steneborn, H Arne	Fi 5
Sjönell, P Bengt G	Ju 7, I 9	Stenfors, Bo I L	S 21
Sjöqvist, Gunnar A H	U 41	Stenholm, I Britta	U 31
Sjöstedt, K Lennart T	K 3 23	Stening, F Birger	Fi 10, U 29, In 23
Sjöstedt, Karl-Gösta	U 44	Stenius, Jan-Erik E	C 1
Sjöstrand, Arne F A	Fö 5	Stenlund, Francis	U 44
Sjöstrand, B H Vilhelm	Ju 13 43	Stenman, Bo M	K 37
Sjöstrand, O Torgny	S 16, U 13	Stenram, Håkan	Jo 17
Sjöstrand, Per	U 24	Stenström, Robert	Jo 17
Sjöström, Lars-Erik	Ju 28	Stern, Torkel E	Fi 23
Sjöström, N Gunnar	U 41	Sterne, Bengt G	Ju 37
Sjöström, S Birger	U 24	Sterne, Gösta E V	Fi 19
Sjöström, Åke B	S 12 13	Sterner, Richard	S 10
Sjövall, Elisabet	Ju 2	Sterte, Rudolf H	Fi 40
Sjövall, Thorsten	U 15	Sterzel, Fredrik A G	Ju 26
Skalin, E Douglas	S 33	Sterzel, Georg F	Ju 45 46
Skantz, Anna-Greta	S 10 11, In 10	Stiernstedt, K Jan T	U 3 10 30
Skarstedt, Carl-Ivar S	Fö 3 7 9, U 6	Stiernstedt, Lars J T	Fi 13, In 20
Skeppare, Åke I A	U 40	Stighäll, L B Christer	In 7
Skeppstedt, Sven H	Fö 6	Stigstedt, Björn	U 40
Sköglund, B E Folke	Fö 11	Stime, Pär-Eric W	Fi 22
Sköglund, Olof A	U 55	Stjernquist, Nils	Ju 26, U 27
Skogsberg, P Gösta	S 21	Stjernquist, Per Nilsson	U 24
Skoog, Karl L	Jo 15	Stjernström, Nils E	U 24
Skybäck, Sigurd A N	K 24	Stocksén, Nils B	S 6
Skårman, Bo A W	Fi 9	Stoltz, A Wilhelm	K 1 41
Sköld, Carl	U 48	Stoltz, Ingmar E M	U 27
Sköld, Hans	K 3	Stoye, Peter C J	U 19
Sköld, Lars G	Ju 26, U 8 24 35	Strahl, Ivar	Ju 28
Sköld, Nils G	Fö 13	Strand, Axel W	Fi 11
Sköld, Per I	Jo 8 11	Strandberg, A Valter	H 10
Sköldvall, Johnny G	S 11	Strandberg, Bertil	C 1
Smedler, Jan-Eric G	Fö 7	Strandberg, Lars-Olof	Fö 17
Smith, A Åke	Fi 16 37, U 12	Strandberg, Margit I	In 3 7
Sohlman, Ragnar W A	U 19	Strandberg, Sten Erik	S 28
Solberg, Jarl C R	Fi 21	Strangert, Per O	Fö 20
Soop, Christian	S 10	Stridsman, Torsten	K 29
Spak, Carl-Anton	Ju 7 10	Strokirk, Lennart B G	Fö 1
Staaf, G Henning	K 35	Ströhm, Bertil A	U 50
Stadling, J Otto V	Fi 12 45	Ström, A Lennart	C 8
Stagg, A Ivan E	Fi 16	Ström, Evert	U 44, Fi 15
Stagh, Marina L	U 28	Ström, Gunnar O F	S 6, U 19
Stahl, Ivar	Fi 5 45 47	Ström, H Bertil	K 20 37
Stangenberg, Eric G	Ju 18	Ström, K Fingal	Fi 6 39, U 24, I 6
Stangenberg, Harriet	S T Ju 7 18 44	Ström, Sven A	S 22, I 7
Stangvik, Gunnar	U 44	Ström, Turid	H 2
Stare, K J Peter	Fi 22	Strömbäck, Erland H D D:son	Ju 30, K 17
Stargård, E Hugo	Ju 31, In 19	Strömdahl, Ingvar F	C 4 14
Stark, Hans-Olov	In 3	Stukát, Karl-Gustaf	U 4
Stark, K Birger	S 15, U 24 46	Sturkell, Carl-Edvard	S 15 18
		Ståhl, Ingemar O L	Ju 55, U 24

Tengroth, Karl-Erik	Jo 17, C 11	Traung, Brita	Ju 13
Tengstam, P Anders	S 12	Troedsson, Ingegärd	S 15
Tengström, L Ann-Mari	Ju 11	Troedsson, Sten	Fi 33
Tengvall, Sven-Erik G	Ju 32, S 22	Trost, Jan L E	Ju 41
26		Trotzig, C Fredrik J	Ju 32, K 18
Tennberg, Klas	U 43	Jo 13, C 10	
Ternemar, J Tommy	Fö 18	Tryggvesson, G Rune	In 7
Tersman, Rune F B	Fi 7	Trygve, Jan S	S 1
Terstad, I Gösta A	Fö 15	Tryse, Carl Eric	I 9
Terstedt, Ulla	U 19	Tufvesson, Bengt E	Fi 37
Thalén, Bo D:son	K 17	Tunér, Hans G	Fö 8
Tham, Carl C W	U 24	Turesson, Bo	Ju 37, Fi 12, Jo 8,
Thapper, G Fridolf	S 12	In 13 26	
Thege, Ingvar	Jo 1	Tylén, Halward	U 2
Theorell, Hugo A T	Jo 17	Tynelius, Erik G A	S 6
Theorin, K Maj Britt	In 10	Tågmark, Sven G	Jo 15
Thiberg, Sven	In 10	Törnbohm, Olle Z	Fö 16
Thomaeus, Bertil E R	Fi 46	Törnebohm, Yngve K V	C 10
Thomasson, Björn E	U 10	Törnell, T M Bengt	Ju 8
Thomasson, Lars M	U 49	Törneman, J Algot G	Ju 48
Thorell, Elisabet	U 52	Törner, Pär I	I 9
Thorell, K Arne B	Ju 16, K 6 7	Törnquist, Harry U 11 14, Jo 10 19	
Thornell, Anders B	Fi 45	Törnqvist, Gunnar E U 19 24, In 7	
Thornstedt, Hans G	Ju 12 29 34	Törnqvist, Karl-Erik	Ju 43
Thorselius, Ulf T	Fi 48	Törnroth, N Lennart	H 7
Thorsell, Siv M	S 17, U 19 29	Törnström, Kjell	U 44
Thorsson, Inga	Jo 17 28		
Thorstenon, Billy R	S 19, In 8	U	
Thoursie, Ragnar D A	Ju 48, In 20	Uggla, Claes A	H 7
Thufvesson, Bengt E	K 32, Fi 7	Uggla, G Inga-Lill	S 20
37, In 7, C 16		Uggla, Hans G O	K 10
Thulin, Einar E:son	Fi 19 31	Uggla, Karl-Lennart	Fi 26
Thun, K Ragnar	U 14	Uhlén, Karl-Erik	S 16, Fi 17
Thunander, H Karl-Axel	U 41	Uhlén, Åke	U 52
Thunberg, K I Anders	I 5	Uhnbohm, C Bengt I	K 21 25
Thunell, Jörgen S	I 8	Ulf, Bo L	Fi 6
Thunved, Anders E	Ju 51, S 15	Ullberger, Kurt	U 16
Thureson, Arne V U	K 19	Ullsten, S R Ola	In 26
Thurén, Gunnar C O	Ju 13	Ullne, John	U 29
Thyberg, P Erik	Fö 17	Ulveson, H N Ingemar	U 37
Thyberg, P Jan	I 3 8	Ulvfot, Benkt H	Fi 1
Thyblad, Tom F F	S 25	Ulvhammar, E E Birgitta	S 12
Thyrenius, Ingegerd	U 41	Unnerbäck, K E Eyvind	U 16
Thärnström, Kenny U H	Ju 23	Utberg, Rolf F	S 10, In 15
Tibbling, J Harry	Ju 3	Utsi, Lars	U 49
Tibell, S Olof G	Fö 1		
Tiby, K Ivar	Fö 5, U 10	V	
Tidefelt, J Sune	Fi 45, I 2	Vahlberg, Gustav E K 37, Fi 13 39	
Tilert, C Reidar	In 8	Vahlén, K E Lennart	Fi 9
Tingdahl, Lennart J T	Fö 7	Vallerö, Rolf A T	Ju 32
Tiselius, Arne W K	Jo 17	Vennberg, Karl	U 54
Tistad, Eskil G D	Fi 5	Vernerson, Sven-Georg V	Fi 44
Tjernberg, K V Harry	In 5	Verständig, Sigmund	Jo 12
Tjällgren, Per Olof L	K 29 32	Vestlund, A Gustaf	S 25, U 19 39
Tobé, Erik I	In 1, C 12	Vieweg, Lars I	K 7
Tobisson, Lars F	U 24, In 3	Villner, Sven V	Fi 24
Tollemar, Carl-Gustav W	Jo 17	Vinde, Pierre L V	UD 2, Fi 37
Tomner, J Sigvard A	I 10	Vinge, Per-Gunnar	Fi 50
Torgils, A Gunnar	K 20 34	Vingedal, S Gunnar	In 17
Tornberg, E A Gunnar	K 1 41	Virdesten, Sten G	Fö 18
Tornborg, Curt G F	C 6	Virgin, G Ivar	Ju 52, Fi 50
Tottie, Lars W	Ju 41	Vogel, Lorentz W	Ju 6 45
Trana, Folke K E	Jo 11	Voss, Bertil	U 30 17
Tranell, E Olof B	H 6, In 22	Vrethammar, K Harald	U 31
Trankell, Arne	In 14		
Trapp, A A Lennart	S 6		

W

Wachtmeister, Wilhelm H F	Fö 17	Wennergren, C Bertil O	Fi 20
Wadell, Ulla G S	Fi 48	Wennerholm, Peter H B	Fi 42
Wadensjö, Eskil W	In 9	Wennerhorn, Karl Otto L	Fö 10,
Wagner, G F Wilhelm	K 15	K 4 20 27 37	
Wahlgren, E Göran	Fi 12 23	Wennersten, P. Gösta	H 1
Wahlgren, Ivan	U 19	Wennström, Gunnar K	S 33 12,
Wahlström, J Klas E	Fö 13 20	U 9 19 24	
Wahlström, Karl-Erik A	K 18	Wentz, Nils O	Ju 8 23 26 30 39
Wahlström, Stina M	In 14 19	Werbell, Bror I	Fi 43
Wahlström, Tommy	U 44	Werding, Jan A	Fi 5 45
Wahlström, Victor B G	S 10	Werin, Lars H V	Fi 38
Wahlund, Sten G W	Ju 26	Werkö, Lars A	U 24
Wahrby, Hans O	U 22	Werne, Gösta A K	H 2
Wahren, J Patrik	Ju 27	Werner, Curt A	Jo 1
Walander, Håkan I	In 18	Werner, Gunnar	S 3
Walberg, Sten S	Fi 5 43	Werner, J Bertil H	Ju 49
Walén, Gösta A	Jo 17	Werner, Odd	U 41
Wallberg, Ursula	Ju 4 53, U 17,	Werner, Ulf C L	Fö 12, Fi 15
H 2 11		Wernlund, Stig	In 3, U 27
Wallenberg, Jarl-Erik	S 3 32	Wessberg, Göran	Fö 20
Waller, Tage E	U 14	Wessby, Erik J M	I 5
Wallerius, Olof	H 7	Wessel, Jan	K 28
Wallén, Per-Edwin M	Ju 35	Wessén, Vilhelm	Jo 9
Wallén, Thord H	H 2	Wessman, Lennart O S	S 30
Wallén, Åke	Fi 22	Wesström, Eric A	Fö 10
Wallgren, K Åke	U 31	Westberg, Olof R	C 1
Wallin, A E Göte	U 27	Westberg, S Verner	Ju 2
Wallin, Alf G Fi 10 37, Jo 6 22 29		Westberg, Sven	U 14
Wallin, Björn A	Fö 13	Westberg, Swen E G	Jo 16
Wallin, Erik	U 4 18	Westerberg, Bengt Y	S 4, In 23
Wallin, Ingemar E V	I 9	Westerberg, Lars G I	I 11
Wallin, M Margareta (Greta)	Ju 51,	Westerberg, Sten B	K 8, Fi 38
S 19		Westerlind, Erik A	Ju 39, K 24
Wallin, Nils G M	S 10	Westerlind, N Peter	Ju 53
Wallin, Nils L	U 1	Westerlund, Rut	U 47
Wallner, Bo	U 1	Westerlund, S Harald	I 8
Wallner, Helmer	Ju 36	Westerståhl, H Jörgen	In 7
Wallström, Sven	Ju 3	Westin, Gunnar A E	U 16
Walter, T Viking	U 34	Westin, Gunnar P	U 45
Waltersson, Bert	U 44	Westin, J Olle	Fö 15, In 6 8 22
Wandén, Stig A	Fi 38, C 5 6	Westlin, Arne	S 14
Wannegård, Nils I	Fö 11	Westling, Otto	S 24
Ward, Kurt K B	S 12, C 2 16	Westrup, C Richard	U 44
Wassén, Brita E	Fö 18	Wetterblad, R Ingmar T	Ju 7,
Wedén, Sven M	Fö 17	Fö 21, U 41	
Wedin, Nils A	C 10	Wettergren, Lars J B	Fi 9
Wedin, R Folke	Fö 11	Wetterhall, Sven C E	Ju 37
Wedler, Rolf	S 3	Wetterholm, Bengt	I 15
Wedmalm, Per O R	S 22	Wiberg, G Lennart E:son	Ju 20,
Wedwl, Karsten	U 29	Fi 9	
Wehlin, Sven	I 6	Wiberg, N Ola R	Fö 21
Wehtje, H Urban	In 25	Wiberg, Ragne	K 25
Weiberg, Allan H	Fö 16	Wiborg, Nils	Fö 14
Weibo, Björn S	In 2	Wickberg, Arne W	K 28
Weidstam, Åke	Ju 16 26	Wickberg, J Algot	Ju 22
Weimar, Åke J H	K 10	Wickbom, Sten G	K 8, C 5
Weinz, Erik	U 24	Wickbom, Torsten A	U 15
Welander, Gösta	Ju 10	Wictorsson, Karl-Eric A	S 12
Welin, N Gustaf A	Fö 20	Widding, N Åke W	Ju 30
Welinder, P E Carsten	Fi 17	Widegren, Björn G	Ju 23
Wemminger, Lars V	U 14	Widell, C Gösta	Jo 7
Wendelborn, Bertil	In 20	Widerberg, Bertil R	Jo 16
Wenker, Stig-Eric	Jo 23	Widén, K A Ingvar	Jo 19 26, C 7
Wennerberg, Sigfrid B	Fö 13, S 22	Widgren, Greger G	U 9 56
Wennerfors, Alf A:son	Fi 21	Widgren, Jonas O	In 14
		Widgren, Lillemor	U 52

Widman, Brit M	S 10	Wänstrand, Carl A	U 52
Widmark, P Sverker V	Fi 40, U 17, C 5	Wärn, Tage G	Fi 11
Wiebe, Stig W O	K 3 23	Wärnberg, Erik G	Fi 3 10 45
Wiechel, Lennart C G	U 31	Wärneryd, Bo	U 15
Wiede, Lars B	U 17	Wärneryd, Karl-Erik	U 17
Wieslander, K H Bengt	Fi 36	Wärneryd, Olof I	In 7
Wigardt, Hans G T	Fö 10	Wästberg, Per	U 26
Wigeli, Anders O	Ju 3		
Wiggen, Knut	U 41	Y	
Wigren, John E	C 6	Ysander, Bengt Christer A	Fö 8,
Wihlborg, Hans H	Ju 25 31, S 23	Fi 38, U 24	
Wijkman, Anders I S	Ju 57		
Wijkman, E Gunnar B	S 6, U 14, Jo 19	Z	
Wik, Karl Erik	Fö 20	Zachrisson, Bertil J	Ju 41, U 27
Wik, Lars	U 56	Zackrisson, Uno	U 19
Wikberg, J Axel	Jo 9 11	Zeime, Claes A	Ju 49
Wiking, Barbro	U 44	Zetterblad, Ulf	S 12
Wiklund, Bengt O	U 28	Zetterlund, Sven	U 44
Wiklund, Holger D E	Ju 18	Zetterman, J Lorenz	Ju 15
Wiklund, Oscar E	U 14	Zetterström, Sven N	Fi 42
Wiklund, S A Daniel	Ju 28 49, S 15		
Wikman, C Gunnar	S 12 26	Å	
Wikman-Lindqvist, Monika	S 9	Åberg, Carl Johan	U 17
Wikner, Nils	Fö 4	Åberg, Ch Georg	Jo 12
Wikstrand, Rolf A I	U 24	Åberg, G Bertil	K 7, I 7
Wikström, C Arne	Ju 42 49	Åberg, Georg	Jo 16
Wikström, Hans F	U 43	Åberg, Gertrud	U 15
Wikström, Harry J	Jo 8	Åberg, Lars-Gunnar	Jo 8
Wikström, Solveig R	I 2	Åberg, Lennart	S 6
Wilhelmsson, A Börje	S 1 28	Åberg, Ulf	Jo 23
Wilhelmsson, Arne E	Ju 9 42	Åbjörnsson, Carl V	Fi 11
Wilhelmsson, Bengt S	S 31	Ågren, Bengt O	U 31
Wilkens, O Gösta P	K 10	Ågren, G Ingvar	Ju 22
Wilkens, Sten P A	Ju 6	Ågren, Lars O T	Fi 7, In 15 18,
Willart, N Bo	Fi 20 31, H 1	C 4 13	
Wilson, Sven T	Ju 48	Åhgren-Lange, Ulla H A	U 24
Wilund, Arnold O	I 7	Ahlén, Lars	Ju 5
Winberg, O Bertil	Fi 9	Ahnsén, Lars-Olof	U 47
Winberg, S Håkan	C 16	Ahrén, Per	In 10
Winblad, Harry W	Fö 17 20	Åhstrand, Lars A	I 6
Winéus, Bengt G	Fö 16 21	Åhström, N Åke A:son	Fi 1 23,
Wingren, Josef Emanuel	S 14	H 1	
af Winklerfelt, J Christer M	Ju 7	Åkerdahl, Magnus F	Ju 54
Wingqwist, Carl-Henrik	U 17	Åkerfeldt, Sven Eric	Jo 28
Winroth, Charles E E	Jo 8	Åkerlind, Lars E K	U 19
Winther, Otto W G	Ju 32, Fö 5	Åkerlund, Hans E	Jo 14, In 18
Wirén, Erik T	H 6, In 7	Åkerlund, Henrik	Ju 27
Wirén, Karl-Gunnar	U 1	Åkerlund, K A Lars	Fi 20
Wirmark, O Fridolf J	Fi 35	Åkerman, N Håkan	Jo 3 5, I 4
Wirtén, Rolf G S	Jo 18, In 14	Åkerrén, Bo Y	K 27
Wisén, Thore G I	Ju 28	Åkerstedt, Jonas V	U 24
Wivstad, O Ingvar	I 8	Åkerström, E Göran	U 31
Wollarz, F Einar L	S 23	Åkesson, Hans O	Ju 41
Wollroth, Stig V	I 9	Åkne, L Roland	Ju 48
Wolrath, E Birgitta	U 14	Ålander, Olof G	Fö 11
de Woul, Bert T	Ju 32	Aman, O Walter	Ju 26, In 21
Woxén, Ragnar	U 12 14	Åmark, Sven O F	K 28
Wretlind, K Arvid J	S 7	Åqvist, N Erik M	U 29, In 23
Wretmark, Gerd	U 19	Ärlin-Jussil, Ingrid S	Jo 18, C 12 16
Wulff, Kurt E	Fi 23	Aryd, I Birgitta	U 31
Wählström, Hans	U 32	Åsberg, Christer	U 54
Wååg, Nils Erik	I 3 9	Åsbrink, Per V	Fi 30
Wängberg, Hans-Åke	K 14 27	Åsgård, Bo H	Fö 11
Wänkkö, Per G	In 22		

Åslander, A Nils-Olof	K 4	Öhman, Anders R	Ju 54
Åstrand, Göran	C 17	Öhman, Frank G H	H 5
Åstrand, Sven-Gustav	S 26	Öhrberg, Kjell O	Ju 2
Åström, C Johan S	I 9	Öhrn, J Bruno	K 6 9 25, Fi 19
Åström, C O Bengt	U 31	Öhvall, Bertil	In 18
Åström, C Sverker	Jo 17	Öjborn, Lars E	Jo 9
Åström, Karl Johan	U 19	Önnesjö, Karl Erik A	Jo 9
Åström, Lars-Åke	S 20 9 26	Örnhall, Hans	S 10
Åström, Sverker	Jo 17	Örtegren, Inger M K	U 46
Åvall, Sven K	Ju 39 54	Östby, Nils E	S 18
		Öster, Karl Olov	Jo 13 14
		Österberg, David V	U 12
		Österberg, Gunnar R	U 24, I 16
		Österberg, Rolf V	I 10
		Österling, A Olov (Olle)	Ju 22
		Österlund, Tord H:son	Ju 32
		Östlund, Hans-Erik	U 24 50
		Östlund, Harry	U 44
		Östlund, Zolo	U 43
Ö			
Öberg, N P Kjell	UD 1, In 14		
Öberg, N Sture	In 7		
Öberg, Per-Erik	S 8		
Öbrink, Karl Johan	U 14		
Ödeen, Ingrid	U 29		
Öhlen, Gustav E J	H 1		
Öhlin, Göran B G	K 18		

Sakregister till kommittéer

A

<i>Abortkommitté, 1965 års</i>	Ju 2
<i>ADB, se Databehandling</i>	
<i>Affärstid</i>	H 4
<i>Akademiska sjukhuset</i>	S 6
<i>Aktiemarknad</i>	Fi 23
<i>Alkoholmissbrukare</i>	S 31
<i>Alkoholpolitiska utredningen</i>	Fi 21
<i>Allmän försäkring, se Försäkring, Allmän</i>	
<i>Allmänna handlingar</i>	Ju 38
<i>Anstaltsbehandling</i>	Ju 3
<i>Anstaltspersonal</i>	Ju 31
<i>Anstaltsvård</i>	S 31
<i>Anställningstrygghet</i>	U 56, In 21
<i>Arbetare</i>	Fi 25
<i>Arbetarskydd</i>	S 24, 34
<i>Arbetsdomstolen</i>	In 21
<i>Arbetsförmedling</i>	In 20
<i>Arbetslöshetsförsäkring</i>	In 3
<i>Arbetsmarknad</i>	
Arbetsmarknadsutbildning	In 4
Byggarbetskraftsutredningen	In 11
Sjömanslagskommittén	K 3
Universitetslärare	U 56
Uthyrning av arbetskraft	In 20
Utredningsverksamhet	In 9
Ökad anställningstrygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen	In 21
<i>Arbetsmiljöforskning</i>	S 34
<i>Arbetsmiljöutredningen</i>	S 24
<i>Arbetsorganisations pensionerade medlemmar</i>	In 12
<i>Arbetstid</i>	H 4, K 16
<i>Arbetsvård</i>	S 5, In 15
<i>Arkiv</i>	U 20, C 9
<i>Arrende</i>	Jo 5
<i>Artistbeskattning</i>	Fi 49
<i>Artistförmedling</i>	In 20
<i>Arv</i>	Ju 21, 41
<i>Assisterer</i>	U 56
<i>Atomenergi</i>	I 8
<i>Atomforskning</i>	U 3
<i>Auktorisationsutredningen</i>	H 5
<i>Avbetalningsköp</i>	Ju 53
<i>Avfallshantering</i>	Jo 22
<i>Avgångsregler</i>	UD 4
<i>Avlöning se Lön</i>	
<i>Avtalsrätt</i>	Ju 46

B

<i>Bankväsen</i>	
Checklöneutredningen	Fi 8
Girosystem	Fi 41
Insyn i utländsk bank	Fi 44
Kapitalmarknadsutredning, 1968 års	Fi 30
Valutakommissionen	Fi 11
Se även <i>Kreditväsen</i>	

<i>Barna- och ungdomsvård</i>	
Abortkommitté, 1965 års	Ju 2
Barnavårdsmanautredningen	Ju 51
Familjelagssakkunniga	Ju 41
Fosterbarnsutredningen	S 19
Försöksverksamhet	S 25
Skolans inre arbete	U 44
Socialutredningen	S 15
Ungdomsbrottslighet	Ju 14, 22
<i>Barnfamiljer</i>	S 9
<i>Barnstugeutredning, 1968 års</i>	S 17
<i>Befordringsförfarande</i>	Fö 12
<i>Befäl</i>	Fö 6, 7, K 23
<i>Behandlingsforskning</i>	Ju 43
<i>Behörighet</i>	K 23
<i>Beredskap, Kommunal</i>	C 11
<i>Beredskapslagstiftning</i>	Fi 51, K 11
<i>Besiktning</i>	K 22
<i>Betalningsansånd</i>	Ju 9
<i>Betalningsbalansutredningen</i>	Fi 4
<i>Betalningssystem</i>	Fi 41
<i>Bibelöversättning</i>	U 53, 54
<i>Bibliotekarieutbildning</i>	U 52
<i>Bibliotekersättning</i>	U 26
<i>Bilavgaser</i>	K 4
<i>Bilregisterutredningen</i>	K 2
<i>Bilskatteutredningen</i>	Fi 19
<i>Biståndsutbildning</i>	Fö 3
<i>Boendeservice</i>	In 10
<i>Boendeutredningen</i>	In 26
<i>Bokföringslagstiftning</i>	Ju 50
<i>Bostäder</i>	
Boendeutredningen	In 26
Bostadsbeskattningsutredningen	Fi 12
Byggkonkurrensutredningen	In 22
Delegationen för bostadsfinansiering	In 8
Låneunderlagsgruppen	In 6
Paritetslåneutredningen	In 23
Samlingslokaler	In 16
Saneringsutredningen	In 17
Servicekommittén	In 10
<i>Bostadstillägg</i>	S 9
<i>Boställsnämnder</i>	U 7
<i>Bosättningslån</i>	S 9
<i>Brandförsvar</i>	C 3, 10
<i>Brottmål</i>	Ju 35, 49
<i>Brottsbalken</i>	
Psyiskt avvikande	Ju 56
Yttrandefrihet m. m.	Ju 24
<i>Brottslighet</i>	Ju 14, 22
<i>Budgetering</i>	Fö 2, 20, Fi 38
<i>Buller</i>	K 27
<i>Bussbidragsutredningen</i>	K 21
<i>Butiksetableringsutredningen</i>	H 6
<i>Butikskoncentration</i>	H 9
<i>Bygglagutredningen</i>	C 12

- Byggnadsväsen*
 Byggarbetskraftsutredningen In 11
 Byggindustrialiseringsutredningen In 1
 Byggkonkurrensutredningen In 22
 Byggnadsindexkommittén Fi 27
 Hissar och rulltrappor C 14
 Installationsbranschen I 13
 Internationella byggnadskommittén In 25
Båtsport Jo 21
Börslagstiftning Fi 23
Böter Ju 42
- C**
Checklön Ju 9, Fi 8
Civilförsvaret
 Civilbefälhavarutredningen C 3
 Kommunal beredskap C 11
 Skyddsrumbyggnad Fö 15
- D**
Databehandling
 ADB inom rättsväsendet Ju 32
 Dataarkiveringskommittén U 20
 Dataindustri I 15
 Datasamordningskommittén Fi 50
Definitiv källskatt Fi 3
Demokrati U 48, C 17
Departementsutredningen Ju 1
Detaljhandel H 4, 9
Distributionsutredningen H 9
Domstolsväsen
 Arbetsdomstolens behörighet In 21
 Domstolskommittén Ju 18
 Domstolsverksutredningen Ju 7
 Högsta domstolen Ju 11
 Kamrarrättsorganisationskommittén Ju 8
 Regeringsrätten Ju 44
Dödsbo Ju 21
- E**
Ecklesiastika boställsnämnder U 7
Eftergymnasiala studier U 6, 24
Egendomsförvaltning Fi 17, Jo 5
Ekonomiskt försvar H 10
Ekonomiskt samarbete H 1
Elektriska anläggningar Ju 36, I 4
Elevvård U 44
Elutredningen I 14
Energiförsörjning
 Elutredningen I 14
 Närförläggning av atomkraftverk I 8
 Oljeledning K 14
 Vattenlagsutredningen Ju 37
Enskilda vägar K 29
Erlander, T. U 38
Ersättning Ju 45, Fi 34, Jo 18, I 4
ERU In 7
ESRO-kommittén U 30
- Etablering av butiker* H 6
Europarådsstipendier Ju 34
Europeisk rymdforskning U 30
Exekutionsväsen C 5, 10
Export H 8
- F**
Fackliga uppdrag Fi 13
Familjepolitik
 Abortkommitté, 1965 års Ju 2
 Barnstugeutredning, 1968 års S 17
 Familjelagssakkunniga Ju 41
 Familjepolitiska kommittén S 9
Farligt gods K 7
Fartyg K 34, Fi 18
Fastighetsbildning Ju 36
Fastighetsaxtering Fi 24, 48
Film Ju 47, U 29
Fiske
 Fiskeadministrativa utredningen Jo 16
 Prisreglering Jo 12
 Fluorkommittén S 14
Flygarbetstidsutredningen K 16
Flygtrafikledarskola K 30, 31, 39
Flygtrafikledningskommittén K 17
FN-konferens om miljön Jo 17
Folkbokföring K 35, Fi 42
Folkpension S 1, 28
Folktandvård S 2, 26
Fondbyråutredningen Fi 2
Fondbörsutredningen Fi 23
Fondmedel Fi 18
Fordon K 2, 22, Fi 19
Forskning
 Arbetsmiljö S 34
 Framtidsforskning Ju 55
 Försvarsforskning Fö 13
 Havsresursutredningen I 5
 Kriminologi Ju 43
 Medicinsk teknik U 34
 Nordisk trafiksäkerhetsforskning K 12
 Nordisk transportekonomisk forskning K 13
 Regional utredningsverksamhet In 7
 Rymdforskning U 30
 Skogsförädling Jo 6
 Skogsteknisk forskning Jo 4, 29
 Social forskning S 20, U 9
 Storaccelerator U 3
 Teknisk forskning i Norrland U 43
 U-landsforskning U 51
Forskningsstipendier Ju 34
Fortbildning U 50
Fosterbarnsutredningen S 19
Frakträtt Ju 15, 16
Framtidsforskning Ju 55
Fredsorganisationsutredningen Fö 10
Frihetsberövanden Ju 45
Fritidsverksamhet
 Fritidsbåutredningen Jo 21
 Jaktmarksutredningen Jo 11

Turistanläggningar m. m.	Jo 14
Fysisk riksplanering	C 13
Fångvårdens byggnadskommitté	Ju 13
Fältstation	Jo 20
Förband	Fö 10
Fördelningspolitik	In 28
Föreningar	Fi 53
Förenta Nationerna	
Miljövårdskonferensen	Jo 17
Företagens uppgiftsskyldigheter	Fi 40
Företagsskatteberedningen	Fi 45
Företagsbokföring	Ju 50
Företagsdemokrati	Fi 39, I 6
Företagshälsovård	S 24
Företagsstruktur	
Byggnadsbranschen	In 22
Detaljhandel	H 9
Enskilt näringsliv	I 2
Filmbranschen	U 29
Installationsbranschen	I 13
Grafisk industri	I 10
Metallmanufaktur	I 11
Möbelindustri	I 12
Småföretag	I 9
Yrkestrafik	K 25
Författarstöd	U 26
Författningsfrågan	Ju 26
Författningspublicering	Ju 33
Förfogandelagstiftning	Fö 9
Förhandlingar för pensionerade	In 12
Förhandlingsutredningen	Fi 25
Förmögenhetsrätt	Ju 46
Förpassningsutredningen	Ju 25
Förskolor	S 17
Försvarets hundskola	Fö 4
Försvarets materielverk	Fö 1, 11
Försvarsväsen (allmänt)	
Beredskap inom luftfarten	K 11
Fredsorganisationsutredningen	Fö 10
Försvarsforskningsutredning, 1969 års	Fö 13
Försvarsutredning, 1970 års	Fö 17
Kommunal beredskap	C 11
Planering och budgetering	Fö 2, 20
Rekvision och förfogande	Fö 9
Försvarsväsen (materiel)	
Materielanskaffningsutredningen	Fö 1
Försvarsväsen (personal)	
Befordringsförfarande	Fö 12
Förvaltningsutbildning	Fö 19
Handräckningsvärnpliktiga	Fö 8
Marinens befälsutredning	Fö 6
Pensionsålder	Fö 21
Personalkategoriutredningen	Fö 11
Tjänstgöringsåldersutredningen	Fö 5
Värnpliktigas förmåner	Fö 18
Värnplikt och studier	U 6
Värnpliktskommitté, 1966 års	Fö 7
Försäkring	
Redovisning av fondmedel	Fi 18

Yrkesskadeförsäkring	S 3, 5
Försäkring, Allmän	
Pensionsförsäkringskommittén	S 1
Tandvårdsförsäkring	S 26
Försörjningsberedskapsutredningen	H 10
Förtroendemän	Fi 13, C 1
Förvaltningsdemokrati	Fi 39
Förvaltningsrättskipning	Ju 6, 8, 44
Förvaltningsutbildning	Fö 19
Förvandlingsstraffutredningen	Ju 42

G

Galoppsportutredningen	Jo 24
Gamla testamentet	U 53
Generalklausulutredningen	Ju 46
Geologiutredning, 1964 års	I 1
Girosystem	Fi 41
Glesbygdsfrågor	
Bussbidragsutredningen	K 21
Glesbygdsutredningen	In 18
Godstransport	Ju 16, K 7
Grafiska kommittén	I 10
Grundlagar	
Grundlagberedningen	Ju 26
Yttrandefrihet i massmedia	Ju 47
Yttrande- och tryckfrihet	Ju 24
Grustäktskommittén	Ju 40
Gränskommuner	C 15
Göteborgs hamn	K 36
Göteborgs åklagardistrikt	Ju 10
Göteborgsutredningen	C 8

H

Hamnutredningen	K 8
Handel	
Affärstid	H 4
Butiksetablering	H 6
Distributionsutredningen	H 9
Kreditköp	Ju 52
Köp av lös egendom	Ju 20
Se även Utrikeshandel	
Handikappade	
Handikappråd, Statens	S 10
Handikapputredningen	S 11
Hjälpmedelgruppen	S 22
Sjukpenning vid arbetsvård	S 5
Skyddad sysselsättning	In 15
Handräckningsvärnpliktiga	Fö 8
Havsresursutredningen	I 5
Hemvistsakkunniga	Fi 42
Hissar	C 14
Hjälpmedelgruppen	S 22
Hundskatt	Fi 47
Hundskola, Försvarets	Fö 4
Hälso- och sjukvård	
Akademiska sjukhuset	S 6
Arbetsmiljöutredningen	S 24
Fluorkommittén	S 14
Karolinska sjukhuset	S 8, 16, 29
Livsmedelslagstiftning	S 7
Medicinalstatistik	S 13
Sjukhusorganisationen	S 4

Sjukvårdskostnader S 21
 Socialdepartementets sjuk-
 vård delegation S 12
 Hälsovårdsinspektörsutbild-
 ning S 23
 Hästsport Jo 24
 Högsta domstolen Ju 11

I

Ideella föreningar Fi 53
 Industri I 11, 12, 16
 Industrialisering UD 3
 Industricentrautredningen In 24
 Industriellt byggande In 1
 Informationsutredningen Ju 4
 Se även Upplysningsverk-
 samhet
 Inkomstfördelning In 2
 Installationsbranschutredningen I 13
 Insyn Fi 44
 Integritetsskydd
 Dataarkivering U 20
 Integritetsskyddskommittén Ju 27
 Kreditupplysningsutred-
 ningen Ju 39
 Offentlighets- och sekretess-
 lagstiftningskommittén Ju 38
 Internationella byggnadskom-
 mittén In 25
 Internationella överenskom-
 melser Ju 33
 Internationellt bistånd
 SIDA:s organisation UD 2
 U-landsforskning U 51
 U-landstjänsts meritvärde Fi 36
 U-ländernas industrialise-
 ring UD 3
 Internatskolor U 40
 Intrång I 4
 Invandrare
 Invandrarutredningen In 14
 Utlänningsutredningen In 5
 Zigenarfrågor In 19

J

Jaktmarksutredningen Jo 11
 Jordbruk
 Intrång av kraftledning I 4
 Jordbruksbeskattnings-
 kommittén Fi 10
 Kontrollanstalter Jo 26
 Sambruksutredningen Jo 15
 Taxesättning vid vissa
 anstalter Jo 2
 Växtförädling Jo 23
 Yrkesutbildning U 5
 Jordbrukshögskolor Jo 10
 Journalistutbildning U 50
 Jämlikhet Fi 25
 Järnvägar K 19

K

Kammarkollegiet Fi 14
 Kammarrättsorganisations-
 kommittén Ju 8
 Kapitalmarknadsutredning,
 1968 års Fi 30
 Kapitalskatteberedningen Fi 5
 Karolinska sjukhuset S 8, 16, 29
 Katastrofutbildning Fö 3
 Kemiskt avfall Jo 22
 Klassificering Fi 33
 Klientelundersökning Ju 14
 Kollektivtrafik K 37
 Kommerskollegieutredningen H 3
 Kommunala undervisnings-
 sjukhus S 33
 Kommunalförvaltning
 Göteborgsutredningen C 8
 Hamnutredningen K 8
 Kommunal demokrati C 17
 Kommunal rättskommittén C 1
 Lagteknisk översyn av
 kommunallagarna C 18
 Malmöutredningen C 2
 Nordiska kommunalrätts-
 kommittén C 15
 Riksnämnden för kommunal
 beredskap C 11
 Skatteutjämningsrevisionen Fi 43
 Ämbetsansvarskommittén Ju 28
 Koncentrationsutredningen I 2
 Koncession Ju 36
 Konkurrens In 22
 Konkurslagskommittén Ju 54
 Konsertbyråutredningen U 1
 Konstnärsutbildningssak-
 kunniga U 22
 Konsumentfrågor Ju 46, H 2, 9
 Konsumtionskredit Ju 53
 Kontantstöd In 3
 Kontinentalsockeln I 5
 Kontrollanstalter Jo 26
 Kraftledningar Ju 36, I 4
 Kraftverk I 8
 Kreditköpskommittén Ju 52
 Kreditväsen
 Beredskapslagstiftning Fi 51
 Delegationen för bostads-
 finansiering In 8
 Kapitalmarknadsutredning,
 1968 års Fi 30
 Kreditupplysningsutred-
 ningen Ju 39
 Låneunderlag för bostads-
 lån In 6
 Paritetslåneutredningen In 23
 Krigsmaktens förvaltningsut-
 bildningsutredning Fö 19
 Kriminalstatistik Ju 29
 Kriminalvård
 Anstaltsbehandling Ju 3
 Behandlingsforskning Ju 43
 Fångvårdens byggnadskom-
 mitté Ju 13
 Förpassningsutredningen Ju 25
 Kriminalvårdsberedningen Ju 57

Tillsynsutredningen	Ju 31	Veterinärhögskolan	Jo 19
Ungdomsbrottslighet	Ju 14, 22	Lokal- och utrustningspro- gram	U 14, Jo 10
Kriminologiska forsknings- stipendier	Ju 34	Lokaltrafik	K 37
Kronofogdemyndigheter	C 5, 10	Lokalvård	Fi 22
Kronojord		Lotsning	K 36
Markdelegationen	Fi 16	Luftfart	
Publika arrendeutredningen	Jo 5	Beredskapslagstiftning	K 11
Skeppsholmen	Fö 14	Buller	K 27
Universitetens egendoms- förvaltning	Fi 17	Flygarbetstidsutredningen	K 16
KSÅ-utredningen	In 3	Flygtrafikledarskola	K 30, 31, 39
Kulturell verksamhet		Flygtrafikledningskom- mittén	K 15
Filmbranschen	U 29	Öresundsdelegationen	K 20
Konsertbyråutredningen	U 1	Luftkuddefarkoster	K 10
Konstnärsutbildning	U 22	Luftvård	K 10
Litteraturutredning, 1968 års	U 26	LUP-kommittéer	U 14, Jo 10
Musei- och utställnings- sakkunniga	U 16	Låginkomstgrupper	In 2, 28
Nordiskt samarbete	U 10	Låneunderlagsgruppen	In 6
Regionmusik	Fö 16	Läkemedel	I 2, 7
Samcutredningen	U 49	Länsförvaltning	
Upphovsrätt	Ju 48	Civilbefälhavarutredningen	C 3
Kyrkoväsen		Göteborgsutredningen	C 8
Beredning om stat och kyrka, 1968 års	U 27	Länsberedningen	C 16
Bibelöversättning	U 53, 54	Länsplanering	Fi 7
Kyrkohandbokskommitté, 1968 års	U 23	Partiell omorganisation	C 6
Psalmkommitté, 1969 års	U 33	Länsskolnämnder	U 47
Uppsala domkyrka	U 55	Lärare	U 2, 44, 56
Kärobligatorieutredningen	U 45	Lärarytelse	U 4, 31
Källskatt	Fi 3	Läromedel	U 18, 21
Kärnforskning	U 3	Lön	
Köplagen	Ju 20	Checklöneutredningen	Fi 8
Körkortsutredningen	K 8	Förhandlingsutredningen	Fi 25
		Klassificering av maskin- anläggningar	Fi 33
		Låginkomstutredningen	In 2
		Lönekostnadspålägg	Fi 29
		Lönesystemutredningen	Fi 26
		Personalutbildare	Fi 34
		Lös egendom	Ju 20
L		M	
Laboratorieberedningen	Jo 3	Malm	I 1
Landskapsvård	Ju 40, Jo 18	Malmöutredningen	C 2
Landsting		Manufaktur	I 11
Göteborgsutredningen	C 8	Marinens befälsutredning	Fö 6
Kommunalrättskommittén	C 1	Markdelegationen	Fi 16
Landstingens arkivutredning	C 9	Marklagstiftning	Jo 11
Länsberedningen	C 16	Markägare	Jo 18
Malmöutredningen	C 2	Maskinanläggningar	Fi 33
Undervisningssjukhus	S 33	Massmedieutredningen	Ju 47
Lantbrukshögskolan	Jo 10	Materielanskaffningsutred- ningen	Fö 1
Ledningar	Ju 36, K 14, I 3, 4	Materielverk, Försvarets	Fö 1, 11
Likviditets- och kassakvots- lagen	Fi 51	Medicinalstatistik	S 13
Linköpingsfilialen	U 34	Medicinsk teknik	U 34
Litteraturutredning, 1968 års	U 26	Meritvärdering	Fi 36
Livräntor	Ju 30	Mervärdeskatt	Fi 52
Livsmedelslagstiftning	S 7	Metallmanufakturutredningen	I 11
Livsmedelsverk, Statens	Jo 25	Meteorologisk information	K 26
Lokalisering		Metrologiska enheter	Fi 1
Industricentra	In 24	Militära pensionsåldersdele- gationen	Fö 21
Lokaliseringsutredning, 1968 års	In 13	Militära tjänstgöringsålders- utredningen	Fö 5
Regional utredningsverk- samhet	In 7		
Skogsindustri	C 7		
Statlig verksamhet	Fi 37		
Turistanläggningar m. m.	Jo 14		

<i>Militärmusiken</i>	Fö 16	<i>Vårdanstalter</i>	S 31
<i>Miljökontrollutredningen</i>	Jo 13	<i>Näringspolitik</i>	
<i>Miljövärd se Naturvård</i>		<i>Dataindustri</i>	I 15
<i>Mineral</i>	I 1	<i>Grafisk industri</i>	I 10
<i>Minoriteter</i>	U 49	<i>Industricentra</i>	In 24
<i>Moratoriekommittén</i>	Ju 9	<i>Installationsbranschen</i>	I 13
<i>Motorredskapsutredningen</i>	K 17	<i>Koncentrationsutredningen</i>	I 2
<i>Musei- och utställningssak-</i>		<i>Metallmanufaktur</i>	I 11
<i>kunniga</i>	U 16	<i>Mindre och medelstora</i>	
<i>Musik</i>	Fö 16, U 1	<i>företag</i>	I 9
<i>Musikaliska akademien</i>	U 42	<i>Möbelindustri</i>	I 12
<i>Musikutbildning</i>	U 41, 42	<i>Patentpolicykommittén</i>	H 7
<i>Mått</i>	Fi 1	<i>Regional planering</i>	Fi 7
<i>Möbelindustri</i>	I 12	<i>Verkstadsindustri</i>	I 16
<i>Mönstring</i>	K 35		

O

N		<i>Obligationsmarknad</i>	Fi 23
<i>Narkotika</i>	S 18	<i>Offentlig tjänst</i>	UD 4, Fi 13, 32
<i>Nationalkommitté</i>	Jo 17	<i>Offentlighets- och sekretess-</i>	
<i>Naturkatastrofer</i>	K 26, C 4	<i>lagstiftningskommittén</i>	Ju 38
<i>Naturtillgångar</i>	I 5	<i>Offentligt biträde</i>	Ju 6
<i>Naturvård</i>		<i>Oljeledning</i>	K 14, I 3
<i>Atomkraftverk</i>	I 8	<i>Oljeskydd</i>	Jo 22
<i>Bilavgaser</i>	K 9	<i>Olycksberedskap</i>	C 4
<i>FN:s miljövärdskonferens</i>	Jo 17	<i>Omskolning</i>	In 4
<i>Fritidsbåttutredningen</i>	Jo 21	<i>Oriktiga frihetsberövanden</i>	Ju 45
<i>Grustäktskommittén</i>	Ju 40		
<i>Kemiskt avfall</i>	Jo 22		
<i>Miljökontrollutredningen</i>	Jo 13		
<i>Miljövärdskostnader</i>	Jo 28		
<i>Naturvårdskommittén</i>	Jo 18		
<i>Vattenlagsutredningen</i>	Ju 37		
NORDEK	H 1		

Nordiskt samarbete

<i>Bokföringslagstiftning</i>	Ju 50	<i>Förhandlingsrätt för pen-</i>	
<i>Ekonomiskt samarbete</i>	H 1	<i>sionärer</i>	In 12
<i>Flygarbetsbåttutredningen</i>	K 16	<i>Pensionsförsäkringskom-</i>	
<i>Generalklausulutredningen</i>	Ju 46	<i>mittén</i>	S 1
<i>Gränskommunalt samarbete</i>	C 15	<i>Pensionsålder</i>	Fö 21, S 28
<i>Insyn i utländsk bank</i>	Fi 44	<i>Sjöfolk</i>	K 5
<i>Kreditköpskommittén</i>	Ju 53	<i>Periodiskt understöd</i>	Fi 35
<i>Kriminalstatistik</i>	Ju 29	<i>Personalkategoriutredning,</i>	
<i>Kulturellt samarbete</i>	U 10	<i>1968 års</i>	Fö 11
<i>Köp av lös egendom</i>	Ju 20	<i>Personalnämnd, Statens</i>	Fi 15
<i>Livsmedelslagstiftning</i>	S 7	<i>Personalutbildning</i>	Fi 34
<i>Medicinalstatistik</i>	S 13	<i>Pipelines</i>	K 14, I 3
<i>Nordkalottfrågor</i>	In 27	<i>Planeringssystem</i>	Fö 20
<i>Påföljder</i>	Ju 56	<i>Polisväsen</i>	
<i>Skadeståndskommittén</i>	Ju 30	<i>Polisutredning, 1967 års</i>	Ju 5
<i>Skifte av dödsbo</i>	Ju 21	<i>Samarbetsorgan för bekäm-</i>	
<i>Straffrätt</i>	Ju 17	<i>pande av narkotikamissbruk</i>	S 18
<i>Trafiksäkerhet</i>	K 12, 38	<i>Postgiro</i>	Fi 41
<i>Transportfrågor</i>	K 13, 40	<i>Praktikcentrumkommittén</i>	U 46
<i>Upphovsrätt</i>	Ju 48	<i>Presstödd</i>	UD 1
<i>Vägtrafik</i>	K 1, 41	<i>Prisfrågor</i>	
<i>Öresundsdelegationen</i>	K 20	<i>Fisk</i>	Jo 12
<i>Nordkalottkommittén</i>	In 27	<i>Prisindex på byggnadsområ-</i>	
<i>Norge</i>	Jo 27	<i>det</i>	Fi 27
<i>Norrland</i>	U 43, In 24	<i>Privatliv</i>	Ju 27, 38, 39
<i>Normalm</i>	K 28, Fi 16	<i>Professorstillsättning</i>	U 37
<i>Nya testamentet</i>	U 54	<i>Programbudgetering</i>	Fö 2, 20
<i>Nykterhetsvård</i>		<i>Prospektering</i>	I 1, 5
<i>Alkoholpolitiska utred-</i>		<i>Prästutbildning</i>	U 36
<i>ningen</i>	Fi 21	<i>Psalmkommitté, 1969 års</i>	U 33
<i>Socialutredningen</i>	S 15	<i>Psykiskt avvikande</i>	Ju 56

P

<i>Psykologiska undersökningar</i>	Fi 6	<i>Samhällsinformation</i>	Ju 4, 33
<i>Publicering</i>	Ju 33	<i>Samhällsplanering</i>	
<i>Publika arrendeutredningen</i>	Jo 5	<i>Beredningen för regional planering</i>	Fi 7
<i>Punktskatteutredning, 1969 års</i>	Fi 31	<i>Bygglagutredningen</i>	C 12
<i>Påföljder</i>	Ju 56	<i>Friluftsområden m. m.</i>	Jo 14
R		<i>Fysisk riksplanering</i>	C 13
<i>Radio</i>		<i>Regional utredningsverk-samhet</i>	In 7
<i>Radioutredning, 1969 års</i>	U 35	<i>Trafikplaneringsutredningen</i>	K 32
<i>Reklam i televisionen</i>	U 17	<i>Samlevnadsundervisning</i>	U 15
<i>Utbildningsradio och -TV</i>	U 19	<i>Samlingslokaler</i>	In 16
<i>Yttrandefrihet</i>	Ju 47	<i>Saneringsutredningen</i>	In 17
<i>Rationalisering</i>	Ju 7	<i>Sekretess</i>	Ju 38
<i>Realisationsvinst</i>	Fi 46	<i>Service</i>	In 10
<i>Redovisning av fondmedel</i>	Fi 2, 18	<i>Sexualundervisning</i>	U 15
<i>Regeringsrätten</i>	Ju 44	<i>SIDA</i>	UD 2
<i>Regional fiskeriadministration</i>	Jo 16	<i>Simulatorgruppen</i>	K 31
<i>Regionalpolitik</i>		<i>Sjukförsäkring</i>	S 5, 27
<i>Beredningen för regional planering</i>	Fi 7	<i>Sjukgymnastutbildning</i>	U 13
<i>Glesbygdsutredningen</i>	In 18	<i>Sjukhusbokföring</i>	S 8
<i>Industri centra</i>	In 24	<i>Sjukhusbyggande</i>	S 6
<i>Lokaliseringsutredningen</i>	In 13	<i>Sjukhusfonder</i>	S 16
<i>Regional utredningsverksamhet</i>	In 7	<i>Sjukhusorganisationen</i>	S 4
<i>Turistanläggningar</i>	Jo 14	<i>Sjukhusvård</i>	S 29
<i>Regionmusik</i>	Fö 16	<i>Sjukpenningutredningen</i>	S 27
<i>Rehabilitering</i>	S 5	<i>Sjukvårdskostnadsutredningen</i>	S 21
<i>Reklamutredningen</i>	U 17	<i>Sjöfart</i>	
<i>Rekvissions- och förjogande-utredning, 1967 års</i>	Fö 9	<i>Befälsbemanningsutredningen</i>	K 23
<i>Religionsvetenskap</i>	U 36	<i>Fritidsbåutredningen</i>	Jo 21
<i>Renbeteskonvention</i>	Jo 27	<i>Hamnutredningen</i>	K 8
<i>Resegarantiutredningen</i>	H 11	<i>Lotsningen i göteborgs-området</i>	K 36
<i>Restauranger</i>	U 32	<i>Sjölagskommittén</i>	Ju 15
<i>Revisorer</i>	H 5	<i>Sjömanslagskommittén</i>	K 3
<i>Riksinternatskolor</i>	U 40	<i>Sjömanspensionskommittén</i>	K 5
<i>Riksplanering</i>	C 13	<i>Sjöräddning</i>	K 33
<i>Riksstaten</i>	Fi 38	<i>Övergivna fartyg</i>	K 34
<i>Riksutställningar</i>	U 16	<i>Sjöfolk</i>	K 35
<i>Rivning</i>	In 17	<i>Sjöräddning</i>	K 33
<i>Rulltrappor</i>	C 14	<i>Skadestånd</i>	
<i>Rusdryckslagstiftning</i>	Fi 21	<i>Oriktiga frihetsberövanden</i>	Ju 45
<i>Rymdforskning</i>	U 30	<i>Skadeståndskommittén</i>	Ju 30
<i>Räddningstjänst</i>	K 33, C 4	<i>Skara</i>	Jo 20
<i>Räkenskaper</i>	Ju 50	<i>Skatteutjämningsrevisionen</i>	Fi 43
<i>Rättegång</i>		<i>Skatteväsen (allmänt)</i>	
<i>ADB inom rättsväsendet</i>	Ju 32	<i>Bilskatteutredningen</i>	Fi 19
<i>Brottmålsutredning, 1968 års</i>	Ju 35	<i>Hundskatt</i>	Fi 47
<i>Domstolskommittén</i>	Ju 18	<i>Ideella föreningar</i>	Fi 53
<i>Ersättning för oriktiga frihetsberövanden</i>	Ju 45	<i>Kapitalskatteberedningen</i>	Fi 5
<i>Trafikmålskommittén</i>	Ju 19	<i>Mervärdeskatt</i>	Fi 52
<i>Åtalsrättskommittén</i>	Ju 49	<i>Punktskatteutredning, 1969 års</i>	Fi 31
<i>Rättshjälp</i>	Ju 6	<i>Skatteutjämning</i>	Fi 43
<i>Rättsväsendets informations-system</i>	Ju 32	<i>Skatteväsen (företagsbeskattning)</i>	
<i>Rörtransport</i>	I 3	<i>Bostadsbeskattningsutredningen</i>	Fi 12
<i>Röstning</i>	Ju 23	<i>Företagsskatteberedningen</i>	Fi 45
S		<i>Jordbruksbeskattningskommittén</i>	Fi 10
<i>Sambruksutredningen</i>	Jo 15	<i>Skatteväsen (inkomstskatt)</i>	
<i>Samer</i>	U 49, Jo 27	<i>Artistbeskattning</i>	Fi 49
<i>Samhällsforskning</i>	Ju 55, U 9, 38	<i>Avdrag för periodiskt understöd</i>	Fi 35
		<i>Bostadsföreningar</i>	Fi 12

<i>Tjänstgöringsålder</i>	Fö 5	Utbildningsutredning,	
<i>Tjänstledighet</i>	Fi 13	1968 års	U 24
<i>Totalisatorverksamhet</i>	Jo 24	<i>Universitetssjukhus</i>	S 6, 8, 16, 33
<i>Trafikbillerutredningen</i>	K 27	<i>Uppbördsskyldighet</i>	Fi 40
<i>Trafikmålskommittén</i>	Ju 19	<i>Uppfinningar</i>	H 7
<i>Trafikolycksstatistikkommittén</i>	K 24	<i>Uppgiftsskyldighet</i>	Fi 40
<i>Trafikpolitik</i>		<i>Upphandling</i>	Fi 9
<i>Bilskatteutredningen</i>	Fi 19	<i>Upphovsrätt</i>	Ju 48, U 21
<i>Bussbidragsutredningen</i>	K 21	<i>Upplysningsverksamhet</i>	
<i>Fraktavtal</i>	Ju 16	<i>Exportfrämjandeutredningen</i>	H 8
<i>Kollektivtrafik</i>	K 37	<i>Författningspublicering</i>	Ju 33
<i>Luftkuddefarkoster</i>	K 10	<i>Information genom ljud-</i>	
<i>Nordisk transportekonomisk</i>		<i>radion</i>	U 35
<i>forskning</i>	K 13	<i>Informationsutredningen</i>	Ju 4
<i>Nordisk ämbetsmannakom-</i>		<i>Konsumentutredningen</i>	H 2
<i>mitté</i>	K 40	<i>Miljökontrollutredningen</i>	Jo 13
<i>Trafikplaneringsutredningen</i>	K 32	<i>Sexual- och samlevnads-</i>	
<i>Trafikpolitiska delegationen</i>	K 6	<i>frågor</i>	U 15
<i>Väggkostnadsutredningen</i>	K 9	<i>Svensk-amerikansk press</i>	UD 1
<i>Yrkestrafik</i>	K 25	<i>Upprustning av bostäder</i>	In 17
<i>Öresundsdelegationen</i>	K 20	<i>Uppsala domkyrka</i>	U 55
<i>Trafiksäkerhet se Vägtrafik</i>		<i>Uppsägningsskydd</i>	In 21
<i>Traktamentisbeskattningsutred-</i>		<i>Utbildningsdemokrati</i>	U 48
<i>ningen</i>	Fi 28	<i>Utbildningsradio</i>	U 19, 35
<i>Transportforskning</i>	K 13	<i>Utbildningsutredning, 1968 års</i>	U 24
<i>Transportfrågor, Nordiska</i>	K 40	<i>Uthyrning av arbetskraft</i>	In 20
<i>TRU-kommittén</i>	U 19	<i>Utlandsinformation</i>	UD 1, H 8
<i>Tryckerier</i>	I 10	<i>Utlandsresor</i>	H 11
<i>Tryckfrihet</i>	Ju 24	<i>Utländska artister</i>	Fi 49
<i>Trädgårdsnäringen</i>		<i>Utländskt bankföretag</i>	Fi 44
<i>Trädgårdsnäringsutred-</i>		<i>Utlänningar</i>	
<i>ningen</i>	Jo 7	<i>Invandrarutredningen</i>	In 14
<i>Yrkesutbildning</i>	U 5	<i>Utlänningsutredningen</i>	In 5
<i>Tullagstiftningskommittén</i>	Fi 20	<i>Utrikesförvaltningen</i>	UD 4
<i>Tullpackhuskarlslagen</i>	Fi 32	<i>Utrikeshandel</i>	
<i>Tung trafik</i>	K 22	<i>Betalningsbalansstatistik</i>	Fi 4
<i>Turistanläggningar</i>	Jo 14	<i>Exportfrämjandeutredningen</i>	H 8
<i>Täktsamfälligheter</i>	Ju 40	<i>Utsällningar</i>	U 16
<i>Tätortsmiljö</i>	C 12	<i>Utsädesförening, Sveriges</i>	Jo 23
		<i>Utsökning</i>	Ju 9

U

<i>U-landsforskningsutredningen</i>	U 51
<i>U-landstjänst</i>	Fi 36
<i>U-ländernas industrialisering</i>	UD 3
<i>Undervisningssjukhus</i>	S 6, 8, 16, 33
<i>Ungdomsbrottslighet</i>	Ju 14, 22, 49
<i>Ungdomsvårdsskolor</i>	S 25
<i>Universitet</i>	
<i>Anställningstrygghet</i>	U 56
<i>Egendomsförvaltning</i>	Fi 17
<i>Kårobligatoriet</i>	U 45
<i>Lokal- och utrustningspro-</i>	
<i>gram</i>	U 14
<i>Läromedelsutredningen</i>	U 18
<i>Medicinsk teknik</i>	U 34
<i>Pedagogikutredningen</i>	U 4
<i>Professorstillsättning</i>	U 37
<i>Restaurangverksamhet</i>	U 32
<i>Studier och värnpliktsutbild-</i>	
<i>ning</i>	U 6
<i>Teknisk utbildning i Norr-</i>	
<i>land</i>	U 43
<i>Teologiska övningsinstitut</i>	U 36
<i>TV och radio i utbildningen</i>	U 19

V

<i>Valtekniska utredning,</i>	
<i>1965 års</i>	Ju 23
<i>Valutapolitik</i>	
<i>Betalningsbalansutredningen</i>	Fi 4
<i>Valutakommissionen</i>	Fi 11
<i>Varudistribution</i>	H 9
<i>Vattenlagen</i>	Ju 37, Jo 18
<i>Verkstadsindustri</i>	I 16
<i>Veterinärhögskolan</i>	Jo 10, 19
<i>Veterinärväsen</i>	
<i>Fältstation i Skara</i>	Jo 20
<i>Laboratorieberedningen</i>	Jo 3
<i>Veterinärväsendeutred-</i>	
<i>ningen</i>	Jo 1
<i>Vikt</i>	Fi 1
<i>Vindelådalen</i>	Jo 14
<i>Vuxenutbildning</i>	U 28, 39
<i>Vårdanstalter</i>	S 31
<i>Vårdlagstiftning</i>	S 15
<i>Vårdpersonal</i>	Ju 31
<i>Väderleksinformation</i>	K 26
<i>Väghållning</i>	K 9, 29

Vägrafik

Befordran av farligt gods	K 7
Bilavgaser	K 4
Bilregisterutredningen	K 2
Bilskatteutredningen	Fi 19
Buller	K 27
Fordonsbesiktning	K 22
Frakttavla	Ju 16
Körkortsutredningen	K 18
Motorredskapsutredningen	K 17
Nordisk kommitté för väg- trafiklagstiftning	K 41
Nordisk trafiksäkerhets- forskning	K 12
Nordisk vägtrafikkommitté	K 1
Nordiskt trafiksäkerhetsråd	K 38
Trafikmålskommittén	Ju 19
Trafikolycksstatistik	K 24
Väggkostnadsutredningen	K 9
<i>Välfärdsutveckling</i>	In 28
<i>Värdepappershandel</i>	Fi 23
<i>Värmeverk</i>	I 8
Värnpliktiga	
Biståndsutbildning	Fö 3
Handräckningsvärnpliktiga	Fö 8
Sociala förmåner	Fö 18
Studier och värnpliktsut- bildning	U 6
Värnpliktskommitté, 1966 års	Fö 7
<i>Växtförädling</i>	Jo 23

Y

<i>Yrkesinspektionen</i>	S 24
<i>Yrkesskade försäkring</i>	S 3, 5, 32
<i>Yrkestrafik</i>	K 25, Fi 19
<i>Yrkesutbildning</i>	
Hälsovårdsinspektörsutbild- ning	S 23
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsskolor	U 5
<i>Yttrande- och tryckfrihet</i>	Ju 24, 47

Z

<i>Zigenare</i>	In 19

A

<i>Åklagarväsen</i>	Ju 5, 10
<i>Åtalsrättskommittén</i>	Ju 49

Ä

<i>Ägandeförhållanden</i>	I 2
<i>Äktenskapsrätt</i>	Ju 41
<i>Ämbetsansvarskommittén</i>	Ju 28

Ö

<i>Öresundsdelegationen</i>	K 20
<i>Östersund</i>	U 11
<i>Övergivna fartyg</i>	K 34
<i>Övningsämneslärare</i>	U 31

Innehållsförteckning

Allmän berättelse	1
Överenskommelser med främmande makter m. m. under tiden november 1970--oktober 1971	6
Redogörelse för de garantier för exportkrediter som exportkreditnämnden har meddelat på statens vägnar	13
Under år 1971 beviljade bidrag ur behållningen av de särskilda lotterier som anordnats till förmån för konst, teater och andra kulturella ändamål	15
Under budgetåret 1970/71 gjorda anvisningar ur jaktvårdsfonden	17
Under budgetåret 1970/71 influtna medel och anvisade belopp ur statens lappfond	17
Under budgetåret 1970/71 beviljade understöd ur allmänna arvsfonden	18
Utbetalningar för skilda ändamål från handels- och sjöfartsfonden under budgetåret 1970/71	19

Kommittéer:

Justitiedepartementet (Ju)	20
Utrikesdepartementet (UD)	91
Försvarsdepartementet (Fö)	99
Socialdepartementet (S)	124
Kommunikationsdepartementet (K)	156
Finansdepartementet (Fi)	188
Utbildningsdepartementet (U)	243
Jordbruksdepartementet (Jo)	317
Handelsdepartementet (H)	350
Inrikesdepartementet (In)	365
Civildepartementet (C)	387
Industridepartementet (I)	403

Uppgift på kostnader för kommittéer	440
Betänkanden utkomna från trycket under år 1971	490
Betänkanden avgivna av kommittéer, som redovisas i riksdagsberättelsen, eller upprättade inom departement (DS-serie) under år 1971	494
Nordisk udredningsserie	496
Personregister till kommittéer	497
Sakregister till kommittéer	524